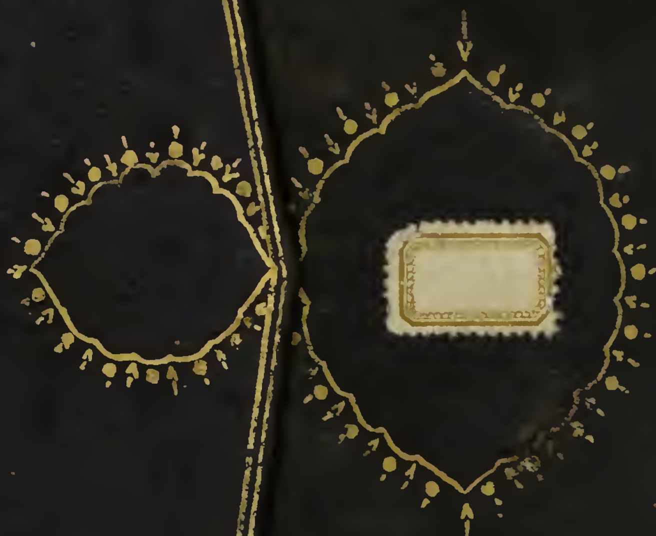
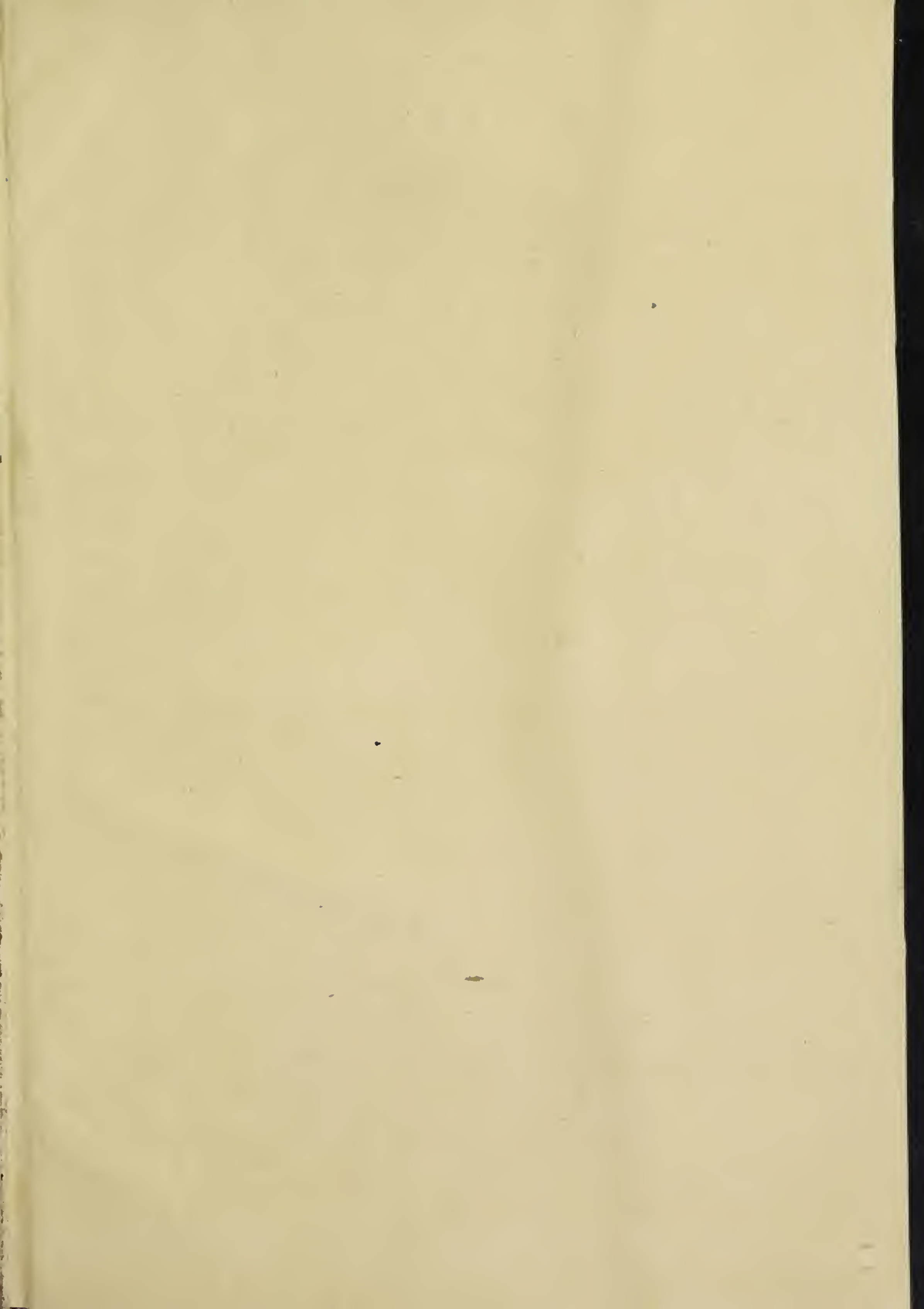
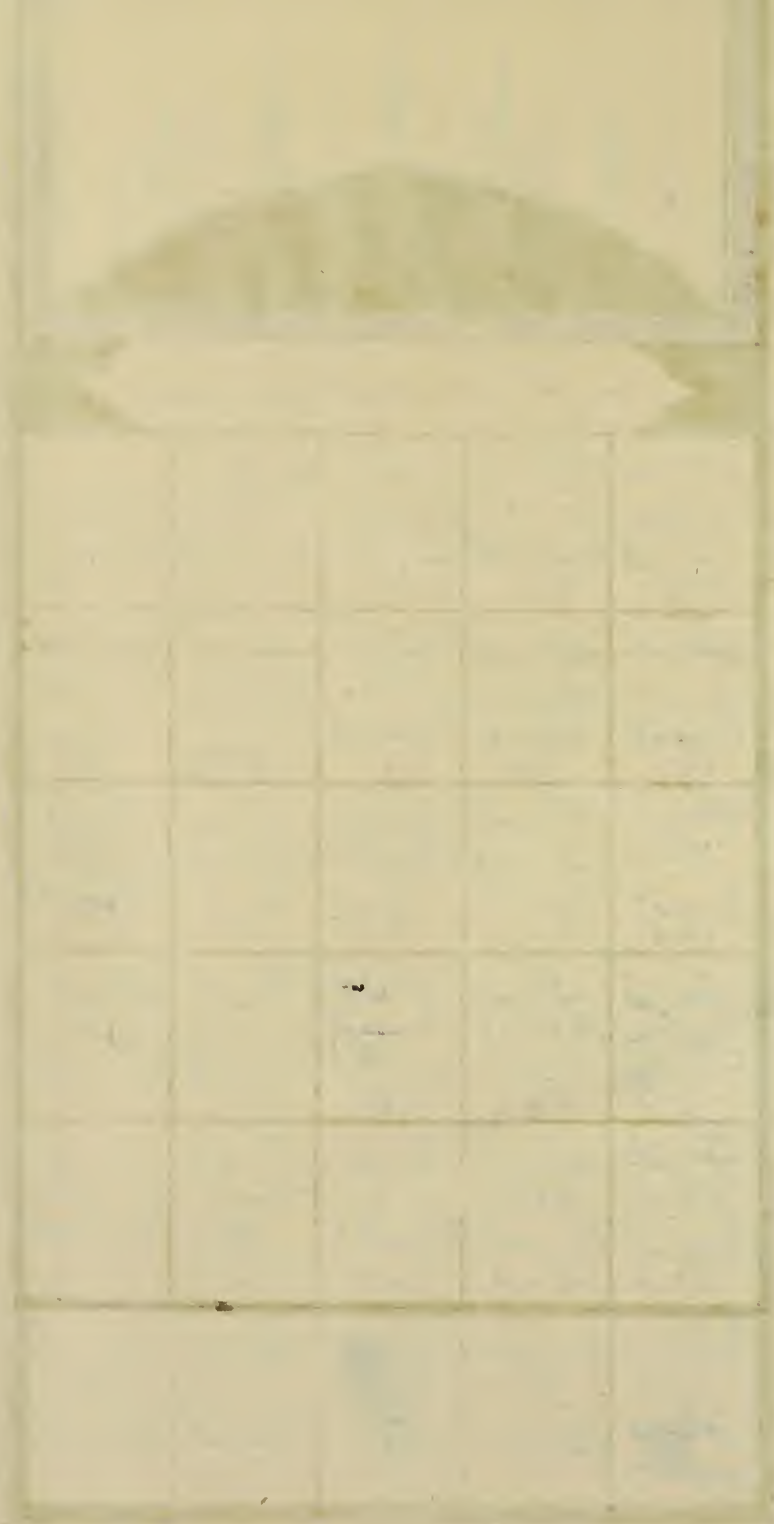

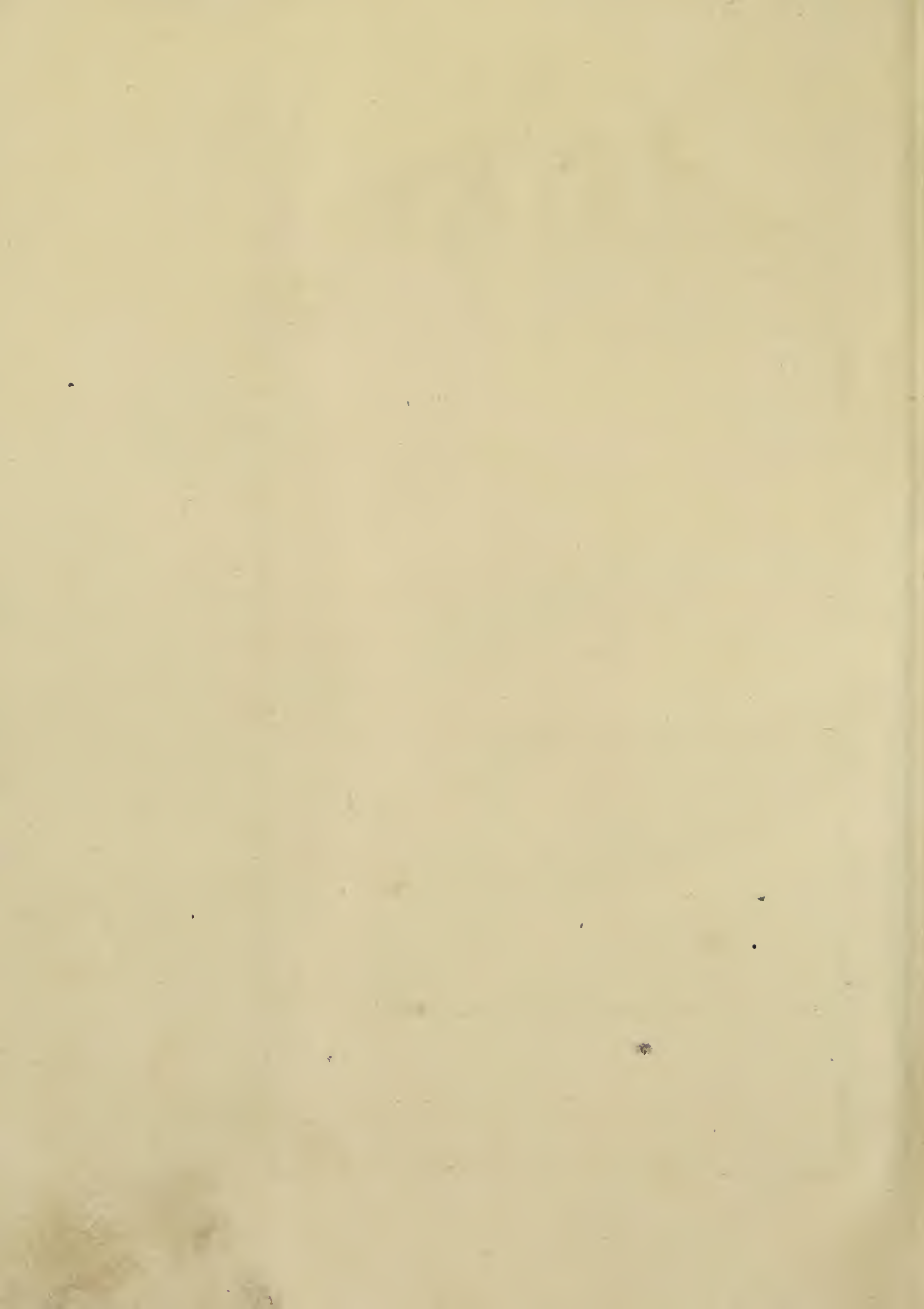

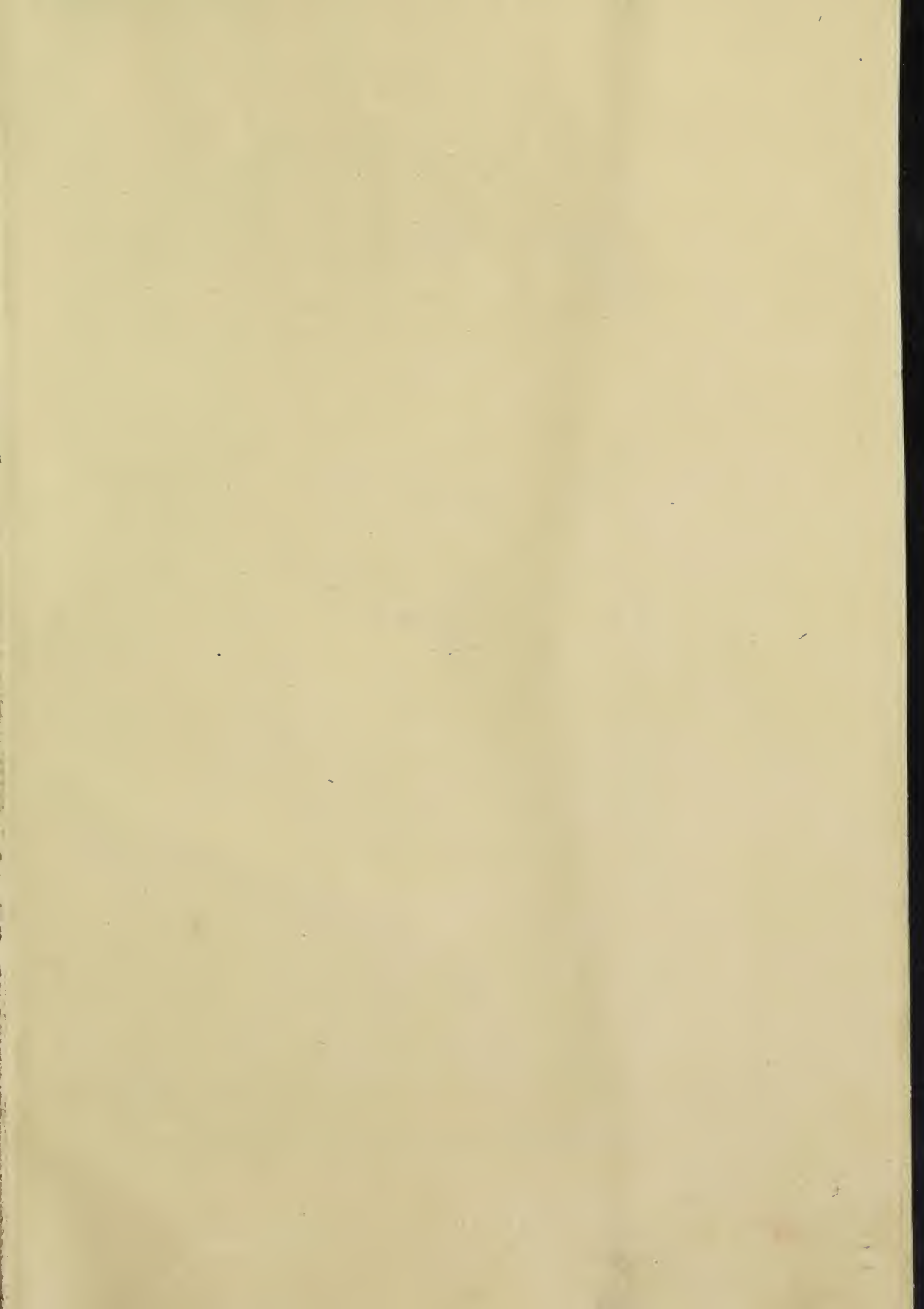
NEV'I (Yahya ibn Ali).
Serh-i Fususu'l-Hikem-i Muhyi'd-din Arabi - Kesfu'l-Hicab an vechi'l-kitab).
See Gibb HOP 111,171 and Bursali Tahir, Osmanli Muellifleri 11, 437.

فهرست كشف الحجاب من وجه الكتاب

شرح فصوص الحكم المسمى بكشف الحجاب
عن وجه الكتاب للمولى يحيى بن علي
الشهير بنوعي افندي رحمه
الله المعيد المبدي
امين

بسم الله الرحمن الرحیم

یا رب حرم عزتکه راه بغشله • یا صدقله براه سحرکاه بغشله • مالدك دل کمراهی قودك بنی جه
• باری یرینه بر دل آکاه بغشله • دیکر تن عقدم سنك حلی قریب اولدی الهی • وصلك
قبوسی یوق دخی باز اولمغه چاره • خالی قودی دلخانه سن اغیاردن اما بولمادی
هنوز محرم راز اولمغه جاره • نثر الهی اول بی نشانلر حرمتنه که سراپرده وحدتکه
قدم بصدیلر اما هرکز نه پای بیدانه کام و نه نی هویدا نه بیغام واول بی سروسامانه
کرامتنه که بزم عشق ومحبتندن مست وسرکردان اولوب خمخانه کونه بوکونه شیشه
سرنکونی اصدیلر لیکن نه مظاهر نه جام ونه دهن اشکاره ونه کام بعده روی نیاز ما کساره
عجز واعواز قلندقده بو زحمد وثنا اول صمد بیچون وچرایه که اولا مظاهر انسانیه که ماهیات
ثابته در فیض اقدس ایله ظاهر وهویدا اولوب حضرت ظلمت عیبدن ذاتی ایله ذاتنه تجلی
قلدی بعده فیض مقدس ایله اظهار صفات واسما قیلوب بالجمله جمال جلال منصه
استجلاده سبب هب ریاح حبارنی ایله حقیقة جامعه در کشف قناع عدم دن
جهرنما اولدی رباعی لمنشئه یا رب بنی عاشق دلفکار ایتدك • قلبیم غم عشق یار ایله یار
ایتدك • عشقکله یوغ ایله هب وارم • یوقدن بنی عشقکیله چون وار ایتدك وله ایضا
هب حاصلی کار عشقمش هب • سرمایه روزکار عشقمش هب • بز بلزیدك عشق نه ایمش اولسه
هم اول آخر جمله عشقمش هب • وله ایضا مقصود نه در بو ناله واهدن اه شب وکریه سحرکاهدن

یاقی

یا قن بنی نار اشنیا قکدر هب . صور حالمی باری قلبا کا همدن وله ایضا هب باعث اشك
خون فشانم سنسین . قامتم روان تمدم جانم سنسین . هب داغ درد ومحنتاندهم
هب موجب راحت روانم سلسین وله یا الهی وجودمز یوقدر . بودرن حظ وسودمز
یوقدر . قبلمز کعبه مز وجودکدر . سمت غیره سجودمز یوقدر . دودمز عرشه اریشور سه
نوله سندن ارتوق ودودمز یوقدر . بغلمز بیزی نار وبود امید . مطلقا بزقیودمز
یوقدر نثر محصل قاعدهٔ ایجادکه تجلی نوك اجمالدن تفصیله انتقالی وبطوندن
ظهور وغیبدن شهادته وفی الحقیقه حضرت حقك تعین اولدن تعین ثانی یه وتجلی
ذاتیدن تجلی اسمائی یه نزول وارتحالیدر بر موجب قول اهل معقول که نتیجه نك تحصیلنه
مقدمتین محصول کرکدر اول ارادت بحسب العلم بعده قول کن صدور ایدوب ثالثا اثر
کون ونتیجهٔ وجود پیدا اولدی لمنشئه الفقیر تا ایلدی فیض نور مطلق . موهوم مظاهری
محقق . هم سر تعینات امکان . اولدی سبب وجود اکوان . کوستردی ظواهری مظاهر
ذاتینی صفاتی اولدی ساتر عین ایلدی ستر عینن اظهار غیر ایتدی صانوب ایدرلر
انکار اسبابده عین ایکن ایدر سیر . بخون دیر لر وجوب بالغیر . که ضدنز عینن ایتدی
علت . که عین ایله عینه ویردی غیرت . هر مرتبه ده ایدوب تجلا . بر ذات بجه صفتده
پیدا . که ممکن دکلمی واجب اولدی . که سرورکاهی حاجب اولدی . خلق ایتدی عجب دکلمی
بو سر . جوهر عرض وعرض جواهر . جوهر اودر اوله قائم الذات . جوهر می اولور عرضله
هیهات . جوق سویله نوعیا سوزك کس . انکار مراتب عدد بس . واحد عددکه
مغایر یدره سائر عدد ایجره ساریدر حق دیدی وجود عامه عامی . بوزلدی مراتبك
نظامی . تنزیه وجود حق تعالی تشبیهدر اولمایجه اولی . اولمایه عطای حق اعیان . هب
برکورنه وجود امکان . حق بونده لسان قاله کلمز . حالیله اولان مقاله کلمز . هیهات
لسان ذوق اصحاب . هیهات عبادرب ارباب . عارف کوزی کرچه غیر ایدر سیر .

برنقطه شكلنايله اولورعيننشر وبيك صلوة وسلام هدايای ارواح انبيا خصوصا
روح برفتوح مصطفی كه هر بری صفات حدادن برصفته مظهرتيايله احادناس
محبتی اولوب قلوب ظاهره لری اسماء صفاتدن برينك نوريايله مستنير ونفوس طيبه
لری اسماء افعالدن برينك اضافتيله تعلق بذير اولمشدر خصوصا پيغمبرمز صلوات الله
عليه وسلامه عوالمده قوة اثاری اولماغله اكثر اسماء افعالك انوارنه مظهر وقوتنه
مصدردر بعده ترتيب انبيا ترتيب اسماء حسنی اوزرينه اولماغين بوكتاب مستطابده
دخی اول ترتيب وضعك طبعمه موافق انسب اولدوغيچون رعايت اولنوب اولا ذكر
ادم عليه السلام مقدم قلنمشدركه روحی نور اسم ذاتدن وقلبی نور صفته رحمن
ورحيمدن ونفسی نور اسم بديعدن ظهور ايتمشدركه برروايتده ان الله خلق ادم
علی صورته وروايت اخريده علی صورة الرحمن مرتبسی روح وقلبه اشارة خفيه
اولمشدر وادم حقك بديع فطرتندن اولديغی ظاهر وهو يدا واحتياج بياندن
مستغنی ومعراد ومعلوم اوله كه كتاب فصوص الحكم بين انبياء الامم كه حضرت
وارث اكمل ومظهر اتم وافضل شيخ الكمل عمدة الوارثين الكاملين ابا الاولاد ادميين
اول فيضده نفوس اكرم اولجيش ولايتنه مقدم اولخاتم خلقة ولايت اول نقش
نكين فص حكمت اول وارث خاتم نبوة اول شارب مشرب حقيقت اول بلبل كلشن مقدس
طوطی بيان فيض اقدس لفظ لبی حل هر معمی دندانی كره كشای معنی ظاهرده كه مغربی
نسبدر معنیده مه مشرق عربدر مغربدن ايدنجه مهرطلعت ديرلر اثر قيام ساعت
جون نور حقيقت اولدی باهر اثار قيامت اولدی ظاهر جان مهرينه مطلع اولدی مغرب
اولدی وطنه غريب طالب اولمشدی اگرچه شمس وحدة محجوب حجاب كثرة رفع
اولدی چو ظلمت صيعت كوستردی جمالنی حقيقت يثربدن اول نور اولوب بيدا مغربده
كمالن ايتدی اظهار يثربده جمالن اندی مجمل مغربده كوردی هب مفصل يعنی كه اول

نور اوذ مغربا فقدن اولدی ظاهر دنشر یعنی خاتم الاولیاء المحمدیین محی الحق والملة
والدین ابی عبد الله محمد بن علی بن محمد بن محمد العربی المغربی الطائی الاندلسی نك رضی
الله عنه منشأ تندن خلفاء الهیین دن هر بنی کامك ذوقی ومشربی بیاننه
مخصوص در اما علی التخصیص والتعیین وارث محمدی ومشرب خاتمی ولمغ اوزره
در غیر انبیانك وراثتی اوزره دکلدر زیرا هر بنی نك بر وارث ولیسی واردر اول
اجلدندرکه حضرت شیخ قدس سره بو کتاب مستطابایله غیر کتابلك جلد واحدده
جمعی جائز کور ممشدر خلاف مشرب تحقیق اولدوغیچون اکرچه انبیاء مز بوره
نك علیهم الصلاة والسلام مشارب مخصوصه سنه بو کتابده اشارة یسیره
واردر اما اصل مقصود جمله سنی برجهة جامعه ایله مشرب حتمی ده درج اتمکدر
والا کتابك نفعی امت محمده مقصود اصلی ولمازا اکرچه امت محمده دخی انبیاء
سالفه دن موروث مشارب مختلفه واردر لکن مشرب محمدی جمله دن غالب
حال اعتبار اولنمشدر والحالة هذه بو ولایت مغربیك سرته مظهر وکشف انوار
مهر مطلعنه داعی بلکه مصدر اول نور مصور وروح منور سلطان بحر وبر شاه
شاهان سلطان بن سلطان کشورکشای حقایق معانی جامع سور ورایات مثانی
دافع رایات صور ومبانی بادشاه پادشاه بالاستعداد وارث عدل ورأفت
وداد سلطان سلیم خان اوغلی سلطان مراد ادام الله عمره ودولته الی یوم
التناد اولمشدر زیرا بو حقیر داعی که عالم معنیدن زماندن قدیمدن نجه مبشرات غیبیه ایله بو
دولت عثمانیه نك خدمتنه سوق اولنمشدر جمله دن بریسی سکتوار سفرندن مقدم مرحوم
سلطان سلیمان عالم معنی ده کوردم بکا سرای همایونی سیر ایتدروب اخرنده الومه بر کهنه کتاب صوفیه
بوکه کیمیای سعادت دیرلردیمش ایدی مکر بشارت غیبیه ایمش که اولزماننده اول سلطان غازی عنواننده
نیجه مبشر اولدمسه بو فقیر وقتا که تقدیر حکم قدیر ایله بغداد قضاسی ایله تقلید اولنوب مشغله سفرده

فصوص الحکم
للعالم التقی الولی العارف الزکی محی الدین
ابی عبد الله الشیخ محمد بن علی المعروف بابن العربی
الطائی الحاتمی الاندلسی المتوفی سنة ست وعشرین
وستمائة وهو مؤلف الجلیل اوله الحمد لله منزل
الحکم الخ رتبه علی سبعة وعشرین فصا اقول
اختلف الناس فیه ردا وقبولا فبعض العلماء
الفحول تلقوه بایدی القبول واعتبروه وقرروه
واقروه وشرحوه واحسن بمشروحه شرح ابن
ملکة توفی سنة ٧٢٧ وانتجب هذا الشرح فی اثناء
المطالعة الشیخ محمد الازهری توفی سنة ٧٨٦ وشرح
الشیخ داوود القیصری المتوفی حدود سنة ٨٠٠
وشرح غیاث الدین الکاشی المتوفی فی حدود سنة ٨٣٠
وشرح ابن الصاعد الصوفی المتوفی سنة ٨٤٠ وشرح
القرغانی المتوفی سنة ٨٦٥ وشرح بایزید خلیفة
اردنی المتوفی سنة ٨٧٨ وشرح الشیخ بابی الرومی
المتوفی سنة ٨٩٣ وشرح مظفر الدین الشیرازی
المتوفی سنة ٩١٢ وشرح بابن الناهر الصوفی
المتوفی سنة ٩٢٢ وشرح صابر الدین اخلاطی
المتوفی سنة ٩٢٩

ایکن مکرحبیب جامه عینده جلوه کر اولجا فی صورة نعمت ما حضر وار یمشکه یکلش حساب
بغداددن دونردیو تقاضای استعداد قدیم سنی راه سداده ارشاد ایدوب خاصان
درکاه عزت وتخادم سرادق سعادتدن اول مجمع مکارم انس وملك مقرب حضرت سلطنت
ذروك اغا وساطتیله که بو تألیف مبارك ایچون سبب داعی بلکه علة موجبه در تعلیم
ابنای بادشاه دین دولت بناه تشریف قلندم بس بحسب المعنی والصورة ممنون نعمتی
ومسرور فضائل کرامتی اولدوغم حضرت سلطان مراددن بو مبشرهنك وقوعنی مشعر برفرمان
نافذ الاثر بروجهله واردا ولکه ممرّ دوروندن نه بحسب الصورة مقرونه بحسب المعنی مندفع ومعین
بولندی اکرنقصان استعداد وقصور قدرتحماسنه احتما ایتسم المأمور معذور وذنب
القصور عند الکرام مغفور نغمه سنه اغاز بیوردلروا کر کشف اسرار وجود عند الابرار ترك
ادب بلکه کفردن معدود اولمق مالجاسنه التجا کوستر سم اول کلام مطلق دکل بلکه
عروس ابکار معانی عرض دیدار نامحرم قلمغله مخصوص ومقید ایدوکی منصوص ومحقق در
دیو ترانه ساز اولدیلر وبالجمله صحیفهٔ هرکار عنوان جف القلم وسبق الکتاب ایله
معنون ایدوکی اشکار اولوب بالذات امر فاعل المختار وبالذات وبالواسطه تکلیف
سلطان کامکارکه ترجمهٔ کتاب فصوص الحکم در امتثال ایدم اکرچه حالا استمداد ایتدوکم
شروحدن شرح جندی وداود قیصری وشرح املح المتأخرین مولانا جامی قدس سرهم
اما الحق مجرد الهام اهل دول وسلطنت بو کار خطیره اقدام قوت سریرة سبب جرأة
جسارة اولدی تاکه جناب بادشاهیدن تسمیه تألیف کشف الحجاب من وجه الکتاب
قلندی والله تعالی ملهم الصواب الهی بحق بنی الامم بامداد فیض ممد الهمم بنور جبین مبین
رسول بالذ وباولاد بالك حرم ایدوب بخش فیض کشایش بکا ذیلم ایله موغ فضای ارم ذم قیل
دم خاتم الاولیاء ذیلم ترجمان فصوص الحکم دیلم قابل علم ایدوب ایلمة بذیرای نقش
نقود دردم قوله الحمد لله الذی منزل الحکم علی قلوب الکلم باحدیة

مترجم مذکور بغداد قاضیسی اولوب عزیمت اوزره ایکن شهزادکان طرفه لکی توجیه وترجمهٔ فصوصه مأمور اولوب بعد الختام بیك یدی سنه سی سلخ ذی القعده سی اولان یوم چهارشنبه ده وقت عصرده وفات وغرهٔ ذی الحجه اولان یوم پنجشنبه ده شیخ وفا جامع حظیره سنده دفن حالك قلنمشدر من ذیل شقایق نوعی زاده

وشرح المولی یحیی افندی ابن علی الشهیر بنوعی افندی الرومی المتوفی سنه ۱۰۰۷ ۹۳۷ وهو شرح لطیف ممزوج سماه کشف الحجاب عن وجه الکتاب وکان معتبر السلطان مراد ثالث بن سلیم خان الثانی العثمانی من اسامی کتب الکاتب چلبی رحمة الله علیه

الطرق

الطرق الامم من المقام الاقدم وان اختلفا الملل والنحل لاختلاف الامم صلى الله عليه وسلم

على ممد الهمم من خزائن الجود والكرم بالقيل الاقوم محمد صلى الله تعالى عليه وسلم حضرت شيخ بيوردر

كه جميع حامدلرك حمدى الله تعالى يجوندر كه جميع حكمتلرى قلوب كلم كلينه ومكملينه كه انبيا

ومرسلين در صلوات الله عليهم وسلامه تنزيل ايديجيدر زيرا انبيا مظاهر اسم حكيمدر وحكمتدن

مراد حقايق اشيايه علمدر وحكمتك حكم شرعى ايله ملازمه سى اولدوغيچون حكمتدن شريعت

دخى مراد اولور زيرا نزول شرع بحسب المصالح در مصالحه علم حود عين حكمتدر كتاب الله ايله

بحسب التدريج قلوب انبيايه مقتضيات مصالح اوزره القا اولنور كلمه دن مراد اعيان انبيادر

يا حود ارواحدر اليه يصعد الكلم الطيب اى الارواح الكاملة معلوم اوله كه اشيانك مرتبه

عمائيه دن صدورى نفس رحمانى وساطتيله اولدوغيچون اعيان موجوديه كلمات ديدلر نفس

انسانيدن صادر اولان كلماته تشبيه اولنور قل لو كان البحر مدادا لكلمات ربى الاية فقير

ايدور بن فى الحقيقه اولتنفس معنويدر كه حالا بحسب المراتب تنفس لفظى اولمشدر عارف موحد

كركدر ادراك ايده يكصوت بردوكونه همى ايدت بكوش كاهى نداهمى نهيش نام وكه صدا

بعضلر كلمه كن ايله موجود اولدوغيچون كلمات ديدلر اسم سببى مسببه اطلاقدر دبمشلر

بوكلام دخى عليدر بعده جميع اشيا كلمة الله ايكن كلمه يى مواضع قرآنيه ده عيسى يه تخصيصك

وجهى بودر كه حضرت عيسى عليه السلام غيره نسبت بالذات نفس رحمانيدر لطافتى جهتيله

كلمه اولماغه مناسبتى اغيارينه غلبه ايتمشدر عارف مشاهد بيلور وتنزيل مز بور احديه

طرفيندن يعنى جهة وحدة دن ومقام اقدمدن واقع اولمشدر كه اول طريق مستقيم وموصلدر

اكرچه الطرق الى الله بعدد انفاس الخلايق كثرة سالكين ايله منكثر اولمشدر اما قرب حضرتده

جميع طرق متحد اولور زيرا وحدانى النفسدر امم فتح همزه وميم ايله مستقيم ديمكدر يعنى اختلاف

شرايع امم حسبى ايله مختلف اولان اختلاف طرايق كه اختلاف ازمنه عارضه سببى ايله

درضرور يرمز زيرا بونلر تحت نور مستقيمده مستهلكدر حديث اولور وحده جهة فياض

نفس رحمانى وجودات اعيان
تاليفه انسانيدن عبارتدر

بونی اقتضا ایدر ظاهر بوندن طریق من بوره دن مراد وجه خاصدر ولمقدرکه نبی علیه السلام
لِي مَعَ اللهِ وَقْتٌ لا يَسَعُنِي فِيهِ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ دیبو خبر ویرمشدر بعده دخی الهک
صلواتی اولکه همتلری ارشاد طریقنی کمال ایله خزائن جود وکرمدن قول اصدق واعدل ایله سمت
کماله مدد وجذب ایدیجی رسوله اولسون که محمد علیه رسول الله صلی الله علیه وسلم قیل اقوم اولی
قولمدرکه ناطق لسان استعداد درقابل انحرافا ولماز قوله اما بعد فانی رایت رسول
الله صلی الله علیه وسلم فی مبشرة رایتها فی العشر الاخر من محرم الحرام لسنة سبع وعشرین
وستمائة بمحروسة دمشق وبیده صلی الله علیه وسلم کتاب فقال لی هذا کتاب فصوص الحکم خذه
واخرجه به الی الناس ینتفعون به فقلت السمع والطاعة لله ولرسوله واولی الامر منا کما امرنا
حضرت شیخ اولا اولیاء امناء الله دن اولوب اذن الهی ولمایجه کشف اسرار ایتمدکلرینه
تمهید واعتذار ایدوب حمد وصلوتدن صکره بیوررکه التی یوز یکرمی یدی نجی محرمنک عشر
اخرنده محروسهٔ دمشقده مبشرات وهبیه دن بر رؤیای مبشره بنم قصد ونیتم وفکر
رؤیتم یوغیکن من الله تعالی کوردمکه نبی علیه الصلوة والسلام مک النده برکتاب وبو حقیره
متوجه اولوب خطاب ایدرکه بوکتاب فصوص الحکم درالمدن ال وبونی ناسه اخراج وایصال
قیلکه سبب انتفاع علم وباعث ارتفاع جهل اوله بن دخی سمعاً وطاعةً دیبوب امر الله
امتثال ورسولنه اتباع قیلدم پس بو موهبهٔ عظمی کسب وتعلمدن مبرا واغراض نفسانیه
دن معرا اولدوغنه اراءت حق دلیل مطلق اولدی قوله فحققت الامنیة واخلصت النیة
وجردت القصد والهمة الی ابراز هذا الکتاب کما حد لی رسول الله صلی الله علیه وسلم من
غیر زیادة ولا نقصان وسألت الله ان یجعلنی فیه وفی جمیع احوالی من عباده الذین لیس
للشیطان علیهم سلطان حضرت شیخ بیوررکه پس رسول الله کامنیتی یعنی مقصودنی
خارجده یعنی عالم حس شهادتده ثابت ومحقق قلمغه اخلاص ونیت ایدوب ودخی قصد
وهمتی خارعلایقدن مجرد قلدمکه رسول اللهک تحدید ایتدیکی کتابی قزبوردی من

غیر

غیر زیادة ولا نقصان نامه ابراز و اعلان ایتدم وحقدن بو نوالی عظمی‌یی سؤال
واستمداد قلدمکه جمیع احوالمده بن عباد زمره سندن تعداد اولنم که اوزرلرینه
شیطاندن حکومت وسلطان اولمیه نته کم بیورر اِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ

قوله وان یخصنی (یجعلنی) فی جمیع مایرقمه بنانی وینطق به لسانی وینطوی علیه جنانی بالالقاء
السبوحی والنفث الروحی فی الروع النفسی بالتأیید الاعتصامی حتی اکون مترجما
لا متحکما لیتحقق من وقف علیه من اهل الله تعالی اصحاب القلوب انه من مقام التقدیس
المنزه عن الاغراض النفسانیه التی یدخلها التلبیس شیخ بیورر ودخی طلب ایتدمکه
مراتب وجودك جمعسندن یعنی کتابةً وعبارةً وذهناً بنی اِلقاءِ سبوحی ایله که وجه
خاص رحمانیدن متنسمدر ولور نفسده مخصص اوله ونفخ نفث روحی وتأیید اعتصامی
ایلَه قلبمی معتصم ومؤید قلوب سائر قلوبدن ملخص قیله تاکه مأمور اولدوغم معانی
من بورره دن خبر ویرمکده سفیر مترجم اولم یوخسه صارف متحکم اولوب تصرف
نفسانی ایله سویلمیایم حتی اصحاب قلوبدن اولان اهل الله بونك مقام مقدسدن
اولدوغن بیله لر واغراض نفسانیه دن منزه اولوب ملبس اولمادغن اکلیه لر

قوله وارجوان یکون الحق تعالی لما سمع دعائی قد اجاب ندائی فما القی الا ما یلقی
الی ولا انزل فی هذا المسطور الا ما ینزل به علی ولست بنبی ولا رسول ولکنی وارث ولا
حارث ودخی بیورر رجا ایدرمکه حق تعالی دعامی استماع ایتدکی حینده ندامه
مجیبا وله لسان استعدادایله اولان یتر حاجت منزلنه مصیبا ولوربس بن سیزه
القا ایتدم الا بکا حضرت محمدیه دن ملقی اولانی و بو مسطوره ده باکه منزل ومنتهی
اولانی انزال والقا ایتدم ودائره علکره مشمول اولسونکه بن نبی ورسول دکلم بلکه
وارث علم نبوت وخادث امراخرتم احزتدنمرادا هل الله یاننده فنا فی الله وبقا بالحق در

قوله فمن الله فاسمعوا والی الله فارجعوا اذا ما سمعتم ما اتیت به فعوا ثم فی الفهم فصلوا

بیان استعداد ایله اولان دعا
موافق حکمت قضادر زیرا کشف والهام
القا اولنمی

مجمل القول فاجمعوا ثم منوا بر على طالبيه لا تمنعوا هذه الرحمة التي وسعتكم فوسعوا
یعنی بیوردکه بن سیزه بیان ایتدوکم انوار وکشف ایتدوکم اسرار من عند الله اولوب
بنم دائرهٔ تصرفمدن خارج ایسه بو سوزی الهدن استماع ایدك وعند السماع خارج
طاقت فهم اولندقدن نفسو کوزی حقیقة حقه ارجاع ایدك بالذات حقدن تعلم ایدك
که بن بو خصوصده مجرد سفیرم ومعبر تعبیرم ومسموعات معلومکزی حفظ ایدوب
خزینهٔ حافظه ده تکرر نظریله مجملاتنی تفصیل وکلیاتنی جزئیاته تطبیق ایدوب
فروعنی اصولندن استخراج ایله تکمیل وبین المراتب اولان نسبت جامعه تحصیل
ایدوب بعده طالبینی بو عطیهٔ علیه ورحمت واسعه نك منی وتوسیعی ایله مشرف
قیلوب منعی ایله مکلف اولمیه سز که بو نعمت جلیلهٔ نااهله منتاهلندن منع ومنتنا ایله
قبح سیرته فی الحقیقه علی السویه در قوله ومن الله ارجو ان اکون ممن اید فتاید به
وقید بالشرع المحمدی فتقید وقید وحشرنا فی زمرته کما جعلنا من امته حضرت شیخ
لسان ادب ایله بیوردکه بو حضرت جامعدن رجا ایدرمکه بو امر خطیرده قبول
تاییدی ایله متاید وتقیید شرعی ایله متقید اولانلردن اتمش ولاوزی امتدن ایتدوکی
کبی کندویه مخصوص اولان زمره دن اهل الهدن قلمش اوله قوله فاول ما القاه المالك
علی العبد من ذلك یعنی ول حکم اسراردن که عبد له ربا وتنا سنده سائرده واردر
اول قلبمه القا اولنان سر وحکمت بو ایدی فص حکمة الهیة فی کلمة آدمیة معلوم
اوله که قلب عبده القا اولنان نفس فص مذکور دکلدر بلکه فص مذبورده حالا اولان
حکمدر پس حکم مذبور بحسب البلاغة ذکر محل اراده حال قبیلندن اولور فص لغتده
زینت معناسنه وفص خاتم معناسنه کلور که انوکله خاتم زینتا ونور لعل ویاقوت
کبی مثلا حکمت حقایق اشیایه نفس الامرده اولدوغی اوزره علمدر ومقتضاسیله عملدر
که شریعتدر پس شریعت بغیر حکمت حاصل ومثبت اولمز ومعنای ثانی اوزره فص

وايد

حكمت محل معرفة الهيه دیمك اولوركه قلبدر كانه كلمهٔ ادمیه كریه معنوی سی ایله كه
نمونهٔ عالم كبری درخلقته كبیدر وقلب صنوبری كه وسطنده واقع اولمشدر فصّ لعلین
خاتم كبیدركه محل نور معرفتدر پس زینت لفظ فصّك مستقل معناسی اولدیغی كبی
معنای لازمیسی دخی اولمق جائزدر لمنشئه الفقیر ادمی اعجوبهٔ اسراردر • قلب جامع
مظهر انواردر • قلبی مهر مخزن اسرار عشق • صانكه میم احمد مختاردر • نقش ادم
نقش احمد در تمام • حرف ها هشت بهشت اثاردر • ایتدی جون احمد دن ادم حای ترك
ادم واحمد احدده یاردر • نثر بعده بومقامده حكمت الهیه یی كلمهٔ ادمیه یه تخصیصك
وجهندن غبار شبهه ازاله سی ونهال بالی سمت یقینه اماله سی بووجه ایله دركه
وقتاكه ادم علیه الصلوة والسلام صورة حق وخلافت مطلقده خلق اولنوب مرتبهٔ
جامعهٔ جمیع مراتب عالم اولدی ایسه مرتبهٔ الهیه یه مراعی وقابل ظهور جمیع اسما
وصفات اولوب وغیرا یچون بومرتبه ده مظهریته قابلیت اولمدیسه نته كیم دینلمشدر
سبحان من اظهر ناسوته سر سنا لاهوته الثاقب ثم بدا فی خلقه ظاهرا فی صورة الاكل
والشارب ترجمه افرین اول وضع بی همتا لكم لاینك • سر نورك ظلمت لاهوت اظهار
ایلدی • نورثاقب اكل وشاربده عرضا یدوب جمال • ابحاكی مظهر انوار دیدار ایلدی • وله
الف اولمسه اكر عین عدم خلق اولنمازدی عدمدن ادم نقطه دراصل الف جوهر ذات
بس الفاصل حروف كلمات حقیقت ادم فصّ من بورك شر فیله مخصوص قلندی محصل
كلمهٔ ادمیه دن مراد روح كلیدركه مبداء نوع انسانی ومجلای صورة رحمانیدر قوله
لما شاء الحق من حیث اسماؤه الحسنی التی لا یبلغها احصا ان یری اعیانها وان شئت
قلت ان یری عینه فی كون جامع یحصر الامر مولانا جامی قدس سره اوصاف از كه بی
شمارند همه درجمله جهان ظهور دارند همه مقصود ز جمعتشان در ادم انست كه
رنك هم بارند همه ترجمه اوصافاز كه اولدی بی حدنی شمار ایتدی اولادی مظهر حق اظهار

جمعنده او جمله نك سببا دمده جزده كل وكلده جزكورنمك هر بار حضرت شيخك بو كلامي

شروع مقصودو شرح شرع وجود موجود درکه اولا علة غائيه ده ايجاد عالم حق تعالي

ذاتني ذاتي ايله مرآت عين جامعه ادمده رؤيت ايتدوكني بيان ايدوب بيوررکه وقتاکه

حق تعالی من حيث تفصيل اسماء الحسنی خارج مبلغ احصا ادر اسماسنی یاخود صور

حقايق اسماء اولان اعيان ثابتهء علميه سنی یاخود مظاهر خارجیه سنی یاخود عين احديت

حقی برحاصر امر اولان کون جامعده که وجود عالمدن بلکه ادمدن عبارتدر کورمك

دیلدیسه قوله لكونه متصفا بالوجود ويظهر به سره اليه يعني اول كون جامع كه

ادمدر حاصر جميع اسما اولدوغی وجودا ولدوغی متصف اولدوغيچون اول كون

جامع سببيله سر حق ذات حقه ظاهر و منکشف اولغيچون قوله فان رؤية الشئ

نفسه بنفسه ما هي مثل رؤية نفسه في امر اخر تكون له كالمرآت فانه يظهر له نفسه

في صورة تعطيها المحل المنظور فيه مما لم يكن يظهر له من غير وجود هذا المحل ولا تجليه له

تعليل مشيت وسؤال مقدره اشارتدر يعني وقتاکه ذات حق من حيث الاسماء واعيانها

نفسنی برکون جامعده که وجود انساندر کورمك دلدیسه زیرا برشئ نفسنی نفسندن

کورمك امر اخرده کورمك کبی اولماديغيچون مثلا ايينه کبی که زیرا منظور فيه اولان

محل اعطا ايتدوکی صورة مخصوصه ذلك المحل سز ظاهر اولميان صورتدندر زیرا

حقك نفسی حقه بو تقديرجه بو صورتده ظاهر اولور که اول صورة اعطا ايدن محل

محل منظور فيه سز اول صورة مرئيه ظاهر اولماز قوله وقد كان الحق اوجد العالم كله

وجود شبح مسوى لا روح فيه فكان كمرآة غير مجلوة ومن شان الحكم الالهي انه ما سوى

محلا الا ولا بد ان يقبل روحا الهيا عبر عنه بالنفخ فيه وما هو الا حصول الاستعداد

من تلك الصورة المسواة لقبول الفيض التجلي الدائم الذي لم يزل ولا يزال مولا جامي عالم جو

تنى بود زجان مانده جدا يا ايينهء بود در روى نه جلا ادم بجمال جود جوشد جان تنا تن

راجان شد واینه راد د جلا ترجمه اول شیخه صورة ادم بر توجان ویروب جسم اینه
سنه ویردی صفا مزبور جملهٔ حالیه اخرنه وارنجه لما شاء شرطیه سی ایله فاقتضی جزاسی
ما بیننده جملهٔ معترضه در یعنی حال بو که حق تعالی جمیع عالمی وَلا روحدن معرا بر شبح
مسوی ایجاد ایتدیکه عالم اول حالده برات مظلمه کبی ایدی وحکم الهینک یسه شانی
بودرکه بر محل مسوی ومعدل اوله البتة قبول روح الهی ایدروا ولقبوله کلدر الا
صورة مزبوره معدلنک فیض تجلای دائمی یه استعداد ایدر وما بقی الا قابل یعنی چون
فعل ایجاد فاعله وقابله مستند اولوب وفاعل حق ایدوکی ظاهر ومبین اولیجاق وباقی
بیان حال قابل قالنجق بیان لازم کلدیکه قابل نیه مستند ودایر در جواب ویرر که
قوله والقابل لا یکون الا من فیضه الاقدس یعنی قابل دخی فیض اقدسدن حاصل
اولور قوله فالامر کله عند ابتدائه وانتهائه والیه یرجع الامر کله کما ابتدأ منه یعنی چون
فاعل موجد حق اولوب قابل دخی فیض اقدسدن حاصل اولوب واکا مرتبا ولان استعداد
مجعوله وغیر مجعوله سببی ایله اولان تجلیات کمالات علوم ومعارف که اثار فیض مقدسدن
مفصل اولیجاق معلوم اولدیکه بو امر کن ایله مأمور الوجود اولان کمالات وجودیه
جمیعا ابتداء وانتهاء حقه راجعدرکه منه المبداء والیه المعاد حکم شایعدر قوله فاقتضی
الامر جلاء مرات العالم فکان ادم عین جلاء تلک المرأت وروح تلک الصورة لما سابقه
نک جوابیدر فاء سببیه معناسی اوزره قطعه موج اوردی چو بحر فیض اقدس اعیان توابت
اولدی پیدا پس فیض مقدس ایله تکرار کشف اولدی تجلیات اسماء وصفات اولدی فاعل
افعالی قبول ایدوب مسمی جمع اولدی قوابل وفواعل صحرای وجوده جقدی اشیاء ایینهٔ
ادم ایدی عالم لیکن یوغدی جلاسی اصلا جون صورة ادم ایتدی جلو اینه سن
ایلدی مجلا اشباح صورده صلدی پرتو ارواح معمیات معنی اینه ادم اولدی لخ مجلای
جمال حق تعالی نشر یعنی وقتا که حق تعالی اولا عالمی بر شبح مستوی نور جلادن معرا ایلدکده

ایسه پس تقاضای ظهور نور اسماء الهیه اول مرآت مظلمه نك جلاسن اقتضا ایدوب
و نور وجود ادم عین جلاء مرآت عالم و اول صورة جمیع اسمایه روح مکرم اولدی تا مقصود
مقصوده که اسما و صفاته و دیعت قلنان انا عرضنا الامانة در بحسب الاستعداد مکمل
و موجود اوله زیرا صفت ظلوم علی نفسه که مو توا قبل ان تموتوا مقامیدر و جهول الغیر
که نفی و نسیان ما سوی در انسان ذن غیریده حاصل و مهیا دکلدر زیرا ارواح مجرده
اکرچه اشیاء منتقشه یی ادراك ایدرلر اما حقایقنه کما هی عالم دکلردر و ما منا
الا له مقام معلوم و لو دنوت انملة لاحترقت قوللرندن مفهوم و لان اطوار مستعده لرندن
متجاوز اولماد قلریدر قوله وکانت الملائکة من بعض قوی تلك الصورة التی هی صورة
العالم المعبر عنه فی اصطلاح القوم بالانسان الکبیر فکان ادم قولنه معطوفدر
ملائکه دن مراد اهل جبروتك و نفوس ملکوتیه مجرده نك غیریدر عقل اول و ملائکه
مهیمه کبی قوای قوالبه اطلاقا و لنور روحه و قلبه قوی اطلاقا و لنمز زیرا بونلر
مظاهردر یعنی ملائکه اول صورة عالمك که فی الحقیقه و اصطلاح قومده انسان کبیر
و عین ادمدر بعض قواسیدر قوله فکانت الملائکة کالقوی الروحانیة والحسیة التی هی
فی النشأة الانسانیة المدبرة للعالم بواسطة المدبرات کلام سابقك نتیجه سیدر و جوابدر
یعنی ملائکه بعض قوای صورة عالم اولوب عالم ایسه انسان کبیرله معلم اولدیسه
پس ملائکه نك عالمه نسبتی قوای روحانیه نك و حسیه نك انسانه نسبتی کبی اولوب
پس نته که نفس ناطقه قوای روحانیه ایله مدبر بدندر عقل نظری و علمی و وهم و خیال
کبی حیوانیه و نباتیه دخی مدبرلردر حواس خمسهٔ ظاهره کبی و غاذیه و نامیه کبی بونلره
مثل کبی کذلك نفس کلیه دخی مدبر عالمدر واسطهٔ ملائکه ایله قال الله تعالی والمدبرات
امرا مراد روحانیات کواکب سبعه و ثوابتدر قوله وکل قوة محجوبة بنفسها لا تری افضل
من ذاتها یعنی بو قوای روحانیه دن هر بری کرك نشاءة انسانیه ده داخل و کرك

بونفسدر اوزره نفس کلیه انسان
کبیرله مراددر اولدی منه

خارج

لخارج نفسی ایله محجوبلردر یعنی کندیلردن افضل نسنه کورمزلرنته ملائکه نك
ادمه منازعه سی بو سبب بودر و دخی عقل و وهم کبی هر بریسی عالم انساننده دعوی
استقلال و سلطنت ایدوب غیره انقیاد و متابعت ایتمزلر مثلا عقلا عقل ایله جمیع
حقایقی احاطه دعواسن ایدرلر اما غایت عرفانلری کندولرایچون اجمالا بر موجد رب
منزه عن النقایص اثبات ایدر خصوصا حقایقك دخی بعضی خواص و لوازمن ادراك
ایدرلر اما علم اصحاب تحقیق بونك خلافیدر که علم حقایقدن نته کیم الله تعالی انلر
حقنده بیورر فهم عباد الرحمن الذین یمشون فی الارض الایة اما ارباب نظر که
عباد عقولدر انلر حقنده سنقولدر انکم وما تعبدون من دون الله حصب جهنم الایة یعنی
جهنم بعد و حرمان عن ادراك الحقایق انلره محلدر خولدر زیرا عقل جزوی ویردکندن
غیری مسکوبلری و محصوللری یوقدر من فوقهم و من تحت ارجلهم مسئولندن محروم
اولوب علمی بعض تحت ارجلندن اخذ ایدرلر زیرا معلملری نفس ناطقه‌در قوله فیما تزعم (فان فیها)
الاهلیة لکل منصب عال و منزلة رفیعة لما عندها من الجمعیة الالهیة یعنی بیورر که دخی
بو قوای روحانیه نك زعملری اوزره نشاءه انسانیه ده مناصب عالیه‌دن هر منصبه
اهلیت و منازل رفیعه‌دن هر منزله لیاقت وار در زیرا اول نشاءه انسانیه ضمننده
جمعیت الهیه حاصلدر و اول شرف جمعیت ایله بو مرتبه یه واصلدر قوله بین ما یرجع من
ذلك الجناب الالهی و الی جناب حقیقة الحقایق و فی النشأة الحاملة لهذه الاوصاف الی ما
الی ما یقتضیه الطبیعة الکلیة التی حصرت قوابل العالم کله اعلاه و اسفله یعنی بو جمعیت
الهیه نشأة انسانیه یه امور ثلثه‌دن حاصلدر که بونلرك اورتاسنده دایر و بونلری جمع ایله اول
نشأده مستقر در امر اول جناب الهیه یه راجعدر که حضرت واحدیندر مرتبه اسما و صفاتدر و هم
موجدك اول حضرته بالذات وجه خاصی واردر امر ثانی حضرت امکانیه یه راجعدر جامع جمیع
حقایق ممکناتدر بو مرتبه یه احدیت و حقیقت الحقایق و حقیقة وجود من حیث هی هی دیرلر

فیما بین

عقلدن مراد بوراده عقل جزئیدر که نفسك ظلمتنده در / عقل کلی اول دکلدر زیرا نفس کلی عقل کلدن المقتبس / اما عقل جزئی اما نفس ناطقه‌دن المقتبس

قوله هذه الاوصاف ای النشاة العنصریة الجسمانیة / هذه الاوصاف من القوی الروحانیة و لوازمها من الحیوة / و العلم و القدرة و الارادة و امثالها

نظم شول حقیقت که سن اطلاقله تقییدایدن سن امر معقولدر اولخارجه نسبت یوقدر

جونکه تقییدله اطلاقله قیدایمیه سن • امر موجود اولغیری حقیقت یوقدر • امر ثالث

اوصاف کمالات انسانیه حامل اولان نشأده حاصل اولان مقتضای طبیعة کلیه در جودر

که حاصر قوابل عالم اعالی واسافلدر عالم روحانی وجسمانی محیطدر جمیع جواهرده مبدأ

فعل وانفعالدر حاصل کلام نشأ انسانیه بوامور ثلثه الهیه دن حاصل اولان جمعیة

شاملهٔ الهیه سببی ایله مناصب جلیله مستعد اولور قوله وهذا لا یعرفه عقل بطریق

نظر فکری. بل هذا الفن من الادراك لا یکون الا عن کشف الهی منه یعرف ما اصل صور

العالم القابلة لارواحه یعنی مذکور اولان جمعیت الهیه نك امور ثلثه اوزره تاسسندن دایر

اولماسنك علی ما هو علیه تحقیق وتقریری ورای طور عقل نظری ومحتاج مدد نور ربانیدر

مادامکه نور مز بور عین قلبدن سلب حجاب ظلمانی قلوب ونفخهٔ نفس عنایت رحمانی

روی حقایقدن فتاح استاری رافع اولمیه اول عروس معرفتك نشانی بلمز عقل نظری

وحرکة فکریه متوسل اولانلردن بری که ابو علیدر اخر عمرنده خاسر محسور معترف عجز

وقصور اولوب دیمشدر اعتصام الوری بمعرفتك عجز الواصفون عن صفتك تب علینا

فاننا بشر ما عرفناك حق معرفتك واول مقام معرفتك پردهٔ ساری حضرت امام فخری

رازی منتهای سیرنده بو هوای اهنك وبو نغمیه اغاز ایتمشدر نهایت ادراك العقول عقال

وغایة سعی العالمین ضلال ولم نستفد من بحثنا طول عمرنا سوی ان جمعنا فیه قیل وقال

حضرت ادم منبر سماده مظهر علم علم الاسماء ایکن بو مجمعده خطبهٔ لا علم لنا اوقودی وفخر

عالم صلی الله علیه وسلم سر چشمهٔ علوم اولیاء وانبیا بل علت اولی وغایت اخری ایکن ترانهٔ لا احصی

ثناء علیك ایله جبهه عجز وافتقارن حصاه حاك مذلته قودی قوله فسمی هنا المذکور انسانا وخلیفه اما

انسانیته فلعموم نشأته وحصره الحقایق کلها وهو للحق بمنزلة انسان العین

من العین الذی به یکون النظر وهو المعبر عنه بالبصر فلهذا سمی انسانا

بس

پس بو کون جامعه اسم انسان اوقودیلر وخلیفهٔ سلطان اوقودیلر اما انسانیتی زیرا
عموم نشأه سی اولوب حاصر جمیع حقایق اولدوغیچوندرکه انك حقه نسبتی مردم دیده
نك دیده یه نسبتی کبیدر نته که مردم دیده عین انسانده بصر باصر اولوب حافظ سواد
بدن انسان ومانند سویداء قلب وجان اولور کذلك انسان دخی عین حقده قائم
وحاصر حقایق کونیه وشامل مراتب علویه وسفلیه اولوب حفظت خلافته دائم اولوربعده
خلیفه دیمنك وجه تسمیه سی عن قریب کلسه کرکدر نظم مردم دیدهٔ حقدر انسان تندرعیان
حقایق اولجان حاصر جمله حقایق ذاتی شامل اسم صفات امکان عین انسانله بقا انسان
نظر حق ایله کوراتمه کمان قوله فانه به نظر الحق الی الخلق فرحمهم فهو الحادث الازلی
والنشأة الدائم الابدی والکلمة الفاصلة الجامعة پس کون مزبور حقه نسبت مردم
دیده کبی اولدوغنك سری بودرکه حقك خلقه نظری ورحمتی بونك وساطتی ایله در
افق محبتدن هب نفس رحمانه سبب کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف دریاسنه هو
فخلقت الخلق سفینه سنك اجراسی دکلیدر وسماء اطلاق وحقیقتدن اراضی قلوب
مقیدانه فیض باران رحمته باعث تخم حباب ازلیتك القاسی دکلیدر باشم کیدرسه عشقله
دکلیدر باشدن غرض هوای محبت دکلیدر خاك المیوب وجودنی عشقکله برکشی اویمق هوای
عقله سفاهت دکلیدر نشر علوم عقلیه ده علة غائیه نظراً مقدم وجوداً مؤخر اولدوغی
کبی انسانك دخی نفس الامرده وجود علمیسی جمیع موجوداتدن مقدم در اکرچه وجود عینی
سی جمعندن مؤخر ایسه ده پس ذاتی وجودن اقتضا اتمدوکی جهتندن حدوث ذاتی ایله
حادثدر ونشاء عنصریه سی جهتی ایله حدوث زمانی ایله حادث وعدم زمانی ایله مسبوقدر
اما وجود علمیسی جهتی ایله عین ثابته ده ازلی الوجوددر. بو مقامده مرحوم قاضی زاده رومی
شرح فصوص کتابنده یازمشکه هذا یخالف لما قیل ان ما سوی الله کلها حادث انتهی واقعا
نفی ما سوی کلیتا ایله سؤال متوجه اولور اما اصل اهل تحقیق اوزره ما سوادن مراد

شیئیۀ وجود ایله موصوفا ولان اشیا اولیجق سئوال لازم کلمز زیرا بو تقدیرجه عین
ثابته ماسوی ده داخل ولماز زیرا اعیان ثابته شیئیت ثبوت ایله موصوفدر بس الاعیان
الثابتة ما شمت رایحة الوجود مقدمسی ایله بو ورطه دن خلاص اولندیغی کبی استعدادت
قدیمه ومتبوع صفت علم اولان معلومات قدیمه ورطاسندن دخی استخلاص حاصل اولور
نظم اعیان که محذ ذات ملك عدمند ۰ ایشان نه حوادثند ار قدمند ۰ درکتم بطون
شدن در ایشان ذاتیست ۰ در راه عدم بی سیر ودست قدمند ترکی حضرت
علم حقده کم اعیان اولدیلر اعتبار ایله معدود لیك ماننده انجم خرشید قهر ذاتنده
هر بری نابود ذات پاك قدیمه ویرمدی نقص عدمنزه اولان قدمله الود غنچه
ناشکفته لردرکم اسمدی انلره نسیم وجود شم بوی وجوده قلمدیلر وارلق انلردن
اولمدی مقصود بونده کلمز ظهوری اولا اعیان بلکه احکامیدر اولان موجود بویله در
نفس الامر بویله علم اهل شهود حضرات وجودی کورمك ایچون اهل همتدن استه
فیض ودود دخی کلام مزبوره اشارت وارد رکه انسان کامل سبب ایجاد
عالمدر ازلا وابدا دنیا واخرتده محصل کلام مظهر کل اسما وصفات ومجموع صور
مجلا ومراتدر مظهر سر قدم ادمدر هر وجود ایچره عدم ادمدر ذات موجود ایله
عین ثابت بردم ایچنده ایکی عالمدر جمله دن عینی مؤخر لیکن معنیده جمله دن اول
اقدمدر بعده فاصلۀ جامعه اولدوغی زیرا کلمه لر اوجدر اولکی فعل وتاثیری جامع اولان کلمه در
که اول حروف حقایق وجوبیدن وثانی حروف انفعالی جامع اولان کلمه در که اول حروف حقایق
امکانیدر ثالث کلمۀ برزخیه در که حروف وجوبی ایله حروف امکان میاننده برزخ
جامعدر و فاصلۀ متوسط در که حقیقت انسان کاملدر بعده بو شرح شریفکه
امر پادشاه ایله اطاعتله یازلمشدر اثناء تالیفنده پادشاه ایله واقع معاملات الهیه
درج اولنمق فرمان اولنمشدر بو بیتلر بو معامله اجلدن مکتوب اولنوب صوب صوابه بلرندن

وجود ایچره عدم دیدوکندن مراد
عین ثابتدر که لباس وجود ایله
متلبس اولمامشدر اما کندوسی
امکان من سوء عدمده در
کتم عدمده

دخی بو وجهله جواب وارد اولدی ایکسی دخی وارد وهبید رکبی وتعلّمی
دکلدر مثنوی کل بلبله قلدی عرض دیدار • بلبل کلی کوردی ایتدی انکار • دیدی یوری
کل دکلسن ایجق • دلصند و غی مل دکلسن ایجق • کوردسم کلی بن کوزل بیلوردم • زیرا بن انی
ازل بیلوردم • کلدیکی یوزی یوری بنم کل • کل نقشنی قل جزده تماشا • کل اغمه سن کل کل ا
کلدر دکلی بنه فهم ایدن کل بلبل صفتنده قلمه بلبل • بلبلکه هوای کلشن ایله اغیار قلبنی
سن ایلر • هر کورد وکی شاخه اوجمق استر • هر قنده وغی دالی قوجمق استر • بو صورة هو
دکل هوادر • هب سیر صفات ما سوادر • عارفده که اوله جشم مازاغ • بندد لا ولور
بهشتله باغ جناب سعادت مأبدن بالبداهة کلن جواب مستطابدر • نظم عینومه نه
کل کلور نه بلبل جز قالمدی بنده جمله دد کل • بن کند و زمی کوزل بیلوردین • اج کوزنی جام
منم دخی مل سیل جشمکی و زجه سوی یوق احراقایده رم سوام اولور کل والله اکبر
ظهور ایدر سم عین اولمیه ایلمه تغافل • حال اهل یسك مراده اولیاز قال اهل ایسك
وارامدی قل قال قوله فتم العالم بوجوده یعنی وقتاکه بو کون جامع اولان انسان وجود خارجی
لباسنه متلبس وبو شان اولدی ایسه وجود ادم ایله بنای سرای عالم مختم وهتم قلندی اما نشاء عنصریه
سنك تأخرنه اقتضای طبیعت ترکیبیه حزما عدا سبب بودرکه جونکه انسان بین سائر
الحقایق حقیقة مجملهٔ جامعه درلا بد حقایق تفصیلیه که بونك مظاهر و مراتبیدر مقدم
صورة اعیانله مصوّر ومفصل ولمق کرکدر که انسان دخی بونلرك مراتبنده بحسب الاطوار
سائر ودوّار اولوب تاکه حرکهٔ دوریّه ایله اجمالدن تفصیله سفر بعده تفصیلدن اجماله
کذر قلنوب قطب عالم وجود مکرّم اوله معلوم اوله که علم اولیا تذکیریدر تفکری دکلدر دکلری
بو معنایه در جعد یعنی عالم اجمالدن اخذ اتدکلری علی بعد النسیان عالم تفصیلده تذکر ایدرلر
دیمکدر نبی علیه السلامك الحکمة ضالة المؤمن دیدوکی بو معنایه اشارتدر بو معنا دکلدر که
انسان نشاء عنصریه برکره کلوب و عالم محصّلی بعد النسیان نشاء اخریده

بو نظم شریف حضرت خواجه
صانمه نغمهٔ نقشلردر منه

انسان عاقل وریاضیات ما تلر اولدر و نغان وجهی اولدیکه
علم ریاضی یقین معلومات ریاضیه اجمالا انفسدن معلومیدر
نفسنا طقه علم منبعدن جنباتی کلیاتندن اخذ اتدیکه منبسط اولد
زیرا اشتنا سنه لا و قوا املعب منه

تذکر اید حاشا که رای اهالی تنا سخی اوله قوله فهو من العالم کفص الخاتم من الخاتم
الذی هو محل النقش والعلامة التی بها یختم الملك علی خزائنه وسماه خلیفة من اجل
هذا سابقا خلیفه اولان تسمیه نك وجهنه شروع ایدر حال انسانی ذو وجهتین اولوب من
وجه عالمه داخل من وجه خارج اولد وغی علاقه ایله فص خاتمه تشبیه ایدرلر که فص
خاتم کاه خاتمه جزء داخل اولورکه محل نقش اولورکه خاتم اوزرینه خارجدن بقیه اولنور
خاتمدن آخر عملا ولور انسان دخی حیوان بر نوع اولوب دائره وجود عینی نوك منها سی اولدق
سببی ایله فص خاتم کبیدر و خاتم محل نقش اولوب حافظ خزائن اسما وصفات ربانیه
در اولدیغندن الله تعالی حضرتلرندن خلیفه اسمی ایله مسمی اولمشدر انی جاعل فی الارض
خلیفة مجاز مرسل طریقنجه خاتمك اسمی ختمه محل کورمکدر قوله لانه تعالی الحافظ خلقه
کما یحفظ بالختم الخزائن فما دام ختم الملك علیها لا یجسر احد علی فتحها الا باذنه فما
ستخلف فی حفظ العالم فلا یزال العالم محفوظا ما دام فیه هذا الانسان الکامل شارح
قیصری لام تعلیل تسمیه دردیمش و فقیر ایدوردین بلکه تکمیل تعلیلدر زیرا وجه تسمیه
شروع اولنمشدر دیبردیمکدرکه زیرا الله تعالی استار مظاهر ایله مستتر اولدوغی حالده بو انسان
سببی ایله خزائن اسما وصفاتك حفظ ایدرلر کیم بر ملك صاحب الختم غائب اولور ختمی
ایله خزائن حفظ اولندوغی کبی بس ختمك حفظی اصالتله اولمز خلافتله اولوروما
دامکه ختم ملك عالم ایله قائمدر سائر حقائق موجوده دن بر حقیقت بونك فتحنه جسارت
ایتمز مکر کندی اذنی ایله اوله حفظ دن مراد ابقاء صور انواع موجوداتدر خلق اولندوغی
اوزره بکمالها اثار وکمالاتی ابقاء صور انواع موجوداتدر خلق اولندوغی اوزره بکمالها
اثار وکمالاتی ابقاء ایله بس بو اسم اعظم سببی اولماسه که مرتبی عالمدر باطنندن ظاهره
ومعاینه دن اعیانه بر شیء ظاهر اولماز و ظاهردن باطنه بر نفس سائر و مسافر اولماز اکرچه
غلبهٔ حجاب بشریت ایله امر مزبور مجهول دخی اولسه وعالم لا یزال محفوظه در مادام که انسان

کامل عالمده موجود وحاصلدر وبالجملة صورة انسان مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ
لَا يَبْغِيَانِ وحاجز بين مجرى الوجوب والامكاندر قوله الا ترى اذا زال وفك من
خزانة الدنيا لم يبق فيها ما اختزنه الحق فيها وخرج ما كان فيها والتحق بعضهم ببعض وانتقل
الامر الى الاخرة فكان ختما على خزانة الاخرة ختما ابديا لا يزال قولنه تعليل واستشهاددر يعنى
كورمزمسك نچون اول انسان كامل خزانهٔ دنيادن منفك اولسه هركز حقك صفاتى خزينه سى
سالم وباقى قالماز يوب واول كون جامعك صورة جمعى فاسد اولوب بعض صفاتى برى برنه
ملحق ومنضم اوله بس امر دنيا اخرته منتقل اولور ختم مز بوُر دخى ختم اخره متحول اولوب
امر مختتم ومتمم اولا وجود بقاء دنيا شخص مزبورك بقاسى ايله مهيادر اكر بونفس
عرضهٔ فنا وانتقال اولا مور سما وسير جبال اشكار اولور ارض مددك وكواكب منتثر
وشمس متكور اولوب دنيا ذاهب وعمارة دنيا اخرته منقلب اولور خليفه دخى بعينها خليفة
اخرة اولور وقران سمايه مرفوع اولور ديمك معناسى بودركه انسان كاملك خلقى قراندر
بلكه انسان نفس قراندر نته كيم بيورلمشدر شعر انا القران والسبع المثانى وروح الروح
لا روح الاوانى وخبرده كلمشدر ان الحق تعالى ينزع العلم بانتزاع العلماء حتى لم يبق الارض
لمن يعلم مسئلة واحدة علمية ومن يقول الله قوله فظهر جميع ما فى الصورة الالهية من الاسماء
فى هذه النشأة الانسانية فحازت رتبة الاحاطة والجمع بهذا الوجود وبه قامت الحجة
على الملئكة يعنى وقتاكه انسان ختم دنيا واخرت اولمق ايله خليفه اولدى ايسه صورة
الهيه ده اولان جميع اسما نشأة انسانيه ده كه نشأة عنصريه ايله روحانيه ما بيننى
جامعدر ظاهر اولوب جميع كمالاتنه بالفعل ولدى نته كه شارح قيصرى ايدر شيخم رضى الله
تعالى عنه كتاب مفاتحده بيورر انسان كاملك علامتى بودركه احيا واماتيه قادر اوله بعده
اطلاق صورة حقه مجازدر اعتبار اهل ظاهرده اما عند المحققين حقيقتدر زيرا
عالم باسره صورة حضرت الهيه در بحسب التفصيل نته كه انسان بحسب الجمع در

قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان الله خلق آدم علی صورته بس نشأ انسانیه صورة
وجود عینی سی ایله جائز رتبه احاطه وجمع اولور وبو خاصیت جمع واحاطه آیله
ملائکه اوزرینه حجت شرف وکرامت اقامت اتدی زیراکه ملائکه احاطه ایتمدوکی علمی
محیط اولدی قوله فتحفظ فقد وعظك الله فغیرك وانظر من این اتی علی من اتی یعنی من
این هلك سالکینه تنبیه درکه حلیهٔ ادابله متحلی اولور عند الله وخلفا یعنی مشایخ
مؤمنین اظهار انانیت واشعار علم وکمال واهلیت ایله انلرك مرتبه سنه تعلی کوسترمیه لر زیراکه هلاك امر سالکه فناء نفسدر بو وجود حاصل اولماز الا سالك کندو
کمالنی غیریده کوروب اوز نفسنده نقصان مشاهده ایتمکله اولور زیرا تکمیل نفس
دخی مادامکه بر مصلحتی متضمن اولمیه اظهار فضل وکمال جائز دکلدر زیرا باعث مکر
ومفسده اولور اما دوی سخن مصلحته متوجه اولجاق واما بنعمة ربك فحدث منطوق فحواسنه
امتثالا ایدوب کشف جمال العلم وکمال لازمدر یعنی بودرکه ای سالك تحفظ وتادب ایدوب
غیره لازم اولان زجر واهانتدن نفسکه نمونه ونصیحت الکه ملائکه کبی انی اعلم
مالا تعلمون توبیخنه مظهر اولمیه سن وهلاك اولانلر نه سببله هلاك اولدیلر نظر
اعتبار ایله نظر ملاحظه ایله که بین الاعیان محقر وابتر قالمیه سن لغیره ولا تکن
کالطاوس بعشق نفسه فتبقی ملوما عند کل الکوامل لتنشر لعقیر ادمی فضلله مسجود
اتدی سنی فحکمت لا علم لنا ادمی معرفت نقصانی ایلدی جمع کمالاته سزا وایضا هر زاغ
وزغن دفع هوا وهوس ایلر طوطی نی سخندانلغی حبس قفس ایلر حکمت بین العوام کمال
مشهوردرکه کماله رغبت اتمزلر دیرلر بلکه اهلنه اهانت اولوردی اهل نقصانی باعث دولت
اولور دیرلر حکمت حقیقیه سنه عالم اولمایوب بو غصه دن اولورلر امابلمزلرکه کامل کمالنه غره اولوب
غائله غرور ایله رضای حقدن دور ومرتبهٔ حجاب جهله وانانیته کرفتار ومقهور اولورلر خیرلری
یوقدرکه عند الله شرکدن عظیم کناه یوقدر بونلر خود شرك باری اولدو عنده اشتباه یوقدر

زیرا

زیرا بو مقوله نقصان
فی الحقیقه کمالدر

زیرا هر نه مرتبه یه ایرشسه لر سببن کندو استحقاق ذات بیلوب بیان شکردن مقطوع
اللسان و روز شب حرص وازله هل من مزید کویان وحیران سرکردان اولوب هر دمده
ذکر حدادن غافل وشکر شراب کبریا ایله مست ولا یعقل اولورلر ما دامکه تربیه مرشد
ایله طبیعت لری تابناک اولیه اولفساد ایله هلاک اولورلر کید لر اما نقصان جبلتی اولوب
اخر الامر من عرف نفسه دریچه سنده بر تو شمع هدایت ایله صفات نفسنه ناظر اولوب
شیشهٔ قلبنی سنک غیرة اقرانله منکسر ایدوب عصیانن خوناب دیده سیله طهارة
طهارة ایدرسه عندالله صلواتی مقبول و دعاسی مستجاب اولور زیرا ایتدوکی دعا
لسان استعداد ایله اولور کندوده هرکز اثر انانیت و عجب نفسانیت قلمز عبد اواه
منیب رب وهاب مجیب ایله جهت جامعه نقطهٔ فنا فی الله ده مرتبه یه مصیب اولورکه
قابل ومعقول و داعی ومجیب واحد اولور لمنشئه لفقیر عزة اولمه هوای علمه صقن .
خاک اول خاک عزتا استرسک . معرفت دولته معین اولمز . وارکمالا استرحولتا سترسن
ولهٔ عالم معجب اولمه عاقلسک . خلق شیطان دکلمی کبر له شر . کبر له دیتهنده ن اندی ملک
فلکی کجدی مسکنله بشر . ولها تمه بیهوده صرف قول صحیح . قلمه بی نفع اولان کماله هوس .
لوم طاوسه باعث اولدی جمال . طوطی بی نطق قلدی حبس قفس . قوله فاذا الملائکة لم
تقف مع ما تعطیه نشاءة هذه الخلیفة ولا وقفت مع ما یقتضیه حضرة الحق من العبادة
الذاتیة ملائکه نک وارد وارطهٔ توبیخ وعتاب ومظهر تفریع احتساب اولدقلرینه بیان سبابدر
وقوف بو مقامده شعور معناسنه کلدر ایله اولسه ایدی تقدیسی علی ایله اولوردی بلکه ثبوت
وقرار معناسنه در یعنی ملائکه بو خلیفه نک نشأسی مرتبه سی اعطا اتدوکی تنزیه وکمالا لایق ایله
قناعت ایتمیوب بلکی حدلرندن زیاده علو جاهه فائز اولمغه طالب اولدیلر واستعداد تا قصلرندن
زاید کمالی جائز اولمغه راغب اولدیلر مع هذا مرتبهٔ انسان کاملدن عالی منصب یوقدر ایدوکین
ومرتبهٔ جامعه ایدوکنی بلدیلر زیرا اسمانک کلیسی اسم اللهدن مستمد در انسان کامل ایسه

بو اسمه مظهر اولوب هر کمه مدد عابد اولسه بوندن عابد در ومع هذا بونلر حضرة
حق اقتضا ایدوب وشئون محصوله لرن قضا وعطا اتدوکی عباداتله قانع وثابت اولمدیلر
واول مرتبه ده اولان حکمه منقاد اولوب اولحالده قرار وکسب سکینه ووقار قلمدیلر قوله فانه
ما یعرف احد من الحق الا ما یعطیه ذاته ملائکه نك ملاحظه مقتضای حضرت حق ایله واقف
وثابت اولمدقلرینه تعلیل واول مقتضای حضرة که عبادة ذاتیه در انوکله قناعت قلمادقلرینه
سبیل ودلیلدر زیرا معرفتك عبادة اوزرینه تقدمی بالذات در کوز مزمسن عبد صفات
ربندن بریسك بلمز مادامکه عین ثابت ازلیسی انی اعطا قلمز پس هر عبادت مقدار علم ومعرفت
قدر بجه اولور مثلا انسان کاملك ذاتی جمیع اسما وصفاتك معرفتنی اعطا اتدوکی اجلدن
عبادة تامه ایله عابد حق اولدی ملکوك ذاتی دخی نه قدر اعطا اتدی ایسه عبادتی اول قدر
اولدی پس بالجمله نقصان وکمال استعداد سبب نقص وکمال معرفت وعبادة عباد اولدی
تذنیب حاصل کلام حضرت الهیه بر عبد عابد استر که ذاتنه جمیع اسما ایله عبادتك
عابد قله پس اول ذاتکه انسان در مطلوب جمیع اسما وصفات اولدوغی جهتدن اعز موجودات
در اما دیتن جمیع اسما ایله عابد اولمدوغی حیثیتدن ازلا شیادر زیرا عبادة ذاتیه جمیع اسما ایله اولان
عبادتدر که عبادة انسان کاملدر جامع جمیع مظاهر در پس جمیع مظاهره عابد اولان
حجر ومدره بلکه جمیع جماداته عابد اولور زیرا هر برنده معبودنك حقیقتن کورور وما رمیت
شیئا الا ورایت الله معه سرن بولور ونفس عارف حق بین وعالم حق الیقین قیلور افشاء
سر ربوبیته بودر اللهم عافنا من سوء الادب قوله ولیس للملائکة جمعیة آدم یعنی حال بوکه
ملائکه نك اعیان ثابته لرنده جمعیه اسما یوقدر بلکه حق تعالیه بر اسم خاص معین حیثیتدن عبادت
ایدوب اول خصوصیتك وراسنه تعدی اتمدیلر وعلملری ایرشمدوکی اسمانك طریق معرفتنه
کیتمدیلر اما آدم حقه جمیع اسما جهتندن عبادت اتدی وراه کمال معرفتن کیتدی وبالجمله ملائکه
حقك اسماء مخصوصه سیکه ثبوتیه تشبیهه در بلمدیلر وآدمده اولان جمعیه احدیت

حاصل کلام حضور خلیفه نك بونلر اعایه ادبنده تصور ایدوب لا یعصون الله ما امرهم ویفعلون ما یؤمرون بونلره جاه ایکن مقتضای حکمت خفیه ایله خلاف مقتضای ظاهر عمله کوستردیلر والله اعلم

انسان کاملك ذاتی دیدوکی عین ثابت ازلیسی رابدی سیدر بو تذنیب شرح قاشانیدن منقولدر

حضرت الهیه دن مراد ذات انسان کاملدر

کالیره

كمالية شهود حاصل اتموب رعايت ادب خليفه‌ده قصور اتديلر اخر غشا وه حسد وتعصب
بصر بصيرتلرندن مستور قيلوب سبيل جرح وطعنه عبور قلديلر قوله ولا تقف
مع الاسماء الالهية التي يخصها يعني دخي ملائكه كندولرينه مخصوص اولان اسماء الهية
تنزيه ايله قانع اولوب حد معينه لرنده طورمديلر قوله وسبحت الحق بها وقدسته
يعني اول وقوف وقناعتلر تحقق ايدوب واول اسماء خاصه ايله حقي تسبيح وتقديسده
ثابت اولمديلر قوله وما علمت ان الله سبحانه اسماء ما وصل علمها بها يعني ملائكه
بلمديلر كه الله تعالى حضرتلرينك بعض اسماء مخصوصه سي واردر ملائكه نك اول اسمايه علمي
واصل اولماز وحقايق شهودلري كامل اولماز اسماء مزبوره خالق ورزاق ومصور وسميع وبصير
ومطعم وبونلرك امثالي نعيم وعذاب ومودة وحيات وسقم وشفا كه عالم طبيعت ومقام
اجسامه مخصوص اوله زيرا كه ملائكه بو اسماده بي خبردر زيرا بو اسما صفة مخصوصه
بشردر قوله فما سبحته بها ولا قدسته يعني پس ملائكه حقي اول حقه مخصوص اولان
اسماء مذكوره ايله تسبيح وتقديس ايتمديلر اگر سؤال اولورسه كه مزبوره خود اسماء تشبيهيه
دربس بونلردن تقديس ايله تعبيرك وجهي نهدر جواب ويريلور كه مراد مصنف ملائكه
حقي اسماء مخصوصه تنزيهيه لرنه تخصيص وحصر ايدوب ذات حقي انحصاردن تنزيه
ايتمديلر ديمكدر زيرا حقك ذات محيطني تعيين وتخصيص ايتمك حقه اثبات نقيصه درحق
خود جميع نقايصدن منزهدر اول تقديرجه ماء نافيه ايله نفي تنزيه محلنده واقع اولور
اما مشاكليه دخي حمل اولنمق جائزدر قوله فغلب عليها ما ذكرناه وحكم عليها هذا الحال فقالت
من حيث النشأة اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء پس مذكور اولان تجاوز وعدم
وقوف اولملائكه اوزرينه امر غالب اولوب حال ايكن ملائكه راسخه مرتبه سن بولوب انلاره حاكم
اولدي پس اول نشاء خاصه لري بونلري طريق اعتراضه ونزاعه الحاح ايدوب باخر اتجعل فيها من
يفسد فيها نغمه سنه عازم ومتحتم اولدي قوله وليس الا النزاع وهو عين ما وقع منهم فما

قالوه فی حقّ ادم هو عین ماهم فیه من الحق یعنی ولا فساد وسفك دماکه ادمه نسبت
اندیلر امرحقه محض مخالفت ونزاع ایدی واول نزاع حقك ادمی خلیفه اندوکنده واقع اولان
اعتراضدر پس ملائکه نك حق ادمده ایتدکلری مقاوله که متضمن نقص ومخالفت در حق
ایله اتدکلری مقاوله انك عینیدر یعنی عین نقص ومخالفة امردر زیرا موجب فساد وسفك
دماء اولان خود اکثریا تزاعدر پس سبب موجب بولنجاق مسببی دخی بولنور باخصوص بو ترتیبك
و بی منازع ایله منازعه وجرح ادم عین سفك دم دکلیدر زیرا من بو منازعه ادمك عدم
خلقنی وعدم ایجادنی طلبدر بو حود عین سفك دمدر وخصوصا عرض المؤمن کدمه معناسی
مقرردر قوله فلولا ان نشأتهم تعطی ذلك ما قالوا فی حق ادم ما قالوا وهم لا یشعرون پس
امدی اکر بو نزاعی بونلاره حجاب نشاء مخصوصه لری وعلم وجدانلری یعنی ذبحالکلری اولان
اسمك تقاضاسی اعطا اتمیه حق ادمده اولان مقاوله جرئت اتمزلر ایدی وبالجمله بو
علمی بونلره کلانا ء بیترشح بما فیه حکمیجه استعدادلری ویردی شارح قیصری اید رقدس سره
بو کلامده تنبیه واردر مذکور اولان ملائکه منازعین ملائکه جبروتیه دن دخی ولمیه
زیرا بونلر علیت نوریتیا ایله مرتبهٔ انسان کامله احاطه وشمول اجمالی حاصل تمشلردر اکرچه
کنه حقیقته واقف دکللر ایسه ده بلکه منازعین ملائکه ارض وجن شیاطینه درکه غالب
حاللری ظلمات قرب طبیعت وغسق حجاب جسمانیت ایله احتجابدر انی جاعل فی الارض
خلیفة قولنده دخی ارض تخصیص بالذکر اولنمشدر اکرچه انسان کامل خلیفة عوالم ایسه ده
طعن من بو رصادر او لمازالا منصب من بورك معرضنده اولنلردن اولور اهل سموات ایسه مدبرات
عالم علویدر بالذات اکرچه قصد ثانی ایله بالواسطه سفلیاته دخی توجهلری اولور سه وبحسب
امعان النظر انسانده اولان قوای مفسده هب انلردر فقیر ایدر ورشیخ اکبرك فتوحاتنده یازدیغی
مبشرهٔ مشهوره سنده مرتبهٔ ملائکه دن سؤال ایدوب حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم تفصیل
ملك اندوغی اکرچه بو معنایه دلیلدر اما اطلاق قول مفسرین ومشرب اهل تحقیق ومتشرعین

اختلاف مكالمه باختلاف العوالم

خلافنه تشنيع وتشبيل ايدروفقير ايدوديني توجيه مزبورا ولوقت وجيه مزبور
اولايديكه بومحلده نزاع ملائكه في الحقيقه قصورا ولايدي بلكه حال مزبورا كوجه ظاهرا
مخالفتا مردراما باطنا مقتضاي ارادت وانقيادا ولدوغي جهتندن محض كمالدر زيرا هرشي
كندونك دني ولان اسمك مقتضاسي ايله عاملدر بس اتيان معصيت من نفس الامر اذعان
واطاعتا ولور وارضدن مراد ارض عنصريا ولمق لازم دكلدر ارض حقيقة نيچون اولميه
وخلافت كبريه جبروتيدن وملكوتيدن نيچون نزاع صادر اولميه قصد اظهار حكمة ومصلحة
ايچون معلوم اوله كه بومقاولهٔ اختلاف عوالم ايله مختلفا ولور پس اكر عالم مثالده
اولورسه مكالمهٔ حسيه مشابه اولوركه حق تعالى تجلى مثالي ايله تجلى ايدر اهل
اخرته صور مختلفه ايله تجلي اتدوكي كبي نته كه حديث تحولده مبين در مكالمهٔ موسي دخي
بو قبيلدندر واكر عالم ارواحده واقع اولورسه كلام نفسي اولور پس كلام بر مرتبه ده عين
متكلم اولور وبر مرتبه ده متكلم ايله قائم بر معني اولور وعالم مثالده اولسه حروف مثاليه
دن مركب اولور وعالم حسده حروف حسيه دن مركب اولور قاضي بيضاوينك سورهٔ
طه ده ثم تمثل لبدنه وانتقل الى الحس المشترك ديدوكي معني بودن منفهم اولور قوله
فلو عرفوا نفوسهم لعلموا ولو علموا يعني اكر ملائكه ذواتني وحقا يقني بيلسلر ايدي
كمالات ونقايص لازمه سني دخي بيلوب نزاع مع الحق تعالى نك قبحن اكلرلردي ومرتبهٔ
انسان كامل بيلدكلرينى وانسانده متحقق اولان اسما وصفات ايله تحقق اتمدكلريني
بيلورلردي ادمي جرح وتعييب وخلافته عدم اهليت ايله توصيف وتلقيب ايدوب
نفسلريني تزكيه وتحسين اتمك نقصاندن عاصم وسالم اولورلردي اما كندو
لريني بيلماديلر ونقصان مزبوردن عصمت ونجات بولماديلر نظم هر سينه ده ظاهر
اوله سر من عرف • اولور عيوب غيره نكاهنه ستر وكف • عيبني عيب غيره نظرندن حجاب ايدن
قلبين ايدر لالي عرفانه ايچون صدف • قوله ثم لم يقفوا مع التجريح حتى زادوا في الدعوى

بماهم عليه من التقديس والتسبيح بعده ملائكه بوجهل جبليلرنده اصرار ايدوب
بلكه عنف واستكبار سبيلنه كيدوب مجرد جرح وطعن ادم ايله اكتفا ايتميوب
بلكه تزكيهٔ نفسده وفعل تسبيح وتقديسده دعوائى معنى ايتديلر واكر حقيقتلرين
بيله لردى ودريجهٔ حقيقتدن عين حقله حق كورر لردى في الحقيقة مسبح ومقدس
لسان ظاهرى ايله مظاهرده ظاهر اولان حق ايدوكين بيلور لردى لكن بلمادیلر وشرك
حفيه مبتلا اولديلر قوله وعند ادم من الاسماء الالهية ما لم يكن الملائكه عليها
فما سبحت ربها بها ولا قدسته عنها تقدس ادم وتسبيحه يعنى حضرت ادم قاتنده
اسماء الهيه دن بعض اسم وار در كه ملائكه اول اسمه عارف دكللر در پس اول كلمه
ديلرن تسبيح ايتمزلر ونقايصدن تقديس قلمزلر حضرت ادمك جمعيتى ومرتبه
كليتى ايله تسبيح وتقديس كبى محصل بو معناى شريفى شول عيلمك على محيط اولور الله
تعالى حضرتلرينك وان من شئ الا يسبح بحمده ولكن لا يفقهون تسبيحهم قولنك
مطلعنى مشاهده ايدوب كيفيت تسبيح حسى ومثالى ومعنوى لسان حال استعداد
واحياندن وامكنه حسى ايله معلومى اولوب حتى تسبيح مراتب كمال التسبيح مراتب نقصان له
نظر توحيد نده احدى المال كورونوب امر حقه ظهور مخالفت انسان مقتضاى رحمت
وغفران اولدوغى لولم تذنبوا لذهبت بكم وخلقت خلقا يذنبون ويستغفرون فاغفر لهم
حديث قدسيسندن عياندر قله زيرا سابقا ذكر اندوكم فعل ذنب وكناه فاعلنه نسبت
انكسار وآه اولوب آخر باعث مغفرت كلتا اولور اما عدم ذنب ويار سالك اكثريا عجب وانانيتى
مستوجب اولور كه وجوه ايله ذنبدن اشد واقبحدر زيرا منودا سى شرك خفى اولور ذنب
خود شركدن اصلحدر قال النبي عليه الصلوة والسلام لو لم تذنبوا لخشيت عليكم من الذنب لا
وهو العجب العجب العجب وخمرت طينة ادم بيدى قولنده يدين دن مراد صفات جماليه ايله
جلاليه در كو رسنكه قابيل وهابيل مظهر صفة جميل وجليل اولوب مقتضاى صفاتى تعطيل

اتمديلر

اتمديلر قوله فوصفنا الحق سبحانه وتعالى لنا ماجرى لنقف عنده ونتعلم الادب مع الله

سبحانه فلا ندعى ما نحن متحققون به وحاوون عليه بالتقييد يعنى وقتاكه ملائكه نك

حق ادب خليفه يى رعايتده قصوري ظاهر وهويدا اولدى ايسه الله تعالى لطفندن بزه حق

ادمده اولان ماجرايى انها اتديكه ماجراى مزبور معلومز اولوب عند الله رتبه علميمزدن

تجاوز بولنميه وبين يدى الله مقتضاى تادبدن خروج جائز اولمايوب حق تعالى ايله بين

الخلق والحق درست اولوب تهاون اولنميه يس بحسب الاستعداد قيود ماهيا تموز ايله مقيد

قلوب وانلارك ايله تحقق اولوب وحاوى اولدوغمز كمالات معلومهمز ايله تحقق دعواسن

ايدوب تقسيموزه اضافت ايتميه وزكه مستلزم عجب وانانيت اولميه دير انفس الامرده جميع كمالات

حقك درنهايت مظاهرى اولدوغمز حيثيات ايله بزدن ظاهر ونمايان در قوله فكيف ان نطلق

فى الدعوى فيعم بها ما ليس لنا بحال ولا نحن به على علم فنفتضح عبارة فكيف حال ايجوز

اولور معنى بوقنده قالكديكه دعواى عريض ايدوز ونفسيموزى حاوى اولمادوغى حاله

وشامل اولمادوغى علم كماله جائز اولمق دعواسنه منصوب ايدوب ملائكه عند الله

وعباده العارفين مفتضح ومحجوب اولاوز قوله فهذه التعريف الالهى مما ادب الحق

به عباده الادباء الامناء الخلفاء يعنى تعريف الهى الله تعالى نك اديب وامين اولان خليفه

لرينى وقوللارينى كه حق ايله وخلق ايله بحسب المراتب معامله لردر واما نتا الهى بالاستعداد حامله

حامله لردر بونك سببى ايله تاديب ايتدوكى اشيادندر يعنى قصه اتدوكى مقاوله دن غايت

وغرض قوللارن بو معرفت ايله تربيه وتكميلدر قوله ثم رجع الى الحكمة فتقول اعلم ان الامور

الكلية وان لم يكن لها وجود فى عينها فهى معقولة معلومة بلا شك فى الذهن فهى باطنة

لا تزول عن الوجود العينى ولها الحكم والاثر فى كل ما له وجود عينى بل هو عينها لا غيرها يعنى

اعيان الموجودات الغيبية يعنى لسان حق من بعد حكايت ملائكه دن رجوع ايدوب حكم

الهيه افلاكنه عروج ايدر يس ديرلركه علمى تحقيق بونى افاده ايدركه امور كليه كه

وبالجمله اسما علل اعيان ثابته و اعيان ثابته
علل اعيان خارجيه اولورلر كه اشخاص
مظاهر حقايق كونيه خارجيه لردر وحقايق
مظاهر اعيان ثابته لر اعيان ثابته مظاهر
اسماء مفاتيح الغيب دركه لا يعلمها الا هو
انلره وصف ذاتيدر بو ديد ولكن مقال
تغاير عقلى اعتباريجه در اما نفس الامرده
بونلر هب عينيدر ربس معلوم اولاكه
اعيان ثابتات اوزره اسما وصفات
متقدمه در ومفاتيح غيب مبادى
اعيان ممكنة علميه دركه تلك الاسمانك
صور عقليه سيدر وصور مزبوره
ذات الهيه دن فيض اقدس سببى ايله
فايض ورايح اولور مفاتيح مذكوره
نك ظليتلرى ايله بو مقدمات محفوظك
اولسونكه بصيرة بوله سن

مطلب در كلمه

امور كليه كه اعيان ثابته ايله معنونلردر بونلر وجود خارجى لباسندن عاريلر ووجود
ذهنى وثبوت علمى عالمنده محجوب ومتواريلردر من وجه ظل الوجود من وجه اهل الثبوتلردر
وبالجمله ذهن عالمنده بلاشك معلومات معنويۂ الهيه لردركه موجودات عينيه دن تعلقات
كسمزلر قوله وله‌ا الحكم يعنى بو امور كليه‌نك تعين خارجيدن حصه‌دار اولما مشلردر
وما شمت رايحة الوجود نفسنك برده سين هنوز نفخۂ نسيم اثباتله رفع قلمامشلردر
امّا اعيان خارجيه كه بونلاره عوارض كبى دوشمشدر ذكر و بحسب الخارج بونلارك اثار واحكامنه
معروضات ومحالّى دا واقع اولمامشلردر كرك بحسب الكمالات كرك بحسب الوجود اما بحسب الوجود
اولدوغى زيرا اعيان كونيه معلومات اسمادر اسم خود ذات مع الصفة المعينه در پس اعيان
كونيه بحسب التكثر صفاتله حاصل اولورلر اولصفات خود كروعين امور كليۂ معنويه‌دربو
اجلدندركه حكما دخى علم واجب تعالى فعليدر ديرلر يعنى علم علة فاعليه‌در معلوماته معلولاتدر
ديرلر اما نظر عارفده علل ومعلولات مراتب حقدركه فى الحقيقه ولحددر اما بحسب الكمالات
مظاهر اولدقلرى ظاهردركه عين موجودنك حياتى ولمسه صفت حيه ايله اولماز وساير
كمالات تابعه ايله متبوع بولنماز پس امور كليه طبايع خارجيه كندولره عوارضدرحى
ومريدۀ عالم اتقاددركبى حاكم واقع اولمشلردر قوله بل هو عينها وله‌ا الحكم والاثر قولندن
اضطرابدر يعنى اول وجود عينى صاحبى اولان اعيان خارجيه بو امور معقوله‌نك عينيدر
زيرا حقيقة واحده حقيقة الحقايقدر ذات الهيه در مراتب متكثره در تجليات حسبى ايله
متكثره اولور مغايرة بحسب المراتب دربس بو مراتبدن بعض حقايق جوهريۀ متبوعه
وبعض حقايق عرضيۀ تابعه اعتبار اولنور وبو اعيان خارجيه تعدد وتميز وتكثر اعتبار ايله
كه اعراض شتى دن مركب اولور لباس عرضيه دن چيقوب صورة جوهريه كيمشدر نته كه
اولخ فص شعيبده بيان ايدركه مثلا حيوان كه جسم متحرك بالاراده در و جسم طول وعرض
وعمق صاحبيدر و حيوان برذاتدركه بونلارى جامعدر اما حيوانه قچن عوارض اخرى

لحاقاتسك مثلا نطق وصهيل كبي انسان وفرس ايله مسمى اولور پس ذات ولمه صورة متكثره
وصفات متعدده ايله جواهر متكثره اولور وبالجملة جميعسنده اصلى ذات الهيه در كه صفات عينيه ذاتيه ايله تعين ايدر
والله اعلم قوله ولم تزل عن كونها معقولة فى نفسها يعنى بو اعيان ثابته اكرچه اعيان خارجيه
نك عيننده ايسه ده لكن بطون وخفا صفات ذاتيه سى اولماغله معقوليتدن اصلا زائل
اولماز قوله فهى الظاهرة من حيث اعيان الموجودات كما هى الباطنة من حيث معقوليتها
يعنى بو اعيان ثابته نك ايكى حيثيتى اولدى اعيان موجوده كه كندونك مظاهر احكاميدر
عينى اعتبار اولند وغى حيثيتيله ظاهر اعتبار اولنور اما حد ذاتنده بطون و قيام ذاتيسى
اولدوغى حسبيله باطن اعتبار اولنور قوله فاستناد كل موجود عينى لهذه الامور الكلية
التى لا يمكن رفعها عن التعقل يعنى وقتاكه موجودات عينيه صفات كليه ايله متعين
ومتقرر اولدى ايسه پس موجودات موجودات اولماسنده وعلما علما واحيا احيا اولماسنده
مزبور امور كليه كه كليتدن ومعقوليتدن زوالى احتمال دكلدر قوله ولا يمكن وجودها
فى العين وجودا يزول به عن ان يكون معقولة ودخى حقايق مزبوره كليتى حيثيتندن
اعيان ايله وجودى وتشخص ممكن دكلدر يعنى بر وجود سببى ايله معقوليتندن زائل وله
حاصل كلام كليات مزبوره اكرچه هر موجود عينيله عين در اما اول عينيت حقايق
ممتازه سى اعتباريله در كليتى اعتباريله دكلدر زيرا كليتى اعتباريله معقول محضدر
وجود خارجى ايله اصلا مناسبتى يوقدر والا وحدت وجود حقه حلول كلور العياذ بالله
قوله وسواء كان ذلك الوجود العينى موقتا او غير موقت نسبة الموقت وغير الموقت
الى هذا الامر الكلى المعقول نسبة واحدة يعنى كرك اول وجود عينى زمانه مقترن اولسون
مخلوقات كبى مثلا كرك زمانه مقترن اولماسون مبتدعات كبى مثلا اول مبتدعات دخى كرك
روحانى اولسون عقول كبى كرك جرمانى اولسون افلاك كبى بو جمله نك مقترن بالزمان اولمسى
وغير مقترن بالزمان اولماسنده اصلا تفاوتى يوقدر مزبور امور كليه استنادنده خارج اتمز نسبتلرى

مثلا صفات علم وحيات ووجود
هر موجود عينى ايله بحسب الخارج والوجود
والشهود اعتبار اولنسه علم عين عالم
وحيات عين حى ووجود عين موجود
اولور زائد اعتبار اولنمز اما بحسب العقل
زائد اعتبار اولنمق ممكن دكلدر زيرا
عقل مثلا ذهننده موجوددن وجود
انتزاع ايدر نته كه عالمدن علمى
نزع اتدوكى كبى اما خارجده وجود
عينى موجود وعلم عين عالمدر
امر اخر يوقدر مسلم

جرم جسم
افلاككه جرم اطلاق اولنور اجرام علويه
ديرلر اما افلاكك شقه ده اولان
مركباته جسم اطلاق اولنور
مركبات عناصردندر

نسبت واحده در واسناد واحددر قوله غیر ان هذا الامر الکلی یرجع الیه حکم واحد بحسب
ما یطلب حقایق تلک الموجودات العینیه الا بوقدر دارکه من بورا مور کلیه نک موجودات
عینیه یه ارتباطی ثمره سی ایله اول موجودات عینیه یه وارد اولان احکام و آثاره
مرجع ومآب اولور اول موجودات عینیه نک حقیقتلری طلب طلبا تدوکی حسب اوزره
قوله کنسبة العلم الی العالم او نسبة الحیوة الی الحی یعنی مثلا علم که امر معقول کلیدر
عالمده اولان حکم علم اکا راجعدر زیرا عالم موجودک حقیقتی حکم علم ایله اتصافی
طلب وتقاضی ایدر وحی موجودک دخی حقیقتی حکم حیوة ایله منعوت اولمق استر
قوله فالحیوة حقیقة معقولة والعلم حقیقة معقولة متمیزة عن الحیوة کما ان الحیوة
متمیزة عن العلم بس حیوة وعلم که معقوله لردر ایکیسی دخی بری برندن بحسب التعقل متمیز لردر
قوله ثم نقول فی الحق تعالی ان له علما وحیوة فهو الحی العالم ونقول فی الملک ان له علما وحیوة
فهو الحی العالم بعده حقده علم وحیوة اثبات ایدوب حی وعالمدر دیو حکم ایده رز ومز بور علم
وحیوة صفتلری حقیقة معقوله لردن موصوف بهما لرنه حی وعالم دردیو حکم ایدرلر ملک
ایچون علم وحیوة اثبات ایدوب حی وعالمدر بو حکم ایدرلر ایکی سیده حاکم علم وحیوه در
قوله وکذلک نقول فی الانسان ان له حیوة وعلما یعنی ملک کبی انسانده دخی حیوة وعلم
اثبات ایده رز واول صفتین معقولتین مقتضای حقیقتنجه حاکم قیلورز قوله فهو
الحی العالم یعنی انسان حی در وعالمدر دیرز قوله وحقیقة العلم واحدة یعنی بو موصوفات
ثلثه که حق وملک وانسان در هر برنده حقیقة علم واحده ونسبتی جمیعسنه متحددر
قوله وکذلک حقیقة الحیوة فی الکل واحدة ونسبتها الی العالم والحی نسبة واحدة یعنی
علم واحد اولدوغی کبی حقیقة حیوة دخی عالمک وحینک افرادنده که حق وملک وانساندر
حقیقة واحده در ونسبتی نسبة متفرده در قوله ونقول فی کل من علم الحق انه قدیم ومع
ذلک علم حقک جمیعسنده وحیوتنده وسائر صفات حقیقیه سنده قدیمدر دیو حکم

ایده رز

وعلم وسائر صفاتی ذاتنك غیریدر دیروز زیرا بو مرتبه واحدیت وکثرت مرتبه‌سیدر
اعیان بری برندن بونده ممتاز اولورلر بعده معلوم اوله که حکم مزبور کلی دکلدر
بلکه اکثریه مبنیدر که انسانك روح ایله جسمنك ایکی جمعی مرتبه سنده حاصل
اولان علومدر والا شیخ صدر الدین قنوی حضرتلری بعض رساله سنده ارواح
کلیه کملین وجودلرنده عقل اوله مقارندر دیمشدر بو کلیتی نقض ایدر زیرا اول
حالده حاصل اولان علوم علوم قدیمه در اقل مرتبه سی که نفسنه شعور ایدر قدمی مقرردر
قوله فانظر ما احدثته الاضافة یعنی نظر ایله کورکه اضافت نه احداث ایتدی یعنی
امور کلیه‌نك حق قدیمه اضافتی قدم اقتضا ایدوب وانسان حادثه اضافتی حدوث
ایجاب ایتدی زیرا مفهوم کلی من حیث هو هو بیر قید له مقید اولماز رنك تعلقدن
حالی اولدوغیچون بر معین خارجی یه اضافت ایتسك اول معینك حکمی ایله محکوم اولور
ورنکی ایله متلون اولور بوراده مصنفك ملکه تعرض ایمدوکی زیرا صفات ملکوك حدوث
قدمنه مطلقا حکم صحیح اولماز زیرا بعض ملائکه عقل اول کبی مثلا دایم حق ایله دائما ثابتدر
کذلك صفتلری دخی اویله در فقیرا یدوردین بو امر اکرچه بالذات اضافت احداث
ایتدی اما اضافة مزبوره فی الحقیقه مراتب تنزلاتیه اقتضا ایمشدر زیرا مراتب
تنزلیه کثرة وتعدد اقتضا ایدوب کثرة دخی نسبت ایجاب قیلوب پس تدریجیله عوالم
نسبت واعتبارات وشهرستان مجاز واستعارات زینت حقیقة بولمشدر قوله وانظر
الی هذه الارتباط بین المعقولات والموجودات العینیة دخی نظر ایله معقولات کلیه ایله
موجودات العینیه اورتاسنده اولان ارتباطه که طردا وعکسا حیثیتله تحققا ثابتدر
قوله فکما حکم العلم علی من قام به ان یقال فیه انه عالم یعنی نتکه علم کوك ایله قائم اولنسه
اکا عالم دیو حکم اتمکن اقتضا ایتدی ایسه قوله حکم الموصوف به علی العلم بانه حادث فی حق
الحادث کذلك علم ایله موصوف اولان موجود عینی دخی حادث اولان علمك حقنده

حادث ديو حكم ائدى انسانله علم انسانكبى قوله قديم فى حق القديم وقديم اولان علمك حقنده قديمدر ديوحكم ايتدك حق ايلى علم حق كبى فصار كل واحد محكوما به ومحكوما عليه يعنى پس معقولات كليه دن وموجودات عينيه دن هر برى برجهتدن محكوم به وبر جهتدن محكوم عليها اولدى پس علم حق قديمدر ديو حكم ايسك قديم محكوم به اولور موجود عينى اولماز لكن قديم ايله حكم اتمكه سبب موجود عينى اولوركه حقدر پس بو معناى من بورا ايله محكوم به اولورا ما معناى مشهورا ايله اولماز قوله ومعلوم ان هذه الامور الكلية وان كانت معقولة ودخى معلوم دركه امور كليه اكرچه كليتى حيثيتندن معقول ايسه قوله فانها معدومة العين تحقق اول بحسب الخارج معدومة العين دريعنى مفهوما معقول ذاتا معدومدر قوله موجودة الحكم اعيان موجوده اوزره حكمجارى اوموجوددر قوله كما هى محكوم عليها اذا نسبت الى الموجود العينى نته كه اول امور كليه قدم ايله حدوث عليها اولورقچن موجود عينى يه نسبت اولونسه لر قوله فتقبل الحكم فى الاعيان الموجودة يعنى اول امور كليه اعيان اوزرينه قابل حكم اولور اعيان موجوده ايله متحقق اولدوغى حالده قوله ولا يتقبل التفصيل والتجزى ولكن اول امور كليه قابل تفصيل وتجزى اولماز اعيان مذكوره نك تعددى وتكثرى حسبى ايله قوله ذلك محال عليها زيرا اول تفصيل وتجزى امور كليه اوزرينه حد ذاتنده محالدر قوله فانها بذاتها فى كل موصوف بها زيرا اول امور كليه هر موصوف بهاده نفس ذاتى وكليتى محققدر تفصيل وتجزى ايله متحقق دكلدر يعنى تحقق موصوفنه تابع دكلدر زيرا اول امور كليه دن هر موجود عيننده موجود اولان حصه درجزء دكلدر حصه ايسه هر حقيقتك تمامندن عبارتدر عوارض مشخصه ايله متكيفه اولدوغى حالده قوله كالانسانية فى كل شخص من هذا النوع فانها لم تتفصل ولم تتعدد بتعدد الاشخاص مثلا نوع انسانكبى كه كليتى سبى ايله افراد ما بيننده محقق اولور وهر برنه على الانفراد اختصاص واضافتى واردر

ولكن

لكن حدّ ذاتنده منفصل ومتجزی اولوب تعدد اشخاص ایله متعدد ومتبعض اولمز بلکه
بکلیّتها وذاتها هر برنه اضافتی واتصالی وارد ر و بونلره نسبتی شمعك مرایایه نسبتی
کبید رکه جملیه داخل وجمله دن خارجد ر حد ذاتنده مستقل امّا اضافتله متعدّد
ومتبعض اولور قوله ولا برحت معقولة یعنی امور کلیه وجود تجلیدن وجود عینی یه زائل اولمدن
وتجاوز اتمز وموجودات عینیه تکثریله متکثر اولمز مصنفك رضی الله عنه امر کلی تقسیم
وتجزی قبول اتمزدید وکی اشارتد رکه حقیقة الحقایق اولان ذات الهیه ده جمیع اعیان
موجود ظاهر در واول اعیان متکثرنك تعدّدندن وتکثرندن متعدد ومتکثر دکلدر وحدة
ذاتیه سنه عروض کثرة مظاهر مضر اولماز قوله واذا کان الارتباط بین من له وجود
عینی وبین من لیس له وجود عینی قد ثبت وقتاکه وجود عینی سی اولان موجودات عینیه
ایله وجود عینی سی اولمیان امور کلیه اورتا سنده ارتباط ثابت اولدیسه قوله وهی نسب
عدمیة فارتباط الموجودات بعضها ببعض اقرب ان یعقل حالاکه اول کلیه نسب عدمیه
ایکن پس امدی موجوداتك بعضنك بعضی ما بیننده ارتباط ثابت اولمق بطریق اولویه
وعقله اقربدر قوله لانه علی کل حال بینهما جامع یعتمد به زیرا بهر حال موجودات اورتاسنده
جامع معتمل علیه موجود در قوله وهو الوجود العینی اول جامع اولان شئ وجود عینیدر
قوله واما هناك فما ثمه جامع یعتد به اما امور کلیه اورتاسنده اعتماد اولنماغه صالح
بر جامع عقلی معتد به یوقدر قوله وقد جاء الارتباط بعدم الجامع فبالجامع اقوی واحق
منابس امدی عدم جامع ایله ارتباط بلوبجق وجود جامع ایله بطریق الاولی اولور فقیر
ایدورین بو مقامه اعتراض ممکندر اهل اشراق قولنجه زیرا انلر امور کلیه ایجون عالم مثالده
وجود اثبات ایدوب انلره صیاصی متعلقه دیرلرکه رب نوع دیدکلری اشیادر اول
تقدیرجه مراتب وجود بردن حظی اولور و وجود مطلق بوکه رابطه قلنور الله اعلم
قوله ولا شك ان المحدث قد ثبت حدوثه وافتقاره الی محدث احدثه لامکانه لنفسه

امر کلینك اعیان خارجده وجودی
شمعك مرایاده تجلی سی کبیدر پس
معنانك اذعانی شهود کلیه
کاملیه مبنیدر سلّمه

یعنی کلیتی وذاتی سببی ایله
یوخسه اونلره نسبتی سببیله
دکلدر دیمکدر

ووجوده من غيره الذي هو المحدث وقتاكه شيخ قدس سره حق ايله عالم اورتاسنده رابطه
ذكرندن فارغ اولدى ايسه كيرو مقصوده شروع ايدوب ديدى وشك يوقدر كه حدوث
ذاتى وزمانى ايله حادث اولانك تحقيقا حدوثى ومحدثنه افتقارى ثابتدر وموجده محتاجدر
زيرا ممكندر وممكنك حد ذاتنده وجود ايله عدمه نسبتى متساويه در اول تقديرجه محدث غيرك
ايجادنه وفعلنه محتاجدر زيرا مرجح بولنمايوب كندودن تودرسه ترجح بلا مرجح لازم كلور
اول خود باطلدر زيرا اكرچه مذهبموزده ترجيح بلا مرجح جائزدر اما ترجح بلا مرجح تكلف بادر
باطلدر بو بحثك محلى مطولاتده در قوله فهو مرتبط به يعنى اول محدث فى حد الله محدثنه مستطدر
قوله ارتباطا افتقار احتياج ارتباطى ايله محتاج وافتقار استنادى ايله مستنددر بو ارتباط
احتياجيدركه موجود محدثندن افاضهٔ وجودى مقتضى اولمشدر پس بو افاضه ممكنده
واجبدر اثر واقع اولمشدر قوله ولابد ان يكون المستند اليه واجب الوجود لذاته دخى لازم
اولديكه محدثك اسناد ايلدوكى اخر الامر واجب الوجود اوله دفع تسلسل ايچون قوله
غنيا فى وجوده عن نفسه عن غيره غير مفتقر اليه غنى اولدوغى حالده غيردن نفسنده
كى وجودنده وغيريه محتاج اولمادوغى حالده زيرا اكر غيره محتاج اولوب نفسنده مستغنى
عن العالم اولمز ايسه ممكن اولور واجب اولماز قوله وهو يعنى اول واجب الوجود كه ممكنات
اكه مستندلردر واول واجب بكماله مستنددر قوله الذى اعطى الوجود بذاته لهذا الحادث
يعنى شول حدوثى وافتقارى ثابت اولان محدثات ممكناته اعطاء وجود ايدن بذاته
لا بواسطة اولدركه احديت جمعيت اسما ايله جميع حقايقه ساريه در قوله فانتسب اليه
پس بو حادث اول واجب الوجود قبول وجودى اندن اتمكده منتسب اولدى ايسه قوله
كان واجبا به اول محدث علتنك وجوبى سببيله واجب اولدى پس علت واجب معلولنه وجود
اعطا ايتدوكى كبى وجوب وجود دخى اعطا ايدوب ممكن واجب بالغير اولدى پس وجود ووجوب
ايكسى دخى اثر واجب اولدى پس واجب ايله ممكنك هر برسنك اخردن حكمى ثابت اولدى نته

که امور کلیه ایله اعیان خارجیه دن هر برنك اخوده حکمی ثابت اولمشدی وقتاکه
شیخ رضی الله عنه واجب وممکن بیاننده اولان ارطباتك بیانندن فارغ اولدی ایسه
حالا اثر ایله مؤثر وعلت ایله معلول بیاننده اولان ارتباط معلولك علتی صورتنده
اولماسنی اقتضا ایتدوکی بیانه شروع ایدوب بیوردی قوله ولما كان استناده الى من
ظهر عنه لذاته اقتضى ذلك ان يكون على صورته یعنی وقتاکه حادث معلولك کندونی
ذاتندن اظهار ایدن علتنه استنادی لذاته اولدی ایسه بو استناد اقتضا ایتدوکی
اول علتدن ظاهر اولان حادث اول علتك صورتی و صفتی اوزره اوله قوله فيما
ينسب اليه تعالى من كل شيء من اسم وصفة یعنی اول علتك صورتی وصفتی اوزره
اولمه‌سی اول علت واجبه نسبت اولنان جمیع کمالات اسمیه و وصفیه ایله متصف
اولان دیمکدر بالفعل و بالعقل و بالقوة قوله ما عدا الوجوب الذاتي وجوب ذاتیدن
ماعد فقیر ایدوردین اخوان الصفا صاحبنك کلامی بو مقامه مناسبدر که دیمشدر
المعلول صورة العلة والعلة باطنة لانه ممكن فليس له الا قبول الوجود فالظاهر
في مظهر ماهية المعلول كمالات العلة على قدر قابليته وان ظن المحجوب انها للمعلول
فكان المعلول هي المرأة وليس للمرأة الا حكاية صورة المجازي انتهى پس معلول علتنه
بحسب الذات والحقيقة مباین اولوب بلکه مرتبهٔ مغایر اولیجاق معلول علت صورتنده
اولمق ایجاب ایدر زیرا مرتبهٔ غیبده علت مرتبهٔ شهادتده معلول اولور و مرتبهٔ غیبده
معنی اولان مرتبهٔ شهادتده صورة اولور پس معلوم اولدیکه معلول علتك صورتی
وشئوننندن برشانی در وجوهندن بر وجهی در محصل معلول جد ذاتنده اعتبار محضدر علته
اضافتی ایله موجود مستقل اعتبار اولنسه معدوم محضدر والله اعلم قوله فان ذلك
لا يصح للحادث زیرا وجوب ذاتی حادثه ایجود صحیح اولماز انجق حادثه نسبت اولنماز
قوله وان كان الواجب الوجود اگرچه حادث دخی واجب الوجود ایسه معنای اعمی اوزره

قوله ولكن وجوبه بغيره لا بنفسه اما حادثك وجوبى بالذات دكلدر بلكه بالغيردر يعنى موجدى

ايجابى سبيله واجب اولمشدر يوخسه نفسنده وجوب يوقدر زيرا ممكندر اكر وجوب ذاتى سى

اولسه ممكن واجبه منقلب اولمق لازم كلوربعده شيخ قدس سره ممكن حادثك صورتى واجبده

اولدوغندن فارغ اولدى ايسه بوكا متفرع اولانه شروع ايتديكه حقك كندونى بلمكده بيزى

حوادث ممكنه يه نظره حواله ايتمسيدركه اثاردن مؤثره استدلال اولونه قوله ثم لتعلم انه

لما كان الامر على ما قلناه من ظهوره بصورته احالنا فى العلم به على النظر فى الحادث بعده

معلوم اولسونكه وقتا حال بزديدوكمز كبى اولوب حادث صورتده حقك ظهور اتدى ايسه

حق سبحانه وتعالى ذاتنك معرفتى صفاتنى بلمكه حواله ايدوب وحوادثه نظر اتمكه تعليق اتدى

قوله وذكر انه اراناآياته فيه ودخى اياتنى بيزه حادثده كوستردوكنى ذكر اتدى نتكه سنريهم

اياتنا فى الافاق وفى انفسهم ديديكنا كه اولا ايات سببى ايله اثاردن مؤثره استدلال ايدوب

ذاتحقه علم حاصل ايده وز فاستدللنا بنا عليه پس كندو ذات حادثمز ايله الله تعالىنك

وجودنه استدلال اتدك قوله فما وصفناه تعالى بوصف الا كنا نحن ذلك الوصف پس بز

الله تعالىنى بر وصفله صفتلدق وبلدق الا بز اول صفتله متصف اولدق يا اول وصفك

عينى اولدق زيرا هر موجود مجموع اعراضدن عبارتدركه عين واحدده جمع اولمشدر سابقا

بيان اولدوغى اوزره قوله الا الوجوب الذاتى الخاص يعنى وجوب ذاتى بمعنى الخاصدن غير

حقك هر وصفى ايله متصف اولدق يا عينى اولدق زيرا معناى عامى ايله حادث دخى متصفدر

قوله فلما علمناه بنا ومنا بس وقتا كه بز حقى بزم سببمز ايله وبزم منشايمز بلدك ايسه

قوله نسبنا اليه تعالى كل ما نسبناه الينا يعنى بز حقه نسبتا ممدك مكو حق تعالى كندو نفسنه

نسبتا تمش اوله واذن شرعى وارد اولمش اوله مرض كبى وقرض كبى واستهزاء كبى وسخريه كبى مثلا

قوله وبذلك وردت الاخبار الهية على السنة التراجم الينا يعنى بز نفسيموزه نسبتا تدوكمز

اوصافله حق توصيفى سببى ايله السنة انبيا واوليادن بيزه اخبار الهيه وارد اولوب

اعيان ثابته مرتبه سنده ذات مرآت صفات اولور زيرا اعيان ثابته صور علميه در وجود خارجيلرى يوقدر پس ذاتده مستهلك صفتلردر اما اسما مرتبه سنده كه واحديت مرتبه سيدر امر بر عكس در يعنى صفات مرات ذات اولور

كالعلم والحيوة والارادة والقدرة والسمع والبصر والكلام

وبيزه

وبيزه منتهى اولمشدر مثلا ان الله خلق ادم على صورته ومرضت فلم تعدنى واقرضوا الله
قرضا حسنا الله يستهزئ بهم سخر الله منهم وضحك الله مما فعلتما البارحة كبى تراجم مترجمين
ديمكدر مراد انبيا واوليادركه بيان اخبار ايديجيلردر قوله فوصف نفسه لنا بنا پس حق
نفسمزى بزم صفا تمزله وصفايلدى زيرا اولصفات بيزم عين ثابته مزه عايد اولمجاق
اعيان ثابته مرتبه سنده خود اعتبار وجود يوقدر ثبوت عليدر پس لفظ بنا سنرك ايجاد
ايتمز معلوم اوله كه محققلرك الاعيان ما شمت رايحة الوجود ديدكلرى مقدمه بو مقوله
اشكالى توجيه ايچوندر حفظ اولنمق كركدر قوله فاذا شهدناه شهدنا نفوسنا پس قچن
حقى كورسك نفسموزى كوررز زيرا ذواتمز عين ذات حقدر زيرا حقيقة مغايرت يوقدر
بلكه مغايرت مجرد تعين واطلاق حسبى ايله در يا خود نفسموزى انده كوردك ديمكدر زيرا
حق بر مرتبه ده بيزم ذواتمزدر قوله واذا شهدنا شهد نفسه قچن حق سبحانه وتعالى بيزى
مشاهده اتسه نفسنى مشاهده ايدر يعنى ذاتنى كورر زيرا ذات حق بيزم صورتمزله
ظاهر اولمشدر بعض نسخه ده واذا شهدنا نفوسنا شهدنا نفسه واقع اولمشدر بو دخى
صحيحدر وقتاكه كلام شيخ رضى الله عنه واجب ايله ممكن مياننده اولان جهت ارتباط
موهم اتحاد اولمغه مساق اولدى ايسه دفعنه شروع ايدوب بيوردى قوله ولاشك
انا كثيرون دخى شك يوقدركه بيز يعنى خلق عالم كثير وبسيار وزومتفا وتلوز
شخصموز ايله ونوعمز ايله يعنى بزم موزوك شخصى برنه مساوى دكلدر مغايردر زياده
ونقصاندن وتغير وتبدل ايله تفاوت واردر نوعمز دخى بويله در زيرا عالم حقايق
مختلفه واشخاص متعدده جامعدر سببى بودركه روحانيات ايله جسمانياتدن
مركبدر وبو حقيقه بر مرتبه ده جنس اولور وبر مرتبه ده نوع اولور وبر مرتبه ده صنف
اولور وبر مرتبه ده فرد شخصى اولور جمله سى اما بر حقيقتدر اختلاف مراتبدن
ونسبتدن حاصل اولور قوله وانا وان كنا على حقيقة واحدة تجمعنا ودخى بزكه افراد

انسانوز اکرچه افرادمزی جامع بر حقیقة واحدة مشتمل ایسك قوله فنعلم قطعا ان ثمه
فارقا به تميزت الاشخاص بعضها عن بعض تحقیق سن بلورسك بو حقيقتك اشخاصندن بر فارق
واردر که اول فارق سببی ایله افراد شخصیه بری برندن ممتاز و معین اولور قوله ولولا
ذلك الفارق ما كانت الكثرة في الواحد اگر اول فارق اولمسه واحدده کثرة متصور اولمازدی
زیرا جهت وحدة غالبدر قوله فكذلك پس امدی سائر ممکناتك اورتاسنده حال بویله
اولوب فارقه محتاج اولدلرسه واجب ممکن اورتاسنده یعنی حق ایله بیزم میانمزده دخی
حالا بخلین درکه فارقه محتاجدر وحدة جامعه اورتامزده ثابتا ولدوغیچون قوله وان
وصفنا بما وصف به نفسه من جميع الوجوه اگرچه حق تعالی نفسنی وصف ایتدوکی اوصافله
بزی وصف ایدوب اول اتصافی بزه اعطا قلدی ایسه قوله فلابد من فارق پس البته حق
ایله بزم ارامزده دخی بر فارق لازمدر که اول فارقده حقله مشارکتموز اولمایوب اول
حیثیتله ممتاز اولاوز قوله وليس الا افتقارنا اليه في الوجود و اول فارقکه بیزه مختص
اولوب ذاتموزدن غیر مفارق دکلدرکه الا بزم اکا وجودده افتقارمز و انسوز قضای
بقاده عدم قرارمز قوله ويوقف وجودنا عليه لامكاننا و وجودمزك امکانمز جهتندن
اکا توقفی و ممکنك وجوده و عدمه نسبتی مساوی اولدوغیچون انده ترجیح وجودمز
توقفی بیزه مختص صفتلردندر که اونك وجوب ذاتیسی اکا مختص اولدوغی کبی قوله وغناه
عن مثل ما افتقرنا اليه و دخی اونك بیزم محتاج اولدوغمز کبی لردن غناسی مثلا موجودن
و مرجحدن تبراسی اکا مختص اولدوغی کبی نظم اولا توصیف اشرافی ایله تشریف ایدوب
ممکناتی ذاتنه تشریك تشبیه ایلدی • ثانیا بر وصف حاصیله ینه تنزیه ایدوب
دایر ما بین تشبیه و تنزیه ایلدی • قوله فلهذا صح له الازل والقدم پس وجوب ذاتی
و غنای مطلق ایله حق ایچون ازلیه و قدم ذاتی ثابت و حقه اسنادی صحیح اولدی قوله
الذي انتفت عنه الاولية ایله قدم که اندن اولیة منتفی اوله بعض مسبوقا بالعدم

اولیه

اولمیه قوله الی ما افتتاح الوجود عن عدم ایله اولیة که انجق ابتداء وجود عن عدم ثابت
اوله یعنی مسبوق بالعدم اولا ممکناتدن عقل اول کبی که عدم ذاتی ایله مسبوقدر اکرچه عدم
زمانی سی یوغیسه ده نته که نبی علیه الصلوة والسلام بیورر اول ما خلق الله العقل یعنی موجودات
ممکنه دن بعد العدم وجود ایله افتتاح اولنان عقلدر ونته که اول ما خلق الله نوری و اول
ما خلق الله القلم روایات مختلفه اوزرینه واقع اولمشدر معنالری بودر قوله فلا ینسب
الیه الاولیه مع کونه الاول پس امدی الله تعالی یه بو معنا اوزرینه اولیت نسبت
اولنمز زیرا علامات حدوثندر باخصوص که مبداء جمیع ما سوی و اول جمیع ممکناتدر
قوله ولهذا قیل ما فیه الاخر یعنی حقک اولیتی وجودک عدمدن ابتداسی معناسنه
اولمادی ایسه حق اخر ده ممکنات ایله توصیفا ولندی قوله فلو کانت اولیته اولیة وجود
التقیید ولم یصح ان یکون اخرا للمقید پس اکر حقک اولیتی وجود تقییدک اولیتی کبی
اولوب یعنی مقید بالعدم اولان وجودک ابتداسی اولیدی لکن مقید بالعدمک
اخری اولامازایدی قوله لانه لا اخر للممکن لان الممکنات غیر متناهیة فلا اخر لها زیرا
ممکناتک نشأ اخرویه سی حسبیله اخری یوقدر اکرچه نسبت آلی قوردی که نشأ دنیویه سی
آخر اولور پس مطلقا نشأ ممکنک اخری نجه متصور اولور و حتی که نجه اخر قلنور شیخک
نظری خود نشأتینه نسبتدر پس کلام شیخدن قدم عالم لازم زیرا عالم شهادتک
حدوثی مصرح به اولور زیرا عدم ممکناتک عدم انتهاسندن عالم شهادتک عدم انتهاسی
لازم کلمز قوله وانما کان سبحانه اخر الرجوع الامر کله الیه سبحانه معلوم اوله که حق تعالینک
اخر ممکنات اولدوغی بودر که امر وجودی تابع بود نابود عائد و اکا راجعدر سبحانه زیرا
ذوات موجودات جمیعا ذات حقده فانی مطلق وصفاتی صفات حقده مستهلک و افعالی
افعال حقده محو و نابوددر تا ظهور قیامت کبری ایله که وقت غیر معهوددر و یاخود
قیامت صغری ایله الان موجوددر و شهود عارفین ده دائرة الورود درنته که حضرت

جنید اولعقود ما سوادن بی قید اولمهر نی ظلام وفی یعنی مقالات کان الله ولم یکن معه
شیء استماع ایدوکده لسان شریفلرندن سلك الفاظ جریان ایدن جواهر الان کما کان ایدی
دیرلر نظم دیدم بوغمش بردیمش عالم امکان • برعارف قاشندی دیدی الان کما کان •
بر مهر نیجه ذرهٔ سرکسته ده پیدا • بر وجه نیجه اینده عکس نمایان • بر ذات ونیجه اسم
نیجه وصف مراتب • بر بحر ونیجه موج ونیجه ابر درافشان • ذات ازلیده نه تقدد نه
تکثر • بحر ابدیده نه زیاده ونه نقصان • نوعی بو مثلدرکه یتر عارفه بو کل یانسون
شر رعشقله خار وخس واعیان • ونص شریفك کل شیء هالك الا وجهه ده
صیغهٔ استقبال ایله یهلك دیمدوکنك سر منیعی الان عالم کون وفساد بیر وجه باقی
ومعنای دائم اوزرینه صور فانیه نك تعاقبندن عبارت اولدوغیدر اعراض سیالنك
حرکاتی وجوهر باقی نك قرار وثباتی جسم عارفه بر نهر جارینك عینی وصور امواجه
بر بحر ساریدن سر ومعنادر آنا فآنا عالم عدم امکانیدن شهرستان وجود فانیه
بو لشکر فوج فوج کوچکده وشاخسار ابداندن کروه مرغان ارواح دمبدم اوچماقده
در ومدعی مز بوده شاهد ایکی دریلهم فی لبس من خلق جدید وحدیث شریف وارد
اولمشدرکه ان ملائکة النهار ترجع الی الحضرة عند اللیل وملائکة اللیل ترجع الیها عند
النهار ویخبرون الحق بافعال العباد وهو اعلم بها منهم ظاهر معناسی کیجه اولدقده
ملائکه نهار حضرت حقه عروج ایدوب کندوزا اولدقجه ملائکهٔ لیل خروج ایدوب
افعال عباددن خبر ویردلر حالاکه حضرت حق کندوسی ملائکه دن اعلم ایکن اما
حقیقة معنا قوای عالم کبری بحسب الاوقات تبدل وتغیر اوزره اولوب مظهر
تجلیات جدیده اولدوغی کبی عالم شهادتده اولان صور تابعه سی دخی متصل کون
وفساددن خالی دکلدر دیمکدر افعال عبادی حقه اخبار اتمه لری علمك معلومه تابع
اولماسنك احکامی دیدکه اعیان ثابته وصور علمیه نك زمانیله مشروط اولان

احکامی

احكامی اوقات لیل ونهارك انقضاسی ایله متصل اقتضای وجود وتغیر بود ونابود
ایدر وهر معلوم معدوم لباس تعین صورة كیدكجه اكا علم قدیم تعلق حادث بیدا ایدوب
بو بازار شهادته چیقار وقیامت كبریه اولان هلاكدن مراد عدم صرف دكلدر بلكه
انعدام تعین در قطره نك بحرده فانی اولوب جلیدك نهرده ذوبانی كبیدر بو نسخه
تجلیات صفاته حد یوقدر شهود كامل اصحابنه بو معانی متصل تجلاده در جاهللی
انصافنی معنی وكذاف مانور و بو كلامدن حاشا كه قدم دنیا لازم كلور صنمه كه
شیخ نقش فصوصنده دیمشدركه یخرب الدنیا وینتقل الامر الی الاخرة ودخی دیمشدركه
اذا زال وفك ای الحنا ثم ینتقل الامر الی الاخرة فیكون ختما ابدیا علی خزانة الاخرة یعنی
انسان كاملكه خاتم خزانیهٔ عالمدر دنیادن منفك ومنتقل اولسه امر دنیا اخرته مبدل
اولوب خاتم خزینهٔ اخرت اولور دیمكدر والله اعلم قوله بعد نسبة ذلك الامر الینا فهو
الاخر فی عین اولیته والاول فی عین اخریته یعنی امر وجودك كلیسی حقه راجع اولمغله امر
مذكور بیزه نسبت اولندقدنصكره درزیرا لباس وجود وطرز توابع شهود اولاحقه
بعده خلقه الباس اولنوب پس مقتضای حركت دوریه اوزره كیرو خلقدن منسلخ اولوب
حقه عود ایدر پس حق فلك وحدا اوزره دائره اولیجاق عین اولیتنده اخر اولوب وعین
اخریتنده اول اولور هویة مطلقه سی اضدادی اوزتاسنی جامع اولوب جملده ظاهر اولور
قوله ثم لتعلم ان الله تعالی وصف نفسه بانه ظاهر پس حق تعالی نفسنی اولیة واخریة ایله
متصف اولدقدنصكره تحقیق سن بلكه حق تعالی ذات مطلقه سنی صفت ظاهریه
ایله وصف اتدیكه عالم حس وشهادته اولان تجلاسیدر وباطن دخی باطنیت ایله
توصیف اتدوكی ماوراء شهادته اولان مراتب وجودیه سیدر قوله فاوجد العالم
عالم غیب وشهادة پس عالمیندن هر برسنی صغیرنی وكبیرنی عالم غیبا وزره
ایجاد اتدیكه حواس ظاهره ایله ادراك اولنمیه وعالم شهادت اوزره یاراتدیكه

حواس باطنیه ایله مدرك اولمایوب هر مرتبه نك مستقل حکمی جاری وجمله نك تجلی سی
ساری اوله قوله لندرك الباطن بغیبنا والظاهر بشهادتنا تاکه مظهر اسم باطنی
مشاعر غیبموز ایله ادراك ایدوب ومجالی اسم ظاهری مشاعر شهادیه موز ایله
وز قوله ووصف بالرضاء والغضب دخی حق نفسنی وذاتنی صفت رضا وغضبله
موصوف ایلدیکه رضی الله عنهم ورضوا عنه وسبقت رحمتی علی غضبی بیوردی قوله
فاوجد العالم ذا خوف ورجاء فنخاف غضبه ونرجو رضاه پس عالمی دخی خوف ورجا
ایله متصف یارتدیکه غضبنك اثری خوف ورضانك اثری رجا اولدیغنه که رضا
وغضب ایله متصفا ندوکی کبی زیرا کوجه نسبت واضافت ایله بری اثر واخری
ذوا ثر در اما حقه نسبتا ولنسه ایکی سی دخی آثاردندر قوله ووصف نفسه
بانه جمیل ذاتنی صفات جمالیه ایله متصف قلدیکه متعلقات لطف ورحمتدر
وذو جلال دخی صفات جلالیه ایله مقسم اتدیکه متعلقات قهر وشدتدر قوله
فاوجدنا علی هیبته پس حق تعالی موجد بیزی دهشت وخیرت اوزره ایجاد اتدیکه
اول دهشت بیزده مشاهدهٔ اسماء جلالیه سندن حاصل اولور پس اول دهشت
بزده من بوز کمالنك آثارندن اولور قوله وانس دخی انس اوزره ایجاد اتدوکی ضد
هیبتدر زیرا انس دفع دهشت ووحشتدر قوله وهکذا جمیع ما ینسب الیه تعالی
ویسمی به ودخی بو وجه اوزره درحقه نسبت اولنان وحقه تسمیه قلنان جمیع اوصاف
متقابله واسماء متضاده مثلا هدایت واضلال واعزاز واذلال کبی حق تعالی بزی
بونلارك کاه اعیانه وکاه آثارنه مظاهر قلمق اوزره ایجاد ایلدی قوله فعبر عنهما
الصفتین بالیدین پس حق تعالی بوصفات متقابله نك ایکی نوع شاملندن یدین
ایله تعبیر اتدیکه جلالیه وجمالیه دن هر برصفتك افرادی انلرك تحتنده داخلدر
قوله اللتین توجهتا منه علی خلق الانسان الکامل اوله ایکی صفات متقابله که

ذات حق طرفندن انسان كاملك خلقنه وايجادنه توجه ايتديلر قوله لكونه الجامع
الحقايق العالم ومفرداته زيرا اول انسان كاملك حقايق كليه عالمك جميعسي بلكه
اول حقايقك مفردات جزئيه سني كليه ايله جامعدر قوله والخليفة غيب وخليفة
حقكه انسان كاملدر عالم حسدن غايبدر وعالم شهادتله تلبيس واحتجاب ايتمشدر
قوله ولهذا تحجب السلطان وخليفه غيب اولدوغيچون دركه سلطان محجوب اولور
زيرا خليفه محجوبه نك مظهريدر لابد مظهر ظاهرنه وفرع اصلنه موافق اولور قوله
ووصف الحق نفسه بالحجب الظلمانيه وبو حجاب خليفه ده اولدوغي كبي حقده دخي
اولور نته كه نفسني ظلماني حجابلر ايله وصف ايتمشدر قوله وهي اجسام الطبيعة
اول اجسام طبيعه دركرك جرم سماوي كرك عنصري قوله وبالحجب النورية وهي الارواح
اللطيفة دخي نفسني نوراني حجابلر ايله وصف ايلديكه اول ارواح لطيفه در مثالي اولسون
روحاني اولسون نتكه نبي عليه السلام بيورمشدر ان لله تعالى سبعين الف حجاب من
نور وظلمة لوكشفها لاحترقت سبحات وجهه ما انتهى اليه من بصره من خلقه
قوله فالعالم بين كثيف ولطيف پس اول حقه حجاب اولان عالم حجاب كثيف ظلماني ايله حجاب
لطيف نوراني اورتاسنده دائردر قوله وهو عين الحجاب على نفسه يعني اول عالم رؤيت
حقدن غيره حجاب اولدوغي كبي وجه حقدن نفسنه دخي حجابدر قوله فلا يدرك الحق
پس عالم حقي كورمز قوله ادراكه نفسه يعني نفسنك ادراكنه بكزر ادراكله كورمز زيرا
بر شي نفسي ادراكي ادراك ذوقي وشهوديدر من غير حجابدر كه بطريق الوجداندر اما
حقي ادراكه نفسي وغيري حجاب اولمشدر قوله فلا يزال العالم في حجاب لا يرفع پس عالم
متصل حجاب تعين وانيت ايله محجوبدر بو حجابدن رفع اولنمز مگر كه تعين مرفوع اوله
قوله مع علمه بانه متميز عن موجده بافتقاره يعني عالم موجدندن صفت افتقار ايله
متميز ايدوكنه عالم ايكن وموجدنك كندودن غناسي ووجوب ذاتيسني بلور ايكن قوله

ولكن لاحظ له فى الوجوب الذاتى الذى لوجود الحق سبحانه لكن عالمك حقه مخصوص
اولا وجوب ذاتى صفاتنده اصلا حظّى ونصيبى يوقدر قوله فلا يدركه ابدا يس اول الجلدن
عالم حقى وجوب ذاتيسى جهتندن ذوق وشهود ايله اصلا ادراك اتمز زيرا اول صفت
مخصوصدن ممكنده اصلا رايحه يوقدر نته كه حكيم ايساغوجى حكمتنده ديمشدركه آنده
لاتدرك الانسان مالم تكن انسانا ولاتدرك الحق مالم تكن جنيا ولاتدرك الواجب مالم تكن واجبا
قوله فلا يزال الحق من هذه الحقيقة غير معلوم علم ذوق وشهود پس حق تعالى بو حقيقتدن
يعنى وجوب ذاتى صفتى حيثيتندن ابدا علم ذوقى ومشهودى ايله معلوم اولماز يعنى بو طريقله
عدم معلوميت ذاتنه صفت لازمه اولور قوله لانه لاقدم للحادث فى ذلك زيرا حادثك
طريق علم وجوبده قدم راسخى يوقدر تا كه ادراك ورزوقا ايتسون اكرچه ادراك تصورى
ايله ادراك ايدوب وحكم تصديقى منطقيه سببا اولور قوله فما جمع الله سبحانه
لادم بين يديه الا تشريفا پس حق تعالى صفتين يدينك ما بينى خلق ادم ايچون جمع ايتمدى
الا ادمى سائر موجوداتدن تشريف وتكريم ايچون ايتدى قوله ولهذا قال سبحانه لابليس
ما منعك ان تسجد لما خلقت بيدى وبو جمعيتك باعثى تشريف وتكريم اولدوغيچوندر
حق تعالى ابليسه خطاب توبيخ ايدوب بن ايكى الومله تخمير وتسويه ايتدوكم مخلوقه سكا نه
مانع اولديكه اكا سجده اتمدك ديدى قوله وما هو الا عين جمعه بين الصورتين صورة
العالم وصورة الحق بعده شيخ قدس سره جميع يدينك سابقدن غيرى بو مقامده معناى
اخرى ايدوب بيورديكه وبو جمع دكلدر الا حقك صورتين بينتين كه صورة عالم وصورة
حقدر انساننده جمعنك عينيدر قوله وهما يدا الحق دخى ولا ايكى صورتلر حقك يدينى
دركه هر برسى يد فاعلهٔ اخذه كه يد يسرى در برسى يد فاعلهٔ معطيه كه يد يمينى در
يدينى دخى عين مباركه در قوله وابليس جزء من العالم لم يحصل له هذه الجمعية وابليس عالمدن
جزءدر زيرا ابليس مظهر اسم مفضلدركه اسم الله جامع تحتنده داخلدر واسم جامعك

مظهرى

مظهری عالم و آدمدر فرقانا و جمعا پس جمعیت آدم ابلیسده غیر حاصلدر قوله ولهذا بو جمعیت
ابلیسده قابل اولمایوب آدمده حاصل اولدیسه قوله کان آدم خلیفة آدم حقدن عالم اوزره
خلیفه اجرای احکام اولدی قوله فان لم یکن ظاهرا بصورة من استخلفه اگر آدم کندوی خلیفه
نصب ایدن مستخلفك صورتیله ظاهر اولمسه قوله فیما استخلفه فیه حق کندوی خلیفه
نصب ایتدوکی محلده یعنی عالمده قوله فما هو خلیفة پس آدم خلیفهٔ حق اولمز قوله وان
لم یکن فیه جمیع ما یطلبه الرعایا التی استخلف آدم علیها اگر آدمده خلیفه لری اولدوغی
رعایانك جمیع مطلوبلری حاصل اولمایجق اولورسه قوله لان استنادها الیه زیرا
رعایانك طلبده بالذات استنادی آدمه در حقه دکلدر قوله فلا بد ان یقوم آدم بجمیع ما
یحتاج الیه پس اسناد رعایا بالذات آدمه اولیجق آدم دخی انلارك جمیع محتاج اولدقلری
مسئوللردن قضا و مرادلرك روا ایتمك کرك قوله والا فلیس بخلیفة علیهم یوخسه اول
رعایایه خلیفهٔ حقیقی اولمز قوله فما صحت الخلافة الا للانسان الکامل پس وقتا که امر
بویله اولدیسه افراد عالمدن خلافت حق انسان کامله مخصوص اولدی یعنی انسانك دخی
فرد کاملنه سزاوار قلندی بارك الله تعالی زیرا انسان کاملك غیرنده شرائط خلافت بولنمز
قوله فانشاء صورته الظاهرة من حقایق العالم وصوره پس انسانك صورت جسمانیه سن عالمك
حقایق موجوده سندن و صوره محققه سندن انشا و ایجاد ایتدی یعنی اعیان ثابته سندن وجود
فیض ایدوب صورت خارجیه قلدی قوله وانشاء صورته الباطنة علی صورته تعالی و انسانك صورت
علمیه سن یعنی عین ثابته سن و احدیت جمع و روح و قلبن و قوای روحانیه سن حقك صورتی
اوزرینه یعنی احدیت جمیع صفات و اسماسی اوزرینه انشا ایتدی جمیع اسما و صفاته اطلاق صورت مجاز
قبیلندندر قوله ولهذا قال فیه کنت سمعه وبصره یعنی انسانك صورت باطنه سن صورت حقه انشا
ایتدوکی اجلدندر که حق تعالی انسان کامل حقنده کنت سمعه وبصره دیدیکه ایکی دخی صفات سبعه
باطنه دندر قوله وما قال عینه واذنه کوزی و قولاغی اولدم دیمدیکه ایکیسی دخی جوارح ظاهره دندر

مع هذا بو دخی صحیحدر زیرا هویتی جمیع موجوداته ساریدر قوله ففرق بین الصورتین یس
یس صوره ظاهره سی ایله باطنه سی فرقاندیکه انسان کاملک سمعی وبصری اولدم دیدیکی کوزی
وقولاغی اولدم دیمدیکی قوله وهکذا هو سار فی کل موجود من موجودات العالم یعنی حق تعالی هویتی ایله
عبدنک سمعنه وبصرنه ساری اولدوغی کبی موجودات عالمدن هر موجوده ساریدر قوله بقدر
مایطلبه حقیقة ذلک الموجود اول موجودک حقیقتی طلب اتدوکی قدر سرایت ایدر استعداد
ازلیسی وقابلیت جبلیه سی یوقدر قوله لکن لیس لاحد مجموع ما للخلیفه لکن افراد کایناتدن
عالمدن برسنه خلیفه ایجون اولنک مجموع حاصل اولمادی زیرا افرادک هر بری بعض اسمایه
اولور بعضنه اولماز قوله فما فاز الا بالمجموع پس خلیفه واصل اولمادی الا مجموعنه واصل
اولدی وذاتی جامع جمیع مظاهر اسمائیه وصفاتیه قلدی قوله ولولا سریان الحق فی الموجودات
بالصورة اکر وجود حقک موجوداته سریانی صورت جمعیه اسما ایله اولمسیدی قوله ماکان
للعالم وجود عالمک اصلا وجودی وظهوری اولمازایدی زیرا حد ذاتنده معدوم ومدرج خصوصا
اعیان ثابته عدم افرادیندر سریان وجود حق ایله حق تعالی اولماسه موجود اولماز قوله کما
انه لولا تلک الحقایق المعقولة الکلیه ما ظهر حکم فی الموجودات العینیة نته که حقایق معقوله
کلیه اولمسه موجودات عینیه ده حکم ظاهر اولمازدی یعنی موجوداتده حکم وجودک ظهورینک
سریان وجود حقه توقفنی احکام موجودات عینیه ظهورینک سریان امور کلیه یه توقفنه
تشبیه ایدر مثلا حیوة وعلم موجودات عینیه ده ساری اولمسه وجود عینیه یه حی وعالم
دیمو حکم صحیح اولمازدی قوله ومن هذه الحقیقة کان الافتقار من العالم الی الحق فی وجوده
یعنی بو دقیقه ثابته دندر که موجوداتله حق مابیننده در عالم وجودنده حقه مفتقردر
قوله فالکل مفتقر ما الکل مستغنی یعنی حقدن وعالمدن هر بری اخره محتاجدر اما عالمک
حقه افتقاری ولا فیض اقدسده ثابت اولان تعین علمیسنده در وثانیا فیض مقدسده
حاصل اولان تعین وجودیسنده در اما حقک عالمه افتقاری اسماسنک مراتبنده

هویتی ساری

ظهور بومنزا ست وجود توقف
توقف قلت نظر لولاک لم
اکن لولاک

فانه ذکرت غنیا لا افتقار به
فقد علمت الذی بقولنا نعنی
فالکل بالکل مربوط فلیس له
عنه انفصال فخذ واما
قلته عنی

فظهوری

ظهوری اعتباریله در اثار مرتبه سی ایله اکرچه ذاتی و وجودی غنی عن العالمین در ما الکلام
مانا فیه در مستغنی لفظی خبریدر مرفوع اولماسی لغة تمیمه اوزرینه در قوله هذا هو الحق
قلناه لانکنی یعنی بوذکر اولنان افتقار که طرفیندن ثابتدر حقدر واقعه مطابقدر
بیز بونی صریحا سویلروز کیزلمازوز ارشاد طالبین ایچون قوله فقد علمت حکمة نشأة
جسد ادم اعنی صورته الظاهرة پس سابقدن معلوم ایتدک که جسد ادمک نشأ
سنک حکمتی نه دیر یعنی صورة ظاهره سنک که احدیة جمع جمیع حقایق مظهریه
جسمانیه عنصریه درو نشاء مزبورده حکمت حقیقة عالمه انموذج اولماسیدر که کندوسی
مدبر اولان روحک احکامنه مظهردر نته که عالم دخی اثار اسماء الهیه یه مظهر اولمشدر
قوله وقد علمت نشأة روح ادم اعنی صورته الباطنه دخی نشأ جسدنک حکمتن بلدوکک
کبی نشأ روحنک دخی حکمتن بلدک که مراد صورة باطنه سیدر که احدیة جمع جمیع حقایق
روحانیه عقلیه ونفسیه درو حکمة اسماء الهیه یه ظل وانموذج اولماسیدر یعنی مؤثر و متصرفندر
قوله فهو الحق الخلق پس ادم بو تقدیرجه حقدر روحی اعتباریله وخلقدر جسدی اعتباریله نته
که نظمنده بیورمشدر فان تکن باطنا فرب • وان تکن ظاهرا فعبد • قوله وقد علمت نشأة
رتبته وهی المجموع الذی استحق به ادم الخلافة دخی سن ادمک رتبه سنک نشأسی حکمتن
بلدک که اول نشاء رتبه صورة ظاهره وصورة باطنه نک مجموعیدر ادم خلافته اول مجموعله
مستحق اولمشدر زیرا جهة باطنه ایله مستخلف مناسب اولور وجهة ظاهره ایله مستخلف علیه مناسب
اولور بیروسیله مستفیض اثر وسیله مفیض فعلا اولورتا که امر خلافت تمام اولور قوله فادم هو
نفس الواحدة التی خلق منها هذا النوع الانسان پس ادم ابو البشر که فی الحقیقه عقل اول روح
محمدیدر نفس واحده در که مبدأ اولدر نوع انساندر اندن زوجی تورمشدر بعده اولاد واولاد
ثم وثم بری بریارد نجه بحسب مراتب الزمان تورمشلردر معلوم اوله که مبداء اولدن وجهتین
درجهة وجوبندن ذکور وجهة امکانندن اناث صدور اتمشدر نته که خلق عقول ونفوس

حکمة نشأة جسد

مستخلف کسر لامله حقدر
فتح لامله خلقدر

یعنی حضرت ملکوتیده عقل اول
روح محمد اعتبار اولنور اما حضرت
ملکده ادم ابو البشردر
سلام

مبادی عالیه ده بو سلسله اوزرینه اوزرینه مترتب اولمشلردر اصل اشراقیه وصوفیه بویله

درنهایت اصل صوفیه ده بویله تعبیر اولنور که حوا ضلع ایسر آدمدن خلق اولندیکه یسار

خلقی ولی لبن جانبندندر نته که یمین خلقی ولی ولبن بنیدر پس حوا مبدأ طبیعة کلیه در

تحقیق شریف معلوم اولا که عقول عالیه ومجردات ابداعیاندر بونلرك زمانه نسبتلری

یوقدر تحت زمانه داخل اولمزلر پس بونلر دهریاتدر فلك اعظم وعرش محیط عالم بونلری

احاطه اتمز پس دهر ما وراء عرشدر اما دهرك بر طرفی زمانه متصلدر و بر طرفی سرمد درسی ملك

بر طرفی دهری ولحایلر اما اصلا زمانه نسبتی یوقدر پس ما وراء عالم عرش اعظم وما ورای

عرش اعظم دهردر و دهرك وراسی سرمددر نته که اساطین حکما دیمشلردر نسبة

المتغیر الی المتغیر هو الزمان ونسبة الثابت الی المتغیر هو الدهر ونسبة الثابت الی الثابت

هو السرمد پس عرش اعظم عالم شهادته ثابتا ولان جهات ستنك محددی ونهایتیدر

غایت جمیع موجوداتدر بعده دهر نهایة النهایاتدر وغایة الغایاتدر بعده سرمددرکه انده

نسبت عقلیه متصور دکلدر نه نهایت اولنور نه غایت مقطع اعتبار عقلیه در احکام عقل

ونفس ورایه تجاوز اتمز غیب الغیوبدر **قوله** وهو قوله تعالی یا ایها الناس اتقوا ربکم

الذی خلقکم من نفس واحدة یعنی ادمك نفس واحده اولوب مبداء کثرات اولدوغنه

دلیلدر الله تعالی حضرتلرینك قول مذکوریکه بیورر یا ایها الناس الآیة وایتك عالم

جبروته نسبت معناسی اتقوا ایدولك اول ربکوزدنکه سزی عین واحددن خلق ایدوبکه

عقل اولدر بعده عقلدن زوجین خلق ایدوبکه نفس کلدراندن صکره بو ایکیسنك

اجتماعندن سایر عقول ونفوس مجرداتی خلق اندی دیمکدر وعالم ملکوته نسبت معناسی

سزی نفس کلیه دن زوجی اولان طبیعة کلیه خلق ایدوب بو ایکیسندن نفوس ناطقه

خلق اندی دیمکدر وعالم ملکه وشهادته نسبت معناسی ظاهردرکه اولا صوریه بنی

خلق ایدوب بعده ادمك ضلع ایسرندن یعنی صول ایکوسندن حوائی خلق ایدوب بعده بو ایکیسندن

حمل وسغاء ایله ذریات ذکور واناثی خلق ایدوب رجال کثیر ونسا ایله عالمی معمور ایلدی
دیمکدر والله اعلم قوله فقوله اتقوا ربکم لجعلوا ما ظهر منکم وقایة لربکم حضرت شیخ قدس
سره معانی آیتك مطلعنی بیان ایدوب بیورر که معنای آیت دیمکدر که اساءت ادبدن ومهلکه
اباحته دشمکدن حذر ایدوب ظاهر وکوزیکه احدیت جمع روح وبدنکوزدر ربکوزه وقایه
وستر ایلك قوله ولجعلوا ما بطن منکم وهو ربکم وقایة لکم دخی باطنکوزی ربکوزدر نفسکوزه
وقایه والتحفظ ایلك زیرا سیزی خلق ایدوب صورتکزله اختفا اتدی سیز ظاهر
اود باطن اولدی قوله فانا لامر ذم وحمد فکونوا وقایة فی الذم ولجعلوا وقایتکم وقایتکم
فی الحمد زیرا مقتضای توحید صفات وافعال الله ربه اسناد اولنان امر یا مذموم ویا محمود
لکن مذامی قبل طهارة النفس حقه اسناد ایتمك مباحی لوصفتیدر العیاذ بالله منه
وبعد طهارة النفس اسناد ایتمك اساءت ادبدر بس نقایضی نفسکوزه نسبت ایدوب
زمایمدن حقه وقایه وستر اولوك وکمالات ومدایحی ربکوزه اسناد ایدوب حقی
نفسکوزه وقایه ایلك تاکه مهلکه غرور وانانیتدن وسلطان شیطاندن امین اولاسن
قوله لیکونوا ادباء عالمین تاکه ادبلو لردن اولاسن وحقیقة ادبه عالم اولاسن که
اکرچه فی الحقیقه جمیع امور حقه منسوبدر لکن حقوق مراتب وصفات ومصادر
افعال مرعی طوتلمسه اداب شرع واحکام فوت اولوب خلاف رضاء رب ولختلال
نظام وجود لازم کلور نعوذ بالله قوله ثم انه تعالی اطلعه علی ما اودع فیه وجعل ذلك
فی قبضته بعده حق تعالی ادمی خلق وصفات ایله متصف ایدوب ملکنده خلیفه قلدقده
حقیقة ادمه امانت قودیغی معارف وحقایق واسرار الهیه یه مطلع قیلوب تعلیم اسما
ایله مکرم قیلدی واول مودع اولان معارفی قبضتین ادمده که بری قبضه فرقدر بری
قبضه جمعدر درج وتعبیه قلدی قوله القبضة الواحدة فیها العالم قبضه واحده
سنده یعنی قبضه یسری سنده که قبضه فرقدر عالم قونلدی قوله وفی القبضة الاخری

دخی قبضه یمنی سنده یعنی صاغ قبضه سنده که جمعدر قوله آدم و بنوه آدم و اولاد آدم
قونلدی قوله وبین مراتبهم فیه دخی مراتب یعنی آدم اب شاملدر یعنی آدم کاملدر بجمالا
بیان ایلدی قوله ولما اطلعنی الله سبحانه فی سری علی ما اودع فی هذا الوالد الاکبر وقتا که
الله تعالی کندو سرمده که حقیقة آدمدر بلا واسطه شول والد اکبرده ودیعت
قودیغی کمالات واسرار خفیه یه بنی مطلع ایتدی ایسه ابا اکبره ایتدوکی کبی قوله جعلت
فی هذا الکتاب منه ما حد لی بن بو کتاب فصوصده اول والد اکبرده امانت اولان کمالات
واسراردن بو کتابده درج تعیین وتحدیدا اولانی درج ایتدم قوله لا ما وقفت علیه
یوخسه جمیع واقف اولدوغم اسراری درج ایلمدم قوله فانه لا یسعه کتاب زیرا انی کتاب
وحروف وسطور المزاکر رقم قلم ایله بیان اولنسه قوله ولا العالم الموجود الآن بالفعل
موجود اولان عالمه دخی صغمز اکر کلمات وجودیه ایله شرح اولنورسه زیرا عوالم برزخیه
وحشریه وجنانیه وجهنمیه که نشأ آدمده امانت قونلنک تفصیلدر غیر متناهیدر پس
بو کتابه وعالم موجوده نجه صغر که ایکی سی دخی متناهیدر زیرا متشخصلردر قوله فما
شهدته مما نودعه فی هذا الکتاب کما حده لی رسول الله صلی الله علیه وسلم فی کلمة آدمیة
پس بو کتاب فصوصده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک تحدید وتعیین ایتدوکی
کبی ودیعه قودقلرمدن بعض مشهودم اولانلردندر حکمة آدمیه ده درج اولنمشدر
وسابقا شرح قلنمشدر قوله حکمة نفثیه فی کلمة شیثیه ثم حکمة سبوحیه فی کلمة
نوحیه ثم حکمة قدوسیه فی کلمة ادریسیة ثم حکمة مهیمیه فی کلمة ابراهیمیه ثم
حکمة حقیه فی کلمة اسحقیه ثم حکمة علیه فی کلمة اسماعیلیه ثم حکمة روحیه فی کلمة یعقوبیه
ثم حکمة نوریة فی کلمة یوسفیه ثم حکمة احدیه فی کلمة هودیة ثم حکمة فاتحیه فی کلمة
صالحیة ثم حکمة قلبیه فی کلمة شعیبیه ثم حکمة ملکیه فی کلمة لوطیة ثم حکمة
قدریة فی کلمه عزیریه ثم حکمة نبویة فی کلمة عیسویة ثم حکمة رحمانیة فی کلمة سلیمانیة

ثم حكمة وجودية فى كلمة داودية ثم حكمة نفسية فى كلمة يونسية ثم حكمة غيبية فى كلمة ايوبية
ثم حكمة جلالية فى كلمة يحيوية ثم حكمة مالكية فى كلمة زكرياوية ثم حكمة ايناسية فى كلمة
الياسية ثم حكمة احسانية فى كلمة لقمانية ثم حكمة امامية فى كلمة هارونية ثم حكمة
علوية فى كلمة موسوية ثم حكمة صمدية فى كلمة خالدية ثم حكمة فردية فى كلمة محمدية يعنى بعد
حكمة نفثيه دركه كلمه شيثيه ده درج اولنمشدر وسائر حكمتلر دركه ترتيبا اوزره ثم وثم
نسبتيه اولنان كلماته درج اولنمشدر كه كلمه محمديه كلنجه قوله وفص كل حكمة الكلمة التى
نسبت تلك الحكمة اليها وهو حكمتك فصى يعنى محل انتقاشى ومظهر صورتى شول كلمه دركه
اول حكمت اكا اضافت اولنمشدر وامامراد اول كلمتك قلبيدر يوخسه نفس كلمه يعنى قالب كلمة كلدر
قوله فاقتصرت على ما ذكرته فى هذه الحكم فى هذا الكتاب على حد ما ثبت فى ام الكتاب يس بن
بو كتابده مذكور اولان حكمتلرى ام الكتابده يعنى حضرت الهيده ثابت اولان حدود اوزره
ذكر ايتدم حكمتلرى قصر ايتدم قوله فامتثلت ما رسم لى ووقفت عند ما حد لى ولو رمت زيادة
على ذلك ما استطعت فان الحضرة تمنع من ذلك ودخى بكا مرسوم اولان امره امتثال ايدوب
وبنم ايچون محدود اولان دايره ده واقف اولوب تجاوز قدمه جرئت قلمادم اكر بو معينه دن
زياده طلب ايتسم قادر اولمازايدم زيرا حضرت محمديه زياده دن مانع اولور قوله والله
الموفق لا رب غيره فص حكمة نفثية فى كلمة شيثية شيث لغة عبرانيه ده هبة الله در
نفث لغة عربيه ده ارسال النفس در رخو ايله يعنى لينت ايله نته كه اصحاب عزايم وافسون بعد
الدعا استعمال ايدرلر واكا رقيه ديرلر اما بو مقامده نفس رحمانيدن يعنى ماهيات قابليه
افاضه وجوددن عبارتدر ياخود قلوب مستعديه اعطاء علوم وهبيه دن كنايه دركه برشى
سبب احيا ايدن وبرسى باعث احياء روحدر وبو حكمة شيثيه تخصيصك زيرا عطاياى
من بو ريه اول مظهردر وعلوم وهبيه اول مصدر زيرا شيث مظهر تجلى جوديدر قوله اعلم
ان العطايا والمنح الظاهرة على ايدى العباد او على غير ايديهم يعنى سن بلكه تحقيق شول عطيه

مطلب حكمت نفثيه

لرومنحه لركه عالم شهادتده عباد منفقين الندن ظاهر اولور منحه دخی عطيه معناسنه
درقبضه بشر يا ملك واسطه اولور متعلمه معلمدن حاصل اولان علم كبی وكملينه ملائكه دن
وارولح بشريه كاملدن واصل اولان فيض كبی ياخود عباد الله الی ايله يعنی وساطتيله اولميه
نته كه حق سبحانه وتعالی عبده وجه خاص ايله تجلی ايدوب و بالذات اول تجلی مورث علم ومعرفت
اولدوغی كبی قوله منها ما يكون عطايا ذاتية اول عطايای ظاهره دن بعضی عطايای
ذاتيه يعنی ذات احديه جمع جميع اسمادن ناشيه اولان عطاياكه ذاتدن صادر اوله ذاتك
صفاتدن برصفته خصوصيتی اولميه يعنی خالده دير اذات من حيث هی هی اعتبار اولنسه
مصدر عطا اولمز پس ذات من حيث هی هی اعتبار اولنماغله ذات من حيث الموصوفيه
بالصفات اولنمنك فرقی واردر قوله وعطايا اسمائية دخی اول عطايای ظاهره دندر عطايای
اسمائيه كه انلارك مبداء مخصوصه اولور قوله كما ان منها ان يكون عن سؤال من معين
وعن غير معين نته كه اول عطايادن بعضيدر اول عطا كه برامر معين ده طلبدن حاصل
اوله طلب علم كبی مثلا ياخود غير معينی طلبدن حاصل اوله مثلا سائل يارب سن بكا خير لوك
ويرديمك كبی قوله ومنها ما يكون عن سؤال سواء كان الاعطيه ذاتيه او اسمائيه دخی
اول عطايادن بعضيدر اول عطا كه سؤال لفظيدن اولميه برابردركرك اعطيه ذاتيه دن
اولسون كرك اسمائيه دن اولسون قوله فالمعين كمن يقول يارب اعطنی كذا فيعين
امرا ما لا يخطر له سواه پس معين اولان عطا سائل يارب بكا شونی ويرديمه سی كبی كه
امور دن برامری تعيين ايليه مثلا علم ومعرفت كبی اندن غيری هيچ نسنه خاطرا تميه قوله
وغير المعين كمن يقول يارب اعطنی ما تعلم فيه مصلحتی وعطاء غير معين يارب بكا صالح ولائق
نه ايسه سن بلورسن انی ويردك كسيه ويرلن عطا كبی قوله من غير تعيين لكل جزء من ذاتی
لطيف وكثيف اول عطا بلا تعيين اولدوغی حالده ذاتك هر جزؤنه لطيفه يعنی روحانيانه كه
روح كبی وعقل كبی وسائر قوا كبی وجسمانيانه كه دماغ كبی وقلب صنوبری كبی نته كه رسول الله

صلى الله

صلى الله عليه وسلم دعالرنده بيورمشلردر اللهم اجعل لى فى قلبى نورا و فى سمعى نورا و فى بصرى
نورا الحديث پس جزء روحانيه مناسب اولان عطايا علوم ومعارف كبى ولجزاء جسمانيه ملائم
اولان عطايا مال وولد كبى قوله والسائلون صنفان يعنى لسان قال ايله اولان سايللركه
تحصيل مسئوللره صرف همت ايدرلر ايكى صنفدر قوله صنف بعثه على السؤال الاستعجال الطبيعى
فان الانسان خلق عجولا برصنفى اولدركه سؤالنه باعث استعجال طبيعى سى اولوركه خلق الانسان
عجولا منطوقنجه قبل حلول الاوان ودخول الازمان والاجال طلب كمالا يدر وزمانى كلمدين
حصول مطلوبده استعجال قيلوب بو فى خود بيلوركه قضاى عدم امكاندن كلستان وجوده
كلمجك ازهار مقتضاى ادوار فلكيه ايله وقت بهارد اظهار ده موقوفدر پس استعداده موافق
اولان دعا وقوع بولور نا موافق وقوع بولماز قوله والصنف الاخر بعثه على السؤال لما علم
ان ثمه امورا عند الله قد سبق العلم بانها لا ينال الا بعد سؤاله بيرصنفك دخى سؤالنه باعث
اولطلب اولنان امور علم الله دن سؤال وطلب ايله مشروطه اولوب اكا سائل سؤال سوز
نائل ووصال اولماد غين بلدوكى اولور قوله فيقول فلعل ما نسئله يكون من هذا القبيل پس
اولصنفدن اولان سائل ديركه جائزكه بنم طلب ايتدوكم مسئول بو قبلدن اولا يعنى سؤال
ايله مشروط اوله سؤال سوز وقوعه كلميه قوله فسؤاله احتياط لما هو الامر عليه من الامكان
پس اولصنف سايلك سؤال بطريق الاحتياط اولور يعنى سؤالنى خطه امكانده اولان
امرى استيعاب ايجون قيلور قوله وهو لا يعلم ما فى علم الله ولا ما يعطيه استعداده فى
القبول وسائل مذ بورك اول امورى اكرجه علم اجمالى سى وار ايسه كه اول امور سؤال
سوز ميسر دكلدر لكن علم الله ده اولانك تفصيلى واوقاتى حصولى يا ننده معين ومقرر
دكلدر دخى اول امور قبولنده مقتضاى استعدادنه على بو قدر يعنى استعدادنه نه معطيدر
وقنغى مسئولى مقتضيدر ونه زمانده محصول اولور بلمز قوله لانه من اغمض المعلومات
الوقوف فى كل زمان فرد على استعداد الشخص فى ذلك الزمان زيرا بر زمان معين ده

برشخص معينك استعدادنه وقوف حاصل اتمك معلوماتك زياده اغمضنى بلمك قبيلندندر
زيراحقه مخصوص علمدر بس نسخ علم الله ده يالوح محفوظه نظره محتاجدركه عقل اولدر
يانفس كليه يه اطلاعه محتاجدركه كتاب مبيندر يانفس منطبعيه بقماغه موقوفدركه كتاب
محود اثباتدر والله اعلم قوله ولوما اعطاه الاستعداد السؤال ما سأل يعنى اكر استعداد
سائل سؤالى اعطا اتميدى سائل مذبورا ولسؤالى اتمزايدى ما مصدريه در لوما اعطاء
استعدادا لسائل السؤال تقديرنده در قوله فغاية اهل الحضور الذين لا يعلمون مثل هذا
ان يعلموا فى الزمان الذى يكونون فيه پس غاية اهل حضور يعنى مراقبه وصاحب وقتكه
بو مقوله كلمينه مراقبا ولورحاضر اولدقلرى زمانده بلمكدر پس كاملينه جميع اوقاتده حاصل
اولان علم بونلاره وقت حضور ومراقبه ده وارد اولمق غايت ما يمكن در قوله فانهم يعلمون
ما اعطاهم الحق فى ذلك الزمان پس اولا اهالى مراقبه وابناء وقت حضورلرى وعدم غفلتلرى
سببيله كوزلدكلرى زمانده حق تعالى اعطا اتدوكى حالات وارده يى بلورلر قوله وانهم
ما قبلوه الا بالاستعداد وذخى اهالى حضور تحقيقا بلورلركه بوحقدن وارد اولان حالى
بونلر قابل اولمادیلر الا استعداد جزئيلرى ايله كه اول زمانده حاصل اولمشدر قوله وهم
صنفان صنف يعلمون من قبولهم استعدادهم واولا اهالى حضور دخى ايكى قسمدر برقسمى
اولدركه عطايای حقى قبوللرنده استعداد خاص جزئيلرينه استدلال ايدوب بيلورلر قوله
وهذا اتم ما يكون الاستعداد فى هذا الصنف يعنى بو صنف ثانينك علمى كه استعداد خاصلرينه
علم ايله قابل اولدقلرى عطايايه علم حاصل اتمكدر من بو رصنف اهل حضورك معرفة واستعدادنده
اتمدر زيرا علم مز بور مؤثردن اثره استدلالدر مؤثردن اثره استدلال ايسه عكسندن
يعنى اثردن مؤثره استدلالدن اقويدر زيرا ولكسى طريق اهل اشراقدر ثانيسى طريق
مشائيندر طريق اشراق جهة وجوب واجبه ونور توحيده اقرب اولديغى اجلدن اقويدر
محصل علت وسبب مؤثر جانبندن قوة زياده در سرى بنه اهالى توحيد بيلور قوله

يعنى بو صنف اهلى حضوركه
ايكى قسمه تقسيم اولنمشدر
ثانينك معرفة استعدادى
قسم اولينك معرفتندن
اتمدر

ومن

ومن هذا الصنف من يسأل لا للاستعجال ولا للامكان وانما يسأل امتثالا لامر الله ادعوني
استجب لكم دخی بو صنف اهل حضوردن بعضد رشول سائل سؤالنی نه امکان وقوعی ایچون
ونه استعجال طبعی ایچون ایدر بلکه ادعونی استجب لکم امرنه امتثال قصدایدر قوله فهو العبد المخلص
وليس لهذا المدعي همة متعلقة فيما سأل من مسئول معين او غير معين وانما همته مصروفة
فی امتثال اوامر سيده پس سائل مذبور عبد خالص در فعلی خط نفسله مشوب دکلدر ودخی
داعی مذبورك قصدی بر مسئول معينه ويا غير معينه دکلدر بلکه همتی مجرد سيدنك امتثال
اوامرنه مقصوردر مطلوب اخره متجاوز دکلدر قوله فاذا اقتضی الحال السؤال اللفظی مثال
عبودية فاذا اقتضی التفويض والسكوت سكت پس اکر مقتضای حال سؤال لفظی اولورسه
حق عبوديتی ادعونی استجب لکم امرنه متابعتی رعايت ايدوب طرف لسان لفظندن سؤال
ايدوب قلبندن اتميه واکر مقام تفويض وتوکيل وسکوت اقتضا ايدرسه سؤالندن سکوت
ايدوب امرنی الله اصمرليه قوله فقد ابتلی ايوب عليه الصلوة والسلام وغيره من الانبياء
والاولياء وما سئلوا رفع ما ابتلی هم به ثم اقتضی لهم الحال فی زمان آخر ان يسئلوا رفع ذلك
پس تحقيق ايوب عليه السلام وسائر انبيا واوليا نيجه بلايه امتحان اولنديلر واولمبتلا
اولدقلری بلايه بر نيجه مدت صبر ايدوب دفعنی طلب ايتمديلر ومرور زمان مقدوردن صکره
حال دفع بلای سؤال اقتضا ايدوب پس دفع بلای سؤال ايتديلر قوله فرفعه الله عنهم پس حق
تعالی اول بلايی انلردن دفع ايتدی قوله والتعجيل بالمسئول فيه والابطاء فيه للمقدر المعين عند الله
دخی حق تعالی جانبندن اول سؤال اولنان امرکه تعجيل وتأخيری عند الله مقدر ومعين اولان
وقتك کلمه سنه تابعدر وقتندن بر ساعت تقديم وتأخير اولنمز عبدك دعاسنك انده مدخلی
يوقدر علم الله مغيرا ولمز قوله فاذا وافق السؤال الوقت اسرع بالاجابة پس قچن سؤال وقت
مقدره موافق کلسه حق تعالی اجابتنده سرعة ايدر قوله فاذا تأخر الوقت اما فی الدنيا
واما فی الآخرة تأخرت بالاجابة اما قچن وقت سؤالدن مؤخر اولسه کرك اول وقت

دنیاده تمام اولسون کوك آخرتده تمام اولسون اجابت دخی متأخر اولور زیرا اجابت وقت

ایله مشروطدر شرط بولنماسه مشروط دخی بولنماز قوله ای المسئول فیه لا الاجابة التی

هی لبیك من الله سبحانه فافهم یعنی مسئول اولنان شیئك اجابتی تأخیر اولندی یوخسه

اجابت لبیك حق تعالی طرفندن واقع اولنور اول تأخیر اولنمادی زیرا حدیث شریف صحیحده

وارد اولمشدر که چون عبد حقه دعا ایتسه حق تعالی فی الحال من غیر تأخیر لبیك یا عبدی

دیر پس اجابة من بوده دعانك وقتنه موافق اولور اما فقیر الله تعالی اعلم بو اراده فافهم

امرینك سرنی بویله ظن ایدرنکه حق تعالینك علمی زمانی دکلدر قدیمدر اما زمان وقوعده

معلومنك وجود خارجیسنه اولان تعلقی حادثدرکه اول تعلق اجابة متوجهه در محصل

لبیك اول قدیمدر لبیك ثانی حادثدر فقیر ظفر بولدوغم شرح حده بو لطیفه مذکور

دکلدر من عندی جسارت کستاخی ایتدم معذور اوله قوله واما القسم الثانی وهو قولنا

ومنها ما یکون عن سؤال فانما ارید بالسؤال التلفظ به اما منح وعطایانك قسم

ثانیسی که سؤال ایله اولان عطایادندر دینلمش ایدی مراد اوراده سؤالدن تلفظ

طریقی ایله اولان سؤالدر قوله فانه فی نفس الامر لا بد من سؤال اما باللفظ او بالحال

او بالاستعداد زیرا نفس الامرده طلب سؤالدن لابددر یا لفظله مطلق اولا یا رب

بکا عطیه لرندن برنسنه ویر دیمك کبی مثلا یا مقید اوله یا رب بکا علم نافع ویر

دیمك کبی یاخود حال ایله اولا مثلا فقیرك غنی اوکنه واروب طورماسی کبی و مجلسنه

ملازمتاتمه سی کبی بو سؤال حیواناتده دخی اولور اما لسان استعداد ایله اولان سؤال

مثلا اسماء الهیه نك ظهور کمالاتك استدعاسی کبی و اعیان ثابته نك وجودات

خارجیه سنی طلب اتمسی کبی زیرا بو سؤالا ولماسیدی صحرای عدمدن بر موجود

پیدای وجوده کلوب چقمز ایدی زیرا غنی عن العالمین در موجوداتك وجود وعدمی

ایله مقید اولمز قوله کما انه لا یصح حمد مطلق الا فی اللفظ یعنی سؤال مطلق بغیر

لفظا اولمادوغی حمد مطلق بغیر لفظ صحیح اولمادوغی کبیدر قوله واما فی المعنی فلا بد

ان یفید الحال اما معناده اولان حمدی البته مقتضای حال مقیداولمق لازمدر قوله

فالذی یبعثك علی حمد الله سبحانه هو المقید لك باسم فعل پس سنی حمد حقه باعث اولان

بر اسم فعلی ایله مقید اولور مثلا تجن مریض اولسك وحق تعالی شفا ویردکده الحمد لله

دیسك اکرچه حمدك لفظة الله واقع اولدی ایسه لکن قرینهٔ حالیه که شفا بعد المرض

در سنك حمدك اسم شافی ایله مقید ومخصص اولور کانه سن الحمد للشافی دیمش اولورسن

قوله او اسم تنزیه یاخود حالك سنك اسم تنزیهیه ایله تقیید ایدر مثلا الله تعالی سکا

اسم تنزیهیه ایله تجلی اتسه پس سرکی ملاحظهٔ اغیاردن تنزیه ایدوب الحمد لله دیسك

اکرچه حمدك لفظ الله تعالی یه‌در اما حالك مقید اولور پس الحمد للسبحان دیمش اولورسك

قوله والاستعداد من العبد لا یشعر به صاحبه دخی عبددن حاصل اولان استعداده صاحبنك

یعنی نفس عبدك شعوری یوقدر مکر نادر کملیندن اوله زیرا عین ثابتنه علمه موقوفدر

اولخود علم قدیمدر نفوس جزئیه انسانیه یه سببسز اولماز زیرا عموم ادمیانك

نفوسی نفوس جزئیه حادثه در مکر خواص کملیندن اولوب نفسی دخی نفس کلی اوله نفس

کلی ایسه قدیم ایله متصف اولمق جائزدر قوله ویشعر بالحال اما عبدك حالنه شعوری

اولور زیرا حال حادثدر قوله لانه یعلم الباعث زیرا عبد باعث طلبی بیلور قوله والباعث

هو الحال باعث طلب ایسه حال کندوسیدر قوله فالاستعداد اخفی سؤال وانما یمنع

هؤلاء من السؤال علمهم بان الله سبحانه فیهم سابقة قضاء پس سؤال استعداد سؤال

لفظی وحالی یه نسبت اخفادر اوله‌در بعض سؤال استعداد وسؤال حال صاحبلرینی

سؤال لفظیدن مانع اولمز الا بونلرك شاننده حقك مشیتنده اولان قضاء

سابقه علملری مانع اولور زیرا امر ایسه مطلوب وقوعه کلجك ایسه طلب تحصیل حاصل

اولور دکل ایسه طلب فعل بلا طائل اولور فعل بلا طائل باطل اولور پس بوطائفه

طلب تعیین دن مستفید ومستریح اولورلر حضرت بو مقامده بیورمشدر العلم بالقدر یعطی النقیضین پس احد نقیضین استراحت مز بورده در ونقیض عالیه یه مطالب عالیه به عدم استعدادلک علمندن حاصل اولان خسراندن غم واضطراب ایدر قوله فهم قد هیأوا محلهم لقبولها یرد علیه پس بو طائفه محللرن مهیأ واحضار ایتمشلردر تعلقات فانیه وسخندن تطهیر وشواغل سؤال وطلبدن تفریغ ایله محل مزبور واردات وهبیه وتجلیات غیبیه قبول ایتمک ایچون قوله وقد غلبوا عن سؤال حظوظ نفوسهم واعراضهم حال بوکه بو طائفه علیه تحقیقا حظوظ واغراض نفسانیه لرندن بالکلیه غائب اولورلر بلکه حضور دقیقه عشقله بو جمله دن اعراض ایتدیلر اللهم یسّر لنا ولاخواننا قوله ومن هؤلاء من یعلم ان علم الله به هو ما کان علیه فی حال ثبوت عینه قبل وجودها دخی اول قضاء سابقه علملری سببی ایله طلبلرندن فارغ اولان طائفه دندر شول عبد که الله تعالی حضرتلرینک کندو یه علمی وجودندن اول عین ثابته اولان علمنک عینی اولدوغن بیلور یعنی علم الله مغیر اولمیوب بلکه عالم شهادتده اولان تفاصیل احکام بعینها صورة علمیه ده اولان اجمالک تفصیلی اولدوغنه جازم اولور حاصل کلام علم الله عبدک عین ثابته که معلومات الهیه دندر تابع اولدوغن مشاهده ایدر دیمکدر قوله ویعلم ان الحق لا یعطیه الا ما اعطاه عینه من العلم به دخی اول عبد بیلور که تحقیق حق کا حالا اعطا اتدیسه انی اعطا ایدر یعنی احکام شهادات احکام غیبیه موافق اولدوغنک سرّن بیلور قوله وهو ما کان علیه فی حال ثبوته هو ضمیری علمه راجعدر یعنی دخی اول علم یا خود اول علمک متعلقی شول شیدر که عبد حال ثبوتده انک اوزرینه متقرر ایدی وجود شهادیه چقمزدن اول قوله فیعلم علم الله به من این حصل پس اول عبد کامل حقک کندو ذاتنه واحوال واوصاف جاریه سنه تعلق ایدوب علم قدیمنه دن

اگرچه عین ثابته دخی صورعلمیه دندر اما صور صور ایله قائم اولمق جائزدر اهلی بیلور

حاصل

حاصل اولمشدر بیلور یعنی عین ثابته سنده مضمر اولان صور علمیه نك احکامیدرکه
شیئا فشیئا مرور اوقات حسبیله ظهور بولمقده در ومقتضیات عین ثابتی او زرینه
لسان استعدادی طلبیاتدکجه جواد مطلق فیض وعطا ایتمکده در اول اجلدندرکه بو
طائفه سؤال لفظیه محتاج اولمزلر قوله وما ثمه صنف من اهل الله اعلی واکشف من
هذا الصنف دخی بو مقامدر یعنی کشف سر حضرت علمیه ده اهل الله طائفه سندن
کمالده بونلردن اعلی وحال سمتنده بونلردن اکشف وعلم غیبه وقوفده بونلردن
اشهر واوقف طائفه یوقدر قوله فهم الواقفون علی سر القدر زیرا بوطائفه علیه
سر قدره واقفلر ومشاهد ومکاشفلردر قوله وهم علی قسمین منهم من یعلم ذلك
مجملا ومنهم من یعلمه مفصلا وبو سر قدره واقف اولان طائفه مکاشفین دخی ایکی
قسمدر قسم اول اولدرکه سر قدری علی سبیل الاجمال بیلورلر بس اول مقوله علم معرفت
قبیلندن اولمز زیرا معلومات جزئیات مشخصه دکلدر و بر قسمی دخی علی سبیل التفصیل
وبطریق التشخص بیلورلر و بو مقوله علم ومعرفت قبیلندن اولور زیرا معلومات جزئیات
مشخصه اولور شائبه بعدلدن مصون قالور قوله والذی یعلمه مفصلا اعلی واتم
من الذی یعلمه مجملا ودخی اول طائفه دن سر قدری قنغیسی مفصلا بیلورسه مجمل
بیلندن اعلی واکمل اولور علت علو واکملیت اگرچه متنده مسطوردر اما فقیر ایدورکه
زیرا شرف عالم شرف علم ایله در نته که شرف علم شرف معلوماتله در پس معلومات
جزئیه بحسب الاوقات والایضاح معلومات کلیه دن اشرفدر ومعلومات کلیه
علمدن معلومات جزئیه علم اوقدر واشملدر قوله فانه یعلم ما فی علم الله فیه زیرا اول
سر قدری مفصلا بیلن عبد عین ثابته نك احوالنی عبدك شاننده اولان علم الله
ده متعین اولدوغی اوزره بیلور زیرا علم الله علم عبدك اول مقامده موفق ولحددر
زیرا اعیان ثابته مرتبه سی صور علمیه الهیه مرتبه سیدر قوله اما باعلام الله ایاه

عينه منا لعلم به يا حق تعالى نك اول علم مفصلى اعلام ايله بيلور عين ثابتى حقدن
كندويه تعلق ايدن علمنى بعينه اعطا اتدوكى سببايله حق قلبنه اعطا اتمكله بواسطه
يا بغير واسطه كه تحقيقا عين ثابتى احوال معينهٔ اقتضا ايدر قوله واما بان يكشف
له عن عينه الثابتة وعين انتقالات الاحوال عليها الى ما يتناهى يا خود اول عبد
ايچون عين سندن والى غير النهايه مدة عمرنده اوزرينه انتقال ايدن احوال عارضه
سندن حجاب بالكليه رفع اولنما غله بيلور حكايت نته كه شيخ مؤيد الدين جندى كه
شارح فصوصدر شرحنده شيخ صدر الدين قنويدن قدس سرهما العزيز نقل ايدر
اول دخى خاتم الولاية الخاصه شيخ محى الدين عربيدن نقل ايدر بيورمشكه وقتاكه بلاد
اندلسدن بحر رومه واصل اولدم شويله عزيمت اتدم كه بحره راكب اوليم تاكه تفاصيل
احوال ظاهره و باطنه مى كه مدت عمرمده عين ثابتم اوزرينه انتقال ايده جك احوالدر
مشاهده ايدم پس حضور تامله جناب اللهه توجه خالص ايتدم حق سبحانه وتعالى
فضل خاصندن ناگاه جميع احوال ظاهره و باطنهٔ دنيويه واخرويهٔ مى اخر عمره وارنجه
كوستردى حتى بابانك اسحاقله صحبتى وسنكله اولان الفتمى واحوالكى وارزاقكى
ومقاماتنى وتجلياتنى ومكاشفاتنى وجميع حظوظنى بيلوب واذواقنه شهود
كامل حاصل ايدوب بحمد الله بحره على بصيرة ويقين راكب اولدم والى الان واقع اولان
تفاصيل احوال اول اجمالك تفصيلدر ديو خبر ويردى و بو كشفك كيفيتى بودر كه مكاشف
عين ثابتهٔ ازليه سى ايله تحقق ايدر وعين ثابته سنى كشفا مشاهده ايدوب علمنى
علم ايله واحددن اخذ ايدر اعيان ثابته مرتبه سنده تفرقهٔ حجب شهادت وبعد
ظلمات امكانيه يوقدر اشراق انوار واجبيه غالبدر پس مكاشف احوال اتيه سنى
مواطن وجوديه سنده جميع ماهياتك ولوازم ماهياتى ايله دلوازم لوازمى ايله
ولواحق قريبه سى ايله وبعديه سى ايله الى غير النهايه مشاهد عناية الله دن

بير

بیر مشهد عظیمده که طقوز یوز طقساندن یدی محرمنک اواسطنده یکشنبه کیجه سی
ایدی روحانیه شیخ صدر الدین قنوی ایله جمع اولدم صول جانبنده اوتوردایدم
امرد جوان شکلنده اولمش مابینومزده نیجه معارف جلیله جریانندن صکره غیبه
واقع اولدی پس باعث تسوید شرح صدر کتاب و تبییض وجوه وصور معانی مشکین
نقاب یعنی حضرت سلطان مراد کامل الاستعداد قابل الفیض والفضل والسداد
مکمل الذات ومتمم لصفات ایله ملاقات اتدم اثناء صحبتنده بکا عرقی ایچمك
تکلیف ایتدی چوق خلاف اتدم اخرسن بونی تنهاده ایچد وکلك بنم معلومم دربنده‌ن
نیچون کتم ایدرسن محرمی نامحرم ظن ایدرسن دیو الحاح ایدوب بالضرور ایچدم
ومقتضای وجود مجازیدن ایچدم صورة کشف واسرار معارفدرکه مابیننده الی
هذا الان جریان اوزره در وخمر من بور شرابا ولمیوب عرقی اولدوغنك سری ظاهردرکه
شرابده لون لباس التباس وار درامّا عرق صاف وخالصدرکه خمرك هوای لطیفندن
خاصل اولور دیرلر پس محله مناسب اولور زیرا عالی حضرت دخی خالص وصرف
اولان کلمات توحیده مایلدر التباس وتلونیدن معرضلردر قوله وهو اعلى هو ضمیری
قسم ثانی یه راجعدر یعنی عین ثابتدن کشف حجابایله اولانك مرتبه سی من غیر
کشف اعلام الهی ایله عالم اولانك مرتبه سندن اعلی قوله فانه یکون فی علمه
بنفسه بمنزله علم الله به لان الاخذ من معدن واحد زیرا او کشف ایله عالم اولان
نفسه واحوال نفسه علمده حقك نسنه تعلق ایدن علمی منزله سنده در زیرا ایکیسنده
دخی معدن واحد دندر زیرا اعیان ثابته معلومات الهیه در پس نته که عبدك عین
ثابته حقك علمی تعلق ایدرسه عبد کاملك دخی علمی کا بعنایة الله تعلق ایدر پس
علمنك دخی متعلق ومعدنی واحد اولور قوله الا انه من جهة العبد عنایة من الله
سبحانه سبقت له لکن او لجهة عبددن اولن علم وجود شهادته کلمزدن اول عبد ایچون

الهدن اولان عنايت سابقه اولور قوله هي من جملة احوال عينه الثابتة ايله عنايت
سابقه كه عبدك عين ثابتندن جملهٔ احوالندندركه هرچند كه اول عنايتك تعلق
اقتضا ايدر تعلق ايدر سائر احوال سائره كبي قوله يعرفها صاحب الكشف اذا اطلعه
الله على ذلك ها ضميري عنايته راجعدر يعني صاحب الكشف اول عنايتي بيلور چون
حق سبحانه وتعالى عين ثابته يه مطلع ايتسه زيرا اول عنايت جمله احوالدندر قوله فانه
ليس في وسع المخلوق اذا اطلعه الله تعالى على احوال عينه الثابتة التي تقطع صورة
الوجود عليها ان يطلع في هذه الحال على اطلاع الحق على هذه الاعيان الثابتة في حال
عدمها يعني عبدك عين ثابتنه علمي عناية الله ايله مسبوقدر انسوزا ولمازديمه نك
وجهي بودركه زيرا چون الله تعالى عبدي احوال عين ثابته سنه كه صورت وجودي
اول حالك اوزرينه بغلنمشدر مطلع قلمق استه سه عبدك قدرتي دائره سندن دكلدر
كه اول حالده يعني عبدك وجودي حالنده حقك اول اعيانه عدمي حالنده كي اطلاع
كبي مطلع اوله زيرا علم حق ازليدر و ابديدر علم مخلوق ايسه مخلوق اولدوغي حيثيتدن
بهر حال علم خالقك عيني اولمق احتمالي دكلدر نته كه تعليلدن فهم اولنور قوله لانها
نسب ذاتيه لا صورة لها زيرا اول اعيان ثابته نسب ذاتيه وشئون غيبيه دركه
بحر نور ذاتده غيب ومستجندر يعني نهان اولمشلردر اصلا نه صورت علميه لري
ونه صورت عينيه لري واردر پس اعيان اول حالده حقك اطلاعي كبي عبدك اطلاعي
بحه ممكن اولور اما چون اول اعيانه علم حق تعلق قلسه امتياز علمي حاصل ايدر
واكا علم مخلوق تعلق ايتمك دخي جائز اولور و بو جهتله علم خالقه مساوات بولنور
وسبق عنايتك دخي معناسي بولنور قوله فبهذا القدر نقول ان العناية سبقت لهذا
العبد بهذا المساوات في افادة العلم پس بو مقدارله يعني حقك اعيانه علمي عبدك
علمنه سبق مقداريله بيزه عبدك علمي حقك علمنه بحسب الافاده مساوي اولمغه

اعيان ثابته نسب ذاتيه وشئون غيبيه
دركه بحر نور ذاتده غيب ومستجندر

عنايت

بعض اشیایه علمك حدوثی فهم اولنور

یاخود علمدن مراد شهود اولور

عنایت حق سبقا یتدی دیبو قابلا اولورز یعنی سبق مطلق ایله سبق مقیدی ذاهب وقایل
اولور بهذه المساوات ده عامل ومتعلق عنایتدر فی افادة العلم متعلق مساواتدر
معلوم اوله که بعض مواضع قرآنیه ده حق تعالی حضرتلرینك بعض اشیایه علمنك حدوثی
فهم اولنور ولنبلونكم حتى نعلم المجاهدين منكم والصابرين كبی دخی ثم بعثناهم لنعلم
ای الحزبین احصى لما لبثوا امدا كبی پس بو اشكالدن خلاص مذهب متكلمین اوزره
علم قدیمه تعلق حادث دیمكه اولور یاخود علمدن مراد شهود اولور معنی متی تشهد
دیمكله اولور زیرا اشیا وجود عینیسندن مقدم ثبوت علمی ایله معلوم لردر اما عالم
شهادته تنزل ایدوب تعین وجودی بولدقدنصكره موجود شهود عنوانن بولورلر
پس علمله شهود حقیقتده بیر ومرتبه حسبیله مغایر كورینور مقتضای تنزلات
الهیه بویله در بو تقدیرجه حدوث اطلاقی علی اطلاق لفظی اولور پس حاصل كلام
بوكه منجر اولدی ایسه كه احوال عبده تعلق ایدن علم حق عبدك عین ثابتندن مأخوذ
اولان معلومه تابع اولمق اصلی اوزرینه علم الله معلومندن تأخر ایدر شیخ رضی الله عنه
تأخر مذبور قرآنده واقع اولانی مصحح دردیو بیوردی **قوله** ومن ههنا يقول الله سبحانه
حتی نعلم یعنی حقك احوال عبده علی عین ثابتندن مؤخرا ولدوغی جهتندركه الله تعالی
نعلم بیوردر **قوله** وهي كلمة محققة المعنى یعنی كلمه حق بو مقامده مجاز دكلدر معناسنده
حقیقتدر وعلمك تأخری وحدوثی امر محققدر زیرا بلوی دنصكره حادث اولمق اوزره
در اما تأخر وحدوث نه بورك ذاتیدر زمانی دكلدر **قوله** ما هي كما يتوهمه من ليس له
هذا المشرب یعنی كلمه حق معنای تحقیق اوزره درمشرب تحقیقده اولمین طائفه
متكلمین توهم ایتدوكی كبی دكلدر وتغیر نسبت واوصافاتده فساد یوقدر محصل كلام
علم قدیمدر ومعلوم حادثه تعلق حادثدر دكلری كلام مشهوردر وحضرت شیخ
بوكه اشارت ایدوب بیوردركه **قوله** وغاية المنزه ان جعل الحدوث في العلم للتعلق

يعنی اهل تنزیه اولوب عقل ایله حرکت ایدن متکلم منزهلک غایت سیری علمک حدوثنی

تعلقه اسناد ایدوب نفس علمه اسناد ایتمه مکدر قوله وهو علی وجه یکون للمتکلم

فی هذه المسئلة وهذا انفصل عن المحقق من اهل الله صاحب الکشف والوجود لولا انه اثبت

العلم زایدا علی الذات یعنی حدوثی تعلقه اسناد ایدوب علمه اسناد ایتمه مکدر بو مسئله

ده عقلی ایله متصرفا ولان متکلم اعلای وجهدن وامثل علادندر اکر صفت علمی

ذاتی اوزره زاید اثبات ایتمسه وتعلق علمه نسبت ایدوب ذاته اضافت قلمسه

زیرا مادامکه عین ذات اولمیه ذاتک معلوماته تعلقنک معناسی حاصل اولمز کلام شیخ

درکه اکر متکلم ناقل علمی ذاتی اوزرینه زاید قیلوب بعده تعلقنی ذاته اسناد ایتمه

یوب علمه نسبت ایتسه کلامی محقق کلامنه قریبا اولوردی لکن علمی ذاته قریب

اعتبار ایتدی وتعلقی ذاته اسناد ایدوب علمه اسناد ایتمدی پس کلام مرتبهٔ محققدن

بعید اولدی وبونک سببی ایله معلدینی متکلم محققدن یعنی اصحاب کشفدن انفصال

وامتیاز بولدی متکلمدن مراد بو راده متقدمین اشاعره در اما متأخرین مدققین

واسطه اثبات ایدوب لا هو ولا غیره دینوب صفت ذاتک نه عینی ونه غیریدر دیمشلر

لکن بحثه سی بو کلام صعبک معناسن فهم ایتمیوب متحیر قالمشلردر اما ذیل کابره

تشبث ایدنلر حیرتدن خلاص وبنای معرفتلرنه اساس خاص وضع ایدوب بحسب العقل

یعنی نسب ذاتیه دن بر نسبت عقلیا ولما غله زاید وبحسب الخارج عیندر دیمشلر

وتعلق من بودک حدوثنی حدوث ذاتی عد ایتمشلر وتنزیهده طریق مبالغه ایله کتمشلردر

زیرا اکر حدوثی حدوث زمانی دخی عد ایتسلر ایدی فساد لازم کلمز ایدی زیرا تجدد

نسبتده واقع اولوب نسبت خود امر عدمیدر عدمه منسوب دخی عدمدر اعتبار

اولنمز اکر سؤال وارد اولورسه که ولنبلونکم ایتنده واقع اولان علم نبلونکم فعلیدن

مأخوذ اولان حادث زمانی یه مترتب اولحاق حادث زمانی اولمزمی پس علم مزبوره

حدرد

جواب لولا محذوف تقدیره لکان عن فاز بالتحقیق دیمکدر

حدوث ذاتی اسنادی بخه صحیح اولور جواب ویریلورکه علم مزبوره حدوث ذاتی اسنادایلن
علمك مترتبا ولدوغی فعل مزبوری دخی حدوث ذاتی ایله حادث ایدر پس آیتك معنای
حقیقیسی کلام ازلی متضمن اولدوغی خطاب الله اعیان ثابته یه وارد اولمق اوزره بو
اولورکه ای نور غیب ذاتده مستجنه ونهان اولان نسب ذاتیه وشؤنات غیبیه تحقیق
بیز سیزی امتحان ایدوب وحقایق غیبده ایکن امتیاز علمی واسمامرتبه سنه ظهور
ایدوررز تا اول علم سببی ایله بحسب الخارج ذوات موجود کوزه شیئا فشیئا
ترتب وجریان ایدیجك احوال وصفاتکوزه حاصل ایدرکه اول احوالدن بعض مذکور
اولان مجاهده وصبر در پس بو تقدیر وتوجیه اوزره علم مترتب وفعل مترتب علیه
که بلوی در ایکیسی دخی ازلی اولور وحدوثلری دخی ذاتی اولور زمانی اولمز حاصل کلام
معلومات الهیه واکا متعلق اولان عالم غیب وخفاده ایکن قدم ازلیه ایله اولور ذاتا
ایکیسی دخی بیر ومرتبه مغایر کیفیت معرفتلری ذوقه ووجدانه دایردر بو دایره وقوفه
مشرب تصوف لازمدر هوای عقل ایله بو دریایه سفر اولماز والله اعلم بالسرایر قوله
ثم ترجع الی الاعطیات پس لسان استعداد ایله سؤال اعیاندن بحث اولندقده بحث
اعطیاته رجوع ایدهرز قوله فنقول ان الاعطیات پس بز دیرز تحقیق اعطیاتکه
فتح همزه وتخفیف یا ایله جمع اعطیه که جمع عطادر قوله اما ذاتیة واما اسمائیة
ایکیسی دخی سبق ایتدی قوله فاما المنح والهبات والعطایا الذاتیة فلا یکون ابدا الا
عن تجل الهی منح جمع منحه در عطا معناسنه هبه معروفدر پس عطایای ذاتیه که
واردات واذواق ومواجیددر وعلوم ومعارفدر قلوب قابلینه وارد اولماز الا
تجلی الهی مرتبهٔ اسماده اولور یعنی مستجمع جمیع صفات اولان اسم ایله اولورکه لفظة
الله در قوله والتجلی من الذات لا یکون ابدا الا بصورة استعداد المتجلی له غیر ذلك
لا یکون ابدا حال بوکه تجلی ذاتی ابدا اولماز الا عبد متجلی لهك صورة استعدادیله اولور

يعنی عبدك حقی كورمكه استعدادی نه صورتله ایسه حقی اول صورة ایله كورر غیر
صورتله كورمك احتمالی دكلدر زیرا تجلی صورة استعدادك غیریله اولمق محالدر واستعداد
جزئی قدیم تغیر قبول ایتمز عبد كملیندن اولوب نفس كلی واستعداد كلی صاحبی اوله اول
تقدیرجه حقی جمیع صوردن كورر اما اول ندرت ایله اولور قابل قیاس دكلدر قوله
فاذن المتجلی له ما رای سوی صورته فی مرآة الحق پس بو تقدیرجه عبد متجلی له مرآت
وجود حقده كند وصورتنك غیرین كورمامشدر زیرا ذات الهیه نك حد نفسنده
صورة متعینه سی یوقدر كه اول صورة ایله قابل تعین ظهور اوله پس مرتبه فیض
اقدسده كه حق مرآت اعیانده صورة عبد متجلی له استعدادی حسبنجه انده ظاهر
اولورنته كه حق اعیانده فیض اقدس ایله قابلیتی حسبنجه ظاهر اولمش ایدی قوله
وما رای الحق ولا یمكن ان یراه مع علمه انه ما رای صورته الا فیه رأی تحتنده اولان
ضمیر عبد متجلی له ایچوندر یعنی عبد متجلی له حقی كورمك حقك اكاه اطلاق
حیثیتی ایله دخی حقی كورمك مطلق اولدوغی حیثیتدن ممكن اولماز بو جمله ایله كه
كند وصورتنی حقدن غیری یرده كورمدوكن بیلور وكند وصورتی حقه حجاب اولور
صورتنك ماوراسی حق اولمادغن انلر قوله كالمرأة فی الشاهد یعنی حق سبحانه فی الغز
عالم ظاهرده اولان آینه كبی اولور كه اگر كند وصورتنك اگر غیرك صورتن انده كورر سین
اما اگر حالنده مراتی كورمزسن وكوردكی مقصود ایتمزسن اگرچه مثالك تمثله تمام مطابقتی
یوقدر زیرا مرآت وجود حق غایت لطیفدر هیچ رؤیته صلاحیتی یوقدر اما مرآت عنصریته
حس تعلق ایتمك قابلدر اما مطابقة امور لازمه دن دكلدر قوله فانك اذا رایت الصور
فیها لا تراها مع علمك انك ما رایت الصور او صورتك الا فیها زیرا تحقیق سن قچن اول
اینیه ده كند وصورتك یا غیری صورتك كوردرسن اول اینه كورمزسن اما علمك وارددركه
اول صورتلری اول آینه ده كوررسن غیریده كورمدك قوله فابرز الله ذلك مثلا نصبه

لتجلیه

لتجليه الذاتی ليعلم المتجلی له ما راه پس حق سبحانه وتعالی ولعراتده اولان صورتك ظهوری
ذاتنك تجلی سنه مثالا براز ايدوب نصب ايتدی تاكه عبد متجلی له كوردكده صورة نه
دروحرأت ندر حقيقتلرين ايله بيله وحق عبدك ذاتنه وعبد دخی حقك ذاتنه مراتا ولدغن
فهم ايده قوله وما ثمه مثالا اقرب ولا اشبه بالروية والتجلی من هذا حالا كه بو تجلی ذاتی
مقامنده ممثل له ايچون بوندن اقرب مثال يوقدر وما اشبه بالروية جمله سی ما اقرب جمله
سنك عطف تفسيريدر مثالا من بورده مراد صورتك مراتده ظهوريدر وسنك ثانی مراتده
دوتيكدر قوله ولجهد فی نفسك عند ما ترى الصوره فی المرأت ان ترى جرم المرأت لا تراه
البتة يعنی سن مرأت ايچنده صورتوكی كوردوكك زمانده جرم مراتی كورمكه نفسكده
جهد واقدام ايله وتحقيق ايله كه سن قطعا جرم مراتی كورمزسن مكر صورتی كورميه سن
وكورمكه متوجه اولميه سن كه سكا جرم مراتی كوردی ديمك صادق اوله زيرا شهود ولحد
وابصار متعين وقت ولحده صغمز زيرا ان واحده بوندن معرض وبو لحظه متوجه اولمق
كركدر اما بو معنی مرأت وجودحقده منصور دكلدر زيرا آنده صورة مرأته ومرأت صورته
وجهله منطبق ومنطبع اولمشلردر كه احدهما اخردن ممتاز اولماز اما مرأته صورتده
حال بويله دكلدر وكوردلمزمی كه صورت مرأت ايچنده غاير كورينور ووجهكدن نه قدر تبعيد
ايتسك غوری قليل اولور حتی مرأت وجهكه مماس اولسه اصلا غور قلمز صورتك غوری
زياده وتقريبا ايتسك مرأتك سطحنده ظاهر كورينور وبو علت ايله صورت مرأتده حال
اولدوغی ثابت واشكار اولور لكن بين الرائی والمرأت هوای شفاف ايله محقق اولمش بو خصوصه
مثال مثال الوجود ميدر يعنی عالم مثال ددكلری جوهر بخاری شفافده می كورينور
معلوم دكلدر نته كه حكماء اشراقيدن اكا ذاهبلردر مولانا جلال الدين شرح هياكلده
ذكر ايتمشدر ومذكور اولان بعينه متن اشراقدر والله اعلم بالسرائر والخبايا قوله حتی ان
بعض من ادرك مثل هذا الذی فی الصور المرائی الی ان الصورة المرئيه بين بصر الرائی وبين

المرآت حتى بعض اصحاب حكمتكه اينه ده كورونور صورتك وجهني وعلتني ملاحظه ايدوب
كيميسي صورة مرئيه مرآت ايچنده ديدلر وكيميسي حدقه ده در ديدلر بينهماده سؤال وجواب
مستمر اولوب اخر طائفهٔ ثالثه بو صورة نه مرآتده ودرونه حدقه دربلكي ذاتي ايله مرآت
اورتاسنده ضياضيئ معلقه دربعني اصول معلقه در مكان ايله قائم دكللردر سائر صور
خياليه كبي عالم مثالده موجود لطيفه در جرم وشفاق ورؤيت تعلقنه سبب اولوردير لر
اصول ديمه نك وجهي بودركه عالم شهادتده موجود اولان صور انلارك فروعيدر زيرا عالم
مثال عالم شهادتدن مقدمدر اعيان ثابته نك وجودي علميلك احكام منزل حسيي ايله اول
اول عالمده جلوكر اولور بعده شهادتده صورة كثيفه اولور قوله وهذا اعظم ما قدر عليه
من العلم يعني علم نظري صاحبنه نظر عقلي ايله حاصل ومقدور اولان طبقاتك اعظمي واعلاسي
بو رتبه در لكن بو جمله ايله كيروواقعه مطابق دكلدر قوله والامر كما قلناه وذهبنا اليه
پس انمكرومرآتده بيزم ديد وكموزا وزره در و تجلي الهيده بز ذاهب اولدوغمز مذهبدر
نته كه متجلى له مرآت حقده كند وصورتندن غيرنسنه كورمز ومرآت وجود حقي كورمز وكورمك
دخي ممكن اولماز بو جمله ايله تحقيقا بيلوركه كند وصورتني مرآت حقده كوردي حق ايله
كندو ما بيننده كورمدي بير وجهله رؤيت حقدن حجاب اوله بلكه حاجب ومحجوب وحجاب
بيرايدى وكذلك ناظر صورتني مرآتده كوردي بينه وبين المرآت كورمدي اهل اشراق
توهم ايتدوكي كبي لكن مرات وجود ايله مرات مينانك فرقي واردر زيرا مرآت مينا صورة
مشهوده ايله اشتغالدن مرئيه اولمز لكن صورة مز بوردن اعراض ايدوب كمت مرآته اقبال
اولنسه مرآت كورنوراما مرآت وجود حق بو يله دكلدر زيرا من حيث الاطلاق كورنمك
احتمالي يوقدر قوله وقد بينا هذا في الفتوحات المكيه وتحقيقا بيز بو مماثلهٔ مذكوره
فتوحات مكيه نك لتمثل اوجنجي بابنده بيان ايدوب طوروروز بيورديلركه تحقيقا
انسان صورتني مرآتده كوردر وقطعا بيلوركه صورة مرئيه من وجه كندو صورتيدر

عالم مثال ديدكلري عالم غيب
ايله عالم شهادت اورتاسنده
بين لطيف وكثيف بر عالمدر كه
موجود در ذاتده محسوسدر لكن
ايكي شئ بري برينه مربوط
اولماز

اصل نفسه نظر ومن وجه لغوکند وصورتی دکلدر بعض عوارض صغر وکبر حسبیله که
جرم مرآته تابعدر پس صورة مرئیه کند وصورتی اولدوغین انکاره دخی قادر اولماز لخ
صورة مرآته دکلدر بینه وبین المرآتدر دیوب دعواسنده نه صادق ونه کاذب اولور
پس تلك الصورة نه دردر ومحلی نه دردر وشانی نه دربلمیوب اول صورتك نفی ایله اثبات
ووجود ایله عدم وعلم ایله جهل ورتاسنده دایر بر واسطه اولور صاحبینی عاجز وحایر
ایدر پس حقك عبدنه ضرب مثلی اولورکه کند وصورتنك حقیقتك بلمایوب عاجز والجاه
خالقینك حقیقتنی علمده اجهل واعجز واحیر اولور فتوحاتدن شارحلر نقل اتدوکی بومذکور
دروالله اعلم قوله واذا ذقت هذا ذقت الغاية التي ليس فوقها غاية في حق المخلوق
والحال هذه فخی سن طریق ذوق ووجدانله لا بسبیل العلم والعرفان بو تجلی ذاتی فهم
اتدوکسه مراتب تجلیاتدن بر غایته واصل اولدك که حق مخلوقده اندن عالی بر مرتبه
وغایت حاصل اولمق احتمال دکلدر قوله فلا تطمع ولا تتعب نفسك في ان ترقى في اعلى من هذه
الدرجة پس ای عارف بالله طمع خام ایدوب بو درجه دن اعلی مقامه تدرج وصعود
ایتمکه نفسوکه تعب ومشقت ویرمه قوله فما هو ثمة اصلا وما بعده الا العدم المحض
پس بوندن اعلی درجه بو مقامده تجلیده اصلا یوقدر وبو درجنك ماوراسی عدم
محضدرکه انده درجه ومقام متصوّر دکلدر بلکه مقام لا تعین صرفدرکه انده نه
مقام وارنه کلام لا يعلمه الا الملك العلام قوله فهو مرآتك من رؤيتك نفسك پس
حق تعالی سنك نفسوکی کورمکده سنك مرآتك اولور قوله وانت مرآته في رؤيته اسمائه
وفي ظهور احكامها وسن داخی وجود عینی اعتباریله حقك اسماسنی کورمکده وبعض
احکامنك ظهورنده مرآت مرآت سن زیرا وجود ایله اعیان ثابته وکمالاتی ظاهر
اولور واعیان ایله صفات وجود واحکام اسما ظاهر اولور زیرا اعیان محل نقوش صفات
واحکامدرنته که رسول الله صلى الله عليه وسلم المؤمن مرآة المؤمن زیرا مؤمن جملهٔ

اسماء الله دندر قوله وليست سوى عينه آولمرات حق كه سنك عينكدر اولعين حقدر
غيردكلدر زيرا مرتبهٔ احديتده حقك عيننن غيرى دكلدر بلكه نفسيدر پس سن حقك نفسنه
مرات سن حق نفسوكى سنده كورمكده نته كه حق سنك نفسوكه مرأتدر سن نفسوكى
حقده كورمكده پس كاه حق مرأت اولدى سن رائى اولدوك وكاه سن مرأت اولدوك حق رائى
اولدى قوله واختلفا لامروابنهم پس بويله اولجاق امر مشكل اولدى يعنى قارشدى مرأت
ورائى ومرئى بلكه عبد وحق بربرينه منبهم ومشتبه اولوب فرقى كوج اولدى قوله فمنا
من جهل فقال العجز عن درك الادراك پس بزدن بعضمز مابين مراتبى بطريق الذوق
والوجدان دون وتميز ايليوب واظهار عجز ايدوب دركه ادراكدن عجز عين ادراكدر
ديديلر زيرا عجز وجهل مورد دركه دندر درك قعر ونهايت معناسنه در درك بجر
ودرك نار كبى قوله ومامنا من علم فلم يقل بمثل هذا وهوا على القبول وبزدن بعضموز
مابين مرتبه عالم اولوب ذوق وجدانله تميز وفرق ايندى پس بومثللى قوله يعنى عجز
قولنه قايل اولمادى ونفسنى عجز ايله متصف قلمادى حالاكه قول قسمنده قول عجزدن
اعلا يوغدى تحقيق مرام بومقامده بودركه حقك عبده مراتينه انيت وجوديه سنده
مرأتيتى وار وعين ثابته سنده مرأتيتى وار وكذلك عبدك حقه مرأتيتده وجود عينيسنه
مرأتيتى واروجود علميسنه مرأتيتى وار اما انيت وجوديه مرأتيتى عبدك ظاهر
وجود اعتباريله اولتقديرجه رائى ومرئى عبد اولور زيرا نفسنى نفسنده كوردر
بلكه من وجه رائى ومرئى حق اولور اما عبد ده كوردر وكذلك عبدك حقه مرأتيتى عبدك
وجود علميسى ياخود وجود عينى اعتباريله در ورائى دخى حقدر لكن صفتك يا اسمنك
خصوصيتى اعتباريله دركه عبد اول اسمه واول صفته مظهر اولمشدر والا باعتبار
الاطلاق حق مظاهردن بر مظهره معيندن ده ظاهر اولمق احتمال دكلدر اكرچه جميع
مظاهرده ظاهردر معلوم اوله كه سابقا متنك وهوا على القول لفظنده هو ضميرى

بومقامده ماوراء عجزده
اولان علم دقيقك تحقيقى
واردر غفلت اولنميه
سلم

قول بالعجز دا جمعدر نته كه ترجمه دخی اول سمتا وزره قلنمشدر اما جائز کورلمشکه
من بو عدم قوله که عجزه قایلا ولمقدرا کا راجع اوله و معنی دیمك اوله که عجزه قایل اولمق
مع هذا عجز قولك اعلاسی و غایتیکن لسان مقالی ترك ایدوب لسان حاله قایل اولمقدرکه
کمال علمك مقتضاسی سکوتدر انا تم العقل نقص الکلام دخی ملایم مقامدر و حضرت
شیخك بل اعطاه العلم السکوت قولی بو معنایه مناسبدر یعنی عالم کامله علمی سکوت
اعطا اتدی و لسان مقال زبان حاله منقلبا ولدی قوله ما اعطاه العجز مانافیه
در یعنی عالم من بوره علمی عجزا اعطا ایتمه مشدر قوله وهذا اعلی عالم بالله یعنی بو علم سکوت
اعطا ایدوب عجزی و یرمین عالم ذات اللهه و مراتب تجلیاته و بونلری تمییزه عالملرك
اعلاسیدر قوله ولیس هذا العلم الا الخاتم الرسل و ما یراه احد من الانبیاء و الرسل
الا من مشکوة الرسول الخاتم یعنی بو صاحبنه سکوتی افاده ایدن علم ثابت دکلدر
الا خاتم الرسل و خاتم الاولیاء ایچون ثابتدر و بونلرك ما عداسی انبیا و رسلدن
برکسنه بو علمی و بو شهودی کورممشدر الا مشکوة خاتم النبوة دن اخذ ایتمشدر
قوله ولا یراه احد من الاولیاء الا من مشکوة الولی الخاتم ان الرسل ایضا لا یرونه
متی راوه الا من مشکوة خاتم الاولیاء و اولیادن دخی برکسنه بو نوری اخذ ایتمه
مشدر الا مشکوة خاتم الاولیادن اخذ ایتمشدر و حتی رسل دخی اولیا اولدقلری
حیثیتدن نوری من بوری مشکوة خاتم الاولیادن المشلردر قوله فان الرسالة و النبوة
اعنی نبوة التشریع و رسالته منقطعتان معلوم اوله که رؤیة من بوره مشکوة
خاتم الاولیایه اسناد و قدرك وجهی بودرکه رسالة و نبوة که خاتم رسالتدن
جهة ظاهریه سیدر مراد نبوت شریعت و رسالت تشریعیه سیدر حوادث
اکوانه متعلق اولان احوالی تبلیغ در بونلر ایکسی دخی موطن تکلیفك انقطاع
بلکه رسول خاتمك بو موطندن انقطاعیله منقطعلردر پس غیر منقطع

منقطعه بجه اسنادا ولنورا ما نبوة تحقيق كه بنى نك جهة باطنه سيدر وحقك اسرار
ملكوت وجبروت وعجايب غيب وشهادتدن خبردر منقطع اولماز والولاية لا تنقطع
ابدا حالاكه ولايت اصلا منقطع اولماز زيرا ولايت بنينك طرفنى ولى ايلين جهتيدركه
جهة باقية دائمه دروولايتك اكمل مظاهرى خاتم اولياءدر حتى بعض شراح
ديمشلردركه نبوة منقطعه دخى ولماسه بو علمك اكا اسنادى صحيح اولماز زيرا حقايق
ولايت حقايق نبوته بالذات مغايردر قوله فالمرسلون من كونهم اولياء لا يرون ما ذكرناه
الا من مشكوة خاتم الاولياء فكيف من دونهم من الاولياء پس مرسلون اوليا اولدقلرى
حيثيتدن صاحبنه سكوت اعطا ايدن علمى مذكورى كورمزلر الا خاتم الاولياء مشكوتندن
كوردلر پس بونلرك مرتبه سى اعلا ايكن علم مذبورى بالواسطه كوردجك بونلردن مادونى
اولان اوليا نه كيفيت ايله بالذات كوره بلوردلر قوله واذا كان خاتم الاولياء تابعا
فى الحكم لما جاء به خاتم الرسل من التشريع كلام سؤال مقدردن جوابدركه يعنى اكرچه
خاتم اوليا نشأ عنصريه حسبى ايله حكم الهيده خاتم رسل كوردوكى تشريع تابع ايسه
ده قوله فذلك لا يقدح فى مقامه ولا يناقض ما ذهبنا اليه پس اول خاتم اوليانك
نشأ عنصريه حسبى ايله اولان تابعيتى حقيقتى حسبيله متبوعيتنه اقتضا ايدن مقام
خاصنده قادح اولماز ودخى بيزم حالا ذكر ايدوب وذاهب اولدوغمز معنايه كه مرسلين
بونى كورمزلر الا مشكوة ولايتدن كوردلر ديدوكمز مناقض كلمز قوله فانه من وجه
يكون انزل كما انه من وجه يكون اعلى زيرا اول ولى نشأ عنصريه سى وجهندن خاتمه مرتبه سى
رسالتى وجهى ايله ادنى در نته كه رسول خاتمك جهة باطنه سى اولدوغى وجهله مرتبه سى
اندن اعلى در قوله وقد ظهر فى ظاهر شرعنا ما يؤيده ما ذهبنا اليه فى فضل عمر رضى الله
فى اسارى بدر فى الحكم فيهم حالا كه بيزم ظاهر شرعموزده بو ذاهب اولدوغموزى
مؤيد امر ظاهر اولمشدركه فاضل ثابت الفضل بعض جهتندن مفضول اولور نته كه اسارى

نبوة تحقيق نبوة تشريعك مقابلدر معـ

بدرحقنده اولان حکمله فضل حضرت عمرده ظاهر اولدی زیرا ابوبکرك فضلی عمرا وزرینه
فضله ثابت ایکن اساری بدرحقنده ایکیسی اختلاف ایدوب ابوبکر فدیة النوب اطلاق
اولنمغه ذاهب اولدی عمر رضی الله عنه حضرتلری بیونلرك اورمغه رأی ایتدی اخر آیت
کریمه رأی عمره موافق اولوب فضرب الرقاب وارد اولدی قوله وفی تابیر النخل دخی
مذهبموزی مؤید امر تأبیر نخلده دخی ظاهر اولدی که رسول الله صلی الله علیه وسلم تأبیر
نخل وضاع جاهلیتدن اولمغین نهی ایتدی انفاقا اولسنه یمش ویرمدی اصحاب کلوب
خبر ویردکده عامة مخاطبین ایچون فضیلتا ثبات ایدوب انتم اعلم بامور دنیاکم حدیث
شریفنك ناطق اولدی مع هذا سید الاولین والاخرین ایکن مرتبه لرنه نقص وخلل ویرمدی
قوله فما یلزم الکامل ان یکون له التقدیم فی کل شیء وفی کل مرتبة وانما نظر الرجال الی
التقدیم فی رتبة العلم بانه سبحانه هنالك مطلبهم پس کامله لازم اولمازکه جمیع امورده
جاهله تقدیم ایده وهر مرتبه ده تفوق کوستره بلکه نظر رجال وغیره اهل حال رتبهٔ
علم الله ده واقع اولان تقدمه درکه مطلب عالیلری اول مرتبه در قوله واما الحوادث
الاکوان فلا تعلق لخواصهم بها اما حوادث اکوان تأبیر النخل وانك امثالی نه ایسه همم عالیه
صاحبلری یاننده اصلا علم وهنر ومعرفتی معتبر دکلدر وبو مقوله امور خسیسه بلمکدن
نقصان لازم کلتور مزلردناءت حالنه نظر ایدرلر قوله فتحقق ما قلناه پس سن بزم
قولمزی حقیقتی ایله بیل یعنی خاتم اولیانك علم الله اولان علو شانی وسمو مرتبه سنی
حقیقتی اوزره اکله ونشأ عنصریه حسبی ایله اولان نزول سیف شانی علمینك صاریتنه
کسر وحلول ویرمدوکن فهم ایله قوله ولما مثل النبی صلی الله علیه وسلم النبوة الحایط
من اللبن سوی موضع لبنة ولحدة وقتاکه نبی علیه السلام نبوتی بر کرپجدن بنا اولنمش دیواره
تشبیه ایتدی ایسه که اول دیوار تمامه قریب اولمش الا بر کرپج یری خالی قلمش اوله قوله
فکان صلی الله علیه وسلم تلك اللبنة پس نبی علیه السلام بو ونع احدیت جمعیت صفت

خاتمیتی ایله اول لبنهٔ واحده اولاکه اول ثلمه سد واول تفرقی وکثرتی جمع ایده قوله
غیر انه صلی الله علیه وسلم لا یراها الا کما قال صلی الله علیه وسلم لبنة ولحده الا برقد
وارکه نبی علیه السلام اول لبنهٔ عینی بصیرة ایله کورمدی زیرا کورمکه توجه اندی
نهایت سرندن لسانینه کلن کلامك لفظنی مامور اولدوغنی اوزره ذکر ایدوب لبنهٔ واحده
دیدی زیرا بیان سرینه مامور دکل ایدیکه بیان سر وکشف حقایق خاتم الولایة منصبیدر
قوله واما خاتم الاولیاء فلا بد له من هذه الرؤیا اما خاتم ولایة محمدیه لازمدرکه
بو تمثیلی لفظینك ماوراسنده اولان معناسیله واقعه سنده مشاهده ایده وعالم
مثالده تجلی ایدن احکامنی تفصیلا کوره قوله فیری ما مثل به رسول الله صلی الله
علیه وسلم پس نبی علیه السلامك تمثیل ایتدوکی حائطده یعنی دیواری کوره قوله ویری
فی الحائط موضع لبنتین دخی مشاهده اتدوکی حائطده اول ایکی کرپچ موضعنی کوره
یعنی اول حائطك نقصانی ولبنتین ایله تکمیلنی فهم ایده قوله واللبن من ذهب وفضه
اول ایکی لبنه بری ذهبدن اولاکه صورة ولایة اوله وبری فضهدن اولهکه صورة
نبوة اوله معلومدرکه ثابت اولان تشبیه ضمنی بو مقامده ظاهر تشبیه معقول
بالمحسوسدر وجه تشبیه بین الطرفین بودرکه ذهب معدنیاتده بجهه کامل الجواهر
ایسه که قابل تغیر وتبدل دکلدر ولایت دخی اویله در مرور دهور وازمانله قبول
تغیر وزوال ایتمز اما نبوة ایله دکلدر کوزان حوادث اکوانله نهایت وانقضا بولورنته
که فضه دخی تجاوز نار اولسه متحلل الاجزاء اولور ومعلوم اولهکه تغیر بو مقامده
جنس نبوتده بولنمق کفایت ایدر باخصوص نبوة محمدیه دخی اخر الزمانده متغیر اولور
اما ولایت اویله دکلدر عالم اخرتده بیله سورر قوله فتری اللبنتین ینقص الحائط عنهما
ویکمل بهما لبنة فضه ولبنة ذهب بلا بد اذ یری نفسه فی موضع تلك اللبنتین فیکون
خاتم الاولیاء تلك اللبنتین فیکمل الحائط دخی اول خاتم ولایت محمدیه اول حائطدن

اکسك اولور ومکمل حائطا اولان لبنتین لبنهٔ فضه ولبنهٔ ذهب کوردر پس لازمدرکه
خاتم ولایة نفسنی اول لبنتین موضعنده کوره واول لبنتینك عینی اولوب مکمل حائطا ولا
حائطدن مراد بنای عالم شهادتدرکه خاتم ولایت ایله مکملدر زیرا انسان کامل عالم
شهادتك روح مقوّی مثابه سنده در بران معدوم اولسه اول نفسده عالم بالکلیه
معدوم اولوب شهادت مثاله منقلب اولور معلوم اوله که شیخ فتوحات مکیه سنده
عینی ایله بویله رؤیا کوروب رؤیاسن ختام ولایت ایله تعبیر ایدوب بعده مشایخ
عصردن کمه عرض اتسه بو رؤیانك صاحبی خاتم ولایتدر دیو تعبیر ایتدکلرن صریحا
حکایت ایدوب شارح کتاب دخی نقل تمثلا دام الله تعالی فیضهم قوله والسبب الموجود لکونه
رای ها لبنتین انه تابع لشرع خاتم الرسل و دخی خاتم اولیانك رؤیاده لبنتین کوردوکنك
سببی بودرکه خاتم الرسلك شرعنه تابعدرنته که ذهب دخی فضیه تابعدر زیرا فضه
من حیث الوجود ذهبدن مقدمدر زیرا مشهور اولان جوهر معدنیدن اوّل فضه صکره ذهب
اخذ ایدرلر زیرا فضه دن ذهبی متجاوره نارله تخلیص ایدرلر امر عجیبدر اجساد سبعه
که فلذات معدنیه دن جمله سی تربیت افتاب ایله کمال ذهبه متوجه لردر بعضی
حرکتن تمام ایدوب افة سماویدن خلاص اولور مرتبهٔ ذهبیه بولور و بعضی اول
درجه یه وارمیوب رتبهٔ مس و رصاصده قالور نه کوجدر بو نفس انسان اولمش ایکن
افتاب وجود اعظمندن فیض و نوردن متنوّر اولماغه همّت ایتمیوب غش قالبیه سن
خلوص قلبیه یه منقلب ایتمکه طالب اولمیه یا حسرة علی العباد الغافلین عن الرشاد
قوله وهو موضع اللبنة الفضیه دخی اول خاتم رسلك شرعی اول کومش کرپیج
موضعیدر خاتم اولیانك خاتم رسله اتباعی ذلك الموضعده انطباعیدر قوله وهو ظاهره
دخی اول خاتم رسلك شرعی خاتم اولیانك ظاهریدر قوله ومایتبعه فیه من الاحکام
دخی اول خاتم رسلك شرعی خاتم اولیانك تابع اولدوغی احکامدر قوله کما هو

اخذ عن الله فی السر ما هو بالصورة الظاهرة منبع فیه نته که خاتم اولیا باطن
وسرده حقدن اخذ اندوکنه ظاهر شرعده خاتم رسل اتباع ایدر قوله لانه لا یری
الامر علی ما هو علیه زیرا هر امری اولدوغی اوزره هر شیء علم الله ده کورد بعینه قوله
ولا بد ان یراه هکذا و بویله علم الهده اولدوغی اوزره هر شیء کورمك لازمدر والا
خاتم ولایت اولمز قوله وهو موضع اللبنة الذهبیة فی الباطن واولخاتمك هر امری
علی ما هو علیه کورمه سی لبنهٔ ذهبیه نك باطنده موضعدر وروٴیة مز بورایله تحقیق
موضع مز بوره ده انطباعیدر قوله فانه اخذ من المعدن الذی یاخذ منه الملك الذی
یوحی به الی الرسول زیرا خاتم ولایت احکام شرعیه یی شول موضعدن اخذ ایدر که رسوله
سبب وحی اولان ملك اول معدندن الور واول معدن باطن علم اللهدر فان فهمت
ما اشرت فقد حصل لك العلم النافع پس اکر سن بنم اشارتمی فهم ایدکسه که انبیا
علیه السلام اولیا اولدقلری جهتدن واولیا مطلقا ایکی سی دخی حتی مشکوة خاتم الاولیادن
کوردلرکه مظهر خاتم الرسلدر یاخود معنی بویله دیمك اولا که اکر فهم ایدوکسه که خاتم
الانبیاء بعینه خاتم الرسلدر اولا بیان احکام شرایع ایدوکی کبی اخرا دخی بیان اسرار دقایق
ایچون ظهور ایتمشدر پس تحقیق سنك ایچون علم نافع حاصل اولدیکه خاتم الرسله کمال متابعتی
مقتضی اولوب حقیقت ولایتله کمال تحقیقی اولدی قوله فکل نبی من لدن ادم علیه السلام
ما منهم احد ان یاخذ الا من مشکوة خاتم النبیین وان تاخر وجود طینه پس امدی دور
ادم علیه السلامدن بو دمه کلنجه هر بر نبی بلکه نفس ادم علیه الصلاة والسلام بو سی
یو قدرکه نبوتی مشکوة خاتم النبییندن الیه اکو مزلج عنصرلری وطینهٔ طبیعتلری متأخر
واقع اولدی ایسه قوله فانه بحقیقة موجود زیرا خاتم النبیین حقیقتی وروحانیتی
ایله جمله دن مقدم موجوددر قوله وهو قوله کنت نبیا وادم بین الماء والطین یعنی
اول وجود جمله دن مقدم اولدوغنه دلیل قولی بوردرکه بیورمشلردر بن نبی

ایدم

-٤٠-

ایدم هنوز آدمك بدن عنصریه سی كامل دكل ایدی زیرا اول ما خلق الله نوری حكمنجه
سابقا عالم ارواحده نور محمدی ارواح انبیایه امام مقدم اولمشدر قضیه معروفدر
قوله وغیره من الانبیاء ما كان نبیا بالفعل الا حین بعث یعنی خاتم الانبیانك كنت
نبیا دیدوكی بالفعل اولان نبوتدن حكایتدر نبوتنه عالم اولدوغی حالده اما خاتم
الانبیانك غیری انبیا بونك خلافیدر كه بونلرك نبوتی عالم شهادته كلمزدن اول فعله
كلمشدر قوتده دربلكی بونلر حین بعثده بالفعل نبی اولوردلر و نبوتلرینه عالم اولورلر
بعثدن مقدم نبوتلرینه عالم دكللردر زیرا نبوتلری بالقوه در بالفعل دكلدر حضرت
شهادتدن یوقرو اولان حضراتده قوتلری یوقدر قوله وكذلك خاتم الاولیاء كان
ولیا وادم بین الماء والطین وغیره من الاولیاء ما كان ولیا الا بعد تحصیله
شرائط الولایة من الاخلاق الالهیة فی الاتصاف بها خاتم اولیا دخی خاتم انبیا
كبیدر كه صورة حقیقة محمدیه دن برصورتدر كه ولایت خاصه محمدیه بوكله ختم
اولنور ادم واولیا بین الماء والطین ایكن بو خاتم بالفعل ولی ایدی و ولایتنه عالم
ایدی اما بونك غیری سائر اولیا ولی بالفعل اولمادی شرائط ولایتی تحصیل اتمایجه
یعنی شول اخلاق الهیه ایله تخلق قلمایجه كه انلرسوز ولی ولایتله متصف اولماز
قوله من كون الله تعالی یسمی بالولی الحمید یعنی بو اخلاق الهیه ایله اتصاف شرط ولایت
اولدوغی الله تعالی نك ولی حمید ایله مسمی اولدوغی اجلدن قوله فخاتم الرسل من
حیث ولایته نسبة مع الختم للولایة نسبة الانبیاء والرسل معه پس خاتم الرسلك
ولایتی مقیده اولدوغی حیثیتدن خاتم الولایة نسبتی سائر انبیا ورسلك خاتم الولایة
نسبتی كبیدر یعنی سائر انبیا ورسل كوردوكی نیجه مشكوة خاتم الولایه دن كوردسه
خاتم الرسل دخی مشكوة خاتم الولایه دن كورر قوله فانه الولی یعنی خاتم الرسل باطنی
اعتباریله ولیدر قوله الرسول وظاهر احكام شرایعی مبلغ اولدوغی اعتباریله رسولدر

قوله النبی غیوبدن وتعریفات الهیه دن بواسطة الملك انباء ولجاراتمه سی اعتبار ایله
نبیدر قوله وخاتم الاولیاء الولی الوارث الاخذ عن الاصل المشاهد للمراتب یعنی
صفات سابقه ایله که ولایت ورسالت ونبوة درمتصفا ولدقدن ماعدا خاتمیة
صفتی ایله دخی متصفدر باطنی اعتبار ایله دخی خاتم الرسلدر شرایع ولحکامنی
اجرا ایتمکده درایت ورسالت منزله سنده دردخی اصلندن اخذ ایدیجیدر واسطه
سوز دخی اصحاب اراده نك مقامات ومراتبنی عارفدر که هر ذی حقه حقنی اعطایه
قادردر سابقا لبنه وارد اولان اعتراض بورادن دخی مندفع اولور توجه اولنه
قوله وهو حسنة من حسنات المرسلین محمد صلی الله علیه وسلم مقدم الجماعة
وسید ولد ادم من فتح باب الشفاعة یعنی اول خاتم الولایة سید المرسلینك
حسناتندن برحسنه در ومظاهر ولایت خاصه سندن برمظهردر انجلیین
سیدکه مقدم الجماعتدر یعنی امام عالم ارواحدر که ابتداء احوالیدر ودخی
فاتح باب الشفاعة اولمده سید ولد ادمدر که اخر احوالیدر قوله فعین فی سیا دته
خالا خاصا ولم یعمم پس سیادتنی برحال خاصه تخصیص وتعیین ایتدی
تعمیم ایتمدی زیرا تعمیم اتسه خاتمك جمیع جزئیاتی امورده تقدم لازم کلوردی
وانتم اعلم بامر دنیاکم حدیثنه مخالف اولوردی قوله وفی هذا الحال الخاص
تقدم علی الاسماء الالهیة وبوحال مخصوصده جمیع اسماء الهیه تقدم اتدی
مراد حال خاصدن شفاعتدر قوله فان الرحمن ما شفع عند المنتقم فی اهل البلاء الا
بعد شفاعة الشافعین خاتم انبیانك سائر اسمایه شفاعتده تقدمنك علتی
اولدرکه اسم رحمن حاکم رحمت ایکن وفایض شفقت ایکن اسم منتقم یاننده
اهل بلایه شفاعت اتمزالا شافعینك شفاعتندن صکره که بوجمله شافعینه
خاتم رسل مقدمدر قوله ففاز محمد صلی الله علیه وسلم بالسیادة فی هذا المقام

زیرا خاتم الاولیا خاتم الانبیانك
وارثی ومراتبندن برمرتبه سی
اولیجاق لبنهٔ فضه ولبنهٔ
ذهبه ایکی سی دخی خاتم
الانبیاده جمع اولور
والله اعلم

الخاص

الخاص پس حضرت سلطان كونين و رسول الثقلين صلى الله عليه وسلم فانفس
خصال حميده وجائز فضائل جزيله در بومقام خاصنده واصل سياده اولدى يعنى
مرتبهٔ شفاعتده سياده وتقدم شرفنى حاصل قلدى قوله فمن فهم المراتب والمقام
لم يعسر قبول هذا الكلام يعنى شول كسه كه احديه ذاتك مراتب متكثره سى ظهوردن
عالم اولوب وهر موجودك مرتبه سنده سياديته وهر اسمك سلطنته عارف
اوله بومقوله كلامك يعنى وليتك ولايتده رسوله تقدمنك و رسولك منصب
شفاعتده سائر اسمايه تقدمنك قبولى كا صعب ودشوار كلمز شعر كجى
مفضول كجى فاضل حايل اولور تفاوت درجات • احديه دريچه سندن باقى •
محو اوله تاكه ذات ايجنده صفات • قوله واما المنح الاسمائيه اعلم ان المنح الله
خلقه رحمة عنه بهم وهى كلها من الاسماء الالهيه وقتاكه حضرت شيخ تجليات
ذاتيه لوازمندن فارغ اولدى ايسه تجليات اسمائيه بيانته شروع ايلديكه
حضرت الهيه دن فائض اولان عطيه لر بر رحمتدركه حضرت اسمائيه دن فيضان
ايدر قوله فاما رحمة خالصة پس اول رحمة دخى شائبهٔ نقمتدن ونقطهٔ زحمتدن
خالى وخالص اولور قوله كالطيب من الرزق اللذيذ فى الدنيا مثلا شول ارزاق طيبه لذيذه
كبى كه دنياده ملايم اوله قوله الخالص يوم القيمة دخى يوم قيامتده تبقهٔ عذابدن
وكدر جزا وعقوبتدن صافى اوله يعنى بحسب الشرع الشريف حلال اوله قوله ويعطى
ذلك الاسم الرحمن فهو عطاء رحمانى ومذكورا ولان طيبات ارزاق اسم رحمن
ويورا اسم اخرك مقتضاسى اولمز رحمانه منسوب ومخصوصدر قوله واما رحمة
ممتزجة ياخود بر رحمتا ولاكه نقمت ايله مخلوط اوله مثلا ظاهرا رحمت باطنا نقمت
اوله طبعه ملايم اولوب قلبى لقاء الله دن مبعد اولان اشيا كبى كه جميع مشتهيات نفس
بويله در ياخود عكسى اولاكه جميع عبادات نفسك مكروها يدر قوله كشرب

الدواء الكريه الذی یعقب شربه الراحة تنه که دواء کریه اجمك فی الحال ملایم طبع دکلدر لکن مآلده تعقیب راحة ایدر پس بو عطا ممتزج اسما ممتزجه نك حکمی اولور اسم واحدك حکمی اولو خاصة اکا نسبتا ولنمن قوله فان العطایا الالهی لایمکن اطلاق عطائه منه سبحانه من غیر ان یکون علی ید سادن من سدنة الاسماء عطایای الهیه مقتضاة اسماء در یدوکی قولك تعلیلدر یعنی عطاء الهینك حقدن اطلاقی ممکن اولماز خدام اسمادن برخادم الندن اولماسه سادن خادم معناسنه در جمع سدنه در صیغه مکسر در فضار و نصرة کبی یعنی منح و عطایا حضرت حقدن من حیث الذات فایض اولماز بلکه من حیث الاسماء والصفات فایض اولان رحمت وجود وحیوة بعده سایر صفاتدر قوله فتارة یعطی الله سبحانه علی ید الرحمن فیخلص العطا من الشوب الذی لایلایم الطبع فی الوقت پس کاه اولورکه الله تعالی عبده یدی رحمندنا عطا اولحالده طبعه غیر ملایم نسنه خلطندن خالص اولور قوله اولا بنیل الغرض یاخود مآلا غیر ملایم شوبندن خالص اولورکه غرض مقصوده موصل اولماز قوله وما اشبه ذلك دخی بو ایکی نسنه بکزر موجباتی کدردن خالص اولور پس عطاء رحمانیه لایق بو اولورکه طبعه ناموافق اولان کدورات حالیه دن و مآلیه دن خالص اولا قوله وتارة یعطی الله علی ید الواسع فیعم وکاه اولورکه عبده اسم واسع الندن ویررکه ملایمه ومکروهه عام اولور یاخود جمیع خلایقه یاخود معطی له نك ظاهرینه و باطننه شامل اولور قوله او علی یدی الحکیم فینظر فی الاصلح فی الوقت یاخود اسم حکیم یدیندن عطا ایدرکه احیان عطادن اصلحنه ناظر اولورکه مقتضای حکمت اشیانك مواضعنده وضع اتمکدر قوله او علی یدی الواهب فیعطی لینعم یاخود اسم واهب الندن ویررکه عطایای مجرده منعم اولمغیچون یعنی انعام وجود صفتی اظهار ایچون ایدر قوله ولا تکون مع الواهب تکلیف المعطی له بعوض من شکر او عمل دخی واهب ایچون معطی له

تکلیف

تكليف عوض مقصود اولمازمثلا مقابله ده شكر باللسان يا عمل بالجنان كبى بس منعمك
منعم عليه وجوبى مجرد اظهار عبوديت ايچون اولور يوخسه تكليف واهب ايچون اولماز
قوله او على يدى الجبار فينظره فى الموطن يا خود جبار اسمنك الندن ويروكه اولجبار
معطى له نك موطننه ومقام استعدادنه واستحقاقنه نظر ايدر و بر عطايه لايق ايدركه
كسرنى جبر ايدر وافتنى اصلاح ايدر قوله او على يدى الغفار فينظر المحل وما سوى عليه
ياخود يداسم غفاردن ويرلور واسم غفار محل معطى له يه واحوالنه نظر ايدر قوله فان
كان على حال استحق بها العقوبة اگر اول محل معطى اليه يه يعنى عطا اولنان عبد برحال
او زرينه ثابت ايسه كه اول حال سببى ايله مستحق عقوبة اوله قوله فيستره عنها پس
حق تعالى اسم غفار سببى ايله اول عبد عقوبتدن ستر ايدر قوله او على حال لا يستحق العقوبة
بها فيستره الله سبحانه عن حال يستحق العقوبة ياخود عبد معطى له بيرحال او زرينه اولسه
كه اول حال سببى ايله مستحق عقوبة اولمسه پس حق تعالى انى استحقاق عقوبته سبب
اولجاق حالدن ستر ايدر قوله فيسمى معصوما ومعتنى به ومحفوظا پس اول عبده معصوم
تسميه اولنور ومعتنى به تسميه اولنور يعنى عناية اولنمش وحفظ اولنمش ديو نام ويرلور
قوله وغير ذلك مما يشاكل هذا النوع يعنى بو قياس او زرينه ثابتدر بو نوعه مشابه
اولان ساير عطايا اسمائيه دخى قوله والمعطى هو الله تعالى من حيث ما هو خازن لما
عنده فى خزاينه يعنى صور مذكوره نك جميعسنده معطى اسم الله دركه احدية جمع جميع
اسماء در خزائن عليه سندن ثابت ولان حقايق لوازمى ايله خازن وجامع اولدوغى حيثيتدن
قوله فما يخرجه الا بقدر معلوم پس خزائن عليه سنده ثابت ولانى قوتدن فعله وغيبتدن
شهادته قدر معلوم ايله اخراج شروط واوقات وازمان واستعدادات اعيانك مقتضاسنجه
قوله على يدى اسم خاص بذلك الامر ولا مرنجذونه خاصا ولان اسمك قابليتى وفاعليتى
حسبى ايله قوله فاعطى كل شئ خلقه پس هر شئ اقتضاسى او زره مخلوقيتنى وعدمدن

وجوده خروجنی وقت معینده اعطا اندی قوله علی یدی اسم العدل ولخواته ام
عدلك یدین مقتضا سنجه وسائر اخواتنك كذلك مقسط وحكیم كبی مثلا قابلیتلری
وفاعلیتلری مقتضاسی اوزرینه محصّل جمیع اشیایه عین لرینك مقتضاسی
استعدادلری نه وجهله مخلوقاتیسه انی ویردی پس سؤال اولنمازكه بو شخص
نیچون فقیر واو برسی غنی اولدی و بو نیچون عاصی اولمطیع اولدی و بو نیچون عالم اول
جاهل اولدی وكذلك دینلمزكه بو نیچون انسان اول كلب حیوان اولدی زیرا اسم عدلك
ومقسطك مقتضاسی بودركه هر عین ثابته استعداد ازلیسی اوزره استدوكین
ویره فلله الحجة البالغة ولو شاء لهدیكم اجمعین معلوم اولكه بو فقیر دلشكسته
بو مقاملك شرح وبیان صددنده ایكن ناكاه جناب پادشاه جهان پناهدن بر خطّ
همایون وارد اولوب مضمونی بیان اتدوكی عالم مثالده ایكی مبارك اللرنده بر لعل رمّانی
كه جثه ده مثال قبه وكون كبی بریق ولمعان وار متصل دوران ایدوردلر و بیت
لطیف لسان شریفلرنده جریان ایدوردلركه نظم انكشت من نمود جوهر بیمبری
در دست من جهان شده جام سكندری بعده مثالدن خیاله وخیالدن شهادته
كلوب واقع حالی بو بنده یه ورقه ایله اعلام وشیخ الشیوخ شعبان افندی واقعه انها
واعلان ایلمكه فرمان عالیشان اولدقده صورت حالی عزیزلك مرات ضمیر سعادت
مشیرته مقابل قلنوب بویله تعبیر بیوردیلركه پادشاهك قلب شریفلری حوده شرفلرینه
داخل ولمش من بعد تنفس لرینه غالب مطلق ولمشلر واقعاید تصرفدر و یدینك
برسی فاعله دركه وجوب طرفیدر و برسی قابله دركه امكان طرفیدر وجوبدن اولان
فیض امكان قبول ایدر ولعلك جثه سی قبه كبی اولمق قلب صنوبریتك شكلیدر ولون
دخی لونته عجیب مشابه در بیتك معناسی خود یمینی ایله قلبك صفیتیدر جام جهان
نمادر بو جمله دن ماعدا بو واقعه حسنه حین ترجمه فصوصده واقع اولان

مصرع اولمظهر احكام شریعت
اولمق صورتن حكایت ایدر
مصرع ثانی مصور اسرار
ولایة اولماغه اشارة
ایدر

عبادت يدينه موافق اولماسى نوادر اتفاقيا تدندر وكرامت عليه لريد راولد
سببيله تبركا بومحله كتابة اولندى قوله واسماء الله تعالى وان كانت لاتتناهى لانها
تعلم بما يكون عنها دخى اسماء الله اكرجه متناهى دكلايسه زيراكندودن صادر
اولان اثار وافعاليله معلوم اولور قوله ومايكون عنها غير متناه حالا كه
اوندن صدور ايدن اثار متناهيه دكلدر بس اثار مشابهه اولمايجق مؤثر دخى
متناهى اولماز قوله وان كانت ترجع الى اصول متناهية هى امهات الاسماء او حضرة
الاسماء اكرچه مذكور اولان اثار وفروع اصول متناهيه دخى عايد اولسه كه
اول اصول امهات اسما يا حضرات اسمادر نته كه مظاهرى دخى متناهيه عايد
اولور كه اجناس وانواعدر مع هذا ما تحتنده اولان اشخاص غير متناهيه در قوله
وعلى الحقيقة فما ثمه الا حقيقة واحدة تقبل جميع هذه النسب والاضافات
التى تكنى عنها بالاسماء الالهية يعنى حقيقتا وذرينه ثابتا ولان مقال صدق
بودر كه مظاهر موجوده ده بو نسبت واضافات قبول ايدر حقيقت واحده دن غير
بر شئ يوقدر ايله نسب واضافات كه انلردن اسماء الهيه ايله كناية اولنور محل كثرت
اسما وصفات وحدة ذاته ضرب ايدر من لمنشة الفقهيه اكرجه جوقدر اسماء ومظاهرينه
بردر اولان بونلرده ظاهر بر حباب كره صايسك بينه بردر او بودر صايدوغك هب اولد
اخر قوله والحقيقة تعطى ان تكون لكل اسم يظهر الى ما لا يتناهى حقيقة يتميز بها
عن اسم اخر واول حقيقت واحده كه حقيقت حقدر اول الى غير النهاية ذاهب اولان
هر اسم ظاهره بر حقيقت معقوله متميزه عن الذات اعطا ايدر كه اسم من بودر اولب
حقيقت معقوله سببى ايله ذاتده كندويله مشارك اولان اسم اخردن متميز اولور
يعنى هر برينه بر تعين خاص ويرر كه اول تعين ايله شركدن خلاص بولور قوله وتلك
الحقيقة التى بها يتميز هى الاسم عينه لا ما يقع فيه الاشتراك وشول حقيقة معقوله

بعض نسخه ده عباره تعطى تقتضى
واقع اولمشدر منلا جامى نسخه سى
كبى اما قاشانيده وجنديده
تعطى واقع اولمانك بو اختيار
اولندى
منه

که انوك سببی ایله بر اسم اسم آخردن متمیز اولور اول حقیقت اول اسم ممتاز ذلك
عینیدر یوخسه موقع اشتراك اولان حقیقة مشترکه نك ذات مطلقه عینی دکلدر
معلوم اوله که اول حقیقت معقوله در کیموز خصوصیت وتعین معناسیدر که جنسه
نسبت متنوع اولور ونوعه نسبت مشخص اولور پس مزبور تعین وخصوصیت
اول اسم معیننك عینیدر یوخسه ذات مطلقه نك عینی دکلدر اما عند نظر التحقیق
بحسب المرتبة المعینة عینی دکلدر دیمکدر یوخسه مرتبهٔ اطلاقده وحضرت مطلقده
غیر وعینیدر لمؤلفه تلبیسات کثرت وحدة حق دامکن انکاره توحد فی الحقیقة
وان تعدد فی الظهور دانکاره مثلا حقیقة مطلقه حیوان وبقر وفرس وانسان
میاننده مشترکه در وجمله ایله حقیقة انسان حیوان اطلاق اولنمز بلکه ناطق
دینلور که ماهیت انسانیه حقیقة حیواندن اول تعین نطقیه ایله ممتاز اولور
سائر اسما وخصوصیات ممیزه بوکه قیاس اولنه قوله کما ان الاعطیات یتمیز کل
کل اعطیة من غیرها بشخصیتها اعطیات ضم همزه ایله وتشدید یا ایله اعطیه نك
جمعیدر امنیه کبی یعنی نته که اعطیاتدن هر بر اعطیه غیریسندن متمیز اولور
قوله وان کانت علی اصل واحد اکرچه جمله سی بر اصلدن متفرع ایسه اول اصل
ذات الهیه در منبع خیرات ومفیض کمالاتدر قوله فمعلوم ان هذه ما هی هذه پس معلومدر
مشار الیه اولان اعطیه اعطیه اخرینك غیریدر قوله وبسبب ذلك یتمیز الاسماء وکیو
اعطیاتك اختلاف ومغایرتنه سببیا سمانك تمیز واختلافاتدر که اول اسما اعطیات
مزبوره نك عللی واسبابدر واختلاف علل واسباب تمایز معلومات وتغایر سببیات
اقتضا ایدر قوله فما فی الحضرة الالهیة لاتساعها شئ یتکرر اصلا پس حضرت
الهیه متسعه اولوب بیر حد معینه انحصاری اولمادیغیچون انده برشئ متکرر
یوقدر اصلا اکو عطایا اکی علل عطایا اولان اسما هرکز قابل تکرر دکلدر قوله

هذا

هذا هو الحق الذی یعود علیه یعنی مذکور اولان اتساع وعدم تکرر کلام حقدر ومعتمد
ومعول علیه اولماغه الیقدر ولاجلدن درکه حق تعالی ایکی دفعه بر صورتدن تجلی ایتمز
ومذهب تناسخ ابدانه طریق قلمز زیرا کلام صدق وسدید بل هم فی لبس من خلق جدید
حکمنجه جمله خلایق تجدد تجلیات وتعدد صور وقابلیاتیله متصل لبس جدید ایله ظاهر
وبدید اولمقده دیر **قوله** وهذا العلم کان علم شیث ع م پس بو علم منح وهبیات شیث
ع م مخصوص علم اولور **قوله** وروحه هو الممد لکل من تکلم فی مثل هذا من الارواح دخی
ارواح کاملین دن اعطیات تعریف ووده تکلم وبحث ایدنلره ممد وفا یض اولان روح شیثدر
قوله ماعدا روح الخاتم فانه لایاتیه المادة الا من الله سبحانه لا من روح من الارواح
لفظ ماعدا ارواح کاملین دن استثنادر یعنی روح شیث ع م توسط فیض وامدادی
روح خاتمدن غیری سنه در زیرا روح خاتمه بو علمک ماده سی بالذات حقدن فیض
اولور ارواح غیردن اولماز **قوله** بل من روحه یکون المادة جمیع الارواح بلکه جمیعی
ارواحک ماده سی روح خاتم رسلدن اولور **قوله** وان کان لا الخاتم لا یعقل ذلک فی نفسه
فی زمان ترکیب جسده العنصری اگرچه خاتم رسل اول نفسدن اول فیض امدادی جسد
عنصرینک ترکیب زماننده تعقل ایتمز **قوله** فهو من حیث حقیقته ورتبته عالم بذلک
کله بعینه من حیث ما هو جاهل به من حیث ترکیبه العنصری پس اول خاتم رسل حقیقت
روحانیه حیثیتی ورتبه کمالیه سی حسبیله ذلک الامدادک کلیسنه بعینه عینی ایله عالمدر
یعنی ترکیب عنصریسی حیثیتله ذلک الامداده جاهل اولدوغی حیثیتدن عینی ایله عالمدر پس
بو مقامده جمع الضدین اولنوب حقیقت واحده هم عالم هم جاهل اولور حاصل کلام
حقیقت مطلقه ورتبه کمالیه احاطه نسبت علم وجهلی جامعدر زیرا ایکی سنک
دخی معروضی حقیقت مطلقه اولور که احد متقابلین دن بری ایله تقید قبول ایتمز زیرا
علم جهت تجرد وروحانیتدن اولور وجهل جهت ترکیب عنصریدن اولور وتعدد جهتیندن

والاظهر فی الترکیب ان یقال
ویعنه حاصل من حیث ترکیب
العنصری
منه

معروض ولحددن تعددلازم كلمز قوله فهو العالم الجاهل فيقبل الاتصاف بالاضداد
پس اولخاتم حقیقة مطلقه سی ورتبهٔ کمالیه سی جهتیله هم عالم هم جاهل اولور و اضداد
له اتصافی قبول ایدرننه که حقیقة مطلقهٔ عددیه ده زوجیت و فردیت اورتاسنده
منافات اولمز وحقیقة لونیه ده سواد ایله بیاضك تنافی سی بولنمز ننه که وجود
مطلقده حقیقت وخلقیت بری برینی ایمدوکی کبی قوله کما یقبل الاصل الاتصاف
بذلك ننه که اتصاف بالاضداده اهل هویة مطلقه درولحدیت و ولحدیت جمعیت
دراولدخی قبول ایدر قوله کالجلیل والجمیل مثلا صفات حقیقیه دن جلال وجمال
صفتلری ضدین ایکن اصلك رتبهٔ ولحدیتنده جمع اولور قوله والظاهر والباطن
والاول والاخر ودخی صفات اضافیه دن بومذکورلر کبی وحضرت الهیهٔ خاتم رسله
اصل قلدوغی بودرکه خاتم مذبور صفة الهیه اوزره مخلوقدر پس اصل قابل اضداد
اولدوغی کبی فرع دخی قابل اضداد اولور فحن اصل ایله تحقیق ایتسه مقام لی مع الله در
فتوحاتدن منقولدرکه ابوسعید خرازه دیدیلرکه حقی نه ایله بلدك دیدیکه جمیع اضداده
بلدم بعده بو ایتی قراءت ایدیکه هو الاول والاخر والظاهر والباطن وهو بکل شئ علیم
قوله وهو عینه ولیس غیره یعنی اولخاتم رسل غیر اصلدر زیرا وجود مطلق عین وجود
مقیدر قید تعیین ایله مقید اولدوغی حالده تعیین خود مقیدك سائر تعیناتی قبولندن
قصوریدر وجمیع صفاتله اتصافدن ضیقدر وطارلغیدر پس فحن نظر سالکدن
سبب سلوك ایله ومجاهده ایله قید تعیین مرتفع اولسه مطلق متصف اولدوغی
اوصاف واحکام ایله جمیعا متصف اولور قوله فیعلم ولا یعلم ویدری ولا یدری
ویشهد ولا یشهد پس خاتم دخی اصل کبی جامع ضدین اولوب من وجه عالم من
وجه جاهل اولور من وجه مدرك من وجه غیر مدرك ومن وجه مشاهد ومن وجه
غیر مشاهد اولورننه که مرتبهٔ الهیه ده اصل دخی عالم وصور جاهلین ده ظهور

جهتی

جهتی ایله جاهل اولور و بهذا العلم سمی شیث یعنی بو علم منح وهبات سببی ایله شیث
تسمیه اولندی لان معناه هبة الله زیرا شیثك معناسی لغهٔ عبرانیده عطاء الله
وهبة الله دیمکدر قوله فبیده مفتاح العطایا پس عطا وهبه نك جمیع مفتاحی شیثك
قبضهٔ تصرفنده در مظهر اسم وهابدر قوله علی اختلاف اصنافها ونسبها یعنی اول
عطایانك بحسب الاصناف اختلافی واعیان ثابتیه نسبتی ایله حاصل ولان خصوصیات
متعینه سی حسبجه اوزرینه قوله فان الله سبحانه وهب لادم اول ما وهبه زیرا حق
تعالی بونی حضرت ادمه اول هبه ایله هبه ایلدی نته که فقدها بیلدی لسان حال ایله
سؤال اتدکده عطا اولندی قوله وما وهبه الا منه لانه لا انه الولد سر ابیه
یعنی بغشلامادی الا کیروادمدن باغشلادی زیرا ادم انی مشتملدر زیرا ولد
وجودایده مستوردر وبالقوه موجوددر قوله فمنه خرج والیه عاد یعنی ادمدن
صورهٔ نطفه ایله خروج اتدی ورحمه القا اولندی وکیرو انسانه عودت اتدی
یعنی حد وحقیقتا انساننده داخل اولدی داود قیصری ایدر بو مذکورده اشارت
حاصله دردکه ادم دخی سر مستور فی الحقیقه در زیرا حقدن ظهور ایدر وحقه
عودت ایدر بو اجلدندر کاشف الاسرار الالهیه خاتم الولایة الکلیه یعنی عیسی
علی نبینا وعلیه الصلوه والسلام انی ذاهب الی ابی وابیکم السما وحدیوب حقه
اسم اب اطلاق اتدی فقیر ابجیل بو مقامده کوردوکم عبارهٔ شریفه بودر صعود سمایه
قریب واقع اولمش بیورمشلرکه من رانی فقد رأی الاب فکیف یقول ارنا الاب
اما تؤمن انی فی ابی وابی فی وهذه الاقوال التی یفعل الا فوالا منو ابی انی انا فی ابی
فی معناسی ظاهردر قوله فما اتاه غریب لمن عقل عن الله یعنی کا هرکز بر شی غریب
وخارجی کلمز بلکه عیننددن کلور شول کسه که حقایقی الله دن بیلدی وکل عطاء
فی الکون علی هذا المجری دخی هر عطا که کونده واقع اولدی بو مجرا یه جاریدر وهر معطی له

توحید صرفدرکه مرتبهٔ عیسی
بو مقامدن فهم اولنور

حقدن كلور خارجدن كلمز زيرا ما دامكه هر شيئك عين ثابتى ذلك العطايايى اقتضا
اتمز اول عطا كلمز قوله فما في احد من الله شئ پس امدى بونى فهم جيد ايله اكله كه
هر معطى له لردن هيچ بر فرد ده الله معطىدن بر شئ يوقدر بلكه حق تعالى هر معطى له
نك عين ثابتنده مضمر و مستور اولان احكامى واقتضاسنى اظهار ايدر فقهانك
قياس مظهر حكم مثبت ديكلدر ديدكلرى و اشاعره نك حكم قديمدر ديدكلرى بوكا قريبدر
قوله ولا في احد من سوى نفسه شئ ودخى بو فرد ده نفسندن غيريدن بر شئ يوقدر
بلكه نفسنده هر ظاهر اولان مقدما نفسنده مستور اولاندر اما اول مستور
اولان سابقا وجود شمّ اتمه مشدر معدومدر و مسبوق بالعدمدر پس حق تعالى
مجرد فيض وجود ايدر فيض ذاتى اتمز فهم اولنه و ذوق ايدله قوله وان تنوعت
عليه الصور يعنى ذلك الشئ اوزرينه صور دخى متنوع اولورسه اول شيئك
استعدادات مبنى عنه شئ ايله زيرا اول صورة بالقوه ينه اول شيئده ثابته در
و اول شئ اول صورتك ظهورنه مستعددر هر چند كه شرايط ظهور وجوده كله
اول صورت ظهور و تحقق بولور و معلوم اولسون كلام مذكور فيض مقدس مقامنه
متعلقدر فيض اقدسه علاقتى يوقدر پس كلام سابقه منافض اولمازكه الامر كله
منه ابتداؤه وانتهاؤه يعنى امرك كلسى حقدندر مبتداسى و منتهاسى حقدرمنه
المبداء واليه المعاد محصل اعيان ماهيات ثابتات فيض اقدسه متعلقدر اول
مقامده ايجاد و تكوين يوقدر قوله وما كل احد من اهل الله يعرف هذا الحكم دخى
احاد اهل اللهدن بو حكمتى يعنى اعيانه خارجدن بر شئ ويرلمايوب هر حكم عيند
بحسب الاستعداد نفسندن ظاهر اولدوغين وهب امر عطاى كونيه بو مجرايه
جارى اولدوغين هر احد بلمز بلكه احاد معينه و افراد متفرده بيلور فاذا رايت
من يعرف ذلك فاعتمد عليه پس قچن سن بو حكم بيلنه راست كلسك اول شخصه

وجمى

وچمن معرفتك صوكبى يانئه دوش ودامن پاكنه يابشكه قولنده درست ومعتمد عليه در

قوله فذلك عين صفاء خلاصة الخاصة من عموم اهل الله پس حكمة عارف اولان

عموم اهل الله دن خاصة الخاصنك خلاصه سنك صفوتيدر معلوم اوله كه

عموم اهل الله مؤمنين موحدوندر خاصه سى سايرون الى الله در خاصة الخاصه

قرب نوافل ايله متحقق اولانلردر بونلرك خلاصه سى قرب فرايض ايله متحقق اولانلردر

صفاء خلاصه كه بونلرك صفوتيدر ديكرنيده سيدر صاحب مقام قاب قوسين در دينلن

صفا بونلرك مختاردركه صاحب مقام اوادنى دربنى عليه السلامك ورثه سنك نصيبيدر

قوله فاى صاحب كشف شاهد صورة تلقى اليه مالم تكن عنده من المعارف وتمنحه

مالم تكن قبل ذلك فى يده فتلك الصورة عينه لا غيره فمن شجرة نفسه جنى ثمرة غرسه

بو كلام مقام سابقده مذكور اولان مقالك نتيجه سى وفرعيدر يعنى ديمكدر كه پس هر

صاحب الكشف كه عالم خيالده يا عالم مثالده بر صورة مشاهده ايدركه اول صورة اكا

نفسنده ثابت اولميان معارف القا واول حالدن مقدم النده موجود اولان اعطيه لرى

اعطا ايدر دخى پس اول صورة مرتبه مرائيك عينى اولور غيرى اولماز پس اول القا

اولنان معارف واعطا اولنان عطايا اول مكاشفك شجرۀ نفسندن حاصل اولمشدر

وثمرۀ غرسندن دكشورلمشدر اكر حضرت شيخك بو كلام مستفاضنه بو وجهله

اعتراض متوجه اولورسه كه اكثريا اهل الله انبيا ماضيه واوليا سالفه نك

ارواح شريفه سن وقايع مناماتده مشاهده ايدر وصورة حسنه دن اول مكاشفه

علوم ومعارف القا ايدرلر كه هر كز اول معارف اكا سبقا تمه مثر ايدى صدر كتابده

واقع اولان مبشره ومضموننده اولان رؤية رسول الله وفيض معارف وحكم بو

قبيلدن دكلميدر دينلورسه جواب ويريلور كه شيخ كلامنده اول صورة مكاشفك

عينيدر ديمكدن مرادعيننده ن حاصل اولمشدر ديمكدر يعنى غيب نفسنده مستجنه اولان

معارفدركه بحسب الاستعداد الجزئية شرائطنك اجتماعى حسبيله شيئا فشيئا ظاهر اولور بس اولمبشره وصورة خاتم ولايت جملهٔ اسباب وشرايطدندر قوله كالصورة الظاهرة منه فى مقابلة الجسم الصيقل ليس غيره مثلا اولصاحب الكشفدن جسم مصيقل اوزرينه منعكس اولوب ظاهر اولان صورة كبى اولجسم مصيقله مقابل اولدوغى كبى اولصورة مكاشفك غيريدر اولمق احتمالى دكلدر قوله الا ان المحل والحضرة التى رأى فيها صورة نفسه تلقى اليه تنقلب من وجه الحقيقة تلك الحضرة معلوم اولاكه بعض نسخه ده كه جندى وقاشانى نسخه سيدر عبارة او الحضرة واقع اولمشدر ظاهرا او واو عاطفه معناسنه در قاشانى وجندى شرحنده صريحا خبر تنقلب جمله سيدر باب انفعالدن ضبط اولنمشدر بعده جامى لفظ تلقى‌ء‌ى مضارع مجهول ضبط ايدوب وضبط من بورى نسخهٔ مصنفه نسبت ايدوب اثبات ايتمشدر اما داود قيصرى شرحنده صريحا خبر ان تلقى واقع اولوب وافعالدن مضارع معلوم ضبط اولنوب ضمير مستتر اسم ان يه يا معطوفنه عايد قلنمشدر و ينقلب لفظى اوزرينه تقلب تفعلدن مصدر ضبط اولنوب وحرف با مع معناسنه و للحقيقة عبارتنده لام تعليل ايچون قلنوب يعنى تلك المحل يا حضرة تقلبا اقتضا ايتدوكيچون ديو شرح اولنمشدر اما انقلاب لفظى اوزرينه شرح ايدنلر صيغهٔ محل ايله يا صيغهٔ حضرت ايله انصباغ ايله تعبير ايتمشلر و نسخهٔ منلا جامى ده من وجه عبارتى حذف اولنمش وحذف من بورنسخهٔ مصنفه نسبت قلنمشدر حاصل معناى توجيه اول ديمكدركه اكرچه مظهر مقابلده ظاهر اولان صورة شخص مقابلك يعنى مكاشفك عينيدر لكن اول محلده ظاهر اولان صورة صيغهٔ محل وحضرة ايله منقلب و منصبغ اولور تلك الحضرة اقتضا ايتدوكى اوزره يعنى اهل صورة كيرو عينى در نهايت صيغهٔ مظهر ايله منصبغ اولوب من وجه متغير اولمشدر وحاصل معناى توجيه ثانى اكرچه مظهر مقابلده ظاهر اولان مكاشفك بالحقيقه عينيدر لكن

اول

لکن اول محل یا اول حضرة او لصور تی مکاشف دانی یه تقلب من وجه ایله القا
ایدر تلك الحضرة اقتضا اندوکی اوزره فقیرا یدوردین توجیه منبور دینك ایکی
سنده دخی بحسب العربیه نوع نقیضه فهم اولنور پس جانب اولی ترجیح مرجح صاحب
الرایه محتاجدر اما توجیه منلاجامی ده ینقلب خبران دربین الاسم والخبر
رابطه اولان ضمیر اسم ان یه راجع دکلدر بلکه صورته راجعدر کلام منلاجامی ده
مصرحدر اما توجیه شیخ قیصری ده تلقی بابا فعالدن مضارع معلومدر و ضمیر
مستتری اسم انّ یه راجعدر معنی اول محل یاخود حضرة صورتی مکاشفه القا
ایدر دیمکدر پس مفعول تلقّی نك محذوفدر بالجمله حذف مفعولك شیوعی و ترك
ضمیرك ندرتی شرح قیصری یه اولویتنی کوسترر والله اعلم قاشانیده وجندیده ینقلب
مقامنده ینصبغ بصیغة المحل واقع اولمغین مفسرلر انفعالندن مفسر لك انفعالنه
انتقالاً تمثلر کبی عبارة منبوره خود ینقلب دخی اولسه تفسیر منبوری منافی
اولمز بعده ابتداء کلامده مذکور اولان لفظ تلقیّ صیغهٔ معلوم سوقا ولندوغی
بحسب اللفظ بوراده منبور اولان لفظ تلقی نك معلومیتنه قرینهٔ بعیده اولسه
بعید اولمیه الله اعلم قوله کما یظهر الشئ الکبیر فی المرآت الصغیر له نته که شئ کبیر
مرآت صغیرده صغیر کورینور و مرآت صغیرك حقیقتی صورة کبیرك صورة صغیره
تقلبن اقتضا ایدر الواندن دخی حال بو یله در صوره محلك لونی ایله منصبغ و متلون
اولور شعر افتابی در هزاران ابکینه تافته • پس برنکی هر یکی تا بعیان انداخته •
جمله یکنور ست لیکن رنکهای مختلف • اختلاف درمیان این وان انداخته • قوله
والمستطیلة مستطیلا دخی مرآت طویل شکلده صورة مستطیله کورینور سیف
مجلاده کورینن صورة کبی قوله والمتحرکة متحرکا دخی مرآت متحرکده صورة ساکنه متحرك
کورینور ماء متموجده کورینن صورة کبی قوله وقد تعطیها انعکاس صورته من حضرة

معلوم اوله که مرآتده ظاهر اولان صور
ارباب تحقیق قولنجه صور مثالیه در اول
تقدیرجه تفاوت صغر و کبر سؤالی
هر کز متوجه اولمز زیرا صور مثالیه
هیولانی البعث ولطیفا لوصفه در
تقادیر شهادته در ایله وزن ار[illegible]
وصورة کثیفه قیاس اولنمز
منه

خاصة وكاه اولوركه مرات صورت خارجيه سن بر محل مخصوصدن اولسه باشي اشغه
كوستررمثلا تجن مرآت فوق راسندن اولسه ياخود تحت قدمندن اولسه قوله وقد
تعطيه عين ما يظهر منها واذا ولوركه مرآتده ظاهر اولان عيني كوسترر قوله
فيقابل اليمين من الرائي يس اولنعكس اولان صورتك عيني رائينك يمينه موافق اولور
يعني صورتك عكسي ايله اصل وضعنده بر برنه موافق اولورلر وبو وضع اولحالده
ثابت اولوركه مرات متعدده بولونه زيرا رائيدن مقابلنه منعكس اولان صورت
كندو مقابلنه منعكس اولسه اصل وصورتك وضعنك عيني اولور قوله وقد يقابل
اليمين اليسار والغالب في المرآت بمنزلة العادة في العموم اذا اولوركه يمين يساره
مقابل كوردوكي صورة كندو يستقل كوزر ومواجهة مشاهده ايدرلر قوله وبخرق
العادة يقابل اليمين باليمين ويظهر الانتكاس وكاه وضع من بور خلاف عادت
اوزرينه جاري اولوب يمين يمينه مقابل اولور مرآتك وضعي خرق عادت اوزرينه
جريان ايدوب فوق رأسده يا تحت قدمده واقع اولسه قوله وهذا كله من اعطيات
حقيقة الحضرة المتجلي فيها التي انزلناها بمنزلة المرائي يعني شو لمذكورا ولان تنوعات
اختلافات صوركه صاحب الكشفه فايض اولور جميعي سي حضرة متجلي فيهانك حقيقتنك
عطايا سيدر ايله حضرة كه بيزاني مرآته تمثيل ايدك يس نته كه مرآتده ظاهر
اولان نقش وصورت مرآته تبعية ايله منقلبا ولورايدي كذلك صاحب تجلانك تجلي
صور حضراتي حسبي ايله صاحب الكشفه منقلب كوربنور قوله فمن عرف استعداده
عرف قبوله يس صاحب الكشفه اعطيات من بوره يه استعدادن مفصلا بيلديله قبل القبول
اول عطايا ي قبولن دخي بيلور زيرا علة شيئه علم بالضروري معلولة علي ايجاب ايدر
قوله وما كل من عرف قبوله يعرف استعداده الا بعد القبول اما هر قبولن بيلن استعداد
علي علي القبولن بيلمز الا مكر بعد القبول بيله زيرا قبولن بلمك علم بالاستعداده مسبوق

اولمق لازم دكلدر قوله وان كان يعرفه مجملا اكرچه عارف قبول استعداد قبول قبل القبول
اجمالا بيلورسه دخی اما تفصيلا بيلمز پس تفصيلا بعد القبول بيلور قوله الا ان بعد اهل
النظر من اصحاب العقول الضعيفة استثنا يعرفه مجملا جمله سندن منقطعدر يعنی لا تحقيقا
اهل نظرك بعضكه عقول ضعيفه صاحبلريدر يعنی حقايق ممكنات اولد قدری اوزرينه
بيلمكه عقللرينه استعداد وقوة يوقدر قوله يرون ان الله سبحانه لما ثبت عندهم انه فعال
لما يشاء جوزوا على الله سبحانه وتعالى ما يناقض الحكمة اول اصحاب نظر بويله رأی ايدرلركه
حق تعالی دن كه مشيتی تعلق ايدوكنه فعلی تعلق ايتمك ثابت اولدی ايسه جائز كوررلر حق
تعالی يه مناقض حكمت اولان شيئك فعلنی قوله وما هو الا من عليه فی نفسه دخی نفس
الامرده علم الله ده نه نك اوزرينه ثابت ايسه اكا مناقض اولانك فعلنی جائز كوردلر مثلا
علم الله ده واستعداد قديمده مستحق عذاب اولنی تنعيم ومستحق تعذيب اولانه رحمت ونعيم كبی
پس حق تعالی اكرچه فعال لما يشاء در لكن تعلق مشيتی حكمتی حسبی اوزرينه در حكمت اشيا
اشيای بالاستعداد فعله كتورمكدر پس موضع انتقامده ترحم ايتمز وموضع رحمده انتقام
ايتمز اما اخبارده واقع كه حق تعالی رحيم بالفضل ومنتقم بالعدلدر ولو بلغ ترده رسول الله
صلی الله عليه وسلم شفيع امتدر ولمقدر بو جمله استعداد خفی يه دالجعدر كه عين عبدده
مضمردر الله دن غيری كسه بيلمز حاصل كلام مشيت فيض اقدسه متعلقدر الم تر كيف الی
ربك مد الظل ای الی الوجود الخارجی ولو شاء لجعله ساكنا ای منقطعا متناهيا كبی بعده
ارادات فيض مقدسه متعلقدر انما امره اذا اراد شيئا ان يقول له كن فيكون كبی پس مشيت
افاضهٔ اعيان ثابته قيلور وارادات ايجاد ممكنات ايدر قوله ولهذا عدل بعض النظار
الى نفی الامكان واثبات الواجب بالذات وبالغير يعنی بو بعض نظارك ضعف رأيندن
اوتوريدركه بعض نظار دخی نفی امكانه واجب بالذاته وواجب بالغيره عدول ايتدلر
زيرا كوردلركه اول رأی ضعيفك منشاء اولتناقض حكمت اولان شيئك امكان عقلی سيدر

پس فساد رای کند ولره ظاهر اولجاق ابتداء منشاء رأیی نفی ایدلرکه امکان عقلیدر

قوله والمحقق یثبت الامکان ویعرف حضرته وبو طائفه نك محققی امکان اثبات ایدوب

ودخی حضرة امکان نه درو مرتبه سی نه در بیلور دخی امکان اشیا یه حضرتده عارض

اولورکه اول حضرة علمیه در بیلور قوله والممکن ما هو الممکن دخی ممکن بحسب الحقیقة ندر

بیلور قوله ومن این هو ممکن دخی قنقسی نسبة الهیه دن بوکا صفة امکانیه ناشی اولدوغن

بیلور قوله وهو بعینه واجب بالغیر یعنی اول ممکن بعینه واجب بالغیردر یعنی غیر سببی ایله

واجب اولمشدرکه اول غیر اسباب وشرائط وجوددر اما امکان حیثیتی مجرد نفس حیثیتله

در اسباب وشرائطدن قطع نظر ایله قوله ومن این صح علیه اسم الغیر الذی اقتضی

له الوجوب ودخی عارف اولورکه غیرك اوزرینه اطلاق اسم غیر نیجه صحیح اولدی ایله

غیرکه ممکن ایجون وجوب اقتضا اندی مع هذا وجود واحد ایکن قوله ولا یعلم هذا

التفصیل الا العلماء بالله خاصة حاد بوکه مراتب وجودك بو تفصیلنی بیلمز الا علما

بالله اولنلر بیلور یعنی حتی بیلنلر و مراتبنه عالم اولنلر بیلورلر انجق غیر بیلمز لر

قوله وعلی قدم شیث م یکون اخر مولود یولد فی نوایح الانسان وتناکه شیخ قدس سره

بو فص شیثیده مرتبه مبدائی بیان ایدوب وبیان مرتبه ختم دخی بوکا لازم اولدی

ایسه زیرا حرکة دوریه بونی ایجاب ایدرکه اخر اوله منطبق اوله پس عالم که علی

التحقیق مسبوق بالعدمدر اخرنده دخی عدم اولماق بحکم العقل لازم وعند العاقل مسلمدر

زیرا بو دورات جزئیه نك جمیعسنی شامل بر دورهٔ کلیه وارد وسایر دورات جزئیه

منتهیه اولجاق اول دورهٔ کلیه منتهی اولور پس نته که بو عالم ادم علیه نبی یه ابتدا

اولندی کذلك ختمی دخی بدونه مشابه اولوب برادمه مماثل نبی ایله ختم اولنمق ایجاب

ایدرکه حضرت عیسی در ان مثل عیسی عند الله کمثل آدم پس نته که شیث م سلسله

اولاد ادمدن اول مولود اولوب تجلیات ذاتیه وعطایای وهبیه یی جامع ایسه

مطلب ختم الولادة

اخرمولود دخی نوع انساننده شیثك قدمی یعنی حقیقتی وقلبی اوزره حامل تجلیات
اولسه کرکدر تاکه دوره کلیه نك اخری اولنه منطبق اوله قوله وهو حامل سراره
دخی اولمولود اخر مولود اولکی نك یعنی شیثك جمیع تجلیاتن اسرارنی حامل وعلوم
ومعارفنه شامل ولی کامل اولسه کرکدر قوله ولیس بعده ولد فی هذا النبی فهو خاتم
الاولاد دخی اودولدن بورك ولادندن صکره نوع انسانده نه حمله وسفادله ونه
وهب ودادله سز ولد ظاهر اولوب اول ولد خاتم ولایتا ولد ونی کبی خاتم اولاد اوله
قوله ویولد معه اخت له فتخرج قبله ویخرج بعدها دخی اول ولد ایله بطن واحدده
بر قز قرنداشی دخی وجوده کله ولختنام ابتدایه مشابه اوله نته که شیثك مع
حال بو منوال اوزره ایدی زیرا حضرة حق بطن واحددن بر ذکر وبر انثی تولید
ایدر ایدی پس اختی اول ولددن مقدم خروج ایدوب وکندوسی مؤخر چقر زیرا
اتمزسه اخر اولاد اولماز پس فهم اولنورکه شیثك بونك عکسی اوله زیرا شیث
اولمولود دن پس اولتقدیرجه اختدن مقدم اولمق کرکدر خروجده قوله یکون
رأسه عند رجلیها ویکون مولده بالصین ولغته لغة بلده دخی اولمولودك
رأسی قز قرنداشنك رجلین یاننده اوله دخی مولود صین ده یعنی چین ده اوله
صینك معرب چین در صین دن مراد عجم در زیرا عرب دن اولمیوب عجمی اولدوغی عنقا
مغربده مصرحدر بعده لغتی مولدی اولان بلده نوك لغتی اوله فقیر ایدورین ولد
من بورك رأسی اختنك رجلینده اولدوغنك سرنه شراحدن کمسه تعرض ایتمامش
اماکم ترك الاول للاخر حکمتجه لایح اولورکه وضع من بوربده ك ختمه اتصالنه
واولك اخره التحاقنه اشارت اوله وحرکة دوریة کلیه دن نقطه خلقته
وجودك اول واخر منتهی اولوب ورأس سلسلة بود وشهود مربوط پای عدم ونابود
اولماسنی حکایت ایدر قوله ویسری بعد ولادته العقم فی الرجال والنساء

فيكثر النكاح من غير ولادة ويدعوهم الى الله فلا يجاب دخی ولد من بورك ولادتدن
صكره رجاله ونسايه عقم يعنی قسرلق عارض اولوب ولاد تسوز نكاح چوغلسه
كركدر دخی زمانه سی خلقی حقه دعوت ايدوب اجابت اتمسه لر كركدر قوله فاذا
قبض الله وقبض مؤمنی زمانه بقی من بقی مثل البهايم يس قچن الله تعالی اول ولد
صاحب ولايتی قبض ايدوب وزمانه سی مؤمنلرن دخی قبض اتسه باقی قلانلر
صورة انسانده حيوانات عجم كبی اولوب اظهار كمالات انسانيه دن بالكليه
غافل ومتنفر واجزاء كلمات بهيميه يه وسبعيه يه مقتضای طبايع محضه وخالصه
اوزرينه مستمر اولورلركه قوله لا يحلون حلالا ولا يحرمون حراما يتصرفون
بحكم الطبيعة شهوة مجردة عن العقل والشرع فعليهم يقوم الساعة يعنی اول
قوم بحسب الشرع حلالی حلال وحرامی حرام عد اتميوب بلكه جميعسنده طبيعة
حاكم قيلوب شهوتلرن عقلدن وشرعدن مجرد قيلودلركه پس انلرك اوزرينه
قيامت قوپر وامر دنيا آخرته دونر زيرا عقلا اوزرينه ارواح غيب لاهوتك
ابدان شهادت ناسوته تعلقوندن غرض وغايت اظهار كمال ومعارف الهيه
اولدوغی معنی بالكليه فوت اولوب كيدر معلوم اوله كه صيندن اقصای ولاد
دردیمشلر بو ولينك اقصای بلاد معموره دن ظاهر اولدوغی دلالت ايدركه
دين محمدی كمالن بوله وكمال زوالنه قريب اوله زيرا انتشار نور اسلام شرقدن
غربه يتشور مقصود تمام اولور منلا جامی قدس سره شرحنده شيخك مرادی
بو مقامده خاتم الاولادن خاتم اوليا ديمك دكلدر زيرا خاتم ولايت مقيده
شيخ زعمنجه كندو سيدر نته كه خاتم ولايت مطلقه حضرت عيسی ع م در
وبو معنای مواضع متعدده بيان اتمشدر نصر بجا دير فقير ايدور دينی ولی من بورده
خاتم ولايت اولماسنی بو محلدن فهم اولندوغی اوزره دليل من بود نفی اتمز

بدءده نته که ابتدایی حقیقی معتبر اولدوغی کبی ابتداء عرفی دخی معتبردر پس ختمده
دخی ختم حقیقی اولماق نه لازم ختم عرفی واضافی بجون معتبر اولمیه **قوله حکمة
سبوحیة فی کلمة نوحیة** سبوح مسبح معناسنه اسم مفعولدر قدوس مقدس
معناسنه اولدوغی کبی وقتاکه نوح ع ملک امتی عبدهٔ اصنام واهالی تشبیه
اولدوغی ایجون غالب حال تنزیه حق اولدی ایسه که امتنه علاج بالضد در مصنف
حکمة سبوحیه ایله توصیف ایتدی بعده مرتبهٔ مبدائت ومفیضیتدن صکره که
مرتبهٔ شیثیه در مرتبهٔ ارواح مجرده اولدی ایسه که شانلری تسبیح حقدر
نقشنیهٔ حکمة سبوحیه ایله ارداف ایتدی وودی **قوله** اعلم ان التنزیه عند
اهل الحقایق فی الجناب الالهی عین التقیید والتحدید تحقیق سن بلکه اهل حقایق
یاننده که حقایق اموره عارفلردر حقی نقایصدن وکمالات خلقیه دن تنزیه
اتمک قیوددن مطلق بلکه قید اطلاقدن بیله منزه اولان جناب الهیه نسبت
عین تقیید ومحض تحدیددر زیرا حقی که بعض اشیادن تنزیه اتمشدر ماعداسی
ایله تقیید لازم کلور **قوله** فالمنزه اما جاهل واما عالم لکنه صاحب سوء ادب پس
تنزیه ایدیجی اولان کسه ایکیدن خالی دکلدر یا جاهلدر منشأ تنزیهی وشریعتده
وارد اولان بین التنزیه والتشبیه مرتبه سن بلمکدر یا خود عالمدر لکن رعایت ادبده
قاصردر والسنهٔ شرایعده تشبیه دلالت ایدن اقوالی نوع تأویل ایله تنزیه
ارجاع ایدر **قوله** ولکن اذا اطلقاه وقالا به یعنی لکن اول جاهل وعالم سوء الادب
ایجون تنزیهی مطلق قیلوب بعض مراتب ایله تقیید اتمه سلر وایکیسی دخی بو معنایه
مطلقا قایل اولسه لر اما ایجون تنزیهی مراتب الهیه یه تخصیص ایدوب وتشبیهی
مراتب کونیه ده اثبات اتسه لر اعتقادلری واقعه ونفس الامره موافقت ایدر
قوله فالقائل بالشرایع المؤمن اذا نزه الحق سبحانه ووقف عند التنزیه ولم یر غیر

حکمه سبوحیه
مطلب
٢٦

ذلك پس احكام شرايعه قايل اولوب ما جاء من عند الله يه ايمان كتوردن كسه
مجرد حق تنزيه ايتسه وعند التنزيه توقف ايدوب تنزيه دن غيرى مراتبى كورميوب
تشبيه دلالت ايدن نوعى تاويل ايله تنزيه ورد ايتسه قوله فقد اساء الادب
واكذب الحق تعالى والرسل صلوات الله عليه وعليهم وهو لا يشعر ويخيل انه
في الحاصل وهو في الغايت پس تحقيق اول كسه اساءت قيلوب حقى ورسليى
تكذيبى عقوبتنه سبب اولدى وتخيل ايدوكى بر عمل خير حاصل بيخبر كه فوت خير
ايدى قوله وهو كمن آمن ببعض وكفر ببعض واول كسنه بعضنه ايمان كتوروب
واما نوب بعضنه انكار ايدوب كافر اولان كبيدر بعض اولدن مراد مقام
تنزيه بعض ثانيدن مراد مقام تشبيه در قوله لا سيما وقد علم ان السنة الشرايع
الالهية اذا نطقت في الحق تعالى بما نطقت به انما جاءت به في العموم على المفهوم
الاول خصوصا تحقيقا معلوم مدركه السنهٔ شرايع الهيه حق حقده نطق ناطق
اولسه يعنى حق لسان شريعتى ايله شرعى مكلفينه خطابا ايدوب احكامه منى
ناطق اولسه البته كتوردوكى احكامى عوام خلايق مفهومنه لايق ادا ايتسه
اول احكام لفظ منطوق بهك مفهوم اولى اوزرينه ترتب ايدر وهر سامعك
ذهننه في الحال تبادر ايدوب معناى ثانى تاملنه محتاج اولمز اكر محتاج
اولورسه مناسب عوام اولمايوب كلام حقده بلاغت بولنمز قوله وعلى الخصوص
على كل مفهوم يفهم من وجوه ذلك اللفظ باى لسان كان في وضع ذلك اللسان
دخى اهل خصوصك يعنى عامى اولميان علمانك حقنده ايراد احكام شرعيه ايتسه
ذلك اللفظك وجوه متعدده سندن منفهم اولان مفهومات متكثره اوزرينه
ايراد ايدر اول لفظ قنغى لسان وقنغى لغت ايله اولورسه اولسون اما ذلك
اللسان كه يعنى لغتك وضعى اوزرينه فهم اولنمق كركدر مثلا كلام عربى خالص

لغة

لغة عجم وضعی و زرینه فهم اولنجق دایله اتمز فی ذلك لفظنی یفهم لفظنه متعلقدر
فقیر ایدوردین بلکه هرشخصه نسبت حق تعالی معانی متعدده او زرینه تجلی
ایدرنته که بیوررفسالت اودیة بقدرها فاحتمل السیل زبدا رابیا ونته که
حضرت امام جعفر صادق رضی الله عنه بیوردی ان الله تعالی تجلی لعباده فی کلامه
ولکنهم لا یعلمون یعنی حق تعالی صفة کلامنده عبادنه تجلی اتمشدر لکن اول عباد
نه اول تجلای صفاتیدن غافللردر و مراتبشنا سلقدن غیر کامللردر قوله
فان للحق فی کل خلق ظهورا خاصا زیرا حقا یچون هر خلقده اول خلقك استعداد
معینه سنه مناسب ظهور محض واردر اول خلق کوك عامی کوك عالم وکلام
مز بوردك کوك عزنی اولسون قرآن کبی کوك غیری اولسون توریه کبی قوله
وهو الظاهر فی کل مفهوم دخی اولحقدر که هر مفهومدن ظاهر اولور و فاهمه
انکله تجلی ایدر قوله وهو الباطن عن کل فهم دخی اولحقدر که جمیعی فاهملرك
فهمندن باطن و مستوردر پس صفة ظهور شهادته نسبتا ایله اولور صفت
بطون ارواحه و مثالیاته کوره بولنور قوله الا عن فهم من قال ان العالم صورته
وهویته الا شول قائلك فهمنه کوره باطن دکلدر که عالمك جمیعسی یعنی
روحی و مثالی و شهادتی هب صورة حق کوردر زیرا توحید صرفه مظهر
اولان مراتب حضراتی هرکز کوردن کنه ذاتندن غیرسن همان صورة حق بیلور
پس انك یاننده بطون مجرد کنه حقیقتا عتبار یله اولور قوله وهو الاسم
الظاهر کما انه بالمعنی روح ما ظهر فهو الباطن یعنی عالم باسرها و جمیع صور
حقك اسم ظاهرندن عبارتدر نته که حق معنی حیثیتندن و حقیقة جهتندن
روح عالمدر پس بو تقدیرجه روح اسم باطندن عبارة اولور صورة عالم اسم
ظاهردن عبارتده اولد وغی کبی معلوم اولا که اسم ظاهر ظهور عالمی اقتضا

اتدی واسم باطن بطون استدی پس اکرچه مرتبهٔ اعتبار ایله مقتضی کسر
ضاد له مقتضا نك فتح ضاد له غیریدر رب غیر مربوب اولدوغی کبی لکن احدیة
حقیقة الحقایق اعتباریله صورت عالم عین اسم ظاهر و روح عالم عین اسم
باطندر پس مقتضی و مقتضی بیر اولور قوله فنسبة لما صور من صور العالم
نسبة الروح المدبر للصورة پس و لاسم باطنك ظاهر صور عالمه نسبتی
مدبر بدن اولمق روح جزئینك بدنه نسبتی کبی درنته که بیوردیدبر الامر
من السماء الی الارض قوله فیؤخذ فی حد الانسان مثلا باطنه وظاهره
وکذلك کل محدود پس وقتا که ظاهر عالم ظاهر حق و باطن عالم باطن حق
اولدی ایسه حد انسانده مثلا باطن عالم وظاهر عالم مأخوذدر زیرا باطنی
روحیدر و ظاهری بدن عنصریسیدر انسان خود بو ایکی سنك احدیة جمعندن
عبارتدر و انسانك غیری سائر محدودلرده دخی امر بویله در یعنی اجزای
عالمدر ظاهر و باطنی مشتمل اولان هر محدودك حدنده عالم بو وجهله داخلدر
قوله فالحق سبحانه محدود بکل حد پس حق سبحانه وتعالی هر حد له محدوددر
و هر حد انوك حدندن مأخوذدر و مادام که جمیع حدودی جامع اولمیه حدی
تمام اولمز زیرا هر عاقبت که حد یله محدود اوله حقك صورتندن بر صورتدر
و هر صورتك حدی ذی الصورتك حدینك تفاصیلی اجزا سندندر قوله و صور
العالم لا تنضبط ولا تحاط بها ولا یعلم حدود کل صورة منها الا علی قدر ما حصل
لکل عالم دخی علمك جزئیات صوری مفصلا حد وحصر قابل دکلدر و حکم عالم
اکا شامل دکلدر و دخی صوری عالمدن هر صورتك حدی بلنمز الا هر عالمه صور
مز بوردن حاصل اولان علمله بیلنور کنهی ایله معلوم اولماز پس حقك
حد مظاهری حسبی ایله محال اولنجاق کنهیله دخی محال اولور قوله فلذلك

بجهل

يجهل حد الحق فانه لا يعلم حده والا ويعلم حد كل صورة وهذا محال حصوله فحد الحق
محال پس بو اجلدندر كه حقك حدى مجهول اولور زيرا حقك حدى صورتك حد ايله
بلنمكه موقوف اولور و بر صورتك حدى مجهول اولنجاق حقك حدى دخى مجهول اولمق
لازم كلور پس صورتك حدى محال وحقك حدى دخى محال زيرا جزئيات صور
غير متناهيه در قابل تحديد اولماز قوله وكذلك من شبهه مطلقا ونزهه
فقد قيده وحدده وما عرفه يعنى تنزيه مطلق ايله تنزيه ايتمه مك كبيدر تشبيه
مطلق ايله تشبيه ايدوب مقام تنزيهده تنزيه ايتمه مك زيرا صورتك تنزيهك
ماعداسى ايله حق تقييد وتحديد ايتمش اولور وحقيقة نفس اربه سيله بلمه مش
اولور قوله ومن جمع فى معرفته بين التنزيه والتشبيه ووصفه بالوصفين على
الاجمال ماهر كه معرفة حقده تنزيه ايله تشبيهى جمع ايدوب وصفين ايله
على الاجمال توصيف ايتدى يعنى جميع تعيناتدن اجمالا وحدت حقيقيه سى ايله تنزيه
ايدوب جميع مظاهر اشياده ظهورى وتجلاسى ايله تشبيه ايتدى قوله لانه
يستحيل ذلك على التفصيل لعدم الاحاطة بما فى العلم من الصور لانه اجمال من بو دركه
تعليلدر يعنى وصفين مزبورين ايله بطريق التفصيل حق توصيف محالدر
زيرا صور عالمك جزئياتنى احاطيه قوة بشريه مساعد ايتمز بالفعل موجود
سى محاط اولماز بالقوه سى خود غير متناهيه در قوله فقد عرفه مجملا لا على التفصيل
كما عرف نفسه مجملا لا على التفصيل فاء فقد ما بعدنى ومن جميع جمله سنه تفريع ايدر
لان جمله سى ما بينده معترضه واقع اولور يعنى هركه معرفة حقده تنزيه ايله تشبيهى
جمع ايدوب وصفين ايله على الاجمال توصيف ايتدى تحقيق اول كسه حقى مجملا بيلدى
نفسنى مجملا بيلدوكى كبى قوله ولذلك ربط النبى صلى الله عليه وسلم معرفة الحق
سبحانه بمعرفة النفس و بو اجلدندر كه يعنى نفس انسانيه جميع مراتب كونيه

اجمالا مشتملا اولدوغی اجلدندرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حقك معرفتی
نفسك معرفتنه مربوط اولوب نفسك معرفتنی حقك معرفتنه سبب قیلدی حقك
معرفتنی اکا سبب قلدی قوله فقال من عرف نفسه فقد عرف ربه پس دیکه
هرکه نفسنی بیلدی تحقیق ربنی بیلدی قوله وقال الله تعالی سنریهم آیاتنا فی
الآفاق وهو ما خرج عنك وفی انفسهم وهو عینك دخی حق تعالی بیوردیکه بیز
عن قریب اول طالب معرفتموزه اولانلره کوستروز اکوانده اولان تجلیاتموزی
آفاق نفسکدن خارج اولاندر دخی نفسلرنده اولان تجلیاتموزی بزانلره ارائت
ایدرز نفسندن مراد حقیقت انسانیه که انا وانت ایله مشار الیه درو لکن
هوا فاقه عاید درایکنجی هو نفسه راجعدر ایکیسی دخی فرد اعتبار ایله در قوله
حتی یتبین لهم ای للناظرین انه الحق من حیث انك صورته وهو روحك یعنی حتی
اول ناظرین ومتفکرین فی الآیة ظاهر ومنکشف اولا که اول آفاقده متجلی اولان
حقدر شول حیثیتدنکه سن انوك صورتی واول سنك روحکدر بلکه عالم انوك
صورتی وحق انك روحیدر فردی جزء ایله تمثیل ایتدی تا که کلك دخی حکمی ثابت
اولا قوله فانت له کالصورة الجسمیه لك وهو سبحانه لك کالروح المدبر لجسدك
پس تحقیق سنك عینك جمیعی آفاقه حقا بحود نسبت قلنسه سنك صورة جسمیه
نوك ذاتکه نسبتی واختصاصی کبیدر ودخی حق تعالی نك سکا عینی یعنی عینوکه
اختصاصی ونسبتی بلکه جمیع آفاقه مدبر مدرك اولان روحنوك جسدکه
نسبتی واختصاصی کبیدر یعنی نته که جسدك عینوکه صورة واقع اولمشدر
کذلك سنوك عینك دخی حقه صورة دشمشدر وحق سنك عینکده ظاهر در
عینك جسدکده ظاهر اولدوغی کبی پس مرتبه اسماده عینك حقه مرآت
اولدوغی کبی مرتبه شهادتده جسدك دخی عینوکه مرآت دوشر قوله والجسد

يشمل الظاهر والباطن منك يعنى سنك تعريفك كه ذاتوكه دلالت تامه سى
اولا ظاهركه و باطنوكه شاملدر زيرا حيوان ناطق مع التشخص صورة محسوسه
سنه شامله
استر قوله فان الصورة الباقية اذا زال عنها الروح المدبر لها لم يبق انسانا
تعليلدر زيرا روح مدبرندن تعلقنى قطع اتسه صورة باقيه ده انسانية باقيه
قالمز يعنى قالب فرسوديه جدا انسان اطلاقى حقيقة صحيح اولماز مكر مجاز اوله
قوله ولكن يقال فيها انها صورة تشبه صورة الانسان فلا فرق بينها وبين
صورة من خشب او حجارة لكن اول صورة باقيه يه بو صورة صورة انسانه مشابه
دردير ليس فى الحقيقه اول صورة ميته ايله طاشدن واغجدن دوزلان صورتك
هركز فرقى اولماز قوله ولا يطلق عليها اسم الانسان الا بالمجاز لا بالحقيقة
دخى اول صورة ميته اسم انسان اطلاقى اولماز الا مجاز مرسل طريقى اوزره
باعتبار ما كان انسان اطلاق اولنور زيرا بدنكه حساس و متحرك اولمايوب نطق
باطنيدن مفارق اولسه جماديده حجر و خشبدن تفاوتى قلمز زيرا انسانية
روح ايله در روح ايسه حقيقتده حقدر كه روح الاردر لحدر پس حقك انساندن
بر نفس مفارقتى فرض اولنسه انسان انسان اولمز محصل كلام حد انسانى نه
ناطقه مقصور نه ظاهره بلكه احدية جمع روح و بدندن عبارت اولور يا لكوز
روح مجردنه يا لكوز بدن مجردنه منحصر اولور كذلك حد حق دخى بونه قياس
اوزرينه نه ظاهر عالمه ونه باطن عالمه مقتصر اولور نته كه اهل تشبيه
ظاهره واهل تنزيه باطنه قصر ايتمشلردى پس حق تعالى دخى احدية جمع صورت
ومعناى عالمدر اما حق ايله انسانك فرقى واردر زيرا انسانك روحى جسددن
مفارق اولسه جسد وجوديله باقى قالور بطريق المجاز اكا اسم انسان
اطلاق اولنور اما حقله صورة عالم بويله دكلدر قوله وصورة العالم لا يمكن

حد انسانى

حد حق

زوال الحق عنها اصلا دخی صورة عالمدن حقك زوالی اصلا ممکن اولماز زیرا صورة
عالم زوال الحق ایله عدم محضدر پس بقاسی انجق متصوردر ولور بقا خود وجود استر
اما جسد انسان بونك خلافیدر یعنی روح زایل اولسه کرو جسد موجوددر
بالکلیه معدوم اولمز عدم الروح اولور زیرا وجود جسدك روحه موقوف دکلدر که
زوال حیوتیله زایل اوله بلکه روحه موقوفا انجق انسانیتی در اما حق عالمك وجودینه
سبب در پس علتك زوالی معلولك زوالنی ایجاب ایدر شارح قیصری بو مقامده
ایدر بو کلامدن حاشا قدم دنیا فهم اولنماسون یعنی حق قدیم اولماغله صورة
دخی قدیم اولمیاز اما معنی بویله در بلکه صورة دنیاویه وقتنده باراده الله
صورة اخراویه مبدلا اولوب دنیا اخرت اولور اما صورة اخرویه باقیه وابدیه
در فقیر ایدر ودین بو کلامدن نفی قدم دنیا ثابت اولدی لکن نفی قدم عالم لازم
کلدی مدعی خود عالمدر پس تأمل کرکدر که صوفیه قدس اسرارهم اکثری قدم
عرشه قایللردر حسن چلبی حاشیه شرحنده یزد وشرح مواقفده امام اهل
سنت آمدیدن قول واردر بو عزیزك کلامندن ابدیة اخرت فهم اولنور ابدیت
ایسه ازلیتی مستلزم دکلدر قول راجح اوزریته **قوله** فهذا الالوهیة بالحقیقة
لا بالمجاز کما هو حد الانسان پس حدا الوهیته عالم ایچون حقیقة ثابته در
مجاز دکلدر زیرا اسم باطن اندن زایل اولماز نته که حد انسان حی اولدوغی حالده
صورة بدنیه سنه حالتی حقیقة اولوب مجازا اولمادوغی کبی **قوله** وکما ان صورة
الانسان یثنی بلسانها علی روحها ونفسها ونته که صورة انسان لسانی ایله
وحرکات وادراکاتی ایله وکمالاتی ایله سبب حیاتی اولان روحنه وعقل مدبرنه
ثنا ایدر زیرا اعضا وجوارح انسان اکر نی روح اولسه جوامددر فضیلت
کمالاتدن وجود وعطا وکرامتدن عاریدر پس روحنه بو صفات جمیله

نفی قدم دنیا و قدم عالم

معلوم اوله که صورة دنیا
صورة انسان کاملدر
وانسان کامل صورة
حقدر پس مادامکه
مظهری فوت اولسه
صورة دنیا فاسد اولوب
عالم دنیا عالم اخرته
مبدل اولور سر قیامة
کبری بودر
مسلم

ایله

ایله ثنا ایدر یعنی بوصفات جمیله نك جوارح انساندن صدوری لسان حال الله
ثنا در قاله دخی کلسه پس لسان بورادهحاله ومقاله عامدر **قوله** کذلك جعل الله
صورة العالم یسبح بحمده ولکن لا یفقهون تسبیحهم کما لا نحیط بما فی العالم من
الصورة یعنی ظواهر صور انسان حقیقة انسانه ثنا ایدر کبی ظواهر صور عالم
دخی انسان وحیوان ونبات وجماد وسایری کبی السنه لری والسنهٔ قوای روحانیه
وحسیه ومثالی لری ایله روح حقیقتلری اولان حقه ثنا ایدوب ونقایصدن
تسبیح وتنزیه ایدرلر ولکن بیز تسبیح لرن بلمزر زیرا بیز حالة حجابموزده تصفیه
باطنموز مکمل اولما غین عالمده اولان جمیع صورة احاطهٔ علمیه موز یوقدر که انلرك
لسانلرینه جاری اولان علمنه مؤدی اوله شیخ اکبر فتوحاتده ایدر حدیث صوامت
عامهٔ علماء رسوم قاتنده حدیث حالدر اما اهل کشف جماد ونبات وحیوانك
تسبیحنی اذن حسی ایله عالم حسدن نطق متکلم استماع ایدرلر دیو تصریح ایدر
وحیالی ولمایوب حسی اولید وغنی تعیین ایدر **قوله** فالکل السنة الحق ناطقة بالثناء
علی الحق ولذلك قال الحمد لله رب العالمین ای الیه یرجع عواقب الثناء فهو المثنی والمثنی
علیه پس جزئیات عالمك جمیعسی لسان حقدر وهر بری ثناء حق ناطقدر اول
اجلدندر که کتاب کریمده مقام حمده الحمد لله رب العالمین دیو بیورمشدر یعنی عواقب
جمیع ثنا حقه راجعدر نته که مقام تفصیلده هم مثنی هم مثنی علیه در کذلك جمعنده
دخی هم مثنی هم مثنی علیه در نته که اهل جنتك اخر کلمه سی الحمد لله اولدوغی بو مضمونه
کواهدرکه واخر دعواهم ان الحمد لله رب العالمین ما تده جنت تمام اولدقده صادر
اولور **قوله** فان قلت بالتنزیه کنت مقیدا وان بالتشبیه کنت محددا فان قلت بالامرین
کنت مسددا وکنت اماما فی المعارف سیدا حضرت شیخ سلك نظمه سالك
اولوب بیورر که ای طالب حق اکر قایل تنزیه اولورسك مقید اولورسك واکر قایل

قائل تشبیه اولورسڭ محدد اولورسڭ موحد اولماز سین

تشبیه اولورسڭ محدد اولورسڭ موحد اولمزسڭ اگر جامع بین الامرین اولوب تنزیه مع التشبیه ایله اعتقاد حقی گوزلرسڭ نفسڭی طریق سدادده ذاهب قیلوب اهل معارفه امام مقتدی اولورسن **قوله** فمن قال بالاشفاع کان مشرکا ومن قال بالافراد کان موحدا پس هرکه قایل اشفاع اولوب حق وتر وفرد ایکن شفع ایدوب حقی خلقله اثبات ایتدی اولکسه مشرک اولدی یعنی خلقی حق ایله وجوده تشریك ایدوب خلق وجود مستقل اثبات ایتدی وشولکه اشفاعه قایل اولمیوب بلکه مفرد اولوب وحقی وجود منفرد بولوبا اولکسه موحد اولدی **قوله** وایاك والتشبیه ان کنت ثانیا وایاك والتنزیه ان کنت مفردا یعنی ای طالب اگر حقله خلقی اثبات ایدوب حقی اول خلقی ثانی بیلورسڭ زنهار صاقین خلقیجون حد ذاتنده حق گبی مستقل وجود اثبات اتمه بلکی خلقی حقڭ صور تجلیاتندن بر صورة تابعه بیل که نفسنده موجود اولمیه واگر مفرد اولوب ثانی دگلسڭ زنهار حقڭ فردیتنه حکمڭ بطریق التنزیه اولماسون بلکه مرتبتین جمع وتفصیلده منفرد بالوجود اولمغ اوزدینه اولسونکه بحسب الوجود شبهی وندی ثابت اولمیه سایر وجوهدن تنزیه لازم دگلدر **قوله** فما انت هو بل انت هو وتراه فی عین الامور مسرحا ومقیدا پس سن من وجه حق دگلسین زیرا سن مقید سن اول مطلقدر وسن محتاج سن او غنیدر بلکه من وجه حق سن زیرا فی الحقیقه عینی وهویة ظاهره سی سن کوردمسین بحسب الذات اعیان اشیاده مطلقا نمایان اولور وبحسب التجلیات مقید کوررینور تحقیق انیق معلوم اولاکه قول بالثانی ایکی طریق ایله متصوردر طریق اول مذهب ثنویه دردکه ثانی واول ایکیسی دخی قدیمین اولمق اوزدینه گیتمشلردر عامه مشرکین دخی بوطریق اختیار اتمشلردر طریق ثانی ایکینڭ اولی واجب قدیم ثانیسی محدث ممکن اولمق اوزدینه دردکه واجبدن فایض اوله

تحقیق انیق

اما بر وجه ایله محدث واجبدر وجها من الوجوه عینی اولمغه قابل اولمیه مؤمنین
ظاهرین کبی متکلمین در وحکماء محجوبین بو طریقه سالکلردر ومعلوم اوله که
وجوب ایکی قسمه منقسمدر بیرسی وجوب بالذات در بیری وجوب بالغیردر وانقسام
مذکور دخی بونکله عبودیتک امتیازنه دایردر یوخسه وحدت صرفه اعتبار ایله وجوب
بالغیر یوقدر هب واجب بالذاتدر وجوب بالغیر مراتب تنزلیه اعتبار ایله در
بعده هر واجب بالغیر اولان البته ممکن بالذاتدر وامکان ایله اتصالی مرتبهٔ شهادته
تنزلی حسبی ایله درکه امتیاز امکانی حاصل اولمشدر اما واجب بالغیر ایله ممکنک
فرقی بودر که اعیان ممکنه یه وجود ایله اتصاف حالنده واجب بالغیر اطلاق
اولنور اما قبل الاتصاف وبعد الاتصاف ممکن اطلاق اولنور پس امکان وجوب
بالغیردن اعم اولور ومعلوم اوله که وجوبه سبب وجود ذات موجود اولورسه
موجود واجب بالذات اولور ذاتک غیری اولورسه واجب بالغیر اولور وممکن
اولور پس وجوب مطلق جمیع موجودات خارجه وعلمیه یی محیطدر وممتنع
دخی بویله درکه اکر سبب امتناع ممتنعک ذات معروضه سی اولسه ممتنع
بالذات دیرلر غیر اولسه ممتنع بالغیر دیرلر قوله قال الله تعالی لیس کمثله شیء
فنزهه وهو السمیع البصیر فشبهه شیخ مصنف قدس سره العزیز شعر
سابقک معناسن مضمون آیهٔ کریمه ایله اثبات ایدرکه الله تعالی ذاتنی اولا جمیع
اشیادن تنزیه ایدوب مماثلی نفی اتدی بو معنی کاف کمثله ده زاید اولمغه مبنیدر
بعده تشبیه ایدوب سمیع وبصیردر دیدیکه مخلوقده ثابت اولان قوهٔ سمیع
وقوهٔ بصیر ایله حق خلقه بکزتدی یعنی اشیدیجیدر وکوریجیدر دیمکله قوله
قال الله تعالی لیس کمثله شیء فنزه وشبه وهو السمیع البصیر فنزه وافرد بو نوعه
آیت کریمه ده کاف مثل معناسنه اولوب ومثلک مثلنی نفی اثبات مثل افاده

مطلب فرق بین ممکن وواجب بالغیر

اتمك اوزرينه معنى وريلمشدر يعنى ولا تشبيه ايدوب واثنينية ايله حكم
ايدوب اثبات مثل حق ايله حق مثنى قيلدى بعده وهو السميع البصيردييوب
سميع وبصيرى حقه حصر ايتدى زيرا علم بلاغتده مبيندركه فجن ضمير تقديم
قلنوب خبرى معرف باللام اولسه حصرا فاده ايدر يعنى سميع وبصير حقدن
غيردكلدر ديمكدر پس تنزيه ثانيا افراد اولوردو بو مقام كماله يول بولوركه بين
التنزيه والتشبيه در قوله لو ان نوحا يجمع لقوله بين الدعوتين لاجابوه فدعاهم
جهارا ثم دعاهم اسرارا ثم قال لهم استغفروا ربهم انه كان غفارا حضرت شيخ
مصنف توحيد من بورلك كه حد اعتدال در بمرة سن بيان ايدوب بيوردى اكرچه
نوح عليه السلام قومنى دعوتده تنزيه ايله تشبيهى جمع ايدوب حق اعتدال
وحاق وسط كوردوروب دعوتنى تنزيه ياخود تشبيهه حصر ايتميدى قوم
من بور نوحه اجابت ايدرلردى زيرا باطنلرى تنزيه مناسبا ولوب ظاهرلرى
تشبيه ملايم اولور ايدى لكن صاحب الدعوة بينهما بى جمع ايتمدى بلكه فرق
ايدوب اشكاره اسم ظاهره وتشبيهه دعوت ايدوب وسرا اسم باطنه وتنزيه
هدايت ايدر ايدى اول سببدن فطرة بشريه لرى اجابة مساعده ايتميوب وخدمت
رسالة بحسب الحكمة باذن الله محزنه اصابت قيلدى اما ظواهر قومك تشبيه
ملايمى بودركه طائفه من بوره عبده اصنام ايدى ولا اصنام ايچون صفات
كماليه اثبات ايدرلردى ما نعبدهم الا ليقربونا الى الله زلفى ديرلر ايدى وهم شفعاؤنا
الى الله ديرلر ايدى واصنام من بوريه مقربا الى الله ومعزبا للغير اعتقاد ايدرلر
ايدى تقرب وشفاعت خود كاملدن صادر اولور پس امدى نوح عم بو قومى
ابتداء تشبيه ايله دعوة ات البته مقتضاى طبيعتا وزده مطاوعت ايدرلردى
بعده تدريجيله تنزيه دخى قايل اولورلردى محصل دعوة من بورده رعايت حكمت

دعوة بين التشبيه والتنزيه

حكمت ومصلحت

ومصلحت بولنمدی دیمك استرلر اکرچه ملالدن امر مقتضای علم وارادة اللهدر
الله اعلم واحکم پس قوم مز بورن جون دعوة نوحی قبول ایتمدلو بودنعه اولدقوعی
استغفار ایتدیکه قوم مزکورن نسبت دعوة اولیدن دخی اشد وانکودر زیرا استغفار
ایدك دیمك وجودکوز وصفات وذاتکوز وجود ذات صفاتحقله سترا یدك
دیمکدر بوامر خود اعطاء نفرتده دخی اشد واقوی در زیرا نفوس ذاخلی وطبعه
اعیانك محتبنده وطلب وظهورنده محبوبلر محجوبلردر تقاضای ذاتیلری ظهور
وتعین دردنعه ترك وجود بسیار ودشوار کوردینور قوله وقال دعوت قومی
لیلا ونهارا فلم یزدهم دعائی الا فرارا دخی حضرة نوح ءم الله تعالی یه بطریق
بثا شکوی دَعَوْتُ قومی لیلا ونهارا یعنی کیجه لرده حقایق باطنه لرن تنزیه
وکندوزلرده مظاهرلرن تشبیه دعوة ایدردین اما دعوتم هرکز انلار ظاهر
وباطنلرنه برحالة زایده اظهار ایتمز الا موجب فرار ومودث نفرت ومباعدة
اولوردیرلر قوله وذکر نوح ءم عن قومه انهم تصامموا عن دعوته لعلمهم بما یجب
علیهم من اجابة دعوته دخی حضرت نوح ءم قومندن تصاممم یعنی کندزلك دعوتندن
صاغرلغنه اودمق معناسن نقل ایدوب بیورلدیکه جعلوا اصابعهم فی اذانهم
واستغشوا ثیابهم واصروا واستکبروا استکبارا صورة کلام بریته برمقلرن
قولاقلرینه قیوب وثیابلرن باشلرینه یوردلر ایدی استماع دعوة ایتمیلوم دیواخی
امولج طوفان انلری بودیوب جمیع حواسلرن تعطیل ایتدی زیرا استماع ایدیجه
بالطبع اجابة لازم کلجه کین عقلاسی فهم ایدرلر ایدی اکرچه ظلمت طبیعة لری
حایل ایدی لکن فطرة سلیمهٔ اصلیه لری حقه مایل ولدی قوله فعلم العلماء بالله
ما اشار نوح ءم فی حق قومه من الثناء علیهم بلسان الذم پس علماء راسخین
فی علم الذات والاسماء که اصحاب کشفدر بیلدیلرکه حضرت نوح ءم لسان

معنای استغفار

نفوس ذاخلی وطبعی

بلاغت ایله صورة شربعضده قومنی ذم ومعنای حقیقتده مدح وثنایه اشارت
ایتدی زیرا فی الحقیقه فرقات استعدادلری بوکماله ترقیه وفا ایتمز ایدی پس
آذانی استماع دعوة الهیه دن سد ایدیلر اما سد من بور کمال ضدینه دده مؤدی
اولدیکه فتح باب سعادت ابدیه دد زیرا حضرت نوحک ضجره واضطرار ایله دعاسنه
وحقک صفت قهاریتیله تجلاسنه سبب اولدی دفعه کمال مثویلرینکه فطرة
ازلیه لرنده مرکوز ایدی حاصل اولوب صورة نقمتده نعمة عالیه یه واصل اولدیلر
قوله وعلم انهم انما لم یجیبوا دعوته لما فیها من الفرقان والامر قرآن لا فرقان
بعض نسخه ده وعلم محلنده وعلموا واقع اولمش وضمیر جمع سابق الذکر اولان علماء
راسخینه ارجاع اولنمش اما نسخه مصنفدن منلا جامی مفردا علم نقل ایدوب
وضمیر مستتری باعتبار کل واحد علمایه ارجاع ایدر اما شیخ شارح داود قیصری
قدس سره لفظ علم مفردا ذکر ایدر اما ضمیر نوح ع م ه ارجاع ایدر فقیر ظن
ایدوکوم اوزره بو معناده دکا کتا ولور زیرا مقتضای سوق کلام بودرکه نوح
ع م بو قومک دعوتنه اجابت ایتمدکلرینک سرینی بیله ایدی دعوتده حکمته
موافق وطبیعتلرینه لایق ایدر ایدی یعنی تشبیه ایله ابتدا ایدوب بعده تنزیه
ایدر ایدیکه من الرساله اولان اجابة حاصل اولور ایدی دیمک اوله پس بو معنای
علماء راسخین واولیاء مکاشفین بیلدلر زیرا حضرت موسایه لدنیات مستور
اولدوغی کبی نوح ع م ه دخی بو معنانک معرفتی مشکوک ولما متجاوز در زیرا
عادة الهیه انبیا علیهم السلام ظواهر شریعتی بیان ایله مامورلردر لدنیاته
رخصتلری بو قدر مکر اذن وعنایة اوله وبالجمله بونک کیفیتی تعبیر اولنمز ذوقه
دایردر پس ضمیر علم علماء راسخینه علی سبیل البدل راجع اولدوغی تقدیرجه
معنی دیمک اولورکه علماء من بوره نوحک قومی حقنده ایتدوکی اشارتی

عادة الهی ظواهر شریعتی بیانده انبیاء مامورلردر لدنیاته رخصتلری بو قدر

بیلدکلری

بيلد كلرى كبى بيلد يلر قوم من بوزك دعوة نوحه اجابتنك علتى دعوة فنز بوره
تنزيه ايله تشبيه اورتاسنى فرقان يعنى ايرمق وار ايدى بس جمع بين التشبيه
والتنزيه يوغدى كه دعوة قبولا يده لر ديكه طباع سليمه نفرت كليه ايدى مع هذا
امر الهى قراندر يعنى جمع بين التشبيه والتنزيه در يوخسه فرقان دكلدر يعنى ايكى
سى ما بينى فرق دكلدر قوله ومن اقيم فى القرآن لا يصغى الى الفرقان يعنى هر اولكسه
كه بين التشبيه والتنزيه مقامنده اقامت اولنمش اوله بزم رسولمز كبى مثلا اكرچه
اولا اقامت فطرة اصليه سى حسبى ايله ايسه ده كه عادة ايله زايل اولورا اولا اصل
كسه فرقانه قلاق طوتمز وفطرتى انى قبولا يتمز قوله وان كان فيه اكرچه قراننده
حاصل ايسه ده جزئى كلده حصولى كبى زيرا قران بين التشبيه والتنزيه در
فرقان ايسه بالتشبيه در فقط يا تنزيه در فقط قوله فان القرآن يتضمن الفرقان
والفرقان لا يتضمن القرآن زيرا قران فرقان متضمندر اما عكسى ثابت اولمز
يعنى فرقان قرانى متضمن اولمز محصل كل جزده بولنماز جز كلده بولنور قوله
وهذا ما اختص بالقرآن الا محمد صلى الله عليه وسلم وهذه الامة التى هى خير
امة اخرجت للناس يعنى مقامات مقام جمع بين التشبيه والتنزيه اكمل
اولدوغى اجلدندر كه محمد صلى الله عليه وسلم جامع جميع اسمادر تخصيص
اولنمادى كه امتدر قوله فليس كمثله شئ بجميع الامر فى امر واحد پس محمد عليه
السلام نازل اولنلردن بعض ايت كريمه كه ليس كمثله شئ ايتيدر مقام تنزيه
وتشبيهى كلام واحده جمع ايتمشدر پس محمد رسول اللهك مقامى وحدت
وكثرتى وجمع تفصيلى وتنزيه وتشبيهى بلكه جميع مقامات اسمائيه كه جامعدر
وقران مجيد كلى سنه ناطق وشاهددر قوله فلو ان نوحا اتى بمثل الاية لفظا
اجابوه يعنى نوح ءم ليس كمثله ايتى كبى ايت نازل اوليدى قومى دعوتنه

قران جمع بين التشبيه والتنزيه
فرقان ايكيسى ما بيننه فرق

اجابت ایدرلردی قوله فانه شبه ونزه فی ایة. ولحدة بل فی نصف ایة ایتدی

تنزیه وتشبیهی جمع ایتدیکه سابقا مبین در قوله ونوح دعا قومه لیلا

من حیث عقولهم وروحانیتهم فانها غیب یعنی حضرت نوح ع م قومنی لیلا

دعوة ایلدی عقول وروحانیتلری حیثیتی ایله زیرا عقول وروحانیات حس

ایله مدرك دکلردر حسدن غایبلردر ولیل اولماغه مناسبلردر قوله ونهارا

دعاهم ایضا من حیث صورهم وحسهم دخی قومنی نهارا دعوة ایتدی صوری

وحواسی حیثیتلری ایله محصل کلام ایة کریمه‌ده لیل ونهار باطنیه‌یه وظاهریه

اشارة اولدی قوله وما جمع فی الدعوة مثل لیس کمثله شیء دخی حضرت

نوح ع م تنزیه وتشبیه میاننی لیس کمثله شیء کبی جمع اتمدی قوله فنفرت

بواطنهم لهذا القران فزادهم فرارا پس فرقان من بور سببی ایله قومك

قلوبی دعوة ایماندن نفرت ایدوب فرار زیاده اولدی وجمعیتلری تفرقه

بولدی قوله ثم قال عن نفسه انه دعاهم لیغفر لهم لا لیکشف لهم وفهموا منه

ذلك صلی الله علیه وسلم لذلك جعلوا اصابعهم فی اذانهم واستغشوا ثیابهم

بوندن صکره نوح ع م نفسندن خبر ویروب قومنی دعوة مغفرت ایچون اولوب

کشف حقیقت ایچون اولمادیغین بلدردی پس بو معنای فهم ایدوب قولاقلرینه

هر بوسی بر مقلون طوتوب وثیابنی باشلارینه بوریوب استماع دعوتدن

امتناع کوستردیلر قوله وهذه کلها صورة الستر التی دعاهم الیها فاجابوا

دعوة بالفعل لا بلبیك وبو مذکور اولانك جمله سی صورة ستردرکه نوح ع م

اکا دعوة اتمشدر پس قوم نوح حك دعوتنه فعلا اجابت ایتدیلر فعل

اضطراری ایله که غرق طوفاندر هلاك ایدوب قولا لفظ لبیك ایله

اجابت اتمدیلر یاخود فعلك معناسی بونلر نبات وجودلری وحجبانیتلری

ایله استتار طلب ایتدیلر تا که غیرت حق ظاهر اولوب بونلرك وجودلرك افنا
واخفا قیله وذواتنی ذات مطلقنده مستور ومضمر ایده دیمك اوله **قوله** فنی
لیس کمثله شیء اثبات المثل ونفیه وبهذا قال عن نفسه صلی الله علیه وسلم
انه اوتی جوامع الکلم فما دعا محمد صلی الله علیه وسلم قومه لیلا ونهارا بل دعاهم
لیلا فی نهار ونهارا فی اللیل لیس کمثله شیء ایة کریمه سنده اثبات مثل
ودخی نفی مثل ثابتدر حرف کافك زیاده سنه وعدم زیاده سنه بناء
وبو ایجاز وجامعیت سببی ایله درکه نبی علیه السلام بنفسنه دن خبر ویرب
بکا جوامع الکلم اعطا یعنی ابتاء اولندی دیدی یعنی کلام قلیل اللفظ وکثیر المعنی
اعطا اولندی دیو نعمة الهیه دن تحدث ایتدی وبو جوامع کلمك مقتضاسی
ایله عامل اولوب نوح عم کبی امتنی کاه لیلا تنزیه دعوة ایدوب وکاه نهارا
تشبیه دعوة ایدوب قلوبه نفرت وفرار وتفرقه وانکسار ویرمدی بلکه نهار
ده لیله ولیلده نهاره دعوت ایدردی وسبیل جمع وصوب عدالتله کتدی **قوله**
وقال نوح عم فی حکمته لقومه یرسل السماء علیکم مدرارا وهی المعارف العقلیه
فی المعانی والنظر الاعتباری دخی نوح عم قومی ایچون بیان حکمتده بو ایتی
تلاوت ایتدیکه ویرسل السماء علیکم مدرارا مدرارا که سحاب کثیر الدود
در سما مرتبهٔ اسما وعالم ارواحدر نته که ارض عالم اشباحدر دورمرتبه سیله
معارف عقلیه الهیه درکه معانی باطنه ده ثابتدر ونظر اعتبار دیدرکه اول
نظر سبیله ظهوردن بطونه استدلال وعبور مقدور ومیسور اولور **قوله**
ویمددکم باموال وبنین ای بما یمیل بکم الیه فاذا مال بکم الیه رأیتم صورتکم
فیه بو ایتك مضمونن قرأت ایتدیکه ویمددکم الخ یعنی عالم ارواحدن ارسال
معارف وعوالم اشباحدن دخی حقه میل ایتدوره جك جواذب جمالیه ایله

حقه جذب مدد ایتدیکه هرچند اول تجلیات حبیه وحوادث جمالیه ایله حقه
مجذب اوله سز وصورتکوز مرآت حقه تماشا قیله سز قوله فمن تخیل منکم انه
راه فما عرف ومن عرف منکم انه رای نفسه فهو العارف بس سزدن هر قنغکوز که
حقه توجهده حقی کوردم دیو اعتقاد ایتدی اول کسه عارف حقیقة اولوب
کما هو حقه حقی کورمدی زیرا حق تعالی صورتدن اجل واعلی در اما سزدن شول
عارف که نفسنی کوردم دیو اعتقاد ایتدی اول عارف حقیقة اولدی زیرا
ذات حق مرآت ممکندر عارف خود عند الرؤیة مرآتی کورمز بلکه مرآتده منعکس
اولان صورتنی کورر اولکیه مکاشف متخیل دیرلر ثانیه مکاشف عارف
دیرلر قوله فلهذا انقسم الناس الی عالم وغیر عالم پس بو اجلدندرکه ناس
عالم ایله وغیر عالم منقسم اولدی اکرچه ایکیسی دخی مکاشف واهل مشهود در
وزیرا حقی خلق تخیل ایدن غیر عالم ونفسنی بیلن عارف عالمدن معدوددر قوله
وولده وما هو انجه لهم نظرهم الفکری والامر موقوف علمه علی المشاهدة بعید
عن نتایج الانکار الا خسارا شیخ قدس سره نوح ءمدن بو آیتک حکایتنه
اشارت ایدرکه رب انهم عصونی واتبعوا من لم یزده ماله وولده الا خسارا
یعنی یا رب بو قوم بکا عصیان واستکبار ایدوب موجب مشاهده وعیان اولانی
قبول ایتمیوب برشیئه یه تابع اولدیلرکه مال وولد اول متبوعه خسراندن زایده
غیری نسنه مفید اولمادی متبوعدن مراد طائفه نك عقللری ونظر فکرلری
در ومال وولددن مراد نتایج افکارلری یعنی نفس الامرك علمی مشاهده وعیانه
مبنی در یوخسه فکر وازعانه مبنی دکلدر محصل کلام علم حقیقة کسب ونظر
نفسانی ایله میسر اولمز نظر عینی روحانی وعنایة رحمانی کرکدر پس انبیا
علیهم السلام کتدوکی طریق هدایة عقل حکما ایله اهتدا ایستینلر خسران

مبين ايله خاسرين اولديلر قوله فما ربحت تجارتهم فزال عنهم ما كان في ايديهم
مما كانوا يتخيلون انه ملك لهم پس اول قوم نوحك تجارتلرى اصلا تمدحا يله
تجارت كه رأس مالارى عمر واستعداد ودخى انك سببى ايله حاصل اينديكلرى نتايج
افكارايدى پس اول كنده ولرينك ملكلرى تخيل انديكلرندن ثابت اولان نتايج ضايع
وزايل اولوب كتدى قوله وهو في المحمديين وانفقوا مما جعلكم مستخلفين دخى
اول ملك من بورشان محمديين ده قرآن عظيمده بويله مذكور اولديكه ملك
اللهك اوله ومحمديلرى خليفه اتخاذ قيله كه نفسرا لامر دخى بويله در قوله
وفي قوم نوح ءم الا تتخذوا من دوني وكيلا فاثبت الملك لهم والوكاله لله فيه
اما نوح ءم حقنده اية كريمه بو وجهله وارد اولديكه زعملرى اوزره ملك قوم
من بورا يجون ثابت اوله يعني الرنده اولان وعمر واستعداد وقوى والات بدنيه
وكمالات جمله مملوكلرى اوله وحق ملكلرنده وكيللرى اوله غيرسى اولميه قوله فهم
مستخلفون فيه فالملك لله تعالى وهو وكيلهم پس محمديلر ملكده
خليفه اتخاذ اولنمشلردر مستخلف فتح لامله صيغه مفعولدر پس ملك يالكوز
اللهكدر والله بونلرك دخى قوم نوح كبى وكيللريدر زيرا امت محمد دخى فاتخذه
وكيلا حكمى ايله مأمورلردر قوله فالملك لهم وذلك ملك الاستخلاف پس محمديلر
ايجون دخى ملك ثابتدر لكن اول ملك ملك استخلافدر زيرا ملك اللهكدر
عبد ايجون ثابت اولان ملك تبعيدر معنى اصالة وتبعية كشف شهود ايله امة
محمده مشهوددر قوله وبهذا كان الحق سبحانه ملك الملك كما قال الترمذى
پس سبب مذكور ايله شيخ ترمذى قولى اوزره حق ملك ملك اولور يعني حق
وعبدك هر برسى ايجون ملك ثابت اولجاق كه عبدده ثابت اولان ملك
استخلافدر موكلك خود وكيله تصرفى عزل واثباتى حاصلدر پس حق ملك ملك

اولمق لازم کلور حاصل کلام و سر مقام بودرکه حق عبدکا ملك جزء عملیدر
حدیث قدسیده وارددرکه من احبنی قتلته ومن قتلته فعلی دیته ومن علی دیته فانا
دیته ومناجاة ابی یزید بو مضمونی مقیددرکه حال تجلی ده دیمشدر ملکی اعظم
من ملکك لکونك لی وانا لك فانا ملکك وانت ملکی وانت العظیم الاعظم من
ملك وهو انا قوله ومکروا مکرا کبارا یعنی قوم نوح ع م جواب دعوتده مکر عظیم
ایتدیلرنته که نوح ع م انلره مکر دعوت اتمش ایدی قوله لان الدعوة الی الله تعالی
مکر بالمدعو زیرا دعوة الی الله مدعوه مکردر و بو امری نفس الامرك غیری اوزرینه
کوستورمکدر ترغیب و ترهیب ایله مثلا قوله لانه ما عدم من البدایة فیدعی
الی الغایة زیرا مدعوا ولان یعنی حقه دعوة اولنمش که امت توحیددر بدایتدن
معدوم ومفقود اولمادیکه غایة دعوة اولنه و استدعی انده بولونه یعنی
فی الحقیقه مدعو ومدعو الیه بلکه داعی ومدعو منه جمله سی شیء واحددر
قوله فهذا عین المکر علی بصیرة فنبه علی ان الامر کله لله یعنی دعوة من بوله مکر علی
بصیرتنك عینی درکه قران عظیمده وارد ادعوا الی الله علی بصیرة دیر یعنی داعی
بالبصیرة عالم بالمراتب درکه دعوة نه در و داعی نه در مدعو ومدعو الیه ومدعو منه
نه دربیله پس بو قول یا خود داعی تنبیه اتدیکه امرك کلیسی الله ه مخصوصدر
بدایتده دخی نهایتده دخی موجود حقیقی اولور بر مرتبه ده داعی بر مرتبه ده مدعو
در پس حقیقت دعوة بر اسم بر اسم آخره بر اسمه هدایت و سوق اتمکدر قوم نوح
بو دعوة هدایتی فهم اتمایوب مکر منکر ظن اتیدلر قوله فاجابوه مکرا کما دعاهم
پس قوم نوح نوحه مکرله اجابة اتدلرنته که نوح ع م دخی انلری مکرله دعوة
اتدی مجازات بالمثل ایتدیلر جوابلری عن قریب کلسه کرکدر قوله فجاء المحمدی
وعلم ان الدعوة الی الله تعالی ما هی من حیث هویته الساریة پس داعی

محمدی

پس داعی محمدی ومعناسی بلدیکه دعوة الی الله ضمن موجود اتدر اولان هویة ساریه
سی حیثیتی ایله دکلدر حتی بدایتده ونهایتده حق موجود هر مرتبه ده عین مفقود
در پس نسبت دعوة بینهما نجه متصور دردیو سؤال اوله قوله وانما هی من حیث
اسماؤه ودعوة دکلدر الا اسما حیثیتیله در مثلا اسم خافضدن اسم ارفعه واسم
منتقمدن رحیمه ومفضلدن هادییه دعوت کبی قوله فقال الله تعالی یوم نحشر
المتقین الی الرحمن وفدا یعنی الله تعالی بیوردرکه احدیة جمیع اسما امر متقین رحمانه
جمع ایدر قوله فجاء بحرف الغایة وقرنها بالاسم فعرفنا ان العالم لان تحت احاطه
اسم الهی پس حرف غایة کتوردیکه حرف الی در ودخی حرف الی اسم رحمانه مقرون
قلدیکه محشور الیه در ومحشورلری متقین ایله تعبیر اتدی پس بو جمله دن
معلوم اولدیکه عالم البته قبل حشر المحشورین بر اسم الهینک تحت احاطه سنده
در اول اسم انلرک اتقاسن اقتضا ایدر واول اقتضا سببی ایله امور جزئیة
خارجیه دن متجردین اولوب تحت احاطهٔ رحمانه یا اسم الله ادعوا الله او ادعوا
الرحمن حکمنجه محشور ومجموع اولورلر قوله فقالوا فی مکرهم لا تذرن الهتکم ولا تذرن
ودا ولا سواعا ولا یغوث ویعوق ونسرا فاجابوا قولنه معطوفدر یعنی دیمکدر
کم پس اول مکرحالنده قوم نوحک بعضی بعضنه خطاب ایدوب والهه لرکوزک
عبادتن ترک اتمک دیو اول اجمالا ایدوب بعده تفصیل قیلوب بعینه ود سواعه
ویغوث ویعوقه عبادتکوزی ترک اتمکوز دیو نصیحت اتدلر قوله فانهم اذا ترکوهم
جهلوا من الحق علی قدر ما ترکوا من هؤلاء یعنی اول معبودلرک عبادتندن انوکیجون
نهی اتدلرکه اول قوم معبودلرک ندکلو ترک ایدرلرسه اول قدر حقدن متروک
وبعید اولدیلر قوله فان الحق تعالی فی کل معبود وجها یعرفه من عرف ویجهله
من جهل زیرا حقک هر معبودده بر وجه خاصی ثابتدرکه اول معبودیلن اوک

اول وجه خاصی بیلور وجه خاصی بیلن حق بیلور و اول معبود بیلمین وجه خاصی
بیلمز وجه خاصی بیلن حق بیلور و اول معبود بیلمین وجه خاصی بیلمز وجه خاصی
بلمین حق بلمز اولا جلدن ترك نهی ایتدلی قوله وجاء فی المحمدیین وقضی ربك الا
تعبدوا الا ایاه ای حکم دخی محمدیلرده بو مذکوردی یعنی هر معبودده بر وجه خاص
اولماغی مؤکد بر آیة کریمة نازل اولدیکه وقضی ربك الا تعبدوا الا ایاه ایتدر
زیرا اکر هر معبودده حقك وجه خاصی اولوبا و لمعبود اول وجه خاص ایچون
معبود اولماسه حصر من بو صحیح اولمازدی و حکم من بو واقعه مطابق اولماز
دی زیرا فی الواقع الهه متکثره عبادة اولنمق اوزره در اولا جلدندرکه وقضی
ربك بیولدی یعنی یا محمد ربك علم ازلیده حکم و تقدیر ایتدیکه جامع ارباب
متفرقه اولان اسم ذات مسماسندن غیریه عبادت اتمیه سزکه الله در مغربی
ای کرده تجلی رخت ای جهرهٔ هر خوب • وی حسن و جمال همه خوبان بتو منسوب
در صفحهٔ رخسارهٔ هر ماه پری روی • حرفی دو سه از دفتر حسنت شده مکتوب
در بتکدهها غیر ترا می نپرستند • انانکه کنند سجده بر سنك دکل چوب لمشنه
جمالك جلوه کر اشیا بی خبر سندن • جلالك پرده سیدر ایلین منع نظر سندن
مظاهر وجهوکه مرآت و نور کدن اثر زرّات • جهان هب جمله اثارك ولی هیچ یوق اثر سندن
حمدی چلبی ولمسه سرتمه وجه الله • بت سنکینه کم دردیکی اله • کافرلك کوزی
اولدر ای معبود • مطلق قورایدر قیوده سجود • قوله فالعالم یعلم من الذی عبد
وفی ای صورة ظهر حتی عبد پس عالم اولان بیلورکه معبود اولان کمدر وقنقی صورتده
ظاهر اولور حتی معبود اولور زیرا حق هر صورتده معبود اولمز بلکه مطلق هر ما
عبدده معبود و هر من عبدده عابددر و هر عنده ده عاند مجدده جاحد بیك
صور متوارده ده اله فرد واحددر قوله وان التفریق والکثرة کالاعضاء

فی الصورة

فی الصورة المحسوسة وكان القوی المعنوية فی الصورة الروحانية فی عبد غير الله فی
كل معبود دخی صور معبود يتدر اولان تفرق مظاهر وكثرات صور ذات مجموعهٔ
انسانيه ده واقع اولان كثرة اعضا وتفرق اجزا كبيدر يد كبی رجل كبی عين
واذن وانف كبی مثلا ودخی كذلك صور روحانيهٔ انسانيه ده قوای معنويه
كبيدر كه عقل ووهم وذاكره وحافظه ومتفكره ومتخيله در پس نته كه كثرة
اعضا وقوای ذات انسانك وحدة حقيقيه سنه ضرر ويرمز كذلك كثرة
صور مظاهر حق معبود حقيقيه ضرر ويرمز پس هر معبوده عبادات اولنسه
عبادة اللهدر غيری اولماز زيرا هر مظهر معبودده ظاهر اولان حقدر مثلا
عزی ولات دينلن فی الحقيقه ذات حقدر لكن عين مما تره كه كشف غطاء
شبهات اوله معبود كم ايدوكی مشهود ومعين اولور قوله لادنی من تخيل فيه
الالوهية يعنی هر عابد معبودين ايكی صنفدر برسی اعلا برسی ادنی در پس
ادنی مرتبهٔ عابد اولدر كه معبودندن الوهية تخيل ايدر وعبادته استحقاقين
اكليه اما وما نعبدهم الا ليقربونا الی الله زلفی ديه قوله فلولا هذا التخيل
ما عبد الحجر ولا غيره پس اكر بو تجليات الوهه واستحقاق عبادت اولمسه
هركز حجره وشجره وشمس وقمره عبادت ايدردی قوله ولهذا قال تعالی قل
سموهم يعنی بو معبودلرك عبادتی هر بوندن تخيل الوهية مبنی اولدوغيچوندر كه
الله تعالی نبيسنه الزام كفار ايچون امر ايدوب بيورر يا محمد سويله بونلاره كه
معبودلرينك اسامی نفس الامرين ذكر ايلا سونلر كورسونلر حقه اطلاقی صالح
اولوراسمی وارمی قوله فلو سموهم حجرا وشجرا وكوكبا پس اكر بونز بو معبودلری
تسميه ايتسلر بويله ايدرلر زيرا نفس الامرده اسملری مذكورات اولنلردر غيری
دكلدر پس معبوديته حالاحدن بجه بعيد اولورا :

قوله ولو قيل لهم من عبدتم لقالوا الها واكرا ولعبدة اصنامه كه عبادت ايدرسكوز

ديو سئوال اولنسه الهه عبادت ايده روز ديرلر اما الههٔ جزئيه مقيده مراد

ايدرلر زيرا تخيل الوهيت ايله عبادت ايدرلر حجره حجريت شجره شجريت جهتي

ايله اتمزلر قوله كانوا يقولون لله ولا اله معبودلرينه الله واله ديمزلر يعني

مطلق كورمزلر مقيد كورر جزئي مقيد ايله كلي مطلق ستر ايدرلر پس قبلهٔ

عبادتلري الهه جزئيه اولوب اولاجلدن كفرلرينه حكم اولنور كه كفر ستر دن

مطلق مقيد ايله ساتر اولد قلري ايچون قوله والا على ما يخيل بل قالوا هذا محل

الهي ينبغي تعظيمه فلا يقتصر وصفين مذكورين دن صنفا على تخيل ايتمز

وعبادتنده خيالنه تابع اولمز بلكه مظاهر معبوديه محل تجلاى الهيدر

در وتعظيمي لا يقدر دير اما عبادتني خصوص مقيده مقتصر قلمز بلكه مقيد

ضمننده اله مطلقه عايد اولور حاصل كلام تنزيه مع التشبيه قايل اولور قوله

فالادني الجاهل صاحب التخيل يقول ما نعبدهم الا ليقربونا الى الله زلفى پس صنفين

مذكورين دن صنف ادني جاهل كه صاحب تخيلدر انلر بزم اصنامه عبادتمز

بزي اله مطلقه تقريبا تمك ايچوندر يعني بطريق التشبيه مشبه بر انتقال

محسوسه دن معقوله اتصال حاصل قلماق ايچون بونلري قبلهٔ عبادت ايدرز

دير قوله والاعلى العالم يقول انما الهكم اله واحد فله اسلموا حيث ظهر اما اعلاي

عالم الهي مطلقه حصر ايدوب انما الهكم اله واحد ديوب اله واحده عابد والههٔ متعدديه

جاحد اولوب اوري اله مطلقه ومظاهرده ظاهره عابد قيلور ومسلم منقاد اولوب

مظاهرده ظاهره عبادت واسلام ايله امر ايدر قوله وبشر المخبتين الذين خبت

نار طبيعتهم وقتا كه شيخ مصنف قدس سره صدر اينده اشارت اتدي خاتمهٔ

شريفه سين ذكر ايدوب بيوردي كه وبشر اه يعني مستدلا يا محمد شول مخبتلره

که نار طبیعتلردن سولوك ومجاهده ایله مرده وافسرده قیلوب هرکز انلردن
اثار واحکام طبیعت ظاهر اولمایوب نفس طبیعتلرنده مظهریتدن غیری نسنه
کورمزلر بلکه جمیع اثار واحکام اسم ظاهردن بیلوب حکمی طبیعته اسناد اتمزلر
مظهر فانی کوردلر رباعی چون صورت خورشید تو تابان کردد • از سایهٔ
خود دلم کریزان کردد • زیراکه چو اینه ز صورت برشد • ناچار رخ اینه
نهان کردد • قوله فقالوا الها ولم یقولوا طبیعة یعنی اسماء الهیهٔ ذکر ایدرلر
واحکام ظاهری امر ظاهره نسبت ایدرلر طبیعة اسناد اتمزلر قوله وقد اضلوا
کثیرا ای حیروهم فی تعداد الواحد بالوجوه والنسب بعده الله تعالی نك قولنه
اشارت ایدرکه بیورمشدر قوم نوح حقنده که خلق عالمك اکثرنی اضلال ایدوب
متحیر ایدرلر زیرا واحد حقیقی‌یی وجوه نسب کثیره اعتباریله تکثیر ایدوب
ولا تذرن ودا ولا سواعا ولا یغوث ویعوق دیوب هر برنده وجه حق کورمك
ایله وجوه متغایره بولوب ظاهر واحد ایله مظاهر متعددی تفریق ایدوب
وحدت حقیقیه ایله کثرة اعتباریه اورتاسنده متحیر وعاجز قالدلر شعر
غائب اولمه بر نفس حقدن سوز کره غالب اول • حظ قلیسك نك بوکدر رحمه
وجه الله ده • واستدر دینك کوك زاهد کرکسه راهب اول • قوله ولا تزد الظالمین
لانفسهم المصطفین الذین اورثوا الکتاب ولا التلثه شیخ قدس سره ولا تزد
الظالمین الا ضلالا ایه کریمه سنده ظالم معناسی فمنهم ظالم لنفسه ایه
کریمه سنده واقع اولان ظالم معناسنه اخذ اتدیکه محلنده بیان اولنمشدر
پس لام عهد ایچون اولور ترمذیدن منقولدرکه نبی علیه السلام واورثنا
الکتاب الذین اصطفینا من عبادنا فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم
سابق بالخیرات ایه کریمه سنده تلاوت ایدوب کلیسی منزلهٔ واحده ده در

یعنی ظلم لام ایله استعمال اولنسه
نفع وترقی وکمال مقصود اولور
دی وزعنا الحق مراد اولنمز

منزله واحده اولق اولمنزلده
تفاوت ودرجات اولمغی منافی
دکلدر پس ظالم لنفسه نك دلرکی
ثمره‌دن حالی دکلدر تدارك
اولنه مسئله

وهر بری اهل جنتدر دیو حکم اندی دیو یعنی نفسلری حقنده افنا ایله ظلم
ایدن امت محمدن کن بره لری که انلره کتاب اعطا اولنمشدر یعنی مقام جمع
و وجود و برلمشدر طوائف ثلثه نك اولی درکه اية معهودة مذکوره ده
دکرجه بو معنی اهل تفسیر بیان اتدوکی معنانك عکس مستوی سیدر
لکن حق تعالی دن شرف تقدیم ذکر ایله مشرف اولمه سی وجمله سی نفسنه
اضافت ایله توقیر واصطفا ایله تعبیر قلمه سی جمیعا تأویل مذبوره دلیلدر
قوله فقدمه علی المقتصد والسابق یس الله تعالی ظالم لنفسه یی مقتصد و سابق
اوزرینه تقدیم ذکری ایله مقدم قیلدی مرتبه ده تقدمی اولدوغیچون زیرا ظالم
لنفسه فناء ذاتی مقامنده در مقتصد ایله سابق فناء صفاتی وافعالیده
در قوله الاضلالا الا الحیرة ولا تزد الظالمین قولندن مستثنادر ضلال حیرة
ایله تفسیر ایلدیکه معرفت حقده غاية قصوی در و معلوم اولکه حیرت ایکی قسمدر
برسی حیرة مذموم درکه حیرة نظاردر یعنی اصحاب نفوسدر که خدمت نفس
ایدوب کدنظر وفکر ایله کوشش تحصیل بیلین ایدرلر نته که منصور حلاج قدس
سره بو مقامه اشارت ایدوب بیوردر قطعه من رامه بالعقل مسترشدا
اسرحه فی حیرة یلهو وساره بالتلبیس اسراره یقول فی حیرته هل هو ایکنجی
سی حیرة محموده درکه حیرة اولوا الابصاردر توالی تجلیات وتتابع بارقات
ذاتیه دن ناشی اولور عارف فتنی سی ایله تحقیق ایده جکین بیله مز قول تی بوکه
اشماردر نظم قد تحیرت فیك خذ بیدی یا دلیلا لمن تحیر فیك ومتن کتابده
وارد تحیر ثانی در فقیر ایدوردین مرتبهٔ حیرت مرتبهٔ عجزدن اعلی در زیرا عجزده
عبد کنه ذاتك معرفتندن عاجز اولور وقصوردن بیلوب مرتبهٔ عبودیتده قالور
اما مقام حیرتده عجز وقدرت فیما بینده متحیر اولور کاه بارقهٔ علم الهی یه

تجلا اولوب نفسنی علمه قادر کوردر ومدرك صا نور اما اول برق وجونکه زایل
اولدقده عجز امکانی سن مشاهده ایدر پس خیرة عجزك وراسنده بر مرتبه
زیاده لذت اولوب متصل یا رب شؤن صفا تکده اولان کثرة تقلباتکه ذاتکده
خیرتم زیاده ایله دیو دعا ایدر روایة ایة بو معنایه اشارت اولور قوله کما
اضاء لهم مشوا فیه یعنی هرچند که انلاره نور تجلی بارق اوله اول نورك
ضیا سنده مطلوبلرینه مهتدی اولوب کیدرلر زیرا نورمز بورواولقلرك
افنا اتمز واذا اظلم علیهم قاموا اما قچن اول برق تجلی انلاری ظلمة عدمه
القا ایدوب وجودلرك افنا قلسه بالکلیه حجبا نانیتلرندن ملخص اولورلر
وها یمون ومتحیرون اولوب طوررلر قوله فالحایر له الدور پس شول
حایرکه مشهودی جهة معینه ایله متعین اولما مشدر انك حرکة حرکة
دوریه اولور حرکة وضعیه کبی مثلا قطبك حرکتی کبی که حرکتك متحرکه
نسبتی قربا وبعدا مختلف اولماز قوله والحرکة الدوریة حول القطب لا بتنوع عنه
حال بوکه حرکة دوریة قطبك اطرافندن در اصلا قطبدن بعیدا ولمز ومرکزدن
ایولمز وقطبیه نسبتی قربله بعدله اختلاف بولمز قوله وصاحب الطریق المستطیل
مایل خارج عن المقصود اما طریق مستطیل صاحبلریکه اصحاب خیال
ومحجوبین واهالی استدلالدر یعنی متکلمین وحکما کبی هرکز انلرده راه
صوابدن معوج ومایل ومقصود حقیقتدن مفقود وزایلدر زیرا مطلوبی بدایتدن
مفقود وغایتده موجود تخیل اتمشلردر ومفقوددن خارج وبعید اولدقلری
بودرکه مقصودی بحسب الخیال بدایتده قویوب کتمشلردر حتی مظاهرده
کودمیوب خارج مظاهرده توجه ایدرلر مقصود کندولرده ایکن بیانه کیدرلر
اما تعبیر مستقیم ایله اتمیوب مستطیل دید وکنك جهتی بودرکه حرکة مستقیمه

حركة دوريه مقابلنده استعمال اولنه دوغى كبى سلوك راه حق وصواب معناسنه
دخى كلور بلكه ظاهر ومتبادر اولان بو اولورانوك ايچون مستقيم ديمدى قوله طالب
ماهو فيه صاحب خيال بر شيئه طالب ومايل اولور كه اول شيء كندوده حاصل
والله معكم اينما كنتم نكته سندن غافل قوله صاحب خيال الا اليه غايته فله من
والى ومابينهما يعنى صاحب خيالك غايت سلوكى خيالنه منتهى اولور زيرا حق
صورة معتقده سنده وبيكر متخيلنده بولور پس صاحب تخيل ايچون ابتدا و
انتها ومابينهما ده اولان مسافه حاصلدر زيرا طلب حقده البته ده برمقامدن
سيرا ابتدا ايدوب برمقامده انتهى بولمشدر كه اول فقدان صوكى وجدان
اولمشدر نته كه حركة مستقيمه نك مقتضاسى بودر قوله وصاحب
الحركة الدورية لا بد فيلزمه من ولا غاية فيحكم عليه الى يعنى حركة دوريه
صاحبنك سيرنه بداية يوقدر كه اكه فقدان مطلوبه دلالة ايدر حرف لازم اوله
من در وسيرينك غاية دخى يوقدر كه اكا انتهايه دلالت ايدر حرف حاكم اوله
حرف الى در زيرا تجلاى مطلوبه نهاية يوقدر قوله فله الوجود الاتم وهو المؤتى
جوامع الكلم والحكم پس اول حركة دوريه صاحبى ايچون واجدان اتم وذوق اشمل
واعم حاصلدر زيرا حق ايله دايردر وحقى هر شيده كوردر ونوردونده بولوردخى
اكه جوامع كلم روحانى وحكم ربانى اعطا اولنور قوله مما خطيئاتهم فهى التى خطت
بهم يعنى مما خطيئاتهم اغرقوا يتى بونلر حقنده كلمشدر كه اول خطيه لر انلرى غرقه
سوق ايتمشدر يعنى غرق بحر علم شهوده سورمشدر بحسب العاقبة زيرا اول غرقه ابدان
انلرى جثه ظلمانيلرندن وحبس قفس جسمانيلرندن يعنى سجن طبيعتدن تخليص
ايتمشدر مرور دهور ايله قوله فغرقوا فى بحار العلم بالله وهو الحيرة پس غرق جنت
وحرقا بدانه شيئا فشيئا اثار ظلمانيه زايل انوار روحانيه يه متبدل اولدى

تاكه

تا که بحار علم الهی مستغرق وشهود واحد تده فانی ومحو مطلق اولدیلر اول استغراق
ومحو عین حیرتدر قوله فادخلوا نارا عین الماء پس اول قوم عین ماء ایکن ناره
ادخال اولندیلر اما اول نار انلر حقنده منقلب نور اولوب سبحات وجه حق حجب انا
نیتلرندن منسلب ومقهور قیلدی عین ماده اولان عذویه ابهام ولطف ایما ظاهر
وهویدادر قوله فی المحمدیین اذا البحار سجرت یعنی محمدیلر حقنده بو ایت کریمه
کلدیکه عین ماده ناره ادخال اولنمغه دلالتدر قوله تقول سجرت التنور اذا اوقدته
یعنی سجرت التنور دیرسن تجن تنوری یاقدکده دیسن یعنی بحار علمی نار نور سبحات نا تله
ایقاد ایدوب حجب تعینات ازاله واسقاط انسدر قوله فلم یجدوا لهم من دون الله
انصارا پس وقتا که قوم نوح عین ماده داخل نار اولدیلر ایسه نفسلرینه اللهدن
غیری انصار بولمادیلر قوله فکان الله عین انصارهم پس الله تعالی انلرک عین انصاری
اولدی کرچه اندن اوزه انصار ظن ایدرلر ایدی زیرا صور انصارده متجلی اولدی قوله
فهلکوا فیه الی الابد یعنی فانی اولدیلر من بعد اصلا طبیعة عالمنه کلمدیلر قوله فلو
اخرجهم الی السیف سیف الطبیعة لنزل بهم عن هذه الدرجة الرفیعة پس اکر فرضا
حق سبحانه وتعالی انلری لجهٔ هلاکدن وفنادن سیف طبیعة بشریه اخراج ایده ایدی
بو درجهٔ رفیعه دن انلری انزال ایتمش اولوردی زیرا لجهٔ فناده استغراق مرتبه
سی ساحل طبیعته چقمق کبی دکلدر قوله وان کان الکل لله وبالله بل هو الله اکرچه
مراتب کونیه طبایعدن وغیری سندن هر بری حق تعالی حضرتلرینک ملکیدر وحق
ایله متحققدر بلکه حق کندوسیدر زیرا احدیة جمع ایله جمیع موجوداته شاملدر
قوله قال نوح رب ما قال الهی فان الرب له الثبوت حضرت نوح خطابا الله ده رب
ایله خطاب ایدوب اله ایله ندا ایتمدی زیرا معناء ربده ثبوت واردر رب المکان
دیرلر تجن اول مکانده قایم وثابت اولسه قوله والاله یتنوع بالاسماء فهو کل یوم

شأن اما الله بحسب الاسماء متنوع اولور زيرا هر ان ذات حق بر شان مخصوص ايله
متخصص اولمقدر اسم رب ربله تجلا ايتدوكى كبى مميت ومحيى ايله دخى تجلا ايدر
دعا ايسه بو راده دوام اثارى يجوندر قوله فاراد بالرب ثبوت التلوين يس نوح
عم ربا ايله دعوتينى ثبوت تلوين استدى زيرا استعدادات جزئيه نك تبديلى ايله
اسماء ربوبيت متبدلا اولور پس دوام تجلى وثبوت رب مطلق مراد اتدى قوله اذ لا
يصح الا هو زيرا صورة ثبوتدن صحيح اولمز الا ثبوت فى بور يعنى ثبوت فى التلوين زيرا
رافع تلوين اولان ثبوت مراد اولمامغه محال يوقدر قوله لا تذر على الارض يعنى ظاهر
عالم اجسامده كه عالم فرقدر بر شخص ترك ايتمو بجمله سن غرق ايدوب عالم جمعه كتدر
قوله يدعوه عليهم ان يصيروا فى بطنها نوح عم قومه ارض فرقك بطننده اولملرينه
دعا ايتديكه باطن جمعيه دعوتك عين در بو دعا اكرچه ظاهرا دعاء عليه در اما
فى الحقيقه دعاء له در قوله المحمدى لو دليتم بحبل لهبط على الله يعنى محمدى دديكه
اكر بر حبل رقيقى سين ظاهر ارض خلقدن باطن ارض حقدر زيرا فرقك باطنى جمعدر قوله
له ما فى السموات وما فى الارض يعنى سموات ده دخى ظاهر خلق ومبطون اولان حقدر
ارضده دخى اويله در كا نه ظرف خلق ومظروف حقدر اكرچه حق حلول واتحاددن
منزه در قوله فاذا دفنت فيها فانت فيها پس قچن ارضده دفن اولنسك يعنى موت
ارادى يا الضرورى ايله ظاهردن باطننه داخل اولسك احديت جمعه واصل اولورسك
قوله وهى ظرفك اولا ارض سنك ظرفك اولور پس مظروفا اولورسن عيون عالمين
دن ستر مستور ايدر مظروف فى ظرفا اندوكى كبى قوله وفيها نعيدكم ومنها نخرجكم
تارة اخرى نته كه الله تعالى بيوردى سزى باطن ارضه اعاده ايدر زكثرة خلقيه
فرقيه كوزا ستهلاكله وكره اخرى ده كزو سزى ارضدن سابقا اخراج ايدوكوز
كبى اخراج ايدر زنشأ اخرويه در بعض خلقه جنانيه بعض خلقه جحيميه اولور

قوله لاختلاف الوجوه وجوهندن اختلافندن اوتوری یعنی بعض اسباب وشروط
سببی ایله کاه سنزك جمعندن تفصیله وفرقه خروجکوزی ایجاب ایدر وکاه فرقدن
جمعه عودکوزی اقتضا ایدر معلومدر اولا که سفر معانی عالم غیبدن واقع اولمشدر
منتهی سیری عالم حس وشهادتدرکه بوراده سیر تمام اولور کیرو سنه عود ایدر
اما اولسفر ایدن معانی جمیعا شهادته کلمزلر بلکی کمی سی ارواح مرتبه سنده
واقع قالور ووراسنه تجاوز ایتمز کیمیسی مثال مطلقده کمی مقیدده کمی خیالده قالور
شرط مقتضیه سی حکمتجه شیخ کبیر نفحاتده بیورمشدرکه هرشیده هرشی بالقوه
حاصلدر پس جمیع خیالده خسته کلمه سی محال اولنلر خرحسته کلمك جائزدر
اکرچه محجوبه نسبت محال کورینور اسباب وشروطك عدم مساعده سنه
کوره زیرا بیوردر بوامر اول وقتن محال ایدیکه حقك حسده سلطنتی مثالده وخیالده
اولان سلطنته غالب اولوب انلر تابع بو متبوع اولایدی بلکه حقك سلطنتی جمله سنده
علی السویه در وبر وقت اولاکه جمیع خیالات خسته کله فقیر بو شهودی کوردکده
بحمد الله جنت حسیه یه یقینم زیاده اولدی اکرچه بو مضمون بحسب الریاضة خاطرمه
یور نور ایدی لکن شهود اکابر شهادتیله قوت بولمامشدر بحمد الله من بعد قوة
بولدی پس بوراده بو لطیفه بخلیندر دردناکلره مدد کارلغ ایچون یازدم که کورن
تحصیل شهود ایدوب بو فقیری دعادن مفقود ایتمیه لر قوله من الکافرین الذین
استغشوا ثیابهم وجعلوا اصابعهم فی اذانهم طلبا للستر ایة کریمه سابقه تتمه
سیدر یعنی شول کافرلردن بریوزنده قومه که استماع احکامده ثوبلری ایله بورنوب
بو مقلرك قولقلرینه وضع ایدرلر ایدی طلب ستر ایچون قوله لانهم دعاهم لیغفرلهم
والغفر الستر زیرا نوح علیه السلام انلر ایچون دعا ایتدیکه حق تعالی انلاره مغفرت
ایده غفرك خود معنای لغویسی ستردر پس قوم مز بور دخی طلب ستره مسارعه

ایتدیلر جوارح واعضا ایله بعده نوح بونلره بطن ارضده ستر ایله دعا ایتدی حتی ستره
مبالغه حاصل اولدی قوله دیارا الحدا حتی یعم المنفعة کما عمت الدعوة دیارا تتمّهٔ آیة در
یعنی کافرلردن فرد واحد قومیوب باطن احدیتده مستغرق ومحو مطلق ایله دیو دعا ایتدیلر
تا که دعوتی عامّه اولدیغی کبی منفعة مدعی دخی عامّه اولدی قوله انك ان تذرهم
یضلوا عبادك یعنی الهی تحقیقا سن اوّل قوم ظاهر ارضده ترك ایدرسك اولورسك
سنك فطرة عبودینك اوزره قائم اولان عبادکی اضلال ایدرلر قوله ای یحیروهم
فیخرجوهم من العبودیة الی ما فیهم من اسرار الربوبیه یعنی انلاری عبودیة ایله ربو
بیت اورتاسنده متحیر ایدرلر زیرا ایمانلری تشبیهی در بین التشبیه والتنزیه
دکلدر که ایمان کامل اوله پس بونلری عبودیتدن اخراج ایدوب اسرار ربوبیت
مطالعه سنه جذب ایدر قوله فینظرون انفسهم اربابا بعد ما کانوا عبیدا پس
قوم مذکور کندولرن عبید ایکن ارباب کوردلر قوله فهم العبید الارباب یعنی پس
اول قوم عبیددر یعنی قوللردر محتاجلردر عدمیة اصلیه لری وامکان جبلیلری
اعتباریله دخی اربابدر اسرار الهیة وانوار ربوبیتی حامل اولدقلری جهت ایله
پس نجی نفس ذاتلرینه نظر ایتسه لر کندولرك عبید کوردلر اما اسرار ربوبیته
مظهریتلری جهتنه بقسه لر کندولرك وامرین مذبذبین اورتاسنده متحیر قالور
لر حال بو که کندولر من وجه عبید ومن وجه اربابدر قوله ولا یلدوا الا ما یجرون
ولا یظهرون الا فاجرا ای مظهرا ما ستر یعنی بو مقدمه لر ایله منتج اولمادیلر ومظهر
اولمادیلر الا امر فاجری منتج اولدیلر مستوری مظهر اولان امری منتج اولدیلر قوله
کفارا ای ساترا ما ظهر بعد ظهوره فیظهرون ما ستر ثم ما یسترون بعد ظهوره
لفظ کفار ولا یلدوا آیتنك تتمه سیدر شیخ اسلوب سابق اوزره کلامنده درج ایتمشدر
یعنی ظاهر اولان اشیایی بعد الظهور ساتر اولان شیء منتج اولدیلر پس مستوری

اظهار

اظهار ايدرلر ايدى قوله فيحار الناظر ولا يعرف قصد الفاجر المظهر فى فجوره ولا
قصد الكافر فى كفره پس بو امرده ناظر اولان متحير قالدى و فاجر مظهرك فجورنده
قصدى بلمادى وكافرك كفرنده مرادك اكلمادى يعنى اظهار اندوكن بجوك
اظهار اندى وستر اندوكن بجون ستر ايلدى سرن بلمدى قوله والشخص واحد
حال بوكه شخص فاجر كافر بالذات بردر اكر بالاعتبار متعدد ومتغاير در بوخود
عين اضلال وتحيردر قوله رب اغفرلى اى استرنى يعنى يا رب بنم ذاتمى ستر ايله
لام صله ايجوندر اوله قوله واستر من اجلى يعنى لام اجل ايجون اوله اولسترى بنم اجلم
ايجون ايله ديمك اوله يعنى سترى كا سبب قربا ايله بعد ايلمه قوله فيجهل مقامى وقدرى
پس مقامم وقدرم خلق قاتنده بلنميه والا كسه مطلع اولميه قوله كما جهل قدرك
نته كه سنك قدرك انلر قاتنده مجهول اولدى قوله وما قدروا الله حق قدره
يعنى سن بو قولكده حكايت ايتدوك واول قوم حق تعالى نك حق مقدارين بلماديلر
ديدك اكرچه مقداردن منزه سن مكر اعتبارنده مظاهرله قوله ولوالدى اى من
كنت نتيجة عنهما وهما العقل والطبيعة رب اغفرلى اينك تتمه سيدر يعنى بنى ستر
ايتدوكك كبى والديمى دخى ستر ايله يعنى منتج وجودم اولان آب مكرمى كه روح
مجرده در ودام محترمى كه نفس منطبعه در ستر ايله ديمكدر زيرا روح فاعل ايله
طبيعت منفعله دن قالب حاصل اولوب نتيجه لرى واقع اولور كه حقيقت
انسانيه در معلوم اوله كه حكماء متأخرين طبيعة ظلمه ايله توصيف ايدوب
روحى نور ايله تمثيل ايدرلر واكثر حالده طبيعتى مذمتله ذكر ايدرلر ما خبرلرى
يوقدر كه انسانك مرتبۀ طبيعته تنزلى صورتا تنزل اما حقيقتده نهاية ترقيدر
زيرا بو قدر كمالات جزئيه ايله نفوس ناطقه دن بعض كملينه متحصل اولور
طبيعة وساطتى ايله بعد المفارقة بالاتفاق فيض منقطعدر شهود اكا بو در

وجرى بودركه حكمانك برزخيانه
شعورلرى يوقدر انجق مجردات صرفه
ايله مركبات صرفه كوروب بينهما ده
اولان عوالم برزخيه دن خبرلرى
يوقدر

سر

مصرع خاك شو خاك تا برويد كل • وبالجمله عالم طبيعة بو حقيره لابد كلدر
وحديث شريف دخى بو معنايى ناطقدر اذا مات ابن ادم انقطع عمله يعنى قچن
ابن ادم مادر طبيعتدن تكرار موت اضطرارى ايله تولد ايتسه جوارحه موقوف
اولان عملدن كسلور در زيرا عالم اخرت عالم عمل وكسب دكلدر بلكه عالم الجزا در
شيخ عطار اهل جنت راجنين امد خبر • كاولين جيزى دهد انجا جكر اهل جنت
جون بدند از هل زار زان جكر خوردن رسى كند باز رباعى تو كمان مى برى كه بعد
از مرك برخورى از وصال شمع طراز هر كه در زنده كى نيافت ورا جون بميرند كجا
بيايد باز رباعى اى نا طق اكرهر كز نى جسمانى حاصل نكنى معرفت ربانى • فرداكه
علاقهٔ بدن قطع شود • در ظلمت جهل جاودانه در مانى اكرچه عالم اخرتده دخى
بعض نفوسك ترقى سنه قايل اولمشلر اما خصا يصدن عمومى يوقدر مسلم اولدوغى
تقديرجه قوله ولمن دخل بيتى اى قلبى دخى بنم قلبمه داخل اولانه سترايله كه اول
مقام فنا فى الله وبقا بالله در قوله مؤمنا اى مصدقا بما يكون فيه من الاخبارات
الالهية مؤمن اولدوغى حالده سترايله يعنى قلبيه داخل اولان قلبده حاصل
اولان اخبارات والهامات الهيه يه ايمان كتوروب تصديق ايتدوكى حالده ستر
ايله قوله وهو ما حدثت به انفسهم خاطر بوكه اول اخبار الهى نفسلرينك خبر
ويردوكى اخباردركه مقام قلبده متمكن اولوب خبر ويرمشدر قوله وللمؤمنين
من العقول والمؤمنات من النفوس دخى عقل مجرده دن مؤمنلرى نفوس منطبعه دن
مؤمنات ستر ايله عقولدن ذكورتله تعبير ايتدى زيرا شانلرى تأثيردر ونفوسدن
انوثتله تعبير ايتدى زيرا شانلرى انفعالدر وتأثردر قوله ولا تزد الظالمين
من الظلمات اهل الغيب المكتفين خالف حجب الظلمانية الا تبارا ظالمين حقنده
زياده ايلمه يعنى يارب اهل ظلمت وغيبا ولوب پس پردهٔ ظلمانيه ده قالو

حجب

مطلب حکمة قدوسیة فی کلمة ادریسیة ٤٧

حجب ظلمانیة ایله مکتنف اولوب بودنلر حقنده تبار و هلاکدن غیری نسنه
زیاده ایلمه و آنلری فنا فی الله ده فانی و مستهلک ایله قوله فلا یعرفون نفوسهم
لشهودهم وجه الحق دونهم پس تا انلر بو هلاک سببی ایله نفسلرین بلمیه لر
مشاهده وجه حق ایله مست و مستغرق اولوب اول نفسلرندن غافل مطلق اولدقلری
ایچون قوله فی المحمدیین کل شیء هالک الا وجهه یعنی محمدیلر حقنده ایة مزبور
نازل اولدی قوله والتبار الهلاک تبار لغتده هلاکدر بو حالا ایله نوحیلر حقنده
کلن ایة محمدیلر حقنده منزل اولان ایته موافقت اتدی قوله ومن اراد ان یقف
علی اسرار نوح ءم نعلیه بالرقی فی تلک نوح فی کتابا لتنزلات الموصلة والسلام
علی من اتبع الهدی فص حکمة قدوسیة فی کلمة ادریسیة قوله العلو نسبتان علو
مکان وعلو مکانة وقتاکه حضرت ادریسک حقنده قرانده ورفعناه مکانا علیا
نازل اولدی ایسه شیخ قدس سره العزیز انوک حکمتنده ذکر علوله ابتدا ایدوب
العلو نسبتان دیدی یعنی صفت علو ایکی نوعدر برسی مکانه نسبت اولنان
علو برسی مکانته منسوب اولان یعنی مرتبه یه نسبت اولنان علودرکه برسی
اوله صفت قلنور برسی ثانیه وهر برسی ایله اول مکان صفتلنور صکره متمکن
صفتلنور واول مکانه یعنی مرتبه صکره صاحب مرتبه صفتلنور قوله فعلو المکان
ورفعناه مکانا علیا پس حضرة ادریسک صفت علو مکانتة ایة علیه ورفعناه
مکانا علیا دلالت ایتدی اما علو مکانت صفتی محمدیلر ایچوندر نته که کلسه کرکدر
قوله واعلی الامکنة المکان الذی یدور علیه رحی عالم الافلاک یعنی مرتبه جهتندن
جمیع امکنه نک اعلاسی اسیا بعالم افلاکوک مداری اولان مکاندر بعده صفت علو
مرتبه جهتی ایله قیدلک سببی بودرکه اعلای امکنه مطلقا عرش اعظمدرکه مستوای
رحمان ومنتهای جمیع مکانلردر اندن اوته زمان ومکان یوقدر اما فلک شمسی

مدار افلاك اعتبار اتدكلري شمسك روحانيتي قدره بيدر وسائر افلاكه فايض
نور اولدوغي درنته كه تصور اصحاب ارصاده سجه اكوا افلاكده صورة شمس شمسة قلادة
كبي كوردلمشدر سلطان كواكب اولوب فايض انوار علويات وسفليات اولدوغيچون
وبالجمله قلب عالم افلاك مرتبه سن بولدوغيچون قوله وهو فلك الشمس وفيه مقام
مقام روحانية ادريس ع م يعني اودا اسباب افلاكوك مداري اولان محل فلك شمسدر
دخي اول فلك شمسده روحانية ادريسك مقامي ثابتدر نته كه حديث معراج
بو معنايه شاهددر وروحانية شيخ قدس سره دخي روحانية ادريسله جمع
اولوب بينهماده جريان معارضات جزئيله بوكه مساعددر كتاب تنزلاتده
بيان اولنمشدر قوله وتحته سبعة افلاك وفلك شمسك التنده يدي
فلك واردر زيرا انلرك عناصر دخي افلاك عد اولنمشدر پس جملة ما تحتي يدي
اولور قوله وهو الخامس عشره وفلك شمس بو جمله افلاكوك اون بشنجي سي اعتبار
اولنور اكرچه بحسب الترتيب معدود داخيردر كل ايسه لكن جمله متمم اولماغله
فرد اخير حكمنده اولور قوله فالذي فوقه فلك الاحمر شمسك فوقنده اولان
فلك مريخدر قوله وفلك المشتري وفلك الكيوان بعده فلك مشتري بعده زحلدر
قوله وفلك المنازل بعده فلك ثوابتدر قوله والفلك الاطلس بونلردن صكره
فلك اطلسدر نقوش كواكبدن ساده وتعينات رسومدن ازاده ومطلس
اولدوغيچون بو اسم ايله مسميدر وفلك مزبور مصدر حركة يوميه ومعيار
ماهية زماندر فوقنده نه زمان نه مكاندر منلا جامي ايدر نسخهٔ مصنفدن
منقولدركه فلك اطلس فلك بروج ايله تفسير اولنمش طريق عطف بيان
ايله وجه تسميه تقادير بروج بونده واقع اولدوغيچون اوله اكرچه وضع
اسامي سي فلك منازلده واقع اولان كواكبك نسبتيجه مجازاتي اعتباريله در

اكر ضم همزه وفتح كافله كره نك دركه طوبدر اكر دخي طوبدر
سلمه

فلك قمرك ما تحتي فلك نار اولور فلك نارك تحتي فلك ماء اولور فلك مانوك تحتي كرهٔ ارض پس بو جمله كرات اربعه فوقنده اولان افلاك ثلثه ايله يدي اولور طبقات ارض متعدده ايكن واحد اعتبار اولنمشدر وطن نوعيه سببي ايله

عقله المستوفز شيخك رسالهلرندن بر رساله نك اسميدر ضم عين وسكون قافله

قوله فلك الكرسى وفلك العرش شيخ قدس سره فلك مز بودين دخى فتوحاتنك
وعقله ده اثبات اتمشدر وفلك الملسه عرش تكوين ديمشدر زيرا طبايع
وساطتيله مبداء ظهور كون وفساد ومصدر تغيرات ازمنه واوقاتدر ومستواى
رحمان اولا بوعرش دكلدر بلكه ما فوق اجسام اولان عرش عظيمدر كه ما فوقنده
جسم يوقدر بعده مستواى رحمان كرسيدر حكما ايسه تسعهٔ مز بوره نك
ما فوقنده فلك اخرك عدمنه جزم اتمه مشلردر وذكر شئ ماعداى منافى دكلدر
نهاية فلكه مدلل عقلا تسعه دن اقل اولماز وغيره اثبات اتمشلردر قوله والذى
دونه فلك الزهرة وفلك الكاتب وفلك شمسك اشغه سى فلك زهره در وفلك
زهره نك تحتى فلك عطارددر قوله وفلك القمر وكرة الاثير فلك عطاردك
تحتى فلك قمردر فلك قمرك تحتى كرهٔ ناردر قوله وكرة الهواء وكرة الماء وكرة
التراب وكرهٔ نارك تحتى كرهٔ هوادر كرهٔ هوانك التى كرهٔ مادر وكرهٔ مانك
كرهٔ ترابدر شيخ رضى الله عنه سبقا بونلردن فلك ايله تعبير ايدوب حالا
كره ديدوكى مسامحه در بعضلر ذكر سابقى تغليبه حمل اتمشلر قوله فمن
حيث هو قطب الافلاك هو رفيع المكان پس فلك شمس قطب محور افلاك
اولدوغى حيثيتله رفعت ايله موصوف اولور حضرة ادريس دخى انده متمكن
اولماغله رفيع المكاندر قوله واما علو المكانة فهو لنا اعنى المحمديين قال الله
تعالى وانتم الاعلون والله معكم فى هذا العلو اما علو مكانه يعنى مرتبه يوجه
لكى بزم ايچوندر يعنى محمديلر ايچوندركه الله تعالى كلام كريمنده امة محمد عم
خطاب اولان وانتم الاعلون حكمنى والله معكم ايله تعقيب اتمشدر مراد
معيت الهيه دن حاصل اولان شرف وبناهندر عبدى مرتبهٔ الوهيته سبب
تقريبدر قوله وهو سبحانه وتعالى عن المكان لا عن المكانة سؤال مقدردن

جوابدرکه کان کلام سابقه متوجه اولدیکه الله تعالی نك عباد له معیتی نجه منصور
درعباد خود اجسامدر جسم مکانیدر جواب و یردکه علوم رابتدر حق تعالی مکاندن
متعالی ایسه مکانه دن متعالی دکلدر پس عباد له اشتراك ومعیله اولان علو علو
مکانت اولیجاق سؤال مندفع اولور قوله ولما خافت نفوس العمال منا وقتاکه بزدن یعنی
امة محمد دن اولان نفوس عمال یعنی زهاد وعباد که عملاری حقایقه متجاوز اولمیوب
بلکه حظ ونصیبلری انجق اعمال جوارحی ایله کسب وعبادته فایز اولدی ایسه بونلر
خایف خرمان اولمامغ ایچون قوله اتبع المعیة بقوله ولن یترکم اعمالکم معیة یعنی
مکانة علمیه یی شرف مکان عملی ایله اتباع ایدوب ولن یترکم اعمالکم بیوردی یعنی
حق سبحانه وتعالی سزلك اعمالکوزك دخی جزاسن ومکافاتن نقص ایتمز علم روحانی
مقابله سنده دخی شرف علو مکان و یردیلکن اصحاب علم وعمل جزئیتین ایله ذو حظ
اولوردی اما اصحاب عمل جهة واحده ایله ذو حظ اولور پس بنه اصحاب عمل ایچون حرمان
من وجه مقدر در لکن بونلر اشراق نور عمل ایله مرآت باطنلرین متجلی ایدوب صورة
استعدادلرین آنده مشاهده ایدرلر واول شهود جلی ایله تسلی بولورلر قوله
فالعمل یطلب المکان والعلم یطلب المکانة فجمع لنا بین الرفعتین علو المکان بالعمل
وعلو المکانة بالعلم پس عمل عمال مکان طلب ایدرکه مراتب جناندر وعلم علما مکانة
ورفعة طلب ایدرکه قرب من الله وتجلای جمال رحماندر پس حق سبحانه وتعالی
بیزه یعنی محمدیلره در رفعتین میانینی جمع ایتدی برسی علو مکان نسبت العلم والعمل
درکه علماء بالله تجلای علمیه ایله حصول بولور چونکه مرتبتینك برسی صوری
جسمانی و برسی معنوی روحانیدرلر لابد معنوی علمه صوری عمله مجازات ایدوب
مثلی مثله مجازات اولندی قوله ثم قال الله تعالی تنزیها للاشتراك سبح اسم
ربك الاعلی عن هذا الاشتراك المعنوی بوندن صکره الله تعالی محمدیلره ایله

مابين ده ثابت اولان اشتراك علويه ايهام اندوكى معية توهمين دفع ايچون
تنزيه ايله امر ايدوب سبح اسم ربك الاعلى الذى ديدى يعنى بو توهم اولنان
اشتراك معنويدن اسم ربكى تنزيه ايله ديدى قوله ومن اعجب الامور كون الانسان
اعلى الموجودات اعنى الانسان الكامل دخى امورك عجب دكندندر انسانك اعلاى موجودات
اولماسى زيرا انسان كاملك مرتبه سى جميع مراتب جامعدر ناقصك مرتبه سى ايسه
اسفل سافلين در پس نجه اعلاى موجودك اولور علو خود امر نسبى در مرتبۀ سفليه
يه نسبت ايله بولنور جميع مراتب جامع اولندر مراتب مستويه اولور قوله وما نسب
اليه العلو الا بالتبعية حالاكه انسانه علو مرتبه نسبت اولندى الا تبعية واضافه
ايله اصالتله دكل قوله اما الى المكان او المكانة وهى المنزلة مكانة منزلتدر قوله
فما كان علوه لذاته پس انسان كاملك علو بالذات اولمادى بالواسطه اولدى
يعنى مكان يا مكانة واسطه سيله قوله فهو العلى بعلو المكان پس انساندن بعض
علو مكان صاحبى اولدى محمد بلركبى قوله فالعلو بالاضافة لهما پس نسبة علو
اصالتله مكان ومكانة ايچون ثابت اولدى تبعيتى ايله انسان كامل ايچون اولدى
قوله فعلو المكان كالرحمن على العرش استوى پس علو مكان حقه نسبة ايله رحمانك
عرشه استوى كبيدر قوله وهو اعلى الاماكن حال بوكه عرش اماكنك اعلى سيدر
زيرا عرشك ما فوقنده مكان يوقدر وجهة يوقدر زيرا عرش محدد جميع جهاتدر پس
علو نسبت جهة ايله اولورا ولد تقديرجه فلك شمسك اعلالغى منافى اولمز زيرا
فلك شمسك اعلالغى مرتبه ومكانة حسبى ايله درنته كه بيان اولنمشدر وجهك
تمكندن تعالى سى وتنزهى عرشه استوى سنى منافى دكلدر زيرا بعض اسماسى ايله
بير مظهره ظهورا تمكدن بجميع الذات والصفات اكابرا بر اولمق لازم كلمز قوله وعلو
المكانة كل شئ هالك الا وجهه والله يرجع الامر اله مع الله دخى علو مكانة

حقه نسبت ایله کل شئ هالك الا وجهه قولندن وایشین مز بو رتبندن فهم اولنور
واقعا جمیع اشیا هالك وحق باقی ومالك اولمق وجمیع امورڭ مرجع وموردی اولوب
والهیتده واحد ومنفرد اولمق مرتبهٔ علیه ومکانهٔ رفیعه دکلمیدر قوله فلما قال الله
تعالی ورفعناه مکانا علیا نجعل نعتا للمکان وقتا که حق تعالی حقنده ورفعناه
مکانا علیا دیدی ایسه علیا لفظی نعت مکان قلدی واد ریس ایچون علو مکان
اثبات اتدی پس علو مز بو ر علو مکان اولدی جواب لما محذوفدر لما تانسلنجوابندن
ذکرایله اکتفا اولندی تقدیر کلام فهذا علو المکاندر قوله واذ قال ربك للملائکة
انی جاعل فی الارض خلیفة فهذا علو المکانة دخی وقتا که حق تعالی ملائکه خطاب
ایدوب تحقیقا بن ادمی یرده بوزنده خلیفه اتدم دیجك خلافتدن علو مکانة فهم اولندی
زیرا امر حسی دکلدر که مکانه حمل اولونه قوله وقال الله تعالی استکبرت ام کنت من
العالین دخی حق تعالی حق ملائکه ده ابلیسه خطاب اتدوکی زمانده استکبرت
ام کنت من العالین دیدی یعنی ابلیس استکبار ایدوب بویوکلندکمی یوخسه ملائکه
مهیمیندن می اولدك انلرك مرتبه سی عالیدر زیرا وجوددن صفا ولده واقع اولمشلردر
وسجود آدم ایله مأمور دکلردر لکن بونلری حق تعالی مهیم قلدوغی تدوین وجود
وتکوین بود وشهود ایله مکرم اتدوکیچون دنته که شیخ قدس سره فتوحات قدسیه
ده بو معنایه تنبیه اتمشدر پس معنای آیه کریمه دیمکدر که استکبار می اتدك
یوخسه مهیمین عالیدنمی اولدك انلر حقنده غیریه ساجد وکمال حقدن اوزکه
سنز مشاهد اولمزلر بعده فسجد الملائکة کلهم شمولنه نقیض واجمعین تاکیدندن
متباعد اولمزلر زیرا امر مزبور عقلای عالمین واردا ولمشدر پس عقل اولده مادون
مجمل ومفصل تحت شمولده مدخل بولوب وارادهٔ کلیة عاید قلنور بعده حقیقت
کلیه دن فرد ساجد اولماغله حقیقت کلیه ده سجود بولنور پس کان جمیع افراد

افراد متضمن

متضمن وجود قلنور قوله فجعل العلو للملائكة پس حق تعالى علو بعض ملائكه معهوده
ایچون قلدیکه سابق الذکر اولان مهیمین در زیرا ملائکه معهوده ادمك وجودندن
بیخبردر قنده قلدی سجود بولارك مرتبه سی امور مأمور وساجد وسجود ممتاز
اولمدی دخی یردر قوله فلو كان لكونهم ملائكة لدخل الملائكة كلهم فی هذا العلو
فلما لم یعم فی هذا العلو مع اشتراكهم عرفنا ان هذه العلو المكانة پس اكر حق تعالى
بونلارك ایچون علو مرتبه اثبات اتدوكی مجرد ملائكه اولدقلری ایچون اولسه
ملائكه عالین وسافلین علومز بورده داخل اولوردی پس وقتاكه ملكیتده
اشتراكلری وار ایكن حق تعالى ملائكه دخول مرتبه ده تعمیم واشتراك اتدی
ایسه بیز عارف اولدقكه علو مزبور عند الله مرتبة علیا ایمش وذلك فضل الله
یؤتیه من یشاء قوله وكذلك الخلفاء من الناس دخی كرو بجن ملائكه عالین
كبی خلفاء ناسك علو مكانه در علو ذاتی دكلدر قوله فانه لو كان علوهم بالخلافة
علوا ذاتیا لكان كل انسان زیرا اكر خلافه سبی ایله ثابت اولان علو علو ذاتی
اولیدی علو مزبور انسان ایچون ثابت اولور ایدی قوله فلما لم یعم ذلك العلو
عرفنا ان ذلك العلو المكانة پس وقتاكه خلفاء ایچون عند الله الناس حاصل اولان
علو مزبور عام اولمیوب یعنی نفس طبیعه انسانیه ایچون اولمایوب علل زایده
خارجیه سی اقتضاسی ایله اولدی ایسه بلدك كه علو مزبور علو مكانة ایمش قوله
ومن اسمائه الحسنى العلی علی من وثمه الا هو حاصل بوكه حقك اسماء حسنی ذاتیه سندن
اسم اعلی در پس اسم مزبور ایله حقك اتسامی مقتضاسیجه نسبت علویه كمك
اوزرینه ثابت اولور مرتبهٔ جمعده خود حقدن غیری موجود یوقدر پس غیره
نسبتیجه متصور اولور قوله فهو العلی لذاته پس حق تعالینك صفت علوی
ذاتی اجلیچون ایمش غیره نسبت ایله دكل ایمش قوله او عن ماذا یعنی علو مزبور

علی علیه اذا غلب معناسندن اولمق وار نته که سبق ایتدی یا خود علی عنه اذا ارتفع
معناسندن اولمق وارکه عن ماذا اوید وکی اکا اشارتدر یعنی ندن استفادهٔ
علو ایدوب اندن مرتفع اولدی ونک اوزرینه غلبه ایدیکه اضافی اولوب لغیره
اوله قوله وماهو الا هو حال بوکه اول مغلوب فرض اولان ومقید فرض اولان شیٔ
عین حقدر غیر یوقدر قوله فعلوه لنفسه پس حقک علو لذاته اولور لغیره اولمز
قوله وهو دخی اول علو ذاتی ایله موصوف اولان قوله حق من حیث الوجود عین
الموجودات یعنی حق تعالی تقییدات عینیه ایله مقید اولدوغی حیثیتله موجوداتک
عینیدر یا خود وجود من حیث الوجود والتحقیق عین موجوداتدر اما علم وتعقل
حیثیتندن غیر موجوداتدر زیرا مطلق باعتبار التحقیق عین مقیددر وتعقل
اعتباریله غیردر قوله والمسمی محدثات هی العلیة لذاتها پس محدثاتله مسمی
اولان موجودات علی بالذات اولورلر زیرا علی بالذاتله بینهماده مغایرت مطلقه
یوقدر قوله ولیست الا هو حال بوکه اول محدثاتله مسمی اولان موجود دکلدر
الا عین حقدر قوله فهو العلی پس حق تعالی مرتبهٔ فرقده دخی علی لذاته مرتبهٔ
جمعده علی بالذات اولدوغی کبی نته که ذکر مسبوقا ولدی قوله لا علو اضافه
علو اضافی دکلدر زیرا غیر یوقدر که اکا نسبت واضافت اولنه قوله لان الاعیان
التی هی العدم الثابتة فیه ماشمت رایحة الوجود زیرا عدم خارجی ایله موصوف
اولان اعیانکه عدم مزبورده ثابته در وجود خارجی رایحه سن شم اتمامشلردر
قوله فهی علی حالها فی العدم پس اعیان عدمیاة دائما وجود خارجیده غیر یوقدر
که علو ذاتی حقه اکا مضاف قله اکر وجودن دخی فرض اتسک عین ثابت اولمز
زیرا صور تجلیاتدن برصورة ثابت اولمق لازم کلور اول خود غیر دکلدر مزوجه
عین حقدر قوله مع تعداد الصور فی الوجود یعنی موجوداتده متکثر ومتجدد

مطلق باعتبار التحقیق عین مقیددر وتعقل اعتباریله غیردر

اولان

اولان صور کاینه و فاسده ایله که هر موجود ایچون برسنك اختصاصی وارددر زیرا
الاعیان تتقلب علیها الاحوال والحق یتقلب فی الاحوال فصوصده مذکور مقالدر
یعنی حق واحد بین الاحوال یعنی بین الموجودات الخارجیة منقلبدرکه هر برنده
بر وجهله متجلیدرکه موجبکه سالبدر معروض وجود وعدم اولمز بلکه عین وجود
درکه مظاهر اسما وصفاتیله منصبغ اولور اما اعیان متعدده ده حال بو منوال
اوزره دکلدر بلکه احکامی اعتبار ایله معروض احوال وجود وعدم اولور واوزرینه
احوال المنقلبا ولوردکلری بو معنیدر بحث نفیس معلوم اوله که اعیان ثابته
ایچون ایکی اعتبار وارددر بریسی بودرکه اسماء الهیه صور اعتبار اولنور بریسی دخی
موجودات خارجیه یه حقایق اولنور اعتبار اولیله اسما ارواح اعیان ابدان کبی
کبی اولور اعتبار ثانی ایله عکسی اولور یعنی اعیان ارواح اولوب موجودات خارجیه
ابدان منزله سنده کورنور بعده اعیان ایچون ایکی اعتبار لطیف دخی تمثیلودر بریسی
بوکه اعیان مرایای حقی اوله [وجود] نته که فیض مقدس در ثانیسی بوکه وجود حق مرآت
اعیان واسما وصفات اوله نته که فیض اقدسدر پس عند التحقیق خارجده وجود
دن غیری شیء یوقدر واول وجود عین حقدر اعیان ثابته ایسه صور علمیه اولدقلری
حال اوزره مستمر اولوب وجود خارجی رایحه سن شم ایتمامشلردر وهر کونا تمیزلری اعتبار
من بورشهود موحددرکه حق غالب وخلق معدوم ومنسب کورر اما اعتبار ثانیکه
اعتبار مسبهدر وجود خارجیده اعیاندن غیری نسنه کورمزلر وجود حقکه مرآت
اعیان خارجیه اولمشدر انلر هر کز کورمزلر الا مکوورا، تنق غیرتدن وحجاب سرادقات
جمال وجلالدن کورینور حاصل کلام ایکی طائفه دخی مرآت حالتین من بوریده
کورمزلر ایکی صورة مرئیه نی کورورلر لکن طائفه اولینك صورة من نوره سی
حقدر طائفه ثانیه نك اعیان خارجیه دامآ محقق مشاهد لایزاد مرأتی

وصورتی مرتبتین دخی مشاهده ایدوب صورة کوروب مرآتدن غفلت اتمز ومرآتی
کوروب مرآتدن صورتدن غیبت قلمز پس شیخ کامل قدس سره العزیز طوائف ثالثه
نك مرتبه لرن جامع اولوب بحر مواج کبی هر لجه دن برکاره درر حقایق وگوهر لاء
لایق ومتناسق اخراج ایدوب بضن فان مصرفت ایچنده رواج وبرر وهر که بو تحقیقه
لبنه واصل اولوب ومیوه سخنندن مذاق وجداننه جاشنی حاصل ایده بحر توحید
دن اعتراف ومترجمك ذوقنه اعتراف ایدرا ولا واما بنعمت ربك فحدث
قوله والعین واحدة من المجموع فی المجموع وعین که مجموعدن تجلاسی من حیث
التقیید بالقیود اتدر نسبتی نسبت ظهوردر اما مجموعده تجلاسی من حیث الاطلاق
ونسبت نسبت بطوندر وعند النسبتین عین شیء واحدر یا حود مجموعدن
ظاهر اولور وجود خلق نظرنده مرآت اولان نسبتا اما امرین جمع ایدن نسبت
مجموعدن ظاهر ومجموعده باطن کورنور قوله فوجود الکثرة انما هو فی الاسماء
پس وجود کثرة اسمایه نسبت ایله در یعنی کثرة اسماده در بو جنسه خارجده عین
واحده دن غیری شیء یوقدر عین مطلق تعین قیدی ایله متعین اولور وعین متعینه
اسم دیرلر پس نسبت وتعینات کثیره دن حاصل اولور قوله وهی النسب یعنی اول
اسماء خصوصیات مزبوره اعتبار یله عین واحده عارض اولور نسبتلردر صور موجوداتدن
ظاهر اولدوغی حیثیتله وصور مزبوره ده داخل اولدوغی اعتبار یله قوله وهی امور عدمیه
یعنی اول نسبتلر خارجه نسبتا امور عدمیه در آنلرك ایجون وجود حقدن متمیز بر وجود
یوقدر اگرچه بحسب العقل موجودات متمایزه عد اولنور پس وجود کثرة امور عدمیه ونسبت
موهومه دن حاصل اولور حکما آنك جواهر اعراضدن مرکب اولوردکلری بودر قوله ولیس
الا العین الذی هو الذات یعنی وجود خارجیده عین واحدد ن غیری موجود یوقدر که
اول ذات حقدر ووجود مطلقدر امور عدمیه نك اضافات ایله متکثر کورینور قوله

عین مطلق تعین قیدی ایله متعین اولور وعین متعینه اسم دیرلر

فهو

فهو العلي النفـ

فهو العلي لنفسه لا بالاضافة پس حق تعالى عين كثرتده ايكن علوى لنفسه و ذاته در
غيره اضافتله دكلدر قوله فما في العالم من هذه الحيثية علو اضافة پس عالمده بو حيثيتدن
علو اضافة يوقدر يعني عين واحد اولوب كثرة مشهوده عدميه اولدوغي اجلدن علو
اضافى يوقدر هب علو ذاتى در لكن حيثية اخرى دن يعني جهة غيريتدن علو اضافى
دخى بولنسه جائزدر نتكه بو معنايه اشارت ايدوب بيورمشدر قوله يمكن الوجوه
الوجودية متفاصلة لكن وجوه وجودية يعني وجود مضاف اولان اعتبارات
بعض بعضندن زياده در قوله فعلو الاضافة موجود في العين الواحدة من حيث الوجوه
الكثيرة پس علو اضافة عين واحده ده موجوددر وجوه كثيرة متخالفة متضاده
اعتباريله برى برندن اعلى و اسفلدر احدها اثبتر لخر افضل او لمق كبى قوله لذلك نقول
هو لا هو و انت لا انت بو اجلدندركه يعني واحدك وجوه كثيرة متخالفه ايله ظهورندن
اوتورى دركه حتى بعض وجوه ايله اثبات و بعض وجوه ايله سلب ايدرسن مثلا
هو ديرسن بحسب الاطلاق و غيبت ايله تعبير ايدرسن و اثبات حقيه ايدرسن لا هو
ديرسن بحسب التقييد سلب حقيه ايدرسن و خطاب ايله تعبير ايدوب انت درسن
جهة تقييد وجوه ايله و جهة اطلاقدن اثبات حقيه ايدرسن بعده لا انت ديرسن
جهة تقييد و حقايله حتى سلب ايدرسن قوله قال الخراز رحمة الله تعالى و هو وجه
من وجوه الحق و لسان من السنة يعني شيخ مصنف نقل ايدوب بيوردركه ابو سعيد
خراز كه كبار مشايخدن بركبيردر و وجوه حقدن بر وجه و السنة حقدن بر لسان
دردر و بالجمله مظاهر كامله دن بر مظهردر قوله ينطق به عن نفسه بان الله لا يعرف
الا بجمعه بين الاضداد في الحكم عليها حق تعالى نك سببى ايله نفسندن خبر ديرر
كه حق تعالى معلوم اولمازمادامكه حق تعالى نك اوزدينه حكمده اضداد مابينى
جمع اولنميه يعني اضداد جمع اولنور و جهة وحدة واحدية جمع ايله حق اوزرينه

مثلا هو ديرسن باطنيتن اثبات
و ظاهريتن سلب ايدرسن و لا هو ديرسن
عكسده باطني سلب ظاهرى
اثبات ايدرسن انت لا انت دخى
بوكه قياس اولنه
مسلم

حکم اولنمیه معرفت حاصل اولماز بو حسبه جهات مختلفه ایله حکم ده اغیار دخی
مشترکدر مثلا حوادث ما سوادن شیء واحده نسبت متخالفه ایله هم اول و هم
اخر هم باطن و هم ظاهر دیمك جائزدر اما نسبة واحده ایله حقه مخصوصدر قوله
فهو الاول والاخر والظاهر والباطن فهو ما عین ما ظهر وهو عین ما بطن فی
حال ظهوره یعنی حال ظهورده کرو باطنك عینیدر کذلك ظاهرك عینی اولدوغی
کبی و حال اخرتده دخی عین لخر اولدوغی کبی عین اول در قوله وما ثمه من یراه
غیره پس بو عالم شهادتده حقی حقدن غیری کورر یوقدر که حقا کا ظاهر اوله
قوله وما ثمه من بطن عنه دخی حقدن باطن و مستور اولور بر شیء یوقدر که اول
شیء حقدن محتجب قاله پس حق عارفیندن برسنه ظاهر اولسه قوله فهو ظاهر
لنفسه حق کور نفسنه ظاهر اولور غیره ظاهر اولماز قوله باطن عنه و نفسندن
باطن و محجوب اولور غیردن اولمز زیرا جاهل محجوبدن باطن اولسه کرکدر اول
جاهل محجوب خود مظاهر حجابیه سندن بر مظهریدر غیری دکلدر قوله وهو
المسمی ابا سعید الخراز وغیر ذلك من اسماء المحدثات یعنی ابا سعید آدیله مسمی
اولان شخص دخی عین حقدر دخی سائر اسماء محدثاتیله مسمی اولنلر دخی کذلك
اکوانه حقك تنزلات حیثیتندن عین حقدر قوله فیقول الباطن لا اذا قال
الظاهر انا یعنی حق اسم ظاهر انانیتی ایله ظهور ایدوب احکام و اثارنی
اظهار قلسه اسم باطن انی نفی ایدر و انی مجامع اولمز و کندونك احکام و
اثارنی اظهاره قادر اولمز قوله والظاهر لا اذا قال الباطن انا یعنی کذلك
حق اسم باطن اکا دیسه اسم ظاهر انی نفی ایدوب لا دیر محصل سائر اضداده
هب حال بو منوال اوزره نسخ اولنمشدر هر ضد ضد اخرك مقتضای ذاتنی
مشیت و خلافتی نافیدر اما بو جمله ایله مجموعی سی حقیقة واحده تحتنده

اکرچه حقیقتده بو دخی
معرفت حق دکلدر نهایة
معرفت فی الجمله اولا

مندرج

مندرج وجهة وحدة ايله مجتمع اولورلر قوله والمتكلم واحد يعني اضدا د على حدة اقوال
متخالفه يي تقول ايدر لكن جمله سنده متكلم واحد در احديت عين ايله بجامى بك صورة
بر دوكونه هى آيدت بكوش كاهى نداهى نهيش نام وكه صدا المجزه مغاير بوده لردن
بر صداى نغمهٔ هودر كهى عشاقدن اغاز ايدر كاهى محيردن • نظرفه جوهر معجون
اولور تركيب انسانى • بسيطك كوستر كيفيتن نقش مصوردن بيكن بر رشتهٔ
تقديرايدر تحريك اشيانك • خيال ظل ايدرسن عرض بيكر ظل چادردن جمال شاهدى
كور عارف شاهد شناس ايكن • تجلا ايلين بر نوردهب جمله مظهردن كهى عارف
كهى جاهل كهى حق وكهى باطل كهى منظور كه ناظر نظردن كاه منظردن قوله وهو
عين السامع دخى متكلم عين سامعدر زيرا حق صفت نطق وكلامله اشياده
تجلى ايتمشدر پس جامع ومتكلم ومخاطب وكلام جمله سى عين واحد در قوله يقول
النبي عليه السلام وما حدثت به انفسها يعني عين هم متكلم وسامع اولماغك
مثالنى نته كه نبي عليه السلامدن حديث صحيحدر كه ان الله تعالى تجاوز لامتى
ماحدثت به انفسها مالم تتكلم او يعمل يعني حق امتك نفسى وقلبى ايله سويله شوب
دلنه وعملنه كتورمدوكى كناهدن كچمشدر قوله فهى المحدثة السامعة حديثها
العاملة بما حدثت به نفسها والعين واحدة وان اختلفت الاحكام پس اول
محادثة ايدن نفوس حديثنى هم سامع هم محدثدر وهم حديثنه عالمدر حاصل كلام
بوكه عين واحده در واحكام مختلفه دركه تحديث وسماع وعلمدر قوله ولا سبيل
الى جهل مثل هذا بونك امثالنك جهلنه سبيل يوقدر يعني نفس واحد اولوب
اختلاف اوصافله اسامى كثيره سى اولمق امر واجدانيدر مجهول ومستور اولمز
قوله فانه يعلمه كل انسان من نفسه زيرا بودكمز معناى انسان نفسنه

مثلا اختلاف قوى حسيله انسانه كاه
ديرلو ومتكلم وعالم وبصير ديرلو عين
واحدا اسماء متعدده ايله معدود
اولور

حديث نفس

مراجعت اتسه علم وجدانی ایله بیلور قوله وهو صورة الحق انسان ایسه صورة حقدرته که نبی علیه السلام ان الله خلق ادم علی صورة الرحمن دیمشدر قوله فاختلط الامور پس عین واحده امور متکثره ایله مختلط اولور ومسمای واحد مطلق امور مختلفه ایله تقید ندن کثرة اسمائیه متحصل اولور قوله کما ظهرت الاعداد بالواحد فی المراتب المعلومة یعنی وقتا که واحدک مراتب متعدده ظهور وتکرری حقک مظاهر متعدده سنده ظهوری مثال تام اولدی ایسه واحدک مراتب معلومه ده تکرری وعقود مختلفه ده وجود وتقیدی ایله تمثیل ایدوبدر که اعداد تکرر واحد ایله مراتب معلومده ظاهر اولدی دیدی قوله فاوجد الواحد العدد وفصل العدد الواحد پس واحد تکرری ایله عددی ایجاب ایلدی زیرا واحد متکثر اولماسه حصول عدد ممکن اولمازدی عدد دخی مراتب حسبی ایله واحدی تفصیل ایتدی یعنی واحدک احکامنی مثلا اثنین کبی وثلثه واربعه کبی الی غیر النهایة ممتاز ومعین ایتدی زیرا اگرچه بحسب الماده مراتب مذکوره دن هر مرتبه واحدک غیریدر دکلدر لکن بحسب الهیئة والصوره غیریدر مثلا ماده جهتندن واحددرته که ثلثه اوچ واحددر اما هیئت وحدانیه ایله غیر اولمشدر معلوم اوله که شیخک مذهبی اصحاب اعداددن قول متقدمین ومذهب فیثاغورس حکیمدر که انلر مراتب عددیه ماهیات متخالفه اعتبار ایدوب هر بری ایچون خواص متنوعه اثبات ایتمشلردر اما متاخرین حکما اعداد ایچون ماهیات متخالفه اعتبار ایتمایوب عقود عشره وتسعه وسبعه الی غیر ذلک احاددن مرکبلردر جمله سنک حقیقتلری واحددر حقایق مختلفه دکللردر دیمشلردر خواص اعداده واقف اولمایوب ما یختص اولان اسراره مطلع اولمادقلری ایچون قوله وما ظهر حکم العدد الا بالمعدود وحکم عدد ظاهر اولمازالا

مراتب عددیه احاد وعشرات ومئات والوف کبی الی غیر النهایة

معدود

معدود ایله زیرا عدد عرض غیر قار الذات اولدوغی جلدن لابد بر موجود بذاته ایله
قائم اولور کذلك اعیان ثابته واسماء الهیه تحت قهر احدیه ده مستهلك اولدوغی
جهتدن متغایرة الاحکام والاثار اولمازلر الا مظاهر خارجیه ایله اولور زیرا اردر
کرك تلك المظاهر حسیات اولسون اعضاء ظاهرهٔ انسانیه کبی کرك معدوم
فی الحس وموجود فی العقل اولسون قوای باطنه کبی قوله والمعدود منه عدم
ومنه موجود یعنی معدوددن بعض معد ومدرعدم حسی حسبی ایله بعض موجوده
وجود حسی حسبی ایله قوله معد یعدم الشیء من حیث الحس وهو موجود من حیث
العقل پس بعض شیء حواس ظاهره ایله کوریلمك ایله معدوم حکمنده اولور
حال بوکه من حیث العقل موجود در زیرا عقل انی اثار حسبی ایله ادراك ایدر
مثلا نفس ناطقه و قوای باطنه کبی بو مقولیه موجود معدوم نما دیرلر اما
اجساد ظلمانیه که موجودات عقلیه نك ظلالی واثاریدر فی الحقیقه معدوملردر
لکن وجود ودهر یلری حسبی ایله موجود کورینورلر بونلر معدوم موجود نما دیرلر
حاصل کلام عالم مظاهر جمیعا حسی وشهادی اولمق لازم دکلدر بعض شهادی
وبعض غیبی اولمق جایزدر قوله فلابد من عدد ومعدود ولابد من واحد ینشی ذلك
فینشأ بسببه پس بوندن برعدددن لابددرکه واحدی تفصیل ایده ومعدوددن
دخی لابددرکه مظهر حکم عدد اوله وبر واحددن دخی لابددرکه ذلك العددی
تکراری سببی ایله انشاء ایده پس اول علة واحده سببی ایله عدد کثیره موجود
اولوب نشاء وجود وکیفیت بوز وشهو بوله قوله فان کان کل مرتبة من العدد
حقیقة واحدة کالتسعة مثلا والعشرة الی ادنی والی اکثر الی غیر النهایة ما هی
مجموع پس مراتب عددیه دن هر مرتبه حقیقة واحده اولدیایسه مثلا تسعه
وعشرة کبی ادنا سنه واعلاسنه وارنجه مجموع من الاحاد ولمن زیرا هر حقیقة

وحدة نوعيه سی سببی ایله واحددر پس ولحد بجه مجموع من الاحاد اولور واحد
خود جمعی منافیدر قوله ولا ینفك عنها اسم جمع الاحاد فان الاثنین حقیقة
واحدة والثلثة حقیقة واحدة بالغا ما بلغت هذه المراتب وان کانت واحدة
فما عین واحدة منهن عین ما بقی دخی مراتب مزبوره دن اسم جمع احاد منفك
اولماز معنی اکرچه وحده نوعیه نك عروضی حسبیله منفك اولور لکن بحسب
الذات منفك اولماز زیرا اثنین حقیقة واحدة وثلثه حقیقة ولحده لخوی
دریتشد وکی عدده وار بجه حقایق مختلفه در ومراتب مزبوره دن اکرچه
هر بری برأسها حقیقة ولحده در پس احدهما نك حقیقتی حقیقت اخرانك
عینی دکلدر پس بو تقدیر جه بر فصل فارقدن لابد در جنس جامع ایله که
اسم جمع احاددر قوله فالجمع یأخذها پس جمع مذبور مراتبنك جمیعسنه
متناول اولور یعنی جمع احاد مراتب عددیه یه جنس شامل اولور قوله فیقوك
بها پس جمع مذبور مراتب مذکوریه قابل اولور یعنی مظهر اولوب ممتاز ومتعین
قیلور اثبات ایدر قوله منها یعنی امتیاز وتعینات مزبوره ذوات اعداد مزبوره
دن ناشی اولدوغی وتفاوت جمعیات فصل فارق اولوب ماهیات متخالفه حاصل
اولورنته که مذهب فیثاغورثدر قوله ونحکم بها علیها دخی جمع مزبورانلار
ایله قائم اولان جمعیات احاد معناسی اعتباریله کرو انلارك اوزرینه فصل
ممیز ایله مراتب معدده دیو حکم ایدر نته که حق اعیان ثابته اوزرینه تعدد
اعطا اتدوکی احوال ایله حکم ایدردی حضرت شیخ قدس سره العزیز
بوراده اعداد حسابیه یی اعداد کونیه صورتنده تمثیل اتدی فهمه تقریب
وتمثیل ایجون قوله وقد ظهر فی هذا القول دخی بو قولده تحقیق ظاهر اولدی
یعنی جمع مزبورك تلك المراتب وجودی وبعضنك بعضندن امتیازی

قولنده

قولنده واثباتنده ظاهر اولدی قوله عشرون مرتبة بگوم مرتبه ظاهر اولدی
قوله فقد دخلها التركيب پس اول مراتب عشر بينه تركيب داخل اولدی يعنی بعضنك
بعضی ايله تركيبی كه ما فوقنده حاصل ولاجق ساير مراتب غير متناهيه دخی حاصل
اوله قوله فما انفك تثبت عين ما هو منفی عندك لذاته پس سن مرتبه ايچون
لذاتها حقيقة واحده اثبات ايدرسن مع ذلك جمع احاد معناسن جمليه جنس
شامل امتياز ايدرسن بونك برله وحدة منافی جمع وعدددر محصل كلام وحدة
نوعيه ايله جمعيه شخصيه متنافيين ايكن جمع اولمشلردر قوله ومن عرف ما
قررناه فی الاعداد هر كه بزم مراتب اعداده تقرير ايتدوكمز قولمزه عارف اولدی
ايسه قوله وان نفيها عن نثبتها دخی واحددن نفی عدديه مثلا اثبات عددينك
عينی اولدوغين بلدی ايسه زيرا هر عدد مجموع احاددر ماده وصورة بوجمله
ايله واحد عدددكلدر ديو نفی اولنور قوله علم ان الحق المنزه هو الخلق المشبه
يعنی بلديكه بحسب الاطلاق مشابهة خلقدن منزه وعين اولان حق صورة
مظاهر معنويه ده تجلی سی جهتندن عين خلق مشبه درنته كه واحد منزه عن
الكثرة العددية معدودات ضمننده تكرر ظهوراتی حيثيتی ايله اعداد مختلفه در
قوله وان كان التميز من الخالق يعنی اكرچه تقييد واطلاق وامكان ووجوبی
حيثيتله خلق خالقدن امتياز ايسه ده قوله فالامر الخالق المخلوق پس شان
وحال بودركه خالق عين مخلوق اولهنته كه واحد عين معدوددر زيرا عارف حقی
بحسب الحضرات مشاهده ايتسه فيض اقدس مقامنده خالق فيض مقدس مقامنده
مخلوق كورر زيرا بحسب الحقيقه مغايرة يوقدر قوله والامر المخلوق الخالق يعنی كذلك
شان بودركه مخلوق دخی عين خالق اولانته كه معدود عين واحددر زيرا
قچن برهان لمی طريقنجه اثار مخلوقيه نظر ايدوب حقايقدن تفتيش وتفحص

يعنی اعداد مشنا وموحد
اولان تكرار حسبی ايله واحد
اولدوغين بلدی ايسه
منه

اتسك عين خالق بولور قوله كل ذلك من عين واحدة يعنى بو مخلوقدن وخالقدن
هر بريسى عين واحددندر كه اول عين واحد ذات واجبدر قوله بل هو العين الواحدة
يعنى كل سى عين واحددن منتشئ دكلدر كه شئ آخردن صادر اولمق معناسن ايهام
ايدر كه موهم اثنينيتدر قوله بل هو العين الواحدة بلكى بونلرك جميعسى ارتفاع
نسب واعتبارات حسبيله عين واحده در قوله وهو العيون الكثيرة
دخى بونلرك كليسى نسب مذكوره نك اعتباراتى سببيله عيون كثيرة متعدده
در قوله فانظر ماذا ترى پس نظر ايله نه كوررسن يعنى مواد كثيره يه امعان
نظر ايله وكوردوكك نه در بيل حقميدر خلقميدر مرأت مجلابى مى كوررسن يوخسه
مرآتده جلوه ايدن صورة زيبايمى كوررسن يعنى شهود خلق شهود حقدن مانع
وحاجب اولور مى يوخسه بصر بصيره نك حقى كوردر خلقدن غفلت مى ايدر
يوخسه احدهما آخردن حجاب اولور مى يوخسه رعايت مراتب ايدوب حقى حق
وخلقى خلق مى كوردر قوله قال انى اسحق ءم يعنى اسحق ءم ديدى بلكه حق لباس
صورة اسحق ايله متلبس اولوب وصورة ابراهيمه اولدخى نفس حقدر خطاب
ايدوب ديديكه قوله يا ابت يعنى اى آتا كه صورة مرتبده عين حق سن ومرتبه كه
بنم نفسمدر اول دخى عين حقدر كرچه مرتبه جهتيله غير ايسه قوله افعل ما تؤمر
فعله كتور هر كه علم ازليده بالقوة مقدر وسكا عالم مثالده مصوردر يعنى مامور
اولدوغك ايش كه بنم نفس حيوانيتم ذبح ونقش جلوانيتم سلخ ايتمكدر اشله كه
درويشه سر تسليم رضايله قتتاب قضاده الوده خاك خون اولمق باشنه كلش
راحتدن كل صوصقدر ودماغ پدر سرور سلوتدن مل قومقدر قطعه جمالك عيدنه
قربان اولان عاشقلرك قانى • قيلور تشريف ايدوب كل كل جبين حور وغلمانى •
زمينه قطره سى ايات رحمتدن عجبمى اولسه جارى حقله باطلده فرقانى • قوله والولد عين

ابيه

ابیه ولد خود عین والددر حکم اتحاد حقیقتله زیرا والدك حقیقة جزئیه سی اجزاء
ولدك جمیعسنه ساریه در نهایت مغایرت تعین وتشخص جهتی ایله در نکتهٔ لایحهٔ
کورمزمسن لفظ والدك ولددن تفاوتی بر حرفله درکه اولاحرف الف در والدایله ولده
اصل کل فرع بعض وجزء در اولسببدن درکه احدایله احمددن اصالة قلة حروف
اولدور ولدایله والدده کثرة قوله فمارای یذبح سوی نفسه پس ابراهیم م نفسندن
غیری شئ ذبح ایدر کورمدی یعنی ذبح اندوکی نفسنك عینی ایدی لکن نفسنی
صورة اسحاقده کوردی قوله وفداه بذبح عظیم یعنی حق تعالی اسحق ایچون بر عظیم
قربان فدی اتدی ذبح کسر ذالله مذبوح معناسنه در یعنی نفسنی ذبح عظیم صورت
تنده قربان اتدی قوله فظهر فی صورة کبش من ظهر فی صورة قربان انسان پس صورة
کبشده ظاهر اولدی عالم شهادتده عالم مثالده صورة انسانده ظاهر اولان وصورة
ولدده ظاهر اولان شئ قوله وظهر بصورة ولد لا بل بحکم ولد من هو عین الوالد
دخی صورة ولددن ظاهر اولدی بلکه حکم ولدده ظاهر اولدی عین والد اولان شئ
یعنی حق صورة مذبوحه ایله تجلی اولدی شیخ قدس سره لفظ بل ایله اضراب
اندوکی تقابلی تصریح ایچوندر قوله وخلق منها زوجها یعنی صورة نفس واحدهدن
صورة نفس ادمدر سزوك صورة مختلفه کوزده ظهور وانشا ایله سزی ایجاد
ایدن مذبور صفت نفس واحدهدن اول زوجنی خلق اتدیکه حوادر قوله فما نکح سوی
نفسه پس ادم نفسندن غیریه نکاح اتمدی بلکه نفسنك عینینه نکاح اتدی زیرا
زوجی حقیقة مطلقده جمع اولدقلری جهتدن عین ادمدر رفنه الصاحبة والولد بر
حضرة نفس ادمدن بعضا ولدی صاحبه یعنی حوا ولد بین الذکر والانثی قوله والامر
واحد فی العدد یعنی معدود وصور کثیرهده که ادم وزوجه واولادندن ظاهر اولان
امر عین واحددن مثلا صور اعداده ظاهر اولان واحد کبی که عقود مراتبده ساریدر

قوله فمن الطبيعة يعنى وقتاكه احاد ميانده ظاهر اولان عين واحد غير متعدديه
قوابلى عالمى حاصر وجامع اولان طبيعة ملكوتيه كه جميع اجسامده قوة ساريه‌در
وجود حقدن غيرى نه‌در يعنى وجود حقدر تعين كلى ايله متعين اولوب تلك
القوابلده اول تعين ايله مؤثرا ولمشدر بطريق الاستفهام وجود حق ايدوكن
بيان ايدر قوله ومن الظاهر دخى طبيعه‌دن ظاهر اولان افراد جزئيهٔ خارجيه نه‌در
اولا تعين كلى ايله متعين اولوب ثانيا تعينات شخصيه ايله متعين اولان وجود
دكلميدر قوله ومارايناها نقصت بما ظهر منها ولا زادت بعدم ما ظهر دخى
بيز اول طبيعة ساريه‌يى ظاهر اولان افراد ايله ناقص كورمز ز دخى اول افرادك
عدم ظهورى ايله زايد دخى كورمز ز زيرا اول ظاهر اولان اشيايه امر كلى نوك
نسبتى ايله كلى نوك جزئياته نسبتى دريوحسه كلك اجزاسنه نسبتى دكلدر بس نه
جزئياتك ظهورى وافرادى ايله اول طبيعت كليه ناقص اولور ونه رجوعى ايله
تزايد بولور قوله وما الذى ظهر غيرها دخى اول طبيعتدن ظاهر اولان طبيعتك
غيرى دكلدر مطلقا قوله وماهى عين ما ظهر دخى اول طبيعة كندودن ظاهر اولان
افرادك عينى دكلدر قوله لاختلاف الصور بالحكم عليها اول طبيعتدن ظاهر اولان
صور طبيعة اوزرينه حكمده مختلف اولدوغيچون طبيعة ايسه نفسنده واحده
در حقيقتنده اختلاف يوقدر وحكمنده دخى اختلاف يوقدر بس طبيعة اولدن
ظاهر اولان صور مختلفه نك عينى اولمغه قابليت يوقدر قوله فهذا بارد يابس
يس شول شئ بارد يابسدر ديو حكم ايدروز يعنى شيئك صورتى طبيعت
اوزرينه برودتله ويبوستله حاكم اولور لسان معنوى ايله قوله وهذا حار
يابس دخى بو شيئك صورتى طبيعة حرارت ويبوستله حكم ايدر قوله فجمع بالبس
وابان بغير ذلك بس صورة حاكمه شيئين ما بيننده حكمده يبسكه جمع ايدى

فقرا ايدورين يبس ايله جمعك
حكمنى بودركه نظم طبيعتك عجب
الدورا خرى كدار اضدر صوره
مركن دن وبارد ويابسدر
يلبسد سبب حفظ قوى در
يس اول اجلدن شيخ بو مقامده
بارد ويابس ايله تمثيل
ايتدى الله اعلم

وغيريله

وغيريله حرارتله مثلا فرقا ندى قوله فالجامع هو الطبيعة پس بو صورة مختلفه
الاحكامى جمع ايدجى طبيعت دركه من حيث الذات وحدانى النعتددر قوله لا بل العين
الواحدة طبيعة دكلدر بلكه جامع عين واحده در قوله فعالم الطبيعة كلها صور فى
مرآت واحدة پس عالم طبيعة مطلقه وصور جزئيه مقيده كه طبيعتا نلرده سريان
ايتمشدر جميعسى اعيان ثابته سنك صور احكاميدركه مرآت واحده ده يعنى
وجود حقده صور مشهوده در اكرچه وجود حق مشهود دكل ايسه ده نته كه
شان مرآت بودر قوله لا بل صورة واحدة فى مرايا مختلفه دكلدر عالم طبيعت
بلكه صور واحده دركه وجود حقدر مراياى مختلفه ده كه صور اعيان ثابته در نمايان
اولمشدر نته كه شاعرك شعرنده كلمشدر شعر وما الوجه الا واحد غير انه اذا
اعددت المرايا تعددا تفريق معناى مراتبين ومقام موحد ومقام محقق سابقا بيان
وتحقيق اولنمشدر مراجعت اولنه قوله فما ثمة الا الحيرة پس بو مقامده موحد
مشاهد ايجون يوقدر الا حيرة واردر زيرا نظر شهود ومتفرقا اولور زيرا بصر كاه
مرآت واحده ده صور متعدديه صورة واحده كورمش اولور پس مراتب ميانتى
تميزه قادر اولمايوب متحير وعاجز قالور بلكه بطريق الذوق والوجدان عين علمده
ايكن بطريق الفكر والبرهان جاهل ومتحير اولور عجز وقصورنه اعترافله العجز
عن درك الادراك ادراك نغمه سن قابل اولور قوله ومن عرف ما قلناه لم يحر ام
شول عارف محقق كه بز ديدوكمزه واقف اوله يعنى مرتبتين ما بيننى ذوق وجدانله
بلدوكى كبى علم وعرفانله ودليل برهانله تميز وفرقانه قادر اوله طرفين ده حاير اولمز
قوله وان كان فى مزيد علم اكرچه عارف علم زايد ايله متصف ايسه ده يعنى حاصل بوكه
علم زايد موجب حيرة ايكن ينه عارف هر بود متحير اولمز نظم يارب دلى عالم اسرار
ايله حيران نعم افزون وتكرار ايله سرمست مى عشق ولا ين ظهر دم تاجم كوه حانه خمار ايله

اعيان مرآت حق اولمق مقامى
وحق مرآت اعيان اولمق
مرتبه سى فيض اقدس
ومقدسده مشاهده
اولنمشدر رمله

شیخ عطار کار عالم حیرتست و حیرت است حیرت اندر حیرت اندر حیرت است
لمنشئه الفقیر شمع حقیقتك ویارا یوری استمز اویار سل کوزکی طوفنا دین اکسکه
سله زینهار صورت ومعنیدن یکوبا ایله ورا سنه سقن اولسفری قلوب حضر
هیچ حذرا ثمه یاره وار اکثر بو بیتده لفظ عالمی فتح لام ایله اقورلر غلط عوامدر عالم
بوقدر کسر اقصحدر قوله فلیس الامر الاحکم المحل یعنی علمده زیاده نك كه عدم حیرته
مقارنه ایله میسر اولا دکلدر الاحکم محلندن ناشیدر قوله والمحل عین العین الثابتة
حال بوکه محل ایسه عارف من بورك عین ثابته سنك عینی درکه نته كه حیرة
دخی عین حایرکه مقتضای استعدادی ایدی قوله فیها یتنوع الحق سبحانه پس
موجودات ایچون مخصوص اولان عین ثابته لری سببی ایله واستعدادلرینك
تنوعی حسبی ایله وجود حق سبحانه وتعالی متنوع اولور وتجلیات که مجالیسی صور
اعیان ثابته در متکثر اولور قوله فیتنوع الاحکام علیه پس محکوم علیه لرینك
تنوعی ایله استعدادلری مقتضاسیجه اوزرلرینه وارد اولان احکام دخی تنوع
بولور قوله فیقبل کل حکیم پس حق تعالی عین ثابته سی اقتضا واعطا ایتدوکی
احکامی قبول ایدر مثلا وجه واحدك مرأت مستدیره ده مستدیر کورینور مستطیلده
مستطیل کورندوکی کبی قوله وما یحکم علیه الا ما تجلی فیه وحال بوکه حقك اوزرینه
حاکم اولمز الا تجلی ایتدوکی مجالینك اعیان ثابته سی حاکم اولور قوله ما ثمه الا
یعنی بو محلده حاکم دکلدر الا عین من بوددر یاخود دیمك اولا که نفس الامرده
بو اشارت ایتدوکمدن غیری نسنه یوقدر قوله فالحق خلق بهذا الوجه فاعتبروا
پس بو وجه ایله یعنی وجود حقك مرایای مختلفه ده وحالی متعدد دن ظهوری
وجه ایله حق عین خلقدر پس اعتبار ایلك یعنی عابرین اولك کثرة نسبیهٔ
عارضه دن وحدة حقیقیهٔ ذاتیه یه یعنی صورتدن معنایه واثردن مؤثره

حیرت ایسه لغتده رجعت
معناسنه در پس گاه
ذهاب گاه رجوع ایده
نه متحیر دیرلر اصامع
اولدوغی کبی افکارده
دخی اولور مسلم

اعتبار

اعتبار و استدلال اتدکه حق من جمیع الوجوه خلق اولمز نته که خلق من جمیع الوجوه
حق اولمز **قوله** ولیس خلقا بذلك الوجه فاذکروا حال بوکه حق سبحانه وتعالی سابق
الذکر اولان وجه ایله اعیان خلقیه مرآت اولق وجهیدر عین خلق دکلدر بلکه صفات
خلقیه دن منزه وحجاب عزت ایله محتجب غیب ذاتیسنده باقی غیر مشهوددر وخلافی
مرئیدر بلکه مشهود ومرئی اولان خلقدر پس ذاکرین اولك وراء صورة خلقیه
ده مستتر ومحجوب ایدوکن منسی وفراموش اتمك **قوله** من یدر ما قلت لم یخذل بصیرة
هرکمسکه وجهین مزبوریندن بنم دیدکمه عارف اوله انوك بصیرهتی مخذول اولمز
یعنی زیغ وضلاله اوزره اولوب حقدن باطله میلان قیلمزدائما استقامتده اولور
قوله ولیس یدریه الا من له بصر دخی بنم دیدوکمی بیلمز الا شول کمسه بیلور که بصیر
نافذ صاحبی اوله یعنی بصری ظواهر اشیاده داخل ونافذ اوله **قوله** جمع وفرق
فان العین واحدة یعنی جمع ایله وحدت حکم ایله مرتبه حسبیله ودخی فرق ایله
کثرت حکم ایله مرتبه سببیله زیرا حق ذاتنده عین واحددر مراتب حسبیله متعدد
اولور **قوله** وهی الکثیرة لا تبقی ولا تذر حال بوکه عین مزبور مرتبه حسبیله کثیره
در یعنی شؤن صفاتی ایله تجلیسی حسبیله اما وحدت ایله ظهوری حیثیتندن
صور کثرتدن بر شیء باقی قلمز افنا وانقا ایدر **قوله** فالعلی لنفسه هو الذی یکون
له الکمال الذی یستغرق به جمیع الامور الوجودیة والنسب العدمیة بعده شیخ قدس
سره وجود حق مظاهر حکم اتدوکی احکامی قبول اتدوکنی تصریح اتدکده کانه
حقك علونه نقص توهم اولنوب دفع ایچون بیوررکه علو نفسی ایله متصف
اولان عالی بالذات اولدرکه انوك ایچون بر کمال ثابت اولاکه جمیع امور وجودیه
یی ونسب عدمیهیی جامع ومستغرق اوله امور وجودیه دن مراد موجودات
شهادتدر عدمیه دن مراد خارج ایله متصف اولمیان اعیان در ایکیسی

نعوت وصفات قبیلندندر قوله بحیث لایمکن ان یفوته نعت منها وحیثیتله وجامع
اولاکه اولامور وجودیه ونسب عدمیه دن برسی اندن خارج قلمیه قوله سواء کانت
محمودة عرفا وعقلا وشرعا یعنی برابودرکرک اولصفات وجودیه ونسب عدمیه
عادتده وعقلده وشرعده محموده اولسون کرکسه بوجملیه نسبت مذمومه اولسون
مذمتی محمده کبی حقه اضافتلدوکلک وجهی ظاهردر زیرا اضافة مزبوره کانه
اکسیر حماددرکه حقیقة نقصانی منقلب کمالایدر فی الحقیقه حقه مضاف
اولان حقیقة مذامدرکه نفس الامرده صفة مذمتدن منسلخدر بلکه صفة
محمده ایله متلبسدر حاصل کلام صفة مذمة احکام موصوفة بها مظاهردن
سرایتایدر عدم ملایمت سببی ایله اماحقه نسبت وجود خیر محضدر
مظاهره نسبت ایله شر دخی اولورسه مثلا صفت زنا قوة شهویه نک
کمالاولدوغی حسبیله خیر اولور وانقطاع نسل انسان ووقوع فتنیه مؤدی
اولدوغی جهتیله شر اولور پس هر موجوده صفت خیر امر ذاتی وشر امر عارضیدر
معلوم اولاکه مکوبر ایکی کون جناب سعادة سلطانیدن نفعه معهود مفقود اولمغین
بوغزلک ندرلمشدیکه مطلعی بودر شعر نولدی کوکل نسیم سحردن اثر می یوق ۰ اول
کلعزار غنچه دهندن خبر می یوقدر ۰ دلخسته لک می وار بینه دمبسته لک ندر ۰
شعر ذلالنی دهنکده صورد می یوق ۰ الحق جوابنده ع یامن خبر ندارم یا او نشان
ندارد مصرعینی حافظدن تملیک اتدیلر بو کتابده ابموزلحیاتا او نساحة علیادن
وارد اولان حطهمایونی مقالنه محل منتهی اولدی ایسه اولخلاللره ادخال
اولماغین حط مزبور بورایه الحاق اولندی وارد اولان بومذکوردرکه شعر نفد
جان بی جمال جانان میل جهان ندارد ۰ هرکس که این ندارد حقا که آن ندارد ۰ یا
هیچکس نشانی زان دلستان ندیدم یامن خبر ندارم یا او نشان ندارد

فقیر ایدر جمالك كورمین جان بر نفس میل جهان اتمز جهاندہ جان كورن عارف
جهان كورسه زیان اتمز حجاب اهلی جهاندہ دلستانندن نشان كورمز نشانندن
خبر صورسن اوشانن بی نشان اتمز قیغوسز بابایه نسبت ایدرلر كه هر نسنه
كه واردر جان واردر انوڭ كیم جان وار جانانی واردر بلی هر كم كوردهر شیده
جانی انوڭ جانانه یوقدر كمانی عالی حضرتك مرتبهٔ معرفتی كوجه بوادسال
اوناندن كلامندن بو تردد لكن بو محلدہ بطریق التنزل حسب حال عد اتمشلردر
زیرا عذرعارف محقق جمال ظاهری مظاهردن كوردر و مظهرله ظاهر اورتاسنده
فرقه قادر اولور و مرتبه سنی تمیز ایدر اما موحد مشاهد حیرت و عجزدن خلاص
خلاص اولمز زیرا بصری كاه مرأت واحدده یعنی وجود حقدہ صور متعدده و اعیان
مختلفه كوردكه حق مرأت و اعیان اولدوغی مرتبه دروكاه مرایای متعدده صورت
واحده كورر یعنی ظاهرده ظاهر اولان وجود حقی كوردكه واحددر بو مرتبه
اعیان مرأت وجود حق اولدوغی مرتبه در پس موحد بوراده متحیر و عاجز
قالور زیرا ظاهر ایله مظهری بری بریندن تمییزه قادر اولمز پس مقام عالی
عارف محقق كلامیدركه طرفین میانندہ تمیز اولور هر موحد كبی متحیر
و عاجز اولمیه نته كه شیخ سابقا ومن عرف ما قلناه لم یحر لمنشئه الحقیر
نقاب حیرت اصوب لطفله جمالینه همیشه دللری جهلیله اضرابه صالور
شعاع نور جلالن حجاب عزتله كهی تابه كهی ماه افتابه صالور نه وجهیله كوز بنور
سه بلوردانی عارف ولیك جهرهٔ عرفانی حجابه صالور بو كلام نهایة بولدی
مقصوده مراجعت اولدی قوله ولیس ذلك الا لمسمی الله تعالی خاصة و بو مذكور
اولان علو ذاتی و كمال مستغرق لفظة اللّهك مسمیسی اولان ذات بحته و وجود
مطلقه مخصوصدر قوله واما غیر مسمی الله خاصة مما هو مجلی له اما الّهك

مسمای خاصنك غیری اولان كه اول مسمای خاصه جلوه كاه اولاندن اولا
وجود خارجی ایله ممیّز اولان مجالیدن اولدوغی حالده قوله اوصورة فيه یاخود
صورت اسمیه اولوب اول مسماده حاصل اولدوغی حالده كه ذات انوڭ سببی
ایله متعین اولا هیولا صورتیله معین اولدوغی كبی قوله فان كان مجلی له یعنی
مسمای حقك یعنی اللهك غیری اكر ذات الله مجلی اولورسه قوله فيقع التفاضل
لابد من ذلك بين مجلى ومجلى پس بو مجلا ایله مجلای اخر اورتاسنده تفاضل
واقع اولور یعنی فضلده تفاوت بولنور بر نده زیاده برنده نقصان له وتفاضل
مز بوردن بد مفارقتا ولماذا البتة لازم ماهیتا اولور قوله وان كان صورة
فيه فتلك الصورة عين الكمال الذاتی اكر مسماة اللهك غیری مسماة الله
ده صورة اسمیه اولاجق اولورسه صورة مز بوره عین كمال ذاتی اولور
جمیع كمال مستغرق اولور قوله لانها عين ما ظهرت فيه زیرا صورة
مز بوره جلوه كاهی اولان مظهر بینك وجود وتحقق حسبی ایله عینیدر اكر
چه بحسب التعقل غیری ایسه ده قوله فالذی لمسمی الله هو الذی لتلك الصورة
پس هر صفت كه مسماة الله مخصوص اوله علو ذاتیدن وكمال مستغرقدن
تلك الصورة ایچون دخی ثابتا اولوجیدر قوله لكن لا يقال هي هو لكن بو قدر
واردر كه تلك الصورة اسمیه مسماة اللهك عینیدر دیو حمل صحیح اولمز مسماة
الله موضوع وصورة اسمیه محمول قلنمز قوله ولا هي غيره دخی صورة اسمیه
مسماة اللهك غیریدر دیو حكم اولنمز زیرا بحسب التعقل بینهما ده مغایرة ثابته در
اكرچه بحسب التحقيق والوجود اتحاد دخی وار ایسه قوله فقد اشار ابو القاسم القسی
من خلعه الى هذا دخی تحقیق اكابر شیوخ مغربدن ابو القاسم قسی فتح قافله
وكسر سین وتشدید یا ایله خلع نعلین ادلو كتابنده بو معنایه اشارت اتدی

قوله

قوله بقوله بو قولیله که قوله ان کل اسم الهی یتسمی بجمیع الاسماء الالهیه وینعت
بها تحقیق هر اسم الهی بحسب سر التوحید جمیع اسماء الهیه ایله تسمی یعنی جمیع اسما
ایله تسمیه قبول ایدر و جمیع سی ایله متصف و منعوت اولور قوله وذلک ان کل
اسم الهی یدل علی الذات وعلی المعنی الذی سیق له ویطلبه بونک بیانی بودرکه
یعنی عموم تسمی و عموم منعوتینک بیانی بودر که تحقیق هر اسم الهی ذاته بحته
دلالت ایدر که اول انک ایچون سوق اولنمشدر یعنی انوکیچون اسم وضع اولنمشدر و اول
معنای طالبدر انوک سببی ایله سائر اسمادن متمیز اولمق ایچون قوله فمن حیث
دلالته علی الذات له جمیع الاسماء ومن حیث دلالته علی المعنی المخصوص الذی
ینفرد به متمیز عن غیره کالرب والخالق والمصور الی غیر ذلک پس اول اسم الهی
ذات مطلقه دلالتی حیثیتندن جمیع اسما انوک ایچون ثابت و کامنتسب اولور
اما معنای مخصوصه دلالتی حیثیتندن ایله معنای مخصوصه که اسم مزبور
انوک سببی ایله اطلاقدن تقید و انفراد بولور غیریدن تمیز حاصل ایدر مثلا
اول معنای مخصوص کبی و خالق و مصور کبی قوله فالاسم عین المسمی من حیث
الذات وغیر المسمی من حیث ما یختص به من المعنی الذی سیق له پس هر اسم
بحسب الذات مسماینک عینیدر و موضوع له سی اولان معنای مخصوصه اختصاصی
حسبی ایله غیریدر قوله فاذا فهمت ان العلی ما ذکرناه وقتا که سن علو ذاتی اولانی
بزم ذکر ایتدوکموز معنا ایدوکن فهم ایتدوکسه که جمیع کمالات مستغرق و جامع
اولان کمالات انوک ایچون ثابتدر قوله علمت انه لیس علو المکان تحقیق سن بلدک که
علو ذاتی علو مکان دکلدر و دکل ایدوکی ظاهر و متبادردر قوله فلا علو المکانة
دخی علو مکانة دخی دکلدر ناصبک نصب ایتدوکی منصب سببی ایله حاصل اولور
قوله فان علو المکانة یختص بولاة الامر یعنی تحقیق علو ذاتی علو مکانة و علو مرتبه

كبى دكلدر زيرا علو مكانة امور مسلمين ده والى اولنلره مخصوصدر يا غلبه ايله يا
نصب اتفاق جماعت ايله قوله كالسلطان والحكام والوزراء والقضاة وكل ذى
منصب مثلا سلطان كبى وزيرلر وقاضيلر كبى وهر منصب اهلى اولان ناسلر وميرلر
وميرميرانلر كبى قوله سواء كانت فيه اهليه ذلك المنصب برابردركه بونلرده
منصب لرينه لياقت واهليت اولسون حكام سلف كبى قوله اولم يكن كبى كسه
اولماسون ابناء زمان كبى پس علو مكانت قابل الزوالدر عزل ايله مثلا قوله والعلو
بالصفات ليس كذلك حال بوكه صفات مخصوصه سببى ايله حاصل اولان علو
دخى علو مكانت كبى ولاة امره مختص دكلدر پس زوال دخى قبول اتمز زيرا حد ذاتنده
صفتيدر اعتبار معتبر ايله دكلدر قوله فانه قد يكون اعلم الناس يتحكم فيه من له
منصب التحكم مع كونه اجهل الناس زيرا از اولور كه اعلم ناسه تحكم صاحبى تحكم ايدر
مع هذا اولا اجهل ناس ايكن قوله فهذا على بالمكانة بحكم التبع ما هو على بنفسه پس
اول منصب تحكم صاحبى اولان اجهل ناسك علو مكانتى وعربتبه يه تبعيت واضافتى
ايله در حد نفسنده علو بو قدر وتحكم دخى اولعربتبه يه اضافتله در قوله فاذا عزل
زالت رفعته والعالم ليس كذلك زيرا اولعربتبه دن عزل عازل ايله منعزل اولسه
تحكمه قادر اولماز وهركز علو رفعتى قالمز اما عالم بويله دكلدر زيرا منصب علم دنياده
قابل زوال اولماز بلكه ابدى وباقى اولدوغندن ماعدا الخرته دخى متعدى ومترقى اولور
فص حكمة مهيميه فى كلمة ابراهيمية فص من بور حكمة مهيميه فصدر كه كلمة
ابراهيميه بياننده در مهيم اسم مفعولدر تفعيل بابندن هيمان افراط عشقدن
حاصل اولور نشان درنته كه عشق افراط محبتدن بياندر اصل ايجاز ووجود
جان وجهاندر هيمان برصفتدر كه صاحبنى تعين حاصنه تعلقدن منع ايدر كه
بلكه محبوب جانبنه ميل ايدوب راه مطلوبه الى كيدر يعنى جهة امكانى ايله مشغول

اتمز جهت وجوبنه جكر لمنشئه الحقير مایل دلم بسوی تو وتو بسوی دل • ای نور هر
دو دیده وار روی دل • جویای روی عین مکردان بسوی غیر • از غیر سوی عین
تو متاب روی دل • مست خراب باده عشق قوام دریغ • کر بشکنی سنك ملامت
بسوی دل • قوله انما سمی الخلیل خلیلا لتخلله وحصره جمیع ما اتصف به الذات
الالهیة یعنی حضرت ابراهیم خلیله خلیل دیو تسمیه اولندی بو توصیفك وجهی
ذات الهیه متصف اولدوغی صفاتك جمیعنه تخلل ودخول ایدوب وجمله سنی
خصر واستیعاب ایتدوکی در بر وجهله حصر واحاطه که صفات من بودك برفردی
حیطه حطهٔ دایره سندن خارج قلمیه اما صفات من بو رنك اندن ظهوری
بر وجهله اولا که جهة اطلاق وحقیه تی جهت تقیید وخلقیتنه غالب کورنود
قال الشاعر من بو وجه تسمیه شاعرك شعر مذکورندن ظاهردر قوله وتخللت
مسلك الروح منی یعنی اطاقة محبتك ایله مجاری روحك جمله سنه ده دخول
وجهان اندن وقوی واعضادن هرجزءمه سریان قلدك قوله وبه سمی الخلیل
خلیلا حال بوکه ذات خلیلك دخی خلیل ایله مسمی اولما سنه بو معنی سبب ودلیل
وبو اسم جلیل ایله مشرف قلنماسنه بونکته طریق وسبیل ولدی نظم
للشیخ حسن الشامی لی حبیب حبه بین الحشا • ان یشا یمشی علی عینی مشی
دوحه دوحی و روحی روحه • ما یشا شئت وما شئت یشا • لمنشئه الحقیر
سودکم شویله بریدر که اکر دعوتا یله • کرسه دلحانه سنه دید کریانه بصر
بحه عرض ایدر متاعینی جهانك اکا دل • وخود اولحرکتك قدم خانه بصر
قوله کما یتخلل اللون المتلون شیخ قدس سره تمثیلی عقلی ایله اکتفا ایتمیوب توضیح
ایچون مثال حسی ذکرینه شروع ایدوب لون عرض جوهر متلونه حلول وسریانی
ایله حلول اتمه سنی مثال کتوردیکه حال ومحل ایکی سی دخی شیء واحد کورینور

قوله فيكون العرش بحيث جوهره ما هو كالمكان والتمكن پس عرضك اجزاء
جوهر ايله قيامی واجزاء حلول حالتده اولان وجودی متمكنك مكان ايله اولان
وجودی كبی دكلدر يعنی متمكنك مكانده اولان حلول كبی دكلدر زيرا متمكنك
مكانده حلولی حلول جواريدر اما عرضك اجزاء جوهرده حلولی حلول سريانيدر
قوله والتخلل الحق وجود صورت ابراهيم ع م يا خود ابراهيم خليل ديو تسميه نك
وجهی حقك وجود ابراهيمده يعنی عين خارجی سنده تخلل ودخوليدر قوله وفی
كل حكم يصح من ذلك دخی وجود ابراهيمدن صادر اولان حكمده حقك تخللی
ودخوليدر يعنی مظهر صفات الهيه اولسی دخی وجه تسميه در شارح قيصری
ايدر جهت ابراهيمدن اولان تخلل نتيجه قرب نوافلدر جهت حقدن اولان نتيجه
قرب فرائضدر يعنی كنت سمعه وبصره دد وكی كبی قوله فان لكل حكم موطنا
يظهر به زيرا هر حكمك بر موطنی ومحلی وار در اول موطن سببی ايله حكم فی نفسه
ظهور بولور ومتعين اولور قوله لا يتعداه اول حكم موطن اخره تعدی ايتمز
يعنی اول موطنك ورا سنه كچمز مثلا احكام مذمومه نك موطنی نشاء دنيويه
در نشاء دنيويه روحانيه موطنه تعدی ايتمز ونشاء اخرويه دخی كچمز قوله
الا ترى الحق يظهر بصفات المحدثات شيخ مصنف قدس سره حقك وجود
خلقده تخلل ايددر ديدوكی كلامنی تنوير ايدوب بيوردكه كورمزميسن
حق تعالی صفات محدثاتله ظهور ايدر عين عبد له تعين حيثيتندن ايله صفاتكه
حقدن اول صفاتك ظهوری نشاء دنيويه ده ممكن اولور اخرته تجاوز ايتمز قوله
واخبر بذلك عن نفسه واول صفات محدثاتله ظهور وملابسه سی ايله حق نفسندن
خبر ويردكه الله يستهزئ بهم ومكر الله ومرضت فلم تعدنی ديو بيوردی قوله
وبصفات النقص وبصفات الذم صفات محدثاتك عطف تفسيريدر يعنی صفات

زيرا واجب الوجود طرفندن اولان فعلا دانی وجوب ايله وجود بولور اما عبد طرفندن تودون فعلا امكانی ايله وجود بولور پس حق جهتندن اولان قرب محبته قرب فرائض وعبد طرفندن اولان قرب محبت قرب نوافل عد اولنور

حاصل كلام عبد عبد اولدوغی سببدن زايد الوجوددر كه نافل زايد ديمكدر پس جهت عبددن حاصل اولان قرب زايد در اولا جلدن نوافل ديرلر

نقص

نقض وذم ايله ظهور ايدر اكرچه اول صفات ذمّ حقه نسبتا ايله ذم ونقص
اولمز مخلوقه اتصافا ايله اولور قوله الا ترى المخلوق يظهر بصفات الحق من اولها
الى اخرها شيخ قدّس سرّه عبدك وجود حقده تخلّى حكمتى تنويرا يدوب بيوررکه
كورلمزمكه انسان كامل وجوب ذاتيدن غيرى اولان صفات حق ايله من اولها
الى اخرها تخلّق وتحقّق ايدر اما وجوب ذاتى ايله تخلّق ايتمدوكى زيرا صفت وجوب
قديمدر حادثك ايسه ده قديمه قدم راسخى يوقدر قوله وكلما حق له دخى صفات
حقك كليسى مخلوقه ايچون ثابتدر يعنى انسان كامل ايچون ثابتدر قوله كما هى صفات
المحدثات حق للحق نته كه صفات محدثات حق ايچون ثابت اولدوغى كبى زيرا انته
كه محدثات حقك شؤنيدركه كل يوم فى شأن اكا تنبيه ونشاندر صفات
محدثات دخى حقك صفاتندن بعضدر قوله الحمد لله فرجعت اليه سبحانه
عواقب الثناء يعنى هر حامديّة ومحموديّة شامل اولان حمد الله تعاليه مختصدر
وملكى درغيره متجاوز دكلدر پس جميع ثنانك واقعى حقه راجعدر اكرچه ابتداء
حقه تعلقا تميوب غيره تعلق ايدرسنه ده بلكى فى الحقيقه وعند الكشف غيريت يوقدر
غيريت بحسب المراتبدر قوله من كل حامد ومحمود يعنى هر حامددن واقع اولان
حمد ومحموددن اولان محموديّة حقه منتهيدر قوله واليه يرجع الامر كله ايتى بوكه
اشارتدر قوله فعم ما ذم وما حمد پس راجع اولان امر مذموميه ومحموديّه
عام وشامل اولدى قوله وما ثمة الا محمودا ومذموم واقعده ايسه موجود
اولان امر يا محمود يا مذمومدر پس ايكسى دخى حقه راجع اولور قوله اعلم انه
ما تخلل شئ شيئا الا كان محمولا فيه شيخ مصنف قدّس سرّه وجه تسميه
ده تخللين مذكودين بيان ايدوب برسى نتيجهٔ قرب فرائض واخرى نتيجهٔ قرب
نوافل اولماسنه اشارت ايدوب بيوردكه تحقيق برشئ شئ اخرده اتمـز

الا اول شیءده محمود اولور یعنی صیغهٔ فاعل ایله متخلل اولان صیغهٔ مفعول
ایله متخلل ده محمود اولوردیر قوله فالمتخلل اسم فاعل محجوب بالتخلل اسم
مفعول پس متخلل که کسر لامله اسم فاعل در فتح لامله متخلل اولان اسم
مفعول ایله مستوردر قوله فاسم المفعول هو الظاهر واسم الفاعل هو الباطن
المستور پس اسم مفعول ظاهردر واسم فاعل باطندر مفعول ظاهری ایله
مستوردر مراد اسم مفعولدن واسم فاعلدن مسما اولیدرکه بری مرتبهٔ
حق و بری خلقدر مثلا عالم طبایعده صورة ایله هیولا کبیدر قوله کالماء
یتخلل الصوفه فتربو به تتسع شیخ قدس سره مثال محسوس ایراد ایدوب
بیوردرکه مثلا اول فاعل متخلل صو کبیدرکه صوفک خلال اجزاسنه تخلل
ایدوب دخول ایدر وصوفک جسم متخللی اولمسی سببی زیاده اولوب واطرافی
ممتد وواسع اولورکانه نشوونما بولور قوله فان کان الحق هو الظاهر
یعنی اگر عبد متجلی له نک نظرنده فعل وتأثیر حیثیتی ایله ظاهر اولان حق اولور
سه وبحسب التوحید وافناء النفس جمیع احکام واثاری حقه مستند
ایدوب نفس کورمیجک اولورسه قوله فالخلق مستور فی الحق یعنی عبد
موحد متجلی له حقده مستور اولوب عبد بحسب الفعل والتأثیر مستور وحق
ظاهر ومجهوددر قوله فیکون الخلق جمیع اسماء الحق من جمعه وبصره وجمیع
نسبه وادراکاته پس خلق که اول عبد متجلی له درحقک جمیع اسماسنه مظهر
بلکه عین اسما وصفات اولور ومحض نسب واضافات وعین ادراکات
اولور مثلا حقک سمع ایله سمیع وحقک بصری ایله بصیر وحقک ارادتی
ایله مرید وعلمی ایله عالم اولور الی غیر ذلک ونتیجهٔ قرب فرائض حصول بولور
قوله وان کان الخلق هو الظاهر یعنی اگر عبد متجلی له اولان استناد احکام

سببی ایله

سببی ایله ظاهر اولورسه قوله فالحق مستور باطن فیه پس خلق حقده
مستور و باطن کوزنوروعبدك نظرنده حقه برشئ مستند اولمز الا الهیه
ایله مستند اولور قوله فالحق سمع الخلق وبصره ویده ورجله وجمیع قواه پس
بو مقامده حق خلقك سمعی وبصری ویدی ورجلی وجمیع قواسی منزله سنده
اولور و بو مذکور قلبك کامل نتیجهٔ قرب نوافل بیلور قوله کما ورد فی الخبر الصحیح
نته که خبر صحیحده وارد اولدیکه لا یزال العبد یتقرب الی بالنوافل حتی احببته فاذا
احببته کنت سمعه الذی یسمع به وبصره الذی یبصر به قوله ثم ان الذات الالهیة
لو تعرت عن هذه النسب لم تکن الها پس تحقیق ذات الهیه نسب مذکوره دن مجرد
ومعاری اولسه اله اولماغه لایق وحری اولماز زیرا نسب مذکوره که ذات اله
اعیان عالمه و استعدادات اعیانه قیاس ایله لاحق اولان صفات واسمادن
عبارتدر الهیه ایسه نسب مذکوره نك احدیة جمعندن عبارت واول مرتبه ایله
تحققدن کنایتدر پس اکر نسب مذکوره که تعدد اسما وصفاتدر معتبر اولمیه
ذات بحت حق باقی قالور که وجوه کثرتدن بر وجهله قابل اشارت اولمز ومرتبهٔ
الهیه صلاحیتی قالمز قوله وهذه النسب احدثتها اعیاننا دخی نسب مذکوره
احداث ایتدی الا بزم اعیان موجود من احداث ایتدی زیرا نسبت متحقق اولمز وجود
منتسبین ایله تحقق بولور پس طرفین اعیانکه تحقق نسبتده مدخلی اولور مستقل
دخی دکل ایسه واعیان بو معنایه احداث نسبت قیلور کرك اولا اعیانك ثبوت
علملری اولسون کرك وجود خارجیلری قوله فنحن جعلناه بمألوهیتنا الها پس
بز اولا اله حق بزم مألوهیتموز نسبتی ایله اله اتدك یعنی بز عبد مألوه اولماسق
اول رب اله اولمز ایدی قوله فلا یعرف الحق من حیث مرتبته حتی نعرف پس حق
سبحانه وتعالی مرتبهٔ الهیتی حیثیتندن معروف ومعلوم اولماز حتی بز مرتبهٔ

عبودیتموز ایله معروف اولمایجه یعنی حقك عدم معرفتنه بزم معرفة نفسموز
منتهی اولوب معرفة نفسموز معرفة حقه مبتداء اولور قوله قال صلى الله عليه
وسلم من عرف نفسه فقد عرف ربه بو اجلدندرکه پیغمبر علیه السلام بیورد
دیکه هرکه نفسنی بلدی تحقیق ربنك معرفتنه واصل ولدی قوله وهو صلى الله
عليه وسلم اعلم الخلق بالله حال بوکه بو کلام قایلك قائلی علم اللهده اعلم واعرف
خلایقدر قوله فان بعض الحكماء وابا حامد ادعوا انه يعرف الله من غير نظر في العالم
وهذا غلط بعض حکمادن مراد ابو علی و اتباعیدر ابو حامد امام غزالیدر یعنی جماعة
مزبوره دعوا اتدیلرکه عالمه نظر قلمادین معرفة الله میسر اوله یعنی ظاهر حال
که اثار ممکنه دن مؤثر واجبه دخی استدلالدر خلافی جائز کوروب دیرلرکه
مؤثر واجبدن اثر ممکنه استدلال قایللردر وبو مرتبه مرتبهٔ شهوده دن اعلادر
غالبا طائفهٔ خواجکانك وجه خاص دیدکلری بو معنادر معلوم اوله که طریق
شانبات که سبیل استدلالدر ایکی مسلکه منقسمدر مسلك اول برهان
انیدر مسلك ثانی برهان لمیدر برهان انیده مؤثردن اثره تنزل ایدرلر و برهان
لمیده اثردن مؤثره تدرج و ترقی قیلورلر پس بر سالك که قدم معرفتی طریق اوله
مواطات ایده فی الحقیقه معرفة حقده نظر و استدلاله محتاج اولمز اولاجلدن
درکه اهل استدلال یا نتده بو معنا صعب بلکه محالدر اما طریق ثانی نظر
واستدلال یولیدر غیر احتمال یوقدر مسلك اوله اشارة قران عظیمده اولم
يكف بربك انه على كل شيء شهيد ایتیدر و مسلك ثانی یه دلالت سنريهم
اياتنا في الافاق و في انفسهم معناسیدر قوله ثم يعرف ذات قديمة ازلية
لكن لا يعرف انها اله حتى يعرف ما الوه وهو الدليل عليه یعنی بلی ذات قدیمهٔ
ازلیه من حیث هی نسب ونعوتدن واسما وصفاتدن اطلاق وتعری حیثیتی ایله

انی لمی

معروف

معروفا ولمق جائز در يعنى الهية ومألوهية مرفوعه اولدوغى حالده ادراكه جائز دردیمك اوله فقیر ايد ودين بو مرتبه یه معرفت وادراك نسبتن اتمك بحجه رواوسز اولوركه ادراك ومعرفة نسبت واضافة قيلندندر پس نسبتك رفعى تصور اولنسه بو مقامه برنام قومق متصور اولمز زیرا تعدد یوقدر مدرك ومدرك وادراك وعارف ومعروف ومعرفة هبا اولورمكر بو مقامه مقام ودفع تعين ديوركك دفع وتعين اثبات ذات مطلقه اولوركه نوع معلوميه در وبالجمله بو برلدوغى اوزره ذات قديمه من حيث هى بلنور اما الهيه فى مرتبه سى بلنمز حتى مألوه بلنمايجه يعنى نسبت ازيه معلوم اولمايجه نسبت اله ومؤثريه معلوم اولماز زيرا مدلوله دليلدن انتقال اولنور دليلسوز مجال اولمز قوله ثم بعدها فى ثانى الحال يعطيك الكشف ان الحق نفسه كان عين الدليل على نفسه وعلى الالوهية يعنى مرتبه دنصكره كه مألوهيتك ايله الهى بلوب وكليتك ايله توجه خالص حاصل اتدكدنصكره ثانيا عين بصيره تك نور كشف ايله منفتح اولوب وبو كشف كه جمع بعد الفرق مرتبه سيدر سكا اعطا اتدوكى كه حق تعالى حضرتلرينك نفسى نفسنك والوهيتنك اوزرينه عين دليلدر يعنى صورت تعينات اعتباريله دليلدر اطلاق ومعنويتى اعتباريله مدلولدر بعده نفسنه دلالتى فيض اقدس ايله والوهيتنه دلالتى فيض مقدس ايله در تأمل اولنه قوله وان العالم ليس الا تجليه فى صور اعيانهم الثابتة التى يستحيل بوجودها بدونه وانه يتنوع ويتصور حقايق هذه الاعيان واحوالها دخى معرفت مذكوره صاحبنه عرفان مز بورد نصكره بطريق الكشف والعيان معلوم نمايان اولوركه وجود عالم خلق دكلدر الا تجلاى حقدر كه مرايای صور اعيان ثابته ده ظاهر وهويدا اولور ايله اعيان ثابته واحواله كه خارجده وجودى اولمدى اولنجلاسن

يعنى معرفت مزبوره ذات من حيث الذات اولمق حيثيتندن در من حيث الاله دكلدر بحث وخلاف خود حقيقت ثانيه ايله حاصل اولان معرفتده در تأمل اولنه
مسلم

صورة تعينات اعتباريله دليلدر اطلاق معنويه اعتباريله مدلولدر
بعده نفسنه دلالتى فيض اقدس ايله الوهيتنه دلالتى فيض مقدس ايله در تأمل اولنه

محالدر یعنی اکر حق بر ان تجلادن فارغ اولسه اعیان خارجه دن اثر نمایان قالمز وفیض بشمه. ساز ظهور کم اولسه باغ وجودده. برقطره نم اولمز شمع بحر وجود ساکن بیغوله عدم• جوی ریاح ظاهر ایدر موج بی شمار• بر توصالوب مظاهره بو جوهر لطیف• هم اسم قلدی مظهر شکلینی اختیار• دخی معرفة مذکوره صاحبنه ظاهر وهویدا اولور که حق تعالی صور اعیان ثابته وحقایق مختلفه نک تنوعی سببی ایله متنوع ومختلف اولور قطعه بر شمس منیر وبنجه مرأت مظاهر• بر بحر عظیم وبنجه امواج درافشان• بر باده والوان زجاجیله ملون• برجام محی ایله کمی مست کمی حیران• قوله وهذا بعد العلم به منا انه اله لنا یعنی کشف سابق الذکر بزم حقه اعتباریله یعنی اسما وصفاتی حسبی ایله علموز دن صکره در زیرا مادامکه بزم ایجون بر اله اولدوغن بلمیه انوك اولا اعیان ثابته مقتضاسی اوزره اسما وصفاتی واردر ودخی بو اعیان اول اسما وصفاتك محل سلطنتی ومجلای ظهوری اندی هر کز من بور اولان اعیانك مرایای صورتده ظاهر ومتجلا اولان حضرة حق ایدوکی میسر اولمق قوله ثم یأتی الکشف الاخر فیظهر صورنا فیه فیظهر بعضنا لبعض من الحق فیعرف بعضنا بعضا ویتمیز بعضنا عن بعض یعنی کشف اولکه مقام جمع ایدی بو کشف کشف مقام فرق بعد الجمعدر وجمع الجمعله مسمی قلنمشدر وجمع الجمع صور اعیانك مرأت حقده ظهوریدرکه بو اعتبار ایله مشهود خلق اولور اکرچه حق غیب اصلیسنده مختفی قالور که اعیان رایحة وجودی شم ایتمه مشلردر ونبی علیه السلام بو مرتبه دن عما ایله تعبیر ایتمشلردر که حضرة علمیه در ونفوسدن بری بریموز میاننده جریان ایدن تعارف ازلی وتناکری قدیمی اولا اول عالمده ثبوت بولور پس بو عالمده ظاهر اولان تعارف وتناکر اول تعارف وتناکر سابقك نتیجه سندن ثمره در ومقدماتندن نتیجه لردرکه الارواح جنود مجندة قوله فما تعارف ائتلف

وما تناكر اختلف فمنا من يعرف ان في الحق وقعت هذه المعرفة لنا بنا ومنا من
يجهل الحضرة التي وقعت فيها هذه المعرفة بنا اعوذ بالله ان اكون من الجاهلين
يعني بزدن بعضموز بلوردلركه بو معرفتكه بعضموزك بعض بلمه سيدر وحقك
حضرة علميه سنك مرآتنده ثابتدر و بو علمده ظاهر اولان معارف اولمعارف
سابقه دندر مقتضاسي درمناسبات ولوازم حكمي ايله اما بعض اخوزكه
غواشي نشأة عنصريه مرآت معرفتلرينه كدر وظلمت ويرمك ايله بو معناي بلمز
لوراء حجابده جاهل و نور عرفانده غافل قالوردلر طائفة اولى محجوبان اله
واهالي كمال وجمال وطائفة اخرى محجوبان جهل وجلالدر كه طريق سداد
معرفتدن ضالين اولوب مستحق وعيدا عوذ بالله ان اكون من الجاهلين اولود
قوله وبالكشفين معا ما يحكم علينا الا بنا يعني سابق الذكر اولان كشفينك
معيتيله بله حق بزم اوزريموزه حكم اتمز الا بزم ايله حكم ايدر يعني حاكم بينه
بزم عين استعدادموز واستعداد عينموز اولور قوله لا بل نحن نحكم علينا ولكن
فيه يشيخ استدراك ايله نفي ايدوب بيوررركه دكلدر يعني حاكم نفس الامرده
حق دكلدر بلكه نفسموز ايله نفسمزه حكم ايدروز لكن ذلك الحكم ذات حقده
ونفس وجود مطلقده ثابتدر قوله ولذلك قال الله تعالى فلله الحجة البالغة
وبو اجلدن اتوريدركه حق سبحانه وتعالى بيوردي كه حقا يجون خلايق محجوبين
اوزرينه حجت بالغه وحكم غالب وثابت ومتحددر قوله اذ قالوا للحق لم فعلت
بنا كذا وكذا مما لا يوافق اغراضهم فيكشف عن ساق الامور وهو الامر الذي
كشفه العارفون هنا فيرون ان الحق ما فعل بهم ما ادعوه انه فعله وان ذلك
منهم فانه ما علمهم الا ما هم عليه فيدحض حجتهم ويبقى الحجة لله تعالى البالغة
يعني اول حينده كه روز جزاء افعال ويوم قيامتدر حق تعالى بو قولي قايلاولديكه

محجوبلر کندو غرض نفسانیلرنه ملایم اولیجاق احکام مجازاة ظاهر اولدقده
حقه سئوال اعتراض ایدوب سن بزه بیچون بوآسمی ایتدک بز خود سنک قدرة
شاملک تحتنده مغلوب ایدک استطاعة فعلی سن عطا ایتمشدک اول فعلدرکه
بزمی بوشدته القا ایتدی دکلرنده حق تعالی ساقامردن یعنی اصل حکمدن
که معهود در عارفلرک دیناده بلدوکی امرده رده شبهه یی ازاله ایتدکلرمحجوبلر
دخی قدرة تامه ایله کوروب بیله لرکه اول حق ایدی دیو ادعا ایتدکلری افعال
کندو استعدادلرینک تقاضاسی وجبلتلرینک مقتضاسی در حق اتمه مشدد
حق انلری اول استعداد اوزره بلمشدر علم خود معلومه تابعدر بلکه حقدن
بونلر تقاضا ایدوب طلبکار اولمشلردر پس بونلرک نفسلرینه واقع اولسه
کندولردن در حاکم کندولردر وظالم کندولردر نته که فما ظلمهم الله ولکن
کانوا انفسهم یظلمون بو معناده وارددر پس محجوبلرک حجتی باطل وزایل و حقک
حجتی غالب و بالغ اولدی نته که حضرت ابراهیمدن حکایت اولنان ایة
کریمه که بل فعله کبیرهم هذا در بومعنایه اشارت وایمادر که اصنام لسان
استعدادلری ایله طلب خراب فناء وجود ایتمشلردر قوله فان قلت فما
فائدة قوله تعالی ولو شاء لهدیکم اجمعین قلنا لو حرف امتناع لامتناع
فما شاء الا ما هو الامر علیه معلوم اوله که حضرت شیخک سئوالی
وجوابی بو مقامده سر قدری بیان واعلامدر که تقریر بودر که جون
حاکم اولان نفس اعیاندر استعداد اعیان ایمش وحقدن فایض
ووارد اولان همان محض نور وجود ایمش پس لو شاء لهدیکم شرطیه سنه
نه جزا ترتیب ایدرونه فائده دوران قیلور جواب ویرلور که حرف لو
ثانینک امتناعی ایجوندر اول ممتنع اولدوغیجون پس معنای ایة کریمه

هدایت جبلیت وضلالت جبلیه دن مراد اصلیه در عارضیه دکلدر دیمکدر زیرا شقاوة عرضیده دخی کاه اولورکه سعادته مبدل اولور عکسی دخی بویله در نته که اهل ظاهر السعید قد یشقی والشقی قد یسعد دیدوکی بومعنا یله مقید دکلدر

دیمکدرکه

دیمکدرکه جمیع نفوسه هدایت ممتنعدر جمیعسنك هدایتنه مشیت تعلقی ممتنع
اولدوغیچون وجه امتناع مشیتا ولدرکه حق تعالی ازلده عالمدرکه اعیان
بحسب الاستعداد والشان متفاوتدر بعضی هدایته وبعضی ضلالته مستعددر
قابل ضلالته جبلیة اولان هدایت جبلیة قبولا تمز وقابل هدایة جبلیه
ضلالة جبلیة قبول قلمز پس مشیت وعلم مراده ومعلومه تابعلردر واقع اولدقلری
حسبا اوزره خلاف واقعه ونقیض نفس الامره تعلق ایتمزلر یعنی نفس الامرده
حکم نه کونه ثابت اوزرینه ثابت ومقرر ایسه اول وجه اوزره تعلق ایدرلر
اکرچه ممکن بحسب العقل قابل نقیضین ومحتمل الضدین درننه که بیوردر

قوله ولکن عین الممکن قابل للشیء ونقیضه فی حکم دلیل العقل وای الحکمین المعقولین
وقع ذلك هو الذی کان علیه الممکن فی حال ثبوته بعده شیخ معنای سابقدن استدراك
ایدوب بیوردرکه اکرچه مشیت نفس الامر حسبی اوزره تعلق ایدرلکن عین ممکن
بحسب العقل یعنی حیثیته امکانیه سی ایله که اعتبار عقلدر ثابته در قابل نقیضین
در زیرا نفس ممکن مستور الحقیقه اولمغله متردد الوجود وجایز العدمدر اکرچه
نفس حقیقتی واجب الوجود وموصوف بالعدمدر اولاجلدن قابل ضدیندر اما
بحسب العقل جائز اولان حکمینك مواطن شهادتده هر قنغی سنك اوزرینه وقوعی
بولورسه معلوم اولورکه ازلده حال ثبوتده دخی انوك اوزرینه ایدی حاصل کلام
اکرچه ممکن طرفین ایله متصفدرلکن سر قدر واقف اولان بلورکه طرف واقع
مقدردر یعنی اعیان ثابته مرتبه سنده ثمرهٔ استعداد اولان لحکامدرکه بو عالمده
وقوعه کلور اعیان ثابته ایسه جعل جاعل ایله مجعوله دکلدر پس سؤال متوجه
اولمزکه نیچون عین مهتدی اقتضاء اهتدا ایتدی وعین ضال مقتضی ضلال اولدی
مثلا دینلمزکه نیچون انسان انسان طاهر اولدی وکلب کلب نجس زیرا اعیان ثابته

مزبور وجود وجود اضافیدر
وجود مستقل ایسه ممکن ایچون عند
التحقیق یوقدر

پس بو استدراکده عین الممکن قولنده
اشارة واردرکه وراء حجابده در
حقیقت نفس الامرك ادراکندن
عاجزدر واقامت دلیل ایله اثبات
حکمده ترددر پس مدار تکلیف
بوراده بولنور مسلم

صور اسماء الهیه ومظاهر صفات واسمادرکه حضرة علمده ثابتدر واسما وصفات
ایسه من حیث الحقیقه عین ذاتدر ومتعلق جعل وایجاد اولمزکه والله یهدی الرشاد
منه المبدء والیه المعاد قوله ومعنی لهدیکم لیبین لکم وما کل ممکن من العالم فتح
الله عین بصیرته لادراک الامر فی نفسه علی ما هو علیه فمنهم العالم والجاهل
بیوردرکه هدایتک معناسی بیان امردیمکدر یوخسه احداث هدایة دکلدر زیرا
هدایة وضلالة استعداد غیر مجعوله مقتضاسیجه بیورد وغی اوزره قدیملر
در مشیتلری کبی وحادث اولان بونلرک بیانی واظهاریدرکه ساقی اردن کشف
حجاب ایله حاصل اولور وتعلق مشیت کبی هر ممکنک ایسه استعدادنده ادراک
نفس الامره بصر بصیرة ودیدهٔ دل یوقدرکه بو عالم حجابده انوک سببی ایله نفس
الامرده عالم اوله زیرا نفوس انسانینک کمی عالم کمی جاهل خلق اولنمشدر اعیان
ثابته لرک استعدادلری اوزره قوله فما شاء وما هدیکم اجمعین ولا یشاء یعنی حق
تعالی انلرک ازلده هدایتن دلمکدی وهدایة دخی تمدی زیرا اعیانلری اقتضاء هدایة تمدی
ومن بعد دخی انلرک هدایتن دلمز ومشیتن علم قدیمنه مخالف قیلمز پس دار دنیاده بهشتیه
ودوزخیانه حالا مقر اولدوغی کبی دخی اخرطا نفتینه دخی مقر اولسه کرکدر هر برنه
سکان واهالی لازمدر اولماسه امتلاء جهنم میسر اولماز قوله وکذلک ان یشاء
فهل یشاء هذا ما لا یکون یعنی لو شاء قولی کبیدر ان یشاء قولی دخی یعنی زمان مستقبلده
دخی حکم زمان ماضی ده که کبیدر ثانی منتفی اولور اول منتفی اولدوغیجون زیرا لو ماضیه
مختص اولدوغی کبی ان دخی مستقبله مختصدر پس بنجه مشیت تعلق ایدر اولمایجق
امر اعیان ثابتنک خود مقتضیاتی متبدل اولمز قوله فمشیته احدی التعلق
وهی نسبة تابعة للعلم والعلم تابعة للمعلوم والمعلوم انت واحوالک فلیس
للعلم اثر فی المعلوم بل للمعلوم اثر فی العلم فیعطیه من نفسه ما هو علیه فی عینه

یعنی

معناء هدایة بیان امردر

اما عارف محقق یانند حکم موطن
ومقام معین کرکدر فیض اقدس
وحضرة علمی مرتبه سنده اولان حکم
فیض مقدس یعنی حضرة وجود
مرتبه سنده اعتباردن ساقط
کرکدر تا که تکلیف تکلیف درست
اولا وعارف اولان مقتضای
اسمایه سؤال اعتراض قلمز
زیرا مخلوقات بهشت ودوزخ
بحسب المراتب مکمل اولماینجه
ذات مستجمع جمیع صفات
اولمز واحکام صفتین
اصلیتین یعنی جلال
وجمال ظهور ومظاهر
ایله کمال بولمز
مسلم

یعنی حقك شیئتی احدی التعلق در یعنی علاقه سی معلوماته جهة واحده دندر جهات
متکثره دن دکلدر پس تکثر شیئت معلومات خارجیه ده واقع اولان تکثر حسبی ایله
اولور بلکه فی الحقیقه تکثر نفس شیئده بولنمز تعلقات شیئده بولنور و شیئت
مز بوره بر نسبتدر علمه تابعدر نته که علم نسبتدر که معلومه تابعدر معلوم
ایسه سن سین ولحوالکدر یعنی عین ثابتك ولحوال عینکدر که هدایة ویا ضلالدر
پس علمك معلومده اثری اولمز زیرا علم نفسنده اثر وانفعالدن نه وجه ایله متأثر
اوله بلور پس معلوم مز بورنه وجهله نه حالته اوزره مجبول ومجبور ایسه انی اقتضا
ایدر وعلمه انی اعطا ایدر اول حال کرك هدایت کرك ضلال اولسون معلوم اولا
که معلومه تابع اولان انفعالدر علم فعلی معلومه تابع اولمز زیرا مرتبه سی معلومدن
غالبه در صفت عین ذاته اولدوغی مقامده در اما علم انفعالینك مرتبه سی
معلوم ایله مع در بلکه متاخردر که صفة ذاته مغایر اولدوغی مرتبه در محصل
کلام علم فعلی اعیان ثابته مرتبه سنده تصور وتخیل اولنماز وبالجمله حفظ مراتب
ورعایة حضرات سابقا دخی وصیت اولنمشدر بینه غفلت اولنماسون وحضور اندر
غفلت اولندوغیجون درکه بو راده بعض غافلین علم فعلی ایله اعتراض ایدرلر مع هذا اصلا ورود ی
یوقدر الله اعلم قوله وانما ورد الخطاب الالهی بحسب ما تواطأ علیه المخاطبون
وما اعطاه النظر العقلی ما ورد الخطاب علی ما یعطیه الکشف خطاب الهی
واردا ولمادی الا طور عقلله مقید اولان محجوبلر توافق اتدکلری حسب اوزره وارد
اولدی دخی نظر عقلی اعطا اتدوکی حسب اوزره واردا ولدی کشف عارفین
اعطا اتدوکنه مطابق اولمادی زیرا جمیع مخلوقاتك استعدادی کشف معرفته
وفا اتمز خلقتك غواشی عنصریه ایله محجوبلر واحکام طبیعة سفلیه یه مغلوبلردر
سیر اعلای علیین دن مهجورلر ولذت دیدار انواردن محبوسلردر بلکه اکثرینك

یعنی معلومه مطابقدر وحین
تطابقده تابعدر یعنی مطابقده
معلوم جانبی اصلدر زیرا علم
معلومك ظل تحاکمیدر
مسلم

علم ویقین شك وکمان
نسبتدر ابحق همان زشت
ونکو یخشی یمان هب بر
تجلادن کلور بلبلده اولان
های هو کلده اولان رنکینه
بولاله قدح غنچه سبو بر بزم
اعلادن کلور امواج بحرینی
کران صحراء شهر لامکان
بوقلمده وارلق عیان
لا ایله الادن کلور

علم فعلی وانفعالینك مذکور
اولان فرق رقیقی بطون
دفاترده یوقدر
صحیفهٔ خاطرده ندر
مسلا

محصل علم ذاتك عینی اولدوغی که
اعتبار یله معلومه تابع اولمزنته
سائر صفات دخی بویله در مثلا
ارادة وقدرة مقدوره ومراده
تابع اولمزغیردن اولدقلری اعتباریله
مرتبه عینه وغیر سابقا بیان
اولنمشدر مسلم

علم فعلی وانفعالی

علم فعلی معلومه تابع اولماز

تاب تكليف شرعدن دور اولماغله دماغلری خام واوصاف واحكام لايقه لری

اية اولئك كالانعام دد لمنشئه الحقير قومی كند تصوّر معنای لوكشف

قومی دكوفتاده مطمور وحجاب قومی نشسته برده خيرت فكند سر دفع حجاب

خواهد باميد فتح باب ذاهد همی بقا طلبد من همه فنا در نزد اهل عشق همه

ساقطا دحساب قوله ولذلك اكثر المؤمنون وقلّ العارفون اصحاب الكشف

دخی بو اجلدن اولوری درکه خطابات الهيه نك ظاهر متيا درنه تصديق وايمان

كتوروب محجوبلر مراد الله واقف وحجاب ظاهری مكاشفلر ولان عارفلردن

اكثر عارفلر مؤمنلر اقل وابتر دردلكن اصحاب كشوفلر ولمقابله مرتبه لری مؤمنلردن

بر تردد قوله ومامنا الا له مقام يعنی هر برندن هر بريموزك علم الهده مقام

معلوم ومرتبه معينه سی واردر اول مرتبه دن تجاوز امز پس شولكه مضيق عقلده

ممكن تمشدر ابدا اول مقامده محبوس وترقی درجاندن مأيوس قالور واولكه

متسع كشفده توطن قلمشدر دائما مدارج مراقبه ده مترقيا اولور هر كز محجوبلر كبی

تحت تدبيرده اسير اولمز بلكه لايزال منقاد زنجير تقديرا ولور مخلوقا تدن

برسنه اعتراض بالباطل قلمز اكرچه بحسب الظاهر امر ونهی حكم شرع اوزره

مذعن قابل اولورلكن شعر لا تنكروا الباطل فی طوره فانه بعض ظهوراته

نكته سندن غافل اولمز الحمد لله الذی هدانا لهذا وما كنا لنهتدی لولا ان هدانا

الله لمنشئه الحقير ای طالب جو نيزه اسرار قدر از سر قدر هيچ مكو چيست خبر غرق

است درين سفينه لفظ ومعنی محو است درين حريطه نقش پيكر ازهندسه

بيرون ومخالف بقياس از هوش وخرد برتر وعالی زنظر قوله وهو كنت به فی

ثبوتك وظهرت به فی وجودك يعنی مقام من بور اولدركه سن انكله ملتبس

ومتصف ايدك اعيان ثابته مرتبه سنده ايكن حضرة علميه ده ودخی نوك

حاصل كلام علم فعلی تصور
محضدر وعلم انفعالی ده
تعدد بو قدر ايكن بسيط
ايكن مركب علی كلا
المذهبين تصورك
خود تعددی ظاهردر
الله اعلم
منه

ايله

ایله ظاهر اولدیغی وجودکدر یعنی وجود خارجیدر که عالم شهادتدر زیرا شهادت حضرة علمه مطابقتی لازمدر قوله هذا ان ثبت ان لك وجودا یعنی حکم مزبور اول شرطله صحیح اولورکه وجود خارجی سنك ایچون وسائر اعیان ایچون ثابت اوله مراتبدن ظهور حکم ایله قوله فان ثبت لك ان الوجود للحق لا لك پس اکر وجود خارجی مرایای اعیانده ظهوری حسبیله حقك ایدوکی ثابت اولورسه سنك دکل ایدوکی محقق اولورسه قوله فالحکم لك بلا شك فی وجود الحق پس حکم سنك مرات عینك ایچون ثابت اولور وجود حقدر اولدوغی حالده شکسوز زیرا وجود حق واحد حقیقیدر قابل تعدد اولماز تعدد مرایای اعیانده حاصل اولور معلوم اولا که ان ثبت لفظنده حرف ان شك وتردد ایچون دکلدر بلکه وجودك مراتب ظهورنی بیاندر قوله وان ثبت انك موجود فالحکم بلا شك یعنی وجود حق مرآت اعیان وخصوصیات احکامله محکوم علیه اولدوغی اوزره سنك موجود ایدوکك ثابت اولورسه حکم سنکدر یعنی وجودکه حاکم عین ثابتك ایله سن سن پس ایکی صورتده بله حاکم سنسن لکن صورة سابقه ده وجود حق اوزرینه حاکم اولورسن صورة ثانیه ده کندو وجودکه حاکم اولورسن قوله فان کان الحاکم الحق فلیس له الا افاضة الوجود علیك والحکم لك علیك یعنی اکر حاکم حق اولورسه که حکمی مقام جمع حسبیله مقامات تفصیلیه سی اوزره وقوع بولور حکم معهود مظاهر اعیان اوزره محض فیض وجود اولور ایله فیض وجودکه صور علمیه خارجده مشهود قلمقدر وافاضه وجود دخی اعیانك لسان استعدادلری ایله اولان طلبلری سببی ایله در پس فی الحقیقه حکم اعیان اوزرینه اعیانکدر قوله فلا تحمد الا نفسك ولا تذم الا نفسك پس چون خیر وشر مقتضای عین ثابتك اوزرینه مقرردر پس جمله سی وارد جمله سنك

بعض نسخه ده بو تردید یازلمامشدر که ان زاید تصور اولنمشدر دقت نظر اولنسه زاید اولماز
منه

ای فالحکم لك بلا شك فی ذلك الوجود بحسب عینك کذا قال الشارح القیصری
منه

حکم جزاسی سکا عاید در اکر صفات محموده صدور ایدرسه حمدی سکا راجع ویا
صفات مذمومه ورود ایدرسه کوذمی سکا تابع پس افعالک مقابله سنده
بتن ثمرات ومکافات وجزا کرک ثواب واکر عقاب نفسوکه مترتب اولمقدر
قوله ومایبقی للحق الا حمد افاضة الوجود لان ذلک له لا لک دخی حق ایچون
باقی قلمز الا سنک عین ثابتوکه افاضهٔ وجود اندوکک حمدی باقی قالور زیرا
اول افاضهٔ وجود حقه مخصوصدر سنک عینوکک دکلدر زیرا بر شیئک که نفسنده
وجودی اولمیه غیره نیجه فیض وجود واعطاء وجود ایدر قوله فانت غذاؤه
بالاحکام وهو غذاؤک بالوجود پس سن حقک غذاسی سن ظهور واحکام سبجه
ایله دخی حق سنک غذاکدر فیض وجود سببجه ایله بو راده غذاء اطلاق مجازیدر
نته که مقتدیه محقق اولورسه حقده محو وحق اولوب احکامک اکا ویرسن
وانده ظاهر اولوره دخی حق سنک غذاک اولور یعنی سنده فیض وجود ایدر
پس حق مختفی وخلق ظاهر اولور تشبیه مجازیدر وجه ظاهردر قوله فتعین
علیه ما تعین علیک فالامر منه الیک ومنک الیه پس سندن حقا وذ دینه
حکم متعین اولورحقدن سنک اوزروکه وارد اولان عین ثابتک لسان
حاله اعطا واقتضاسی اولور قوله غیر انک تسمی مکلفا وما کلفک الا ما قلت
له کلفنی بحالک وبما انت علیه ولا یسمی مکلفا اسم مفعول کانه سؤال متوجه
اولدیکه حق ایله عبد میاننده بو وجهله مشارکت ثابته اولجاق پس امتیاز
نجه متصور اولور جواب ویردیکه سن مکلف اولمغله ممتاز اولورسن که
فتح لامله صیغهٔ مفعولدر حق تعالی سکا تکلیف ایتدی ایتدی الا سنک لسان
حالک ایله ونه نک اوزرینه ثابت اولدک ایسه انوک ایله که استعداد دک
در تکلیف طلب ایتمکله تکلیف ایتدی حق ایسه مکلف سمی سمی قلنمز بلکه بو اسم

مفعول

مفعول عبد مخصوصدر وحق ایله عبدك امتیازی بونك ایله منصوصدر شعر
قوله فیحمدنی واحمده ویعبدنی واعبده پس حق بکا حمد ایدر افاضهٔ وجود ایله
که کند وصورتی اوزره خلق وایجاد در دخی بنی سجن طبیعتدن خلاص وکمال لایقه
ایله خاص اتمه سی ایله ثنا قیلور دخی بکا عبادت ایدر یعنی بنم طلب وایجادنی قبول
ایدر وجود روحانی وجسمانی نك مراتبنده کرك علوی کرك سفلی اولسون بن
دخی عبادة حق ایدرین هم ظاهرده اقامت حدود شرعله وهم باطنده تجلیات
ذاتیه سن قبول ایدرم وانوك احکامن اظهار ایلیه قوله ففی حال اقر به وفی الاعیان
اجحده پس مراتب الهیه ده بنم اوزریمه تجلاسی حالنده انکار ایدرین زیرا مراتب
الهیه یی منافی اولورامرله متصف اولدوغیچون کانه شیخك بو کلام لسان حال
محجوب بین ایله در یوخسه صاحب شهود وعارف خدا بین حقی هر شیده کورود
ومقر ومدعن اولورنته که دیمشدر شعر رق الزجاج ورقت الخمر فتشابها وتشاکل
الامر قوله فیعرفنی وانکره واعرفه فاشهده یعنی پس حق تعالی جمیع مواطن ومقاماتده
بزی بیلور جاهلوز زیرا مرتبهٔ الهیه دن مرتبهٔ احدیت وغیبت هویت مکوناتك
معلومی اولمز اکرچه مرتبهٔ واحدیة وصفات بویله دکلدر ولکن استار حجب مرفوعه
قلنسه ذات وصفات حقه عارف اولورز ومجالی تفصیلیه ده شهود عیانی ایله
اسراره واقف اولوب پردهٔ انانیتی کاشف اولورز شعر کشف حجاب غیر ایدوب
باطنك ایله عین حقی ایکیلی برایرم لم برکوردنوب یاقین ایراق عین بقا کوردمی
هیچ یوم ما یحق قنا کوزین شعر ای نظراسی بر نفس جان کوزوك اچ یوزومه بتخانهٔ
خلوت ایرلوم کثرة وحدة ایرلوم شویلیشلوم ذبانسوز کلسون اودرسن لی دورق
شویلیشلوم اشیده لوم کوزلیایم کودنلوم اولماسون اراده دهان بلکی زبان کوز
قولق قوله فانی بالغنی وانا اساعده واسعده یعنی پس حقك بزدن غناسی

مطلقاً نچون منصور اولور حال بوکه ظهور اسما وصفات کمالندر بزحقنه مساعد اولوردر
زیرا قابل مادامکه فاعله فعلندن قبول ایده مساعد اولمیه فاعلك ظهور کمالاتی
تمام اولماز دخی حقك کمالاتنی بز اسعاد ایدرز یعنی باطندن ظاهره اخراج
ایدرز پس اکرچه حق بحسب الذات غنی عن العالمین در لکن ظهور کمالاتی
صفات مساعدهٔ قوابله موقوفدرنته که الله تعالی بیورران تنصروا الله
ینصرکم معلوم اوله که حضرت شیخ بو مقامده وقتاکه ظهور کمالات اسمائیه
بحسب الظاهر بزم اعیانموز سبب اولدیغی اسعاد ومساعده یی بیزه اسناد
اندی اکرچه فی الحقیقه نظر توحید وعرفانله باقسه حقك نفسی نفسی ایله
اسعاد اتدوکی ظاهر ونمایان اولور قوله لذلك الحق اوجدنی فاعلمه واوجده
یعنی حق بنی انوك ایچون ایجاد اتدوکی بن حقی بیلم ودخی انی جمیع مظاهرده ایجاد
واظهار ایدم تاکه محجوبلر ذات حقی بیله لر وارلغنك وحدتنی اکلیلر مثلا
جامی ایدر بعید اولمز که اوجده دیمك اجعله متمثلا بین عینی فی العباده دیمك
اوله که اعبد والله کانه تراه حدیثنده اولان موطن خیاله مقصود اولا والله
اعلم قوله بذا جاء الحدیث بنا وحقق فی مقصده یعنی حدیث قدسی دخی بزدن
بو معنا اوزرینه وارد اولدیکه کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف دردخی
حقك مقصودی بزدن متحقق وموجود اولور که اول مقصود مظاهرده حسب
ظهور معرفتدر قوله ولما کان الخلیل علیه السلام هذه المرتبة التی بها سمی خلیلا
لذلك سن القری یعنی وقتاکه خلیل علیه السلامه بو مرتبه ثابت اولدیکه بسه
که اول مرتبه ذات الهیه نك جمیع متصف اولدوغی جمیعدر وجمیعسنه تخلل
جلیل اسمی ایله مسمی قلندی وبو مرتبه وجه تسمیهٔ خلیل اولدی ومرتبه صاحبی
اولدوغیچون دردکه خلیل ضیافتی سنت اتدیکه اول ضیافت مرزوقلره رزقی ایصال ایلدی

وتخلل

وتخلل ارزاقدر قوله وجعله ابن مسرة مع ميكائل للارزاق دخی بو سببایله درکه شیخ عارف
محقق ابن مسرۀ جبلی که اکابر طریقتدن اولدوغی فتوحاتده مسطوردر خلیلءم ایصال
ارزاق مرزوقیندن قرین میکائل قیلدی نته که ادمءم موکل صور اولمقده قرین
اسرافیل وحضرت محمد علیه السلام مؤکل ارواح اولمقده قرین جبرائیلدر دیو کشفله
خبر ویردی الله اعلم قوله وبالارزاق یکون تغذی المرزوقین حال بوکه مرزوقینك
تغدیسی ارزاقله اولور قوله فاذا تخلل الرزق ذات المرزوق بحیث لا یبقی فیه شیء الا
تخلله فان الغذاء یسری فی جمیع اجزاء المتغذی کلها پس قچن رزق ذات مرزوقه
تخلل اتسه بر حیثیتله که مرزوقینك اجزاسندن برجزء قالماسه الا که رزق
تخلل اتسه زیرا غذا بو تخلل سببیله اجزاء متغذینك جمیعسنه سرایت ایدر
قوله ولما هنالك اجزاء فلا بد ان یتخلل علیه السلام جمیع المقامات الالهیة المعبر
عنها بالاسماء فیظهر ذاته جل وعلی یعنی جناب الهیده خود اجزاء بوقدر زیرا
کثیردن مقدس وعاریدر پس لازم اولدیکه خلیلءم جمیع مراتب الهیه ومقامات
حقانیه ده متخلل وساری اوله اول مقامات که انلردن اسما ایله تعبیر اولنور
حتی خلیلءم متخلل اولوب متصف اولدوغی مراتب اسمائیه سببی ایله حقك
ذاتی مظهریتیه خلیل ایله ظاهر اوله قوله فنحن له کما ثبتت ادلتنا فنحن لنا یعنی بز
حقك ملکی یوز اول بزم ربمز مالکمزدر بلکه بز کندو اعیانمزك مملوکیوز
اعیانمز بزه حاکمدرنته که دلائل کشفیه مز بوکه شاهد وجازمدر قوله
ولیس له سوی کونی فنحن له کنحن بنا یعنی حال بوکه حقك بثبوت غیری مظهر
کاملی یوقدرکه نام المشابهة اولا یا خود حقك بکا اخلافه وجوددن غیری
نسنه سی یوقدر دیمك اوله کون وجود معناسنه اولمقاوزره پس مظاهردر
موجود اولان اعیانمز حیثیتی ایله حقك ملکی یوز واول بزه حاکمدرنته که بز

وجوب هویة مطلقه
جهة امکان انانیتدر

کندومزه عین ثابته موزایله حاکم اولدوغموز کبی قوله فلی وجهان هو وانا ولیس له
انا بانا یعنی پس بزم ایکی جهة مز واردر برسی جهة وجوب وهویت مطلقه دروبرسی
جهة امکان وانانیتدرکه بین الواجب والممکن مابه الامتیاز در اما حق ایچون انانیت
زایده ومابه الامتیاز یوقدر یعنی امتیاز ویقین انابه محتاج دکلدر بذاته ممتاز
ومتعین در قوله ولکن فی مظهره منحن له کنا انا یعنی حق ایله بزم فرقموز ووجهدن
ممکن امتیازی بودر که بز حقک مظهری یوز اول بیزده ظاهردر پس بو اعتبار ایله
تعدد وتکثر وامتیاز حاصل اولور پس چون مظهر وجود حق بزانایوز واولمه کبی
شبهه ظرفیه ایله اما که شیخ مؤید الدین الجندی بیورر قوله یقولون المألون انانه
انا الان من ماء بلا لون یعنی معانی مذکوره نک جمیعسی مقام کثرتده در اما وحدة
مستهلکده جمیع اسما متفرق در نه عدد نه ظاهر نه مظهر بلنه وحدة نه کثرة قوله
والله یقول الحق وهو یهدی السبیل للمنشئ الحقیر در مجلس عشاق نه جامست ونه
جم • نه صورة نغمه درونه شادی ونه غم • نه عرش نه کرسی نه لوح ونه قلم • عرفست
وارن قلزم نی بن عالم • معلوم اوله که چون انجام کلام بو مقامه منتهی وجولان
کمیت اقلام بو منزله منتهی اولدی ناکاه مشرق معارف حضرة سلطنت مابندن
بو پنج بیت که ینابیع حکم واسرار وخمسهٔ مبخوره کبی متحیر اذهان وافکار دربو عبد
حقیره خطابا طالع ونمایان اولدی پس دأب سالغوم اوزره اوکوهر کرانمایه
سلک محله منسلک قلمانغی ارزانی کوردم بعده خطاب مستطابه اسلوب جوابده
طبع قاصرون صادر اولان بیلوردینه تعلیق سمتنه سالک اولدم که ذکی
اولنور فرمودهٔ حضرت بادشاه ای زمرهٔ عشاق اولان نور عیون مشتاق
اولان • کاتب لوح اولدی قلم کوحکم • ایلدی انواع رقم کرجکم • یازمغه حاجت نوله
ارقامدن • قادر اولا کندوچون افهامدن • لوح وقلم دن نوله مقصود نه ایرکوردن

اولدرینه مقصو نه شوعله عرشك نه درا قرارده یوخسه نوادعالم دیار المسته
الحقیر ای شه دانشور فرصنده رای عارفا سرار هدای خدای شاه فلك قدر
ملك اشیان شاه هما سایه همایون نشان رادمی وارسن اکا محرم دکل شاذی
وارسن اکا همدم دکل بن نه دیم سالکه شها بن دکل ساکه سبق داش اولانز
عقل کل سنده کونش بنده اولان زره در نسیمز کلسین ایله زره در تا که
تقضای ظهور اتدی حق علم الاسمادن اوقندی سبق فاتحه رحمتله اوردی دم
لوح قلم اولدی یزلدی رقم حروف مخارجدن اولوب اشکار صوت هوا لفظ ایله بولدی
قرار بولدی تعین کلمات کلم اولدی هویدا علم فاستقم حامل عرش اولدلر ارکان
شرع بر بر نه اولدی سند اصل و فرع همزه اولوب اندی تحرك الف ذاتی صفتله نته
کم متصف اولمغه تولید حروف سبب نقطه با یله الف اولدی اب باعث
ایجاد نه در فیض جوز عرض کمالات وجمال شهود سر ظهورك ینه اصلی ظهور
نور معانی وحور عین نور علت ومعلول که اولینور شرار صورت علت در اولان
اشکار عرش نه در صورة ملك خدا مرتبه جسمله روح غدا حاملی اولا ملکوك
اولیور سکز شرح ایده لم طالبا ولنلره بز امر اولنان صورة تکمیل ایله ادم المثل
صور سرافیل ایله حامل روح اولمغه ای ذوالیقین احمد وجبریل اولدی امین
حضرت میکائیل ایله هم خلیل هر برسی حامل رزق جلیل مالك رضوان که بدیدا اولدیلر
محتمل وعد وعید اولدیلر نطق خدادر بزلور کاینات لوح وجود اوزره ولدی ثبات
نطق خدا صورة حق سن جوسن سنده عرض حقده جواهر نه دن صورة حق ایسك
اکای یس سنده ده بو جوهر معنا نه در **فص حکمة حقیة فی کلمة اسحاقیة**
قوله فداء نبی ذبح ذبح لقربان فدا مصدر در لفظ نبی مضاف اولمشدر مبتداء ذبح
فتح ذلله مصدر در مبتدا نك خبریدر بوغزلمق معنا سنه در ذبح کسر ذالله

فص حکمة حقیه فی کلمة اسحاقیه

مصوردر مبتدانك خبريدر بوغزلق معنا سنه در كسرذا الله بوغزلمقه حاضر
اولنان حيواندر جمله جملهٔ استفهاميه در افدا تقديرنده در همزه محذوفه در
تعجب طريق اوزرينه زيرا فدا ديمك انسان بر مصيبتدن حفظ اتمكدر مقابله
سينده برحيوان قربان اتمكله اكا بدل اوله بوماده ده كبش انسان بهيمه ايكن نجه
بدل اولا بلور ديو تعجب ايدر قوله وابن ثواج الكبش من نوس انسان بعض نسخه
وابن محلنده واني واقع اولمشدر مراد تبعيد امردر يعني غنم صوتي انسان صوتي
قنده ديمكدر كه ايكي صوتي برى برى سنده نسبتده ومشابهتده بعيد قلمقدر
نوس سوقايده يعني دوه كوددركن استعمال اولنان صوتدر ثواج صوت كبشدر
تودكجه قوچ ملمه سيدر اولكي سي خاصية انسان ثانيسي خاصية كبشدر پس
معنى ديمك اولوركه اوازه لرى برى برينه بكزميجك ذاتلرى برى برينه بدل
ومعادل اولماق قنده قلدى تاكه احدهما الاخردن يعني كبش انساندن فدا اولمغه
قابل اوله نته كه جنايات جحدده فرا بين متفاوته تفاوت جنايا تله مقدر
اولماسي كبى ونوسدن مراد بوراده اسحاقك عند الذبح اولاجق صوريتدر وبالجمله
بومقامده حضرت ابراهيم عم واقعه سني عالم مثالده كوردوكى ابقا ايدوب
تاويل وتعبير اتماد وكنك شيخ قدس سره عذرن بيان ايدركه ظاهر حال
اوزره بهيمه انسانه بدل مساوى اولامز زيرا خاصة وذاتا نسبتى ومشابهتى
يوقدر كه احدهماى خيالده كورب حال يقظه ده اخره عبور وانتقال ممكن اوله
اصحاب تعبير قاعده سى اوزره مكر الله تعالى دن وحى نازل اوله نته كه بو محلده
حال بويله اولدى بعده ذبيح اسحاق اولماغه طائفهٔ مسلمينك اكثرى ويهودى
قاطبة ذاهبلردر واكثر مفسرين ذبيح اسمعيل اولمق سبيلنه ذاهبلردر اما شيخ
مقتضاى مبشر سابقه اوزره معذوردر والله اعلم بحقايق الامور قوله

وعظمه الله العظيم عناية بنا اوبه لم ادر من اى ميزان وعظمه ده هو حاليه در
يعنى الله تعالى اول كبشى تعظيم اتدى بو قدر عظمة ذاتى ايله كه وفديناه بذبح
عظيم ديدى عناية ايدرين اكرچه استعدادنده مساعده يوغسه ده بعده
لفظ بناده ضمير متكلمك اشارتى معتبر. بنى ادمه اولحاق. بنى دخى داخلدر ولا ادر
ده اكتفا بالكسره يا محذوفه در يعنى. بلمزن قنغى ميزاندر بنى طرفنه مى تعظيم
مراد اتدى يوخسه كبشنه مى كه بهيمه ايكن انسانه خصوصا بنى يه بدل مساوى
اتدى قوله ولا شك ان البدن اعظم قيمة وقد نزلت عن ذبح كبش لقربان واو
حاليه در بدن ضم با وسكون داله جمع بدنه در فتح باوداله مراد ناقه ويا بقره
دركه مكه بوغزلنور مصنف كبش حقنده عناية تعلق اتدوكن اثبات ايدوب
بيوردركه شك يوقدركه بدن كبشدن اعظمدر قدر وقيمت يوندن اوك
اجلدن دركه بر بدنه يدى اضحيه يرنه قائم اولور حال بوكه ذبح بدنك قربان
مرتبه سى ذبح كبشدن منحط وادوندر زيرا كبش بدل بنى اولدى بدنه اولمادى
قوله فياليت شعرى كيف ناب بذاته شخيص كبيش عن خليفة رحمان پس نولايدى
بيليدم كه بذاته ويشخصه بركوچك كبش وحقير شخص خليفة رحماندن نجه
نائب اوله بيلور شيخ مصنف بو بيتده سر توحيده اشارة خفيه ايدركه
اكرچه فدا عالم صورتده كبش حقير ومفدى عنه دخى حقدر قوله الم تر ان
الامر فيه مرتب وفاء لارباح ونقص الخسران يعنى سن كورمزمسنكه امر الهى
وشان حق كه وجودلارنده حال مرتبدر يعنى ترتيب خاص اوزرينه واقعدر
پس بعض امور موجوده ده وفا وتماميت بولنه تجارتده مربح اولور وبعض
اخرده نقص وفا تمامية بولنه تجارتده خسران اولور محصل وفا منتج ودخا
ونقصان ومورث وتو خسران اولور فيه ضميرى امره راجعدر امر وجوددر

مرتب لفظا مرفوع خبران دروفاء لفظا مرفوع مرتب لفظنك قايم مقام فاعلدر
معطوفيله حاصل كلام موجودات اورتاسنده كمال جنسيتله تفاوت وار
درديمك اولور اما بعض قولده فيه ضميرن فدايه ارجاع اتمش پس معنى ديمك
اولوركه بعض فداده كمال وفاى عهد سابق واردر ابراهيم واسحقده واقع
اولان اطاعة وانقياد كبى كه عهد وفاى بيلوب محو انانيت حاصل ايدلر
وشاه راه شرف اصليلرنه كتدلر اما بعض وفاى عهد ازلى ووفاق قديمى
بولنمايوب مقتضاى استعدادلرنجه تزاحم قيود كونيه ده منغمس وتراكم حجب
شهوانيه ده منجر اولديلر پس نقصان خسران مترتب اولوب غواشى
ظلمنده حيران قالديلر قوله فلا خلق اعلى من جماد وما بعد نبات على قدر
يكون واوزان وقتاكه مراتب متكثره ده سر وجود واحدى اظهار ايدوب
وتفاصيل مراتبى وتفاوت درجات مظاهرى جانب حقه نسبت قرب وبعد
ايله بيان قلدى ايسه پس مراتب كونك قلة بسايط وعدم تضايف وجوه
امكانيه ايله قنغيسى حقه اقرب وقنغيسى ابعد وبو نسبتايله قنغيسى افضل
وقنغيسى احسندر بيانه شروع ايدوب ديدكه مولداتدن جماددن اعلى خلق
يوقدر زيرا بونلرك فطرتلرى معرفة الله اوزرينه در ومعرفة الله ذاتيه دن
جماددن اعلى يوقدر زيرا جماده اصلا تغير فطرت يوقدر وما بعد نبات
در مقدار متنوعى حسبى اوزرينه دخى اوزانى يعنى اقدار معينه سى حكميجه كه
اصناف واشخاص قيله مثلا جماده قوة ناميه ضم اولنسه جسمدن تنويع
ايدر وجسم نامى حاصل اولور بعده ناميدن دخى اصناف حاصل اولور مثلا
نبات ذى ساق شجر اولور غير ذى ساق اعشاب وكلاء كبى اولور بونلارك
دخى اصناف واردر الى غير النهاية ضم قيود ايله تصرف طبيعى زياده اولدقجه

بساطتدن

بساطندن بعيد وذات بحتدن دور ومهجور ومطرود قالور قوله وذو الحس
بعد النبت والكل عارف بخلافه كشف وايضاح برهان يعنى ترتيب معهود
اوزرینه متسافلا نبا تدن صكره حيوان حساس در و بونلرك جميعسى حياتله
وعلم ايله متصفلردر و رب الارباب مسجلردر كشفله و برهان واضح ايله چون
كشف مكاشف غيره حجت اولمغه صالح اولماز مصنف برهان واضح ضم
اتديكه دليل يقينى دركرك عقلى كرك نقلى بوراده ذكر اولنمديغى ما تحلنده مذكور
اولور قوله واما المسمى ادما فمقيد بفعل وفكر وقلادة ايمان يعنى حيوان حساسدن
نطق ايله تنويع اولنان كه ادم ايله مسمى در و مرتبه سى ترتيب معهود اوزره
حيوان دن اسفل وادنى در اول دخى عقل جزئى ايله مقيد ومشوب وغشاوة وهم
وفكر ايله محجوب عروج عالم علويدن واما نده در اهل نظر و استدلال ايسه
تزاحم فكر وحيال ايله متحير اولور اكر تقليد ايمانى مقيد ومقلد ايسه غائلهٔ
تغير وزوال ايله متردد قالور هيچ برسى ذوق عسل عرفاندن سر انكشتى لى ق
قلماق ميسر اولماز و بحر نهرندن كف دستيله اغتراف متصور اولماز ولحق
الامر عجزنه اعتراف قلماسه بو ورطه دن معارف بولماز قوله بذا قال
سهل والمحقق مثلنا لانا واياهم بمنزل احسان يعنى شيخ بيوردكه اهل معارفدن
سهل تسترى دخى بساط معرفة حقه مركبا ندن اقرب اولدوغنه ذاهب اولمشدر
دخى بزم كبى انلر دخى منزل احسانده يعنى مقام كشف ومشاهده ده قايملردر
قوله فمن شهد الامر الذى قد شهد نه يقول بقولى فى خفاء واعلان يعنى هر كه حقايق
غيبيه يى بنم مشاهده اتدوكم كبى مشاهده ايدر سرا وعلانية بنم قولمى قايل
اولور قوله ولا تلتفت قولا يخالف قولنا ولا تبذر السمراء فى ارض عميان دخى التفات
ايلمه بزم قولموزه مخالفا ولان محجوبلر قولنه كه اصل نظر واستدلالدر يا مقلدلر

جهالدخی غدای روح اولان دانه سمرانی یعنی کندی عاملرونی بصولر ترلاسنه
اکه زیرا انلرك ارضا استعدادی حاصل ویرمز وزمین شوره سبیل بتورمز قوله
هم الصم والبکم الذین اتی بهم لاسماعنا المعصوم فی نص قران یعنی اول قوم عمیلك
شول قوم مددکه کلام حقك نطقندن وقول صدقك استماعندن محروم ملوردرکه
کزیدهٔ معصوم اولان نبی علیه السلام انلرك اوصافنی نص قرآنده ذکرایدیکه
صم بکم فهم لایرجعون ددی فکردن مراد قرآندر قوله اعلم ایدنا الله وایاك
ان ابراهیم الخلیل قال لابنه انی اری فی المنام انی اذبحك والمنام حضرة الخیال
ولم یعبرها یعنی حق سبحانه وتعالی سنی وبزی ادراك حقایقدن مؤید قلسون
معلوم اولسونکه تحقیق حضرت ابراهیم خلیل اوغلی اسحاق حضرتنه قرانده حکایة
اولندیغی اوزره بیوردیکه تحقیق بن منامده سنی بوغزلرین کوردم منامکه
حضرة خیال مقیددر برجوهر شفافدرکه شاننددرذاتنده متمثل اولان
صوری تعبیر ایتمك یعنی معانی مقصودیه عبور ایتمك حضرت ابراهیم ایسه
عبور ایتمدی زیرا صور عالم مثال مطلقدن المغه معتاددی بونی دخی اکا قیاس
ایتدی زیرا مثال مطلقده کوردیکی صور حقه مطابقدر محتاج تاویل دکلدر
قوله وکان کبش ظهر فی صورة ابراهیم فی المنام فیصدق ابراهیم الرؤیا حال
بوکه منامده ظاهر اولان کبش ایدیکه صورة اسحاقده کوروندی بینهما ده مناسبت
استسلام وانقیاد ایدی پس مراد الله کبش ایدی ابن ابراهیم دکل ایدی پس
حضرة ابراهیم صورة مرئیه‌یی تحقیق وصورة حسیهٔ خارجیه‌یه تطبیق
ایدوب ذبح اسحاقده اقدام ومقدمات ذبحه مباشرة قلندی قوله نفداه
ربه پس امتحان تمام اولوب وسر انقیاد وکمال استسلام متین اولدی
ایسه حق تعالی ابن ابراهیمه کبش فدا کوندردی وذبحدن خلاص ایتدی

تعریف خیال

منام حضرة خیال مقیددر

قوله من جهة وهم ابراهيم عليه السلام يعنى بيوررکه ذکر فدا بومقامده حقیقت
حالده کلدربلکه حضرت ابراهيمك ظن وخيالى جهتندندر دیر قوله بالذبح العظيم الذى
هو تعبير رؤياه عند الله تعالى يعنى شول ذبح عظيمله فدا اندیکه عند الله حضرت
خلیلك تعبير رؤياسی اولايدى قوله وهو لا يشعر بذلك يعنى حال بوكه حضرت
ابراهيم عليه السلامك اكا شعورى يوغيدى دیر فقير ايدر ودين شيخك بو كلامنى
بعض علماء سوء ادبه حمل ايتمشلردر وبعضيلر ابنيادن بو مقوله حال واقع اولا كلمشدر
ديو نظاير ذكرينه متصدى اولمشلر اما بويله امر معظم وخطيرده بجلين حطيره
جرئت حكومته لايق اولمز خصوصا بو مقوله مشكلاتك عذرى صدر كتابده
مذكور اولان مبشره ايله بيان اولمشدر وقولهذ بورى تمام سكر ومغلوبيه
در نتيجه فكر ونظر دكلدر اما مثلا جامى ايدر حضرت ابراهيمك منامده
كوردوكى مقدمات ذبح ايديكه انى ارى فى المنام انى اذبحك ديدى بو خود
حال يقظه ده وقوعه كلدى زيرا اوغلنى اضجاع اتدى وخنجر حلقومنه خنجره
سنه امرار قيلدى واقعه ده دخى كوردوكى انجق بو ايدى قطع راس كورمشدى
پس عزيمت تمام اولدى ذبح تمام اولمغه حاجت قلمادى وجوددن ابتلادن
مقصود امر انقياد ايدى حاصل اولدى حق تعالى رحمتندن فدا تدارك ايدوب
كندردى بو تقديرجه رؤياى خليلك تعبيره احتياج مرفوع اولدى ومنصب
حلّه دن احتمال ظن وخيال منقطع اولدى ديو بيوردى اكرچه توجيه وجيه
وكلام لطيف وبليغدر لكن شيخه وارد اولان شبهه نك ماده سن قاطع
اولمز خصوصا بو توجيه اوزره تدارك فدا دخى مستدرك اولور الله اعلم
قوله فالتجلى الصورى فى حضرة الخيال يحتاج الى علم اخر به يدرك ما اراد الله
بتلك الصورة يعنى حضرت خيال المقيدده اولان تجلاى صورى علم اخره

محتاجدر که اکا علم تعبیر دیرلر معرفت نسب معنا سبا نه موقوفدر کاه لغه حسبی
اولور وکاه صنعت وحرفت حسبی ایله اولور کاه زمان ومکان کاه ضد وکاه
عین سببی ایله اولور یعنی عیندن ضد وضددن عینه عبور واسطه سیله
معبره معنا طلوع ایدر علم فراسته قریب علمدر که حق تعالی لدوکن اول صور
معکوسه ایله بلدر درحاصل کلام عینیله شهادت اورتا سنده جریان ایدن
معانی جوهر خیالده صورت بغیر خیال الیسه حکایت اوزرینه بجوله در
اونده صورت بونده نطق اولور مقدمه ثبوت وعلم حقایق اشیادر قوله
الا تری کیف قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لابی بکر فی تعبیره الرؤیا
اصبت بعضا واخطئت بعضا فسئله ابو بکر ان یعرفه ما اصاب فیه وما
اخطأ فلم یفعل رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرة شیخ قدس سره صورة
خیالیه تعبیره محتاج اولدوغن حدیث شریف ایله تنویر ایدوب بیورر که
مکر اصحابدن برسی واقعه کوروب رسول الله نقل اتدکده حضرة ابو بکر
تعبیرن ایدین دیو رسول الله دن صلی الله علیه وسلم حضرتلری دخی اذن ویر مشلر
واقعه بوکه اول شخص خوابده کوردوکی سماده بر پاره سحاب ظاهر اولورکه
باران روغن وعسل خلق اندن تناول ایدرلر اما بعض قلیل وبعض کثیر سوی
اسماندن بر ریسمان پیدا اولور رسول الله صلی الله علیه اول ریسمانه یاپشوب
اسمانه عروج ایدر وعقبنجه بر کشی تشبث ایدوب سمایه چقر بعده شخص
اخر یاپشد قده ریسمان قریلور وتکرار اولشدورردیلر اول دخی عروج ایدر
پس حضرة ابو بکر رضی تعبیر ایدرلرکه اول سحاب ظله اسلامدر واول روغن
وعسل قراندر که هر کشی قدر استعدادینجه اخذ ایدر کمی قلیل وکمی کثیر واول ریسمان
که سمادن ارضه پیوسته در دین مستقیم حقدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم

حضرتلری

عینیله شهاده اورتا سنده

حضرتلری تشبثا یدوب حقنه عروج اتدی بعده بر دخی بعده ثالثك بو مقدار
استعدادنده نقصان اولمغین تخلف و توقف واقع اولوب اخر کتاب الله سبقت
اولدخی واصل حق اولدی دیوب بعده رسول الله دن اتدوکی تعبیرك صواب
وخطاسن سئوال اتدکده بیورمشلرکه اصبت بعضا واخطأت بعضا بعده
حضرت ابوبکر رضی الله عنه یمین ویروب صواب وخطاسندن بیان رجا
بیورمشلر رسول الله جوابندن امتناع اتمش فقیر ایدورین فی الحقیقه تنویر
مذکور منامات محتاج تعبیر اولدوغی افاده ایدر وعلم تعبیر رؤیا اعظم مفضلات
واتم مشکلات ایدوکن کوستردعلم غیب کبی مثلا خصوصا کندولر اشراق نور نبوتله
توقف بیورملری مخطیء معذور اولان مسائلدن ایدوکنده شبهه می قالور لکن اشرف
اصحابی تخطئه دن حضرت ابراهیمه می جواز اسناد وهم فهم اولنور دیمی تأمل لطیفه
محتاجدر معلوم اولاکه علماء ظاهر کثرهم الله تعالی فی الاول والاخر بو مقامده
نتیجهٔ اعتراض ایدوب حضرت ابراهیمه اسناد وهم سوء ادب دردیمشلر بو جهله
جوابه جرئت اولنورکه مذهب اشاعره دن مقرردرکه امور دینیه دن نص
اولمین محلده اجتهاد رسول جائز اوله مذهب اکابر اصولیین در نصوص قرانیه
ایله اثبات اولنمشدر کتاب عضدیه نك اولخرنه نظر اولنه بعده المجتهد
قد یخطی ویصیب حکمی موجبنجه حضرت مقتضای بشریت اوزره اسناد
خطایه اجترا اتمشلر خصوص مذکوره مثلا عفی الله عنك لم اذنت لهم کبی وعبس
وتولی کبی واساری بدرده رای عمر تصویب اولندوغی کبی الی غیر ذلك پس
چون کبش منامده حضرت اسحاقده ظاهر اولدی تعبیر لازم ایدی وچون
تعبیر اتمدی ظاهرنه حمل اتدی اخر اجتهادنده خطا اتدی دیرلر الله اعلم پس
موجب وهم ایله که طرف من جوحدر ذبح واجب اولدی وحق تعالی رحم شفقتدن

اجتهاد رسول

ذبح عظيم اسحاقه فدا اندى پس بو حسبايله لدى الانصاف كلام شيخده سوء
ادب قلمادى باخصوص حكم بشريتايله انسان ضعيف سلطان وهمه مغلوب
اولمقدن نقصان ايله موصوفا ولمغ ذيراحق تعالى برامر مجهولى عبادندن برسنه
كورك ابراهيم خليل كرك جبرائيل جليل اولسون مادامكه اسباب علمندن برشى ايله
بلدرمكه ارادتى تعلق ايتميه اولامر بلنمز بعده حضرتك صلى الله عليه وسلم
ابوبكر رضى الله عنه تخطئه سى بعده ابوبكر خطا وصوابنك بيننى بيان رجا اتدكره
امتناعنك نكته سى ظاهر حضرت سرور صلى الله عليه وسلم حاضرايكن تعبيره جرئتدن
ايله ترك ادب اتدوكى درا ولاكسى غرورايله تعبير بيوردى الله اعلم قوله ونادى
الله تعالى لابراهيم عليه السلام ناداه ان يا ابراهيم قد صدقت الرؤيا وما قال
قد صدقت فى الرؤيا انه ابنك لانه ما عبرها بل اخذ بظاهر ما راى والرؤيا تطلب
التعبير صدقت لفظنك اولكسى تشديدايله ثانيسى تخفيفايله در يعنى الله
تعالى ابراهيمه ندا ايدوب بيوردى كه سن تحقيق منامده كوردوكى نى صادق
قلدك يعنى مقدمات ذبحه اقداملة ظاهر واقعه كى واقعه مطابق ايلدك حال بوكه
رؤياده صادق اولدوك وذبيح اوغلكدر ديمك ايدى زيرا رؤيانك تعبيرى اتمديكه
صادق اوله بلكه كوردوكن ظاهره حمل اتدى رؤيا خود موطن خيالدن ايدى
تعبيره محتاج ايدى قوله ولذلك قال العزيز ان كنتم للرؤيا تعبرون والتعبير
الجواز من صورة ما راه من امر آخر وبو اجلدندر يعنى رؤيا موطن حسى ايله تعبير
استدوكى اجلدندر كه عزيز مصر كندو كوردوكى واقعه سنه معبر طلب اتدى
ايتدى اكر سن تعبير رؤيايه قادرايسكوز واقعه مى تعبير ايدك ددى تعبير
عبوردن مأخوذدر تجاوز وكذر معناسنه در خيالده كوردوكى صورتدن
لازمنه تجاوز ايدرلر ياضدنه كذر ايدرلر مناسبنه كجرلر قوله فكانت البقر

سنين في المحل والحصب يعني صورة بقره كه عزيز مصر واقعه سنده كورمش
ايدى مراد سنين سبع ايدى محلده وحصيبده يعني يدى بقرهٔ عجاف يدى قحط
سماندن مراد سنهٔ حصيبا ولمق لازمدر ملزومه انتقالدر يا سببدن مسببه
تجاوز واد تحالدر زيرا سنه خصيبه سمن حيوانات لازمدر خصوصا كه قشر سنبله
وتبن وحنطه وشعير بقردن اكول حيوان يوقدر وسبب سبب علاقه سنك فهى
اكثريا بذر وحنطه نك ذرع وانباتنه بقريا عثدر وبقر سمن وقوتى حسن
ذراعت سببيا يله حصار وحنطه نك بلكه جميع حيواناتك كثرت وفرتنه
دلت ايدر اما بعض اذكياء شراح بو داده اشتقاق كبير قوللانوب وبقراندن
فادبت لفظنه عبور ايدوب وسنبلاتدن قلبا يله سنة بلا اصدور ايدر مكه
تركيبا يله قادبت سنة يل ولمش اولور سكلله سعيه ولطافتدن حالى دكلد
قوله فلو صدق في الرؤيا لذبح ابنه پس اكر ابراهيم رؤياسنده صادقا ولايدى
واول صورة نفس الامرده صورة ولدى اوليدى البتة ذبح ايدر ايدى زيرا مثاله
نا زل اولان صورة نفس امرده وقوعدن تخلفا تمز قوله وانما صدق الرؤيا
في ان ذلك عين ولده وما كان عند الله الا الذبح العظيم في صورة ولده يعني
ابراهيم ءم رؤياى تصديق اتمدى الامرئى اولان ولدنك عينى درديو تصديق
اتدى حال بوكه ذلك المرئى عند الله ذبح عظيمدن غيرى دكل ايدى يعني كبش
ايدى اسحق صورتنده قوله ففداه لما وقع في ذهن ابراهيم پس حق سبحانه
وتعالى ولد ابراهيمه ذبح عظيم فدا اتدى زيرا ذهن ابراهيمده مرئى اوغلى
اولمق وقوعندن اوتورى قوله ماهو فداه في نفس الامر عند الله يعني نفس
الامرده وعند الله فدا دكل ايدى بلكه عند الابراهيم اكا فدا اطلاق اولندى
يعني ابراهيمك اخذنه نسبت فدا اولدى زيرا حيالده مرئى اولان كبش

كبش اولجاق وقوعه كلن دخی عین كبش اولور مغایر ومساوی اولمن فداده خود
مغایرت لازمدر قوله فصور الحق الذبح وصور الخیال ابن ابراهیم پس حس
مشترك كبش تصویر اتدیكه خلاف مراد الله ایدی اخر امر واحد ایكن صورتده
متحد اولدی قوله فلو رای الكبش فی الخیال لعبره بابنه او بامر اخر پس حضرت
ابراهیم خیالده كبش كوره ایدی غالبا وغلی ایله تعبیر ایدر ایدی یا كبشه
مناسب بر امر اخر ایله تعبیر ایدر ایدی اصول تعبیر اوزرینه قوله ثم قال تعالی
ان هذا لهو البلاء المبین پس الله تعالی حضرة ابراهیمه امور مذكوره كوستردكدن
صكره لسان ابراهیمدن بیوردیكه تحقیق بو تصویر یعنی كبشی ابن صورتی ایله مصور
قلمق بلا ظاهردر قوله الاختبار فی العلم انه هل یعلم ما یقتضیه موطن الرؤیا من
التعبیر ام لا حضرت شیخ قدس سره بنفسه بلای تفسیر ایدوب بیوردلركه یعنی
اول بلای ظاهر عالمده امتحان الهیدركه ایا ابراهیم موطن رؤیا غالبا اقتضا اتدوكی
تعبیری بلورمی یوخسه بلمزمی قوله لانه تعالی یعلم ان موطن الخیال یطلب التعبیر
زیرا حق تعالی موطن خیالك تعبیری استدوكن بیلور قوله فغفل فما وفی الموطن
حقه وصدق الرؤیا لهذا السبب یعنی پس ابراهیم م تعبیری رؤیادن غفلت
اتدی وموطن خیاله تمام حقن ویرمدی وبو سببدن اول توردیركه یعنی موطنه
حقن تمام ایفا اتمدوكی ایچوندركه رؤیای تصدیق اتدی یعنی ظاهر سبیلنه
كتدی معلوم اولاكه حضرت ابراهیمك ازلدن عین ثابتنده بو امر مكنون ثابت
ایدی لكن عالم صورتده بو اوضاعك صدورنه ارادت تعلق اتمشدی اكرحق
موطن ایفا اولنسه هركز فادهٔ اختیار بولنمزدی وترتیب وتكمیل نفس
وسیر مقامات ومراتب نبوة اولنمزدی پس منصب خلقه بوندن نقیصه
ترتب اتمز ونهی نبوتك بو قدر كدر ایله صفا وعذوبتی كتمز واصحاب ظاهرك

حضرت

حضرت شیخه نسبت سوء ادب اتدکلری محض سوء ادب اولور بلکه انلره سوء
ادب حالتک دیمکه سبب اولور قوله کما فعل بقی ابن مخلد الامام صاحب المسند سمع
فی الخبر الذی ثبت عنده انه علیه السلام قال من رأنی فی المنام فقد رأنی فی الیقظة
فان الشیطان لا یتمثل علی صورتی فرآه بقی ابن مخلد فاستقاه فقاء لبنا ولو عبر رؤیاه
لکان ذلک اللبن علما فحرمه الله علما کثیرا علی قدر ما شرب یعنی نته که تقی ابن مخلد که
امام صاحب مسند در بو فعلی غفلتی اشلدی و رؤیای تصدیق ایدوب حق موطن ایغا
اتمدی حضرت ابراهیمک مجموع فعلی تقی ابن مخلدک مجموع فعلنه تشبیه در روایت
اولنور تقی ابن مخلد واقعه سنده کوردکه حضرت سلطان انبیا اکا لبن ایچور در
پس رؤیاسنی تعبیر اتمیوب وظاهرنه حمل ایدوب لبن قصد له قی ایدر دیر بو حدیث
امامک یانده ثابت ایدیکه حضرت بو درهکیم بنی ایخوده کوره او یا نقله کوردش
کبید در زیرا شیطان بنم صورتمه متمثل اولمز دیر زیرا حضرت صورة هدا یتدر شیطان
ایسه صورة ضلالتدر پس کوضلال هدایته متمثل ولمق ممکن اولایدی او هدایة
مختل اولورایدی فقیر ایدور دین غالبا مترقی لبن حدیث شی یفدع وارد اولا عدم
تمثل معناسن متیقن اتمک ایچوندر الله اعلم اکر امام من بور رؤیاسن تعبیر ایدیدی
لبن من بور علم اولوردی زیرا غدا ایتدره مشترکلردر لبن غدای اجسام اولدوغی
کبی علم دخی غدای ارواحدر پس حق تعالی امام من بوری اول اجدوکی لبن مقداری
علم کثیردن محروم اتدی فقیر ایدور دین بلکه فی الحقیقه امامه قی سببی ایله علم
کثیردن دمی حاصل اولدیکه معنای حدیثه تیقن در الله تعالی اعلم قوله الا تری
رسول الله صلی الله علیه وسلم اتی فی المنام بقدح لبن قال فشربته حتی خرج الری
من اظافیری ثم اعطیت فضلی عمر قیل ما اولته یا رسول الله قال العلم وما ترکه لبنا
علی صورة ما راه لعلمه بموطن الرؤیا وما یقتضیه من التعبیر جانب شیخدن قدس سره

لبن صورة علميه اولد ونحنه بينه اقامت اتمكدر زيرا حضرت رسول صلى الله عليه
وسلم لبن علمله تأويل سابقا بيان اولنان در بعده ري طرنقلرن جقدى ديدوكى كمال
امتلا وريانلقدن كنايتدركه بعده طعامدن استيغاء حظ اتسه اطرافه سرايت
ايدر واطرافدن خارجه تقاطر ايدر دوبان وتعرق ايله پس پيغمبر عليه السلام
لبني صورة لبندن ابقا اتمدى وعلم ايله تعبير اتدى زيرا علم تعبيره واقف ايدى قوله
وقد علم ان صورة النبي عليه السلام التي يشاهدها الحس انها في المدينة مدفونة
وان صورة روحه ولطيفته ما يشاهدها احد من احد ولا من نفسه كل روح بهذه
المثابة فيتجسد له روح النبي في المنام بصورة جسده كما مات عليه لا يخرم منه
شيئا فهو محمد عليه السلام المرئي من حيث روحه في صورة جسدية تشبه المدفونة
يعني حالا كه تحقيقا معلومدر كه صورة نبي عليه السلام كه بزم حسمزك مشاهدى
اولماغه قابل اوله اول مدينه ده مدفونه در وحال بوكه صورة روحى ولطيفه اسمايه سى
هركز اول بر كسه نك محسوس ومشاهدى دكلدر رائى كرك شخص اخر خارجى اولسون
كرك نفسنك عيني اولسون هركز محسوسه دكلدر وجميع ارواح بو مثابه دردر يعني
هيج بريسنك محسوسيته شاننده دكلدر پس امدى روح نبي عليه السلام بنه
متجسد اولور يعني عالم مثالده رائى يه متمثل اولوب كورنور اول صورة جسدانيه
ايله كه اخرك نفسك روح رسول الله ايله بولنوب انكله قبره مدفون اولدى
يعني اول بدن مدفونه مشابه جسد ايله كورنوب اول جسددن بر شئ قطع
اولنوب متغير ومتبدل اولمز معلوم اوله كه لفظ جسد بو طائفه اصطلاحنده
صور مثاليه يه مخصوصدر ولفظ لا يقطع ولا يتغير معناسنه در قوله لا يمكن للشيطان
ان يتصور بصورة جسده صلى الله عليه وسلم عصمة من الله تعالى في حق الرائي يعني
جونكه منامده كوردنن مذبور اولان صورة جسدانيه در لابد شيطان بو صورته

كورمك ممكن اولمادى مكر شان مرئيه وشان رائيده حق سبحانه وتعالينك عصمة
وعنايتى اجليچون قوله وهذا من راى بهذه الصورة يأخذ عنه جميع ما يأمر به وينهاه
او يخبره كما كان يأخذ عنه فى الحيوة الدنيا من الاحكام على حسب ما يكون منه اللفظ
الدال عليه من نص او ظاهر او مجمل او ما كان وجه مذكوردن اتوريدكه منامده رسول
الله نامنه كورن جسد عين صورة محمددر من الازل الى الابد ورائى صورة مرئيه دن
هرنه حكم وخبر ايدرسه اوامر ونواهيدن البته واقعه مطابق بيلمك كركدر وحياة
دنياده اخذ اولنان احكام كبى هر معانيه دلالت ايدن الفاظدن وجوه دلالات
اصوليه اوزره احكام مختلفه اخذ ايدوب كرك نص وكرك ظاهر وكرك مجمل وغيره
مقتضالرى ايله عمل كركدر مغير ومبدل اولماز قوله فان اعطاه شيئا فان ذلك
الشيء هو الذى يدخله التعبير فان خرج فى الحس كما كان فى الخيال فتلك رؤيا
لا تعبير لها فهذا القدر وعليه اعتمد ابراهيم ع م وتقى ابن مخلد پس پيغمبر عليه السلام
رؤياده رائيه بر نسنه اعطا ايتسه بهر تقدير اول شيء تعبيره متوجه اولور اما اول
شيء عينا الكده كورندكى كبى حسده چقرسه اول رؤيانك تعبيرى اولماز زيرا اول رؤيا
فى الحقيقه خيالى اولمز بلكه مثالى اولور يعنى مثال مطلقدن اولور پس مصنفك فى الخيال
ديدوكى مسامحه اولور اما حضرت ابراهيم ع م وتقى ابن مخلد موطن رؤيا ايله مقيد اولمايوب
وبو مقداره جزم ايدوب وبوحالا وزرينه اعتماد ايتدلر يعنى مجرد صورة اولديه حمل ايتديلر
واحتمال تعبير طريقنه كتمديلر مع هذا بو تترك رؤيالرى بو قسمدن دكل بلكه محتاج
تعبير ايدى قوله ولما كان للرؤيا هذان الوجهان وعلمنا الله فيما فعل بابراهيم ما قال
له الادب لما يعطيه مقام النبوة يعنى وقتاكه رؤيا ايچون وجهان مذكوران كه
تعبير وعدم تعبيردر ثابت اولدى ايسه دخى الله تعالى حضرت ابراهيمه ع م
ايتدوكى فعلده و قولده كه مقام نبوة اعطا ايتدوكى ادب قوليدر بزه دخى تعليم وتفهيم

بو مقامده مسامحه وار ايدوكى
اوايل قضيه نظر ايله معلوم اولور
منه

فعلدن مراد كبش صوره اسحاقه
كوسترد وكى در قولدن مراد
يا ابراهيم قد صدقت فى الرؤيا
ديمدى
منه

ادب قلدی ایسه قوله علمنا فی رؤیتنا الحق تعالی فی صورة یردها الدلیل العقلی

ان نعبر تلك الصورة بالحق المشروع اما فی حق الرائی او المکان الذی راه فیه او فیهما معا

تحقیق بلدك که بزم رؤیاده حق تعالی یی دلیل عقلی نك مردودی اولان صورتده

کوردیکموزده اول صورة حق مشروع علیه تعبیر ایلرز یعنی بر صورت ایله که شرعا

ثابت اوله اول حق مشروع دخی حق رائی یه نسبتیله اولمق وار مثلا بر کسنه

کوردکه دهلیز دارنده حق کندویه سیله اورر تتبع ایدرکوردکه اولمکان حق مظلوم

ایمش قوله وان لم یردها الدلیل العقلی ابقیناها علی ما راینا کما رای الحق فی الاخرة

سواء اکر اول صورة مرئیه یی دلیل عقلی رد اتمز ایسه حق کوردوکموز صورة

اوزره ابقا ایدرز نته که یوم اخرتده هر کس استعدادی اولدوغی صورتده حقی

برابر کورر و اول تجلای قبول ایدر و تاویل و تعبیر اتمز قوله فللواحد الرحمن فی کل

موطن من الصور ما یخفی وما هو ظاهر پس چون حق سبحانه وتعالی نك صور مختلفه

ایله تجلاسن بیان اتدی ایسه الان بیان ایدرکه اسم رحمن که واحد بالذاتدر

اما موطن حسبیله صورة متکثره سی وار در بعض اول صورك حدن مخفیدر

روحانیات کبی مثلا بعض جده ظاهردر جسمانیات کبی نته که سعادتلو

بادشاهك بو محلده واردر اولان شعر شریفنك هر بیتی تجلای صوردن کا

اولانه بر صفی و راهدر پس بو یولده عبور ایدن کمراه و نباهدر بعینه ثبت

اولنمشدر قول بادشاه ظاهر اولدیجه نور شمس هدا کورنور ما وراء وقت ضحا

سایح اولدیجه شرق و غربه هلال بدر اولوب کوستر رجهان لقا شب دیجوری

استمز دی کوکل ای حیوان انده دراما بوزلوری رسوم مینایی اولمسه ضرب

سنك هجر و بلا ای مرادی جواب حکمتو کی اشدیلر دیلرامنا دیکو اولشاهد

دنیا که کهی پرده در اولدی دفع اتدی سن برقعنی جلوه کر اولدی که زلف

نته که یوم اخرتده بز
حقی برابر کورورو دوز
یعنی حدیث تحولده مذکور
اولدوغی اوزره دیمکدر
مسلمه

کره

کره کیرله بوشنده دح اولدی که ماه وش اینده هرباودرا اولدی که سرانا
الحقده اولوب عقده عقده کشاکه بنده کره کردن منصورسرا اولدی که فقر
وغنادن صفت ذاتی معرّا که سائل محتاج صفت دديدرا اولدی هم مسلم وهم مشرك
وهم کبر و یهودی هم ابیم رحمت ونارسقرا ولدی که عاشق شیدا کهی معشوق
دلارا که زهد خشك وکهی عیاش ترا ولدی که اصل که فرع کهی بذر کهی ذرع که مادر
وکاهی پدرکه پسرا اولدی هرذات مرا بنا کامرأت مجلا هم مرئیه وهم اینه
هم جلوه کرا اولدی قوله فان قلت هذا الحق فذنك صادقا فان قلت امرا اخی
انت عابر پس یعنی اکرسن صورة مرئیه یی کوروب و بوحقدر دیو حکم ایدر
ایسك یعنی حق بونکله ظاهراولمشدر و نفسنده ظاهر ومظهر حقدر غیری
یوقدر دیر ایسك سوزکده صادقا ولورسن واکر مظهر نظر ایدوب وظاهر
ومظهر میاننده اولان امتیازه اعتبار ایدوب بوامر حق دکلدر حقدن غیری
دردیر ایسك عابرسن یعنی جهة وحدتدن جهة کثرته کذر ایدوب وحقدن
متجاوزسن لکن ینه صدقله متصف اولماکه بحسب الظاهر منع یوقدر قوله
وما حکمه فی موطن دون موطن ولکنه بالحق للحق سافر یعنی حال بوکه حقك
تجلاسی وجودیسی برموطنه مخصوص دکلدرکه تا موطن اخرده ومقام مغایر
ده ظاهر اولمیه بلکه حکم جمیع موجوداته ساریدر وحکمی حق ایله یعنی وجود
ایله خلق کاشفدر ومظهردر واختلاف احکام اختلاف مواطندندر بعض
شراح خلقده اولان لام فی معناسنه اخذا تمشلر پس معنا دیمك اولورکه
لکن حکم حق حق ایله خلقده ظاهر وسافردر قوله اذا ما تجلی للعیون یرده
عقول ببرهان علیه تنایر یعنی قچن عیون حسیّة حیالیه یه حق تجلا
اتسه عقول محجوبه و فهوم قاصره ردّ ایدر یعنی حقی کوررایکن انکار ایدر

برهان عقلی سببی ایله که اول برهانه متابره وملازمتایدر زیرا علویدر
تنزیه وتشبیه استمزحتا یسه بحسب الذات تنزیه وتشبیه دن معرا کرچه
بحسب الاسما ایکی سی ایله دخی موصوفدر قوله ویقبل فی مجلی العقول وفی الذی
تسمی خیالا والصحیح النواظر یعنی حالاکه حقك تجلاسی مجلای عقولده مقبول
اولور زیرا عقول راضی اولدوغی مرتبه مقام تنزیه دردحی شول تجلاده مقبول
اولورکه اول تجلایه خیال دیرلرکه مقام تشبیه در اما مقبول عقولا ولان
مردود خیال ومقبول خیالا ولان مردود عقولدر اما شهود صحیح که ایکن سنی
دخی جامع اوله شهود نواظردر مضاف محذوفا ولمق اوزره نه تقدیر کلام والصحیح
شهود النواظردر و نواظردن مراد قران کریمده مذکورا ولان درکه بیورلمشدر
وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة یعنی یوم لحشرده عارفلر جمیع مجالیده
حقی کوررلر کرك حسده کرك مثالده کرك عقلده قوله یقول ابو یزید فی هذا
المقام لوان العرش وما حواه مائة الف الف مرة فی زاویة من زوایا قلب
العارف ما احس بها یعنی حضرة ابو یزید که اصحاب قلوب میاننده اهل
قبول و فرید در بو مقامده یعنی قلبك وسعتی وشمول واحاطه سنی افاده
اثناسنده بیوردرکه اکرا عظم اجرام که عرش حتی لاینامدر وحاویسی
کرسیکه منتهی سیر علم علامدر قلب عارفك کوشه لرندن برکوشه یه یوز
کرة یوز بیك کره کذا اتسه عارف اندن بی خبر اولور زیرا متناهی غیر متنا
هیدن اقل وابتر اولور لمنشئه الحقیر کذا ان اولدی عرش وکرسیدن وسعت
قلب عارف بالله بو یزید اندی عارفك لغین سر هل من مزیدن بولدوغی راه
قوله وهذا وسع ابی یزید فی عالم الاجسام یعنی بو ذکر اتدوکموز ابو یزیدك
عالم اجسامده نسبت قلبنك وسعیدر فهم محجوبینه تقریبا یجونکه

بحسب الذات تنزیه تشبیه دن معری
بحسب الاسما ایکی ایله موصوفدر

عقول راضی اولدیغی مرتبه مقام تنزیهدر خیال مقام تشبیهدر

رفلر جمیع مجالیده حقی کوررلر کرك جسده لده کرك عقلده

قصار

قصارای افکارلری سیر عالم اجسامه دن نسبت سبقت ارواحه ترقی اتمزلر
اما حضرت شیخ نسبت ترقیسن بیان ایدوب بیوردکه **قوله** بل لو ان
ما لا یتناهی وجوده بقدر انتهاء وجوده مع العین الموجد له فی زاویة من
زوایا قلب العارف ما احس بذلك فی علمه یلکه بن اید و دین شول وجود
غیر متناهی اولان موجوداتك تناهیسی تقدیر و فرض اولنسه عین
موجده سی ایله بو جمله قلب عارفك بر کوشه سنده بولنسه عارف
انوك کندو علمنده واحاطه سنده اولدوغن حس ایتمیه غایة وسعتندن
اتودی بویله قلب مجلای اسم واسع و علیم اولور و جمیع ممکنات وسعنده
ایکن فنا و تلاشی سی جهتندن علمی ایله تقید اتمز **قوله** فانه قد ثبت ان القلب
وسع الحق ومع ذلك ما اتصف بالرای فلو امتلاء ارتوی مدعاء سابقه
دلیلدر یعنی اهل کشف یاننده ثابتدر که حق تعالی قلب عارفه کلور بو جمله
ایله قلب عارف قانع و ممتلی و لمز زیرا ممتلی اولسه مرتوی ایدی ارتوی صودن
قانوب مستغنی اولمغه دیرلر **لمنشئه الحقیر** می نشین قانع دل عارف زانوار شهود
همچنان مستسقی عطشیانست ز دریای سفید ساقی بزم محبت باده میریزد بجام
میکشد بر چرخ عاشق نعرهٔ هل من مزید **قوله** وقد قال ذلك ابو یزید
یعنی ابو یزید دخی بو مرتبه یه واصل اولوب و بو مقامدن دم اورمش ایدی لکن
عالم اجسامه تخصیص بالذکر اندوکی اصحاب حجابه نسبتیلدر ایدی نته که یحیی
بن معاذ حضرتلرینك کندر دوکی محبت نامه ده سکرت من کثرة ما شربت من کاس
المحبة دیدوکی قولنك جوابنده بایزیدك یزدوغی بو ایکی بیتك معناسی اولدیده
دن اغاز اندوکی ظاهردر **شعر** عجبت لمن یقول ذکرت ربی فهل انسی فاذکر ما نسیت
شربت الحب کاسا بعد کاس فما نفد الشراب ولا رویت **قوله** ولقد نبهنا

عین موجده دن مراد
تعین اولدرکه موجودات
انونکله موجود در

على هذا المقام بقولنا شعر يا خالق الاشياء في نفسه انت لما تخلقه جامع
تخلق ما لا يتناهى كونه فيك فانت الضيق الواسع يعنی دخی بن تحقيقا بو نظم
ایله مقام من بوره تنبیه ایدك كه ای جمیع اشیایی یعنی اعیان ثابته سنی
علمنده تقدیس ایدیجی كه علم عین ذاتدر وعین فیض وجود ایدیجی كه خارج
علمدر وغیر ذاتدر من وجه بو سبب ایله سن مخلوقاتك جامع سن ومحیط سن
بحر امواجنی شامل ومحیط اولدوغی كبی بعده بیت ثانینك معناسی بودر كه
سن علمده وعینده وجود غیر متناهی اولانی ذاتكده خلق ایدرسن پس سن
بو وجهله ضیق سن بر وجهله واسع سن ضیق اولدوغك موجودات مقیده ده
ظهوردك وتقیدك اعتباریله در واسع اولدوغك ظهورك مقید اولمایوب
بلكه جمیع مقیداته واسع اولدوغك ایچوندر یاخود ضیق احدیت مطلقه
دن تعبیر اولا و واسع احدیت جمعدن قوله لو ان ما قد خلق الله ما لاح
بقلبی فجر الساطع یعنی اگر حقك جمیع مخلوقاتی قلبمده متمكن اولسه لر هر كز
انلرك قلبمده نور وجودی ظاهر اولمسه یعنی خفاء عدم اصلیده مستهلك
ومختفی قاله قوله من وسع الحق فما ضاق عن خلقه فكيف يا سامع یعنی
بر ذاتكه جمیع اسما وصفاتی ایله حقه واسع وشامل اوله خلقدن ضیق اولمان
یعنی طارلنمز زیرا غیر متناهیه واسع اولان متناهیدن مضایقه بولمز سعة
قلبك امری وحالی نه كیفیتله اولور ای سامع قوله بالوهم يخلق كل انسان
في قوة خياله ما لا وجود له الا فيها وهذا هو الامر العالم یعنی هر انسان
كرك عوامدن كرك خواصدن وهمی سببی ایله قوه خیاله سنده بر شی خلق
ایدر كه اول شیئك قوه خیالیه دن غیری محلده وجودی اولمز قوله
والعارف يخلق بهمته ما يكون له وجود من خارج محل الهمة اما عارف

كامل

احدیت مطلقه احدیت جمع

خلق وهم في قوة الخيال

كامل متصرف فی الوجود بو معناده عامهٔ خلق ایله مشترك ایکن مرتبهٔ خلقده خصوصیتی
واردرکه قوة همتی و فرط توجهی ایله اسم خالق ایله تحقق حیننده جمیع قوای نفسانیه
ایله مسلط اولسه وجود خارجی سی اولانی دخی خلق ایدر محلی همتك ایکی سنده
دخی یعنی مجرد خیالده خلق اتمزکه اولشعوره و سیمیا مقوله سید ربلکه نفسنده
بیله خلق ایدرکه عارف متصرف صنعتی ولا یوحسه امور خیالیه نك ایجادی
صنعت عوامدر **قوله** ولکن لا یزال الهمة تحفظه ولا یؤدها حفظه ای حفظ ما خلقه
یعنی لکن همة عارف متصل اول موجودی حفظ ایدر دخی همة عارفه اول خلق
اندوکی موجودك حفظی ثقیل کلمز **قوله** فمتی طرء علی العارف غفلة عن حفظ ما خلق
عدم ذلك المخلوق یعنی اکونا کاه عارفه اول خلق اندوکی موجودك حفظندن
فتور وکلال کلوب غفلت طاری اوله اول مخلوق فی الحال منعدم اولور زیرا علة
بقاسی که حضور عارف و توجه خاطر مکاشفدر اندن منفك اولسه علتك
زوالی معلولك زوالن ایجاب ایدر **قوله** الا ان یکون العارف قد ضبط جمیع الحضرات
الخمس الا مکر عارف متصرف سعة قلبی ایله حضرات خمسك جمیعسنی ضابط و شامل
اوله اول حضراتك اولی حضرت معانی ایکنجی سی حضرة ارواح اوچنجی سی حضرت
مثال مطلق و مثال مقید و حضرت حس و شهادتدر **قوله** وهو لا یغفل مطلقا
وحال بو که اول جمیع حضرات ضابط اولان عارف مطلقا جمیع حضراتدن غافل
اولمز **قوله** بل لا بد له من حضرة یشهدها بلکه اول عارف حضراتك برسندن
البته غیبت و مفارقت اتمز **قوله** فاذا خلق العارف بهمته ما خلق وله هذه الاحاطة
پس عارف وقتا که قوة همتی ایله مخلوقنی خلق ایدوب و حضرات احاطه سی متحقق
اولدی ایسه **قوله** ظهر ذلك الخلق بصورته فی کل حضرة وصارت الصور تحفظ
بعضها بعضا ذلك المخلوق صورة خاصه سی ایله هر حضرتده موجود و متحقق

اولوب وصورتك بعضى بعضى حفظ ايدر زيرا هر حضرتك برصورة نوعيه سى واردر وجمله سى برصورة نوعيهٔ كليه تحتنده داخلدر پس برنك غفلتى اخرنك حضورك مستلزم اولوب هر ان حضوردن فارغ اولمز عارف يانندە سرى منكشف اولور

قوله فاذا غفل العارف عن حضرة او حضرات وهو شاهد حضرة ما من الحضرات حافظ لما فيها من صور خلقه انحفظت جميع الصور بحفظه تلك الصور الواحدة في الحضرات التى ما غفل عنها پس زيرا عارف متصرف حضرتدن ويا حضراتدن غافل اولسه البته حضراتدن مطلقا برحضرتده حاضر بولنور پس اول حضرتك برصورة خلقيه سن حفظ ايدركه اول صورتك حفظى سببى ايله جميع صور محفوظ اولور زيرا هر حضرتك برصور كليه سى واردر اول صورة كليه سائر حضراتك صورتى جامع اولمق ايله جميع صور محفوظه اولور معلوم اوله كه خالقية حق واردر خالقية خلق واردر كرچه فى الحقيقه خالق بردر اما برى بالذات وبرى بالواسطه دراما من حيث الاثر بينهما ده فرق معتبردركه خالقيه حقده عارضهٔ غفلت يوقدر لا تأخذه سنة ولا نوم ولا يؤده حفظهما ولا يشغله شان عن شان ولا يعزب عن علمه مثقال ذرة فى الارض ولا فى السماء اما خالقية خلقده غائله غفلت وقصور وفتور امكانيه مقرردر حالده اولمزسه ده مستقبلده حاضردر قوله لان الغفلة ما تعم لا فى العموم ولا فى الخصوص زيرا غفلت عموم اوزره دكلدر يعنى جميع حضراتدن غفلت ممكنه دكلدر عموم خلا يقده ونه خواص اناسيده زيرا البته برعابد متوجه هر ان مظاهر اسمائيه دن برمظهر ايله مشغول ومقيد دركرچه مادامكه عارف بالله اولميه اول متوجه اولدى امر احاد مظاهردن برمظهر ايدوكن بلمز واصل من بورك فروعند ندركه شيخ فتوحاتده بيورركه ابدا لدن بعض واردركه برموضعدن قچن جسم كثيفا يله مفارقت اتسه لراكر مصلحت

مثلا برصورتده اولا حضرة علميه ده بعده حضرة عقليه قلميه ده بعده لوحيه ده بعده سماويه ده وعنصريه ده بولنور
مسلسله

ايجاب

شخص روحانی

ایجاب ایدرسه کند و صورة محسوسه لری اوزره بر شخصه ابقا ایدرلر که هر کوردن
اول بولر عینن صانور مع هذا عینی دکلدر شخص روحانیدر بو قبیلدندر که شخص معین
انی ولحده امکنهٔ متعدده نمایان اولور و مغلقة الابواب و سدودة الکوی اولان
بیوته داخل اولور الی غیر ذلک قوله وقد اوضحت هنا سرا لم یزل اهل الله یغارون
علی مثل هذا ان یظهر لما فیه من رد دعواهم انهم الحق فان الحق لا یغفل والعبد
لا بد له ان یغفل عن شیء دون شیء بیوردکه تحقیق بن بو مقامده بر سری ایضاح
اتدمکه اهل الله بو مقوله سرک ظهورندن غیرت ایدرلر زیرا بو سرک ظهوری
انلرک دعوای انا الحق اتدوکن رد ایدر زیرا حقده هرکز غفلت صدور اتمزکه نته که
ولا یؤده اول معنای ابقا ایدر اما اهل الله که حق ایله تحقق ایدوب انا الحقدن
دم اورمشلردر قیدامکانیدن خلاص اولمایوب حق مطلق اولمامشلر زیرا عبد بر شیء
ده حاضر اولورسه بر شیده غافل اولور هر زماننده صور مخلوقین حفظ ایدمز
و بو غفلت سببی ایله عبد حقدن متمیز اولور قوله فمن حیث الحفظ لما خلق له ان
یقول انا الحق ولکن ما حفظه لها حفظ الحق وقد بینا الفرق پس عبد مخلوقینی
حفظی حقک حفظی کبی دکلدر حال بوکه تحقیق بز ما بین حفظینک فرقنی بیان
اتدک یعنی عبد غافل حق حاضر مطلق دیدک قوله ومن حیث ما غفل العبد عن
صورة ما وحضرتها دخی بز عبدک حضراتده حاصله اولان صورتندن و حضرتدن
معا غفلتی ایله فرق اتدک قوله فقد تمیز العبد من الحق پس تحقیق عبد حقدن
متمیز اولدوغی ایکی وجهله بریسی عروض غفلت ثانیسی مخلوقینک عدم انحفاظی
فقیر ایدوورین بلکه غفلت دخی ایکی قسم اولدی بریسی صورتدن غفلت مخلقدن
غفلت که حضراتدن بر حضرتدر قوله ولا بد ان یتمیز مع بقاء الحفظ لجمیع الصور
بحفظه صورة واحدة منها فی الحضرة التی ما غفل عنها فقد حفظ بالتضمن

يعنى زياده تفصيل ايچون عبدك حقدن فرق وتميزنى عاديه مشروع ايدوب ديركه
بو جمله تميزله كرو عبدك حقدن تميزى بو جهله دخى لابد دركه عبدى دخى حق
كبى جميع صوردن حفظى باقى ايكن اول حفظك بقاسنى برغافل اولمادى حضرتده
حاله اولان صورة واحده نك حفظى ضمننده جميع صورى محافظه ايدر اول غفلت
ايتدوكى حضرتده ثابت اولان صورتك شمولى وكليتى وساطه ايله اما حفظ
حق تضمنى دكلدر بلكه مطابقيدرنته كه ذكر اولنور قوله وحفظ الحق ما خلق
ليس كذلك حال بوكه حقك صور مخلوقه سنى حفظ بويله دكلدر قوله بل حفظه
لكل صورة على التعيين بلكه حقك حفظى هر صورة مخلوقه سنه بالذات على التعيين
تعلق ايدر قوله وهذه مسئلة اخبرت انه ما سطرها احد فى كتاب لا انا ولا غيرها
فى هذا الكتاب معلوم اولاكه بو مذكور اولان مسئله بكا الهام الهيدر الى الان
بركسنه كتابه بونى تسطير ايتمامشدرنه بن ونه غيرى مكر بو فصوص الحكمده ملهم
اولمشم ولا قوله يتيمة الوقت وفريدته واياك ان تغفل عنها پس امدى
بو فيض ملهم يتيمهٔ وقت يعنى صدف زمانه ده بردر يكانه در وفريده يكدانه
در زنهار بوندن غفلت ومساهله ايتميه سن قوله فان تلك الحضرة التى
يبقى الحضور فيها مع الصورة مثلها مثل الكتاب الذى قال الله تعالى ما فرطنا
فى الكتاب من شئ زيرا شول حضرت كه سنك انده صورة مخلوقه كيله حضورك
وتحققك باقيدر اول حالتك وشانوك مثلى شول كتاب جامع كبيدركه انوك
حقنده الله تعالى ما فرطنا فى الكتاب من شئ بيورمشدر يعنى بز اول كتابده بر شئ
اكسك قومادق ديمشدر پس اول حالة جامعه هر شئ جامع اولمقده حضرت
قرانه مشابه اولدى قوله فهو الجامع للواقع وغير الواقع يعنى اول كتاب مذكور
جامعدر هر ما منيده وهر حالده اولان امور واقعاتى وغير واقعاتى كه زمان

مستقبلده

خلق نورندن قلبنه معنی اتقاء

مستقبلده الى الابد وقوعه کلجکدر کذلك تلك الحضرة دخی واقعه وغیر واقعه
یی الى الابد جامعدر محصل کلام الکل موجود فی الکل حکمنجه هر حضرت ما فوقنده
اولان مراتبی وما تحتنده اولان مراتبی مؤثرك اثری واثرك مؤثره علاقه سی
کبی علاقه ایله جامعدر قوله ولا یعرف ما قلناه الا من کان قرآنا فی نفسه
دخی بزم بو دیدکمزك معناسی بلمز الا مکر بر کمسه که قرآن کبی جمیع حقایقی جامع
اوله وهر امری صحیفهٔ خاطرنده اوقویه قوله فان المتقی الله یجعل له فرقانا پس
هر سالك طریق تقوی واثبات سویدن معری اولا حق تعالی قلبنه انوندن بر نور لایح
ایدر که میان حق وباطلی فرق اتمکه قادر اولور نته که بیورلمشدر ان تتقوا الله یجعل لکم
فرقانا زیرا حقیقة اتقا عبدك حتی جمیع افعال وصفاتندن ذاتنه وقایه اتمه سیدر
شعر صفت حق واصف وموصوف اولان حق اشیدن ایش ایدن فعاله مطلق
حقیقت برق بر کثرت دنسیدن نسیدن جمع فرقایدن محقق قوله وهو مثل ما ذکرناه
فیما یتمیز به العبد من الرب وهذا الفرقان ارفع فرقان یعنی اول فرقان که ثمرهٔ
تقویدر ذکر اولنان فرقانك مثلیدر عبد ربدن متمیز اولدوغی مسئله ده
وبو فرقان ارفع واجل فرقاندر زیرا چونکه حق تعالی صورت عبدده ظاهر وصفت
خالقیة انده نمایان اولدی پس میان خلق وحق وعبد ورب شبهه اولدی لابد
بو اشتباهك دفعی ایله فرق مذکور اجل فرقانات اولور زیرا فرقان حقایق
الهیه وکونیه ما بیننده اولمق وارظاهر فرقا اوداجل وارفع دکدر زیرا فرقا اولمسه
جمع مفاسد کثیره یه باعث اولور العیاذ بالله قوله فوقتا یکون العبد ربا بلا شك
ووقتا یکون العبد عبدا بلا افك یعنی بس کاه اولور که فنا فی الله ده عبد کامل
رب اولور یعنی صفات الوهیت ونعوت ربوبیت اکتساب ایدر اکرچه بو مرتبه
عبد نسبتا مرعی ضدر ذاتی دکلدر وکاه اولور که مقام بعد الفنا ده عبد

ملازم عجز قصور وبشریة اولور که عبده نسبتا مرهانیدر ومقام حقیقتدر
زیرا جهة امکان عبددن بالکلیه زایل اولمز پس عبودیتنده دخی انك وافتقاری
اولور اما شائبهٔ ربوبیت که مقام اولبدر انك وافتقاری محلی در قوله فاذا کان
عبدا کان بالحق واسعا وان کان ربا کان فی عیشة ضنك یعنی اکر عبد صفت
عبودیت ایله متصف اولورسه البته حق ایله واسع اولور یعنی حقك حولك
وقدرتیله اشیاده تصرفه قادر اولور واکر خلق صفة ربوبیت ایله ظاهر
اولورسه ضیق معیشتده قالور زیرا لوازم عبودیت وضعف امکانی ما
بالذات لا یزول بالعرض حکمنجه کندودن زایل اولماغله مطالبه صفة
کمالیه ایدن نفوس یاننده عجزی ظاهر اولور وضیق حیات وتنك معاشرت
حاصل ایدر اما دعوای عبودیت مرتبه سنده کمسنه اندن طلب صفات کمال
اتمز که عجز وقصوری کورنه قوله فمن کونه عبدا یری عین نفسه ویتسع الامال
منه بلا شك پس عارف عبد اولدوغی حیثیتدن نفس عاجزك عینن کورر
پس امالی املین دخی بوننده عبد اولدوغی جهتدن وسعت حاصل اولور زیرا
عین عبده مراجعتا تمن عین حقدن استر پس املنك مولاتی وسعت ایله
حاصل اولور قوله ومن کونه ربا یری الخلق کله یطالبه من حضرت الملك
والملك دخی عبد کامل ربا اولدوغی جهتدن جمیع خلقی کورر که کندودن مطالبهٔ
امور کونیه ایدرلر عالم ملك وملکوتدن خلیفه اولدوغی سببدن قوله ویعجز عن ایطالبون
بذاته لذاته بعض العارفین بریبکی فکن عبد رب لا تکن رب عبده فتذهب بالتعلیق
فی النار والسبك یعنی حال بوکه اول عبد عجز ذاتیسی ایله خلقك مطالبه سنه
مساعده دن عاجز اولور بو اجلدندر که بعض عارفلر بو معنادن اتودی اغلر کوررسن
پس امدی جون عجز حالا بو یله ممکن در سالك عاجز مرتبهٔ عبودیت قبولی ایله که شرف

مقامی

مقامات وباسلم منالا فانتدر دخی مرتبه ربوبیته ظاهر اولمه که حق تعالی غیور
درمخالفتی اهل ویل وثبور ایدر نبته که بیورد الکبریاء ردائی والعظمة ازاری
فمن نازعنی فیهما ادخلته النار پس امدی ای عارف عبد رب اول رب عبد اولمه
که تعلق ربوبیت ایله اتشه دوشمیه سن وتاب هجرله یانوب ارمیه سن نظم
ینابیعی رموز معرفتدن اولوب وارد رکلام خان مرادی عجب دوشدی مناسب
بومقامه دم رحمت کبی فیض مرادی چون سیر کمیت قلم وجولان طبع ملهم بوصحیفه
منتهی وبوسطره منتهی اولدی ناکاه صوب صواب سلطانیدن بوغزل شریف
مثال المنزل ربانی وارد اولدقده بومحل شرف کتابت ایله تشریف اولندی غزل
بادشاه مد ظله الی الابد وفرق بعد فرق ثم فرقا • ووصل بعد وصل ثم وصلا •
ووحی بعد وحی ثم وحیا • واسم بعد اسم ثم حقا • فللرحمن اجمالا وجملا • ومن سر
هدی اسرار محضا • هو الواحد ولا فعلا وقولا • کلام السر فی حق مرادی • اله الخلق
سر فی السرایا • بعده لسان: ترکیده بونظم مکرملری دخی بنجکون مقدم ملهم اولوب
وورود مقدملری ایله مشرف اولمش ایدک حالا بومحله نوع مناسبتی فهم
اولنوب ورد زبان قلم قلندی حضرت بادشاه سوادن هر شب روزک جمالینه
نقاب اکله طلوع ماه وخورشیدی همان بر افتابا کله فلکلر طاقتی کوجه
خیامن قبابا یتدی نجومن غین غیرت بیل قبابن سن حبابا کله ندکلو
جای کیں اولسک جهان بی قرار ایجره دوشد دلخوی دور زمانک باشتابا کله
غم شادیسی دنیانک یانند عافک بردر ایکی یوزدن نظر عین جمالا وزرع
حجابا کله مرادی غفلتا تمه قلبوکی هر دمده حاضر طوت قدم بصد بجه هر
جایک بمحل احتساب اکله فص حکمة علیه فی کلمة اسمعیلیه اسمعیله
تخصیصنک وجهی الله تعالی حضرتلرینک انی صفت علو ایله مشرف قلدوغیدر

فص حکمة علیة فی کلمة اسماعیلیة

نتهٔ كه وجعلنا له لسان صدق عليا بيوروبانی مظهر اسم على قلمشدر بو
اجلدندركه يعنى همة سببی ايله دركه حق ايله وفای عهدده صادقا ولدی
قوله اعلم ان مسمى الله احد بالذات كل بالاسماء يعنى اسم اللهك مسمى سی كه ذات
حقدر من حيث الذات شائبه كثرت صفاتدن مطلق ومعرادر ومعناى احدی
الذات بودر لكن ذات مز بورايچون اسما وصفات غير متناهيدر مثلا واحدك
معدوداته نسبتندن حاصل اولان كثرات كبی كه ثلث دن ثلثا ربعه دن ربع
خمسه دن خمسدر پس ذات سببی ايله احددر واسما وصفات سببی ايله دكلدر
قوله وكل موجود فما له من الله الا ربه خاصة يستحيل ان يكون له الكل دخی
انسان كاملدن غيری موجودك اسم الله مسمى سندن فيض ونصيبی يوقدر
الا اسم ذاتی كه انوك مزبی سيدر زيرا هر موجود اسماء اللهدن باسمله قائم
ومربادر واسمه مظهردر كه عين ثابته اندن مشيتی در پس هر موجود ايچون
جميع اسما ثابتا ولمق محالدر الا مكر انسان كامل اولوب مظهر اسم اعظم اولا
اما الكل فی الكل قضيه سنك حكمی مشهور ومسلم اولیجاق دفع مناقضه
ومنافاته محتاج نظر وتأمل اولور قوله واما الاحدية الالهية فما للواحد
منها شیء ولا خر منها شیء لا تقبل التبعيض ما احديه الهيه مقامندن هر كز
كسه نك قدم كذولی يوقدر وهر كز موجود اندن برى سنه اندن حصه وغيری سنه
جز نصيب اولمز زيرا قابل تجزی وتبعيض دكلدر اما بوجمله ايله كروهر شيده
اندن حصه واردر كه كليتی سببی ايله كل اشياده ساريدر لكن سرايتی
تجزی وتبعيض طريقيله اولمز قوله فاحديته مجموع كله بالقوه يعنى پس حقك
احديتی مرتبه سی واحديتی مرتبه سندن اولان اسماء مفصله نك مجموعدر يعنی
اول مجموعك كلی بونده بالقوه مندرجدر زيرا احديت واحديت مرتبه سنه كلسه

اول قوه ده و اجمالده اولان مجموع فعله و تفصیله کلور لفظا حدیثه مرفوع مبتدادر
مجموع لفظا مرفوع خبردر لفظ کله مضاف اولمشدر اما کل مبتدای ثانی اولمق خلاف
ظاهردر نتکه شارح قیصری قدس سره تأخیر ذکری ایله مرجوحیتنی تصویر ایدر
پس منلا جامی وجه مرجوحی اختیارنه بیان سبب لازمدر تأمل اولنه قوله و
والسعید من کان عند ربه مرضیا یعنی سعادتلو اولکسه درکه ربی یاننده مرضی
الاخلاق اوله یعنی حق تعالی انوک اخلاقندن راضی اوله قوله وما ثمه الا من هو مرضی عند
ربه لانه هو الذی یبقی علیه ربوبیته حال بوکه مرتبه وجودده برکسه یوقدر که ربی
قاتنده مرضی الاخلاق اولمیه زیرا مربوب شول عبددر که ربک اوزرینه ربوبیتنی
ابقا ایدر زیرا مربوب موجود اولمسه نسبت ربوبیت بولنمز و ربوبیت ربوبیتدن
منعدم اولور پس ابقا اتمز ایدی قوله فهو عنده مرضی فهو سعید پس عبد عند الرب
مرضی اولور و مرضی اولمق سببی ایله سعید اولور قوله ولهذا قال سهل ان للربوبیة
سرا وهو انت یخاطب کل عین لو ظهر لبطلت الربوبیة یعنی مربوب ربک اوزرینه
ربوبیتن ابقا اتدوکیچون درکه سهل تستری دیدیکه ربوبیة ایچون تحقیقا
بر سر واردر که اول سر بودر که سن هر عینه که خطاب ایدرسن اگر اول عین
زایل اولسه ربوبیت باطل اولور زیرا نسبت منتسبین اراسنده قایم اولور
پس احد منتسبین کتسه نسبت دخی کیدر قوله فادخل علیه لو وهو حرف
امتناع لامتناع وهو لا یظهر فلا یبطل الربوبیة پس بو معنای اثبات ایچون
کلام منبوره لو ادخال اولندی که امتناع ثانی ایجون دراول منتفی اولدوغیچون
عین ایسه ظاهر اولمز یعنی زایل اولمز پس ربوبیت باطل اولمز قوله لانه
لا وجود لعین الا بربه والعین موجودة دائما فالربوبیة لا تبطل دائما زیرا عین
ایچون وجود یوقدر الا ربی سببی ایله عین ثابته ایسه دایمة الوجوددر ربوبیت

سر ربوبیة

دخی كذلك دايمة الوجود درومرفوعة البطلاندر وكل مرضی محبوب **قوله** وكل ما
يفعل المحبوب محبوب وكله مرضی لانه لافعل للعين بل الفعل لربها فيها يعنی هر مرضی اولان
محبوبدر يعنی محبوبيتی رب صاحب رضايه نسبتايله در زيرا رضا وارادت حكم مربوبه
تعلق ايدر وچونكه تمام افعال اسمايه منسوبدر واسما كمالات ذات احديه در پس اسما
وافعال جميعا محبوب ذات احديه در وجميع افعال مرضيه در زيرا افعال فی الحقيقه اعياندن
ثابته دن حاصل ولمز بلكه حقيقتده فعل ارباب اعيان ثابته ايچوندر كه اعيانده
استعدادلرينه كوره ظاهر اولور **قوله** فاطمأنت العين ان يضاف اليها فعل فكانت
راضية بما يظهر فيها وعنها من افعال ربها مرضية تلك الافعال پس عين ثابته
ساكن ومطمئن در يعنی كندويه واقع اولان اسناد فعلدن واضافتدن پس راضيدر
بوتقديرجه كندوده واقع وظاهر اولان وكندو صورتنده صادر اولان افعال
ربندن اول افعالی تمكين ايتدوكی جهتدن وتلك الافعال حقك مرضيسی اولدی
قوله لان كل فاعل وصانع راض عن فعله وصنعه فانه فی فعله وصنعته حق ما هی
عليه زيرا هر فاعل وصانع اشلدوكی فعلندن وصنعتندن راضی در زيرا صنعتنك
اولدوغی اوزره تمام حقنی ويرمشدر بعده شيخ قدس سره حكم مدعايی تأبيد
ايچون الله كلامندن اقتباس ايدوب بيوردركه **قوله** اعطی كل شیء خلقه ثم هدی
يعنی هر شيئك حق تعالی شيئيۀ ثبوتيه سنده خلق وتقدير ايتدوكی شيئيۀ
وجوديه يه كتوردی يعنی علمنده مقدر اولانی عينه چيقردی ديمكدر بورادن معلوم
اولور اولوركه صوفيه نك قدس الله اسرارهم اعيان ثابته وصور علميه ديدكلری
اصطلاح شريف كلام اللهدن مأخوذ ايمش بعده ثم هدی عبارتندن مراد
بيان هدايت وخلق هدايت ايدوكنه اشارت بيوردر **قوله** ای تبين انه اعطی كل
شیء خلقه فلا يقبل ذلك الشیء النقص ولا الزيادة يعنی هر شيئك خلقی كه

فعل ارباب اعيان ثابته ايچوندر كه اعيانده استعدادلرينه كوره ظاهر اولور

شيئيه

بهر ثبوت علميه بخششه شبوتيه لسان

شيئيه ثبوتيه سيدر قديمدر نتكه فعل هدايه وضلال دخى بو معنايه قديملردر
استعداد قديميه يه راجعدر پس فعل اعطا دخى مسبوق بالعدم دكلدر مكر عدم
ثبوتى اوله اول تقديرجه اعطا تبيين ايله تفسير اولندى تاكه احداث عطا
توهم اولنميه معلوم اولاكه فقهانك قياس مظهردر مثبت دكلدر دكلرى
بو تحقيقدن فهم اولنور ان شاء الله تعالى هدايت ايدرسه پس تحقيق من بو راوزره
هر شئ شيئيت ثبوتيه سنده تقدير اولنان مقداردن ذره قدر زياده ونقص
قبول ايتمز **قوله** وكان اسمعيل عليه السلام بعثوره على ما ذكرنا عند ربه مرضيا دخى
اسماعيل عليه السلام بو مذكوره يعنى كل اشيا حقك مرضيه سى اولدوغنه اطلاعى
جهتندن ربى قاتنده مرضى اولوب سعادة رضا ايله متصف اولدى **قوله** وكذلك
كل موجود عند ربه مرضى يعنى حضرت اسماعيل ربى قاتنده مرضى اولدوغى كبى هر موجود
ربى قاتنده مرضيدر **قوله** ولا يلزم اذا كان كل موجود عند ربه مرضيا على ما بيناه ان
يكون مرضيا عند رب عبد اخر سؤال مقدردن جوابدر تقدير سؤال بودركه هر موجود ربسى
ياننده مرضى اولنجاق پس شارعك بيوردیغى احكام سعادت وشقا ومظهر جنت
ونار نجه متميز اولور جواب بودركه هر عبد معين ربه معينى قاتنده مرضى اولمقدن
عبد معين اخرك رب معين اخرى قاتنده مرضى اولمق لازم كلمز كه سؤال مذكور متوجه
اولا **قوله** لانه ما اخذ الربوبية الا من كل لا من واحد فما تعين له من الكل الا ما يناسبه
وما يناسب استعداده فهو ربه زيرا هر موجود يا خود اسماعيل ع م كه ضمير ايكى سنه
دخى عايد اولمق جائزدر ربيتى كل مجموعيدن اخذ ايدركه اول كل مجموعى رب الارباب
در واحد معيندن اخذ ايتمز پس كل مجموعيدن متعين اولمز الا اخذك استعدادنه
مناسب بر امر معين اولور واخذ ممكنك استعدادنه مناسب متعين اولدى ايسه اول
امر متعين انوك ربى اولور **قوله** ولا يأخذ احد من حيث احديته دخى احد واحددن

يعنى فعل اعطاده بو تقدير بيان لازم اولور يعنى اقتضاء حسب

فقهانك قياس مظهر كبى مثبت دكلدر دكلرى بو مقامدن فهم اولنور حسب

ما شاء عين ثابتك حكم ندر دن كلدكلرى بو مقامدن فهم اولنور حسب

اخذ ایتمدوکی کبی کندو احدیتی حیثیندن اخذ ایتمز بلکه الهیة مرتبه سندن اخذ ایدر
زیرا احدیت نفی جهت ایدر و نفی جهت اخذی منافی اولور محصّل طرف مأخوذ منه احدیة
منفیه اولد و غی کبی طرف اخذده دخی متروکه در قوله وهذا منع اهل الله تعالی التجلی
فی الاحدیة فانك ان نظرته به فهو الناظر نفسه فما زال ناظرا نفسه بنفسه وان
نظرته بك فما هو بعین المنظور فلابد فی وجود نسبة ما اقتضت امرین ناظرا و منظورا
فزالت الاحدیة وان کان لم یر الا نفسه بنفسه ومعلوم انه فی هذا الوصف ناظر
و منظور یعنی بو اجلدندرکه یعنی هر شخص ربّ مطلقدن استعدادنه مناسب
اولانی قبول ایدوب انواع ربوبیاتدن جمیعسن قابل اولمادوغیچوندرکه اهل الله
مقام احدیتدن طلب تجلی ایتمزلر زیرا نسبت در طرفین اقتضا ایدر یعنی متجلی و متجلی له
استرکه عین اثنینتدر و اثنینیت منافی احدیتدر زیرا سن فجّن مقام قرب فرائضده
حقله حقه نظر ایتسك وانا ایله مشار الیها ولانی ارادن رفع ایدوب اندنکندن
ایتسك نسبت طرفین بولنمایوب ناظر و منظور واحد اولور و حق کندو نفسنه
تجلی ایدوب کندو نی کورر واکر سن حقه سنوکله ناظر اولسك مثلا قرب نوافل
کبی احدیت سنکله زایل اولور و اکرحقه وهم خلقه همه سنك ایله نظر ایتسك
یعنی اعتبارین اورتاسنی که قرب فرائض ونوافلدر جمع ایتسك کرو احدیة زایل
اولور زیرا نظرته لفظنده واقع اولان ضمیر تاء عین منظور دکلدر زیرا ناظر عبددر
منظور ربدر عین ما بیننده بالکلیه رفع اولمامشدر پس بر نسبت موجوده کرکدرکه
امرین اقتضا ایده یعنی ناظر و منظور استیه پس کرو احدیة زایل اولور و اکر حق تعالی
نفسنی کورمیوب الا بنفسه کورسه کرو من وجه ناظر و من وجه منظور اولور
وبالجمله مرتبهٔ احدیة تعدد و اثنینیت قبول ایتمز و بونده تجلی دخی بولنمز اما
عارفلرکه صوردن کذر ایدرلر معنایه بویله نظر ایدرلر نظم وحده کرو اولـ

بوکلام تفصیل اتی
الذکرك اجمالیدر
تامل اولونه
مسلم

وحدتده

وحدة واحد كوراول واحد كثرتكه صورد ندرعارفلرانی جاحد قوله فالمرضی
لا يصح ان يكون مرضيا مطلقا الا اذا كان جميع ما يظهر به من فعل الراضی فيه نتيجة
كلام سابقدر بيورر كه جون مقرر اولديكه بر فعل مرضی كه ربه معيندن صادر اولا
اكا نسبت مرضی اولورا ماربا خره نسبت رضا اولمز پس فعل مرضی مطلقا مرضی
اولمق صحيح اولمز الا مكر اول شخص مربوبه هر راضی نك فعلنده ظهورن استعداد
اوله زيرا اول تقديرجه هر فعل مقام جمعدن ومعدن كمالدن صادر اولور باحدی
المنشا واطلاقی النعت اولور ضد وخلاف قبولا تمز شول عين انسان كامل كبی كه
كويای ربنا الذی اعطی اولور قوله ففضل اسماعيل غيره من الاعيان بما نعته الحق
به من كونه عند ربه مرضيا پس اسماعيل اعياندن غيريلر اوزرينه تفضيل اولندی
حق سبحانه وتعالی نك صفت مرضيه سی ايله توصيفی سببی ايله قوله وكذلك كل
نفس مطمئنة قيل لها ارجعی الی ربك فما امران ترجع الا الی ربها الذی دعاها
فعرفته من الكل راضية مرضية وكروكجن كيدر هر نفس مطمئنه كه اكتساب
مرضاة حقده مستقر اولوب ارجعی الی ربك خطابی ايله مخاطب ومامور اولمه
سائر نفس اوزرينه سعادتله تفضيل اولنور زيرا اول مخاطبه رجوع ايله امر
ايدن امرا يتمدی الا دعوة ايدن ربه معين جانبنه رجوع ايله امر ايتديكی بومقامدن
رجعت تنزلدن ترقيه حركتدركه اول نفسك موطن اولی سيدر پس نفس مزبور
جميع اربابدن ربه مخصوصينی بيلدی ربندن راضيه وربی ايجون مرضيه اولدی
حالده قوله فادخلی فی عبادی من حيث ما لهم هذا المقام پس داخل اول بكا مخصوص
اولان قوللرم زمره سندن كه مآل ومرجعلری مقام عبوديت خاصنه خالصه
خالصه در قوله فالعباد المذكورون هنا كل عبد عرف ربه واقتصر عليه ولم ينظر
الی رب غيره مع احدية العين لا بد من ذلك پس بومقامده مذكور اولان عبادی

مختصين شونلردركه ربلرن بيله لر وربوبيتن اكا قصر ايده لركه رب غيرناظر
اولميه لر والا عبد محض ولمزلر وربلرن احدية المعين بلمزلر اوصاف مذكوره دن
خود مفارقت يوقدر زيرا ارباب متفرقه احديت العين كورنمك كركدر قوله واد
خلي جنتي التي هي ستري خطاب عبد عارف مختصين دركه يعني جنت رضوانمه
داخل وكنف حمايتمده مستظل اولوك ايله جنت كه بنم سبحات وجهمه حجابدر
زيرا ستر كسر سين ايله پرده معناسنه در و جنت لغتده براوضك اسميدركه
اشجار كثيره سنك ظلي ايله مستورا وله معلوم اولكه جنت صفت تخلق باخلاق
الله در اكا داخل اولان انسان مستريح روح ريحان اولور اما جنت ذات هر عبدك
ربي عين ذاته ظهور و تجلا ايدوب و تعين ذاتي ربنده مستور قلمقدر بوده
جنات حضرات دخي وار در مثلا جنت اعيان ثابته كه اول جنانده ارواح و جنت
شهادت اشباحدر قوله وليست جنتي سواك فانت تسترني بذاتك شيخ بوراده
حق تعالى طرفندن مترجمدركه نفس عارفه نسبت وخطابدر يعني بيوردكه بنم
جنتم سندن غيري دكلدر زيرا سن بني غيري دكلدر زيرا سن بني نفسك ايله
ذاتك ايله سارسن وقايه ذاتم وصفاتم سنك ذاتك وصفاتك ايله قوله
فلا اعرف الا بك كما انت لا تكون الا بي پس بن ظاهرده ظاهر ومعروف
اولمازين الا سنك مرئيتك سببي ايله نتكه سن ذاتي موجود اولمازسين الا
بنم افاضه نودم واضافة وجودم ايله زيرا ممكنده عدم امر ذاتيدر نفسنده
معدوم محضدر وجود حقسوز موجود اولمز قوله فمن عرفك عرفني وانا لا اعرف
فانت لا تعرف پس هر كه سني حق معرفتله بلدي بني دخي بيلدي زيرا سنك
حقيقتك دكلدر الا بنم حقيقتمدر فرقمز يوقدر الا تقييد واطلاقله حالك
بوكه بن كو وحقيقتم ايله معروف اولمازين پس سن دخي معروف اولمازسين يعني

كنه حقيقتله بلنمز سين زيرا بنم كنه ذاتم سنده مأخوذ در پس سنده جاری
اولان حكم سنده دخی ملحوظلدر قال الشيخ شعر ولستا عرف من شی حقيقته وكيف
اعرف واسم فيه لمنشئه هذا الوجود وان تعدد ظاهرا وحياتكم ما فيه الا انتم
انتم حقيقة كل موجود بدا ووجود هذا الكائنات توهم لمنشئه لحقير اشباه عناصرده
نمايان سن سن اشبا شب تارومه تابان سن سن اعدامه قلن افاضه نور
وجودی يك قالب فرسوده برهان سن سن ولی اندم بجه دم سر مظاهرده
توقف جان اسيتوهر جانبه بقدم بنی كوردم هر علمه كه اولدوم متوجه بنی بولدم
هر منظوردن كم نظر اتدم سنی كوردم جانم تن اولورسن بن اولوب يقلوغه دوشدم
عيسی به بجه ره زن ايمش سوزن كوردم قوله فاذا دخلت جنته دخلت نفسك
فتعرف معرفة اخری غير المعرفة التی عرفتها حين عرفت ربك بمعرفتك اياها
پس سن بجن كه حقك جنتنه داخل اولدك پس نفسوكه قدم علم معرفتيله داخل
اولوب ومعرفت اخری ايله عارف اولدك كه معرفة واسطه سی ايله ربنی بلكدر
معرفة ثانيه عبد ربنی بيلوب ومظاهرده ظهوری سببی ايله معرفة نفسنه
متوجه اولوب نفسنی بلكدر معرفت ثانيه اولی دن اتم واكملدر زيرا ربنه مظهريتن
بو معرفتده بيلور خصوصا بو معرفة معرفة رسول الله دركه بم عرفت ربك
سؤالنده عرفت الاشياء بالله بيورمشلردر معرفة اولی معرفة واحده ناقصه دركه
مجرد عبد فقرن وعجزن بيلوب ربنك وسعت غنا سن فهم ايتمكدركه ومعرفة
نفسنه عود ايتمك يوقدر قوله فتكون صاحب معرفتين معرفة به من حيث انت
ومعرفة به بك من حيث هو لا من حيث انت شيخ قدس سره كلام سابقی تفصيل
ايدوب بيوردی كه پس بو تقديرجه سن ربكی بلمكده ايكی معرفة صاحبی اولورسن
كه بريسی ربكی بلكدر نفسك حيثيتی ايله وبريسی ربكی ونفسكی بلكدر ربك

حيثيتي ايله نفي كدن قطع نظر ايله شارح قيصري ايدر بر لفظنده يا موضعينده
دخي صله در كذلك سببيدر من حيث انت لفظنده عبدك ربدن تميزي و مغايرت
وجوديه سي اعتبار اولنمشدر نتكه من حيث هو عبارتنده عبدك ربه عينيتي وعدم
مغايرتي قصدا ولنمشدر لا من حيث انت معناي مذكوري تاكيددر يعني سنده
امتياز و مغايرتك مقصود اولمامشدر بحسب الاعتبار وار ايكن قوله شعر
فانت عبد وانت رب لمن له فيه انت بعبد وانت رب وانت عبد لمن له في
الخطاب عهد بيت اولك معناسي ديمكدركه پس سن اسم حاكمكه محكوم اولدوغك
اعتبار ايله عبدسن وبعينه اول عبد محكوم اولدوغك اسمك ربي سن احكامي
فايضه سني قبول و تربيه ايتمك ايله وكمالات لايقه سن نفسكده اظهار قلمق
ايله مصرع ثانيده تقدير كلام لمن انت له فيه دركه ضمير من موصوله عايد
اولدوغي كبي فيه ضميري دخي عايددر من موصوف وجود حقدن عبارتدر زيرا
هر موجود وجود حقده ظاهر و متحققدر وجود حق كانه موجوداته ظرفدر
اما اجسام مابيننده اولان ظرفيه و مظروفيه مراد دكلدر محذور ايجاب
ايدر بلكه مرآتيه معناسيدر اما ثانينك معناسي ديمكدركه سن وجه رب
سن سنده ظاهر اولان هويت اعتبار و من وجه عبدسن يعني شول
خطاب الست بربكم ايله مخاطب و ايجاب بلى ايله دبو بيته اعتبار قلدوغك
ربك عبدي سن بعده بو دقيقه علمندن لابددركه دبا ايله عبدار اسنده
واقع اولان عهد سابق كلي اولمق وار جزئي اولمق وار عهد كلي شول عهد
دركه اسم جامع الهي ايله عباد اودتا سنده اولديكه حاكمكري اولاهراسمك
حسبي ايلها ودا اسم جامعه عبادت ايدولر اما عهد جزئي اسماء حاكمه
جزئيات ايله عباد جزئيات اودتا سنده جاري اولديكه بو عهود

جزئيه

جزئیه نك بحسب الوجود نقضی ممكن اولمازاما عهد كلی یه نقض ترتب ایدر
زیر غواشی طبیعة حجابی ایله نفس ناطقه فطرة اصلیه سنده محتجب اولمق
جائزدر نته كه بیان سر قضا وقدرده بو حكم معتبردر توب لوح محفوظ
كلی یه مغایر لوح جزئیات وفلك صور محو واثبات اثبات ایتمشلردر محصل كلام
عالم جزئیات عالم كلیاته مخالف ظهور ایتمك جائزدر نفوس محجوبینه
وافهام قاصرینه نسبت ایله اما قیاسات كلیه نك انتاجنده مطلقا
توقف وتخلف محسوس اولماز وقضی ربك الا تعبدوا الا ایاه نصنی
استشهاددر وجمیع مخاطبین كه عباد الله دراسماء حاكمه لری حیثیتندن
ارباب جزئیه یه عایدلردر وبحسب الاسباب والوسایط جمله سی بر رب كلی یه
عابدلردر معلوم اولا كه احكام جزئیه میاننده اولان اختلاف وشقاق كلیاتنده ومرتبه
علمیه ده اولان اتفاقی منافی دكلدر اشاعره نك مثلا الشقی شقی فی بطن امه دیدوكی
عهد كلی یه نسبتدر كلام حقدر وحنفیه نك وما تریدیه نك الشقی قد یسعد دیدوكی
عهد جزئی یه نسبتدر وعالم شهادت حكمیدر بو دخی كلام حقدر مرتبه سی حسبی ایله
پس احكام مراتبه رعایت ایدن وشهود كامل وعقل كفایت صاحبی اولان عارفلرنه
ما تریدیه یه مریدوننه تابع شعوراشعری جمله جزاوته وهر شبهه دن بریا ولورلر قوله
فكل عقد علیه شخص یحله من سواه عقد پس هر عهد جزئی كه اوفوا بالعقود ده اولان
عقد معناسندن مأخوذ اولا یا هر عقیده واعتقاد كه اشخاصدن بر شخص جزئی
انك اوزرینه ملازم اولدی عقد جزئی حل ایدر اول شخصك غیری سنده حاصل
اولان عقد جزئی آخر یعنی بر عقد جزئیه بر عقد جزئی آخر مخالف اولور مخالفدن
یحل ایله تعبیری هم مقتضای نظم ایجوندر هم معنای عقده مناسبت ضدیه سی
ایچون اولا پس یحل به فاعل عقدا اولور ومن حرف جر اولور اما من موصوله

اولوب یحل به فاعل اولمق دخی ظاهر در اما تقدیر محتاجدر یحله من له عقیده غیرها

اولمقا وز دینه **قوله** فرضی الله تعالی عن عبیده فهم مرضیون ورضوا عنه فهو مرضی یعنی

پس حق تعالی قوللارندن راضی وخشنود اولدی زیرا مقتضای اسما واحکام صفاتی

انلردن ظهوره کلدی ودخی حاصلری ایله اولان عهد ومیثاق موردوحصوله

پیوسته وموصول اولدی پس قوللاری دخی مرضیون اولدیلر پس حق دخی مرضی

اولدی زیرا مستعد اولدقلری مطلوبلرن حقدن استدیلر وحق دخی ویردی اکرچه

امر تکلیفی جهتندن رضای حق بولنمایوب ولا یرضی لعباده الکفر حکمی وارد اولور

اما مراد شیخ قدس سره بو مقامده رضادن مرادی جهتدن اولان رضادر امر

تشریعی جهتندن اولان رضا دکلدر نقص وخلاف یوقدر سابقا مذکور اولان

عهد کلی وعهد جزئی اعتباری واستعدادات قدیم وحادثه ملاحظه سی

ایله بو مقوله شبهات غائله سی منکشف ومرتفع اولور کیدر بو شرح شریفده

بونک امثالی عقاید اسلامیه یه چوق عنایت اولنمشدر امیددر که عندالله والعارفین

بالله مشکور اوله **قوله** فتقابلت الحضرتان تقابل الامثال والامثال اضداد لان

المثلین حقیقة لا یجتمعان اذ لا یتمایزان وما ثمه الا متمیز پس حق تعالی راضی

وعبد مرضی اولجق حضرتان متقابلتان اولدیلر یعنی حضرت ربوبیت ایله حضرت

عبودیت بری برندن ممتاز ومتعین بولنور تقابل امثال ایله متقابل اولدیلر ایسه

اضداددر زیرا امثالان حقیقتده مجتمع اولمزلر مجتمع اولسه لر متمایز اولمزلر حالاکه

بو مرتبه ده ایسه متمیزدن غیری یوقدر حاصل کلام حضرت ربوبیت وعبودیت

وجود الهیده متحدلردر مثلینک جنسنده متحد اولدقلری کبی ما عوارض مشخصه

لری اعتباری ایله امثال مختلفه اولورلر **قوله** فما ثمه فی الوجود مثل فما فی الوجود

ضد یعنی وقتاکه مرتبه ربوبیت ایله عبودیتده متمیزدن غیری شیء اولمایجق

بومرتبه ده مثل اولماز پس اول تقدیرجه وجوده مثل ولماز مثل اولمایجق ضد دخی
اولماز قوله فان الوجود حقیقة واحدة والشیء لا یضاد نفسه زیرا وجود نفسنده
حقیقة واحده در پس شیء نفسنه ضد اولمز تلخیص بحث بودرکه وجودک ایکی
اعتباری وارد اول وحدة جامعیّه درکه هرکز تماثل وتضاد بونده معتبر اولماز
ثانی کثرة واثنینیته درکه تماثل وتضاد در ربوبیت وعبودیت بونده مرعی وميسّر
در اما امرین مز بورین عارف یاننده مرعی طوتلور بونسنه دخی انکار اولماتق کرکدر
ایمان سالکه خلل ونقصان کلمیه قوله فلم یبق الا الحق لم یبق کائن فما ثمه موصول
وما ثمه باین یعنی جونکه امثال مرتفع واضداد واشکال منقطع اولدی وحدة وجود
حق حاصل اولوب نه موصول قالدی نه واصل نه مماثل نه مباین بالکلیه محو ومضمحل
کورندی زیرا عین وحدة کلده اجزاء مستهلک وفانی اولدی وعین حق باقی
ومن غیر ثانی قلدی قوله واذا جاء برهان العیان فما اری بعینی الا عینه
اذا عاین یعنی ذکر اولنان وحدة صرفه سبیی ایله برهان عیان وکشف وعیان
اولدی پس کوردم عین بصرم وعین بصیرتم ایله الا حین معاینه ده ولحدیتی
کوردم قوله ذلک لمن خشی ربه ان یکون هو لعلمه بالتمیز منشاء بحث اتی مقام
فرقدندرکه منبع بحث سابق مقام جمعدن ایدی یعنی بو اثبات تقابل
ورب راضی وعبد مرضی اولمق ایله وعکسی ایله حکم شول سالک ایجوندرکه دبندن
خشیت قیله وثابت قدم مقام انقیاد وعبودیت اوله که هرکز خاطرینه اظهار
ربوبیت کلمیه ولسان انا الحق سویلیوب سطحا حلزمره سنه ملحق اولمیه زیرا رب
ایله عبد اورتاسنده تمیز علی اولدوغیجون وعبد بالکلیه رب محض اولمادوغی
بلدوکیجون بعده شطحا حله محقق میاننده فرق بودرکه محقق مقام ربوبیتده قایم
اولماز الا حینا بعد حین یعنی احیانا غلبه حکم وحدة ایله حق تعالی اوله مقام

كندويه اعطا ايدر اما محقق ولانه وحالده انت رب دنلسه ربوبيتن اقرار ايتمز
وعبوديتن انكار قلمز بلكه اول مقامدن رجوع كوستر اما شطاح رجوعه قادر
اولمز وعبوديتن اقرار قلمز مغلوب حكم مقام اولور قوله دلنا على ذلك جهل اعيان
فى الوجود بما اتى به عالم يعنى ادب بى ادبلردن مكتسب اولدوغى سببله دركه
اعيان موجوداتدن بعضنك مرتبهٔ وجودده جهلى نزم وجوده عالم اولما موز
وعالم علمن بلمه موزه دلالت ايدر يعنى رب ايله عبدك تميزنى رعايت واول
مقام دقيقك ادب حقيقى عادت اتدوك واول مقام ايله تحقيق عين عايندن
اخفا ونظر غيباندن نا بيدا طوتدق الحمد لله الذى اذهب عنا الجهل وسورة الادب
واذال الظلمة الغرور والرتبة حتى ما فقدت رتبة العبد ورتبة الرب قوله فقد وقع
التميز بين العبيد فقد وقع التميز بين الارباب بوراده تكرير جملا استلذاذ ايجوندر
كان وقوع تميز قايلك محبوبدر كه ذكرندن لذت الور يعنى جون جاهلك جهلى
بزه هادى سبيل معرفت اولدى پس بين العبيد تميز لنه معلول تميز اربابه
دلالت ايدى اربابك تميزى كه علل عبيددر واختلاف معلول اختلاف معلولات
اقتضا ايدر قوله وان لم يقع التميز لفسر الاسم الواحد الالهى من جميع وجوه بما
يفسر به الاخر يعنى كى بين الارباب كه اسماء حاكمه در تميز واقع اولميه ايدى
اسم واحد الهى جميع وجوهدن اسم اخر تفسير اولنور وغى معنى ايله تفسير اولنور
هر كز بين الصفات تغاير مشاهده اولنميه ايدى قوله والمعز لا يفسر بتفسير
المذل الى مثل ذلك كلام سابقك مثاليدركه اسماء الهيه دن هر برسى اخرك
اخرك معناسى ايله تفسير اولنمز پس معز مذل ايله تفسير اولنمز عكسى دخى
بويله در قابض مثلا باسط ايله تفسير اولنماز قوله لكنه من حيث الاحدية
لكن اسم معز عين مذلدر احديت حيثيتندنكه ذاتدر قوله كما نقول

فى كل

فی کل اسم انه دلیل علی الذات وعلی حقیقة من حیث هونته که هر اسمده قابلیدک
قابلدر بو اسم ذات مطلقه اوزرینه دلیلدر وحقیقة مخصوصه سنه دخی دلالد
زیرا سائر اسمادن امتیازی اول حقیقتا اختصاصی جهتندندر واول حقیقة اولدیغی
حیثیتندندر قوله فالمسمی واحد فالمعز هو المذل من حیث المسمی والذات پس
جمیع اسماده مسمی بردر اکر اسما نفسنده خصوصیات حسبی ایله کثیره در
پس معز عین مذلدر مسمی وذات حیثیتندن قوله والمعز لیس المذل من حیث نفسه
وحقیقته ومعز غیر مذلدر نفسی وحقیقتی حسبی ایله که مفهوم حاصیدن
قوله فان المفهوم یختلف فی الفهم فی کل واحد منهما زیرا مفهوم اسما بحسب العقل
مختلف اولور یعنی عقلده هر برسنک مفهوم اخرك مفهومنه مغایر اولور
بحسب الخارج متحد ایکن قوله فلا تنظر الی الحق وتعریه عن الخلق ولا تنظر الی الخلق
وتکسوه سوی الحق پس حقه لباس خلقدن تجردی حالی نظر اتمکه تنزیه صرف
اولور وخلقه حقدن مجرد وحقه مغایر اولدوغی حالده نظر اتمه بلکه حقده
خلقی کور وخلقده حقی کور وحدةده کثرتی کثرتده وحدتی کور وبا حدهمانك رویتی
اخره مخالف کورمه قوله ونزهه وشبهه وقم فی مقعد الصدق وکن فی الجمع ان شئت
وان شئت فی الفرق یعنی مقام احدیته تنزیه ایله ومظاهردن مجرد کور ودخی
مقام واحدیتده تشبیه ایله مظاهر ایله ملتبس ومختلط کور وبو تنزیه ایله
تشبیه اوزره اسن جمع ایله مقعد صدقده قائم اول مقعد صدق دیمکه وجه
تسمیه بودرکه بو مقامده هرکز شائبه کذب یوقدر محل اعتماددر قوله تحز
بالکل ان کل تبدی قصب السبق یعنی بو مقامات الهیه سببی ایله سن قصب
سبقه جائز اولورسن اکر بو مقامات جمیعا حاصل اولورسه بعده اعراب تحز
جزمدر امرسابقك جوابی اولمغین اوزرینه ولفظ قصب منصوب مفعولی لفظ تحز جزمدر

امر سابقك جوابی ولمق اوزرینه ولفظ قصب منصوب مفعول لفظ تحرز سبق مجرد ومضاف الیه قصبدر قصب سبق اوکدلمعنا سنه‌در قوله فلا تعنی فلا تتعب یعنی پس حقیقتك حسبی ایله سن فانی اولمز سن اما تعیناتك اعتباریله که سورحقدن باقی قلمز سن زیرا کل یوم هو فی شان در شیخ صدر الدین قنوی نصوصنده بیورر که الحق تنقلب فی الاحوال والاعیان الثابتة تنقلب علیها الاحوال یعنی حق واحد من کل الوجوه در احدیتدن منقلب اولمز اما احوال جهاندن صور تعددیه و بر صورتدن صورة اخرایه منقلب اولور للمنشأ الحقیقی بر جوهر پاك صافی الوان کثیره ده نمایان بك بسته جسم و خفیتی برجان یوزا ینه برجماد تابان اما اعیان ثابته ایله دکلدر زیرا نفسنده متعدد در احوال انلرك اوزرینه منقلب اولور هر بری برأسه ثابته اولدقلری حالده که بونلر حق کبی مجالی کثیره ده تجلایه قادر دکللرمکو عنایة حق اوله اما حق مجلای کثیره یه تجلا ایدر و بر مجلادن مجلای اخره منقلب اولور مثلا اعیان ثابته که حقك شئونی و صور علمیه‌سیدر و بو صور علمینك احکامی که ماهیات و حقایق خارجیه در حق بونلره منقلبدر بلکه کل ان فی شان حکمنجه حقایق کونیه‌نك هر برنده متجلی و منقلب اولور اسما و مسمیات اعتباریله یا مسمیات واحد اسما و مسمیات کثیره ده متجلی ولما غلبه عارفك ذوقنه و شهودنه کوره اما ماهیاتك وجودات مستقله‌سی یوقدر که حالدن حاله منقلبدر دیو بلکه من وجه مجلای احوالدر کند ولو من وجه شئون و احوالدر مثلا بر ماهیت بحسب الاطوار عالم شهادتده کلنجه اوزرینه نقدر احوال منقلب اولور بعده شهادتده دخی اطوار و خلقت و بعدا لوجوه اطوار عمرنه قدر در حاصل معنی دیمکدر که معنی حقدر تجلیاتی جلالیه‌سی ایله و هبتی دخی حقدر تجلیات جمالیه‌سی ایله عبدك انجق مظهریتی

واردر

واردر وهرانده اثبات مبتدل وحقیقتی ثابتدر قوله ولا یلقی علیك الوحی
فی غیره ولا تلقی وحی سنك اوزرینه وارد اولان وحی غیره دکلدر بلکه اول وحی حقه
وارد اولمشدر زیرا حق سنده موجوددر بلکه سن یوقسن وار حقدر وو وحی
سن اول وحی ربو بیتك ایله غیره القا ایتمه سن بلکه حقه القا ایدرسن زیرا عبادك
کلی سی سنك مظاهر حقیقتکدر سن مقام جمعده سن انسان کاملسن قوله
الثناء بصدق الوعد لا بصدق الوعید وقتا که حق سبحانه وتعالی اسماعیل
اوزرینه صدق وعد ایله ثنا اتدی ایسه مصنف حکمتنی بیان لازم اولوب
دیدیکه ثنا متحقق اولمز الا صدق وعد ایله زیرا عقلا وعرفا قتنده مصرّات
اولان ثنا اولمز اما بو کلامده بحث واردر بو معنا یه نظر عاید اولور قوله
والحضرة الالهیة تطلب الثناء المحمود فیثنی علیها بصدق الوعد لا بصدق الوعید
وحضرة الهیه عبادنی عدمدن وجوده اخراج اتدوکی صفة جمیله مقابلهسنده
انلردن ثناء محمود طلب ایلر پس حضرة الهیه اوزرینه صدق وعد ایله ثنا اولور
اما صدق وعید ایله اولمز یعنی جزاء اساءت ومکافات سیئه مقابلهسنده ثنا
یوقدر دیمکدر قوله بل بالتجاوز تجاوز وعفو کاهدن بحکمه دیرلر پس معنا
دیمکدر که بلکه حضرته ثنا موجب وعید وعذاب اولندن تجاوز سببی ایله اولور
اول تقدیرجه ثنا صدق وعید ایله اولمز زیرا سبب وقوع حکم وعید که ذنب
ایدی معدوم اولدی پس ممکنك احد طرفین مرجح دخی معدوم اولوب وعدم
علت عدم معلولی ایجاب اتدی ویحتمل که فایده خبر وعید تخویف واتقادر
اولی قال الله تعالی وما نرسل بالآیات الا تخویفا وجایزدر که تخویف واتقا
حاصل اوله قاموسده الوعید التهدید پس بو مقامده سنولمشهور متوجه
اولماسون ایچونکه تجاوز عن السیئات ده وعیده دلالت ایدن اخبار

صادقینه مناقض اولوب ومناقضه من بوره کذب عن الله محذوری ایجاب ایدر
دیمیشلردر ایدی زیرا خبر وعیددن مراد خبر حقیقی اولمق لازم دکل معنای انشائی
تجوز ایتمك ایچون جائز اولمیه مثلا تلهف وعاد وتحسر کبی قوله فلا تحسبن الله
مخلف وعده رسله ولم یقل وعیده شیخ مصنف قدس سره العزیز کلام سابقنه
اینچی شاهد اقامت ایدرکه یعنی حق تعالی حضرتلری پیغمبرلر رسوللرینه ایتدوکی
وعده مخلف اولور ظن ایتمك دیدی یعنی مقام ثناده نفیك ذکرنی اخلاف
وعده تخصیص وقصر ایتدی وعیدك نفسی ذکر ایتمدی معلوم اولسون که
بو مقامده سابقا مذکور اولدوغی اوزره امر ارادی یه ومقتضای استعداده
نظر اولونور ایسه صدق وعید دخی ایجاب ایدر زیرا حضرت شیخ قدس سره
سابقا بیورمشدرکه فرضی الله عن عبیده فهم مرضیون ورضوا عنه فهو مرضی
پس بو مقامده دخی قایل دیمك قابلدرکه مستحق وعید اولان عباد مستحق
اولدقلری مطلوبلرن الدقلری جهتندن ایچون حقه ثنا ایتمیه لر وحق تعالی بونلره
مطلوبلرن اعطا ایتدوکی اجلدن ایچون سزاوار ثنا اولمیه لر مکر اللهم جواب
بویله سوق اولنه که مقام سابقده رضا امر تشریعی جهتندن اولمایوب
امر ارادی جهتندن اولدوغی کبی بو مقامده دخی حال برعکس اولوب ثنا واقع
اولورسه امر ارادی جهتندن ثنایه لایق ایسه ده وبالجمله ثنا بولنورسه ثناء
محمود اولماز پس شیخك محمود قیدی ایله احتراز بو ثناده احتراز اولور محصل
کلام بو مقام سوزن نظر وتیشه اندیشه اعمال ایده جك یردر اهمال اولنمیه
والله اعلم قوله بل قال ویتجاوز عن سیئاتهم مع انه توعد علی ذلك یعنی قرانده
اخلاف وعیدك نفی ایتمدی بلکه ویتجاوز عن سیئاتهم یعنی مؤمنلرك عملرندن
کچیلورز دیدی پس بوندن اخلاف وعید لازم کلدی زیرا کسب سیئاتلردن

وعید

وعید تهدید ایتمشدر ایدی پس تجاوز عن السیئه وعد سابقه خلف اقتضا
ایتدی لکن جواب بینه جواب سابقدر **قوله** فاثنی علی اسمعیل بانه صادق الوعد
یعنی وقتا که ثناء محمود وعد مخصوص اولدوغك ثابت اولدی ایسه الله تعالی
اسمعیل عم صادق الوعد دیو ثنا ایتدی صادق الوعد والوعید دیمدی صادق
الوعد اولدوغی مقام الست بربکم ده اولدوغی عهد سابقه اظهار کمالات
لایقه ایله وفا ایتمه سیدر **قوله** وقد زال الامکان فی حق الحق من طلب المرجح
یعنی حال بوکه تحقیقا وعیدك امکان وقوعی سی زایل اولدی الله تعالی حقنده زیرا
فاعل وعیدکه حقدر حکم وعیدك وقوعنده مرجح طلب ایدر زیرا طرفین مساوی
اولان حکمده مرجحدن لابد درکه احد طرفین وقوعه تخصیص اولونه مرجح وعید
ایسه بوراده سیئات اولسه کرك ایدی سیئات تجاوز عفو ایله مضمحل
اولجاق امکان وقوعی دخی زایل اولوب حکم عدم اصلی اوزرینه باقی قلدی
وخیر وعیدك فائده سی تخویف واتقا اولورکه حکم مضمون لعلهم یتقوندر
قوله فلم یبق الا صادق وعد وحده یعنی پس سبب وعید زائل اولجاق یالکوز
تحقق وعد باقی قلدی **قوله** وما لوعید الحق عین تعاین یعنی حال بوکه وعید
حقک بجون عین معین باقی یوقدر زیرا مغفرة ایله زائل اولور یعنی حق تعالی
عاصیانده مغفرة ایله وکفارده نسبت انقلاب عذاب ایله زوال بولور زیرا اغراض
غیر قارة الذواتدر **قوله** فان دخلوا دار الشقاء فانهم علی کل لذة فیها
نعیم مباین یعنی اکر اول وعید دار شقا یکه ناردر داخل اولسه لر پس
کرو اول اهل وعید اخرکار بر لذة اوزرینه کائن لوردرکه اول لذتده نعیم
مباین حاصلدر پس نعیم مباین مبتدا فیها مقدم خبردر **قوله** نعیم جنة
الخلد فالامر واحد لفظ نعیم مباینك مفعول صریحیدر یعنی اول دار شقاده

اولان لذتدر حاصل اولان نعیم جناتك نعیمنه مغایردر پس کروا امر واحددر
یعنی نعیمنده اتحاد مقرردر زیرا صاحبنه لذت یا دفع الم حاصل اتمکده برابردر
قوله وبینهما عند التجلی تباین یعنی حال بو که نعیمین اودتا سنده تجلی حالنده
تباعد صوری ثابتدر زیرا نعیم اهل جنت حور وقصوردر که بالفعل اندن
لذة وسرور حاصلدر اما نعیم اهل نار صورة وبالفعل بیزاردر اکر تطاول
زمان ایله نوع منقلبا ولورسه نته که شرح ایدر قوله یسمی عذابا من
عذوبة طعمه یعنی نعیم اهل نار صورة وحالا عذاب تسمیه اولندوغی ما لا
عذوبة طعمی اولدوغی اجلدندر قوله وذاك له کالقشر والقشر صاین یعنی
اول تسمیهٔ عذاب او که قشر کبیدر قشر ایسه لبنی صیانة وحمایة اوزره در
یعنی نته که قشر ظاهر لبنی آفاتدن صاین وساتردر کذلك لفظ عذاب دخی
معناسنی وحقیقتنی ادراك محجوبیندن ستر وحفظ ایدر معلوم اولا که
خالدین فی النار ایچون شیخك کلامی مقتضاسنجه حالات ثلث واردر حال
اولاده حین دخولده ظاهر وباطنلرینه استیلاء عذابدن اضطراب کلور
تخفیف عذاب طلب اتدکلریدر ویا خلق جدید ایله دنیایه عود ورجوع
استدکلریدر که اول مطلوب ومستدعا مجاب اولمامشدر حالة ثانیه
ده دعالری مستجاب اولمادوغندن نفسلرینه راحت یأس نعیم وتوطین
عذاب جحیم کلوب وباطنلرندن تاب عذاب مرفوع اولماسیدر وحالة
ثالثه معنی حقا بله الفت عذاب حاصل اولوب ومرور سنین وشهور
ایله تعود اذی وسرور تسلیم ورضا مشاهده اولنماسیدر حتی تمثیل
اولنور که اکر اهل نار اوزرینه نسیم شمیم جنت منتشر اولسه هرکز
تلذذ ایتموب بلکه متألم اولورلر نته که جعل رایحه ورد ایله متأذی اولدوغی

كبى حق سبحانه وتعالى بزى وسائر اخوان مسلمين بو مرتبه دن مصون ايلميز
فص حكمة روحية فى كلمة يعقوبية روح ضم رايله اولمق وار صاحب الفكوك
ديدوكى كبى زيرا حضرت يعقوب عليه السلام عالم علم انفاس وارواح ايدى ياخود
فتح رايله اولمشول مناسبت ايله كه لا ييأسوا من روح الله وعدنى اشتباه
اندرك لسان شريفندن حكايتدر قوله الدين دينان دين لغة عربيده اوچ
معنايه كلور انقياد وجزا وعادت وشريعته منقولا ولدقدن صكره دخى بو
معانينك اعتبارندن خالى اولماز پس بو يرولد وخى اوزرينه دين شرعى ايكى
نوعدر قوله دين عند الله وعند من عرفه الحق ومن عرفه عرفه الحق يعنى نوع اولا
اول ديندركه حضرت جمع الهيدن صادر اولا ومقام جمعده متقرر وثابت قلا
ياخود حقك وحيايله تعريف اتدوكى انبياسى قاتنده ياخود ورثه انبياسى قاتنده
ثابت ومتعين اولاكه برسى وسايط رسل ايله برسى وسايط وسايط رسل
ايله ثابت اولور ورثه دن مراد علماء امت محمددركه كانبياء بنى اسرائيل شرفى
ايله مشرف قلنوب ودين بنى انلرك ايله زنده وتجدد اولور قوله ودين عند الخلق
يعنى نوع ثانى اول ديندركه حضرت تفصيل الهيدن صادر اولوب عند الخلق مقرر
اولا مراد مظاهر اسما معبره سندن ظاهر اولوب مطابق شرع اولان معارف
الهيه دركه ثمره طريقه مرشدان منهج يقين وصوفيه مشرعه موحدين در قوله
واعتبره الله تعالى يعنى حق سبحانه وتعالى دين مزبوره دخى اعتبار اتدى مطابقة
شريعتا بجود قوله فالدين الذى عند الله هو الذى اصطفاه واعطاه الرتبة
العالية على دين الخلق پس عند الله ثابت اولان دين اول ديندركه حق تعالى
انى بركزيده وممتاز قلوب والكا دين خلق اوزره عالى اولان رتبه اعطا
اتدى قوله فقال الله تعالى نتركه حق سبحانه وتعالى بو معنايه اشارت

مطلب حكمة روحية

بعده بو حكمتك روحيه اولدوغنك
سببى زيرا معانى ثلاثه لغويه كه
انقياد وجزا وعادتدر روحه مجردك
شأنيدر وفتح رايله روحيه اولدوغنك
سببى زيرا معانى ثلاثه نك هر برسى
ايله روح دائم وراحت سرمدى
حاصل اولور مسلّه

ایدوب بیوردی قوله ووصی بها ابراهیم بنیه ویعقوب یا بنی ان الله اصطفی
لکم الدین فلا تموتن الا وانتم مسلمون یعنی حضرت ابراهیم ع م اولادنه بو دینی
وصیت اتدی وحضرت یعقوب دخی اولادنه وصیت ایدوب بیوردیکه حق تعالی
سزوك ایچون دین اسلامی اختیار اتدی پس سز اموات اولمکوز الا حنیف مسلم
اولدوغکوز حالده اولوك دیدی قوله ای منقادون الیه یعنی اول دینه منقاد اولدوغکوز
حالده ثابت قدم اولوك یعنی حال اسلامده ختم اولنوك بحسب الظاهر لزوم
اعتقاد واخلاص ایلدوب بحسب الباطن جزئیات اوضاعن تدبر ولطایف معارفن
استکشاف ایله قوله وجاء الدین بالالف واللام للتعریف والعهد فهو دین
معروف معلوم دین بو مقامده معرف باللام ایراد اولندیکه لام تعریف وعهد
ایچوندر زیرا بو دین عند المخاطب معلومدر قوله وهو فعلها ان الدین عند الله
الاسلام یعنی اول معروف اولان دین الله تعالینك ان الدین عند الله الاسلام
دیدوکیدر قوله وهو الانقیاد فالدین عبارة عن انقیادك والذی من عند الله
هو الشرع الذی انقدت الیه یعنی عند الله اسلام اولان دین نسبت انقیاددر که
من عند الله اعتبار اولنسه شرع منقاد الیه اولور اما سنك ایله قیام اعتبار
اولنسه نفس انقیاد اولور پس شرعدن مراد حکم الهیدر که عبدك انقیاد
ایله مکلفدر پس دین ایله شرعك فرقی بودر که دین عبد طرفندن اولور شرع
حق طرفندن اولور قوله فالدین الانقیاد والناموس هو الشرع الذی شرعه
الله تعالی پس عبد له قایم اولان دین انقیاددر وناموس اول نسبت مشروعه
در که حق تعالی انی وضع ایتمشدر وعبادنی سوق ایتمشدر اهل ناموس بر معنای
مستودی الهام ایدیجی ملکوك اسمیدر مجازا ملهمه دخی اطلاق اولنور قوله
فمن اتصف بالانقیاد لما شرعه الله تعالی له فذلك الذی قام بالدین

ایت کریمه ده بها ضمیری ملته عاید در ملت دخی دین معناسنه در اول اجلدن دین ایله تعبیر اولندی
منلا

دیندن مراد بوراده احکام شریعت معناسنه اولمق کرکدر منقاد الیه اولمق صحیح اوله والا انقیاد انقیاد نجه متصور اولور
منه

واقامه

واقامه يعنى شول كه حق تعالى نك ايچون تشريع اتدوكنه انقيادايله متصف
اوله اول شول مسلمدركه اقامهٔ دين ايدر و منشئ شرع مبين اولورنته كه كلام
ايتى بو معناى مفسّردر قوله اى انشاءه كما نقيم الصلوة فالعبد هو المنشئ
للدين والحق هو الواضع للاحكام والانقياد عين فعلك فالدين من فعلك فما
سعدت الا بما كان منك يعنى ولمنقاد شرع اولان دردينى انشا واقامت
ايدن صلوة مفروضه اقامت اتدوكى كبى پس عبد منشئ دين و حق تعالى واضع
احكام شرع مبين در بو تقديرجه انقياد سنك عين فعلك اولوب دين سنك
فعلكدن ظاهر اولور پس سنك سعادتك كورسنك بفعلكدن اولوب ثمرهٔ انقيادك
اولمش اولور قوله فكما اثبت السعادة لك ما كان فعلك لذلك ما اثبت الاسماء
الالهية الا افعاله يعنى نته كه عبد ايچون اثبات سعادت ايدن عبدك فعل
انقياديدر اسماء الهيهٔ دخى اثبات واظهار ايدن حقك افعاليدر يعنى اكرچه
اسماء نفسندن علل افعالدر لكن اسماء اعين عالميانذن مستور و مخفى اولمق
ايله اسماء من بوره نك ظهورى ولمز الا ظهور افعال واثار ايله پس اسماء
افعالك حقايقنه علتدر افعال اسمانك ظهورنه سببدر اولتقديرجه معلول
علتنه سبب اولمق لازم كلمز تغاير جهتين ايله قوله وهى انت وهى المحدثات
يعنى اولا اسما سن سن واول افعال محدثاتدر هئ اولى اسماء قديميه عايددركه
افعال سببى ايله ظاهر اولور و هئ ثانيه افعال محدثيه راجعدر يعنى شول اسماء
الهيه كه اعيان ثابته دن عبارتدر و شول اسمادن صادره اولان افعال
محدثه كه حوادث اعراضدن حكايتدر و لفظ انت احاد موجوداته خطابدركه
مظاهر اعيان ثابتهدر ياخود حقيقت جامعهٔ انسانيهدر قوله فباثاره
سمى الها وباثارك سميت سعيدا پس حق تعالى اثار سببى ايله اله ايله مسمّى ولدى

يعنى اثار اله كه مالوهات
ومربوبات در انلرك سببى ايله
اله اله اولور يعنى اله اله
الطلاق اولنور مالوه سببى ايله
مالوه اولمسه اله اولمازايدى
سلمه

نتنه كه انسان دخی انار واسطه سی ایله سعید ایله مسمی اولدی قوله فانزلك

الله منزلتها ان اقمت الدین وانقدت الی ما شرعه لك پس بو منا سبت ایله

حق تعالی سنی كندو منزله سنه تنزیل ایتدی اكر اقامت دین ایدوب شرعنه

منقاد اولورسك قوله وما بسط فی ذلك ان شاء الله تعالی ما یقع به الفایدة

بعد ان تبین الدین الذی عند الخلق الذی اعتبره الله تعالی یعنی عن قریب

بو معنای انقیادك بیاننده ان شاء الله تعالی كلام مقید بسط اتسم كركدر

عند الخلق ثابت اولان دینك الله تعالی قاتنده معتبر در بیان ایتدكدنصكره

قوله فالدین كله لله تعالی وكله منك لا منه الا بحكم الافعال یعنی دین دن

مراد انقیاد اولجاق ومنقاد الیها اولان اوامر حق اولجق پس دین حقه

مخصوص اولور كه بیورمشدر الا لله الدین الخالص وحال بو كه تمام دین

سنك فعلك اولدی پس دین سندن اولدی حقدن اولمادی مكر حكم اصالت

ایله حقدن اولدوغنه حكم ایدروز یعنی اعطاء قدرة وتوفیق وایجاد استعداد

عبد حقدن اولمق اعتباریله قوله قال الله تعالی ورهبانیة ابتدعوها وهی

النوامیس الحكمیة التی لم یجئ الرسول المعلوم بها فی العامة من عند الله

بالطریق الخاصة المعلومة فی العرف شیخ قدس سره دین عند الخلقی بیانه

شروع ایدوب بیورركه دین خلق الله تعالی نك قولنده وارد اولان رهبانیه

دركه راهبلر انی اختراع ایتدیلر مراد ذهاداامت عیسی علیه السلامدر بعده

اول رهبانیه نوامیس حكمیه در كه انی عند الله بر رسول معلوم كتورمشدر كه

حق عامده وارد اولمش ولا و طریقه خاصه انبیا معروفه ایله صدور بولمش

اولنكه طریق وحی جلیلدر قوله فلما وافقت الحكمة والمصلحة الظاهرة فیها

الحكم الالهی فی المقصود بالوضع المشروع الالهی پس وقتاكه تلك النوامیس

بیان تذهیل دین

نوامیس حكمیه دن مراد شول شرایعدر كه حكمت انی اقتضا ایتمشدر منه

یعنی دین عند الحق مترتب اولان جزا واجر دین عند الخلقه دخی مترتب اولدی منه

ده ثابت وظاهر اولان حكمت ومصلحت حكم الهی یه یعنی دین عند الله
وضع مشروع الهیدن مقصود اولان امره موافقت اتدی ایسه **قوله** اعتبرها
الله سبحانه اعتبار ما شرعه من عنده حق تعالی اول نوامیس حکمیه‌ده بنفسه
مقام جعلدن اولان دین مشروعه اعتبار اتدوکی کبی اعتبار اتدی **قوله**
وما کتبها الله علیهم حال بوکه اول نوامیس حق تعالی انلره فرض اتمدی
زیرا کمال لطف وشفقتندن بلدیکه اول طریق خاصه مخصوص اولان ریاضات
ومجاهداتك طاقة تحملی مجرد خواصه نصیب اولمشدر عوامه اندن بهره
یوقدر **قوله** ولما فتح الله تعالی بینه وبین قلوبهم باب العنایة والرحمة من حیث
لا یشعرون یعنی وقتاکه حق تعالی اول رهابین مرتاضینك قلوبیله کندو
میاننده باب عنایت ورحمتن کشاده ایدوب وشعورلری اولمادوغی
وجه خاصه ایله انلره متوجه اولدی ایسه **قوله** جعل فی قلوبهم تعظیم ما شرعوه
یطلبون بذلك رضوان الله تعالی علی غیر الطریقة بالنبوة المعروفة بالتعریف الالهی
یعنی قلیلرنده اول مشروع اتدکلری دینی معظم قلدی اول دین مشروع
ایله رضوان الله طلب اتدکلری حالده طریقهٔ معروفهٔ الهیه‌ده اولان دینك
غیری اولمق اوزره معلوم اولا که اول دین مبتدع اکرچه ظاهر التعریف
الهی ایله معروف دکلدر اما باطن حسبی ایله اقرب طرایق حقدر که وجه
خاصه منتهی اولور مثلا اول طریق تقلیل شراب وطعام وکثرة صلوة وصیام
واجتناب وقلة منام وکلام وذکر علی الدوام مدر **شعر** صمت وجوع وسهر
وعزلت وذکر بدوام ناتمامان جهانرا بکند کار تمام **قوله** فقال تعالی فما
رعوها پس الله تعالی بیوردیکه اول رهبانیة مبتدعه یه رعایة اتمدیلر
قوله هؤلاء الذین شرعوها شونلرکه رهبانیتی مشروع اتدیلر و

ومتبوعين اولديلر قوله وشرعتلهم دخى شونلركه رهبانيه انلرك ايچون
مشروع قلندى وتابعين اولديلر قوله حق رعايتها الا ابتغاء رضوان الله
اول رهبانيتك حق رعايتن ايلمديلر رعايت اتمديلر الا طلب رضاء الله ايچون قوله
ولذلك اعتقدوا يعنى طلب رضاء الله ايچون اول دينه اعتقاد اتديلر قوله
فاتينا الذين امنوا بها منهم اجرهم يس اول طائفه رهبانيه دن وصوفيه دن من بود
دينه مبتدعه وعبوديتنه ايمان كتوردلر لجرلرين اعطا ائدك قوله اى خارجون عن الانقياد
اليها والقيام بحقها يعنى اول دينه انقياددن خروج اتديلر وحقنى قامتدن اعراض
قلديلر قوله ولم ينقدا اليها لم ينقدا اليه مشروعه بما يرضيه وهركه اول دين مخترعه
انقياد اتمدى اول دينك مشرعى يعنى اصالة وضع ايدن جسى كا انقياد اتمدى يعنى
اعطاء خير وثواب ايلمه انى رضا اتمدى زيرا عبدك دينه انقياد عبادة ايلدا ولور
ودينك عبده انقيادى مجازاة ثواب ايله در قوله لكن الامر يقتضى الانقياد لكن
شان الهى وعادة ربى مشرعك انقيادن اقتضا ايدر اكر رضا يلمه دخى ولمنسه
قوله وبيانه ان المكلف اما منقاد بالموافقة واما مخالف والموافق المطيع لا كلام
فيه لبيانه يعنى بيان سخن بودركه حال مكلف ايكى دن حالى دكلدر يا منقاد امر اولور
طاعت ووافقت ايلمه يا مخالف امر اولور يس حال مطيع بيانه محتاج دكل واضح
وبين بنفسه در قوله واما المخالف فانه يطلب بخلافه الحاكم عليه من الله
تعالى احد الامرين اما بيان حال مكلف مخالف بودركه مخالف من بود مقتضلرى
استعدادى اوزره حاكم اولان خلاف وعنادى سبب ايله حقدن ايكى امرك
برسن طلب ايدر قوله اما التجاوز والعفو يا اندوكى خلافنى بحمك وعفو
اتمك طلب ايدر اسم عفو وعفونك حكمى ظهور اتما كجون قوله واما الاخذ
على ذلك يا خود خلاف من بود اوزرينه طالب مواخذه وانتقام اولور تاكه كماك

يعنى اكرچه بحسب الظاهر عبدك عدم انقيادى ربك عدم انقيادنه اقتضا ايدر لكن حقيقت امر وشان الهى انقياد در سلمه

اسم

اسم قهار ومنتقم ظاهر اوله ولا بد من احدهما لان الامر حق فى نفسه حال بوكه
بو ایکی معنادن مفارقت یوقدر زیرا ایکی سندن برنی اقتضا ایدر امر که مکلف
مخالفك استحقاقدر استعداديدر نفسنده حق ثابتدر پس مقتضای حق حقده
قوله فعلى كل حال قد صح انقياد الحق الى عبده لافعاله وما هو عليه من الحال
پس بو تقدیر عبد مخالف من حیث الباطن رب حاکمنه منقاد اولدی ودخی اول
معنایه که عین ثابتنك اقتضا سیدر پس چون عبد مخالف ربنه منقاد اولدی
حق دخی عبدنه منقاد اولور افعال سببی ایله ومتصف اولدوغی حال واسطه سی
ایله زیرا اشیا حقده استعدادنك حکمن استر حق تعالی دخی استدوکنك
حکمن اعطا ایدر پس مطلقا امر الهی انقیاددن خالی اولمز اکرچه امر تکلیفی
خالی اولورسه ده حاصل کلام امر تکوینی امر قدیم الهیدر البته مقارن
انقیاددر بلکه مستلزم قوله فالحال هو المؤثر پس حال عبد مؤثردر حقك
انقیادندن یعنی استعداد عبده متقاضی اولور وحق تعالی معطی قوله فمن هنا
كان الدين جزاء اى معاوضة بما يسر وبما لا يسر پس بورادن ظاهر در دینك
جزا اولدوغی ومعاوضه اولدوغی زیرا عبد منقاد حق اولوب وحق منقاد عبد
اولمق مجازات ومجازات معناسیدر وبو جزاء کاه عبد شاد ایدیجی بر نسنه
سببی ایله اولور که اول شادیلق عبدك موافقتی صورتنده اولورسه ظاهرا
وباطنا جنت وثواب کبی ولوراکه مخالفتی صورتنده اولورسه عفو ومجاوزه
عن السيئات اولور وکاه جزاء عبده مورث غم وحزن اولور نسنه سببی ایله
اولور صورت خلافنده اولان مؤاخذه وعقاب کبی قوله فبما يسر رضى الله
عنهم ورضوا عنه هذا جزاء بما يسر ومن يظلم منكم نذقه عذابا كبيرا هذا جزاء
بما لا يسر ويتجاوز عن سيئاتهم هذا جزاء پس مسرت ویریجی نسنه سببی ایله

جزاکه حق عبادندن و عبادی حقدن راضی اولمقدر بوایته جزاء ساره دلیلدر
بعده ظالمه عذاب کبیر طاتدوردیمك اینچ مالا یسر ایله یعنی مسرت ویرمیجی
غم ویرجی نسنه ایله جزایه دلیلدر بعده تجاوزه و عفو عن السیئات یعنی مخالفك
کناهلرندن کچمك دخی مایسر ایله یعنی مسرت ویرجی ایله جزالندرمکه بعده مصنف
تجاوزك جزا اولدوغنی صریحا حکم اتدی جزا اولدوغنده نوع خفا اولدوغیچون
اما قسم اولدن یعنی مایسر قسمندن اولدوغن تصریح اتمدی ظهورینه بناء زیرا
جزا ایتی معتبر او لحاق مایسرون اولمق ظاهردر قوله فصح ان الدین هو الجزاء وکما
ان الدین هو الاسلام والاسلام عین الانقیاد فقد انقاد الی ما یسر والی ما لا یسر
وهو الجزاء پس تحقیق صحیح اولدیکه دین عین جزادر دخی نته که دین عین اسلام اولدوغی
ثابت اولدی ایسه حال بوکه اسلام مشروعاته عین انقیاددر پس حق تعالی
دخی منقاد عبد اولدی کاه مایسر العبده کاه ما لا یسر العبده انقیاد من بود
ایسه ایکسی دخی عین جزادر قوله هذا لسان الظاهر فی هذا الباب واما سره
وباطنه فانه تجلی فی مرآت وجود الحق یعنی مذکور اولان معنا کما احد فعلین
اخره جزا قلمقدر بو بابده یعنی بیان جزاده لسان ظاهردر واما سر جزا
وحقیقتی باطنه سی مرآت وجود حقده حال عبدك تجلاسندن عبارتدر قوله
فلا یعود من الحق علی الممکنات الا ما یعطیه ذواتهم فی احوالها پس ممکناته عاید
اولماز الا ممکناتك احوال مختلفه سندن منقلبه اولان ذواتك اعطا
اتدوکی امر عاید اولور قوله فان لهم فی کل صورة زیرا ممکنات ایچون هر حالده بر
صورة وجودیه ثابتدر که اول حاله مناسبدر و سائر احوالنده اولان صورته
مخالفدر قوله فتختلف صورهم باختلاف احوالهم پس صورت ممکنات مختلفه
اولور اختلاف احوال اجلیچون قوله فیقع الاتی للعبد بحسب ما یکون پس

اثر تلذذ و تعذب ذات عبده واقع اولور تجلای وجود حق تعالی صور احوالی
ایله بولند و نحی حسب اوزره یعنی اکر صور ملایمه اولور ایسه خیر اولمز ایسه شر
قوله فما اعطاه الخير سواه ولا اعطاه ضد الخير غيره پس ممکنه خیری کروفا تنذر
غیری و یرمدی نته که ضد خیری دخی غیری و یرمدی هر بننده دهش و دراد
مقتضای استعداد اولدی بعده شر ضد خیرله تعبیر ایدوب شر دیمدوکنک
نکته سی بودرکه شر بالذات من حیث هو شر قابل وجود دکلدر بلکه خیره
نسبتا ایله یعنی نسبت تضادیسی سببی ایله موجود اولور تتبین الاشیاء
بالاضداد حکمی اوزره قوله بل هو منعم ذاته ومعذبها فلا يذمن الا بنفسه ولا
ولا يحمدون الا نفسه پس ذات عبده نعمت ویرجی دخی عبد اولدی عذاب اصابة
ایدورجی دخی عبد اولدی پس نفسنه ضد خیر اصابة اتسه ذم ایتمسون الا
نفسنی و خیره نایل اولسه مدح ایتمسون الا نفسنی زیرا خیر و شردن هر بری صورة
حالدرکه مرات وجود حقده ظاهر اولمشدر علم حق سببی ایله که ذاتنه و احوالنه
تعلق ایتمشدر و علم حق دخی مظلومک تحقق نفس الامرییسی اوزره تعلق ایدوب
قوله فلله الحجة البالغة عليهم في علمه بهم اذ العلم يتبع المعلوم یعنی حق تعالی
اعیان ممکناتی استعدادات قدیمه لری اوزرینه بلجک علمی ایلدک اوزرینه حجة
ملزوم اولور که سر نفسنده بویله اولما سکوزین سزی بویله بلمازدم دیو
بودد و کوز صور علمیه مرتبه سیدرکه بو مقامده علم معلومه تابعدر اما
ذات بحت مرتبه سنده که صور علم معدوم و مضمحل اعتبار اولنور اوراده
معلوم علمه تابعدر اما بو مرتبه ده ذات مرأت صفات و بر مرتبه ده صفات
مرأت ذات دکلری معناکه اولنه فیض اقدس ثانیه فیض مقدس دیرلر بو
غیر اعتبار لطیفه در اهل بیلور قوله ثم السر الذي فوق هذا من مثل هذه

یعنی حق تعالی اعیان ممکناته استعدادات قدیمه لری اوزرینه
بلجک علمی ایلدک اوزرینه حجت ملزوم اولور که سر نفسنده بویله
بویله اولما سکوزین سزی بویله بلمزدم دیو بوده بوکموز
صور علمیه مرتبه لیدرکه بو مقامده علم معلومه تابعدر
اما ذات بحت مرتبه لنده که صور علم معدوم و مضمحل اعتبار اولنور
اوراده معلوم علمه تابعدر اما بر مرتبه ده ذات مرأت صفات
و بر مرتبه ده صفات مرات ذات دکلری معناکه اولنه فیض
اقدس ثانیه فیض مقدس دیرلر بر غیر اعتبار لطیفه در که
اهل بیلور

المسئلة ان الممكنات على اصلها من العدم وليس وجود الا وجود الحق بصور
ما عليه الممكنات فی نفسها واعینها پس بو سر لطیفك فوقنده واقع
اولان سر شریف بو مسئله مثلنده بودر كه تحقیقا ممكنات یعنی اعیان
ثابته اعدام اصلیه لریله اوزرینه مستمر ودائم ومشاملری هنوز شمیم ریح وجود
دن بی بهره وبحر عدم میتلری تنسم نسیم هستی دن نا متلاطم در دخی هر كورلنرده
وجود مشهود دكلدر الا ممكناتك حد نفسلرنده واعیان ثابته لرنده منقلب علیها
سی اولان احوالك صوری ایله تجلا ایدن وجود واحد حق ونور فایض مطلقدر
قوله فقد علمت من یلتذ ومن یتألم وما یعقب كل حال من الاحوال یعنی چونكه
معلومك اولدی ایسه كه خارجده لباس صور احوال اعیان ایله ملتبس
اولان وجود حقدر غیری دكلدر پس تحقیقا سن بیلدك كه نعیم ایله متلذذ
اولان كمدر و جحیم ایله متألم اولان كمدر واحوال متعاقبه دن هر حالی
تعقیب ایدن نه در یعنی جمله سی وجود حقدر كه اعیاننده منقلب اولور صدر
الدینك نصوصنده الحق ینقلب فی الاحوال والاعیان تنقلب علیها
الاحوال دیدوكی بو مرتبه دركه زیرا حق تعالی ذات واحد وجود متفرددر شئونات
كثیره متبدله سی واردر كه بونلرك ایله متلبس وبونلرده منقلبدر قال
الله تعالى كل یوم هو فی شأن بعد قوله كل من علیها فان ویبقى وجه ربك
ذو الجلال والاكرام كل یوم دن مراد انات سیاله در ساندن مراد حالات
متعاقبه دركه ایجلرنده وجه حق مستمر وباقی واحوال كاینه وفاسده
متزاید ومترقی فنادن مراد فساد صوریه دركه سبب ایجاد صورت لغوی
اولور وجه دن مراد ممكنك جهت وجوبیدركه حقی ولی ایلر **قوله** وبما یسمى
عقوبة وعذابا دیو تسمیه اولندی پس معلوم اولدیكه عقاب عقبدن

عقبدن مأخوذ دیمش قوله وهو شایع فی الخیر والشر غیر ان العرف سماه فی الخیر
ثوابا وفی الشر عقابا یعنی استعمال عقوبة وعقاب خیرده وشرده عقاب تسمیه
اندی فقیر ایدر جزاده دخی بو معنا واردر زیرا مجازاة مثلن ویرمکدر خیرده و
شرده جریان ایدر عرف عوامده جزا سن بولدی دیرلر شرده استعمال ایدرلر قوله
ولهذا سمی وشرع الدین بالعبادة لانه عاد علیه ما یقتضیه ویطلبه حاله فالدین
هو العادة یعنی هر حالی جزا سیا ولان جزء تعقیب اتدوکندن اوتوری جزا اولان
دینه عادت تسمیه اولندی یا خود عادتا ایله تفسیر اولندی زیرا دینه یا خود
صاحب دینه حذف مضاف ایله حالنک اقتضا اتدوکی وطلب اتدوکی عاید اولور
پس دین عین عادة اولدی قوله وقال الشاعر کدینک من ام الحویرث قبلها
ای عادتک شاعرک شعری ایله دین عادت معناسنه اولدوغن اثبات
اندی ودین عادت ایله تفسیر اندی قوله ومعقول العادة ان یعود الا بعینه
الی حاله یعنی عقلا عادتدن منفهم اولان بر امرک حالی اوله عودة اتمسیدر
قوله وهذا لیس ثمه فان العادة تکرارا حالا که بو معنی جزاده یوقدر زیرا عادت
تکرار اقتضا ایدر وجودده ایسه تکرار یوقدر بلکه حال حالا ولی عقبلرحال
اولک اقتضاسی اوزرینه قوله لکن العادة حقیقة واحدة معقولة یعنی عودت
ایدن امرک حقیقتی وجودده حقیقة واحدة معقوله در که هر کون اندن تعدد وتکثر
یوقدر الا ممکن صور مختلفه تشخصیه ده ظهوری حیثیتندن قوله والتشابه
فی الصور موجود یعنی اکرچه حقیقتده تشابه یوغیسه صور میاننده واردر
زیرا هر بری حقیقة واحدهنک صور شخصیسی اولدوغی اعتبار ایله اشباه در
تشخصات اغیار ایسه ده بعده تکرار اشباه متعدده ما به التشابه واحد
اعتبار ایله عود در بلکه حقیقة واحدهنک صور متشابهده ظهوری عود در

قوله فنحن نعلم ان زيدا عين عمرو فى الانسانية وما عادت الانسانية اذ لو عادت
تكثرت وهى حقيقة واحدة والواحد لا يتكثر فى نفسه پس بز بيلورزكه
تحقيقا زيد انسانيتده عين عمرودر وده خى معلوممزدر كه انسانيت نفسنه عايد
وراجع اولمدى زيرا عايد اولسه متكثر اولوردى زيرا هر عود بر تشخص استر
تشخص تعدد بولور انسانيت ايسه بر حقيقتدركه هركز متكثر و متعدد اولمز
پس بو حيثيتدن تكرار وعود بولمز قوله ونعلم ان زيدا ليس عين عمرو فى التشخص
فتشخص زيد ليس شخص عمرو مع تحقق الوجود الشخصية فى الاثنين يعنى دخى بز بيلورز
كه زيد شخصيتده عين عمرو دكلدر يعنى زيد شخص عمروك شخصنه مغايردر
بونك برله شخصيت اثنين ده متحققدر اول تقديرجه بينهما ده شبه ومماثله
حاصلدر قوله فنقول فى الحس عادة لهذا الشبه ونقول فى الحكم الصحيح لم
تعد يعنى پس جده حال ثانى حال اولك شبهى ولمق اعتباريله شخصيه
عودت اتدى ديرز ياخود حقيقت عودت ايتدى ديوز و بو معنايه عودت
اطلاق ايدرز اما عند العقل حكم صحيح الله حكم ايتسك وحدة حقيقت اعتباريله
عودت ايتمز ديرز قوله فما ثمه عادة بوجه يعنى پس بو مقامده من وجه
اعتبار عودت يوقدر وحدة حقيقيه اعتباريله دخى وجه اخر ايله عودت
وارد صور شخصيه حز ثانى اولان كثرة اشتباه وشخص اعتباريله قوله كما
ان ثمه جزاء بوجه وما ثمه جزاء بوجه يعنى نتكه من وجه واعتبار بوراده
جزا ثابت اولدوغى كبى حال بوكه بوراده بر وجهله جزا غير ثابتدر پس كاه
متحقق اولوب كاه اولمامقده عادت وجزا متشابهاتدندر قوله فان
الجزاء ايضا حال فى الممكن من احوال الممكن زيرا جزا كى حال ثانيهدر وحال
اول حال ثانى يى ستلزم اولدوغى جهتندن غير ثابتدر زيرا تجليات الهيه اولى

اولما خرندر

اولی اخونه مغایردر بس جزا دخی من وجه متحقق من وجه غیر متحقق درشته که عود دخی
بو یله در معلوم اوله که غرض بو تفاصیلدن اثبات وحدت وکثرت اعتباریدر
زیرا اجزای احکام شرایع اجزیه وعقوبات در اقتضای تکلیف ایدر و تکلیف
دخی کثرة اولور و بو کثرة صوری اکرچه عارفه نسبت یعنی موحد حقیقی یه کوره
امر اعتباریدر که لکن اصحاب حجابه اضافه ایلدکده بر عکسدر یعنی کثرة حقیقی وحدة
اعتباریدر والعارف یکفیه الاشارة **قوله** وهذه مسئلة اغفلها علماء
هذا الشأن ای غفلوا ایضاحها علی ما ینبغی لانهم جهلوها فانها من سر
القدر المتحکم فی الخلایق یعنی بو مذکور اولان مسئله بر مسئله درکه بو شانک
علماسی بو مسئله‌یی مرتبه‌سنک علی ما ینبغی ایضاحندن اغفال ایتدیلر زیرا انلر بو
مسئله‌یی بلمیه‌لر زیرا بین الخلایق متحکم اولان قدرک سرندندر بعضدر زیرا
بر مخلوق بو قدر الا تحت حکم قابلیة اصلیه‌ده مجبوردر که تجلی اکا تابع اولور
علماء شانک ایسه قابلیتلری حکم ایتمدی والسنه‌سی استعدادلری قابل اولمادی
بو مسئله علی ما ینبغی ایضاح اولونه اما بیانی شیخ اشارت ایتدوکی وزره بوددکه
ذکر اولندی **قوله** واعلم انه کما یقول فی الطبیب خادم الطبیعة کذلک یقال
فی الرسل والورثة انهم خادموا الامر الالهی فی العموم معلوم اوله که اطبایه خادم
طبیعت دیدکلری کبی انبیایه و ورثه‌سنه دخی امر الهی خادملری دیرلر عادة عموم
خلایقده بو یله‌در یعنی عرفا مددر **قوله** وهم فی نفس الامر خادموا احوال الممکنات
وحد منهم من جملة احوالهم التی هم علیها فی حال ثبوت اعیانهم حال بوکه بو
انبیاء نفس الامرده احوال ممکناتک خادملریدرده خیره ارشاد ایدرلر و شر
وفساددن منع و زجر ایدر و بو خدمت و ارشاد انبیا و ورثه‌سنک جمله احوالندن
اولور که اعیان ثابته‌لرینک استعدادلری بو احواله و ذریه‌سنه فیض اولنمشلر ایدی

قوله فانظر ما اعجب هذا پس عين بصيرة ايله نظر ايله كه بو حال نه عجب حالدر
يعنى اشرفلر اخسلره خادم اولمشلردر امر خود بر عكس كورك ايدى قوله الا
ان الخادم المطلوب هنا انما هو واقف عند مرسوم محدود منا اما بالحال او بالقول
فان الطبيعة انما يصح ان يقال فيه خادم الطبيعة لو مشى بحكم المساعدة لها
فان الطبيعة قد اعطت فى جسم المريض مزاجا خاصا به يسمى مريضا فلو ساعد
الطبيب خدمة لزاد فى كمية المريض بها ايضا حكم سابقدن استثنا در
خدمتدر زيرا خدمت مطلقه دن خدمت من جميع الوجوه متبادر اولجاق بو
معناى دفع ايدوب بيوردى كه خادم من بو در بو مقامده مخدومنك تعيين
اتدوكى حكم اوزرينه واقف و منتظر اولور يا لسان حال ايله مثلا طبيعتده
اولان حال كبى يا لسان مقال ايله مثلا امة انبياده اولان امر كبى بعده خادمدن
خادم مطلقا اولمادوغن تفسير ايدوب بيوردى كه طبيب خادم طبيعة ديمك
اول وقت صحيح اولور كه طبيب اولان طبيعتك مساعده سى اوزره حركت
ايده مع ذلك حال بويله دكلدر طبيعت جسم مريضده بر مزاج خاص ويرمشدر كه
مريض اول صفت ايله متصف اولمشدر اول مزاج خاص سببيله اولمشدر پس
اكر طبيعت خدمتده مساعده ايده جك اولورسه يعنى مقتضاى مرض اوزرينه
خدمت ايدرسه مثلا مستسقى طلب ما اتدكجه مساعده ايدرسه مقدار
مرضى طبيعت سببيله زياده ايدردى كه طبيعت واسطه سى ايله ازالهٔ مرض
وحفظ صحت اتدوكى كه زيرا طبيعت مريضده صحت و مرض جهتندن هر
كز مؤثر يوقدر الا طبيعت و طبيبك هر كز تاثيرى يوقدر الا سببيت
واسلام قوله وانما يرد عنها طلبا للصحة والصحة من الطبيعة ايضا
بانشاء مزاج لغير يخالف هذا المزاج فاذن ليس الطبيب بخادم للطبيعة

پس

پس طبیب کیه مرضده طبیعت سببی ایله امر زائد قیلمز وطبیعتی عوارض غریبه
واسطه سیله مقتضاسندن ردع ومنع ایتمز الا اعادهٔ صحت ایچون ایدر وصحت
بعد المرض دخی طبیعتدن ناشیدر مرضدن کبی مزاج سابقه مخالف مزاج خاص
اخر انشا ایتمک ایله پس بو بیله طبیب مطلقا خادم طبیعت اولمدی قوله وانما
هو خادم لها من حیث انه لا یصلح جسم المریض ولا یغیر ذلک المزاج الا بالطبیعة
ایضا اما خادم طبیعت اطلاقنه وجه خاص بودرکه طبیب خادم طبیعت اولمق بو
حیثیتدندرکه جسم مریضی اصلاح ایتمز الا که وطبیعت واسطه سی ایله پس من
وجه خادم من وجه اخر غیر خادم اولدی نتکه مذکور اولدی قوله فی حقها
بسعی من وجه خاص غیر عام لان العموم لا یصلح فی هذه المسئلة کالطبیب الخادم
لا خادم اعنی للطبیعة یعنی پس طبیبک حق طبیعتده سعی وحذمتی وجه مخصوصدندر
طریق عامدن دکلدر زیرا بو مقوله مسئلهده عموم صحیح اولمز پس طبیب طبیعت
ایچون من وجه خادمدر ووجه اخردن خادم دکلدر قوله کذلک الرسل والورثة
فی خدمة الحق وامر الحق علی وجهین فی الحکم فی احوال المکلفین فیجری الامر من العبد
بحیث ما یقتضیه ارادة الحق ویتعلق ارادة الحق بر بحسب ما یقتضی به علم الحق
ویتعلق علم الحق علی حسب ما اعطاه المعلوم من ذاته فما ظهر الا بصورته فالرسول
والورثة خادم لامر الالهی بالارادة لا خادم الارادة یعنی رسل وورثه رسل دخی
کذلک یعنی طبیب کبی خادم مطلق دکلدر بلکه ایکی سنک دخی حذمتلری
احوال مکلفین حکمده ایکی وجه اوزدینه جاریدر وجه اول امر درکه مأمور
بهک وقوعی خلاف مراد اولور پس امر اول مطاع ومقبول وامر ثانی عصیان
وناممقبولدر پس امر که جانب عبددن جاری اولور ارادهٔ اللهمقتضاسی حسبی ایله
اولور وارادهٔ اللهمقتضای مزبور اوزره تعلق ایدر علم الهک اقتضا ایتدوکی

حسبا يله وعلم ازلى كه معلومنتا بعد تعلق ذاتى معلومك استعدادى وير
دوكى امر حسبى اوزره اولور پس معلوم ظاهر اولماز الا صورة علميه سى وعين ثابته
سى اوزره ظاهر اولور بعده رسول وورثه رسول خادم امر الهى تكليفى در ارادتى
حسبى بلكه يوخسه خادم ارادة دكلدر زيرا ارادة كما كنت با امر تكليفى يه مخالف
واقع اولور رسول ووارث رسول ايسه خادم تكليفدر خادم امر ارادى دكلدر
زيرا اكر خادم امر ارادة اولسه لر هركز كافرى كفرندن وشريرى قبحندن منع اتمزلر
ايدى قوله فهو يرد ما عليه طلبا لسعادة المكلف و بو تقديرجه رسول
ووارث مكلفا اوزرينه تكليف شرعيه مخالف اولانى افعالى رد وردع
ايدرلر مكلفك سعادتن طلب اتدكلرندن اوتورى نحن نحكم بالظاهر والله
يتولى السرائر حكمنجه كوك اول شخص علم ازليده سعيد اولسون كرك شقى قوله
ولو خدم الارادة الالهية ما نصح الا بها اعنى بالارادة يعنى اكر رسول اكر وارث
رسول ارادة حذمتا يدر لر ايدى مكلفه هركز نصيحت اتمزلر ايدى اكر نصيحت
ايدرلر ايسه بارى ارادة ايله ايدرلر ايديكه ارادة علمه تابعدر وعلم معلومه
تابعدر معلوم خود اعيان ثابته ممكناتدندر كه لا تبديل لكلمات الله يعنى بونلر
ايچون مسوقدر ديرلر قوله فالرسول والوارث طبيب اخروى للنفوس پس
رسول ووارث رسول هر برى نفوس مكلفه نك طبيب اخروى سيدركه
امراض روحانيه سن ازاله ايدوب وصحت فطريه سن حفظ ايدرلر ومضاد
فطرة اولان اخلاقك ازالة سنده على الاطلاق اجتهاد ايدرلر قوله منقاد
لامر الله حين امره فينظر في امره تعالى وينظر في ارادته فيراه قد امره بما يخالف
ارادته ولا يكون الا ما اراد يعنى اول رسول ووارث رسول حين امرده
واوان تكليفده امر الله منقاد اولورلر لكن اول امرينه نظر ظاهرى ايله نظر ايدر

بعده

بعده ارادتنه عارف اولور پس کوردکه حق تعالی عبد مکلفه ارادتنه مخالف
امر ایتمش یعنی وقوعه کلمجك مرادی اولمامش ومأموربه خلاف مرادی اولمش

قوله ولهذا کان الامر فاراد الامر فوقع وما اراد وقوع ما امر به بالمأمور فلم یقع
من العبد المأمور یعنی وقوعه کلمجك ماریدی اولوب خلاف مرادی وقوعه کلدوکندن اوتوری دردکه امر تکلیفی وقوعه کلدی زیرا ارادتی مجرد امره تعلق ایتمش
ایدی واقع اولدی وما امره نك وقوعن اراده ایتمش ایدی واقع اولمادی
یعنی عبد مأمورك مکلف اولدوغی فعل مأموربه وقوع بولمادی **قوله** فیسمی
مخالفه ومعصیه پس مأموربه مذکورك عدم وقوعنه مخالفت ومعصیت
تسمیه اولندیکی معلوم اولسون نکه عبد من بورك عین ثابته سی ایچون حضرت
علمیه ده ثابت اولان استعداد تکلیفدر یعنی مکلف اولمغه حاضر ایتمشدر
اولاجلدندرکه عبد من بوره متوجه تکلیف اولور وتکلیف وقوع بولور اما
اتیان مأموربه ایچون استعداد ثابت اولمامشدرکه فعل مأموربه وقوعه
کلمه سن عبدك مخالفت ومعصیتی لازم کلور اکر سؤال اولنورسه که الله تعالی نك
علمنده مخالفت تکلیفك نه فائده سی وار حکیم عاقلك فعلی خود لغو اولمز
وامر نی حکمتدن عاطل قلمز جواب ویرلورکه فائده استعداد قبولی ایله عدم استعداد
قبولك تمییزیدرکه سعادت وشقا متمیز ومن له السعادة والشقا متعین
اولا فقیه ایدوردین فائده من بوره نك علم الله نسبتی وارادتنه ترتیبی یوقدر
والا فائده عد اولنان فائده اولمز بلکه عباد ممتحنا ایچون ثابتدرکه اقامت
حجت جزا ومکافات انلرك اوزرینه در فلله الحجة البالغة حاصل کلام فائده
تکلیف عالم شهادته نسبت ایله بولنور والا عالم علم اراده نسبت ایله فائده
یوقدر اول عالم عالم جزا ومکافات دکلدر زیرا او عالمده تعدد واثنیت یوقدر

عبدك عینی ثابته سی ایچون حضرة علمیه ده استعداد تکلیفدر

الله تعالی نك علمنده مخالف تکلیفك نه فائده سی وار

فائده استعداد قبول ایله عدم استعداد

عالم ومعلوم ومريد ومراد ومكلف جملهسى عين واحد وذات منفرددر عارفن
اولانبيلور قوله فالرسول مبلغ ولهذا قال النبي عليه السلام شيبتنى سورة هود واخواتها
لما تحوى عليه من قوله فاستقم كما امرت پس بو تقديرا اوزرينه رسول مبلغ
احكامدر ومبلغ احكام الهى اولدوغيچوندركه سورهٔ هود وسورهٔ مزبورهنك
امثالى بنى پير وضعيف ايتدى ديو اول حضرت اظهار عجز وحيرت ايتدى
زيرا سورهٔ مشتمل اولدوغى اوامردن برشى كه فاستقم كما امرت دركما هو حقه
امتثال اولنمق امر مشكلدر قوله فشيبه قوله كما امرت فانه لا يدرى هل امر
بما يوافق الارادة فيقع ام بما يخالف الارادة فلا يقع پس اجلدندركه حضرت
رسول صلى الله عليه وسلم پير ناكردايلدى كما امرت لفظنك حكمى زيرا حضرت
بلمزكه ارادهٔ ازليهسنه موافق مى حكم اولندى پس مأموربه واقع اولورمى
ودخى طاعت ايله متصف اولورمى يوخسه ارادتنه مخالف مى امر اولندى
پس مأموربه واقع اولمز ومعصيت ايله متصف اولورمى بو ايكى امرك
ميانندهعاجز وحيران بوغصه ايله بير وناتوان اولور قوله ولا يعرف
احد حكم الارادة الا بعد وقوع المراد حالا حكم ارادتى بركمسنه عارف دگلدركه
مأموربه تعلق ايتدى ياغيرينه مى توجه قيلدى تا اول مراد وقوعه كلمينجه
وعالم شهادته نازل اولوب مأموربهك عينى ميدر نقيضى ظاهر اولمينجه
قوله الا من كشف الله عين بصيرته فادرك اعيان الممكنات فى حال ثبوتها
على ما هى عليه فيحكم عند ذلك بما يراه نفى سابقدن استثنادر يعنى حكم
ارادتى كمسه بلمز الا مكركه حق تعالى عين بصيرتدن حجاب كثرتى رفع ايدوب
اعيان ممكنات حال ثبوتنده حضرة علميهده اولدوغى اوزره بيله وهر احوال
واحكام لازمهسى حال ثبوتندن وقوعه كلدكجه كوردوكى وبيلدوكى اوزره

حکم ایدر قوله وهنا قد یکون لآحاد الناس یعنی ادراک مذکور وحکم من بوراذا اولورکه
احاد ناسه بحین ثابت اولور اویله احاد که کملین انبیا و اولیادر رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین مجموع ناسه میسر اولمز قوله فی اوقات مخصوصة لا یکون مستصحبا
واولا عزه نک اوقات مخصوصه شریفه لطیفه سنده واقع اولور دائما
جمیع اوقاتده اولماز قوله قال ما ادری ما یفعل بی ولا بکم فصرح بالجهل
تنه که نبی علیه السلام امته خطاب ایدوب بیورمشدر که بن بیلمزبن حق
تعالی بکا نه فعل اشلر وسزه نه اشلر پس حضرت بوراده جهالی تصریح
ایتدی یعنی کلامنی مجهولیتنه سویلادی زیرا بیلمزین دیمک علم لدنی سی
بکا مکشوف دکلدر دیمکدر بعض نسخه ده قال قل ما ادری واقع اولوب
صح امر صیغه سی اولمق اوزره دینه قل لفظنه عطفا ولندی اما نسخه ده قل
لفظی مذکور اولمایوب صرح فعل ماضی اولمق اوزره قل لفظنه معطوفا اولدی
قوله ولیس المقصود الا ان یطلع فی امر خاص غیره حال بوکه کشف من بوردن
دخی مقصود دکلدر الا عبد مکاشفک برامر خاصه مطلع اولما سیدر الله
تعالی نک اول عبدک اطلاعنه ارادتی تعلق ایتمشدر غیری دکلدر تنه که
بیوردر ولا یحیطون بشیء من علمه الا بما شاء اکر سؤال اولنورسه کم نبی علیه
السلامک حدیثنده تعلمت علم الاولین والاخرین دیدوکی عموم اطلاعه
دلالت ایتمزمی جواب ویریلورکه معلومات حق علوم اولین ولاخرین خاصدر
بعد التسلیم جواب قابلدر که حدیثده مذکور اولان علم تفصیلی دکل مقام
قلبیدر والله اعلم فص حکمة نوریة فی کلمة یوسفیة حکمت نوریه دن مراد
علوم ومعارفدر که عالم مثاله تعلق واردر زیرا عالم مثال عالم نورانیدر
کلمۂ یوسفیه دن مراد تخصیصک وجهی بودر که حضرت یوسف علیه السلام

صور مرتبهٔ مثالیه دن مراد الله عالم اولمغه موفق من عند الله ایدی صور معانی
میانندہ اولان ملازماته ولازمدن ملزومه وملزومدن لازمه طریق
انتقالاته واقف ایدی وبو علم خاصتك بابی بعنایة الله اکا مفتوح ایدی
وهر کیمه یوسفدن صکره بو منصبه منصوب اولدی وذاته ایله منسوب اولدی
روحانیتدن استمداد لہ بولدی قوله هذه الحکمة النوریة انبساط نورها
علی حضرة الخیال یعنی بو عالم مثاله متعلق اولان علوم ومعارف اولد کلمهٔ
یوسفیه نك نقطهٔ نوردنك صحیفهٔ خیاله انبساطی وحقیقت کلیه نك حضرهٔ
خیالده اولان صور جزئیه مثالیه ایله اختلاطیدر خیالدن مراد حال نومده
اولان خیال مطلق یا خیال مقید در انبساط نوردن مراد اول نورده صور متمثله
ده که مراد الله اطلاعیدر قوله وهو اول مبادی الوحی فی اهل العنایة یعنی انبساط مذکور
که علم عالم مثاله اطلاع یعنی علم تعبیر عالم رؤیاده مبادی وحیك اول مرتبه سیدر
اهالی عنایت کبری یعنی زمرهٔ انبیایه میسر اولور بعده شیئا فشیئا ترقی ایدرلر
یعنی نومده کوردکلری کبی یقظه ده دخی کوررلر مثال مقیده وقوعه زمان حس
ایله غیب حسك یا نلرنده هیچ تفاوت قالمز فتور کفایت ایدر شوق وصفا ایله
توجه قلوب وانجذاب فی الجمله باعث فیض معانی عالم غیب اولور حاصل کلام
نزول دخی نزول ملك ایله اولور وملکوت اولد نزول عالم مثال مطلقه بعده خیاله
درکه مثال مقیددر بعده حضرت حسه در پس مشاهده ملك ایدن کمسه
نك خیال منور اولوب مشرب ظلمات ولمامق کرکدر ملکی خیالده کوره واسطه
خیال ایله مثال مطلقده کوروب حکمنی حسه کتوره قوله تقول عایشة رضی الله
عنها اول ما بدی به رسول الله صلی الله علیه وسلم من الوحی الرؤیا الصادقة حضرت
عایشه رضی الله عنها بیوردکه وحی قسمندن رسول الله اولا ابتدا ولنان رؤیای
صادق

صور ایله معانی میاننده اولان ملازمه

خیالدن مراد
نومده مراد

ملکوت نزولی عالم مثال مطلقه بعده خیاله
درکه مثال مقیددر بعده حضرت حسه
در پس مشاهده ملك ایدن کمسه نك
خیالی منور اولوب مشرب ظلمة
اولماق کرکدر ملکی خیالده کوره
دواسطه خیال ایله مثال مطلقده کوروب
حکمنی حسه کتوره

صادقه ایدی منصب رسالتی تشریف ایتدکلرنده التی ای مقداری رؤیای
صادقه ایله عمل ایتدیلر نزول جبریل امین صکره واقع اولدی اول اجلدندرکه
حضرت رسالت بیوردی الرؤیا الصادقة جزء من ستة واربعین جزء من النبوة
وهی نصیب المؤمنین منها الحدیث یعنی رؤیای صادقه نبوتک قرق التی جزئندن
برجزئدر سائر احاد مؤمنینک دخی نبوتدن نصیبی یوقدر دیمکدر معلوم اولاکه
بوحدیث شریفده برمعنای لطیف واردر اول معنی بودرکه نبی علیه السلام سن
اربعین ده تاج رسالتی کیوب سند نشین نبوت اولدی بعده بقاء مقدورلری
دار فناده اصح اقوال اوزره یکرمی اوچ ییلدر پس التی ای که رؤیای صادقه ایله
عمل ایتمشلردر اول بقاء مقدورمز بوردک قرق التی بلوکنک بر بلوکیدر حساب
قوله فکان صلی الله علیه وسلم لا یری رؤیا الا اخرجت مثل فلق الصبح پس نبی علیه
السلام بر رؤیا کورمز ایدی الا کوردوکی رؤیا معبر معبر ایله بلمبیاض صبح
کبی واضح وآشکاره جیقر وظاهر اولور ایدی قوله تقول لا اخفاء بها حضرت
شیخ قدس سره رؤیای حضرت علیه السلام فلق صبحه تشبیهک معناسنی تفسیر
ایدوب دیرکه حضرت عایشه بیوردکه اول رؤیای صادقه ده هیچ خفا واستتار
اولمازدی بوتقدیرجه قول مزبور تتمهٔ کلام عایشه اولماز نتکه منلاجامی بویله
اخذ ایتمشدر قوله والی هنا بلغ علمها لا غیر یعنی مبلغ علم عایشه رضی الله عنها
بومقامه منتهی اولدیکه نومده یقظه یی تمییز ایتدی غیره تجاوز ایتمدی قوله وکانت
المدة له فی ذلک ستة اشهر ثم جاءه الملک یعنی رسول اللهک رؤیای صادقه
ایله اولان وحی الهیده مدت مضروبه سی التی ای ایدی پس بوندن صکره ملک
نازل اولدی بغیر نوم یقظه حالنده حضرت مثالده یاخیالده نزول ایتدی قوله
وما علمت ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قد قال الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا

یعنی حضرت عایشه نک کلامندن
مرادی بودرکه ظهوردن
وعدم خفادن بو وجهله
تعبیر ایتمشدر اول کلام ظهور
وعدم خفا معنیسی لازمدر
یوخسه الفاظ لا اخفاء کلام
حضرت عایشه دکلدر
منه

حال بوكه حضرت عايشه رضى الله عنها نبى عليه السلامك بو حديث شريفنك
معناسن بلديكه حضرت رسول عوام ناس حال يقظه ده وانجوده عدا ندى
وبيورديكه ناس الان نايملردر اولدكلرى وقتده اويانورلردى وبو عالم حسده
ظاهر اولان اوضاعى عالم خيالدن صايدى زيرا نومده اولان صور مرئيه محتاج
تعبير اولدوغى كبى عارف محقق يانندە بو صور محسوسه دخى تعبيره محتاجدر
حقايق باطنه سنه عبور ايتمك ايله وحضرت رسالت جميع مراتب الهيه وكونيه يه
عارف اولدوغى ايچون صور حسيه يه نظر ايتسه عالم مثالده اولان معانى
متفاصليه انتقال ايدر اى مبادى عاليه يه وار بنجه نسبت ماضيه ايله نته كه
صور مثاليه ده حوادث مستقبليه انتقال ايتدوكى كبى وبالجمله منتهادن
مبادى ومباديدن منتهايه سير قوسيه وحركت دوريه ايله واقف اولور ايدى
نته كه حقيقت رسالت دخى بودر **قوله** وكل ما يرى فى حال النوم فهو من ذلك
القبيل وان اختلفت الاحوال يعنى بزم يانيمزده مقدمه معلومدر كه هر حالده
نومده مرئى اولان بو قبيلدن اولا يعنى نبى عليه السلامك اول التى ايده كور
دوكى بو قبيلدن اولا اكرچه احوال نوم مختلف اولسه ده بعض حال نوم مزاجه
منسوب اولور نوم حقيقى اولور بعض اخر حال نوم حكمى اولور حكم شرع وحديثه
نسبت قلنور كما الناس نيام قضيه سندن مفاد اولان حكمدر **قوله** فمضى قولها
ستة اشهر بل عمره كله فى الدنيا بتلك المثابة انما هو منام فى منام يعنى حضرت
عايشه نك مبلغ علمى اوزره قولى مدت مخصوصه منتهى اولدى يعنى مقصود قولى التى
ايه مخصوص اولدى يعنى التى ايدن اوتر سى انوك علمنده نوم اولمادى بلكه يقظه
اولدى مع هذا علم تحقيق بودر كه حضرت رسولك مدت عمرى دنياده مثابه نومده
كچدى بلكه جمله سى منام اندر منام ايدى زيرا دنياده متوارد اولان صور متعاقبه

نوم حكمى

متداخله فی الحقیقه منامات متعاقبه دركه عارف محقق متصل بونلرده صورندن
حقایقنه عبورده در پس نظر مکاشفینده جمیع حوادث عالم رسل الهیه دركه
هرساعت وهردم مبلغ رسالاتدر بیت بیك لحظه بیك ساعت بیك دم دكل
كون میشود احوال عالم قوله وكل ما ورد من هذا القبیل فهو المسمّى عالم الخیال
یعنی جمیع واردات الهیه كه وارد اولور معبر عنها در پس عالم خیال ایله مسمّى
درو بالجمله عالم كون وفساد جمیعا خیال وسرابدر كه جمال حقایق الهیه یه
نقابدر نته كه قابل بودر شعر انما الكون خیال وهو حق فی الحقیقه كل من
یفهم هذا حاز اسرار الطریقه قوله ولهذا یعبر یعنی مكنونات عالم خیال
ایله مسمّى اولدوغیچون زكه معبر عنها اولورلر قوله ای الامر الذی هو
فی نفسه على صورة كذا فی صورة غیرها یعنی شیخ قدس سرّه معبر عنها
اولمق تفسیرا ایدوب بیوردكه تعبیر اتمك دیمكدركه بو امر حقیقتده بو
صورتده ایدی لكن بو صورتك غیری صورتده ظاهر اولدیكی اوزظاهر
اولان صورتدن اول صورة نفس الامریه یه عبور اولندی قوله فیجوز العابر
من هذه الصورة التی بصرها النایم الى صورة ما هو الامر علیه ان اصاب یعبر
عابرا اولان تجاوز ایدر نایم كوردوكی صورتدن نفس الامرده اولان
صورته تجاوز ایدر لكن اكر عابر اصابت ایدر ایسه یعنی معبر تعبیرنده
كوجك اولورسه قوله كظهور العلم فی صورة اللّبن فعبر فی التأویل
من صورة اللبن الى صورة اللبن الى صورة العلم مثلا منامده علم
صورة لبنده ظاهر اولور پس معبر رسول علیه السلام در لبندن حقیقت
علم عبور ایتدوكی كبی قوله فتأوّل ای فی مال هذه الصوّرة اللبنیة الى
صورة العلم یعنی معبر كه نبی علیه السلام در صورة لبنیه نك مالی صورة

علیه دردیوب ظاهردن حقیقته رجوع اتدی **قوله** ثم انه صلی الله علیه وسلم
كان اذا اوحی الیه اخذ عن المحسوسات المعتادة فیسجی ویغاب عن الحاضرین عنده
بعده تحقیقا اول حضرته هرقچن وحی نازل اولسه محسوسات معتاده دن
اخذ اولنوردی یعنی عالم امره انجذابی باعث تعطیل حواس ظاهر اولوب میل
اكل وشرب ونسا ومنقطع وقوای جسمانیه اعمالندن واقف اولور ایدی
لكن تعطیل حواس غیر محسوس اولمز ایدی **قوله** فاذا سری ردّ قچن نزول
وحی رفع اولنسه ینه محسوسات معتاده یه عود وردا اولنور ایدی فقیر
ایدوردن حضار مجلسنده غایب ومستور اولور ایدی دیدوكی غالبا
حضرتك اوایل حالنه كوره اولا كه حدیث عایشه صلصلة جرس وثقلته
عارضه حضرة عایشه دن منقولدر امابعد اعتبار الوحی ملك وحی رسالت
ورجعت ایدر ایدی حضار مجلس واقف اولمز ایدی امابهر حال وحی حضرت
خیالدن اخذ اولنور نتكیم بیورر **قوله** فما ادرك الا فی حضرة الخیال الا انه
لا یسمّی پس حضرت رسالته هروحی اولنان معنای اخذ اتمز ایدی الا
حضرة خیال مطلقدن یا خیال مقیددن اخذ ایدر ایدی لكن اول حالته
حالت نوم اطلاق اتمزلر واول حالله متصف اولان ذاته نایم تسمیه قلمزلر
زیرا نوم انسانه بر عارضه دركه سببا مزاجی دراطی دكلدر ابخره نك
دماغه صعودندن اولور اما وحیك اخذنه سبب فیضان روحانیدركه
قلبه نازل اولوب عالم امره جذب ایدر وغیبت حواسه سبب اولور **قوله**
وكذلك اذا تمثل الملك رجلا فذلك من حضرة الخیال فانه لیس برجل وانما هو
ملك فدخل فی صورة انسان فعبره الناظر العارف حتی وصل الی صورته
الحقیقة فقال هذا جبریل اتاكم یعلمكم دینكم ذكر وچن كبیدركه قچن ملك

سبب فیضان روحانیدركه قلبه نازل
عالم امره جذب ایدر وغیبت حواسه سبب اولور

رجله تمثل ایتسه اول تمثل عالم خیالدن وحضرت مثالدندر عالم حسدن
دکلدر زیرا حقیقة ملك حقیقی رجل بردکلدر مغایردر لکن ناظر عادفانی
صورة حقیقة ایله کوروب وصورة انسانی لباس عاریه ایدوکن بلوب وصورة
حقیقیه سنه حکم واشارت ایدوب دیدیکه شول کوردیکن جبریلدر ورسنزه تعلیم
دین اسلام ایچون حقدن رسالته کلمشدر دیدی قوله وقد قال لهم ردوا علی
الرجل وحضرت رسالت تحقیقا اصحابه دیکه رجلی بکا دندرك کمدوردی اصحاب
بوقلادیلر بولمادیلر قوله فسما الرجل من اجل الصورة التی ظهر لهم فیها پس نبی علیه
السلام شخص جبریله رجل تسمیه ایتدی زیرا حکایت من بورع عین تسمیه
درندایکی یعنی صورة مثالیه سی کبی حضار مجلسه اول صورتده ظاهر اولمشدر
صورة رجل ولداغین رجل دیو ذکر ایتدی قوله ثم قال هذا جبریل فاعتبروا الصورة
التی مال هذا الرجل المتخیل الیها بو مرتبه دن صکره یعنی شخص رجل دیو ذکر ایتدکدن
صکره کوحضرت رسالت هذا جبریل دیوب وجبریل ایله تسمیه ایتدی پس
بومقامده رجل متخیلك مآلی ولادن صورتنا اعتبار ایتدیکه ملکدر قوله فهو
صادق فی المقالتین صدق للعین فی العین الحسیة وصدق فی ان هذا جبریل
فانه جبریل بلاشك پس اول حضرة ایکی مقالهسنده بله صادقا ولدی اولا
عین باصره سی عین حسیه ده صادقا ولدیکه صورة مرئیه سنه رجل دیدی
زیرا حسا رجل ایدی ثانیا عین بصیره تی ایله هذا جبریل دیدی صادقا ولدی
زیرا بلاشك اول رجل حقیقتده جبریل ایدی قوله وقال یوسف علیه السلام
انی رایت احد عشر کوکبا والشمس والقمر رایتهم لی ساجدین فرای اخوته فی صورة
الکواکب لکون الاهتداء بهم ورای اباه وخالته فی صورة الشمس والقمر حالا شیخ
قدس سره حکمت یوسف علیه السلامه شروع ایدوب ددیکه قصه یوسف ع م

رؤياسنى باباسى حضرت يعقوب ءه نقل ايدوب ديديكه اون بر عدد كواكب
وشمس وقمر كوردمكه بڭا سجده ايتديلر پس برادرلرنى صورة كواكبده كورديكى
انلرك فى الحقيقه سبب هدايت اولدقلريدر زيرا ديار غربته انلرك سببى ايله دوشوب
قربت وصل ياره باعث انلردر وغل رقيت ايله نفسنى زبون افك وافترا ايله
مقيد مسجون ايدوب باخراج كمال عزته ارتقا واعتلايه رهنمون اولمشلردر عبارت
الهيه اسباب علل روابط مسببات وشروط ومقدمات سلم مدارج نتايج عاليه اندن
بى وجه وكذا قدر والطاق ميسر اولماز بعده باباسنى شكل شمسده كوردوكى
زيرا قمرك وساير كواكبك مأخذ انوار شمسدر هر بيرى نورى اندن استفاده ايدر لى
قوله هذا من جهة يوسف ءم مضمون حكمت مذكوره دندركه رؤياى مزبور
صور مثاليه سى ايله حضرت يوسفك استعداد عيننك اعطا سى سببى ايله قوة
خياليه سنده نمايان اولديكه اكرچه مقارن شعور واراده دكل ايسه ده زيرا حضرت
يوسف تعبيره بعد الوقوع مهتدى اولديكه هذا تاويل رؤياى اما يعقوب ءم
تعبيرده محجوب دكل ايدى قوله ولوكان من جهة المرئى يعنى اكر رؤياى مزبوره
جهة يوسفه مخصوص اولمايوب بلكه مرئى طرفندن اولسه يعنى مرئى نڭ
شعورى واستعدادى وارادتى سببى ايله اولسه مثلا انبيايه ظاهر اولان
رؤياده كى ملك كبى وساير ظاهر اولان صور صالحين كبى قوله لكان ظهور اخوته
فى صورة الكواكب وظهور ابيه وخالته فى صورة الشمس والقمر مرادا لهم يعنى
اخوتنك صورة كواكبده ظهورى وابنك وخالته سنك صورة شمسده وقمرده
كورنماسى انلرك معلوم ومرادى اولايدى مع هذا دكلدر قوله فلما لم يكن لهم
علم بما رأه يوسف كان الادراك من يوسف فى خزانة خياله وقتا كه اخوة
يوسف واب وخالته سنك رؤياى يوسف ءم شعورلرى اولمادى ايسه

معلوم اولدی که ادراک یوسفک حکم استعدادی ایمشکه خزانهٔ خیالنده قورمش

قوله وعلم ذلك يعقوب عليه السلام حين قصها عليه فقال يا بني لا تقصص

رؤياك على اخوتك فيكيدوا لك كيدا ويعقوب عم رؤيا جهت يوسفدن اولوب

اغيارندن اولمادوغین بلدی ایدی ویوسف عم رؤیای یعقوب عمه حکایت

اتدوکی حینده شفقت ابوة دائره سیله بنم اوغلیمجوغم دشمنی اخوان غیوره

سویلمه سکا حسد ایله ایدرلردی بورادہ حالته‌نی ذکر ایتمدوکی غالبا

فعل حسدده اشتراکی اولمادوغندندر اولحکم حسد اخوة دیوان قضاده

مکتوب ایدی حذر یعقوب اصلا ایتمدی قوله ثم رأی ابناءه عن ذلك الكيد والحقه

بالشيطان يعنى حضرت يعقوب عم ابناسی کیدمز بودن بری ایدوب کیدنی شیطانه

الحاق ایتدی قوله وليس ذلك الا عين الكيد شيخ قدس سره الحاق مزبوردکه دراء

یوسفه محض کید دردر زیرا جمیع افعاله مصدر الله در پس افعالی سببا به اسناد ایدیجه

ابناسنه نسبت ایله د شیطانه نسبتك نه تفاوتی وار مکروا اللهم بو معنا

یوسفه رکید لطیفا ولاکن بونك سببی ایله مذاقی یعنی برامز لقدری بالذات

حقه نسبتدن تادب واجتنابا ایدوب مظهر اسم مضل ولان شیطانه اسناد

ایده ولخواننه سوء ظنی ترك ایده که تا شيخ مقام بنوة اولور قوله فقال ان الشيطان

للانسان عدو مبين يعنى ابناسن اول فعل قبیحدن تبعید اتدی وددیکه شیطان

انسانه ظاهر العداوة دردر زیرا ابانة لغتده ظهور معناسنه در قوله ثم قال یوسف

عليه السلام بعد ذلك آخر الامر يس واقعه من بوردن احکام سابقه ومقدمات

امر مرور اتدکدن صکره اخر امرده که اخوانی مصره داخل واتدکلری سهولیله سجود حاصل

اولدی ایسه حضرت یوسف عم دردکه هذا تأويل رؤياى من قبل قد جعلها

ربی حقا ای اظهرها فی الحس بعد ما كانت فى صورة الخيال فقال النبی علیه

السلام الناس نيام يعنى سابقا جريعقوبه كوردوكم رؤيانك حقيقتى ومرجعى
بوايديكه حق تعالى كه بعدن انى حق وصدق ايلادى يعنى صورة خياليه ايكن عالم
حسده اظهار ايدوب صورة حسيه ايلادى پس بوامردن اتو ديدركه نبى
عليه السلام الناس نيام ديدى يعنى مرتبه حسى دخى قبيل نوم خيالدن قلدى
زيرا بوصور دخى برصور مرتبه أخرى دركه وراسنه عبور اولنور ومآلى حقايق
الهيه اولور حاصل كلام ديمكدر مشرب يوسفيه يه بومرتبه احسان اولحاق
مشرب محمديه يه سزاوار بودركه يوسفه حقيقت وحس اولان بوكه خيال
اولوب وراسنده اولان حقايق الهيه يه اول رجوع ايده قوله فكان قول
يوسف قد جعلها ربى حقا بمنزلة قول من راى فى نومه انه قد استيقظ
من رؤياه ثم عبرها ولم يعلم انه فى النوم عينه ما برح شيخ قدس سره بيورر
كه كانه يوسف ء مك قد جعلها ربى حقا دوكى شول رائى نك قولى منزله
سنده دركه رؤياى خياليه سن كوروب واويانديم صانور ايحو سى ارا سنده
تعبير ايدر خبرى يوقدركه تعبير دخى خيال نوميدر يعنى اول رؤيا كوردوكى
نومك ايچنده بعينه رؤياسن كورر تعبير ايدركندوسنى يقظه ده خيال
ايدر خبرى يوقدركه هنوز نومده در عينه لفظ مجرورا نومك تاكيديدر
ما برح لفظى اكا دليلدر زيرا ما برح زال معناسنه در قوله فلا استيقظ
يقول رايت فى النوم كذا ورايت كانى استيقظت واولتها بكذا يعنى پس قچن
اويانسه ايدركه ايحوده شويله كوردم كانه دوشمده اويانمش ودوشومى تعبير
ايتمشم وشويله شويله تأويل ايتمشم ديو حكايت ايدر قوله هذا مثل ذلك يعنى
يوسف عليه السلام دخى قولى همان بو رؤيا صاحبنه بكزر قوله فانظر كم بين
ادراك محمد صلى الله عليه وسلم وبين ادراك يوسف عليه السلام فى آخر امره

مرتبه حسى قبيل نوع خيالدن قلدى

حين

حين قالهذا تأويل رؤياى من قبل قدجعلها ربى حقا شيخ قدس سره بيوردكه
پس نظر ايله عين بصيرة ايله كورادراك محمد ايله ادراك يوسف ءمك تفاوت
تفاوت ما بينى كه يوسف ءم بو قولى تقولاتدوكى حيننده اخر امرنده ومنتهاى
سيرنده ايدى فقير ايدوردين حضرت يوسفك علم تعبيرحصا يصددن ايكن
بومرتبه نك حقايقنه واصل اولمادوغى غالبا مرتبه ' مز بوره حقيقت محمديه
ومنصب خاتميه يه مخصوص حالت اولدوغيچوندر اوله ومنصب يوسف ءم
نوم خواجيدن حاصل اولان غفلتلك نمايش ايدن صوركه تعبيرنه شمولى
يوقدر اما مقام مخصوصك حقى كما هو اعطا ا تمسلردر شهادت قرانيه
ايله قوله معناه حسا اى محسوسا وما كان الا محسوسا وما كان الا محسوسا
فان الخيال لا يعطى ابدا الا المحسوسات غير ذلك ليس له يعنى حقا لفظنك
معناسى حسا ديمكدركه حواس ظاهره ايله محسوس معناسنه ديرا رؤيا البته
محسوس اولور زيرا خيال اعطا اتدوكى حسدن اخذ اولنان صوردر اولاجلدنكه
خيال تصرف اتدوكى مادة البته كندوده مخزونه اولان صور حسيه در وصور من بوره
دن غيرى سنه تجاوز قدرتى يوقدر يعنى قوة وهميه كبى اختراع صور عقليه
شانندن دكلدر قوله فانظر ما اشرف علم ورثة محمد صلى الله عليه وسلم پس
نظر ايله ورثه ' محمد عليه السلام ك علمى نه عجب شريف علمدر بو مقوله اسرار غامضه
نك اطلاعى بونلره مخصوصدر غيريدن استماع اولنمز وار قياس ايله نفس
حضرتك علمى نه مرتبه ده اولا معلوم اوله لكن بعض جهلة ' سفلة ' عوام كه ذكرى
ايله اضاعت وقت وتلويث لسان لازم كلور انبيانك علم لدنى ومعارف
صوفيه بلدوكنره شبهه ايدرلر ايمش خذلهم الله ودمرهم تدميرا حضرت
موسى صلوات الله وسلامه ايله حضرت خضرك قصه سى اسرار قدر ايله

حکم شریعتك امتزاجنه و قدر شریعته مزاحم اولماماغه تنبیه و اشارت ایچوندر وارد اولمشدر بوحسنه احاد انبیادن هر برسنك جهتی ولایتی وجهت نبوتی محکملردر بعض سنبرا اول حالتده بعض علوم منکشف اولماموتفیضنه دکلدر وبعض انبیادن حکم سر قضا و سجیه سر قدنا غالب الا اولور حضرت عیسی کبی نتکه حضرت موسی ده صلوات الله علیه وسلامه احکام ظاهر شریعت و علم غالب اولدی قوله وسنبسط القول فی هذه الحضرة بلسان یوسف المحمدی ما تقف انشاء الله تعالی بیوردکه بن عن قریب معنای الناس نیام فی اشبو حضرة خیالیه ده بسط اتسم کرکدر قولده واقع اولان الف لام عهد ایچوندر و بسط من بوردی لسان محمدی ایله اتسم کرکدر کما اولحمدی قدم یوسف اوزره سالك اولا وبیانی اتسم کرك عالم جمیعا خیالدر وصور مرئیه سی صور خیالیه در بربسط وبیان ایله که انوك سببی ایله عالم و رئیه واقف اولور سن حقك شیئتی اولوسه شعر انما الکون خیال وهو حق فی الحقیقة کل من یفهم هذا حاز اسرار الطریقة قوله فتقول اعلم ان المقول علیه سوی الحق او مسمی العالم هو بالنسبة الی الحق کالظل للشخص فهو ظل الله شیخ بیوردی پس بزای سالك عارف تحقیقا سن بلکه سوی حق ایله مقول علیه اولان موجودات که مقوله جواهر اعراضدر یا عالم ایله مسمی اولان اشیادر جمله سنك حقه نسبتی ظلك شخصه نسبتی کبیدر پس عالم اشباح فی الحقیقه ظل اللهدر معلوم اولا که کلام سابقده قود وعدم اتمشدی مذکور اولان کلام مبسوط اولور غفلت اولنمیه حاصل کلام بودرکه ظل شخصك تابعیمی بخایسه عالمك دخی حقه اویله در پس عالم ظل الله در و ظلك نفسنده بجه وجودی یوغیسه بلکه شخصه تبعیت و اضافت ایله ایسه عالمك دخی اویله در نفسنده وجودی یوقدر حقه نسبت ایله در قوله فهو عین نسبة الوجود الی العالم

سی ده سر قضاء سر قدناء غالب اولور ظاهر
لی ده احکام شریعت و علم غالب اولمشدر

عالم خیالدر و صور مرئیه سی
صور خیالیه در

اشیانك حقه نسبتی ظلك شخصه
نسبتی کبیدر

نفسنده وجودی

لان الظل موجود بلا شك فی الحس ولكن اذا كان ثمه من يظهر فيه ذلك الظل
يعنی عالمك ظل الله اولماسی وجود خارجينك عالمه نسبتنك عينيدر يعنی اول
نسبت مستلزمدر زيرا متعارف بلا شك حسده موجوددر حاصل كلام
وجود عالم كوننك افرادی كه وجودات متقيده در وجود واحد حقيقی یه نسبت
ظللدر اما وجود حقيقی واحد در نته كه وجود اضافی متعدددر لكن ظل من بود
وتعدد افراد مذكوره تعدد مظاهردن ناشی اولورما دامكه بو عالمده مظهر
بولنه ظاهر بولنور قوله حتی لو قدرت عدم من يظهر فيه ذلك الظل كان
الظل معقولا غير موجود فی الحس حتی مظاهر ظليه نك اكر بران عدمنی فرض
ايلسك هر كز ظل ظاهر بولنمز وظل من بورامر معقول اولور موجود حسی اولمز
قوله بل يكون فی ذات الشخص المنسوب اليه الظل بلكه ظله منسوب اليه اولان
شخصده بالقوه اولور بالفعل اولماز قول سابقك تفصيلی بوددر قوله فمحل
ظهور هذا الظل الالهی المسمی بالعالم انما هو اعيان الممكنات پس بو ظل الهينك
محل ظهوريكه عالم ايله مسمیدر اولدكلدر الا اعيان ممكناتدر حضرت علميه ده
ثابتدر قوله عليها امتد هذا الظل من وجود هذه الذات يعنی اول اعيان ممكنات
اوزره ممتد اولمش ظل من بور ذات الهيه نك وجودندن فايض اولدوغی حالده
كه وجود مطلقدر قوله لكن باسمه النور وقع الادراك يعنی لكن وقوع ادراك
ذاتك اسم نوری سببی ايله حاصل اولور كی فی الحقيقه حضرت علمده وعينده
اولان اشيا انوك سببی ايله ظاهر اولور قوله وامتد هذا الظل علی اعيان
الممكنات فی صورة الغيب المجهول يعنی امتداد ظل كه اسم نوری ايله اعيان
اوزرينه واقع اولور اول حضرت علميه ده واقع اولور كه غيب مجهول ايله تعبير
اولنور بعده اعيان خارجيه يه كلور واول مجلای اولدن مجهول ايله تعبير

حاصل كلام وجود عالم كوننك افرادی كه وجودات متقيده در وجود واحد حقيقی یه نسبت ظللدر

وجود حقيقی واحد وجود اضافی متعدددر لكن ظل من بور وتعدد افراد مذكوره تعدد مظاهردن ناشی اولور

بل يكون فی ذات الشخص المنسوب اليه الظل
يعنی بلكه ظله منسوب اليه اولان شخصده بالقوه اولور بالفعل اولماز

اعيان ممكنات اوزره ممتد اولمش ظل من بور ذات الهيه نك
وجودندن فائض اولدوغی حالده ... دكلدر

باسمه النور وقع الادراك

اولندوغی ظلمت عدمیه اولدوغیچوندر یعنی نورك غیب مجهول مرتبه سنده
ظهوری قابل اولمز زیرا ضیا حاصل اولماغه بین النور اللطیف والجسم الکثیف
برجرم لطیف کرکدر اکا جرم مثالی دیرلر بعده اجرام شفافه شهادیتی اولدوغی
معلوم اولا کما امتداد ظلدن مراد ظاهر وجودك احکام واعیان ایله منصبغ
اولماسیدر واثاری ایله تقید بولماسیدر وبو تقیید وانصباغ وساطتی
ایله نفس وجودك مرتبهٔ اطلاقنه مرتبهٔ تقییدی ظل اولور تا کیم ظل من بور
فی الحقیقه عین ذی ظلدر وبینهماده فرق تقیید واطلاقله اولور قوله
الا یری الظلال المشهودة الی السواد تشیر الی ما فیهما من الخفاء کلام سابق
استشهاددر وتنویردر که جمهورك مشهودی اولان ظلال مایل سواد اولمق
ایله اعیان ممکنه ده اولان ظلمت وخفایه مشیردر زیرا هر صورت شهادیه
معنای غیبی یه دلیلدر قوله لبعد المناسبة بینهما وبین اشخاص من هی
ظل له کلام سابقه علتدر یعنی ظلال سواده مایل اولدوغنك سببی
بودر که ظلال ایله صاحب ظلال اولان اشخاصك ما بیننده مناسبت
بعیددر تا که بعد نسبتده مبالغه ایدوب شیخ قدس سره بیوردر قوله
وان کانا لشخص ابیض فظله فی هذه المثابة یعنی ظل صاحبی اولان شخص ابیض
دخی اولسه ظل کورو بویله در یعنی سواده مایلدر حاصل کلام بو نسبت که بعد
معنویدر ظلده مؤثر اولدیغی بعد صوریده دخی حال بویله در یعنی بعد مکانی
دخی مؤثر اولور زیرا ظل سواده مایل کورسترر تا که تنویر ایچون بیوردر قوله لا
تری الجبال اذا بعدت عن بصر الناظر یظهر سواد وقد یکون فی اعیانها غیر
ما یدرکها الحس فی اللونیة یعنی کوردرسن که اجسام جبال عظام حجم بصر
ناظردن بعد مکانی ایله بعید اولسه لر سیاه کورنور حال بو که نفسنده بو نلر

امتداد ظلدن مراد

بعد معنوی بعد صوری مؤثر لر

حسن

حس ادراك اتدوكی لوندن دكلردر كه بلكه اكثری ازرقدر قوله ولیس ثمه الا البعد
یعنی بو مقامده رؤیت سواده علت بودر و علت مزبوره استقرار ثابتدر یعنی معنای
مزبوره حجن شخص بعید متلون اولدوغی زمانده اولور اما بعید اولان شیء شفاف
اولسه سواد محض كورنمز بلكه انده نوع سواد اولورنته كه بو معنایه اشارت ایدلدی
بیوردر قوله وكزرقة السماء وهذا ما انتجه البعد فی الحس فی الاجسام الغیر النیرة
یعنی بعد ایجاب اتدوكی لونك برسی زرقة سما كبیدر سواد جبال كبی پس بو سواد جبال
ورزقه سما بعدك حسده انتاج اتدوكی در اول بعد اجسام غیر نیره ده اولدوغی
حالده كه جبال و سما كبی زیرا بعد مسافه ایله نور بصر متحلحل و فانی اولور كیدر
بو سببدندركه مكان بعید متشخص اولمازوانده اولان اوضاع وهیئات متشخصه یه
ادراك بصر وفا اتمز مادامكه بعید اولان شیء اجسام نیره دن اولمیا ما نیر انده
امر خلافنه ملاپسدر قوله وكذلك اعیان الممكنات لیست نیرة لانها معدومة
یعنی نته كه جبال و سما نیره اولمادوغیچون بعد انلرده سوادی ایجاب ایدر ایدی كذلك
اعیان ممكنات دخی حضرت علمیه ده ثبوتی اعتباریله نیره دكلدر و اجسام نیره قبیلندندر
پس انلرده دخی بعد معنوی سواد و زرقه ایجاب ایدر معلوم اولا كه اعیان مظلمه دیدك
خارجه نسبت معدومه اولدقلریدر كه رما شمت رایحة الوجود بونلره وصف
ذاتیدر قوله اذا اتصفت بالثبوت لكن لم یتصف بالوجود كان سؤال مقدری دفعدر كه
بونلرك ثبوت وجود دكلیدر جواب بو وجهلدر كه بونلر اگرچه حضرت علمیه ده ثبوت
ایله متصفلردر لكن وجود خارجی ایله اتصافلری بلكه هركز اتصافه استعدادلری
یوقدر قوله اذ الوجود نور غیر ان الاجسام النیرة یعطی فیها البعد فی الحس صغرا اعیانك
وجود خارجی ایله متصف اولمادوغنه دلیل اقامت ایدر كه وجود خارجی نوردر كه
امری تعلق اتدوكی شیئك احكام و آثارنده ظهوردر اما اعیان ثابتنك هركز

اعیان ممكنات لیست نیرة لانها معدومة

وجود خارجی نوردر كه

خارجده نه ذاتی ونه احکام واثار صفاتی ظهوره کلمامشدر وکلمن بعده یشیخ قدس سرّه وقتا که اجسام غیر نیرّه در بعدک مورث سواد اولوب ونیرده اولما دوغین بیان بیان اتدی ایسه اجسام نیرده دخی بعد نوعا مؤثر اولورمی یوخسه هوکن اولماز می بیان لازم اولوب بیوردکه اجسام نیرّده بعدک اثری صغردر قوله فهذا تاثیر اخر للبعد فلا یدرکها الحس الا صغیرة الجرم وهی فی اعیانها کبیرة عن ذلک القدر واکثر کمیات یعنی اجسام نیره یه حسا صغر اعطا ایتمک بعدک تاثیر اخر در سوادن غیری پس اجسام نیره یی وغیر نیره یی حس بصری مسافهٔ بعیده دن صغیرة الجرم کورد حد ذاتنده اجسام من بوره اول مقداردن کبیر الجرم وکثیر الکم ایکن قوله یعلم بالدلیل ان الشمس مثل الارض فی الجرم مأة وستین وبعا وثمن مرة وهی فی الحس علی قدر جرم الرأس تنه که علم هیئتده مدلل در که تحقیقا شمس مقدار جرمده یوز التمش کره جرم ارض قدر ودیع وثمن قدر در حالا که حس بصری ده بر سر جرم قدر کورینور قوله فلهذا اثر البعد ایضا یعنی مذکور اولان صغر دخی اثری بعد در سواد وزرقت اولدوغی کبی قوله فما یعلم من العالم الا قدر ما نعلم من الظلال ونجهل من الحق علی قدر ما نجهل من الشخص الذی عنه کان ذلک الظل پس عالم که ظل حق مثابه سنده در اندن معلوم اولماز الا ظلالدن اشخاصنه نسبت نه قدر علم حاصل اولورسه اولقدر علم حاصل اولور مثلا ظل شهوددن معلوم اولان اعراض کبی اول ظلک شخص ذی ظلدن ممتد اولوب وکا وجودنده تابع اولوب واوضاع خارجیه سی ایله متصف اولماسیدر کذلک عالمدن دخی معلوم اولان حقدن امتدادی ووجودنده حقه تبعیتیدر وصور اسمائیه سنک نمایشیدر که شخصک اوضاع مختلفه سی مثابه سنده در وحقدن جهلی دخی بو یله در یعنی نته که شخصدن ظلی بلمک ایله ماهیتی بلنمز ایدی حقک دخی علم بلمک ایله کنه ذاتنه علم حاصل اولمز نهایت اسما وصفاتی بلنور مظاهری سببیله قوله فمن حیث هو ظل له ومن حیث ما یجهل ما فی ذات ذلک الظل من صورة شخص من امتد عنه یجهل من الحق

پس

پس ذات حق تعالی عالم انوك ظلّ اولدوغی حیثیت ایله بلنور اما ظلّ که عالمدر انوك حد ذاتنده
اصل متبوعنك صورة شخصیه سنك حقیقة مطلقهٔ ذاتیه سنه جهل حیثیتی ایله بلنور اما ذلك
الظلّ که عالمدر انوك معقدن دخی کنه حقیقتی مجهولا اولور قوله فلذلك نقول ان الحق سبحانه معلوم
لنا من وجه مجهول لنا من وجه پس بو اجلدندر که بزدیرز حق تعالی بزه من وجه معلوم
ومن وجه اخر مجهولدر زیرا ظلال اسما ایله ظهور سببندن معلومدر اما ذاتنك اطلاقی
وتجلیاتنك عدم تناهیسی جهتندن مجهولدر نته کم مدّعای مزبوره دلیل اقامت ایدوب بیوردر
قوله الم تر الی ربك کیف مدّ الظل یعنی ربوکه نظر اتمزمسن که نه کیفیت ایله ظلّ وجودی ممدود
اتمشدر مراد وجودی خارجی اضافیدر که ظلّ الهیدر اسم ربك تجلّا سندن مستفاددر خطاب
رسوله در ظلّ ممدود عالمدر شعر سایهٔ خود کرد بر عالم نثار • کشت جندین خلق عالم اشکار
صوره خلقان سر بسر • سایهٔ اودان یقین ای بیخبر • کو بدانستی که ظل کیستی • فارغی کردی
کوزدنسی قوله ولو شاء لجعله ساکنا ای یکون فیه بالقوه یعنی اکر مشیت حق تعالی عدم ظهور
عالم وعدم عالمه تعلق ایدرایدی ظلّ مذکور ظلمت عدمده ثابت وغیبده مکتمن ومستتر وخفی
قالور ایدی پس دیلسه ساکن قلور ایدی دیدوکی قوتده ابقا ایدوب وفعله اخراج والحا اتمز
ایدی لکن تقاضای حب ظهور قوتندن فعله مرور وصدور ایجاب اتدی وکن ددی عالم تکون بولدی
دیمکدر قوله یقول ما کان الحق لیتجلی الممکنات حتی یظهر الظل فیکون کما بقی من الممکنات التی
ما ظهر لها عین فی الوجود اینه سابقه تفسیرنك تتمه سیدر یعنی الله تعالی بیوردر که حق تعالی
اکر دلسه ممکناته تجلی ایلمز ایدی ظلّ وجود ظاهر اولمز ایچون ممکناتی کتم عدمده یعنی ثبوت وسکونی
بجه ایسه که هرکز انلارك ایچون وجود عینی ظاهر اولمیه بلکه دایچه سنا ستتمام اتمیه لر
اویله اولور ایدی پس تقدیر کلام لو شاء ما کان الحق لیتجلی دیمك اولور وقتا که متوهم لجعله
ساکنا قولنده لحداث سکون توهم اتدی ایسه ابقا معناسنه اولدوغن بیان اتدی قوله ثم جعلنا الشمس
علیه دلیلا ثم عاطفه در الی تر الی ربك کیف مد الظل جمله سنه تقدیر کلام دیمکدر که اسم نورك

وجود خارجی اضافی اسم ربك

تقاضاء حب ظهور

وجوددر ظللك امتدادندنصكره بر اسم نوری یعنی شمس كا دلیل قلدق زیرا ظلال معقوله اظهار

ایدن شمس الوهیتدن متدلی اولان تجلای نوریدر بعده مد لفظندن صكره جعلنا غیبتدن

تكلمه التفاتدر قوله وهو اسم النور الذی قلناه لفظ هو شمسه راجعدر یعنی اول شمس

حقك اسم نوریدر ذكر بزم سابقا ذكر ایتدك اولحیننده كه لكن باسمه النور وقع الادراك

دیدك پس نور وجود حقدن عبارتدر كه الله نور السموات والارض در قوله ویشهد له الحس

فان الظلال لا یكون بها عین بعدا النور وشمسك ظل دلیل مظهر اولدیغنه حس بصری شهادت

ایدر زیرا ظلال محسوسنك وجود عینیه سی عدم نور ایله ظاهر اولمز بلكه شمس اولمسه

ظلمت محضه ظل كورنمز فقیر ایدر دین بومقامده نور قمر و ظلال لیالی ایله سؤال اولنمز

زیرا نور قمر دخی شمسدن مستفاددر قوله ثم قبضناه الینا قبضا یسیرا بوندن صكره ظل

من بوره كه عالمدر بزم اسماء لغه كندوزیمزه قبض ایدرز زیرا مرة نسبتجه قبض اساندر

زیرا مدكه اصلندن تجاوزدر امر قسریدر فعل قسیر عسیردر اما اصله رجوع وعودة امر طبیعیدر فعل

طبیعی قسریه نسبت یسیردر فقیر بویله دیرن مثلا جماع ایدرمده اجتماع شروط كثیره

لازمدر اما عوده شروط قلیله كافیدر دیرتأمل اولنه قوله وانما قبضه الیه لانه

ظله فمنه ظهر والیه یرجع الامر كله یعنی ولظل ممدودی حق تعالی ذاتنه قبض ایتمدی الا انكدن زیرا انك

ظلدر پس چونكه ذاتندن ظاهر اولدی كروذاتنه راجع واصل اولور كل شیء یرجع الی اصله حكمی برك

بولور قوله فهو لا غیره پس وجود اكوان جملهسی عین هویت حقدر من حیث الحقیقة قوله فكل

ماندركه فهو وجود الحق فی اعیان الممكنات پس هر شیء كه سن انی حس بصری ایله یا بصیرت ایله

ادراك ایدرسن اول مدرك اولان وجود حقدر بلكه نظر جلیده اول مدرك وجود حقدر كه اعیان

ممكنهده ظاهر اولمشدر هر برن ذاتنه مظاهر قلمشدر اعیان ممكنه لوندن وجود ایله ملوندر وجود

رنك عناصر ایله بویاندوغی كبی جملهسی تقاضای استعداد كه الوان مختلفه كوسترر مثلا انهار

بهاری كبی كه صبغة الله در وسائر صبغه خلایق ایله اولان الوان كبی قوله فمن حیث هویة الحق

وجود اكوان عین هویت حقدر

اعیان ممكنه لونده وجود ایله ملون و وجود رنك عناصر ایله

هو وجوده ومن حيث اختلاف الصور فيه هو اعيان الممكنات پس هويت حق حيثيتندن جميع عالم وجود
حقدر و عالمدر اولاً اختلاف صور حيثيتندن اعيان ممكناتدر مآل سخن بودر كه عالم من وجه عين حقدر
ومن وجه غير حقدر پس نه عين در نه غير وهم عين در هم غير لمنشئه الحقير اشياده كلی حقه نو
حقدن بقوب بر ذاته قر صفت معلقدر هم تقييد له ما سوى اطلاق له حق دللرده بو مسئله محققدر هم
شعر سمعكی سمع حدا اندا اندوكسه وكلمه غير سوزن سوز بر اولور قوله فكما لا يزول عنه باختلاف
الصور باسم الظل كذلك لا يزول عنه باختلاف اسم العالم او سوى الحق پس نته كه مرايای
اعيانده واقع اولان اختلاف صوردن بوره اختلاف فيله زوال بولمز يعنی اعتبارينك ايكيسی ساقط
اولمز هر بر اسم مدار احكام اولور مستقل وجود عد اولنور و بالجمله تعدد صفت عالمدر وحدت
صفت حقدر بو جمله ايله وحدت و تعدد موضوع واحد ايله قائم اولور و عالم محقق نظرنده بری
برينه مزاحم اولمز لمنشئه الحقير بيت افتاب تافته و عكس بشمار انداخته همه بمزايای صد هزار زيك
نوره شبهای ملون بسرع كبز مهر عكس شد بصيغه يك شيشه اشكار قوله فمن حيث احدية
كونه ظلا هو الحق پس هر ممكنات ظليتنك احديتی جهتندن عين حقدر زيرا نفس ظليتی تعدد صور جهتندن
در زيرا اختلاف صور زائل اعتبار اولنسه كثرت كيدر واحد احد اولور قوله لانه هو الواحد الاحد
زيرا حق واحد احد در عين دكلدر يا خود ظل وجود احديتی جهتندن واحد احد در قوله ومن حيث
كثرة الصور فيه هو العالم دخی ظل من بورده كثرت صور اولدوغی حيثيتندن عالمدر قوله فتفطن
ما اوضحته لك پس سالكه ايضاح اتدوكم معنای بيلكده زيركلك ايله و حقيقتی ايله فهم ايله
قوله واذا كان الامر على ما ذكرته لك فالعالم ماله وجود حقيقی وقتا كه حال سانكه ذكر اتدوكم
منوال اوزرينه اولدی ايسه پس عالم اولدر كه انوك ايچون وجود حقيقی اولميه زيرا وجود حقيقی
حقدر و عالم دخی صور متوهمه در پس عالمك قيام وجود ايله در بنفسه دكلدر محجوبلر بلدوكی كبی
قوله وهذا معنى الخيال ای يخيل لك انه امر زائد قايم بنفسه خارج عن الحق اشته معنای خيال بودر
يعنی سكا شويله تخيل اولنديكه بو عالم وجود حقا اوزرينه بر امر زايد اوله بنفسه قايم اوله

عالم بر وجه عين حقدر و بر وجه غير حقدر

تعدد صفت عالمدر وحدت صفت حقدر

وجود حقيقی حقدر و عالم دخی صور متوهمه

معنا یعنی حقدن قطع نظر ایله بونك وجود مستقلی اوله وجود حقدن خارج اوله قوله ولیس
الامر كذلك فی نفس الامر حالا كه امر واقعده بویله دكلدر زیرا نفس الامرده وجود ولحددر
وحدة واطلاقا اعتبار ایله حضرت حقدر كثرتی اعتبار ایله یعنی اعیان ممكناتك احكام وآثاری
ایله عالمدر وما سوی حقدركه ظل وجوددر پس هر كه عوام كبی عالم ایچون وجود حقه
مغایر وجود مستقل نفس الامری تخیل ایده وخیال اولور حقیقتده حاله ونفس الامرده مطابق
اولماز قوله الا تراه فی الحس حال كونه متصلا بالشخص الذی امتد عنه یستحیل علیه الانفكاك
عن ذلك الاتصال تنویرده دعوی ظل شخص ظلمه بذیرا ایله اولمق حسن تعبیردر یعنی بیوردر
كه سن كورمزمیسن كه اول ظل ظاهر محسوس كه بر شخصدن ممتد اولور اكا متصل اولدوغی
حالده هر كز اول اتصالدن وجود ایله انفكاكی محالدر ذوقا ولونی حق قوة ذائقه ویره قوله
لانه یستحیل علی الشیء الانفكاك عن ذاته زیرا شیء ذاتندن انفكاكی محالدر كرك اول ذات ددوكمز
ذات حقیقی اولسون كرك حكمی پس شخص مزبور اكرچه حقیقتده ذات ظلدر كلایسه یعنی لسان
محققینده اكا ذات دنلمز ایسه اما كو ظلك ذات كبیدر اول ظل شخص مزبور ایله تقومده
وانسوز عدم تحققده نتكه لسان متكلمینده معتبردر بری عرض بری جوهردر اما مشیت اولان
ظلكه عالمدر وقتاكه ذات شخصك كه حقدر من وجه عینی اولدی ایسه شیخ بو مقامده عبارة
ظلی تشبیهده مبالغه ایراد ایدی حقیقة ایراد ایتمدی قوله فاعرف عینك ومن انت وما هویتك
وما نسبتك الی الحق وبما انت عالم وسوی وغیر وما شاكل هذه الالفاظ پس ای عارف الهی سن عینك
ثابته كه واقف اول وبل سنك عینك ذات حقك صور معلومیتندن بر صورة وشئوندن ذاتیه ایله
ملتبس بر صفتدر كه سن عین خارجیك حسبی ایله وجود حقنكه احكام وآثار عین ثابتك
ایله منصبغه سن دخی بلكه عین ثابتكده اولان هویت ساریك نه در وعین خارجكده اولان نه در
اولحضرة علمیه ثانیسی حضرت شهادیه در ودخی بلكه حقه نسبتك ظلك شخصنه ومقیدك
مطلقه نسبتیدر دخی بلكه سن من حیث الحقیقة والاطلاق عین حقسن ومن حیث التعدد والتعین

والتعين عالم سن وسوى وغيرسن و بو الفاظه بكورنه وارسه قوله وفي هذا يتفاضل العلماء
فعالم واعلم يعنى عرفان فن بورده علماء حقيقتده متفاضللردر يعنى عالم بالله وارد كما مورك بعضنه
عارف بعضلرينه جاهل اولور مثلا كثرت تقيداتى وتعيناتى كوروب باطل ايله حقدن محجوب اولور خلقدن
دخى كورمكى بوندى استعدادى دخى وفا اتمز يا خود مظاهر خلقده وجود احدى النعتى مشاهده
ايدر غيرى كورمز بو مقوله عالم مقام فناده وجمعده صاحب حال اولور لكن فرق بعد الجمع مرتبه سنه اولوب
اهل كمال اولمز اما بر عارف اعلم وارد كما مورمز بوره نك جميعسنه عارف اعرف اولوب مصحف
وجودن خط فنا ايله مصحف وتضعيف فقر ايله مضعف قلوب خلقده حق ومقيد اننده مطلق
مشاهده قلمق ايله شهود كامل حاصل ايدوب بزم خاص فرق بعد الجمعه نديم وبقا بعد الفنا
مقامنده ثابت قدم ومستقيم اولور اللهم يسره لنا بلطفك العظيم وفيضك العميم قوله فالحق
بالنسبة الى ظل خاص صغير وكبير وصاف واصفى يعنى حق تعالى اعيان ظليه دن هر ظل مخصوصه
نسبتيله صفات مختلفه ايله تجلى ايدر مثلا صغير وكبير وكثيف ولطيف وصافى كبيد واصفى
كبى زيرا مراتب اينچون ظهورده مرتبه لردن احكام مختلفه ثابتدر مثلا مرآت صغيرده مرئى صغير ومرآت
كبيرده مرئى كبير وكدردن مظلم وكثيفه صافيده نورانى ولطيف نمايش ايدوكى كبى بعده مرآت
بساطنه قريب اولسه غايت صفا وانجلاده اولور اعيان مجردات كبى ظهور واحكام دخى قوة وضعفده
متفاوته اولور مثلا ممكنده احكام واجب ظاهر اولمق كبى مذكور اولانلرك عكوسنده دخى تجلى ايدن
صور احكام منعكس بويله در مثلا اسفل سافلين ايله موصوف بل هم اضل انلر معروفلر اولنلر كبى
قوله كالنور بالنسبة الى حجابه عن الناظر في الزجاج يتلون بلونه وفي نفس الامر لا لون له حقك ظل
خاصه نسبتى كبى ناظردن نفس حقيقتك رؤيتنى منع ايدر زيرا نور لون زجاج ايله متلون اولور نفس الامرده
بى لون وبى رنك ايكن لمنشيه الحقير نور را نيست لون همچون عاج * شد ملون ولى بلون زجاج * مكنش نيست
حقيقة نور چشم حق بين را مكوداند كور قوله ولكن هذا تراه ضرب مثال لحقيقتك بربك يعنى لكن
مذكور اولان ملون بالزجاج ظن ايدرين كه سكا نوع مثال اولورديك ايله حقيقتك ميانده

صاحب حال

اهل كمال

مثلا نورکه نی رنکده زجاج ایله ملون وانوك رنکی ایله مکون اولورسه حق دخی بولوندرسنك صبغه

ماهیتك اکا لون تعیین ویرر قوله فان قلت ان النور لحضرة الزجاج صدقت وشاهدك الحس

پس اکر نور مز بو رلون لحضر ایله متلون کورورسه حضر دیو حکم ایدر ایسك قولکده صادق سن

وصدق دعواکه حس بصری شاهد وموافقدر قوله وان قلت انه لیس باحضر ولا ذی لون کما

اعطاه لك الدلیل صدقت وشاهدك النظر العقلی الصحیح اکر نورمز بو رلحضر دکلدر بلکه مطلقا

ذی لون دکلدر دیرسك دلیل عقلی مقتضاسی اوزرینه کوحکمده صادقسن شاهدك نظر عقلیدر

شاهد صدق وعدلدر قوله فهذا نور ممتد عن ظل هو عین الزجاج فهو نوری لصفائه پس نور

محکوم علیه ده کاه لحضردر وکاه دکلدر دیو حکم اتدك اعتبار دن ایله اول نور بر ظلدن ممتد

اولمش نوردر که اول ظل کرو عین زجاجدر زجاجی ظل ایله تعبیر موز لجواء عالمدن اولدوغیچون

دردکه اول علم ظل حقده در پس زجاج مز بو ظل نورانیدر و نورانیتی صفاسندندر زیرا نوری حجب

ومنع اتمز قوله کذلك المتحقق منا بالحق تظهر لصفائه صورة الحق فیه اکثر مما یظهر فی غیره

یعنی شول زجاج کبی که صفای جوهرندن حاجت نور اولمیه بزدن دخی شول عارفکه حق ایله

متحقق اوله صورة حقك انده ظهوری غیر محلده ظهورندن اکثر اولور زیرا کثرت قربت اقتضا

ایدر صورت حقدن مراد اسما وصفاتدر پس اسماسی ایله محقق فی الحقیقه اخلاق حق ایله تخلق

درکه عارف بالله بوندن یوجه بر مرتبه اولمز قوله فمنا من یکون الحق سمعه وبصره وجمیع قواه

وجوارحه بعلامات قد اعطاها الشرع الذی یخبر عن الحق پس بزدن بعضدر اول عارف بالحق که

غلبهٔ قرب روحانی ایله سمعی سمع حق اولور وبصری بصر حق اولور بلکه جمیع قوای روحانیهسی و

جوارح جسمانیهسی حقك قوا وجوارحی اولور اما بر علامات سببی ایله که انلری مخبر عن الحق اولان

شرع اعطا اتمش اولا انا اول علامات بو اتحاد عینیسنه دلالت ایدر بو مرتبه حق ایله متحقق اولان عبدك

ذاتنده کما هی صفات حقك ظهوریدر و حدیث قدسی بو اشارت عالیه درکه بیورلمشدر لا یزال

العبد یتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا احببته کنت سمعه وبصره الحدیث وقتاکه حق سبحانه وتعالی

معنی دخی بولوندر سنك صبغهٔ ماهیتك اکا لون تعیین ویرر

اسماء وصفاتدر پس اسماسی ... بندن اخلاق حق ایله تخلقدر که ... یوجه بر مرتبه اولماز

قرب نوافل

عبدك

متحقق بالحق عين باقيدر

عبدك سمعى وبصرى بلكه جميع قواى جوارحى اوليحاق وهم اولنديكه عبد بالكليه معدوم وفانى اولودمى يوخسه بر وجه باقى سى قالورمى يشخ اول وهم دفع ايدوب بيورديكه قوله ومع هذا عين الظل موجود فان الضمير تعود عليه وغيره من العبيد ليس كذلك وبوددوكوز معنا يله ينه عين ظلكه عبددر متحقق بالحق ايكن موجود وباقيدر زيرا سمعه وبصره ضميرى عبد مذكوره عايددر اكر معدوم اولسه مرجع ضميرى اولوردى ومذكور اولان عبدك عبدك غيرى اولان عبيد بو يله دكللردر زيرا صورة حق بوندن تجلى اندوكى كبى انلرده اتمز قوله فنسبة هذا العبيد اقرب الى وجود الحق من نسبة غيره من العبيد يس بو عبد متحقق بالحقك وجود حقه نسبتى اقربدر سائر عبيدك نسبتندن زيرا انلر قرب مرتبه سنه واصل اولمامشلر در قوله واذا كان الامر على ما قررناه وقتا كه نفس الامر بزم تقديرموز اوزره اولدى ايسه عالمك حقه نسبتى ظلك شخصنه نسبتى كبى اولور ظلك وجود حقيقى سى اولميه قوله فاعلم انك خيال وجميع ما تدركه مما تقول فيه ليس خيال يس تحقيقا بلكه سن يعنى سنوك عينوك وجميعى ادراك حسبى ايله ادراك ايدوب نفسكدن غيرى بن دكولم ديو حكم اندوكوك اعتبارك دخى خيال وظلالدر قوله فالوجود كله خيال فى خيال بو تقديرجه مدركات ممكنك وجودكونى دخى خيال اندر خيالدر قوله فالوجود الحق انما هو هو الله خاصة من حيث ذاته وعينه من حيث اسمائه يعنى وجود حقكه ثابت ومتحقق فى نفسه ومشيته ومتحقق لغيره اولاد كلدر اول وجود الا الله در انجق لكن ذاتى وعينى حيثيتندر اسماسى حيثيتندن دكلدر يعنى بو اختصاص ذاته كوره در اسمايه كوره دكلدر نته تعليلندن فهم اولنور قوله لان اسماءه لنا مدلولان زيرا اسماى حق ايچون ايكى مدلول تضمنى واردر قوله المدلول الواحد عينه برسى حقك عينى وذاتيدر قوله وهو عين المسمى والمدلول الاخر ما يدل عليه مما ينفصل عن هذا الاسم الاخر ويتميز دخى اولمدلول واحد عين مسمى دركه انوك ايله اسمابرى برندن ممتاز ومنفصل اولماز زيرا مستجمع جميع صفاتدر بعده مدلول اخر صفتدركه اسما اول صفاته دلالت ايدر واول صفت شول صفاتدركه انوك سببى ايله براسم اسم اخردن منفصل ومتميز اولور يعنى مدلولات

متغایره سببی ایله اسماء متغایره دخی بری برندن ممتاز اولور قوله فاین الغفور من الظاهر والباطن

واین الاول من الاخر پس نیابن مدلولاتله معلوم اولدیکه غفور قنده ظاهر وباطن قنده واول قنده

واخر قنده امامدلولاتك ذات واحده اجتماع اعتبارا ولنسه هر کز احدهما اخردن ممتاز اولمز

قوله فقد بان لك بما هو کل اسم عین الاسم الاخر وبما هو غیر الاسم الاخر یعنی وقتاکه سابق

الذکر اولان مدلولات اسمائی بلدك ایسه تحقیقا سکا ظاهر اولدیکه هر اسم قنغی مدلول اسم

اخرك عینی اولور وقنغی شی ایله اسم اخرك غیری اولور زیرا مدلول اسم ذاتله صفتدن مرکب

اولیجاق پس اسما بحسب الذات متحد وبحسب الاسماء متمایز اولور قوله فبما هو عینه هو الحق وبما هو غیره

هو الحق المتخیل الذی کنا بصدده پس بر اسم که بر وجه ایله اعتبار اولنرکه اول وجه ایله اسم

اخرك غیری اوله اول وجه فی الحقیقه حق متخیلدرکه بزانوك بیاننده وصددنده یوز زیرا اسماء وذوات

خارجیه جمیعا ظلال ذات الهیه در ظلالات ایسه خیالاتدرکه انلرك ایچون اشخاصی وزدینه

دلالت وار در پس بونلر باعتبار الحقیقه عینی ذات الهیه در اما باعتبار التعین غیردر قوله فسبحان

من لا علیه دلیل سوی نفسه ولا یثبت کونه الا بعینه پس تنزیه ایدرین اول حقی که انك غیری

ذاتنه دلیل یوقدر دخی نفس وجودی ثابتا ولمازالا عین وجودی ایله ثابتا اولور زیرا اعیان ثابته

خارجیه که حقك وزدینه دلالتلردر بحسب الحقیقه عین حقدر اولیجاق حق نفسنده دلیل اولمش اولور

وحقك کون خارجیسی ثابت اولمازالا کون عین خارجیسی ایله ثابت اولور خارجدن مراد نفس الامردر

شعر چون نباشد غیر دانش هیچ کس پس دلیل وهم او ور داد وبس قوله فما فی الکون الا ما دلت

علیه الاحدیة وما فی الخیال الا ما دلت علیه الکثرة پس حقیقة وجودده یعنی نفس الامرده یوقدر

الا احدیة دلالت ایتدوکی مدلول واردرکه اول مدلول حق محقق دیدوکیدر ودخی خیالده بر شیء

یوقدر الا کثرة اسمائیه دلالت ایتدوکی صور خیالیه در پس کثرة خیالده اولان صور مختلفه متکثریه

دلیلدر واحدیت ذاتی کونده حاصل اولان ذوات مختلفه نك بولکنه دلیلدر قوله فمن وقف مع

الکثرة کان مع العالم ومع الاسماء الالهیة واسماء العالم پس هر که مقام کثرتده وقوف ایتدی

طوردی

طوردی نظر صوری نیری اولدیکی البته اولکشی عالم ایله اولوروا سماء الهیه ایله اولورواسماء
عالم ایله اولور اسماء الهیه دن مراد شول اسمادرکه حقه شرعا اطلاق اولونه عالم کبی قادر کبی مثلا
واسماء عالمدن مراد صفات کونیه در ممکن کبی حادث کبی مثلا قوله ومن وقف مع الاحدیة کامن
الحق من حیث ذاته الغنیة عن العالمین لا من حیث صورته وهرکه احدیت ذاتیه واقف وثابت
اولدی ایسه حق ایله واقف اولدی حقک ذاتی حیثیتدن که عالملردن غنیدر صورتی حیثیتدن
دکل که اول صورة کثرة نسبیه اسمائیه در وحقیقة مظهریه در قوله واذا کانت غنیة عن
العالمین فهو عین غناها عن نسبة الاسماء الیها لان الاسماء کما تدل علیها تدل علی مسمیات
اخر یحقق ذلک اثرها دخی وقتاکه حقک ذاتی عالملردن غنی اولدی ایسه بس اول غنا بعینه
اسمانک ذاتنه نسبتدن غنا اولور زیرا اسما نفس ذاته دلالت ایدوکی کبی مسمیات اخره دخی دلالت
ایدر که اول مسمیات مفهوم اسماده داخل وذاته مغایر اولورلر تاکه بو مغایرتی اثر اسماکه عالم
واحوال عالمدر تحقیق ایدر زیرا اختلافات اثار مغایرة مسمیاته دلالت ایدر بس مسمیات اسمانک
متحقق اولمادوغی کبی عالمک دخی متحقق اولماز بس عالمدن غنانک عینی اولور که مطلوبدر شعر
مولوی در مثنوی فرموده است * کر نمی یابی تو اورا روز و شب * نیست او کم جست نقصان در طلب * حق جل
وعلانک ذاتی مسمیات واسمادن غنی اولدوغنه دلالت ایدنلردر بو قولیکه قوله قل هو الله
احد زیرا ذات حقه اسناد اولنان احدیت ما سوی سندن عین غنادر قوله من حیث عینه احدیتی
عین وذاتی جهتندندر اما اعتبار نسب قوله الله الصمد من حیث استنادنا الیه صمد در بزم
یعنی عین ثابته مزک وجودنده وکمالات وجودنده اکا استناد وسببیتی حیثیتدن زیرا صمد اولدر که
حوائجده اکا قصد وتوجه اولونه بس احدیتی جهتندن صفت صمدیتدن دخی منزهدر قوله لم یلد
من حیث هویته ونحن یعنی والد اولماش هویت واجبه حیثیتدن وبزم هویات ممکنه مز حیثیتدن
زیرا بیا نموزده نسبت ولادت متصور اولماشدر واولماز قوله ولم یولد کذلک دخی والد
اولمادوغی کبی مولود دخی اولمادی حیثیت سابقه دن اوتوری قوله ولم یکن له کفوا احد کذلک دخی

حيثيت مذكوره دن اوتوريدركه برشيء كفو معادل وندّ مماثل اولمادى وهو كفوا اولمازدير ايرى
الممكن والواجب كفاءة نامتنا سيدر فقير ايدر بو سورهء شريفك لطايفندندركه لخزنده بوايهء كريمه
اجمال بعد التفصيل وما حصل بعد التحصيلدر زيرا نفي كفاءتده نفي والديه ومولوديه موجود
واثبات احديت وصمديت مقصوددر قوله فهذا نعته يس سورهء كريمه ده مذكور اولان نعوت
تنزيهيه ذات حقك نعتيدر قوله فاقرؤا نسبة قول الله احد وظهر الكثرة بنعوته المعلومة عندنا
يس حق سبحانه وتعالى ذات متعاليه سني افراد اندى احديتي موضوع قلمق ايله اما كثرة ظاهر اولدوغي
بزم قتموزده ثابت اولان نعوت معلومه سبحايله نشكيبيوردر قوله فنحن نلد ونولد ونحن نستند اليه
ونحن اكفاء بعضنا ببعض يس بز والديت ايله متصف اولورز ومولوديت ايله متصف اولورز
مثلا جامي ايدر وهو يتصف ايضا بهما من نعوته تعالى يعني الله تعالى بزم حقيقتموز اولوب وبزده
موجود وثابت اولدوغي حيثيتدن نعتين مزبوره تين ايله متصف اولور بس عجب توحيددركه
نعتين مزبورتين بر مرتبه ده صفات سبيبه سندن بر مرتبه ده صفات ثبوتيه سندن اولور
استناد ده دخي حال بويله در احديت ذاتي اعتباريله مستند اليه در صيغهء مفعول ايله اما
بزم حقيقتموز اولدوغي اعتباريله مستند در صيغهء فاعل ايله كفاءتده دخي حال بويله در ذوقا ولنه
بلكه جميع صفات سلبيه احديتده سلب ايله مقيد اولور كثرتده اثبات ايله اشته بو توحيد صرف
بودر اما عارف بالله مراتب ذات صفاتي فرق ايدوب هر مرتبه نك حقني اعطا ايتمك كركدر والا
كوفهم مراتب نكتي زنديقي عزيزم طريق اسلم بين التنزيه والتشبيه در الله تعالى توفيق ويره
شاه راه حقيقت وشريعت كون كبي ظاهر ايكن مرشد هادي قيوب وادي زندقه والحادي طوتق
ايسك ومن يضلل الله فما له من هاد قوله وهذا الواحد منه من هذه النعوت فهو غني عنا وحق
واحد حق احديتي حيثيتدن نعوت مزبوره ده منزهدر بس انلردن غني در وانلره محتاج دكلدر اكرچه
مراتب كونيه ده ظهور حيثيتدن انلرك ايله متصف ايسه ده نته كه بزدن دخي غنيدر بس نعوت
مزبورهء معلوميه دن غني وبزدن غني اولجاق اسماء الهيه دن دخي غني اولور قوله وما للحق نسبة الا

لهذه السورة سورة الاخلاص وفی ذلك نزلت یعنی حق تعالی ایچون نسب یوقدر الا سورهٔ
من بورهٔ واردرکه سورهٔ اخلاص صدر زیرا حقك بیان نسبتی تنزیه عن النسب در سورهٔ من بوره
ایسه بیان نسبده نازله در یعنی تنزیه نسبده و بو سورهٔ اخلاص ایله مسمی اولدوغیچون
در زیرا مشرکلر نبی علیه السلامدن سئوال ایدوب ربك نسبین بیان ایله دیدکلرنده نازله
اولمشدر و حضرت نسبدن تنزیها تمشدر قوله فاحدیة الله من حیث الاسماء الالهیة التی
تطلبنا احدیة الکثرة پس حق تعالینك اسماء الهیه‌سی حیثیتی ایله اولان احدیتی اول اسماء الهیه
بزی طلب ایلودر مجالیموزدا ولمق اچلیچون اول احدیت کثرتدر و کثرة کثرة نسبیه اسمائیه در اصطلاح
صوفیه ده مقام من بوره مقام جمع و احدیة الجمع و واحدیة دخی دیرلر قوله واحدیة الله من حیث
الاسماء الغنی عنا وعن الاسماء احدیة العین ودخی ذات الهیه‌سیندن و اسماسندن غناسی
حیثیتنده اولان احدیته احدیة العین دیرلر و جمع الجمع دیرلر قوله وکلاهما یطلق علیه اسم
الاحد یعنی بو ایکی مرتبه نك هر برینه احد اطلاق اولنور اما مرتبهٔ ثانیه یه اطلاق اکثردر
قوله فاعلم ذلك یعنی سن بو اعتبارین ضبط ایله غفلت ایلمه دیمکدر قوله فما اوجد الحق
سبحانه الظلال وجعلها ساجدة متفیئة عن الشمائل والیمین الا دلائل لك علیك وعلیه
پس حق سبحانه و تعالی ظلالی محسوسهٔ اجسام شخصیه‌دن مد ایدوب و تحت اقدامده ساجد
و متذلل قیلوب و شخص ذی ظلك کاه جهت شمالندن کاه جهت یمیننده ذاتی منقلب و راجع قلمدی
الا سکا دلائل حاصل اولوب و انك سببی ایله احوالکده استدلال ایدوب حقیقت امره وقوف بولاسن
دیو و بیله سن دیو که حق تعالی ایله نفس وجودکده و کمالات شهودکده نجه تابع سن مثلا خارجده ظلك
شخص ذی ظله یمینا و شمالا نسبتی کبی نه وجهله ذات حقه متفیء و راجع سن و دخی حقا و ذرینه اسماسی
و صفاتی جهتندن دخی استدلال ایده سن و بیله سنکه سنك احوالکده اختلافك حق تعالینك شئوننده
تقلبی حسبی ایله در نته کیم نصوصده صدر کبیر بیوردکه قوله الحق ینقلب فی الاحوال والاعیان تنقلب علیها الاحوال
لتعرف من انت وما نسبتك الیه وما نسبته الیك حتی تعلم من این ومن ای حقیقة الهیة اتصف ما سوی الله

اول احدیه کثرتدر وکثرة نسبیه اسمائیه در مقام جمع واحدیة الجمع وواحدیة دخی درلر

ذات الهیه‌دن واسماسندن غناسی حیثیتنده اولان احدیته احدیة العین وجمع الجمع درلر

بالفقر الكلي الى الله وبالفقر النسبي بافتقار بعضه الى بعض حتى بو مذكور سببي ايله سنك ذاتوكه
حصول معرفتدن اوتوريكه سن كسن اكليه سن يعني عين ثابته كوك ظلي اولدوغك بله سن وظاهر
وجود اوزرينه واقع اولدوغك ولحكامي ايله متصف ايدوكوك بعده عين ثابتك دخي حقك
ذاتنك ظلي ايدوكن بيله سن ذات حق شئونى ايله ملتبس اولدوغي حالده ودخي بله سنكه سنك
حقه نسبتوك افتقار ايله در وانوك سكا نسبتي غنا ايله در مثلا ظلك شخصنه افتقاري وشخصك
ظلدن غناسي كبي اگرچه ظهوراسماده افتقاري ثابت ايسه ده شخصك ظهورنده ظله افتقاري
كبي حتى بو جملهدن صكره اكاه اولاسنكه ما سوى الله ذات الهيه نه مرتبهدن ونه حقيقتدن فقر كلي
ايله متصف اولدي يعني جميع امورنده بجوده محتاج مطلق اولدي وبوندن صكره بجوده فقر نسبتي ايله متصف
اولدي بعض ممكنك بعض اخره افتقار ايله ثابت اولور مثلا بعض ما سوانك بعض اخره شرطيتي ايله
ثابت اولان ومعديتي ايله اولان كبي وبونلر امثالي اسباب جزئيه نه وار ايسه قوله وحتى نعلم
من اين ومن اى حقيقة اتصف الحق بالغنى عن الناس والغنى عن العالمين وبو جملهنك نهايتنده
بله سنك حق تعالى نه مقامدن ونه حقيقتدن اوتوري ناسدن غنا ايله متصف اولدي بلكه
عالملردن غنا ايله امتياز بولدي حاصل كلام بو احتياجك منشائي وبو فقرك مبدائي عبوديتدر
نته كه غنانك باعثي ربوبيت اولدوغي كبي اگرچه بعض اسباب خارجه سببي ايله ممكنات بعض اخره
محتاج وفقيردر لكن احتياج نسبي در حقيقي دكلدر يعني جهت عبوديتدن دكلدر زيرا جهت عبوديتدن
جملهسي حقه محتاجدر اگرچه محجوبلر بلمز ايسه ده شروط واسبابه نظر اتمك ايله قوله واتصف
العالم بالغنى اى نعنى بعضه عن بعض من وجه ما هو عين ما افتقر الى بعضه به دخي بوندن
صكره ايده سنكه عالم نه حقيقتدن غنا ايله متصف اولور يعني بعضي بعض اخردن نه وجه ايله غني
اولور كه اول وجه وجه افتقارك عيني اولميه مثلا اجزاء عالمدن ماء كبي تبردندن يعني برودت كيفيتن
حاصل اتمكده شمسدن غنيدر لكن حرارت غريزيه كيفيتن حاصل اتمكده شمسه محتاجدر پس وجه غنا وجه
احتياجه مغاير اولدي بعده شيخ قدس سره ما سوانك حقه افتقار كليسي وبعض ما سوانك بعض اخره

[margin:]
... عين ثابتنك ظلي اولدوغك بلسين
... وجود اوزرينه واقع اولدوغك واحكا...
... متصف ايدوكين وبعده عين ثابتنك
... حقك ذاتنك ظلي ايدوكين بيله سن
... حق شئونى ايله ملتبس اولدوغي حالده

و عالم الجوء اسبابك اعظمى اصلا
في الحقيقة مسبب الاسبابدر زيرا م
اشياده ذات حقدر وسائر ا
تأثيرات ... تاليدر حقيقة
اسماسيدر زيرا ذات من حيث
منزهدر بلكه من حيث الاسماء و
عالم اورتاسنده نسبت موجوده

افتقار جزئيسن بعد الاجمال بيان ايدوب بيوردركه قوله فان العالم مفتقر الى الاسباب بلاشك
افتقارا ذاتيا واعظم الاسباب له سببية الحق ولا سببية للحق يفتقر العالم اليها سوى الاسماء
الالهية زيرا عالم كليات وجزئياتيله اولا وجودنده وبعده بقاسنده شكسوز اسبابه محتاجدر
واحتياج امر ذاتيدر زيرا نفسنده ممكندر واسباب عالمك اعظمى في الحقيقة حقدر كه في الحقيقة
مسبب الاسبابدر زيرا مؤثر حقيقي وجود اشياده ذات حقدر وسائر اسباب مظاهر تأثيرات
اسماسيدر حقيقتده دكل الا سببيت اسماسيدر زيرا ذات من حيث هي سببيتدن منزهدر بلكه
من حيث الاسما وذات احديتايله عالم اورتاسنده نسبت موجوده سببيتدر قوله والاسماء الالهية
كل اسم يفتقر العالم اليه من عالم مثله او غير الحق دخي اسماء الهيةهر براسمدر كه عوالمدن بر عالم اكا
محتاج اولا عالميده اولمثلندن اولدوغى حالده يا خود عين حقدن اولدوغى حالده كه شئوني
ايله ملبس اولا قوله فهو الله لا غيره پس هر اسم كه عالم اكا محتاج اوله الله در زيرا اسماء
الهيه دندر اسم خود من حيث الحقيقة مسمانك عينيدر غيري دكلدر مكر من حيث التعين اوله
قوله ولذلك قال الله تعالى يا ايها الناس انتم الفقراء الى الله والله هو الغني الحميد اولجهتدن
كه حق تعالى بيورر مؤمنلره خطاب ايدوب كه سزلر الله محتاج سكوز خاصة غيره محتاج دكلسزلر
اللهدن غيري به محتاج اليه حقيقي اولسه تخصيص بالذكر اتمزايدي بعده غناي مطلق صفتني دخي ذاتنه
تخصيص بالذكر ايدوب بذاته غنيدر وبفضله حميددر ديدي قوله ومعلوم اننا افتقار من
بعضنا لبعضنا فاسماؤنا اسماء الله اذ اليه الافتقار بلاشك ومعلومدر كه بزم بعضموزك بعض اخر
موزه افتقاري ثابتدر پس بزم بعض اسماموز اسماء اللهدر اكا محتاج اولدوغى جهتدن واقتضا بودر كه
اول محتاج اليه اولمسما اسم دن ايله مسما اوله قوله واعياننا في نفس ظله لا غيره فهو هويتنا لا هويتنا وبزم
اعيان ثابته موز نفس الامرده ظل حقدر غيري دكلدر پس مقتضاي حال اوزره حق بزم هويتموزدر اما من
حيث التعين دكلدر قوله وقد مهدنا لك السبيل فانظر يعني حق تعالى جميع اشيانك حقيقتي واجمالده
عيني وتعين وتفصيلده غيري اولدوغنه طريق واضح دوشه دك وسبيل مستقيم كوسترد ك پس نظر

مطلب حكمت احديه
احديه فعليه بيان ايدر

رقيق ايله نظر ايله وفكر عميق ايله تفكر قيل تا كه جميع اشياده عين واحدك تجلاسن تماشا ايده سنكه
شاه راه حقيقت بودر غيرسى اوهام وخيالاتدر فص حكمة احدية في كلمة هودية وفتاكه كلام
شيخ لخى كلمهٔ يوسفيه ده احديت ذاتيه واحديت اسمائيه سخن اولدى ايسه انى احديت فعليه ايله موصوف
اولان حكمت هوديه يه ارداف ايلديكه سابق لاحقه مناسب وملاحق اوله زيرا هود عليه السلام كيجه
وكوندوز قومنى احديت فعليه يه دعوة ايدر ايدى قوله ان الله الصراط المستقيم ظاهر غير خفي
في العموم يعنى احديت جميع اسما ايچون صراط مستقيم ثابتدر كه جميع طرق اسماء وسميات اكا منتهيدر
وجمله سنه محمددر پس جميع اسمانك نسبتى وتوجهى وجه استقامتنه وجانب توحيده در متن
جهنمده مديد اولان جسر مستقيم حديد من السيف ودقيق من الشعر در قنطرهٔ حقيقتدر كه حكم
شريعتك ظل ممدوديدر وصراط من نور عموم خلايقه ظاهردر خفى ومستور دكلدر يعنى ظلال
حق واحكام اسما اشكار وهويدادر اگرچه كه بعض خلايقه ظهورندن خفى كورنسه بعيد صايلمز امادوى
البصاره كوره دكلدر زيرا هر كاه كه حقيقت مظهرى اولدوغى اسم انى كورر قبله كاه وجوددر قوله
في كبير وصغير عينه وجهول بالامور وعليم يعنى عين عينيه سى وهويت ذاتيه سى ايله هر كبير وصغيرك
صورتنده ساريه ودخى جهول امور وعليم امورده موجوددر قوله ولهذا وسعت رحمته كل شيء من
حقير وعظيم يعنى ذات حقك جميع اشياده سريانى اجلندندر او توريد كه رحمت وجودى اشيايه
واسع اولمشادر ايله وجودكه عين حق معبوددر قوله وما من دابة في الارض الا هو آخذ بناصيتها ان
ربى على صراط مستقيم وهر دابه يوقدر كه روى ارضده متحرك بالاراده اوله الا حق سبحانه
وتعالى هويت ساريه سى ايله انى ناصيه سندن اخذ ايتمشدر پس حركات وسكونى تابع حق وحق
انوك تصرف امورنده متبوع مطلقدر ناصيه تشخصك وارلغندن كنايه در وجه كبى پس اولدر
اخذ كه هر شى اشيادر صراط مستقيم اوزره متحركدر بلكه صراط مستقيم عين حقدر پس اكا تابع اولان
حقيقت مطلوبه سنه راجع وعايد اولور قوله فكل ماش فعلى صراط الرب المستقيم فهو غير مغضوب عليهم من
هذا الوجه پس هر ماشى صراط اولان البته ربسنك صراط مستقيمى اوزره ماشيدر يعنى ربنك علمنه موافق

حكمت

حركت ايدر پس رنى كندوكى صراط مستقيم اوزره ماشى اولدقلرندن بو وجهدن مغضوب عليه اولماز زيرا
ربنك على واراده قديمه سى مقتضاسنجه مشى ايتمشدر بخلاف متحق غضب رب اولنلر اما وجه اخردن كه كندو
ربنك دعوتنه مخالفدر اكرچه ربلرندن دعوتنه موافق ايسه ده مغضوب عليه اولور قوله وما
هو ضال يعنى اولماشى مغضوب عليه اولمادوغى كبى ضال دخى دكلدر بو وجه نسبت ايله اكرچه
وجه اخردن ضال ايسه ده نته كه غضبده مذكور اولدى قوله وكما كان الضلال عارضا كذلك
الغضب الالهى عارض ونته كه ضلال امر عارضى اولدى غضب الهى دخى امر عارضى اولور زيرا ضلالك
مسببيدر يعنى غضب الهى ضلال عبددن ناشى ولماغله ضلالك سببى اولور يوخسه حد ذاتنده هر مولود
فطرة اسلام اوزرينه ولادت ايدر يهوديه ونصرانيه ومجوسيه ابوينه تابعيت ايله حاصل اولور
قوله والمال الى الرحمة التى وسعت كل شئ وهى السابقة پس غضب وضلال عارضى اولنجاق
مآل ومرجع رحمت اولور ايله رحمت كه جميع اشيايه وسعت ايله دكلى موجوده سبقت ايتمشدر اكر سائل
سؤال اعتراض ايدرسه كل مولود يولد على فطرة الاسلام ايله استعدادات ازليه غير مجعوله نك
ميانده نجه توفيق اولنور جواب مجيب مدقق كلام اهل الله وشهود قلب آگاه افاده ايتدوكى اوزره
بودر كه فى الواقع جميع ارواح فطرة اصليه ده طالب سعادت وقابل هدى در نته كه خطاب الست
بربكم ده جواب بلى بو معنايه دليل ظاهر وهويدادر لكن عروض ضلال استعداد جزئى تعينى سببى ايله
اولور كه اول استعداد عين ثبوتيه علميه مرتبه سنده ايكن ظلمت ضلاليه سى نور استعداد ذات حقانى ايله
مختفى ومستور اولور زيرا انوار قاهره حقانيه نك قوتنده انوار ظلمانيه مضمحل ونابديد قالور لكن
غواشى طبيعيه نك غشيتى وحجب ظلمانيه متاسفه نك توارد زياده اولدوغجه اول استعدادات
باطله رنك وجودى بولوب لباس اعراض ايله ظهور وشهود اقتضا سنه باشلر معلوم اوله كه سبقت
رحمتى على غضبى ده سبق رحمت غلبه رحمت معناسنه در زيرا ذوق اكابرده جلال وجمال صفتلرى متساويا ندر
متفاوتان دكلدر افراد مظاهرلرى دخى بويله در زيرا تجليات وظواهر غير متناهيه در مفهوم اوله كه
نفوس ناطقه انسانيه بعض علماء قديم موصوف بالقدم وبعض علما حادث مسبوق بالعدم ددكلرى

نفس ناطقه انسانيه قديم عند البعض
حادث عند البعض

نفس قدیم السعداء کلی حسبیله

نفس حادث السعداء جزئی حسبیله

بعون الله توفیق ممکندر فی الحقیقه نفسه قدیم دیمك مرتبه وحضرت حسبی ایله درکه تعدادکی دائره سیدر وهنوز اول مرتبه ده نفسك تعینی ولون وجود ایله تلونی یوقدرته که حادث دیمك استعداد جزئی تعینی وظهور کونی مرتبه سنده درکه نفس ناطقه اول طبقه ده رنك وجود ایله متلون وتعینات کونیه ایله متعین ومتکون اولورنته که ارواح کملین مرتبه اشباحه کلمزدن مقدم کندو مظهرن ادراك ایدردو ترکیب عنصری سنك مبادی سی تربیتنه مباس اولوردیرلر والله اعلم

قوله وکل ما سوی الحق دابة فانه ذو روح وقتا که دابه دن ظاهر ومتبادر حیوانات معروفه اولدی ایسه کشوف عارفینه مخالف ولماغین بیانه محتاج اولوب بیوردیلرکه جسم مطلق تحتنده داخل اولان ذی ارجل که ما سوی حقدرکرك حیوانات ونبات وکرك جماد جمیعا دابه درزیرا وان من شیء الا یسبح بحمده ولکن لا تفقهون تسبیحهم حکمنجه جمله سی ذو ارواح وهر برسی مشتاق ولدن غایت مطلوب سنه صراط مستقیمنده متوجه وعرتاجدر قوله وما ثمه من یدب بنفسه وانما یدب بعده دخی ما سوای حقده که موجودات عینیه در بنفسه یعنی کندو ذاتندن متحرك یوقدر بلکه ذی واسطه سیله یعنی اعیان علمیه حرکتنا یدر پس بونلرك حرکاتی تبعیت ایله اولور اصالتا ایله اولماز وجمله سنك حرکاتی بالواسطه حقه راجعدر مثلا حضرت حسبی ایله که اولحق تعالی ذاتی ایله ذاتینه تجلی ایدر بعده اسماسنه تجلی ایدر واثر تجلی بر اسمك صورتنده حاصل اولورکه اول صوره علمیه وعین ثابته دیرلر بعده اول اسمك صورة روحیه سنده بعده نفسیه سنده بعده حسیه سنده تجلی ایدر پس بو تجلیات وحرکاتك جمله سی حقه عاید اولور مبدأ المبادی حق وصورة سائر توابع مطلقدر قوله فهو یدب بحکم التبعیة للذی هو علی الصراط المستقیم فانه لا یکون صراطا الا بالمشی پس اول ما سوای دب بر دبه تبعیتا ایله حرکت ایدرکه اول دب صراط مستقیم وزره مشی ایدر کان لشیه معترضه اولورکه حق عین صراط ایکن نجه ماشی علی الصراط اولور ازالسی بودرکه صراطك صراط اولماسی مشی ایله ثابت اولور وربا نجون مشی علی الصراط لسان هوده ام ایله ثابتدرکه ان ربی علی صراط مستقیم دریعنی ماهیت صراطك تعینی مشی ایله ثابتدر بوسه صراط مستقیم عین حقدر تعین خاصی

یوقدر

يوقدر وثبوت وشيئ كرو صفات ماشيه سي يعني مظاهر صفاتي واسماسي بيله در صفات ايسه في الحقيقه
عين ذاتدر حاصل كلام رب تعالى كاه عين صراط كاه ماشي على الصراط اعتبار اولنور عارف موحد بو
معنايه شاهددر قوله اذا دان لك الخلق فقد دان لك الحق يعني قچن خلق سكا مطيع وطريق انقياده
اوزره ماشي اولسه پس حق دخي سكا مطيع وطريق انقياد اوزره ماشي اولسه پس حق دخي
سكا مطيع وطريق انقياد اوزره مشي ايدر زيرا ناصيهٔ خلقي اخذ اولنوب انلري صراط مستقيم
اوزره جكر البته كندو دخي صراط مستقيم اوزره بالذات ماشي اولور نته كم مأخوذ اولنلر بالتبع
ماشي اولور قوله وان دان لك الحق فقد لا تتبع الخلق يعني هر كاه كه حق تعالى سكا تجلي ايده وصور تكره
ظاهر اولوب سكا اسراريني كشف وهويدا قله كاه خلق سكا تابع اولور لر مناسبت روحانيه سببي ايله
مثلا مريدلرك اوليايه تبعيتي كبي ومؤمنلرك مطلقا انبيايه انقيادي كبي وهر كاه تابع اولماز
لر بلكه انكار وابا اوزرينه اولورلر كفار وعصاة مؤمنين دن اصحاب استكبار كبي قوله فحقق
قولنا فيه فقولي كله الحق فما في الكون موجود تراه ماله نطق پس سن بزم قولمزي حق وصدق
بيل قولمز مذكورده اولدوغي حالده يعني انقياد خلق انقياد حقي مستلزمدر دو كموز قولمزده
پس بزم قولمز كلي سي حقدر واعراض قلبيدن منزه مطلقدر نته كه صدر كتابده اشارت اونمشدر
پس عالم كونده وشهادتده بر موجود يوقدر كه انوك ايچون نطق اولميه ومعلوم اوله كه نطقدن
مراد لسان حال ايله اولان نطق دكلدر نته محجوبلر اويله ظن ايدرلر زيرا شهودلري يوقدر ياخود
شهودنا قصدر ومدعايه شاهد حديثده وارد در كه بيورديلر كه مؤذننك صداسي ايرشدوكي
موضعه دكلو رطب ويابس لسان حال الله شهادت ايدرلر وعارفلر اشدورلر وشيخ فتوحاتده
بيوردر كه بز تسبيح احجاري لسان نطق ايله اولدوغي سمع ظاهري ايله استماع ايدر دز وايما نموز
متزايد اولوردي ديرلر قوله وما خلق تراه العين الا عينه حق ولكن مودع فيه هنا صور حق
يعني عين انسانك شعلهٔ بصريسي تعلق اتدوكي اعيان عالم شهادتده بر مخلوق يوقدر الا كه
انك عين ثابتي وحقيقتي باقيه سي حقدر اما بصر حديد كوره بلور ونفس مرآته نظري تعلق

تسبيح الاشياء

اتدکده نور بصری نقش صور تندن نافذ اولوب عموم مراتبه حقیقتی کوره بیله نته که شعر بز بود
ده اولان تشبیه لطیف بو معنای شریف مشعردر شعر لفظ خوش ومعنی ظاهر در ایب مصفات
جواهر در زیرا بوطائفه مظاهردن الفاظ وکلمات ایله تعبیر ایدرلر حقایق وظواهردن معانی ایله
تفسیر اولندوغی کبی پس حضرت شیخ قدس سره اشیا من حیث الحقیقه عین حق اولدوغنه
مصرع اولده اثبات ایدوب ومن حیث الصور غیر حق اولدوغنه مصرع ثانیده دلالت اتدی
صوندن جمع صورتدر و حق جمع حقه در ضم حا ایله ایکی سی دخی تمر و تمرة کبی یعنی حق خلقده ابداع
اولنمش جوهر منزله سنده در مفید مطلقده ودیعت اولندوغی کبی حقیقتی جوهر وصوری
حقه لره بکزرلر در تحقیق شریف معلوم اوله که بو مقامده تحقیق ذوقی بودر که اعیانده مشهود
اولان اولانذات حقده دکلدر یعنی من حیث الذات دکلدر بلکه من حیث الالوهیتدر بو مرتبه یه
وجود عام دخی اطلاق اولنور یعنی خسه وجود بحث بصیرت ایله کورنمز بو تحقیق ینه شیخک کلماتندن
استفاضه اولنمشدر ذوقوز وشهود مز شاهددر که بحتک شهودی علم او زرینه مقدمدر
بلکه ذات مشهود اولور معلوم اولماز اما الوهیت معلوم اولور مشهود اولماز معنای اولک عکسیدر ویو
مقامده معلوم دروکی الوهیت مرتبه سیدر والله اعلم قوله اعلم ان العلوم الالهیة الذوقیة الحاصلة
لاهل الله مختلفة باختلاف القوی الحاصلة منها مع کونها ترجع الی عین واحدة معلوم اولا که
حضرت الهیه دن و مرتبهٔ وجود عامدن مستفاض اولان علوم کشفیه که اهل اللهه وجودن حاصل اولور
وکشی بو عمله ما سوادن تفریغ قلب وسوی حقه توجیه دل ایله واصل اولور علم مز بور مظهری
وعلتی اولان قوای مختلفه نک اختلافی ایله مختلف اولور اکرچه بو علوم قوانک جمله سی عین
واحده راجع ومتعلق منفرده عاید درکه ذات احدیتدر زیرا حواس خمسهٔ ظاهره نک علم مز بور
هر برنده بر کیفیت حاصله درکه اول حاسه نک حاصهٔ لازمه سی کبیدر که اخرده بولنمز مثلا
بصرده حاصل اولان کیفیت علمیه سمعده اولمز عکسی دخی بو یله در کذلک حواس باطنه نک
دخی ظاهره یه نسبتی افراط حاسه نیتنک بری برینه نسبتی کبی مغایرتی متضمندر نته که مظاهرلرنده

دخی حال بو منوال اوزره جاریدر قوله فان الله تعالی قال کنت سمعه الذی یسمع به وبصره الذی یبصر به ویده

الذی یبطش بها ورجله الذی یسعی بها فذکر ان هویته هی عین العبد فالهویة واحدة والجوارح مختلفة علم فی بو

عین واحده رجوعنک تعلیلیدرکه بیورر یعنی الله تعالی دیرکه بجم عبدم بکا تقرب ایتسه یعنی نفس الامرده

مقربدر لکن تقربنی ادراک ایتسه بو معنا ظاهر اولورکه بن انوک سمعیم بنم سمعم ایله ایشدر وبصرم که اول بصر

ایله کورر ویدیم که اول ید ایله بطش ایدر ورجلیم که انونکله سعی وحرکت ایدر پس غشای غفلت عبدک

عیننده زایل وغشای ظلمت مضمحل اولور صبح حقیقت طالع ورخشان وشمس معرفت لامع وتابان اولماغله

تدارک ایدرهویت حق جواهر بیکرک وجوارحده منطبعه اولان قوی وقدرک عیننده ایله جوارح که عین عبد

ایدی پس عین عبد عین حق اولوب مقید محض مطلق والحاق هویت دخی هویت واحده کورونور غایة الامر جوارح

قوای منطبعه سی ایله مختلف ومتعدد نمایش ایدرلکن هویت مذکوره عاید اولماغله عین واحد اولور وذلک

وحدت بولور وبو مقدمه لردن نتیجه وحاصل قرب نوافل اولور ولکل جارحة علم من علوم الاذواق یخصها

دخی هر بر جارحه وقوی ایچون علوم اذواقدن وکشوفلدینا ندن اول قوة خارجیه مختص بر کیفیة

علمیه ظاهر اولدیکه اول کیفیت ظاهر مظاهرده بولنمادی زیرا هر جارحه وقوی بر اسم مخصوصک اثر نوری

واسم مزبورانوک سبب ظهوریدر قوله من عین واحدة تختلف باختلاف الجوارح یعنی علوم مزبوره ندک

جملهسنک فیضی منبع واحددن وعین منفرددن ایکن کیفیات مظاهر ایله متکیف وهر بر کیفیت کیفیت

اخری به مخالف اولدی زیرا انسان مجمع جمیع اسما اولماغله کرک روحانی جسمانی مغایرة الممکنات

ومتخالفة القوی اولدی اولسببدن عالم کبری ایله مسمی قلندی نته که مدعای مزبوره دلیل ایچون ومعقولی

محسوس ایله تمثیل ایدوب بیورر قوله کالماء فانها حقیقة واحدة تختلف فی الطعم باختلاف

البقاع فمنه عذب فرات ومنه ملح اجاج وهو ماء فی جمیع الاحوال لا یتغیر وان اختلفت طعومه

یعنی نته که جوهر ماء حقیقة واحده ایکن طعمنک کیفیتی عذوبه وملوحة ایله مختلف اولور زیرا

بقاع متغایره نک کیفیات مختلفه سی ایله متکیف اولور مثلا رؤس جبالدن متولد اولان ماء

عذب فرات اولوب شاربندن ازالهٔ عطش ایدر اما سواحل بحر مواج واراضی شوره دن

حاصل اولماغه میاه ملح اجاج اولوب طبعنده اولان غش مفرط سببی تعاطی سندن مزید عطش
اولمغین بلکه مزید اولور لکن جمیع احوال النده ما به ما الاطلاق اولنور حقیقه مسمی متبدل اولمغین
تغایر و تبدل اعواض و نسبیدن حاصل اولور نته که حقیقت علیده دخی عین واحده در اضافات
قوی و جوارح ایله متعدد اولور قوله وهذه الحکمة من علم الارجل حکمت مشار الیه که اخذ
نواصی اولان ذات معبودک احدیت شهوددر علم ارجل قبیلندندر یعنی سمع و سلوک ایله
حاصل اولان علمدندر وقتا که سلوک ظاهر رجل ایله اولدی ایسه سلوک باطنی دخی
آرجل ایله تعبیر ایدوب بینهماده مشابهته اشارت ایتدی قوله وهو قوله تعالی فی الاکل
لمن اقام کتبه لاکلوا من فوقهم ومن تحت ارجلهم یعنی علم ارجل حق تعالینک اقامه کتب
ایدنلر حقنده اثبات ایتدوکی معنیدر بیوردر که شونلر که حق کتابا بالذره تعاطی ایدوب ظهور
معانیسنه معرفت و بطن حقایقنه اطلاع کشف حاصل ایدوب مقتضاتی ایله حق علمن
رعایت ایدرلر یعنی روحلرینه علوم عالیهٔ الهیه فایض اولوب عمل منسوبلرینک نتایج صحیحه سنه
فایز اولوردیمکدن کنایتدر زیرا اثمار اشجارکه عطای اسمانیدر و علوم الهیه بونلره مشبه
واقع اولمشدر نفسنده زراعت ارضیه ایله مکسوب اولان نعمت کبی دکلدر زیرا هر سنه عمل جدیده
محتاج اولماز تحت ارجلدن اکل بویله دکلدر صاحبی عمل جدیده محتاج اولور محصل کلام
ما فوقدن اکل علم وهبی و ما تحتدن اکل علم کسبیدر وهبی دخی کرک کیفیت عمله متعلق اولسون
کرک قبل العمل الهام ایله اولسون عامدر اکرچه بحسب الظاهر اقامه کتبه مترتب قلندی ایسه ده
زیرا مجرد اجتماع و مقارنت علت و سبب اولمانی موجب اولماز قوله فان الطریق الذی هو الصراط المسلوک
علیه والمشی فیه والسعی فیه لایکون الا فی الارجل یعنی حکمت من بوره علم ارجلدر دیوکوزدن علتی بو
بودر که زیرا طریق دخی و کوزدن که نفس صراطدر محل مشی و مروردر مسلک ذهاب و عبوردر مادام که مقام
صورتده اولان انده مشی و عبور ارجل ایله واقع اولور پس چون سلوک معنوی مشی صوریه ضمنا
تشبیه اولندی مشبه به ایچون ارجل اثبات قلندی قوله فلا ینتج هذا الشهود فی اخذ النواصی بید من هو

على صراط مستقيم الا هذا الفن الخاص من علوم الارزاق يعني وقتا كه سلوك معنويدن حاصل ولان
علم مز بوده علم ارجل الطلاق اولندى ايسه پس اخذ نواصيدن شهود احديتى منتج اولماز يعني صراط
مستقيم اوزره راسخ القلم القدم اولان اخذ النواصى نك احديتنده كه شهود ظاهر ومعلم قلمن الا بو فوق
خاص جليل الشان كه علم ارجلدن وبونك لبن لدنيس لب وذندان ذوقا يله خاص ولان اهل عرفانكه
مظهر عقل كلدر بعده جون قايد خلايق راه مستقيمده حق ايدوكن بلدردى ايسه پس سابقو دخى خلايقى
معاد لا يقنه حق ايدوكن مقتضاى توحيد حقانى اوزره ذكر ايدوب بيوردى قوله ونسوق المجرمين
وهم الذين استحقوا المقام الذى ساقهم اليه بريح الدبور التى اهلكهم عن نفوسهم بها يعني حق تعالى بيوردى
اولمجرملركه استدعاى ازليه لرى مستدعا سيجه اولان صراط مستقيمده مظهر هدا ومصدر فساد وردى
اولوب كاسب هيئات رديه ظلمانيه وصفات ذميمه شيطانيه اولمقايله مستحق اولدقلرى مقام كه
دائره حكم مضلدر اكا داخل قلمق ايچون سوررديعني سبب ريح دبور ايله انلرى ادبارندن يعني بهايم
كبى اردلرندن سوور صفت دبور جهت خلقه ظلمانيه در اهلاك تعذيبدر زيرا ريح حار صورة ناردر
فقيرايدر فقرانك لطف وبلا علتنه تكرار اولكه كان كروه مسلمين نواصى وجوهدن شرايف خيولى
كبى جراكاه رحمتنه جكلوردى بو تعبير ايدروقوم مجرمين اولئك كالانعام بل هم اضل وكانهم حمر
مستنفرة فرت من قسورة اردلرندن عصاى شيبان راعى ايله مذايح عذابه القا اولنوبلردى بو
تعبير ايدراكوجه فرقتين دخى اخذربنه نسبت كذركاه مستقيمدن كجوردستا استعدادى صوندوغى
جاملك شرابن ايجوب اول وجه ايله سكران اولان مستحق عذابه اولماز مكر وجه لخولن اوله نسب
واسماعر وضدن حاصل اولماز كيفيات ايله نته كه سابقا مذكور اولندى لاحقا دخى مسفور اولور
انشاء الله تعالى قوله فهو الاخذ بنواصيهم والريح تسوقهم وهى عين الاهواء التى كانوا عليها الى جهنم
پس فرقه عصاة مسلمينك ناصيه وجودندن اخذ ايدجى وصراط استعدادده جبر وخير قلجى حقدر
وريح طبيعة وهواى نفسانيه دخول جهنمه سوق ايدر حال بوكه اول ريح ضلال شوهوا لردر يعني دركه
دنياده موكوب مهيا لرى ومتبوع ماوى لرى ايدى عقباده دخى دخول جهنمه داعيه حصول

اولدر قوله وهی البعد الذی کانوا یتوهمون یعنی اول جهنم دکلری مقام شول بعد موهوم مدرکه

انلر اول بعد توهم ایدرلر ایدی زیرا حقیقة حقه ولحاظ وجود مطلقه علملری حاصل دکل ایدی

حال بو که بعد نفس الامری ذات حقدن امر بعید در اشیایه حقدن اقرب یوقدر ونحن اقرب الیه

من حبل الورید بو مدعایه شهید در قوله فلما ساقهم الی ذلك الموطن حصلوا فی عین القرب

فزال البعد فزال مسمی جهنم فی حقهم وقتا کر حتی جل وعلی صورة اهوالری اولان نریخ دبور ایله

انلری موطن مزبوره سوروب واسم منتقم مرور سنین وشهور ایله انلردن وفور تعذیب وایلام

ایله حق انتقام الوب ونجات بولدیلر بعد وهمی قرب حقیقیه ونار عارضی نور اصلیه یه متبدل

وحکم جلال صفت رضای عبدله عین حالده متحول اولوب مذاق معرفتلری عسل مصفیء توحیدله

حلاوت حاصل ایدوب ذاتلرنده عین قربه کوردیلر اول بعد موهوم نابود ومضمحل اولدی مسمای

جهنم قالوب اسم جهنم زایل ولذی باقی نعیم رضوان وروح وریحان قالدی قوله ففازوا بنعیم

القرب من جهة الاستحقاق پس اول مجرملر نعیم قربه استحقاق واستعداد جهتندن واصل

اولدیلر زیرا حق تعالی بو مقام لذیذی انلره من واعطا طریقندن ویرمدی بلکه مکافات

جزا سبیلندن ویردی پس عمل وکسب ایله حاصل اولماغله نعمت مزبوره من غیر عمل وکداولدن

نعمتدن لطفلو کورندی نتکه معنای مزبوری مذکور اولاجق عبارهٔ شریفه متضمن در بیورد

قوله فما اعطاهم هذا المقام الذوقی اللذیذ من جهة المنة وانما اخذوه بما استحقته حقایقهم من اعمالهم

التی کانوا علیها حاصل کلام عطایای الهی عبادته ایکی نوعدر اول محض فضل ومنتدر که مقابله عمل

وعبادتده اولمز نوع ثانی اجر وجزادر که کسب واستحقاق له اولور مجرملره ویرلن نوع ثانیدر اول

دکلدر قوله وکانوا فی السعی فی اعمالهم علی صراط الرب المستقیم لان نواصیهم کانت بید من له هذه

الصفة یعنی حال بو که مذکور مجرملر اندکلر سعی وعملده یعنی متابعة هوا وذللرده ربلرینک صراط

مستقیم اوزرینه ایدیلر زیرا بونلرک ناصیه لری یعنی ارادتلری دب حاکملرینک النده ایدیکه اول ربک حکم

استقامت علی الصراط ایله متصفدر قوله فما مشوا بنفوسهم وانما مشوا بحکم الجبر الی ان وصلوا الی عین

القرب

القرب پس بو محلر موطن جهنمه کندو اراده تلری ایله کتمدیلر بلکه حکم جبر قسر ایله کتدیلر زیرا انلری اولمشیت ناصیه لرندن اخذ ایدوب جبر اندی تا که انلری عین قربه واصل اولوب بعد و همی لری زایل اولنجه قوله ونحن اقرب الیه منکم ولا تبصرون یعنی حقك عموم قرب حضرتنه بو ایتا ایله استدلال ایدرلر بیوردی بز اولمیته سزلردن سزلردن اقربوز سن احیا ایکن انلره قریبوز کورمزسن قوله

وانما هو یبصر لانه مکشوف الغطاء فبصره حدید اولمیت صاحب قرب اولدلغندن قرب حقی مشاهده ایدر که پرده بصری مکشوفدر پس عین بصیرتی کشاده و روشن در و نور حدیقی نافذدر اما سن وراء حجابده مستور و مغطا سکوزا نوکیجون صفاتم و ذاتم کورمزسن قوله

فما خص میتا من میت ای ما خص سعیدا فی القرب من شقی ونحن اقرب الیه من حبل الورید پس حضرت حق نسبه قربده میت میتلردن تخصیص اتمدی یعنی شقیده سعیده میاننی فرق اتمیوب بلکه تعمیم قرب ایچون ونحن اقرب الیه من حبل الورید دیدی قوله وما خص انسانا من انسان

فالقرب الالهی من العبد لا خفاء به فی الاخبار الالهیة فلا قرب اقرب من ان یکون هویته عین اعضاء العبد وقواه پس نسبه قربده انسان دخی انسانلردن تمییز و تخصیص اتمدی بلکه تعمیم اتدی اولسببدندر که عبده نسبتا ولنان قرب الهیده عبد مؤمن بولدی شقی و کرك سعید هر کز بعد و خفا یوقدر اخبار الهیده حتی مستوفادر زیرا مثلا عبدك هویتی عین اعضای عبد و عین قوای عبد اولمقدن اقرب بر نسنه قربیته متصور میدر حقك خلقه دخی نسبت قربیه سی هویتك اعضایه نسبتی مشابهسنده در مثلا حقیقت حق خلقه هویت کلیه منزله سنده در و خلق دخی هویت حقه اعضا و جوارح مرتبه سنده در لکن حاشا و شتاره من حلول و اتحاد و فعل و قبولکو جر اهل ذوقه نسبت بو معنا کوندن روشن و هویدادر اما محجوبه کوره سواد لیلدن اخفادر قوله ولیس العبد سوی هذه الاعضاء والقوی حال بو که مسمی بالعبد اشارت اولنان اعضا و قوادن غیری دکلدر قوله فهو حق مشهود فی خلق متوهم پس حق عین قوای عبد اولجاق اول عبد حق مشهود اولور خلق متوهم صورتنده کرا اول صورت ظل متخیلدر قوله فالحق معقول پس خلق امر معقولدر

ادراك ايلمز الا عقل و خيال ايله بلكه وجودى ايكى سنه مخصوصدر مرآت كبيدركه حقى
كوسترور دركندو كورنمز قوله والحق محسوس مشهود عند المؤمنين واهل الكشف والوجود
وما عدا هذين الصنفين پس حق تعالى خلقده ظاهر و محسوسدر مؤمنلر اعتقادنده كه انلر
انبيايه مقلدلردرانته كه حضرت رسول صلى الله عليه وسلم لسان بيانندن بيورمشدر ان
تعبد الله كانك تراه و دخى اهل كشف وشهود و وجدان قتنده حال بويله در اما بو ايكى صنفدن
ماعدا سنده كه بونلر نظرى فكرلرنه تابع اولمشلردر و حكما و متكلمين و عامهٔ خلق كبى بونلرده
امر بر عكسدر قوله فالحق عندهم معقول والخلق مشهود يعنى حق بونلر قاتنده معقولدر
خلق محسوسدر زيرا بونلر حقى وراء خلقده بر امر معقول تصور ايدرلر و خلقدن بالكليه
تنزيه ايدرلر قوله فهم بمنزلة الماء الملح الاجاج پس طائفه ثانيه على شوراب شور
يعنى طوزلو صو كبيدر كه اجدكجه تشنه لكى و عطشى زياده اولور شاربنى هر كز قندرمز بونلر
دخى علمى زياده اولدقجه شبهه لرى ارتوب اولور قوله والطائفة الاولى بمنزلة العذب الفرات
السائغ لشاربه دخى طايفهٔ اولى كه مؤمنان و اهل كشف و وجدان در انلرك علمى شول
طاتلو صو كبيدر كه شاربنى قندورور زياده ايدر زيرا علمى كشفى عرفاحتمال خلافى قطع
ايدر قوله فالناس على قسمين من الناس من يمشى على طريق يعرفها ويعرف غايتها پس كلام
سابق سياقنه او ذريته ناسك بعضى محجوب بعضى مكاشف اولجاق شيخ قدس سره تقسيم ايدر
بيوردكه ناس ايكى قسمدر برى بر طريقه سالك اولوركه اول طريقك حقيقتن و غايته مطلوبيدن
بيلوركه حقدر و نعيم قربدر محقق اولوب الوب الم بعددن خلاص اولور قوله فهى فى حقه صراط
مستقيم پس اول غايته مطلوبه اكا صراط مستقيم اولور قوله ومن الناس من يمشى على طريق يجهلها
ولا يعرف غايتها وهى عين الطريق التى عرفها الصنف الاخر دخى ناسدن بعضيدر شونلركه سالك
اولدقلرى طريقك حقيقتن بلميه لر و غايت مطلوبنك حق اولدوغن كليه لرحالبوكه بو دخى
صنف اخريلدوكى طريقك عينى و نهايت مطلوبى دخى حقك غيرى دكلدر بلكه فرق

ما بيني معرفت وجهالة سالكين ايله اولور معنىدر قوله والعارف مدعو الى الله على بصيرة
پس عارف بالله اولان سالك الله بصيرة اوزرينه دعوة ايدر وجهله دعوة ايدر كه داعي
ومدعو ومدعو اليه وطريق جمله سى شئ واحد ايدوكن بيلور يعنى جمله سى عين حق اولوب مغايرة
مراتب واسما حسبي ايله ايدوكن مشاهده ايدر وكوردركه براسم اسم لخوى غيرى اسمه دعوة ايدر
بوصفت جهتدن قوله وغير العارف يدعو الى الله على التقليد والجهالة اما عارف اولميوب
جاهل محجوب اولان دعوتى حجاب جهالة ايله ايدر ومراتب الهيه دن آكاه اولماز عين حقى غير
كوردر وظن ايدركه حق بدايتده مفقود ونهايتده موجود اولا خيرى بو قدر كه بدايت
ونهايت جمله سى مراتب حقاتيه در قوله فهذا علم خاص يأتي من اسفل السافلين لان الارجل
هي السفل من الشخص واسفل منها ما تحتها وليس الا الطريق پس مذكور اولان علم كشف ووجود
ومعرفت وشهود بر علم خاص در كه اسفل سافلين دن حاصل اولور زيرا ارجل شخصدن اسفل اعضاسيدر
واسفل ارجل ما تحتدر وايفاء الشرع اولان سالكون سلوك ايتدوكي طريقدر پس سالكه علم اسفل سافلين
دن حاصل اولدى زيرا تحصيل كمالات جميع مراتب ومقاماته مرور واحد هادن لخوه عبور ايله اولور نته كم
الله تعالى بيورور ولقد خلقنا الانسان في احسن تقويم ثم رددناه اسفل سافلين قوله فمن عرف الحق
عين الطريق عرف الامر على ما هو عليه فان فيه جل وعلا يسالك ويسافر پس شول عارف كه حقى عين
طريق بيلور اولكسنه اوري نفس الامر اوزره بيلور زيرا اولعارف حقده سالك اولور وحقده مسافر
اولور ولفظ فيه ده ضمير حقه عايددر كه فعل سلوكه وسفره ظرفدر زيرا سفر في الاثار والصفات سفر
ذاته منتهى در قوله اذ لا مفهوم الا هو وهو عين السالك والمسافر زيرا معلوم بو قدر عين حق
اوليه زيرا مراتب ظهوردايدر معلوم خود عين سالكدر ونفس مسافردر قوله فلا عالم الا هو پس عالم
بو قدر الا عين حق نته كم بر معلوم بو قدر الا عين حقدر قوله فمن انت فاعرف حقيقتك وطريقتك
پس اي سالك عارف آكاه اولكه انت ايله اشارة اولنان سن كسن وماهية وجودك نه در وموصل
الى المطلوب اولان طريقك نه در يعنى بونلر جمله سى حق ايدوكن بيل قوله فقد بان لك الامر على لسان

الترجمان پس تحقیقا سکا نفس الامر ظاهرا ولدیکه طریق مسالك ومطلوب وطالب وعالم ومعلوم
عین حقدر وغیری معدوم مطلقدر لسانی ترجمان بیانی اتدوکی اوزره وترجماندن مراد یا نفس شیخدر
یا نبیدر قوله اذ فهمت فهو لسانی حق یعنی لو ظاهر ومترجم اولان لسان حقدر قوله فلا یفهمه
الا من فهمه حق پس بو معنای فهم ایتمز الا فهمی حق اولان فهم ایدر نتکه سمع حق وبصری بصر حق
اولانلر کبی قوله فان للحق نسبا ووجوها مختلفة زیرا حقك نسب متعدده سی ووجوه مختلفه سی
وارددرکه بعض ایله لسان ایله اولوب دلدوکن ترجمه وبیان ایدر وبعض ایله فهم اولوب یعنی قوة
فاهمه اولوب معانی خفیه نی سبب اذعان اولور قوله الا ترى عادا قوم هود کیف قالوا هذا عارض
ممطرنا وظنوا خیرا بالله وهو سبحانه عند ظن عبده به فاضرب لهم الحق عن هذا القول یعنی حقك
شیء واحده وایة واحدیه نسبت متعدده ووجوه مختلفه سی اولدوغن بیانی ایدر بیوردیکه کورمسین
قوم عاد که امة هوددر انلره سحابده عذاب نازل اولدقده کوردکلری کبی بو کلن عارض ممطردر
یعنی سحاب باراندن ارضموزه حق احسانیدر دیدیلر والله تعالی یه لابد حسن ظن اتدیلر حق
تعالی خود عبدك ظن حسبی ایله عمل ایدر سری بودرکه هر نفس استعداد قدیمی استدعاسن
تقضا ایدر اول خود اکا نسبت عین رحمتدرکه تقدیر وقضا اولنمشدر پس حق تعالی بو قولدن اعراض
ایدوب اسکوب حکمتا اوزدینه نسبت اتم وانفع اولان قوله شروع اتدوکن بیوردر قوله فاخبرهم
بما هو اتم واعلى فی القرب فانه اذا امطرهم فذلك حظ الارض وسقی الجنة فیها پس حق تعالی
انلره نسبت قربیت قنغسی اتم واجعل بلکه نفعی معجل ایسه اندن خبر ویردی زیرا امطار مطر
ایله ارض نصیبه مصیب اولور امداد حیاته ونفوس ایچون ارض بدنده مکث وثباته سبب اولور
بو خود عین بعد درنتکه بو معنا شرحنده بیوردرکه قوله فلا یصلون الى نتیجة ذلك الظن الا عن
بعد پس قوم من بو راتدکلری حسن ظنك حکمته واصل اولنلر ومطلوب اصلیلرن حاصل قلمزلر الا
زمان بعیدده قیلورلر اولاجلدن حضرت شیخ بیوردر قوله فقال لهم بل هو ما استعجلتم به ریح
فیها عذاب الیم پس حق سبحانه وتعالی اول قومك ظن مامولترندن اضراب وعدول ایدوب

ددیکیسزده ظن اید وب عجلہ ایله استدوکوکز سحاب مطرد کلدربلکه دیجه ر کمانده عذاب الیم
واردر دیدی پس معنای مذکورده کثرة نسب واختلافات وجوه ظاهر اولدی قوله فجعل الریح
اشارة الی ما فیها من الراحة لهم پس حق تعالی لفظ ریح ایله قوم مزبورک نفوس ایچون معنای
ریحه اولنلر راحته اشارة قیلدی قوله فان هذا الریح یریح ارواحهم من هذه الهیاکل المظلمة
والمسالک الوعرة والسدق المدلهمة زیرا بوریح سببی ایله حق تعالی اول قومک ارواحنی هیاکل مظلمه
عنصریه دن و مسلک تنک و دشواردن و حجاب لیلهٔ ظلمانیه دن خلاص اید وب طلوع طباشیر
صبح وانوار واشراق تجلیات قرب دیدارله منور و مشرف قلوب سدف فتح سین و دال الله
ظلمتدر و فنا مراددر حجاب حایل معناسنه جمعی سدف کلور ضمتین ایله وعر فتح واو وکسر عین ایله
صعب صفتدر و فاتی معناسنه قوله وفی هذا الریح عذاب ای امر الیم یستعذبونه اذا ذاقوه
الا انهم یوجعهم فی الحس بفرقة المألوفات دخی بوریحده اول قومه عذاب حاصلدر یعنی بر نسنه
واردر که انلره روحانیتلری جهتی ایله حین ذوقده اول عذاب عذب و شیرین کلور اگرچه بو
یوزدن اول حس جسمانی سببی ایله تلخ و نا مقبول کورونور زیرا غرقهٔ مالوفات و حسرت اولاد
وبنات و آبا و امهات انلرک قلبلرینه وجع ویرر ایدی اما بعد الوقوع ملاحظهٔ مثال و ظهور
کمال ایله عذابی عذب و محنت لذت انتقال اتدی قوله فباشرهم العذاب فکان الامر الیهم اقرب
مما یتخیلونه پس سبحانه و تعالی اول قومک عذابلرینه مباشر اولوب واول توقع اتدکلری عارض ممطردن
کندولره انفع و اقرب اولان امر ظاهر اولدیکه هلاک هیولانیدر قوله فدمرت کل شیء بامر ربها
فاصبحوا لا یری الا مساکنهم وهی جثتهم التی عمرتها ارواحهم الحقیقیة پس اول ریح دبور قوم
مزبورک ظواهرینه متعلق اولان اشیایی فنا و اهلاک و روحلرنی اوساخ بدنیه دن پاک
اتدی بر وجهله که ابدان خالیه اندن غیری نسنه کورنمز اولدی جثه لردن مساکن ایله تعبیر که
وجه میزی بو اولا کنا و لا حقیقة انسانیه نک عالم امکانده اوطانی بدانندر بعده سنک
وکل ایله ابادانی اولان بیوت و مساکن صور ابداندر بالذات حقیقة انسانه مسکن دکلدر

حکمة عذاب

ومساكنده مراد شول جنتلردر كه ارواح حقيقيه لرى انى تعمير ايتمشلر ايدى ملائكه نك سمواتى تعميرى كبى و روح مز بوردك حقه نسبتى قرب جهتندندر كه عبدلر دخى باور تا سنده واسطه در وقيد حقيقى روح حيوانيدن احترازدر معلوم اولا كه بو مقام شريفك شرحنده اول ميدان معرفت احديت ومضاف صف واحديت جرى سنده جرى داود قيصرى بيوردكه بر عارفك كه بصيرة عينى وعين بصيرتى ما وراى قيل وقالده در ومعرفت الله اكتحال اولنمش اوله نور شهود ايله كوردكه عالم باسرها عباد الله در اول عباد معبودك وجودى وصفتى وفعلى وحولى وقوتى ليس الا الله در جمله سى محتاج رحمة رحمن رحيم . بر بولك ضعفا وناتوان در حاشا ثم حاشا بوصفات حميده ايله متصف بر ذات سابق الرحمة واسع المغفرة حاوى فحواى الرحمن على العرش استوى هر وجهله قادر وقوى وناتوان ايكن هركز بونلرك معصيتلرندن متجاوز بر بولك ضعفاء محبوس مقيم وعذاب اليم وبالكليه مأيوس ومحروم رحمت ونعيم اين خصوصا اشقياء من بوره جرايمنه عالم اولوب عبد منيبا واه اولالر وطلب عفو وكناه قلمقدن امن يجيب المضطر اذا دعاه ديرلر بلكه عبدى مجرد القاء ناردن مرادى كمالات مقدره سنه ايصال وسعادت رحمت سابقه سى ايله مسعود اتمكدر نته كه ذهب وفضه عرضه ناردن مراد غش كدورتندن حالى واوازده قلمقدر ديو بو بيت ذكر ايدر نظم وتعذيبكم عذب وسخطكم رضاء • وقطعكم وصل وجودكم عدل مذكوردر ولانن قول قيصرينك حاصلندن فقير بور تقصير ايدراكرچه بو مقال لخلاف نضدر سؤال اولنورسه حضرت شيخ قدس سره فتوحاتدن مأخوذ اولان جواب بودر كه ايت قرانيه ده خلودك ظرفى عذابده كلدر ناردر نظم شريف خالدين فيها در خالدين فيه دكلدر باخصوص كتب اسمائيه ده توريت وانجيلده مسطور اولان خلود عذاب دكلدر بلكه نعيم جنتده خلود يوقدر تجلى اخره انتقال وارد را ئمه هداة دينيدن امام غزالى وابن تيمية حنبلى عبادتى توريتده بويله نقل اتمشلردر كه انا اهل الجنة يمكثون فى النعيم خمسة عشر الف سنة ثم يصيرون ملائكة وانا اهل النار كذا واذيد يصيرون شياطين

عبد القاء ناردن مراد

معناء خلود

والانجيلده

وانجیلده مذکور اولان خود حشر روحاینددر محمد شهرستانی ملل ونحلده نصارینك بر قولن روایت ایدر
مثالی بوددکه ناس برزخ ملکوتده واردقده بیك یل مقداری اکل وشرب وتناکح ایدرلر بعده نعیم
روحانی صرفه واصل اولهلرکه عالم نور ولذت وبهجت وسروردر وانلرك اهالیسی اکل وشرب ونکاحدن
بری ودر ودرکتب سماویه میاننده خود خلاف اولمز وبالجمله نقول عن بوره افادهٔ قطع اتمز سه
باری تحریك فرق واحتمال وظن ایدر اول تقدیرجه خلود من بور مکث طویل ایله تأویل
اولنسه جوق محذور اولماز کبی باخصوص مولی محی الدین عربی وبجو کفرنه جرئت حد انصافدن
تجاوزدر باخصوص مذاق توحید بونی اشرابایدرکه تجلی صفات واسما بر مرتبه ده باقی
ومؤیدا اولمیه شراحدن بعض مشایخ داود قیصری اشارت ایدوب دیمشکه سابقا مذکور
اولان کلام کلام صدقدر لکن بونك بلماد وکی بعض عباد الله وار در که انلرك مقتضای عین
ثابتی تابید فی العذابدر دیمش فقیر ایدورین معترضك کلامنده نوع تناقض اولدوغندن
ماعدا عموم وسبقت اسم رحمن ضایع اولور بعده صورت عذابده خلود صحت معتاده کفایت
اتمز می دنلسه اولمزمی زیرا جمهور اسما نسب واضافتدر کلیدر سابقا بیان اولندی میکن بر صفت
بر شخصه نسبت عذاب الیم وشخص اخره اضافت ایله رحمت رحیم اولور مثلا شهادتده بو مقوله
اراذل ناس جوق قدر که دنیا نعمتلرن کفر قد یمنده اولان راحت معتاده سنه ویومز زیرا مقتضای
کشف وشهود اهلنه بلکه اشبه عوامه ظاهر وهویدادر حاصل کلام سرمدیت عذابده
عرق احتمال خلافی قطع ایدر یوقدر دیرلر خالدین فیها ابدی لابثین فیها احقابا معناسنه ارجاع
ایدرلر امام غزالی وحکیم ترمذی کتابلرنده یازمشلردر که اهل جهنمك جهنمده مدت اقامتی یدی
بیك یل اولا اما بیان نکیته قلما مشلردر وامام غزالیدن بو قول بعض رسایلنده منقولدر که نولیدی
بو توقیت قولی بندن صادر اولمایایدی تا که امثال وفات جماهیره ومعرفات مشاهیره مخالفت بولنمایدی
ولکن امر کلله قدرا مقدورا دیمش اولور فقیر مدت مزبوره عدد مخصوصه قصرك کیتی بر رساله ده
بویله کوردم دیمشلرکه مدت دوکجبله که نوع انسانك زمان بقاسیدر دیرلر اکر اتفاقا نوعك

بقاء مقدوری بو قدر اولسه بعید یوغیدیکه بعض افراده حکم نوع اعطا اولنوب ومدة عذابی

بونکله تقدیر اولنه زیرا نشای خبیثهٔ اشقیانک نیتی که مدة بقاسنده تصمیم اعمال سیئه ایدی

عذابیله مجازاتی دخی نوعک بقاء مقدوری بو قدر اولمادوغی تقدیره وجه مذکور وجیه اولماز اما

بویله تعلیل اولنسه معقولدر که عدد الف که منتهای عقود اعداددر زیرا بونک ماوراسی تکریر ایله

حکایت اولنور پس مکث طویل بونکله تقدیر اولنمق مناسبدر اما تکریری سبعیه مقصور اتمه‌سنک

وجه عددی سبعه جامع جمیع اعداد اولدوغی اولا زیرا عددیا زوجدر یا فرد ایکیسی دخی بونده مندرجدر

حقا سبعه بص جوقدر لکن محله مناسبتی بو قدر انوکجون بو قدر ایله اکتفا اولندی اما منتهای مدة بالکوز

الفا اولسه دخی عقلا بعید اولمز نته که تنعیمده نصاری‌دن الفا ایله توقیت نقل اولنمش ایدی مذکور اولدن

ملاءمات عقلیه‌در اما کندو عصرنده شیخ الاسلام ابن تیمیهٔ حنبلی محدثین اهل سنتدن اما مدر بو حدیث شریف

بویله نقل اتمشدر قال رسول الله صلی الله علیه وسلم والذی نفس محمد بیده لیأتین علی جهنم زمان تصفق

ابوابها وتنبت فی قعرها الجرجیر وهذا حدیث مشهور الی اخره اکرچه ابن تیمیه‌دن غیری علما دخی کتابلرنده

بو حدیث ذکر اتمشلردر لکن ابن تیمیه تقویه ایدوب وتصحیح سند اتمشدر ومنع اجماع ونفی

تواتر اتمشلردر وحضرت عمردن بو مضمونده حدیث اخر نقل اتمشدر والله تعالی اعلم بحقایق الامور

بو مسئله‌ده سموعزی شرح ایله مأمور اولدوغمزدن بو مرتبه جرأت اولندی والمأمور معذور

قوله فزلت حقیقة هذه النسب الخاصة وبقیت علی هیاکلهم الحیاء الخاصة بهم من الحق الذی ینطق

بها الجلود والایدی والارجل وعذبات الاسواط والافخاذ پس نسب خاصه دنکه مراد ارواح مخصوصه

بالابداندر حقیقتی زایل اولدی یعنی حصول مزاج ایله مشروط اولان روح طرفنک ابدان مخصوصیه

تعلقلری مضمحل اولوب وبونلر ایچون شول هیاکل مثالیه اوزرینه مخصوص اولان حیات ساریه

عامهٔ ابدیه باقی قلدیکه اول حیاتک امتزاج عناصرده احتیاجی یوقدر حقک اسم حی ایله جمیع

موجوداته تجلاسنک ساریسیدر رسول علیه السلام حیاة بو حیاة ایله ناطقدر و روز قیامتده

ناطق شهادت اولان جلود وجوارحک نطقی ایت قرآنیه‌ده موجوددر که قالوا لم شهدتم علینا قالوا

انطقنا الله

حدیث شریف

الجرجیر معدنوس دیدکلری اوتدر

انطقنا الله الذی انطق کل شئ الایة نترکه روٴس اسواط السنة نطق اولوب انکله ظلما صاحبنک
ضربنی شهادت ایدرلر و انحادک حس ایتدکلری افعال مخصوصه حکایتلری حدیث شریفده مسطور
و منطبق طدر سابقا مذکور اولان شراح فصوصدن بعض عزیزلر کهما و د قیصری حضرتلرین تجهیز
ایتمشدی بو محلده عذبات عبارتنی جمع عذاب اولمق اوزره عذابات استخراج ایدوب و شرح
شریفنده بو یله تعبیر وتأویل بیورمش و یذوق المیت بها عذابات الاسواط والانحاد فی
القبر الحاحره معناسی و مرادی ظاهردر فقیر ایدر و جزاء سیئة سیئة مثلها نستعیذ بالله من
هفوة لساننا ذکر ده کستاخ اولدوغنک وجهی رعونت نفسانیه دکلدر الله اعلم بلکه بزم کبی
ضعفانک دخی غفلت و نسیان کورلدکده تجاوز اولونه دیو در بالله العفو الغفور با خصوص
اختلال دماغ و فتور مزاجه مبتلا ایکن امر پادشاهی بیمطا وعت قصدا و لنور المامور معذور
قوله وقد ورد النص الالهی بهذا کله الا انه تعالی وصف نفسه بالغیرة ومن غیرته حرم الفواحش
یعنی بو مذکورلرک جمیعی سنه نص الهی وارد و لسان جمع و فرقا یله و ارادات شرعیه ناطق
و شاهددر لکن بو قدر وارد در که حق تعالی نفسنی غیرت ایله وصف ایتمشدر که کاهی لسان حقدن
لا احد اغیر من الله اغیر منا بیورمشدر و جمله غیرتندن بعض فواحش حرام ایتدو کیدر کرک فحش
ظاهر کرک فحش باطن قوله ولیس الفحش الا ما ظهر یعنی فحش دکلدر الا ظاهر اولان در نتکه لغة
شاهددر اما نعیم قرانیه نک وجهی ذکر اولونه جقدر که بیورر قوله واما فحش ما بطن فهو لمن
ظهر له اما فحش باطنی اولدر که انوک فحشی هر کیمه ظاهر اولسه اکا نسبت ایله اوله فحش
نفس الامری اولمیه فحش اضافی اوله پس کرو استثناء سابق ثابت و متقرر اولدی قوله
فلما حرم الفواحش ای منع ان تعرف حقیقة ما ذکرنا پس وقتا که حق تعالی فواحشی حرام ایدوب
و مذکور اولانک حقیقتنی بلمکدن منع ایتدی ایسه قوله وهی انه عین الاشیاء حال بو که حقیقة
مذکوره الله تعالی نک من حیث الحقیقة عین اشیاء اولدوغیدر قوله فسترها بالغیرة پس حق
تعالی اول عین محجوبیتدن و لاجل الستر اولان حقیقتی غیره ایله ستر ایتدی پس بو جمله لما یه جواب قوله وهو

انت من الغیر غیرة مز بورکنک انانیتک غیردن حاصل اولماسیدر زیراسن انانیتک و وجود مضافک وتعین حاصلک حسبی ایله حقه مغایرسن اکرچه اضافت وتعین دن قطع نظر ایله غیریة یوغیسه ده

قوله فالغیر یقول السمع سمع زید والعارف یقول السمع عین الحق کبیعین محجوب عن الحق ولا سمع زیده نسبت ایدوب مثلا زیدک قولاغی اشتدی دیو حکم ایدر و سمعی ظاهردن غیری کورد وکی اعتباریله زیدک بیلور اما عارف بالحقایق سمعی عین حق بیلور غیره مضاف اتمز یعنی محجوبلر صفات الهی ذاتک غیری کوردر اما عارف موحد صفات عین ذات کوردر زیرا انوک مرأت شهودنده غیر یوقدر اما متکلم نه عین درنه غیردر دیوب سلب نقیضین ایدر مدار حکم اولور برنسنه کورمز اما محققلر که مراتب و حضرات اثبات ایدرلر اونلر مرتبهٔ غیب هویتده صفات واسما عین ذات دیرلر اما مرتبه ملک و ملکوتده غیردر دیرلر

قوله وهکذا ما بقی من القوی والاعضاء فما کل احد عرف الحق فتفاضل الناس وتمیز العلماء بتقبات الفاضل والمفضول یعنی سائر قوی واعضا دخی بو قیاس اوزره جاریدر که عند العارفین عین حقدر و جاهل غیرقاتنده غیردر که ذیده و عمره مضاف وخالده و بشره منسوب قلنور صفات ذاتیه ده معرفت حقه هر نفس برد کلدر بلکه ناس متفاوت و متفاضلدر و مراتب حسبی ایله فاضل و مفضول متباینلر قوله واعلم انه لما اطلعنی الله واشهد فی اعیان رسله وانبیائه کلهم البشریین من ادم الی محمد صلی الله علیه وسلم فی مشهد اقمت فیه بقرطبة سنة ست وثمانین وخمسمائة حضرت شیخ قدس سره بیان ایدوب بیوردرکه وقتا که الله تعالی بنی سر شریفنه واقف ایدوب وارواح رسل وانبیای بشریه لردن حضرت ادم علیه السلامدن محمد علیه الصلاة والسلامه کلنجه بر مشهد عظیمه هجرتک بش یوز سکسان التی سنه سنده بکا اشهاد واحضار اتدی ایسه که مشهد من بوروقع اولدقده بن بلاد مغربده قرطبه شهرنده اقامت ایله مش ایدم قوله ما کلمنی احد من تلک الطائفة الا هود علیه السلام اول طائفه ارواح کملیندن هرکز برسی بکا خطاب ایدوب تکلم اتمدی الا هود علیه السلام اول طائفه ارواح کملیندن هرکز برسی بکا خطاب ایدوب تکلم اتمدی الا هود دیم که مکر شیخ اکبر ایله بینهما ده مشرب و ملایمه ذوق حاصل ایدی

قوله فانه اخبرنی بسبب جمعیتهم زیرا روح من بورهود دیم مذکور ارواح انبیانک مشهد

پس انانیتک و وجود مضافک وتعین حاصلین حسبی ایله حقه مغایرسن اکرچه اضافة وتعین دن قطع نظر ایله غیریة یوغیسه ده

عینیة غیریة

مرتبهٔ غیب هویتده

مسفورده

مسفورده جمعیتلرندن خبر ویردی بعضلر جمعیت سبب حضرت شیخک قدس سره خاتم ولایت محمدیه
اولماسنه تهنیه ایدی دیمشلر الله اعلم قوله ورایت رجلا ضخما فی الرجال حسن الصورة لطیف المحاورة
عارف بالامور کاشفا لها بیوررکه حضرت هود شهود مده کوردمکه بین الرجال بر رجل جسیم الخلقه
کوکجک صورتلی مصاحبتی طتلو عارف بالله والصفات حلال المشکلات قوله ودلیلی علی کشفه لها
یعنی حضرت هودک امور مزبوره کشف وشهودنه قرانده بو ایتدرکه ذکر اولنور قوله قوله تعالی
ما من دابة الا هو اخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم وای اشارة للخلق اعظم من هذه واقعا
هود علیه السلام مک حقایق اشیایه معرفته بو ایتک شهادتی کفایت ایدر و خلقه بوندن
اعظم بشارتمی اولورکه منتهای سیرنی مبدا کوردر وورد کات بعدنی درجات قربیه بولادیرا
هویتا طلاقیه ده بعد مجال اولماز قوله ثم من امتنان الله علینا ان اوصل الینا هذه المقالة
عنه فی القرآن لعدم حق تعالی نک بزم اوزریمزده امتنان واحساننددر بعضدر که بو مقالهری اندن
ایصال اتدیکه مقام جمع ایله متصف وامر حقایقی مبین وکاشفدر قوله ثم تممها الجامع الکل محمد
صلی الله علیه وسلم بما اخبره به عن الحق بانه عین السمع والبصر والید والرجل واللسان ای هو عین
الحواس بعده بو منت عظمای حضرت جامع کل محمد علیه السلام حقدن خبر ویردوکی حکم ایله اتمام واکمال
اتدی حکم مزبور حقک ذاتی صفاتنک عینی اولدوغی قرب فرائض وقرب نوافلده ذات حق عین
سمع وعین بصر وعین ید وعین رجل ولسان اولدوغن بیان ایدرکه حواس ظاهره نک عینی اولدوغن
بلدردی مع هذا باطنه نک عینی دخی ایلکه اول ذاته اقربدر نته که بیانی اولنور قوله والقوی
الروحانیه اقرب من الحواس حاد بوکه قوای روحانیه مواد هیولانیه دن مجرد اولمق ایله حقه
اعضای جسمانیه دن اقربدر قوله فاکتفی بذکر الابعد المحدود عن الاقرب المجهول الحد پس حضرت
محمد صلی الله علیه وسلم ابعد محدودک ذکری ایله اقرب مجهول الحدک ذکرندن اکتفا اتدی دیدی زیرا حق
تعالی ابعدک عینی ولجق عین اقرب اولمق بطریق الاولی ثابت اولور قوله فترجم الحق لنا عن نبیه هود علیه السلام
مقالته لقومه بشری لنا پس حق تعالی نبی هودک مدن قومی ایچون اولان مقاله سنی بزه تبشیر ایچون خبر

ويردى قوله فترجم رسول الله صلى الله عليه وسلم عن الله بشرى لنا ورسولمز محمد صلى الله عليه وسلم
دخى حق جل وعلى نك حودءه مدحن ترجمه اندوكى مقالدسن بزه مشلغ ايچون خبر ويردى قوله فكمل العلم فى
صدور الذين اوتوا العلم وما يجحد باياتنا الا الكافرون پس بو بشارتيله علماء علم الهك
صدورنده علم كامل حاصل اولدى وبو ايات وبشاراته جاحد ومنكر اولمز الا اول كافرلر كه
حجاب ظواهر ايله محجوبلردر ولمغير بشرايع من عند الله ستر ايدرلر قوله فانهم يسترونها وان عرفوها
حسدا منهم وانفاسة وظلما زيرا منور محجوبلر ظنه جبليه لرى ظلمت سجيه لرى سببيله شمس شرايعى
ونور حقيقتى بيلورلر ايكن سحاب حسد ايله مستور وغبار بخل ايله نى نور ايدرلر معلوم اوله كه كلام
سابق يعنى انى الذكر اولان بحث سابق الذكر اولان كلماتى تاكيد درنتكيم بيورر قوله وما اتينا
قط من عند الله فى حقه تعالى فى اية انزلها او اخبارا عنه اوصله الينا فيما يرجع اليه الا بالتحديد تنزيها
كان او غير تنزيه يعنى من عند الله بزه اصلا حق تعالى نك شاننده وارد اولان نصوصده ويا وسايط
انبيا ايله اولان اخبارده كه بزه ايصال اولنمشدر ذاتنه عايد اولان امور صفاتيده كورمدك الا
هر خبر منزلى ملتبس بالتحديد كوردك كرك اول منزل اولان خبر صورة تنزيهده اولسون كرك غير
تنزيهده اولسون قوله اوله العماء الذى ما فوقه هواء وما تحته هواء وكان الحق فيه قبل ان
يخلق الخلق دركات فى عماء الى اخره اوله يعنى تحديدك اول مرتبه سى شول سحاب رقيقدر كه
اول سحابك فوقنده وتحتنده هوا يوقدر يعنى ماده عنصريه يوقدر وحق تعالى اول سحاب رقيقده
ايدى مخلوقاتى خلق ايتمزدن مقدم لفظ عما لغتده بر سحاب رقيقدر كه نور آفتابى فى الجمله ساتر اوله
اما اصطلاحده جامع جميع تعينات اولان مرتبه در كه اكا تعين اول ديرلر قوله ثم ذكر استوى على العرش
فهذا تحديد ايضا ثم ذكر انه ينزل الى السماء الدنيا فهذا تحديد بعده قرآنده مذكور اولدوغى
اوزره كه الرحمن على العرش استوى بيورلمشدر صفت استوى تحديد در زيرا عرش محدد جهاتدر محدده
مساوى اولان محدود در كه كسى دالله وهو محدود اولان محدود در فتح ايله بعده لسانى سنندن سماء
دنيايه نزولن ذكر ايتمشدر بو خود عين تحديد در بلكه اولدن ادوندر قوله ثم ذكر انه فى السماء

عماء

جامع جميع تعينات اولان تعين اول

وانه

وانه في الارض يعني بو وجهله دخي تحديد خاص ايله تفصيل ايدوب الله تعالى بيورمشدر قوله وهو الذي
في السماء وفي الارض اله وانه معنا اينما كنا الى ذا خرنا انه عينينا ونحن محدودون فما وصف
الا بالحد يعني معتزله تحديد ايدوب وهو معكم اينما كنتم ديو بيورمشدر ولجبهم كني تحديد
اتمشدر تا كه حديث پيغمبردن صلى الله عليه وسلم ذاتي الله سبحانه وتعالى بزم عينمز اولدوغندن
خبر ويرمشدر كه كنت سمعه وبصره ديمشدر واول حدو بز محدود اولدوغمز بلدرمشدر
پس حق تعالى ذاتي غيري ايله وصفا تمامشدر على كل شئ محيط كبي قوله قوله ليس كمثله شئ حد
ايضا يعني قولمز بودكه تنزيهده مبالغه در بو دخي تحديد در قوله ان كان الكاف زايدة
لغير الصفة اگر كاف زايد اولوب صفت افاده اتمزسه يعني ليس مثله شئ ديمك
اولور پس اكا مماثل ما سوادن اولمايجق ما سوى محدوددن متميز اولماز قوله ومن
تميز عن المحدود فهو محدود بكونه ليس عن المحدود فالاطلاق عن التقييد تقييد وبر شئ
كه محدوددن متميز اولا اول محدود دردر زيرا محدودك عيني اولمامق عين حد در وبر شئ
تقييددن اطلاق اتمك اول شئ اطلاقله مقيد قلمقدر قوله والمطلق مقيد بالاطلاق
لمن فهم وحال بودركه مطلق كه مقيده مقابل ذكر اولونور البته قيد اطلاق قيله ملاحظه
اولنور زيرا صفات اطلاق اولمسه مطلق مقيددن ممتاز اولماز پس هر كه فاهم معنا اوله
مفهوم مطلق قيد اطلاقك ماعداسندن مطلق ايدوكن بيلور يو خسه جميع قيوددن منزه در ديمز
قوله وان جعلنا الكاف للصفة فقد حددناه اگر كاف زايد اولمايوب صفت ايچون وتشبيه ايچون اولور ايسه
پس تحقيق حقي تحديدا تمش اولور زيرا مثلك مثلني نفي اثبات مثل ايجاب ايدر والا اجتماع نقيضين
لازم كلور واول خود محال وموجب محالا ولان محال پس اثبات غير تحديد اولور قوله وان اخذنا
ليس كمثله شئ على نفي المثلية تحقيقا بالمفهوم وبالاخبار الصحيح انه عين الاشياء والاشياء محدودة
وان اختلفت حدودها يعني اگر الله تعالى نك ليس كمثله قولني مطلقا نفي مثل وذريته اخذ اتسك
كرك كاف زايد اولسون اولتقديرجه معنا ظاهر اولور كرك مثل معناسنه اولسون اولتقديرجه

جوادن کنایت اولور مثلا لا یبخل کبی یعنی سنک کبی کسه بخیل محال اولور دیرلر مع هذا تشبیه وتمثیل بخیل
اتمزلر بلکه سخیدن کنایت ایدرلر پس مفهوم لفظله واخبار صحیحه ایله حق تعالی عین اشیا ایدوکی
معلوم مز اولدیکی اما مفهوم ایله اولدوغی مفهوم اولماغله در وخبر ایله اولدوغی کنت سمعه وبصره حدیثیدر
اشیا ایسه جمیعا محدوده در اکرچه حدود مختلفه ایسه قوله فهو محدود بحد کل محدود پس حق تعالی
هر محدودک حدی ایله محدوددر قوله فما یحد شیء الا وهو حد للحق یعنی اشیادن برشی تحدید اولنمز الا اول حد حق
سبحانه وتعالینک حدی واقع اولور قوله فهو الساری فی مسمی المخلوقات پس هر شیئک حدی حقه حد اولیجاق
حق تعالی جمیع مخلوقاتی مسبوقة بالزمان اولمامسندن ساری اولور هویت مطلقه سی ایله قوله والمبدعات
یعنی مدة ماده ایله مسبوقه اولمیان مخلوقاته دخی ساریدر قوله ولم یکن الامر کذلک ما صح الوجود یعنی
اکر امر سریانی بویله اولمسه یعنی جمیع اشیایه عام اولمسه حقایقدن هر حقیقتک وجودی صحیح اولمازایدی
زیرا نسبت سریانیه اولمایجق وجود بجه متصور اولور قوله فهو عین الوجود فهو علی کل شیء حفیظ پس وجود
حقایقه سریانی وجود حق ایله اولیجاق تعینی وجود اشیا اولور پس حق تعالی اشیانی انعدامدن حافظدر بذاته اقتضای
ذاتی سبیله که تجلاسیدر زیرا علة وجود اولیجاق علة بقا وجود دخی اولور مقتضای فیض وجودی ایله
قوله ولا یؤده حفظ شیء دخی هر کز برشیئک حفظی اکا تعب وثقلت ویرمز زیرا مقتضای ذاتی ذاتندن جمعت
اولماز قوله بحفظه تعالی للاشیاء کلها حفظه الصورتیة عن ان یکون الشیء صورته وقتا که اشیا الله تعالی
نک صورتی اولدی ایسه یعنی اطلاقنک قیدی وکوننک ظهوری وتجلاسی اولیجق سبیله مجموع اشیانی
انعدامدن صقلمق بعینها ذاتنک صورتنی صقلمقدر یعنی صورة حقک غیری اولمقدن حفظ وصیانت
اتمکدر پس حقک اشیایی وجه خاص اوزره حفظا تمسی صورة ذاتی حفظی مستلزمدر زیرا حقک
ذاتی عین اشیا وصورة عین صورة اشیادر لا موجود الا هو ولا مشهود الا هو ولا باطن الا هو ولا ظاهر
الا هو کما لا اول الا هو ولا اخر الا هو نظم ولک اولی هو لک اخری هو ظاهرک ظاهر کی هو باطنی هو یوقلغک
یوقلغی او وارلغک وارلغی وارلغی او وصوتی نوش اندی شکسته اولدی سبو نه سبو قلدی کورد نبودر
نه صو جلوه اندی کل توحیده خدارنک وبوکندی نه اوقلدی ونه بو قوله ولا یصح الا هذا

باپسته ایکی یانی بغلو اولور دیمکدر

ذوق سلیم صاحبی اولان عارفه بوندن غیر معناسی صحیح تجلا اتمزکه صورد اشیا عین صورة خدا اولیه
غیر اولمیه خلافی اولورسه نعوذ بالله شرك بلکه فاحش اولور سالك شراك نعلین اولوب سلوك
شاه راه توحیدی خواصدن یابسته قیلور پس وقتا کها اشیای مقیده صورة ذات مطلقه اولوب
وصورة من حیث الحقیقه عین ذات اولوب ومن حیث التعین غیر اولدی ایسه شیخ بیورر **قوله** فهو
الشاهد من الشاهد والمشهود من المشهود پس حق تعالی سبحانه وتعالی جمیع اموادی ومظاهردن
ظاهر ووارد جمیع شواهد ومشاهده مشهود وشاهددر **قوله** فالعالم صورته وهو روح
العالم المدبر له پس ذات حقیقه حق کانه معنی وعالم بجمیع الاجزا اکا صورة وحق روح مدبر عالم
بر بیک ضعیف وقاصردر حق عالم سوزو عالم حق سوز مشهود اولماز نته کیم جان تنسوز ودتن جان
سوز وجود بولماز **قوله** فهو الانسان الکبیر پس بو تقدیرجه عالم انسان کبیردر وانسان صورة
رحماندر **قوله** فهو الکون کله وهو الواحد الذی قام کونی بکونه واذا قلت یغتذی پس بو تقدیرجه
حق تعالی مجموع کوندر ووحدة ذاتیه سیله بذات واحد قیوم درکه بنم وجودم وجمیع کائنات
انك وجودیله قایم وموجوددر اولا جلدندرکه بزم وجود موز غدا مرتبه سنده درکه انوك
ذاتی قاتنده مخفی وفانی اولور قام کونی بیوردی یای متکلم وحدة ایله ذاتنك انسان کامل
اولوب عالم کبری ایدوکنه اشارت ایتدی بعض شراح عالمدن کنایه دردیمش ظاهر دکلدر **قوله**
فوجودی غذاؤه ونحن نغتذی پس بزم وجودمز سبب ظهورا ولمقده اکا غدا کبی اولوب اوله
ظاهر ومغتذی اولدوغی کبی کذلك بز دخی وجود حق ایله مغتذی اولورز یعنی غدا سبب وجود
بقا اولدوغی کبی وجود حق دخی بزه سبب وجود بقا اولور پس بزم ایله ظاهر وبز حق ایله موجود
ومستقر اولورز **نظم** ظهور تو بمنست ووجود تو از من ولست تظهر لولای لم اکن لولاك **قوله** فیه منه
ان نظرت بوجه تعوذی پس وقتا کها اشیا من حیث الحقیقه عین حق اولدی ایسه بز حقدن کرو حقه
تعوذ ایدرز اطلاق وجمع یوزندن نته کیم رسول الله بیورمشدر اعوذ بك منك بوجه لفظنده تنوین مضاف
الیه دن عوضدر تقدیر کلام ان نظرت بوجه الاطلاق والجمع دریعنی ای عارف موحد اکرسن اطلاق

يوزندن نظر ايدرسك حال بويله در قوله وهذا الكرب تنفس ونسب النفس الى الرحمن يعني بو كرب اجلندن
دركه مجموع كون ذات حقده كامن ومندرج ايدي حق تعالى تنفس ايتدي ونفسني اسم رحمانه نسبت قيلدي يعني
لسان رسولدن انى لاجد نفس الرحمن من قبل اليمن بيوردي نفس وتنفس انبساط وجود عالمدن عبارتدر كه
هياكل موجوداتدن صور اعيانك بسايط ومركباتنه هباء منبث كبي پريشان اولورنتكه سينه ده امتلاء
غصه دن كرب تنفس ايله مندفع اولدوغي كبي قوله لانه رحم بها ما طلبته النسب الالهية من ايجاد صور
العالم التي قلنا هي ظاهر الحق يعني حق تعالى نفسني كه تجلاي ظهوريدور رحمان اسمنه نسبت قلدوغنك
علتي بودر كه حق تعالى نسب اسمائيه نك طلب ايتدوكن كه ايجاد صور عالم اسم فن بونه اعطا ايتدي
ايله صوركه بزاكا ظاهر حق ديرز كلشن رازده شعر جهان امر وخلق از يك نفس شد كه هم آن دم كه آمد
باز پس شد قوله ان هو الظاهر وهو باطنها ان هو الباطن يعني صور عالم ظاهر حق ديدوكمز كبي
بودر كه في الحقيقة ظاهر اولان حقدن غيري دكلدر غيري اولورسه شريك اولور وكذلك باطن عالم دخي حقدر
زيرا في الحقيقة باطن اولان دخي ظاهر كبي حقدن غيري دكلدر وهو الظاهر والباطن اكرچه تعين اعتباري
ايله غير ديسك جائز ومطلق ومقيد مرتبه سي ايله سوى دينلسه لا يبعد قوله وهو الاول اذ كان
ولا هي يعني حق تعالى اولدر زيرا حق تعالى موجود ايدي صور عالم هنوز موجود دكل ايدي نته كه حضرت
پيغمبر بيوردر كان الله ولم يكن معه شيء وهو الاخر اذ كان عينها عند ظهورها واخر دخي حقدر زيرا
حق تعالى حين ظهورنده عين صور عالم اولدي يعني صور عالم موجود اولنجق حق كه ظهور وشهودندن عبارت
اولدي پس بذات وصفات ظهورنك عيني ولازمي محصل كلام حق عالم ايله ظاهر وعالم حق ايله موجود بولنور
قوله فالاخر عين الظاهر والباطن عين الاول پس اخر عين ظاهردر نزول اعتباريله زيرا عالم شهادتده ظهور
اخر مراتب الهيه دروباطن عين اولدر زيرا اول بطونده اخر ظهوردر اما ترقي وصعود اعتباري ايله خلقدن
حقه سفردر اخر عين باطن وظاهر عين اولدر قوله وهو بكل شيء عليم لانه بنفسه عليم حق جميع
اشيايه عليمدر زيرا نفسنه عليمدر ونفسنه علي عالمه علمنك عينيدر زيرا عالم اشيا عين صورة
خدادر وصورة خدا نفس خدادر پس حقك نفسنه علمي اشيايه وكاشيايه علمي نفسنه علمدر

ننه كه

ولهذا الكرب تنفس ونسب النفس الى الرحمن

مطلب اسم ٢

تعين اعتباري ايله غير ديسك جائز ومطلق ومقيد مرتبه سي ايله سوى دينلسه لا يبعد

نته کم شیخ فتوحات مکیه سنده بیوردر ان الله تعالی علم نفسه فعلم العالم قوله فلما اوجد الصور فی
النفس وقتا کم حق تعالی صفت فاعلیتی ایله صور اشیایه عالم روحانیاتی و جسمانیاتی نفس رحمانیده
ایجاد ایتدی ایسه ایله نفس رحمانی که هیولاء قابله عالم روحانی و جسمانیدر نته کم نفس انسانی
صور و حروف و کلمات و کلام هیولاء قابله اولوب حروف و کلمات فاعل اولدوغی کبی پس ذات واحده نك
من وجه فاعل و من وجه قابل اولمق وحدت ذاتیه سنه خلل ویرمز و ذیل توحیده زلل و نقصان
ایرمز قوله و ظهر سلطان النسب المعبر عنها بالاسماء و سبب مذکور ایله اسماء اقتضا ایدوب اسما مسمیات
مختلفه یه استدعا ایدوب عالم ایچون نسب الهیه صحیح اولدی یعنی عالمك حقه انتسابی خالقیت
و مخلوقیت و ربوبیت و مربوبیت و رازقیت و مرزوقیت ایله تحقق بولدی قوله فانتسبوا الیه
تعالی الیوم اضع نسبکم وارفع نسبی ای اخذ عنکم انتسابکم الی انفسکم واردکم الی انتسابکم الی بسر
اهل عالم بالکلیه حقه منتسب اولوب الله تعالی دیدیکه بوکون یعنی یوم قیامتده بن سزوك نسبکوزی
وضع ایدوب یعنی تنزیل ایدوب و کندو نسبمی رفع ایتسم کرکدر دیدی یعنی سزك نفسکوزه انتساب
کوزی سزدن الوب بکا انتسابکوزه رفع ایتسم کرکدر سلطان وحدت ظهور و تجلا ایدوب حکم
کثرت نسب کمالیه محو و فنا بولوب ذوانکوز عین ذاتم و صفاتکوز نفس صفاتم و افعالکوزی
عین افعالم کوروب بندن غیری یه نسبتا تیمه سز روی حقایقدن نقاب کثرت مرفوع و قتلی نسبت مکشوف
اوله فقیر ایدور بن عارف صاحب همت بودر که بوکون جهرت وحدتدن کشف غطاء کثرت قیلوب بو مرتبه
مذکوره تحصیل و تسخیر ایده اول کون که فلا انساب بینهم یومئذ ولا یتساءلون بومیددن وقتن
اکا تأخیر ایتمیه امین یا مجیب قوله این المتقون ای الذین اتخذوا الله وقایة لانفسهم یعنی متقیلر
قنده در کلسونلر ظاهر اولسونلر و متقی لر انلردر که حق ذاتلرینه پرده اتمشلردر که حقدن غیری انلره
نسنه کورمز فناء ذات ایله تحقق اتمشلردر قانده قالدی فناء صفات و افعال قوله فکان الحق
ظاهرهم پس حق تعالی بونلرك ظاهرلری اولدیکه ظاهر اولان صور علمیه لرنك و صور عینیه لرینك یعنی اولدی
پس ظهور عینه صور علمیه باطننه نسبت ایله اولدیغی اما ظهور صور علمیه شؤن ذاتیه عینیه یه نسبت ایله

نفس رحمانی هیولاء قابله عالمدر نفس انسانی بندر. ایجاد ایتدی
من وجه فاعل من وجه قابل اولمق
خلل ویرمز و ذیل توحیده

فناء ذات

اولدی زیرا صور علمیه نفسنده ظاهر دکلدر بلکه عین شهادیه یه نسبت ایله خفیدر لکن شؤون عینیه یه نسبت ایله ظاهر اعتبار اولنور بویله فهم اولنور قوله ای عین صورهم الظاهرة یعنی متقیلرک صور ظاهره سنک عینی اولدی مراد صور ظاهره دن قوای ظاهره و باطنه یه عامدر بلکه اعیان ثابته یه دخی زیرا جمیع قوای اعیان ثابته یه نسبت ظاهردر بلکه اعیان ثابته دخی اسماء الهیه یه نسبت ظواهردر بلکه اسما دخی غیب ذاته مجهول النعته نسبت ظاهردر و بالجمله حق انلرده ظاهری اولدوغی حق نفسلرینه وقایه یعنی ستره ایدوب حقلرینه ستره اتدکلرندر بلا تشبیه لباس تن کبی پس بو صورتده حق کورنور انسان کورنمز سر نتیجۀ قرب نوافلدرکه کنت سمعه و بصره حدیثنده مذکوردر قوله وهم اعظم الناس دخی متقیلرکه اینات حقا یقلری فانی ولوق ایله بقاء حقانی حاصل ایدوب حق بذاته شاهدلری حالتی بعینه مشاهدلردر ناسک انلر قدر و مرتبۀ جهتندن اکثری و قرب وجود یوندن اخیدر قوله وقد یکون المتقی من جعل نفسه وقایة للحق بصورته و کا اولور که متقی معنای سابقک عکسی اوزرینه اطلاق اولنور که نفسنی صورة محسوسۀ مشهوده سی ایله حقه وقایه ایدر قوله اذ هویة الحق عین قوی العبد زیرا هویة حق که عبد اولحقک صورتی ایله اولهویة وقایه اولور عین قوای عبددر یعنی اولهویة حق اولان قوای باطنه سی ایله هویت حقه بجه وقایه اوله بیلور اولا جلدن درکه صورة مشهوده سی ایله وقایه اولور دیو تصریح اولندی نته که شرح اولنور قوله فجعل مسمی العبد وقایة لمسمی الخلق پس فی الحقیقه مسمای عبد صورة مشهوده سی ایله مسمای حقه وقایه قلندکه صکره اول مسمای حق عین قوای عبددر یعنی عبدک قوای باطنه سنک عینیدر یعنی عبده اضافت اولنور بو مرتبه درده یمکدر یوخسه اولمرتبه دخی نفس الامرده حقکدر بویله ذوق اولنه قوله علی الشهود یعنی مذکور اولان اعتبار اتحاد وجعل شهود اوزرینه مبنی اولدوغی زماندر یعنی کشف و مشاهده ایله در و ذوق و وجدان عارف ایله ثابتدر یوخسه استدلال و تقلید ایله ثابت اولور معناده کلدر والله شاهد بذلک وعلم قوله حتی یتمیز العالم من غیر العالم قل هل یستوی الذین

یعلمون

يعلمون والذين لا يعلمون بو كلام مبناى شهوده غايتدر ودیمکدرکه مزبور درجعل واتحاد
اولجلدن شهوده بنا اولنور که علم شهودى ایله عامل اولان عالم مکاشف وجه مزبور اوزرینه
عالم اولمیاندن ممتاز اوله که مضمون آیت قرآنیه منکشف وپاز اولاکه نجی سنه لسان حق صورة استفهام
انکاریده خطاب ایدرکه هیچ عالم اکبر ایله جاهل بیتر برابر اولورمی یعنی اولمازدیمکدر ونته که
عالمدن مراد ظاهره وباطنه شامل اولان عالم حقاییندرکه کذلک جاهلدن دخی مراد مقلده
وسندلره شامل اولاندرکه ایکی سی دخی عالم ربانی یاننده جاهللردر زیرا اشراق نور هدایت
حق ایله اولمایوب کسب عبد ایله اولان علمده رونق اولماز بنم روحم عزیزم مفتاح علوم سکاکی
هرکز سکافتح باب مصباح انوار اتمز حافظ خاطرت کی دقم فیض پذیرد هیهات مکر از نقش پراکنده
ورق ساده کنی لب البابه معرفته فایز اولماغه هدایت کرک علم هدایت دخی بدایتده کرک نهایه
دن اولماز وبالجمله استعدادى فطرى لازمدر وعنده مفاتح الغیب لا یعلمها الا هو پس سکا
برترجمان کرک لسان الغیب ایله مفتاح الغیوب اوله للمنشه الفقیر اجمنه رازدلی برعارف
اکاه یوق برعجیب یادایلره دشدک بولنمزدل بیلورا ماعلم غیبه دخی ایمان کرک والایمان
یمان والحکمة یمانیة ومن یؤتی الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا وقد کان ماکان وذهب ما ذهب
وجف القلم ولما ینفع الندم والله اعلم قوله انما یتذکر اولوا الالباب یعنی عالم مزبور غیبی اولوا الالباب
تذکر ایدر فقیر ایدر تذکره ایله تعبیر ایدوب یعلم دیمدوکنده نکته بلیغه وارد ریعنی دیمکدرکه بو علم
انوك لوح ذکرنده وعین ثابتنده مرکوز ومضمر کوکدرکه بو عالم شهادته کذرانده کره انی تذکر ایده
علم حادث کسب مطلوبه باعث اولماز دیمکدر بعده بیتذکر دیدوکی محل تکلف اولدوغیچون
واقعا بو قدر حجب ظلمانیه نك ماوراسنده بصیرت ایله صور علمیهٔ ازلیه تذکر ده کلفت
ومشقت مقرردر قوله وهم الناظرون فی لب الشیٔ الذی هو المطلوب من الشیٔ یعنی اولوا الالباب
دن مراد شول طائفه درکه کونیه دن تصفیهٔ قلوب وتخلیهٔ قوالبا تدکدنصکره نظر کشف
وشهود ایله هر شیئك لبنه ناظر اولورلرکه او لب شیئدن مقصود اصلی ومطلوب حقیقی اولدر مراد

مقتضای اسما درکه صور علمیه مرتبه سنده ظاهردر قوله فما سبق مقصر مجدا کذلک لا یماثل
اجیر عبدا پس بو تقدیرجه یعنی اولو الالباب اشیایه ناظر اولوب حقایق اشیایی نظر شهود ایله مشهود
ایتدکلری اوزره هر مقصر اولان مجد اولنه سبقت ایتمز مقصردن مراد ارباب تحصیلدن نظر عقل ایله حرکت
ایدن اهل استدلالدر مجددن مراد اصحاب اشراق وصوفیوندرکه تصفیهٔ باطن مجاهدات نفس ایله
حقایق اشیایه اطلاع حاصل ایدرلر بو تجلیندرکه اجرة ایله طوتلان اجیر عبودیتده شبیه و نظیر
اولمز زیرا اجیر اجرتی السه فی الحال احتیاج منقطع اولماغله باب مستاجردن منصرف اولور اما
عبد بونک خلافیدرکه هرگز باب سیدندن متباعد اولماز پس اجرة نعیم ویا نجات نار ایچون
عامل اولان مقصود حاصل اولسه باب معبودندن منفصل اولور اما علاقهٔ عبودیت مربوط
بالسبب دکلدر حاصل کلام علل واسباب عالم کثرة وشهادتده حاکم اندر روحانیاتده نسبتی
یوقدر پس اسباب وعلله مربوط اولمیان اشیا شائبه بقا وبود فهم اولنور قوله واذا کان الحق
وقایة للعبد بوجه والعبد وقایة للحق بوجه فقل فی الکون ما شئت یعنی وقتا که حق سبحانه
وتعالی من وجه عبده وقایه وستره اولوب یعنی عبدک ظاهری اولوب ومن وجه اخر عبد حقه
ستره اولدیسه حقک ظاهری اولمق اوزره پس امدی سن موجودات کائنه یه خلق اطلاق
ایله حقک ظاهری اولدوغی اعتباری ایله ذوق وشهودک مقتضاسنجه قوله وان شئت قلت
هو الحق واکر دیلرسک موجودات نوبوره یه حق اطلاق ایله اکی شهودکره حق ظاهر کوروب
خلقی باطن کوررایسک قوله وان شئت قلت هو الحق الخلق مرتبهٔ اولی محجوبانه نسبت صحت
بولور مرتبهٔ ثانیه موحدانه نسبت اولور ومرتبهٔ ثالثه محققانه نسبت اولور مرتبیتی بلکه مراتب
ثلثهٔ جامع اولور زیرا معنی دیمک اولورکه واکر دلرایسک حالة واحده اعتبارین ایله عمل
ایدوب موجودات کائنه یه هم حقله هم خلق ایله حکم ایله قوله وان شئت قلت لا حق من کل وجه
ولا خلق من کل وجه بو مرتبه دخی مرتبهٔ ثالثه نک تفصیلی وتحقیقیدر لکن مرتبهٔ رابعه اعتبار
اولنمشدر یعنی دیمک دیرکه اکر دلرایسک دیرسنکه عالم من جمیع الوجوه حق دکلدر زیرا وجه اخری

محجوبانه نسبت
موحدانه نسبت
محققانه نسبت

حقلدر ومن جميع الوجوه خلق دكلدر زيرا من وجه آخر حقدر بو ايكي مرتبۀ مذكوره كه مشهد
اطلاقيدر ومشهد ختمي در منتهاى مراتب وقواى طالبدر الله تعالى جمله موزه بو مقام ايله
تحقق ميسر ايده فقير ايدر بو مقامده ذكر مشيت دلالت ايدر كه عارف بو مراتبي سير ايدر وجمله
سن حق كوردر لكن وجه استعدادى فنى مرتبه ايسه مشيتي كا تعلق ايدر پس سؤال مقدر مندفع
اولور كه شيخ قدس سره بعض مواضعده مرتبۀ تحقق مرتبۀ عاجزدن تقديم ايدر و بو مقامده
ايسه تريتبندن منفهم اولان مرتبۀ عجز منتهاى مراتب اولمقدر پس وجه اندفاع سؤال
بودر كه شيخ وقتا كه كلامنى بو مقامده مشيت ايله مقيد ايتدى ايسه بين المراتب تسويه
كوسترددى وقناعت شيه ارتفاع بولدى قوله وان شئت قلت بالحيرة واكر ديلرسك ما بيز
ده حيرته قابل اولورسن وبين الوجهين تميزدن عاجز و عاطل قالورسن پس مسماة قيزاه
العجز عن درك الادراك ايله متسلى وتوقف بولورسن قوله فقد بانت المطالبة بتعينك
پس سالك عارفك بحسب الاستعداد سير وتعيني ايله مطالب مفصله ظاهر و متمايز اولدى
كه اكر سالك قرب نوافل مرتبه سي ايله متحقق ايسه عالمه خلق اطلاق ايدر واكر قرب فرائض
مرتبه سنده ايسه عالمه حق اطلاق ايدر واكر مرتبۀ جمعده قائم ايسه هم حق وهم خلق
اطلاق ايدر كه اولدر مرتبۀ تحقيقدر واكر نهايت مرتبۀ تحقيقه واصل ايسه مراتب الهيه وخلقيه
ميانني فرق ايدوب من كل وجه حق اولدن و عن دخي سلب ايدر من كل وجه خلق ايدوكندن دخي
سلب ايدر فقير مرتبۀ اولايه مرتبۀ تحقق مرتبۀ ثانيه مرتبۀ تميز اطلاق ايدر دين اكرچه
ثاني اولك نهايتي اولوب ايكي سي دخي في الحقيقه مرتبۀ واحده ايسه لبده معناى اطلاق
اولماغين بعض مشاربده فنا بو مقام ايله تحقيقده صفا بولديلر الحق شهود كامل اثر يدر شيخ
قدس سره صدد بيانده اولدو عموم معناى بو نكله تاكيد ايدركه جميع موارد من عند الله تحديد
ايله وارد اولمشدر كه نيوور قوله ولولا التحديد ما اخبرت الرسل بتحول الحق في الصور يعني اكر
نفس الامرده تحديد واقع اولمايدى رسل عليهم السلام حقك صور مختلفه يه تحولندن خبر ويرميايدى

نته كيم حديث شريفده اولمشدركه حق تعالى يوم جزاده صور منكورده تجلا ايدوب منبر استعلادن انا ربكم الاعلى ديدكده اهل تماشا نعوذ بالله حاشا وكلا ديرلر بعده بونلرك صور معتقدلرينه باسندن ظهور ايتدكده خضوع وخضور له ساجدون اولوب انت ربنا ونحن بجمالك منتظرون ديرلر قوله ولا صفة تخلع الصور عن نفسه ما اخبرت قولنه معطوفدر يعنى اكر نفس الامرده تحديد اولماسه پيغمبرلره حتى خلع صور ايله توصيفا نسبه لر ايدى قوله فلا تنظر العين الا اليه پس وقتا كه هر محدودده ظاهر وهر مشهودده شاهد حق تعالى اولدى ايسه هركز عين بصر وعين بصيرت مظاهر صوريه دن ومجالى معنويه دن بر مظهره وبر مجلايه نظر ايتمز الا انده حقى كورر وحقه نظر ايدر پس حق وجود ايله توصيفا نسبه لا وجود الا هو ديو ظاهر ايله صفتلسه لا ظاهر الا الحق ديرلر الى غير ذلك قوله ولا يقع الحكم الا عليه وهر حاكم ده حكمى هرنه حكمله اولورسه اول اول مظاهر ومجاليده ظاهر وجلوه كر اولان ذات حقك اوزرينه واقع اولور ظاهر ايسه عين مظهردر من وجه اكرچه غير ايسه نته كه ذكر اولندى قوله فنحن له وبه فى يديه وفى كل حال فانا لديه يعنى بز حقه ايچون عبيدوز وانوك سببى ايله موجودلروز وقايملروز وانوك يد قدرتنده مامور واول قادر بزم مقدوروز بزده ديلدوكى كبى متصرفدر وهر حالده تحوللر وانتقالده بوذ كادن پس انك قاتنده حاضرلروز واول بزدن منقطع اولماز وبز اندن منفك اولماز نته كيم بيوردى وهو معكم اينما كنتم الاية قوله ولهذا ينكر ويعرف وينزه ويوصف يعنى صور مختلفده ظاهر اولدوغيچوندركه مظاهر منكره كورينور زيرا اهل صور معتقدلرنده مخالف كوردوكى معرفت توحيدى اولمايوب انكار ايدر وكاهى صور معروفده كوروب اعتراف ايدر وكاه تنزيه اولنور مثلا اجساممن منزه كورنسه ليس بجسم ولا جوهر ديرو كاه توصيف اولنور مثلا سميع وبصير كبى وكل يوم هو فى شان كبى قوله فمن راى الحق منه فيه بعينه فذلك العارف پس شول كسه كه حقى حقدن كوردى وحق كوزى ايله كوردى وحقده كوردى دانى حق ومرئى حق وعين حق اولدى حتى حقى حقده كوردى شونه عارف بالله حقيقتده بودر زيرا حق جميع عبادى ايله كوزى حجاب اغيار بوقدر قوله ومن راى

الحق

ومن رأى الحق منه فيه بعين نفسه فذلك غير العارف وشول كسه كه حقی كوردی حقدن حقده كوردی
یعنی رائی حق ومرئی حق ایدوکن بلدی اما عین رؤیتی نفسنه اضافت ایتدی وبویله توهم ایتدیکه حقی
کوردن کوز کندو نفسندن ولا حقدن ولیا اولکسه حقیقتده عارف بالله اولمز زیرا جمیع حجب اغیار مرفوع
اولمز قوله ومن لم یر الحق منه فلا فیه وانتظر ان یراه بعین نفسه فذلك الجاهل وشول کسه که حقی حقدن
کورمز ولخرتده دخی عین نفسی ایله کورمکه منتظر اولورا اما اولکسه جاهلدر زیرا من کان فی هذه اعمی
وهو فی الاخرة اعمی حکمنجه حقی بو نشأده کورمیان نشاء اخرتده دخی کورمز زیرا عین حق کورمکن بلمز
وبالجمله قوله فلا بد لکل شخص من عقیدة من ربه یرجع بها الیه ویطلبه فیها کلام هر شخص
سالك ایچون ربی حقنده بر عقیدهٔ خاصه دن لابددر که اول عقیده سببی ایله دنیاده واخرتده حقه
رجوع وسفر ایده ودخی حقی طلب ده واول عقیده ده طلب ایده قوله واذا تجلی له فی غیرها انکره وتعوذ منه
واساء الادب علیه فی نفسه واکر حق سبحانه وتعالی اول سالك صورت معتقده سندن غیری صورتده
کورنسه اول صورتی انکار ایده وبلمیه بلکه اول صورتی اعتقادا تمکدن استعاذه ایده وترك ادب ایده
نفسنده دنی ایکن نفی انکار ایده وبلمیه کم اول صورت دخی حقك بعض صور تجلیاتیدر قوله وهو عند
نفسه انه تأدب معه فلا یعتقد معتقد الیها الا بما جعل فی نفسه حال بو که اول سالك نفسنده
حق ایله تأدب ایتدم ظن ایدر که اول صورتی صورت حق ظن ایتمشدر پس محجوبلردن بر معتقد اعتقاد اله
ایتمز الا اول نفسنده مجعول اولان الهی اعتقاد ایدر وصورت من بوره حق بیلور وسائرینی باطل کوردر پس حق تعالی
اعتقاد مقیده صاحبی اولان محجوبلره اسماء مقیده سی حسبی ایله تجلی ایدر که اول اسما اعیانك ربحا کیدر واطلاق
بحسب الاطلاق کوردن مکی بر اخر معنا مراد اوله اول اجلدندر که حق تعالی کلام قدیمنده سیرون ربکم دیدی سترون
الرب المطلق دیمدی زیرا حقدن من حیث الاطلاق اعیان مقیده نك برسنه نسبتی یوقدر قوله فلا اله بالاعتقاد
لا یکون الا بالجعل فما رأوا الا انفسهم وما جعلوا فیها پس اعتقادات محجوبینده اولان اله مجعول اولور
پس رائی محجوب کوردن الا نفسنی کوردر نفسنده یعنی ذهننده جعل ایدوب وعقد صورت ایدوب حقیقتن
جزم ایتدوکی صورتی معتقده یی کوردر پس صور من بوره اکرچه جعل تعملده اصنام متخذه کبی ایسه لکن حق سبحانه

واولصور روح حقیقیه نفخ ایدوب انلك عابدلرینه فیض ورحمت ایدر

وتعالی سعت رحمتی ایله واولصور روح حقیقیه نفخ ایدوب انك عابدلرینه فیض ورحمت ایدر واول عابدینك
حقلرنده معامله لری اولوب وحدانیتحقه وحقیقت رسولنه صدق واقرارلری اولدوغیچون پس سائر عبدهٔ اصنام
مزبوره لرك خلافنه ملابس درکه نه تجلادن خبرلری ونه اطلاقی وتقیدنی اکاهلری واردر اولئك کالانعام بل هم اضل
قوله فانظر مراتب الناس فی العلم بالله هو عین مراتبهم فی الرؤیة یوم القیمة پس الله مراتب ناسه نظر ایله
کورکه بونشاٴ شهادتده حق بلمکده وکورمکده مراتب اعتقادلری نجه ایسه یوم قیامتده دخی بعینها اویله
دربس شونلرکه رؤیت ربلرینی صورة متخذلرنه قصر وحصر ایدرلر قیامتده دخی اول صورة مرئیه لرینه حصر
ایدرلر اما شونلرکه اله متخذه لرنه قصل تمیوب بلکه هر مظهرده حقی کوروب ظواهر مظاهرده عموم بولورسه
قیامتده دخی حال بومنوال اوزره اولور قوله وقد اعلمتك بالسبب الموجب لذلك یعنی بو عالمده مراتب
اولان علم اول عالمده اولان رؤیتك عینی اولدوغنك سببی وموجبنی بن سکا بلدردم ایدم که علم عینه
مبدا اوله حتی صورته قصر مقرردر قوله فایاك ان تقید بعقد مخصوص وتکفر بما سواه فیفوتك خیر کثیر
پس امدی حذر ایله اعتقاد مخصوص ایله مقید اولمقدن وما سواسنه کافر اولماکه سنی شیٴ قلیل ایله خیر کثیر
فوت ایتمه سون یعنی برصورة مقیده ایله بوقدر مظاهر کثیره ده ظاهر اولان حقی مطلق انکار ایتمه دیمك اولا
قوله بل یفوتك العلم بالامر علی ما هو علیه بلکه سنی نفس الامرده حقه حقیقی اوزره علم فوت ایده یعنی حقیقی
اوزره علمدن محروم قله سن زیرا وجود حق سنك قید جعلکیله مقید ومحصور اولماز بلکه شامل کلدر
الکل فی الکل موجوددر قوله فکن فی نفسك هیولی لصور المعتقد کلها فان الاله الحق تعالی اوسع واعظم
من ان یحصره عقد دون عقد پس امدی سن نفسکده هیولی کبی اول که صور معتقداتك هر برسن
قابل اولاسن وهر صور تکه وارد اوله رد ایتمیه سن حقك ظهورندن غیر ظهور بوقدر باطل دخی اولورسه
لاتنکر الباطل فی طوره فانه بعض ظهوراته اکر مذکور اولان حصر وتقییدن تحذیرك وجهی نه در دیرسك زیرا
الله حق بر ذات واسع اعظمدر که جمیع موجوداته محیط وموجوداتله اتحادی وار در یعنی دایره وجودنده وفلك فیض جودنده
عالم داخلدر پس شیٴ محاط محیطینی ومحصور حاصرینی نجه حصر وعقد ایدر کرك علمه کرك وجودله هرکز نامیسر در
قوله فانه تعالی یقول فاینما تولوا فثم وجه الله وما ذکر ابنا من این وان ثم وجه الله ذکر الله تعالی فلك

ثم وجه الله

وجودنك

وجه الشيء حقيقته وذاته

وجودنك وسعتنى وعظمتنى اشعار ايدوب. بيوردركه هر نه جهته توجه اولنسه اول جهتده وجه الله ثابتدر من غير تخصيص يعنى. بر جهتدن اخرايه حقك اختصاصى وبر مكاندن مكان اخره انحصارى يوقدر زيرا هر كون حق تعالى وجهى بر جهة وبر مكانه محصوص قلمادى مثلا وجه الله بو مكانده در اول مكانده دكلدر ديمكدر بلكه جمليه شامل و جملهدن مستغنى وكامل كوستردى قوله ووجه الشيء حقيقته حالا كه هر شيئك وجهى حقيقتى وذاتى معناسنه در پس آيت كريمه مقتضاسنجه حقك ذاتى جميع اماكنده موجود وحاضر ايمش وعارف عابد نظر معرفت نزيه متوجه اولسه حقه ناظر ايمش قوله فنبه بهذا القلوب العارفين لئلا يشغلهم العوارض فى الحيوة الدنيا عن استحضار مثل هذا پس حق تعالى بو قولى سببى ايله قلوب عارفنه واذهان قاصرينه تنبيه اتديكه حق تعالى هر انده ظاهر وهر عينده متجلى وحاضردر هو الاول والاخر والظاهر والباطن تا كه حيوة دنياده اولان عوارضه مستتر وبار زوجه مذكورك استحضارندن شاغل وحاصر اولميه نيه ناظر اولسه لر حقى كوره لر لا يشاغله شان عن شان سرندن نشان ويره لر اللهم ارزقنا قوله فانه لا يدرى العبد فى اى نفس يقبض زيرا عبد بلمز كه انفاس عمرندن قنغى نفسنده قبض روح اولنور پس وجه مز بودى هر نفسده استحضار كركدر كه قبض روح دم حضورده موافق اوله زيرا اكر بعض انسانده غفلة وشغوليته واقع اولورسه قوله فقد يقبض فى وقت غفلة فلا يستوى مع من قبض على حضور پس اذا اولوركه قبض روح وقت غفلته مصارفا ولوروا اول حضورله قبض اولنان نفسه مساوى اولمازبلكه اكا مخالفا اولور زيرا غفلتده اولان وجهى غير حقه اولدوغى حالده حشر اولور وعذاب بعدله معذب قلنور اما حضورله مقبوض اولان سعادت قرب ايله مستعد ومقرب اولور قوله ثم ان العبد الحاصل مع علمه بهذا يلزم فى الصورة الظاهرة وفى الحال المقيدة التوجه بالصلوة الى شطر المسجد الحرام بعده عبد كامل بو معنا لره عالم ايكن يعنى وحقك اين خاصه عدم انحصارين بلور ايكن صورة ظاهرده وحالة مقيدده يعنى صلاتنده ينه فولوا وجوهكم نصنه اتباع ايدوب شطر مسجد حرامه متوجه اولور ظاهر شرعه وطريقة سلوك دينه انقياد ايلديكى نته كه صاحب كلشن راز بو مضمونى روشن وابراز ايدوب بيوردر نظم تمام ان كس بو كواز

تمامی کند با خواجکی کار غلامی قوله ویعتقد ان الله تعالى قبلته حال صلاته دخی معتقد اولورکه
الله تعالى حال الصلاتنده قبله سنده حاصلدر لکن مز بور منحصر اعتقاد ایتمز قوله وهی بعض مراتب
صورة الحق من اینما تولوا فثم وجه الله یعنی عارض مز بورک قبلهٔ صلاتی ظهور وجه حقك
بعض مراتبیدرکه اینما تولوا قولندن منفهم اولور قوله فشطر المسجد الحرام منها پس سمت مسجد حرام
اول مراتبك بعض مرتبه دیدر قوله ففیه وجه الله ولکن لا تقل هو ههنا فقط پس ادراك ایله که شطر
مسجد حرامده وجه الله وحقیقتی حاصلدر لکن بو مرتبه یه منحصر دکلدر نته که لا تقل دیدوکی نفی
اشارتنه اشارتدرکه اشارة حسیه حصرا فاده ایدر قراینه ایسه حصره دلالت یوقدر نته
که شعر لا تقل دارها بشرقی نجد کل نجد للعامریة دار قوله بل قف عند ما ادرکت فالزم الادب
فی الاستقبال شطر المسجد الحرام یعنی بلکه کتاب الهدن ادراك ایتدوکن معناده واقف اول وطورکی
تجاوز ایلمه پس شطر مسجد حرامه توجه واستقبالده اداب شرعه ملازمت ایله قوله والزم
الادب فی عدم حصر الوجه فی تلك الاینیة الخاصة دخی ملازم ادب اول وجه حقی مکانیة خاصیه
حصر ایتمکدن نته که اول عدم حصری اینما تولوا فثم وجه الله اینندن ادراك ایتمشدوك قوله بل هی
من جملة اینیات ما تولی متولیا الیها بلکه اول اینیة خاصه شول اینیاتدن بعضیدرکه متوجه اکا توجه
ایدر یعنی اینیت مز بوره تیندن هر برسنك معناسن محلنده رعایت ایله کمال بوننده حاصلدر قوله
فقد بان لك عن الله انه فی اینیة کل وجه پس ای عارف تحقیقا سکا الله تعالى جانبندن بوایة نبی
ایله ظاهر اولدیکه حق تعالى هر توجه اولنان مکانك مکانیتنده حاضردر یعنی هر متوجهك
توجه ایتدوکی محل متوجه الیه ده حق تعالى حاضردر اما ظرفیة خاصه ومظروفیة خاصه حسیله
دکل بلکه هم ظرف وهم مظروفا ولمق حسبیله قوله وما ثمة الا الاعتقادات فالکل مصیب پس هر
جهتك اینیتنه توجه ایدنلر دکلدر الا جهتده وجه الله اولمغه اعتقادله در زیرا ایندن مراد جهتدرکه
کرك معنوی کرك حسی وجهت مز بوره توجه عقد قلبدرکه اعتقاد دیدر زیرا توجه حسی یه توجه
معنوی لازمدر پس جمیع معتقدلر اعتقادنده مصیبلردر زیرا جمله سنی سابق سوق

تقدير الهی در قوله وكل مصيب مأجور وكل مأجور سعيد وكل سعيد مرضي عند ربه پس
هر مصيب مأجوردر وهر مأجور سعيد وهر سعيد عند الله مرضيدر معلوم اولسونكه مذكور
اولان حكم كلی مقيد بالشرع دكلدر بلكه استعدادنه نسبت ايله در تفصيلی فصل اسماعيليده
مذكوردر اجمالی بودركه هر موجودك ربی خاص واردر پس هر شیء موجودك فعلی
ربنه نسبة مرضی اولور زيرا ربوبيتك كندو فعليدر بحونكه كندو ربنه نسبت مرضی اوليه
زيرا عبدك عين ثابته معنويه سندن فعليدركه صورة عبدده ظاهر اولور پس سعيد
عند اولنور ربه خاصنه نسبت ايله اكرچه رب اخره نسبت شقی دخی اولورسه مثلا عبد اسم
مضل اسم هادی قاتنده مرضی اولمز اكرچه رب مضل قاتنده مرضی وسعيد ايسه ده حاصل
كلام هر فاعل صيغه سندن راضی اولمش اولور بعده هر موجود ربه خاصنه نسبة اولدوغندن
سری بودركه حضرت نبی عليه السلام رايت ربی ديدكی رب العالمين ديمه دی احديته رب
الاربابه دخی نسبته وار ايكن وساير عوامه بنسبتی سترون ربكم ددی رب العالمين ديمدی
پس اعتقادات مز بوره سبب رضا وسعادت اولمغه مطابقت شرع لازم اولماز اما اعتقاد
مطابق شرع اولمسه بحسب الشرع مأجور اولمز بحسب الاعتقاد اولور زيرا كلام مؤمنه
وكافره عامدر پس شيخ بيوردوغی اوزره كفار مخلد فی النار مشاهده ربايله تلذذ دن جانبيده
واصل اولور بعض مواضعده تصريح اولنمشدر قوله وان شقی زمانا فی الدار الاخرة اكرچه
بعض ازمنه ده يعنی دار آخرتده شقی اولورسه زيرا بعض ازمنه ده شقاوة سعادة مطلقه منافی
اولمز قوله فقد مرض وتألم اهل العناية مع علمنا بانهم سعداء اهل حق فی الحيوة الدنيا زيرا تحقيق
بودركه اهل عناية الهيه سعادتلری وحقانيتلری معلوممز ايكن حياة دنياده مريض ومتألم
اولديلر پس بعض ازمنه ده شقاوتلری ثابت اولدی پس حيوة اخرتده دخی متألم اولسه لر بعيد اولمز
نته كه ذكر اولنور قوله فمن عباد الله من تدركهم تلك الآلام فی الحيوة الاخرة فی دار تسمی جهنم
پس عباد اللهدن بعض در شونلركه حيوة آخرتده دخی او الآلام جسمانيه انلره يتشور شول

دارجهنم بوده ده کما کا جهنم دیرلر قوله ومع هذا لا یقطع احد من اهل العلم الذین کشفوا الامر علی ما هو
علیه انه لا یکون لهم فی تلك الدار نعیم خاص بهم بونکله برله که دار جهنمك حقیقتن بلن اصحاب کشوفدن بر اهل
علم علم قطعی ایله بلمز که اونلرده یا حجون دار جهنمده بر نعیم خاص بو قدر که اهل جنته تجاوز ایمیوب بو نلره
مخصوص اوله قوله بفقد الم کانوا یجدونه فارتفع عنهم یعنی نعیم من بوده که دار جحیمده انلره مخصوص
اوله حالیده کل که یا الم سابق وجدانی نك ارتفاعندن حاصل ولا لذة اولا که بعض حکما مذهبنجه
لذة والم اضافیدر فقدان الم لذة اطلاق ایدرلر قوله فیکون نعیمهم راحتهم عن وجدان ذلك الالم
پس انلرك نعیمی وجدان الم سابقك فقدانندن حاصل اولان راحت اوله قوله ویکون نعیم مستقل زاید
کنعیم اهل الجنان والله اعلم یعنی یا خود بر نعیم مستقل زاید اولور اهل جنانك جنانده ثابت اولان لذتلری
کبی بو مقوله لرده علم الله علم ممکنه غالبدر پس علمی الله حواله ایلمك صوابدر حاصل کلام رحمت خالصه وار که
احکام شرعیه مقتضاسنجه عاید و وارد اولور اولیا اهل جنانه مخصوص رحمتدر و رحمت ممتزجه
وار که مقتضای استعدادیله اولوردر که سبقت رحمتی علی غضبی کلامی ایله وسعت رحمتی کل شیء مفهوم منده
عمومی رحمتك اثباتن اقتضا ایدر عذابه دلالت ایلن نصوص قاطعه که کفار حقنده وارد اولمشدر
رحمت خالصه دن مانع اولور سه رحمت ممزوجه دن مانع اولماز مثلا بر کمسنه حیاة دنیاده جهاد
کفار حقنده وارد اولان نصوص افاده اتدوکی رحمتی اعتماد ایدوب کفارله جنکده مجروح اولسه بلکه
بر عضوی فاقد اولسه کمال الم ایله متألم ایکن راحت ممزوجه ایله راحت و نفسنه تسلیه بولور کذلك
حیوة عقباده دخی معذب بالنار اولان کافرلر فاعل عذاب کم ایدوکن بلمك ایله راحت ممزوجه حاصل
اتمك جائزدر و بو مرتبه ایله تخفیف عذاب بولنمز که لا یخفف عنهم العذاب نصنه اضطراب ویره زیرا
اسباب عذاب ثابته در پس منظوردن دخی اولنلر پس میاننده نصوصده معارض لازم کلمز زیرا نصوص
عامه نك عمومی استعداده مبنیدر و خاصه نك شرعه مبنیدر و بالجمله معرفت کامله بودر که جمیع
مراتب رعایت اولنه که نه اهل ظاهرك اعتقادی موجبنجه وارد اولان احکام شرعیه یه منکر
اولاوله مشایخ عظامك ذوقنده عاجز و متحیر قالاوز زیرا اهل الله دخی اعتقاد مز بودر

عموم

عموم نصوصدن اخذ ایدوب ومیزان وجدانله سنجیده قلمشلردر من عند انفسهم سویلمزلر واولی
عموم سببی ایله رحمت ممزوجه مرتبه سنه قابل اولوب اعطی کل ذی حق حقه ایله عامل اولمشلردر
شتکه شیخ صاحب الکتاب فرعون حقنده اظهار توقف ایدوب فص موسویده ولخزنده دیمشلردرکه
انا نقول والامر فیه الی الله لما استقر فی نفوس عامة الخلق شقاوه وبالجمله جانب اجماعی رعایت
ایتمشلردر توقف خود مقام اعرافدر اعراف دخی بعض مراتب کمالدر وعلی الاعراف رجال الایة
خصوصا جواز وقوعلری وقوع لازم کلمز وساکن عارفه وعارف محققه لایق بودرکه معنی عصر
اولان مثلا خصوص وواردات لحراق بالنار انسه اول عالملک علمنه وکمالنه انکار ایتمیه زیرا
هر مجتهد طاقتی مقداری بذل وجهد ایله مکلف ومنتهای مبلغ علمی ایله مامور وموظفدر
نفس الامرده علم واجب دکلدر زیرا اول وسع بشرده دکل ما تحت قدرة للرده درمثلا سمت
قبله ده مصلی یه لازم اولان تحری فقط اولدوغی کبی تحقیق شریف بعض عارفلر بو مقامده
بو یله تحقیق مشهود افاده ایتمشلرکه وقتاکه الله تعالی ملائکیه انی جاعل فی الارض خلیفة
خطابنی ایتدکده اولا اینلک امانت معنویه سن انسان کامل حامل اولوب وذریتندن اوج بلوک
طائفه خلفاء حق اولدیلر پس بعض طائفه امانتی بکمالها حامل اولوب هم حقدن هم ملائکه دن
خلافته ایدوب مرتبه جامعیه مظهر اولدیلر انبیاء ووارثین کبی بعضلر حقدن خلیفه اولدیلر
اولیا کبی بعضلر یالکوز ملائکه دن خلیفه اولدیلر علماء ظاهر کبی کثرهم الله امثالهم پس مقام
اولیا عفو وستر ونظر جهت حسن وکمال وسمت عیب ونقصاندن اهمال اولدیکه تخلقوا باخلاق الله
مرتبه سیدر اما خلیفه ملائکه علماء شریعت وامناء دین درانلرک وظیفه لری اتجعل فیها من
یفسد فیها حکم اعتراضندن ظاهر اولدوغی اوزره سمت تنزیه وتقدیس اولوب نقص وکمال
وعیب وهنر امر ونهی حکم وحسن وقبح شرع مستقیم ایله بلنوردیو مراتب احکام دینی اظهار
اظهار وتبیین ایدرلر اما مقام انبیا که مقام جمعیت کبریدر بونلر هم ظاهری وهم باطنی وهم
حقیقتی وهم شریعتی جمع ایدرلر ایکی مرتبه ایله ممتزج ومعتدل اولمشلردر بونلرک وراثتی کسب

محققین اولیادر توحید صرفدن تحقیقه کدزایدوب جمعدن فرقه و فرقدن جمعه سفر ایلامشلردر اللهم ارزقنا
مقاملرینی پس مذاق معرفتا صحاب بو اشارت کفایت ایدر والسلام علی من اتبع الهدی فص حکمة
فاتحیه فی کلمة صالحیة لفظ فاتحیه مکتوب اولدوغی اوزره در فتوحیه دکلدر زیرا
لفظ صالحیه لفظنه مناسبدر خصوصا فصّك سائر لخواتنده مناسبت لفظیه مرعی اولمق
مطرد اولمسی بو مدعایه شاهددر یعنی شراح قولیجه فتوح امر غیر متوقعده استعمال اولنمق یعنی
جهتندن انسبت ایجاب اتمز زیرا پیغمبرلردن بونك امثالی خارق عادة توقع اولونه کلمشدر کلام
حقده احادهٔ ناسه نسبت مذکورده کلدرنته که قرآنده نسیا حوتهما قولنده نسیان یوشعه
بعض مفسرین دلیل ستولی ایدوب حوت مشوینك اتخاذ سبیل فی البحر وانوك امثالی موسی یله
یوشعه نسبت خلاف عادت دکلدر دیمشلر دروديمك جائزدر کما کی لفظ مز بور فتوحیه اولسه
معنای معهود و مقصود اولوب ابتداء انفتاح حسبیله دلالت اتمز ایدی وجهی ظاهردر حضرت
صالحك خود اشهر معجزاتی انفتاح جبل اولماغله فصّی فتح معنوندن قلمشدر بعده معجزهٔ صالح
علیه السلام رکایبدن اولماغله شیخ کلامنی رکایب ایله مصدر ایدوب بیوردی قوله شعر من الایات
ایات الرکائب ناقة معجزهٔ صالح رکایبدن اولماغله بو مضمون نظم ایله ابتدا ایدوب و معجزه که انفتاق
جبلدر رکایبه اضافة اتدی بیت حسبی ایله و مذا ایله رکایب میانندہ تناسب شعر بیکوستردی
یعنی معجزاتدن بعضدر رکایبه منسوب اولان معجزه که فتق جبلك ناقهٔ صالحه نسبتیدر که صالحك دعاسی
ایله ظاهر اولمش ایدر پس ناقهٔ جبلیه صالحه مخصوص معجزه اولدوغی کبی براق معراجی دخی بزم
رسولمزه منسوبدر قوله و ذلك لاختلاف فی المذاهب یعنی رکایب ایاتدن اولمق و معجزه قلنمق اختلاف
معجزاته سبب اختلاف اقتراحاتدر و اختلاف اقتراحات مقترحینك لختلاف استعداداتندن ناشیدر
ع وللناس فیما یعشقون مذاهب قوله فمنهم قائمون بها بحق و منهم قاطعون بها السباسب یعنی و چونکه
مذاهب ناس مختلف اولدی ایسه پس عباد اللهدن یعنی امر حق ایله رکایبنده یعنی نفس حیوانی سنده
قایم و ثابت و اهل تمکین اولودلر زیرا استعدادلرن شهود حق ایله کوروب ظلمت جهل جبلیتده نود

مطلب حکمة فاتحیه

تعین

تعین بولورلر وبعض اخر نفس حیوانی سنه متابعة ایدوب صحرای وجودنده تایه ومتحیر اولورلر
ومتلون رنك تلوین اولورلر قوله فاما القائمون فاهل عین واما القاطعون هم الجناب یعنی
طائفه اولیکه حق ایله قایملردر انلر اهل عین وصاحب قرب مشاهده در اما قاطع سباسب
اوهام وخیالات اولنلر معرفة حقدن دور ومهجورلردر ذکر مراد اثردن مؤثره حرکت ایدن
اصحاب استدلالاتدر جنایب جمع جنیبه در مراد مبعدون ومحجوبون دیمه در قوله وکل منهم
ناتیه منه فتوح غیوبیة من کل جانب شیخ قدس سره بومقامده اوچ توحید صرفه عارج
اولوب ومکان مکاشفین ومحجوبین فرقا تمیوب دیرکه طائفه تیننك هر بریسی فی الحقیقه
حقدن بعید دکللردر بعدلری بحسب المراتب بعد اعتباری دربس نفی مراتب حجبی ایله محجوب
صایلن عین کشفده مبعد عدا اولنان محض قرب ده در بس طائفه مقربین ومحجوبیننك هر
برسنه حقدن ورب مخصوصدن فیض فتوح غیبیه سی جمیعی جوانبندن ایرشور زیرا فتوح غیبیه عطیه
حقانیه در جهة واحدیه مخصوص اولمز بلکه جمیع جهاتدن کلور من فوقهم ومن تحتهم وسائر
الجهات الست زیرا معطی اکرچه ذی جهة دکلدر لکن جمیع جهاته شاملدر فقیر ایدر اکر شارح
منهم ضمیرنی طائفه قائمین بالحقه ارجاع ایدوب مذکور اولان معنای معنای مرجوع عد ایتمشلر
اما فقیرك دیدوکی شیخ اکبر ذوقنه مناسبدر ظن ایدرین الله اعلم قوله اعلم وفقك الله ان
امر الایجاد مبنی علی الفردیة یا اخی حق تعالی تحقیق علوم ایچون توفیق ویرسون معلومك اولسونکه
امر ایجاد نفسنده فردیتا اوزدینه مبنی در فقیر ایدوین بو کلامك سر ذوقی سی بودرکه صفت
ایجاد فردیة لازمدرکه صفة الوهیة عارفان سر اسما قاتنده فرد وفاتح اسمانك مفاتیح
غیبتندندر وبعض عارفان اسرار عدد دیمشلرکه فاتح ایله صالح اسمنده اولان عقدینك ثلثه
ده اتفاقی سر ایجاد در یعنی فاتح لفظنده عقد عدد قابله عقد عدد تام مرتبهٔ احاده ثمانیه واربعه
اولورکن جمله سی اون ایکی در عشر احاد مرتبه سنده واحد اولوب واحد ایله اثنین ثلثه اولور کذلك
عقد عدد صادله عقد عدد لام مرتبهٔ تاسعده تسعه ایله ثلثه اولور تسعه وثلثه اثنی عشر اولور

عشره ایسه کرو مرتبۀ احادده واحد اولوب واحد ایله اثنین ثلثه اولور فقیر ایدودین ستّ

مزبور اسم عیسی ده دخی موجوددر زیرا لفظ عیسی ده واقع اولان عقود مرتبۀ احادده اون بش

اولور عدد مزبور ایسه عدد شفعه تحلیل قبول ایتمز پس اعداد فردیه تحلیل اولنسه بش کره

اوچ اولور دوسر فردیه بولنمش اولور مراد ایسه فردیتک اقلی مرتبه سیدر حتی لفظ الله ده موجود

ستّه امر اظهارک اتمامنه اشارتدر دیمشلردر والله تعالی اعلم قوله وهذا التثلیث فهی من الثلثه

فصاعدا یعنی فردیتا یجون حکم تثلیث ثابتدر پس فردیۀ مزبوره ثلثه دن ابتدا اولنمشدر ما فوقنه

متصاعد اولدوغی حالده معلوم اولا که حکمت رسمیه ده مرسوم اولان عدد یا زوج در یا فرددر

عدد فرد اولدر که متساوی بینه انقسام قبول ایتمز انقسام شاننده ایکن و زوج اولدر که متسا

وبینه منقسم قلنور و فردک مثالی زوجک مثالی اثنین اولور پس واحد حد عددن خارج

و متباعد قالور بعض قولده اول افراد ثلثه اولدوغی کبی اول ازواج اربعه اولور اثنین اولماز

زیرا خارجده مرکب اولان خارج حکمنده اولور پس عددک اول مرتبه سی اثنین اولور و مفهوم اولسون که

ایجاد کونده اشیاء ثلثه دن لابد در که بری فاعل بری قابل و بری دخی قابل قولدکن اولا بو جملەدن

نتیجه حاصل اوله پس ایجاد کونیده اولان مراتب ثلثه یه اشارت ایدوب بیوردکه قوله فالثلثه

اول للافراد وعن هذه الحضرة الالهیة وجد العالم فقال تعالی انما امرنا لشیء اذا اردناه ان

نقول له کن فیکون فهذه ذات وذات ارادة وقول کن پس ثلثه اول افرادی سبب ایجاد اولدی

زیرا حضرت مزبوره دنکی فردیت الهیه درعالم وجود بولدی و معلوم در که ایجاد کونده اول ذات

مطلقه و حرکت صور علمیه مرتبه سیدر بعده ذات مع الارادة بعده قول کن بعده فیکون نتیجه

مرتبه سیدرونته که حرکت فکریۀ انسانیه حرکت دوریه درکه اول تصور مطلوب بوجه ما کل العالم

حادث بعده صغری درکه صور علمیه در بعده صور معلومیه که فالعالم حادث در پس منتهی عین

مبدا اولور و لکن نسبت خالقیه و مخلوقات دخی بو یله در یعنی بینهما ده واقع اولان حرکت حرکت

دوریه اولوب مثلا خلقهٔ وجود ده حرکت ایله اخر اول اولور و حادث عین قدیم و ممکن عین واجب

مراد نظم کلام فی ستة ایام مد
لفظة الله ابتدا وانتهاکه
الفرد وهادر عدد ستوی
اشارت اولنسه اولادر
امری اظهار اتما سدر
مسلم

اولور

اولور وايتكوعدم مذكور اولان شيئين شيئيتدر بوردواول عين لحوزدر لكن شيئية اولى ثبوتيه
وشيئية ثانيه وجوديه در پس انما امرنا لشيء شيء ثابتدر اذا اردناه ان نقول له كن لفظندن
استماع قول وامتثال امر ايدن شيء دخي ماهيات غير مجعوله ثابتدر كه انلرده ايجون صلاحيه سماع
قول كن حاصلدر پس فرديت تثليث دخي ايكيدر برسي وجوديدر برسي ثبوتيدر پس ايت كريمه
دخي سر فرديتي شاملدر كه اوده تصور مدعي بغير الحكم ثاني مع العلميه كه اذا اردناه ثالث مع
المعلوميه كه فيكوندر پس عالم عدم ذهنيدن وجود خارجي يه حركت ايجادي ايله حركت ايتمك
ايجاب اتديكه نتيجه دريا خود اذا اردناه ماده مرتبه سي اولا ان نقول له كن فيكون صورة مرتبه
سي اوله حاصل كلام قول كن شيئية ثبوتيه يه تعلق اتدي ذات مع الارادة شيئية وجوده حركت
ظهور ايله حركت ايدوب اسم قابل وفاعل وصفت قابل وامر بري برندن ممتاز اولدي وتعيين لحق
ايله ذات مطلقه ارادة صفت ايله تجلي اتدي مريد اولدي قول ايله تجلي اتدي قابل اولدي ومأمور
بها اولمق صفتي ايله واسم مخلوقيت ايله تجلي اتدي عالم اولدي والعين يبراء اي بكل عين والكل
ولحد يتجلي بكل شان قوله فلولا هذه الذات وارادتها وهي نسبة التوجيه بالتخصيص لتكوين امر ما ثمه
قوله عند هذه التوجه كن لذلك الشيء ما كان ذلك الشيء پس اگر بو ذات حق ووجود مطلق موجود
اولميه ايدي وصفت ارادتي كه نسبت توجهيه سيدر مكوناتدن بر امرك تكوينتي تخصيص ايتميه ايدي ونسبت
مزبوره ايله كه توجه تكويندر اول شيئيته خطاب قول كن وارد اولميه ايدي اول شيء موجود
ومكون اولماز ايدي قوله ثم ظهرت الفردية التثليثية ايضا في ذلك الشيء بوندن صكره فرديت ثلثه
مزبوره مكوندن ظاهر اولدي فتح واوله قوله وبها من جهته صح تكوينه واتصافه بالوجود وفرديت
مزبوره سببي ايله ذلك الشيء تكوين ايتمك ووجود ايله متصف قلمق صحيح اولدي مصدر مفعوله
مضافدر فاعله اضافه احتمال بعيد در بلكه احتمال دكلدر منلا الجامي قابلك تكوينده مدخلي اولمق
ملاحظه سي ايله فاعله اضافتي بعيد او لمزدي پس فقير ايدر بو مقام امتياز وتعدد در كه وجود ايله
اتصاف محليدر لكن مقام شيئية ثبوتيه مقامي اولسه تمايز عقلي محض اولور ايدي ولحتمال مزبوره

مساغ بولنوردی بونده ایسه تمایز خارجی در توجیه مجازیه خود احتیاج یوقدر باخصوص
ضمیر مزبور مفعوله عاید درکه تکوین سابقده مضاف الیه اولان امردر بو تقدیرجه فاعله اضافتده
کمال بعد اولور قوله وهی شیئیته وسماعه وامتثاله امر مکونه امتثال مرتبه سیدر قوله فقابل ثلثة
بثلثة پس معلول طرفنده اولان فردیه ثلثه یی علت طرفنده اولان فردیه ثلثه یه مقابل قلدی قوله
ذاتها الثابتة فی حال عدمها فی موازنة موجدها وسماعه فی ارادة موجده وقبوله بالامتثال
لما امره به من التکوین فی موازنة قوله کن فکان هو ذات ممکنک حال عدمنده اولان تعین ثبوتیه سن
ذات موجده مطلقه سی مقابله سنده قلدی پس فردیتین تلیثنوک تقابل واجتماعدن نلک الشیء
که عالم کونده کاین وموجود اولدی قوله فنسب التکوین الیه فلولا انه فی قوة التکوین من نفسه
عند هذا القول لما تکون پس حق تعالی فعل تکوینی مکون مزبوره نسبت ایتدی فتح واوله زیرا اگر
مکون مزبورک نفسنده قوه تکوینی اولمیایدی قول مزبوری استماع حیننده تکون ایتمز ایدی واول فیض
مرتبه سنده ثابت اولان قوه عدمیه فیض مقدسده فعل موجود بولمز ایدیکه استعداد غیر مجعول لک نقاضا
سیدر ومعلوم اولا که حکمت رسومیه ده ترجیح بلا مرجح امر اختلافیدر معتزله ایله اهل سنت خلاف
ایتمشلردر اما ترجیح بلا مرجح بالاتفاق باطلدر زیرا ثابت اولسه ابطال صانع لازم کلور قوله
فما اوجد هذا الشیء بعد ان لم یکن عند الامر بالتکوین الا نفسه پس شیء مزبور مسبوق بالعدم تکوین
ایتمدی الا نفسی تکوین ایتدی معلوم درکه تکوینندن مراد بو مقامده شیئک تکون وظهوریدر والا مکون
ومکون شیء واحد اولمز قوله فاثبت الحق تعالی ان التکوین للشیء نفسه لا للحق فیه امره خاصة پس
حق تعالی تکوینی شیئک نفسی ایجون اثبات ایتدی حقه نسبت قلمادی وحقک کندو ذاتنه تخصیص ایتدوکی
تکوین ده قوله وکذا اخبر عن نفسه فی قوله تعالی که قرآن عظیمنده وقول کریمنده نفسندن امر له خبر
ویردی وتکوینی مقابله امرده مکونه نسبت ایدوب بیوردی قوله انما امرنا لشیء اذا اردناه ان نقول
له کن فیکون فنسب التکوین لنفس ذلک الشیء عن امر الله وهو الصادق فی قوله حق تعالی خود قولنده
یعنی نسبت تکویننده وامر نفسه مضاف قلمقده مخبر صادقدر پس ایجاد موجودات وتکوین مکونات

حركات دوريهٔ فلكيه ايله مع الامر والارادة اعيان ثابتانك زوايكتم عدمدن مجارى وجوده برون وظهور برندن
عبارتدر قوله وهذه القول هو المعقول فى نفس الامر يعنى امركه قول اختصارى وتكوين شيئك نفس شيئه
نسبتى منقول اولدوغى كبى نفس الامرده امر معقولدر زيرا هر امر مأمورك صيغهٔ امرله فعلك مبدأ
اشتقاقنى طلب ايدرمنه كه بو تمثيل جليل ايضاح ايدر قوله كما يقول الامر الذى يخاف فلا يعطى العبد
قم مثلا برامير امركه شاننك خوف اولونه وذاتنه عصيان وخلاف روا كورلميه بر قولنك قيامنى
مراد ايدوب قم لفظى ايله خطاب اتسه قوله فيقوم العبد امتثالا لامر سيده فليس للسيد فى قيام
هذا العبد سوى امره له بالقيام والقيام من فعل العبد لا من فعل فقام اصل التكوين على التثليث
اى من الثلثة پس اول عبد سيدينك امرينه امتثالا قائم اولور پس نظر اولنسه سيدك قيام
عبدده قم لفظى ايله امرندن غيرى مدخلى اولماز پس اصل تكوين تثليثا وزرينه قائم اولور يعنى
تكوين ثلثدن منتج اولدى قوله من الجانبين من جانب الحق ومن جانب الخلق كلام مزبورمن
الثلثة لفظندن بدليت اوزرينه وارد اولور يعنى اول جهات ثلثه كه امر ايجادا نونله تمام اولور
برى جانب حقدر كه فاعلدر برى جانب خلقدركه مفعولدر قابلدر يعنى برى جهت وجوب وبرى جهت
امكاندر امر قودكن ايله مجموع ومكون اولور فتح واوله بعده كيفيت ايجاد اعيان بيان اولنوب كيفيت
ايجاد معانى يه شروع بيوردى قوله ثم سرى ذلك فى ايجاد المعانى بالادلة فلابد من الدليل
ان يكون مركبا من ثلثة على نظام مخصوص وشرط مخصوص وح ينتج لابد من ذلك يعنى بعد ايجاد
الاعيان بو اسلوب ايجاد معانى يه دخى سرايت ايدر پس هر دليل كه مثبت حكم اوله اكا مقدمات ثلثه دن
لابد اوله كه بر مقدمه سى موضوع بر سى مجهول بر دخى حد اوسط مكرر ونظام مخصوصدن مراد تكرر
حد اوسط وشرط مخصوصدن مراد شكل اولده ايجاب صغرى وكليهٔ كبرى پس بو تقدير اوزرينه كه امور
مزبوره موجود اوله دليل منتج اولور وانتاجدن عقلا بد ومفارقت احتمالى اولماز قوله وهو مثل ان يركب
الناظر دليله من مقدمتين كل مقدمة تحتوى على مفردين فيكون اربعة واحد من هذه الاربعة يتكرر
فى المقدمتين لربط احدهما بالاخرى كالنكاح واول تركيب مخصوص مناظرك دليلنى مقدمتين دن

ترکیبلرنه سیدرهر مقدمه سی مفردنه شامل اوله برسی موضوع برسی محمول اولوب امور اربعه حاصل

اولانی اولا امور اربعه دن هر برسی مقدمتین ده متکررا ولا احدی المقدمتین مقدمه لخری یه مربوط

اولمق ایچیچون امور محسوسه دن مثلا نکاح کبی که ذکر اولنان امر آنی وطی‌ء مشتملدر کما بوین دروقولی

عاقد وشرط شهوددر وهر برسی آلة تناسلی شامل ولماغله واحد متکرری حاصل اوله قوله

فیکون ثلثة لا عین لتکرار الواحد منهما فیکون المطلوب پس تکرر من بورایله ثلثه حاصل وموجود

اولور زیرا واحد متکررا ولور پس مطلوب دخی موجودا ولور قوله اذا وقع هذا الترتیب علی هذا

الوجه المخصوص وهو لحدی المقدمتین بالاخری بتکرار ذلك الواحد الفرد الذی به صح التثلیث یعنی تحقق

ترتیب من بور وجه مخصوص اوزره واقع اولسه که اول وجه مخصوص مقدمتینك ایکی سندن برینی

اخری یه ربط ایتمکدر واحد مفردنی تکرار ایتمکله مفرد کیانوکله تثلیث صحیح اولور بعده تکرار صغراده

محمول کبراده موضوع اولماغله اولور بعده اوسط وجه دیو تسمیه اولنور زیرا اکبرك اصغره ثبوتی

ثبوتنه وجه علت اولور ذهنده فقط اکبر برهانی انی اولور سه وهم ذهنده وهم خارجده وجه اولور

اکر برهان لمی اولور سه قوله والشرط المخصوص ان یکون الحکم اعم من العلة او مساویا لها وهو یصدق

یعنی شکل اولك ضروب منتجه سنك شرط مخصوصی بودرکه کبراده حکم علتدن اعم اوله نته‌که زید انساندر

وهر انسان حیواندر پس زید دخی حیواندر دیو حکم لازم کلور زیرا اکبر علت که حد اوسطدر اکبرده اولان

حکم کیوان اندن اعم در پس اخص ایچون ثابت اولان حکم بالضرور اعم ایچون ثابت اولور یا خود حکم

اعم در علته برابر اولا مثلا هر انسان ناطقدر دنلسه زید ناطقدر دیمك لازم کلور زیرا مفهوم

ناطق مفهوم انسان برابردر پس بو تقدیرجه نتیجه فان ینتج نتیجة غیر صادق یعنی حکم فن بور بوبله

اولماسه وحکم ایله حد اوسط میاننده نه نسبت عموم ونه نسبت خصوص و یا مباینه اولسه

مثلا زید حیواندر وهر حیوان فرسدر پس زید فرسدر دیو سلك کذبا ولور قوله وهذا موجود فی عالم

مثل اضافة الافعال الی العبد معراه عن نسبتها الی الله تعالی معنی دلیل نتیجهٔ غیر صادقه منتج اولمق بو عالم

شهادتده امر موجود ومحققدر مثلا افعال ممکنه عبده مضاف ایدوب حقه نسبتدن معرا ایتمك

كبی كه متكلمين دن مذهب معتزلی يه اشارتدر قوله واضافة التكوين الذي نحن بصدده الى الله مطلقا
ويا خود صفت تكوين كه بز صددنده وذكرنده اولدوغموز معنادر انی مطلقا حقه نسبت ايدوب
عبده نسبتدن معنا اخذا تمكدر كه متكلمين دن اهل سنت مذهبنه تعريضدر قوله والحق ما اضافه
الا الشیء الذي قيل له كن حالا كه حق تعالى ولصفتی نسبت ايتمدی الا شیء مكوننك عيننه نسبت
ايتدی كن ديدوكی حينده حقدن صادر اولانه مجرد امر كن ايدی وتكوين مز بور مكون ايله قائم
اولور صفت ايدی پس قياسيموز يقين منتج اولمدی لا نتيجه غير صادقه تقديرا افعال عباد من وجه
حقه ومن وجه عبده منسوبدر كه من جهة الخلق حقه ومن جهة الكسب عبده اضافه اولنور تكوين دخی كذلك
امر اولدوغی جهتدن حقه وتكوين اولدوغی جهتدن عبده نسبت اولنور ننه كه تمثيل ايدوب بيوردر قوله ومثاله
اذا اردناه ان نذل ان وجود العالم عن سبب فنقول كل حادث فله سبب يعنا الحادث وسبب يعنی نتيجه صادقه
منتج اولان دليلك مثالی بو ذكر اولنان دركه فجن بز اسلوب مناظره اوزرينه وجود عالم ممكنك سبب مؤثره
محتاج ايدوكنه دليل اقامت ايتمك دليسك بو وجهله سوق كلام ايدرز كه هر حادث ايچون سبب لازمدر
بوزم كلاممز ايله لفظ حادث وسبب موجود اولوب قوله ثم نقول فی المقدمة الاخرى والعالم حادث
فتكرر الحادث فی المقدمتين پس تقديم كبراده اصالة انتاجه دلالت ونتيجه نك اندره بالقوه اندراجنه
اشارتدن صكره بز ايدرز كه مقدمهٔ اخرىده يعنی صغراده على قياس بيدا دركه العالم حادثدر
پس حادثك مقدمتين تكرری حاصل اولدی پس حادث بر واحد اولديكه بونك نسبتی ايله
مقدمتين احديهما سنی اخرى سی ايله مرتبطا اولدی وامر تثليث تحصيل بولدی كه اولی لحادث
وثانی ان له سببا قوله والثالث قولنا والعالم يعنی امور ثلثه نوك امر ثالثی العالم لفظيدر موجود
ومرتب اولجاق قوله فانتج ان العالم له سبب پس بو شامله تثليثا ولان دليل منتج اولديكه عالم ممكن
ايچون سبب مؤثردن لابد اولانتيجه مز بوره اولنتيجهٔ صادقه دركه انتاج نظام مخصوص وشرط
مألوفا اوزرينه واقع اولمشدر قوله فظهر فی النتيجة ما ذكر فی المقدمة الواحدة وهو السبب پس
كبری ايله مسمی اولان مقدمهٔ واحديه اجمالا مذكورا ولان نتيجه ده تفصيلا ظاهر اولمادی

واول سابقا مذکور اولان وبعده ظاهر اولان شیء سببدر فقرا ایدورین اجمالی ذکر ایله وتفصیلی
ظهور ایله تعبیرده بلاغت ظاهردر ومعلوم اولا که شکل منبور اشکال منطقیه‌دن شکل
رابع درکه بو اسلوب اوزره سوق اولنور مثلا العالم له سبب لان لکل حادث فله سبب
والعالم حادث فالعالم له سبب یعنی وجود عالم سبب مؤثره محتاج ایدوکنه دلیل سوق
اتسك دیروزکه هر حادث که ممکن مسبوق بالعدم اولا اکا علت کون ومسبب وجوددن
لابد در عالم خود حادثدر پس عالمه سبب لازمدر قوله فالوجه الخاص هو تکرر الحادث بس سابقا
علی الوجه المخصوص دیدوکی اوزره وجه خاص لفظ حادثك مقدمتینده تکررندن عبارتدر
که تکرر منبور سببی ایله حکم قیاس اکبردن اصغره تعدی ایدر پس وجه دن مراد حد اوسط
اولمزکه اول حادث مکرردر بلکه وجه دن مراد حادثك تکرری اولور پس داود قیصرینك
تکرری حد اوسط ایله تفسیرنده مسامحه اولور زیرا نفس تکرر وجه خاص دکلدر بلکه
وجه خاص اولان محمول قضیه‌درکه موضوعك وجوهندن بر وجه ونسبتندن بر نسبتدرکه
حادث لفظدر داود قیصری دخی بویله توجیه اتمشدر قوله والشرط الخاص هو عموم العلة
دخی سابقا والشرط المخصوص قولنده اشارت اندوکی شرط خاصه دن دخی مراد عموم علتدر قوله
لان العلة فی وجود الحادث السبب زیرا حادث ممکنك وجود خارجیسنه علة مؤثره سببدر
قوله وهو عام فی حدوث العالم عن الله تعالی دخی سبب مذکور عالمك حقندن حدوثنده وذهنده وخارجده
ظهورنده عامدر یعنی مفهوم ماله السبب محمول عالم اولان جمیع افراد حادثه شامل در که کرك حادث زمانی کرك ذاتی
مبدعات ومخلوقات کبی قوله اعنی الحکم سابق الذکر اولان ضمیر هونك تفسیریدر یعنی هر حادثك ایچون سبب ثابتدر
دیدوکی نسبت ایقاعیه یاخود محکوم به دیلرند دیمکدر قوله فنحکم علی کل حادث ان له سببا سواء کان السبب
مساویا للحکم او یکون الحکم اعم منه فیدخل تحت حکمه فیصدق النتیجه پس هر حادث اوزرینه انوك
ایچون سبب ثابتدر دیو حکم ایدرز کرك ایسه اول سبب یدوکوز شیء که کاه وسط ایله کاه علة
ایله تعبیر اولنور حکم اکبره مساوی اولسون کرك ایسه حکم منبور اول سببدن اعم اولنور صورة

اولیده حدوثدن مرادی ذاتی یه وزمانی یه عام اولندر صورة ثانیه ده حدوثدن مراد زمانی اولندر
پس بو تقدیرجه محمول کبری کرقله سببدر موضوعدن اعم اولور که کل حادث در بس بهر تقدیر محکوم علیه
محکوم بهك تحت حکمنده داخل اولور پس نتیجه صادقه اولور که العالم له سبب در قوله فهذا
ایضا ظهر حکم التثلیث فی ایجاد المعانی التی تقتنص بالادله پس ایجاد معانی دخی ایجاد اعیان کبی تثلیث
اوزره قائم اولدوغنك بیانی ایدوب بیورر که مذکور اولان حکم تثلیث درکه ادله ایله اکتساب
اولنان معانی نك ایجادنده ظاهر اولدی کلام مز بورده لفظ هذا مبتدا حکم التثلیث خبردر وقد
ظهر معترضه در بعض شراح کلامنده تقدیم وتأخیر وار دردیمشلردر و کلام بویله تقدیر
ایتمشلر که هذا حکم التثلیث بیان وبدلدر دیمشلر تا حکم التثلیث خبر وقد ظهر استیناف وقید
دردیمشلر هر برینك وجهی وار در اما بعضلر خبرن محذوف تقدیر ایتمشلر یعنی فهذا ایضا قام
علی التثلیث دیمکدر دیمشلر تأمل اولنه قوله فاصل الکون التثلیث ولهذا کانت حکمة صالح
علیه السلام التی ظهرها الله فی تأخیر اخذ قومه ثلثة ایام وعدا غیر مکذوب پس کلام سابقدن
ظاهر اولدیکه اصل کون تثلیث در وقیام کون تثلیثا وزره اولدوغیچون درکه حکمة صالح
علیه السلام که حق تعالی قوم صالحك اخذ عذابنی ایام ثلثه یه تأخیر ایتمکده اظهار ایتدی ایدی
او حکمة وعد غیر مکذوب اولدی قوله فانتج صدقا پس تثلیث مذکور صدق منتج اولدی یعنی
نتیجه صادقه که وعد غیر مکذوبدر قوله وهی الصیحة التی اهلکهم بها فاصبحوا فی دارهم جاثمین
واول نتیجه صادقدن برصیحه در که حق تعالی اول صیحه سببیله انلری یعنی قوم صالحی هلاك ایتدی پس کندولری
ساکن اولدقلری موضعلرنده قاعدین اولدیلر بر وجهله که قیامه استطاعتلری یوغیدی قوله فاول
یوم من الثلثة اصفرت وجوه و فی الثانی احمرت و فی الثالث اسودت پس ایام ثلثه نك یوم اولنده
قوم صالحك یوزلری صارردی وایکنجی کون قزردی واوچنجی کون قارردی قوله فلما کملت الثلثة
صح الاستعداد فظهر کون الفساد فیهم فسمی ذلك الظهور هلاکا وقتا کم ایام ثلثه کامل
اولدی ایسه هلاکه استعدادلری صحیح اولدی وتحقیق فساد ذاتلرنده واستعدادلرنده ایدوکی ظاهر

ولكديا خود كون فساد متين اولدى ديمك اوله زيرا فساد كون مستلزم مددو كون فساد كركى

توارد تجليات دروتجدد صفات در كه بلهم فى لبس من خلق جديد در بس ظهور منى بور هلاك

تسميه سنك وجهى ظاهر اولدى وتثليث ايجاب كون اندوكى شهرت بولدى زيرا وجود شهادته

حركة وخروج ايدوب وجود برزخى يه داخل ولمق محض كون او لور هلاك اولمق قوله فكان

اصفرار وجوه الاشقياء فى موازنة اسفار وجوه السعداء فى قوله تعالى وجوه يومئذ

مسفرة ضاحكة من السفور وهو الظهور بس اصفرار وجوه اشقيا اسفار وجوه سعداء موازنه

سنده اولور كه قرانده وجوه يومئذ واقع اولمشدر سفوردن در كه ظهور معناسنه در مراد

تقابل صفاتيه كوستر مكدر كه بعض كابر مظاهر جماليه ايله مضاهر صفات جلاليه بزه

مشاهده اتمشلردر واكر يا صفات ميانده تقابل وموازنه كوز تمشلردر قوله كما كان الاصفرار

فى اول يوم ظهور علامة الشقاء فى قوم صالح يعنى اسفار وجوه سعداء يوم اولده

ظهور علامة سعادت اولدى نته كه اصفرار وجه يوم اولده قوم صالحه علامت

شقا اولدوغى كبى قوله ثم جاء فى موازنة الاحمرار القايم بهم يوم مذكوردن صكره قوم

صالح ايله قايم اولان احمرار وجوه مقابله سنده قولى تعالى الذى كلدى لكن قوم صالح ايله قايم

اولان عرض حمرة بطيئة الزوال وضحك سرور سببى ايله حاصل اولان بونك خلاف سريع

الذوال ايديكه حمرة جنانده شعر نه عجب بيتذكره ذوق سرورا يانى هر سرعت زوال موافقت

موافقت عرض نفسده وملايمة طباع اولمقدر اولا الله اعلم قوله قوله تعالى فى السعداء ضاحكة

فان الضحك من الاسباب المولدة لاحمرار الوجوه فهى فى السعداء احمرار وجنات يعنى اشقياده اولان احمرار

وجوه كه صفت جلاليه دن ناشى در انوك مقابلى سعداده حقك وجوه يومئذ ضاحكة قولى كلدى

زيرا ضحك ملايم طبع اولان اشيانك حسننده ن حاصل اولان تعجب انبساطى نفسنده ن ناشى اولور ورحك

انبساطى وخارجه توجهى سعداده احمرار وجنات اقتضا ايدر قوله ثم جعل فى موازنة تغيير بشرة

الاشقياء بالسواد قوله تعالى مستبشرة اثر السرور فى بشرتهم كما اثر السواد فى بشرة الاشقياء

بعده

بعده بشرهٔ اشقیای سواد ایله تغییر مقابله سنده سعداده حق تعالی مستبشره قولن قیلدیکی اولد
استبشار بشرهٔ سعداده سرور قبیلندن حاصل اولان اثردر بشرهٔ اشقیاده غمومدن حاصل اولان اثر سواد
کبی قوله وهذا قال فی الفریقین بالبشری ای بقولهم قولا یؤثر فی بشرتهم فیعدل بها ای لون لم تکن
البشرة تتصف به قبل هذا فقال فی حق السعداء یبشرهم ربهم برحمة منه ورضوان وقال فی الاشقیاء
فبشرهم بعذاب الیم یعنی بشرهٔ فریقینده حاصل اولان تأثیر اجلندن درکه حق تعالی حق فریقینده
بشری قولنی قایل اولدی یعنی بونلره بر قول مؤثرده قابل اولدیکه بشره لرنده اثری ظاهر اولدی
پس عبد حقک بشری قزبوده سی سببیله حال کمرنده بر لون لحوق عدول اتدیکه بو خبرک ورودندن
مقدم بشری اول لون ایله متلون دکل ایدی ضمیر یعدل قومه دخی جائزدر یعنی قومک وصفنی
وحالنی تغییر اتدی دیمکله پس بو کلامدن منفهم اولدیکه خبر بشارته بشارة ددکلری کسنی بایله
قلیده تأثیرندن بشرهٔ بشرده علامة طبیعه سی ظاهر اولدوغیچون ایمش پس حق سبحانه وتعالی
سعداده یبشرهم ربهم برحمة منه ورضوان دیو اسباب بشارتی تفصیل اتدی وحق اشقیاده
سالک سبیل تهکم واستهزاء اولوب فبشرهم بعذاب الیم دیدی قوله فاثر فی بشرة کل طائفة
ما حصل نفوسهم من اثر هذا الکلام فما ظهر علیهم من ظواهرهم الا حکم ما استقر فی بواطنهم
من المفهوم پس هر طائفه نک بشره لرنده تأثیر اتمدی الا هذا الکلامک تفصیللرنده وطبیعتلرنده
حاصل اولان اثری تأثیر اتدی پس خارجلرنده ظاهر ونمایان اولمدی الا باطنلرنده مضمر ومرکوز
اولان مفهوملرک احکام کورندی قوله فما اثر فیهم سواه پس غیردن انلره اثر تجاوز اتمدی بلکه اعراض
خارجیه سنده مؤثر نفوس جوهریه لری اولدیکه حاصل کلام استعداد قدیملرنده مضمر اولان احکام
اسمایی شروط مرور سنین وشهور ایله وجود بولدی قوله کما لم تکن التکوین الا منهم فلله الحجة
البالغة نته که صفت تکوین دخی ماهیات مجعوله لرندن صادر ایدی وحقدن صادر اولان مجرد امر ایدی
پس حق ایجون عباد اوزرینه حجة بالغه واردرکه فما ظلمهم الله ولکن کانوا انفسهم یظلمون یعنی
حق سبحانه وتعالی بونلره ظلم اتمز بلکه ظالم کندو نفسلریدرکه مقتضای استعدادلرینه ملایم

فلله الحجة البالغة

اولمیانلری احکامه استحقاقلری سببی ایله مظلوم اولورلر مکون کندولری اولدوغی کبی ظالم دخی کندو
لری اولورلر و بالجمله عباد الله هذا عالم شهادتده ظاهر اولان سعادة و شقاوة حضرة حقایق
اعیانده ثابت اولان سعادت و شقاوتک احکام و آثاریدرکه شیئا فشیئا وجوده کلور **قوله**
من فهم هذه الحکمة و قررها فی نفسه و جعلها مشهودة له اراح نفسه من التعلق بغیره
و علم انه لا یؤتی علیه بخیر و لا بشر الا منه و اعنی بالخیر ما یوافق غرضه و یلایم طبعه و مزاجه
پس هر کسه بو حکمة فتوحیة کما هو حقه اذعان ایدوب نفسنده متیقن و مقرر و عین بصیرة
ایله مشهود و معین قیلوب جمیع احوالنده مستحضر قیله نفسنی غیره تعلقدن راحت قیلور و بو معنایه
عالم و خبیر اولورکه هر نسنه که نفسنه وارد اولور اکر خیر اکر شر بر موجب تقدیر کندو استعدادی
قدیمندن ظاهر اولور پس اکر لوم و تقبیح ایدرسه کندو نفسنی لوم و تقبیح اتسونکه فلا تلوموا الا نفسه
و اکر تحسین ایدرسه دخی نفسنی تحسین اتسون بعده خیر و شر امر اضافیلردر زیدک مزاجنه ملایم
و غرضنه موافق اوله خیردر و اولمیان شردرکه کوک عمرودک مزاجنه ملایم و غرضنه موافق اولسون
کرک اولماسون پس عمروه نسبت زیده اضافتله خیر اولماق جائزدر خلافی دخی بویله در پس عنایة
الله مز بوره ایله نص یحیده اشارة و تنبیه واردر شر مطلقک نفس الامرده وجودی اولمیه زیرا
وجود عند الاطلاق خیر محض و عین رحمتدر **قوله** و یقیم صاحب هذا الشهود معاذیر الموجودات کلها
عندهم و ان لم یعتذروا و یعلم انه منه کان کل ما هو فیه کما ذکرنا اولا فی ان العلم تابع للمعلوم فیقول
لنفسه اذا جاءه ما لا یوافق غرضه بداک اوکتا و فوک نفخ والله یقول الحق و هو یهدی السبیل یعنی
دخی بر شهودکا ملک صاحبی مقادیر موجوداتلری نظرنده اذا واقامت ایدر اکرچه انلر نفسلرنده
اعتذار اتمزلر ایسه ده جهل جبلیتلرینه و حکمت مزبوره یه عدم شهودلرینه بناء اما صاحب شهود
اولان بالضرورة مبادی اشیایه و اسباب خفیه یه عارف و انلرک مصطرون ایدوکنه واقف دور بیلورکه
نفوس مزبوره ده هر موجود اولان اول نفوسک اعیان ثابته سندن ناشیدر کرک خیر و کرک شر نته که
سابقا علم معلومه تابع اولدوغی جهتده مذکور و مرقوم اولمشدر امدی حقایق اشیایه معرفتک

ثمره معرفة حقایق الاشیاء

ثمره سی

ثمره سی بودرکه عارف تخلقوا باخلاق الله امرینه متمثل ومتابع اوله مثلا اهل حکم اولسه حکومتنده
معتدل اولا بر عارف قاضی وار ایدی پرویز افندی دیرلر ایدی رحمة الله علیه برکون مجلس حکمنده
حاضر ایدم بر مجرمه شرعا حد اوردیلر مجرم جاهل بوکه شتم غلیظ ایدر ایدی و بو حاکم عاقل
لطفندن دعاء خیر ایدوب بالله سکا انصاف ویره دیر ایدی بشره سنده اثر غضب کورمدم
بلکه شفقتدن متصل اغلر ایدی واول حاکسار شقاوتر مبارک کوزندن ابطملر ایدی
استحال عارفان بویله در پس بر عارف حقیقتده فی نفسک غرضنه مخالف امره متوجه اولسه
بو مثل مشهوره ضرب اتسونکه یداک اوکتا یعنی قوبه نک وکاسنی یعنی بندرنی اللرک بغلدی
وفوک نفخ وکندو اغزک نفخ اتدی لها ما کسبت وعلیها ما اکتسبت مضمونیدر یعنی ظاهر
وجودکدن صادر اولوب و باطن غیبکدن ظاهر اولان شیء نفس حقیقتکدن منتشر وعین ثابتکدن
مترشحدر غیرک انده مدخلی یوقدر کسه دن شکایت ولخودن ظن شرکت اتمه شعر بلا دلدن
دراولجانان النده دار موزیوقدر کوکلندر شکایت کسه دن فریاد موزیوقدر سیاست
کاعشق ایجره حکومت ایلمز حاکم جزای نفس نفس ایلر بزم جلاد موزیوقدر خرابات اهلنه
روزی حسابی اکمه ای واعظ بزم هرکز بو وارلق دفترنده اد موزیوقدر مثل مزبورک
شقاولکی یداک اوکتا در فعل ظاهره مقابلدر وفوک نفخ فعل باطنه معادلدرنته که
والله یقول الحق حقیقتنه مناسبدر وهو یهدی السبیل شریعته مقاربدر فص حکمة
قلبیة فی کلمة شعیبیة یعنی فص مزبورحقک صور عالمده تقلباتنه متعلق اولان علوم
کلیهٔ ذوقیه کلمهٔ شعیبیه ده ابداع اولندوغنک بیانیدر یعنی علوم مزبوره بو بنید
سر شریفنده مضمر قلنمشدر زیرا شعیب علیه السلام مرتبهٔ جامعهٔ اسماده مرتبهٔ
قلبیه ده در قلبدن مراد کوکدن نفس ناطقه اولسونکه سلطان قوای نفسانیه در کوکدن لحم
صنوبری اولسونکه معنای قلبیه قالب وسلطان مزبوره محل ومکاندر وسلطان مزبور
ممالک بدنده اولان سپاه قوادن هرذی حقه حقنی عدد وتسویه ایله ابقا اتمکده شهرستاندن

حکمة قلبیة

عالم امکانده متابه شمس تابانددر قوله اعلم ان القلب اعني قلب العارف بالله هو من رحمة الله
وهو اوسع منها فانه وسع الحق جل جلاله ای عاقل تحقیقا سن بیلکه قلب عارف بالله کوچه
رحمت الهیه دن صادردر بوجمله ایله فلك قلب مصدرندن واسع مقاماتی محیط وداثره
وحامل امانت الهی اولان دائره بجه محصوددر ومتناهی اولورکه جوهر نظم شریف قرآن انا
عرضنا الامانة علی السموات والارض والجبال فابين ان يحملنها واشفقن منها وحملها الانسان
دروبو محلده انساندن مراد قلبدرکه قابل جمعیت صورة رحمندر قوله ورحمته لا تسعه رحمت حق
خود ذات حق واسع اولمز زیرا صفتنه ذات صغیر ولسان عموم ایله مرحوم دینلمز قوله وهذا لسان
عموم من باب الاشارات فان الحق راحم ليس بمرحوم یعنی بزم رحمت حقه واسع اولمز دیدوکوز
لسان عمومدر یعنی اکثر علما قولیدر لکن علمانك بوقولی اشارة قبیلندندر تصریح دکلدر زیرا حق انلر
قاتنده راحم در مرحوم دکلدر پس بو اعتقاد مصرح به دن اشارتله فهم اولنورکه رحمتك حقه سعی
اولمیه نته که بیوردر قوله فلا حكم للرحمة فيه یعنی پس رحمتك حقه حکمی حاصل دکلدر ورحمتك حقه
اثروا صل دکلدر پس نجه اکا واسع اولور فقیر ایدرین قلب رحمتدن صادر اولماغك حقیقت معناسی
مقتضای صفت رحمت ایله کون غیبدن ظهوره کلمشدر دیمکدر زیرا قلب مقام فیض اقدسدن قدیمدر
که تقاضای اسم ظاهر ایله طلب ظهور ایتمشدر وتقاضای صفت نسیم رحمن ایله فیض مقدس مرتبه سنده
نوروجود بولمشدر واصطلاح قومده قلب حاصله قلب اطلاق اولنمز زیرا قلب عوام قدم ایله متصف
اولمز انلرده نفس نفوس حادثه دندرکه امتزاج عناصردن صکره ظاهر اولورنته که دینلمشدر شعر
دل یکی منظریست ربانی خانه دیوار چه دل خوانی آن که دل نام کرده بمجاز رو به بینی که کوی
انداز قوله واما الاشارة من لسان الخصوص اما لسان خصوص ایله اشارة که الله تعالینك فلك
رحمتی واسع وشامل اولماسیدر قوله فان الله سبحانه وصف نفسه بالنفس زیرا الله تعالی نفسی
لسان نبی سنده نفس ایله صفتلدیکه نبی علیه السلام بیوردی انی لاجد نفس الرحمن من قبل اليمن
قوله وهو من التنفيس یعنی نفس تنفیسدن ماخوذدر تنفیس تفریج کروب قلوبدرکه کرب غصه

کروب

كووب جميع رو هر متنفس تنفس ايتمز الا سبب تنفيس ايله باطندن رفع كروب وعاقبتنده
حاصل اولان راحتی طلب ایچون ایدر زیرا ان تنفسده باطنه داخل اولان هوای حاردن كرب
حاصل اولور و هوایی فزبوری تنفیس ایله هواء بارد جدید وصولندن راحت بولورنته
كلستاناولنده شیخ سعدی بو نكته‌ئی بیان اتمشدر پس جناب الهیده اول تنفیس اسماء
الهیه نك تقاضای ظهورندن وحقایق كونیه نك طلب وجود وصدقندن مترتب اولان
كربی دفع ایچوندر پس تنفیس اسمایی تفریح ذاته سبب وباعث تخلص عن الكرب در
وتنفیس مزبور تنسم نسیم رحمتدر پس نفس رحمن اسمایه شامل واكوانه حقایقدن
واسع اولجاق مسمادن دخی اوسع اولور اكر سؤال اولنسه كه طلب مزبور منشأ اسما
دن ذات من حیث هی دكلدر پس رحمت ذاتیه نجه مستوجب ومحیط اولور جواب بومذكور
درکه قوله وان الاسماء الالهیة عین المسمی ولیس الا هو یعنی حال بوكه اسماء الهیة عین
مسمادر بلكه دكلدر الا اسماء حق عین حقدر كلام مزبور مكرر ومؤكددر اكر لیست
اكثر نسخه‌ده اولدوغی كبی تا ایله مكتوبا اولورسه اما نسخهٔ مصنفده كه كبی تاسوز
اولورسه كلام مكرر اولماز بینهماده مغایرت فی الجمله اولور والله اعلم قوله وانها طالبة
ما تعطیه من الحقایق یعنی حال بوكه اسماء الهیه طالبه‌در اعطا اتدوكی حقایقی ایله
حقایق كه علمده ثابته‌در وعینده موجوده‌در یعنی حضرت ثابته‌ده ومرتبهٔ ولحدتیده
اولان اسماء الهیه حضرت ثالثه حاصی اولان ارواح وحقایق معطیه در من الحقایق لفظنده من
بیانیه مانك بیانیدر قوله ولیست الحقایق التی تطلبها الاسماء الا العالم واول اسما طلب
اتدوكی حقایق كونیه دكلدر الا عالمدر ایدعالم كه اجناس وانواع واشخاصه منقسمدر
واسمانك احكامنه مجالی واثارنه مظاهردر واصلده احكام واثار مزبوره بالذات
اسمانكدر وبالذات اعیان ثابته نكدر ولكن اسما ما سوی ذات مسمی عدا اولنمز لراما اعیان
ثابته ما سوی خدا عدا اولنورلر بوجمله ایله اعیان مزبوره نك وجود خارجیدن نصیبلری اولماغله

حدیث شریفدن مراد پس قرینه‌دن
استشمام نسیم محبة الهیه
انسان كامله صورهٔ رحمن اطلاق
فهم اولنور نته كه خلق ادم علی
صورته دن منفهم ایدی

وفی شرح مفتاح الغیب للتفتازانی
جلالا لحق مقدم علی جماله من
حیث الذات وسبقة الرحمة علی
الغضب من حیث الصفات فافهم

قدم ایله اتصافلری ضروریدر **قوله** فالالوهیة تطلب المألوه یعنی الوهیت که حضرت اسما وصفات
وافعال وجوبیه در وکواندن مؤثردر البته مألوه استر ایله مألوه که عالم شهادتدر و مظهر لوازم و احکام
الوهیه در زیرا نسبت طرفین بولنمیینجه متحقق اولماز و تجلا سوز صورت بولماز و قتاکه الوهیت
معناء اسم فاعل و مؤثریه اولدی ایسه مقابلنده مألوه مشتق قلندیکه متأثر معناسنه در پس
مألوه معناء لغویدن مأخوذ اولماز اصطلاحیدن اولور **قوله** والربوبیة تطلب المربوب کذلک ربوبیت
دخی مربوب طلب ایدر ربوبیت حضرت جامعه اسما وصفات وافعالدر مربوب عالمدر بعد الوجود
لاحق اولان صفات شهادتدن اعتباریدر ایله **قوله** والا فلا عین لنا الا به وجودا او تقدیرا یعنی اگر
نسبت الوهیة وربوبیة مألوه ومربوب اقتضا اتمسه تلک النسبة هرگز تحصیل بولماز ایدی و مألوه
ومربوب موجود اولماز ایدی پس الوهیة وربوبیتک عینی بوقدر الا عالم سببی ایله گرک عینک
وجودی وجود ذهنی اولسون گرک خارجی تقدیرا ید وکی هنوز علمده اولوب خارجه گلمیید **قوله**
والحق من حیث ذاته غنی عن العالمین والربوبیة ما لها هذا الحکم یعنی سابقا مذکور اولان
حقک نسب اسمائیه حیثیتی ایله اولان اقتضا نسبیدر اما ذات من حیث هی اعتباریله حق عالمدن
غنی مطلقدر اما ربوبیت ایچون بو حکم یوقدر زیرا مربوبه احتیاجی ضروریدر و حکم من بولدن ربوبیتدن
یعنی الوهیتدن نفسی مستلزم اولماغین حکم الوهیت ذکر اولنمادی **قوله** فبقی الامر دایرا بین
ما یطلبه الربوبیة وبین ما یستحقه الذات من الغنی عن العالم ولیست الربوبیة علی الحقیقة والاتصاف
الا عین هذه الذات پس وقتاکه حق من حیث الذات غنی مطلق اولوب وصفت ربوبیة لمنافه
محتاج اولدی ایسه ذو جهتین اولدی پس حال بین الامرین دایر اولدی ربوبیتک مربوب طلب
اتماسیله ذات من حیث هی مستحق غنی اولماسی میاننده و حال بوکه علی شرط الحقیقة والاتصاف
ربوبیة نفس الامرده عین ذاتدر بلا خلاف ربوبیة نسبة عقلیه در خارجده موجود اولان
ذاتدر غیری یوقدر **قوله** فلما تعارض الامر بحکم النسب ورد فی الخبر ما وصف الحق به نفسه وقتاکه
امر ذاتی حکم نسب غنا و احتیاج و لطف و قهر ایله متعارض و مختلف اولوب صراحة غناسی اوزره

باقی

باقی قلمادی ایسه خبر نبویده حق تعالی نفسنی عبادی اوزرینه شفقت ایله وصف ایتدوکی
وارد اولدیکه والله رؤف بالعباد قولیدر پس معنای شفقت مراضافی اولور رحمت اولدوغی
حیثیتدن عباده تعلق ایتدوکی کبی کربا سمادن تنفیس اولدوغی جهتدن حقه دخی تعلق ایدر قوله
فاول النفس عن الربوبية بنفسه المنسوب الى الرحمن بايجادِ العالَمِ الذى يطلبه الربوبية بحقيقتها
پس حق تعالی نک صفت ربوبیتدن وجمیع اسماء الهیه دن اول تنفیسی که رحمانه منسوب اولان تنفس
سببی ایله واقع اولمشدر حقک عالمی ایجادی سببی ایله واقع اولدی ایله عالم که صفت ربوبیت
حقیقتی ایله انوک وجودن طالب ایدی یعنی مربوب اقتضا ایتمشدی قوله فیثبت من هذا الوجه
ان رحمته وسعت کل شیء فوسعت الحق فهی اوسع من القلب پس وجه مذکوردن کرلسان خصوصی
ایله تکلم اولنمشدر ثابت اولدیکه حقک رحمتی جمیع اشیایه واسع اوله کرک حقا ولسون کرک
خلق کرک عین اولسون کرک اسم پس بو تقدیرجه رحمت قلبدن اوسع اولدی زیرا هم حقه وهم قلبه
شامل اولدی وحق تعالی من حیث الذات هم راحم هم مرحوم اولدی قوله اومساویة له فی السعة
یاخود وسعتده رحمت قلبه مساوی اولدی قوله هذا مضی یعنی رحمتده وصفتده ووسعتده کلام
تمام اولدی قوله ثم ليعلم ان الحق تعالى كما ثبت فى الصحيح يتحول فى الصور عند التجلى یعنی کلام مزبور
تمام اولدقدنصکره تحقیقا حدیث صحیحده ثابت اولدوغی کبی معلومک اولسونکه حق تعالی
نک یوم قیامتده تجلی ایدرواول تجلی صور مختلفه ایله واقع اولور بو حدیث لسان قومده غالبا
حدیث تحول دیمکله معروفدر و تجلا یه تجلای کیف دیرلر قوله وان الحق تعالى اذا وسعه القلب
لا يقع معه غيره من المخلوق دخی تحقیقا بر قلب که حق ایله مالی اولا اول حقدن غیری مخلوقاتدن
خالی اولور پس حق صنعد وغی وعاینه خلق صغی ومعلوم اولا که قلب ذوالوجهین دکلدر پس قلب
وحدانی الوجه درهویته متوجه اولمسه غیرندن منقطع اولور پس دفع ما سوی قلب عارفدن
اسان معنیدر حکمته قلبی کور مکده وقلبه کرمکده در قوله فكانه يملاءه پس حق تعالی قلبی ملای
ایدر کبی اولور وغیریه محل حکمتن حروف تشبیه وتحدیدن ده ذکر نوک وجهی بو اولا که امتلای

حقی فی مقداریاتره ولجسامده متصوردرحق تعالی خود مقداردن منزهدر **قوله** ومعنی هذا
انه اذا نظر الی الحق عند تجلیه له لا یمکن هو ان ینظر الی غیره یعنی معنای مذکورك انتهاجی بودر
که قلبکه وجه حقه متوجه وناظر اوله نور تجلی فایض ایکن هرکز غیره توجه قادر مجا اولور
سطوات نور جمالده بر وجه ایله مستهلك ومقهور اولور که غیره توجه دکل خاطرنه غیر مخطور
ایدر **شعر** دل یار عزیز ایکن اوزن خوار اکلن نزدیك وصال محض ایکن دور اکلن مستهلك
اولور وحدة ایله بروجهله کم مستهلك مقهور اید وکن زور اکلن **قوله** وقلب العارف فی السعة
کما قال ابو یزید البسطامی قدس الله سره لو ان العرش وما حوله مائة الف مرة فی زاویة من
زوایا قلب العارف ما احس به حالا که قلب عارف وسعت واطلاقده بر مرتبه درکه ابی بایزید
بسطامی بیان ایمشدر بو قول ایله اکر عرش ودخی محویسی اولان کرسی وسموات ومافیها وفرش
ارضین ومایدب فیها بلك یوز بیك کره بونك مقداری اشیا زوای سرای قلب عارفك
بو کوشه سنده داخل اولسه عارف تفاوة حس ایتمیه زیرا صفات وذاتدن تجلیات غیر متناهیه
یه نسبتا مور مز بوره ایچون قدر محسوس حاصل اولمز زیرا امر متناهی غیر متناهیه ده نسبت قدر
بولماز **قوله** وقال الجنید رضی الله عنه فی هذا المعنی ان المحدث اذا قرن بالقدیم لم یبق له اثر
و بو معنای کاشف حضرت جنید عارف رضی الله عنه بیوردکه قچن محدث قرین قدیم اولسه
سطوت نور ذاتله مستهلك ومعدیم اولور اثر باقی قلمز **قوله** وقلب یسع کیف یحس المحدث
موجود ذات قدیمه مجلای قابل اولان قلب محدثی نجه موجود حس ایدر **شعر** شین اولان غیریه
اولدی بکا دین پس کورندی کوزومه وصلت و بین کلا یدوب یقدیکنم نور شهود نه
اثر باقی قودی انده نه عین عین قلبومه صفا ویردی قدیم نطفهٔ حادثا یله بولمکده غین
قوله واذا کان الحق یتنوع تجلیه فی الصور فبالضرورة یتسع القلب ویضیق بحسب الصورة
التی تقع فیها التجلی الالهی فانه لا یفضل من القلب شیء عن صورة ما یقع فیها التجلی فان القلب
من العارف او الانسان الکامل بمنزلة محل فص الخاتم من الخاتم وقتا که حقك صورده تجلی سی

ضيق وسعت حسبی ایله متنوع و مختلف اولدی ایسه بالضرورة قلب دخی محل تجلادر موقع
تجلای الهی اولان صورة حسبی ایله ضیق وواسع اولور یعنی اکر صورتده نوع سعة اولورسه قلب
دخی متسع اولور اکر نوع ضیق اولورسه قلب دخی ضیق اولور صورتک سعة وضیق مقداریجه زیاده
موضع تجلا اولان صورتدن زیاده قلبده بر شیء بولنمز زیرا قلب عارف یا قلب انسان کامل مجموع
جسم خاتمده محل فص خاتم منزله سندهدر قوله لا یفضل بل یکون علی قدره یعنی نته که محل فص
خاتم فصدن زیاده اولمز بلکه کبر وصغره اولمقدار اوزره اولور قوله وشکله واولشکل اوزره
اولور قوله من الاستدارة ان کان الفص مستدیرا ومن التربیع والتسدیس والتثمین وغیر ذلک
من الاشکال شکل من بورا ستداره دن حاصل اولور اکر فص من بور مستدیر تثمین ایسه تربیعدن
اولور اکر فص مربع ایسه تسدیسدن اولور اکر فص سدس ایسه سایر اشکال دخی بو منوال اوزره
قوله فان محله من الخاتم یکون مثله لا غیر زیرا فصک خاتمده محلی قدرده وشکلده مثلی اولور
مغایر اولمز کذلک قلب عارف صورة تجلی فیهایه زاید اولمز بلکه منطبق اولور وقدری
سعه ده وضیقده اول صورة مقداری اولور نته که شکل مستدیر اشکالده جمیعسنده اوسع در
وساری بوندن اضیقدر صورة وقلب دخی بو نسبة اوزره اولور معلوم اولا که انسان کاملی
فصه تشبیهک وجهی حضرت وجودک حرکتی حرکتدوریه اولمسیدر نته که جمیع صفاتک
حرکات معنویه سی حرکات دوریه در نته که مظاهرنده صوریه سی ظاهردر پس بو مقامده
مقتضی صفة وجودک ظهور وتجلاسندن انسان کامل ظاهر اولدوغن بیان اتمکدر مثال خلقه
خاتم اخری عین ابتدا وتالیسی عین مقدم اولمشدر وقوسی وجوب وامکان نصفی دایره فلک
وجود انسان اولوب قالب خاتمی سنک فصی قلبی نص صورة رحمن مختم قلمشدر وقلبنی محل
فصه تشبیه دن مراد وجود انساندن دخی مقصود قلب اولوب قالب اولمادوغنه
اشارتدر کرنته که فص صالحیه ده حرکت خلق عالم وبداء وایجاد ادم دوریه ایدوکنه
تصریح اولنمشدر که حضرت وجود اعظم ابتداء علم واراده بعده قول کن بعده تکوین

وجود عین حق اولایوب
تجلیاتندن بر تجلی ایدوکی و
مراتبندن بر مرتبه ایدوکی
محلنده محققدر غفلت
اولنمیه مسلم

مكونات موجودات صادر اولوب منتهی عین مبتداء اولمشدر دینلمش ایدی پس جمیع اشیانیه اولان حرکات وفلکیات وعنصریات کلیات وجزئیات کلی سندن حرکتلری حرکات عشقیه واوضاع دوریه درمثلا متصل تجدد ادواله اطوار بهار وخرابه خزانه وخزان خزانه بهار ایله کیرو عمارة کلزاره متحول وحط عدم وجوده ودائره وجود کرو عدمه واصل اولمقده در نظم
زمین مست وزمان مست ومکان مست • ملائك حور وغلمان آسمان مست • لمنشه
عرش مست از نشائی فرمان حق • فرش مست از جرعهٔ احسان حق • باعث این دور دایم عشق
حق • عقل را افکنده ایم عشق حق • هم محیط نقطه وپرکار حق • دایر دور ومدیر دار حق • ما سوا
در عشق او خیران همه • ما سوی عین ایشان همه • اسم اعین مسما میشمار • از من این
شیرین معما یاد دار • دو مکو این نکته را پس دور کفت • من نکفتم شادنیشا مور کفت •
جون همه باهیچ باشد از یکی • این همه خود هیچ باشد بی شکی • عرش برایست عالم بر هواست
بکذر از آب وهوا جمله خداست • قوله وهذا عکس ما تشیر الیه الطائفة من ان الحق یتجلی علی
قدر استعداد العبد یعنی بو مذکور که قلب حقك تجلاسی مقداری اولوب اکا تابع اولور
دینلن معنا در طائفه اشارت اتدوکی معنانك عکسیدر که حق عبدك استعدادی قدر
تجلا ایدر دیمشلردر قوله وهذا لیس کذلك یعنی بو طائفه نك اشارة اتدکلری برنم
اشارة اتدوکمز دکلدر قوله فان العبد یظهر للحق علی قدر الصورة التی یتجلی له فیها
الحق زیرا عبد حقه ایجون ظاهر اولور شول صورة مقدارنجه که عبد ایجون حق اول صورتده
تجلا اتمش ایدی پس عبد تابع تجلی اولدیکه فیض اقدس حکمیدر اما طائفه دیدوکی
معنا فیض مقدس حکمیدر که تجلا استعداد مجلی له تابعدر تجلادن مراد تجلای حقدر
متجلی له دن مراد عبد صاحب استعداددر لمولانا جامی حکم قدر وقضا بود بی مانع بر موجب
حکم الایزالی واقع تابع باشد علم از اعیان زا اعیان همه شؤن حق را تابع یعنی مقام
فیض اقدس وحضرت علمیه که حقك صور اعیان ثابته ایله ظهور مرتبه سیدر اولمرتبه

اولمرتبه ده

اودمرتبه ده علم معلومه تابعدر وذات مراد صفاتدر اما فیض مقدس مقامیکه حقك
موجودات خارجده اظهار مرتبه سیدر بوراده معلومکه اعیاندر وجود خارجیده علمه
تابعدر علمدن مراد استعداد باطنی ازلیدرکه قابل تغیر دکلدرکه لا تبدیل لکلمات الله در
بوراده صفات مرات ذاتدر پس حکمیتك برسی فیض اقدسه اخریسی فیض مقدسه راجع
اولجاق طائفه نك قولی باطل وضایع اولمازنته که تحریر مسئله اتیه ده حقیقت مراد
مستفاد اولور والله ولی الرشاد قوله وتحریر هذه المسئلة دخی مسئله مشار الیهانك
تحریری برتقدیرله که طائفه اشاره ایتدوکی معنای‌له بز اشاره ایتدوکمز معنانك میانینی
توفیق میسر اوله بودرکه قوله ان الله تعالی تجلیین تجلی غیب تحقیق الله تعالی ایچون ایکی
تجلای واردر بری غیبدرکه انك سببی ایله حضرت علمیه ده اعیان ثابته واستعدادات
قدیمه حاصل اولور ومرتبه مزبوره اکرچه ماتحتنه نسبتله غیب عد اولنور اما مافوقنه
اضافتله حضوردر زیرا تجلای عین ظهوردر قوله وتجلی شهادة ایکنجی سی تجلای
شهادیدرکه بونك سببی ایله اعیان ثابته اثاری خارجده موجود اولور پس
اعیان مزبوره نك علمده حضورینه ثبوت دیرلر شهادتده حضورینه وجود دیرلر وحق تعالی
شهود مزبور سببی ایله عبادینه تجلی ایلر عباد مزبوره نك دنیاده و برزخده ولخرتده وجود
لرندنصکره پس حق بو شهود سببی ایله مشاهده ایدراکوکانه شیخ رضی الله عنه مزبور
تجلای شهادی ایله بر تجلای عام دلدیکه هم وجود شهادی افاده ایدر هم بعد الوجود
الشهاده تجلای اخرا افاده ایدرکه اکا تحول دیرلر و تجلای کثیب دیرلر قوله فمن تجلی الغیب
یعطی الحق الاستعداد الذی علیه القلب پس حق تعالی تجلای غیبیسندن قلبك مجبول علیه
اولدوغی استعداد ازلیه سنی عطا ایدر و تجلای مزبور حضرت علمیه ده واقع اولور
قوله وهو التجلی الذاتی الغیب حقیقته دخی اول تجلای غیبی بر تجلادرکه غیبا نوك
حقیقتیدر هرکز اندن منفك اولمز بو اجلدن اکا غیبیه هویت ذاتیه اطلاق اولنور

وجود اثاره نسبتك وجهی بودرکه
نفس اعیان ثابته وحقایق علمیه
نك وجوددن حظی یوقدر وهرکز
اولمزکه دیمشلردر الاعیان الثابتة
ما شمت رائحة الوجود پس خارجده
الوان وجودیه تلون اولان اثار
واحکام حقایقدر نفس حقایق دکلدر
تنزلات وجودیه والاینش کونیه
منزهدر قدیمات وحادثات ایله
ممانعه میسر دکلدر شهود کامل
بودرکه یازدم ذوق می باید

قوله وهو الهوية التي يستحقها عن نفسه يعني غيب من بوربر هويتدركه حقك نفسندن
بالذات مستحق اولور وجوب ذاتي كبي هو ضميري سيحق لفظنك فاعليدر بعض نسخه ده بقوله
عن نفسه واقع اولمشدر معناسي ظاهردكلدر اول اجلدن متروكدر بلكه بعض نسخه لرده مثلا
جامي شرح ايدر وهو الهوية التي جمله سي هو لفظنه وارنجه متروكدر غالبا بحسب المعنى احتياج يوق
تامل اولنه قوله فلا يزال هو له ابدا پس تجلاى غيبي هركز غيبدن منفك اولمز قوله فاذا
حصل له هذا الاستعداد تجلى له التجلي الشهودي في الشهادة پس قچن قلبا محمدن حضرت
عليه ده بو استعدادكلي حاصل اولسه حقك تجلاى شهودي ايله تجلي ايدردي ديمكدر زيرا قوتن
تعريفي بو معنايه دليلدر قوله فراه فظهر بصورة ما تجلى له كما ذكرناه پس قلب حقي كوررنه صورتده
تجلي اتدي ايسه ويرد وكي استعداد مقداري اول صورتده كوردر پس قلب دخي حقك تجلي اتدوكي
صورتك مقدارنده ظاهر اولور فضله سي ونقصاني اولماز بلكه مقدارده وشكلده مساوي
اولورنته كه مذكور اولمشدر قوله فهو تعالى اعطاه الاستعداد بقوله اعطى كل شيء خلقه
ثم هدى پس حق تعالى اول قلبه اولا استعداد كلي قديم اعطا اتديكه حضرت علميه ده واقع
اولدي ثانيا استعدادي جزئي حادث ويرديكه استعدادكلي نوك فرعيدر پس حدوث استعداد
جزئي استعداد كلي نك تعين حاصلندن وجزئيتندن عبارة اولدي قوله اي ثم رفع الحجاب بينه
وبين عبده يعني اول خلق وتقدير اعطا اتديكه استعداد كلي وجزئيتندن عبارتدر ولوح
قابليتنه رقوم صور عينيه وتشخصيه نقش وفيضندن كنايتدر واول فيض وعطاكه صورة
اثر وفعلندن بلكه شويله فايض ومستفيضدن اقدس وارلكي در بعده ثم هدى ديدوكي
عبد له ربي ميانده اولان قناعك ارتفاعي دركه تجلي غيبي شهادي ايله تجلي ايدوب مشاهده
ظاهر اولدي وبادي اولدي ديمكدر قوله فراه في صورة معتقده فهو عين اعتقاده پس
عبد حقي صورة معتقده سنه كوردي بو تقديرجه عبد له مرأي اولان صورة حق عبدك صورة
اعتقاديه سنك عيني اولور واول صورة اعتقاديه ده تجلا ايدن عبدك اعتقادنه تابع اولور

وحين

وحين بجلاده قلبده حق تجلى حسبى اوذره اولور ضيق وسعه ده نته كه سبقا تمشدر بعده
بوردو وكوزمعنا لو عبد متجلى له بر اعتقاد حاصله مقيد اولدوغى تقديرجه درا ما عبد
من بوركه عارف بالله اولوب بر اعتقاد خاص ايله مقيد اولميه بل هيولانى الوصفا ولة
اوله مقوله نك تجلا سنك برصورة خاصيه احتصاصى قلبدن خارج امور حسبى ايله اولور
اوقات واحوال وشرايط كبى قوله فلا يشهد القلب ولا العين ابدا الا صورة معتقده فى الحق
پس بو تقديرجه قلب تجليات معنويه ده مشاهده اتمز وعين تجليات صوريه ده مشاهده اتمز
ابدا يعنى نه دنياده نه آخرتده الا حقده واقع اولان صورة معتقده سنى مشاهده ايدر وبو معناده
قلب عارف وعامى برابردر قوله فالحق الذى فى المعتقد هو الذى وسع القلب صورته وهو الذى
يتجلى له فيعرفه فلا ترى العين الا الحق الاعتقادى پس اول حق كه حاصلدر اول حقدركه
قلب انوك صورتنى واسع ومحيط اولمشدر پس عند التجلى عين كورمز الا حق اعتقاديسنى
كورر يعنى قلب محيط اولدوغى صورة معتقده يى كورر تجلا ى من بوردن مراد تجلاى اخرتدر
قوله ولا خفاء فى تنوع الاعتقاد حال بوكه اعتقادلرك تنوعنده شبهه يوقدر يعنى قيود
مختلفه واعتقادات جزئيه حسبى ايله زيرا تنوع استعدادات وتخالف قابليات اعتقادات
شخصيه نك تخالفنى اقتضا ايدر منلا جامى شرحنده تنوع اعتقاداتى اى بحسب الاطلاق
والتقييد ديو تفسير اتمش فقير ايدوردين اى بحسب الاعتقادات الجزئيه والقيود المختلفه
ديسه بزم بشرحموز كبى اولى ايدى قوله فمن قيده انكره من غير ما قيد به واقربه فيما قيده به
پس هر كه حق صورة مخصوصه اعتقاديه سى ايله قيد ايده اصحاب عقول جزئيه كبى اگر ان
بجلاده تجلاى حق كندو صورة معتقده سى اوزره اولورسه حقه اقرار ايدر وغيرى صورت
مقيده سنى انكار ايدر قوله ومن اطلقه عن التقييد لم ينكره واقربه فى كل صورة يتحول فيها
واصحاب قلوبدن هر عارف بالله وكامل اهل انتباه كه حق قيوددن مطلق مشاهده ايده حقى
هر صورتده كورسه بيلور وهر حاله تحول اتسه انكار اتمز واقرار ندن متحول ومنقلب اولمز شعر

یا من بدا جمالك فی كل ما بدا بادا هزاران جان مقدس ترا فدا المنشه یك جوهر صدهزار پیكر
یك پیكر صدهزار مرآت هر لحظه بجلوه ایست ظاهر یك نور دو صدهزار ذات یك صورت
وصدهزار جامه دردامه صد صفات یك ذات دل باید ودیده تا ببیند حق را بهزار
جلوه هیهات قوله ویعطیه من نفسه قدر صورة ما تجلی له فیها الا ما لا یتناهی وعارف
بالله واقف مراتب صور اولدیغی اولحقك تجلا اتدوكی واكملایدن زیرا صور تجلیاتدن
هر صورتك اقتضاء خاصی واردر كه تعظیم واجلالدن نوع خاص وقدر معین ایجاب ایدر
نته كه شیخ مؤلفك شیوخندن ابو مدین مغربی بیورمشدر قطعه لا تنكر الباطل فی طوره
فانه بعض ظهوراته واعطه منك بمقدار حتی توفی حق اثباته یعنی عارف مراتب ایسك
حقه منكر اولمیادوغنك كبی باطله دخی منكر اولما كه اول دخی مظاهر جلالیه دندر مظهردر كه
ذات حقدر بر صفتی ایله ظاهردر دخی اول باطله مقدار تعظیمین ایله تا كه حق اثباتنك
تمام عهده سندن كلیجه وصور مزبوره بحسب الانواع منحصره ومتناهیه ایسه بحسب الاشخاص
غیر متناهیه در اول تقدیرجه تعظیم دخی صورة شخصیه یه منحصر اولماز بلكه الی غیر النهایه
ذاهب اولور كبیدر وبو معنا فاعلده ومنفعلده حاصل اولور وبو مضمونی دخی حضرت شیخ
مصنف نظم اتمشدر كه بیورر شعر لقد صار قلبی قابلا كل صورة فمرعی لغزلان ودیر لرهبان
وبیت لاوثان وكعبة طائف والواح توریة ومصحف قران قوله فان صورة التجلی
ما لها نهایة وتقف عندها زیرا صورة تجلی ایچون نهایت یوقدر كه تجلا اول غایتده
حركتدن واقف اولا ومن بعد عارف تجلای اخردن فارغ ومنصرف قوله ولذلك العلم
بالله ما له غایة فی العارفین یقف عندها نته كه علم اللهك عند العارفین غایتی
یوقدر كه اول غایة معهوده ده تمام اولوب قوله فالا بل هو العارف فی كل زمان یطلب الزیادة
من العلم به بلكه شان عارف هر زمانده لسان استعدادی حقه علمك زیاده سن طلب ایدر
رب زدنی علما شكرنی مكرر اتمكدن خالی اولمیه مقدر قوله رب زدنی علما كلام

کلام مزبور بو آیۀ کریمه دن اقتباس اولنمشدر که حق تعالی سلطاننه ابنیایه امر ایدوب بیوردکه
وقل رب زدنی علما پس نته که طلب الهی طرف حقدن غیر متناهیدر دائما مور بمدخی که تجلی
علیمدر طرف عبددن انوك دخی طلب غیر متناهیدر نته که بیوردی قوله فالامر لا یتناهی
من الطرفین پس امر علم طرف حقدن وعبددن متناهی اولماز نه عبد حال الطلبدن
قالور و نه حقدن فیض تجلا منقطع اولور نظم طلب عارفه نه غایة وار نه تجلاسنه
نهایت وار بحر ذاتن محیط موج صفات متفاوت تعدد درجات عین واضداد کمه
مصاحبدر جمله ذات وصفات مراتبدر کرچه بیك درلو قیل وقال اولدی بر لکن اکلمق
محال اولدی مجتهد حقه اولمادی ذاهب کاه مخطی کوروندی که صائب سالك راه
مستقیم خدا کوزلمز نسبت صواب وخطا قوله هذا اذا قلت هناك خلق وحق یعنی
حضرت شیخ نالنا متوجه وقاز فیضنه عدم ابتندن فارغ وقیددن اطلاغه راغب
وکثرتدن وحدته منجذب اولوب بیوردکه بو مذکور اولان معنا سنك مترقب حکم مراتب
اولدوغکدر قوله واذا نظرت فی قوله تعالی کنت رجله التی تسعی بها ویده التی یبطش
بها ولسانه الذی یتکلم به الی غیر ذلك من القوی ومحالها التی هی الاعضاء لم تفرق
فقلت کله حق یعنی الله تعالی انك لسان نبی سنده تعلیم توحید ایچون مقام قرب نوافلدن بیوردوغی
کلامنه نظر ایتسك که عبده خطاب ایدوب بیورمشدر بن سنك مشی وسعی ایتدوکك
رجلك وبطش واخذ ایتدوکك یدك وتکلم ایتدوکك لسانك اولدم وسائر عضوکك
واعضاك ایچنده حاله اولان قوی ومشاعره کوك جمله سی بنك عینی اولدم دیو حکایتی
مشاهده سنك هرکز میانه مرتبتی فرقا تمز ایدك بلکه جمله سن واحد بیلور وحدة کثرة
نسب واعتبارات ایدوکن ذوق وجدان وقبول اذعان ایله شهود ایدر ایدك قوله
فقلت الامر حق کله او خلق کله فهو خلق بنسبة وهو حق بنسبة پس سن دیر ایدك
مقام نفس الامر یعنی وجودکه بزم کلامنز الان دوران ایدر جمله سی حقدر جهة

وحدتدر قوله والعين واحدة حال بوكه عين اعتبادين مذكورين ده بيله شئ واحددر

فعين صورة ما تجلى پس ذات متجلينك صورة نوك عيني قوله عين ما قيل ذلك التجلى
ذلك التجلاى قابل اولان متجلى له نك عينيدركه كوك تجلاى شهادى كوك شهودى قوله
فهو المتجلى والمتجلى له پس ذات حق تعالى عين النظر والشبه من وجه متجلى ومن وجه
اخر متجلى له در قوله فانظر ما اعجب امر الله من حيث هويته پس نظر ايله عين بصيرة
ايله اى عارف وحدة كه شان الله من حيث الهوية نه عجيبدركه فى حد ذاته صمد واحد
اندر نه كثرة متصوردر نه عدد در اوجه من بور ايله عوالمدن غنى ومطلق وبحر غيب عناسنده
مستغرقدر قوله من حيث نسبته الى العالم فى حقايق اسمائه الحسنى وحقايق اسماء حسنى سنده
مندمج اولان عوالمه نسبتى حيثيتى ايله متكثر وصفات اغيار ايله متصف ومتغايردر
حاصل كلام معنى واحد بالذات كثير بالاسماء والصفاتدر شعر بو العجيبدر شئون
ذات خدا • احدى حد عدا بدر اسما • ذاتله كزلوا سمله ظاهر • كنه ذاتى مظاهر ساتر
امر ذاتى هويتنه كورك • متقاضى ظهورن اسم شئون • قوله ومن ثمه وما ثمه وعين ثمه
هو ثمه فمن قد عمه خصه ومن قد خصه عمه بعده حضرت شيخ بيان دائر وحدة
كثرتدن خروج وسماء توحيده عروج ايدوبا ولا لفظ من ايله عالمك ذوى العقولندن
استفهام انكارى قصد ايدوب سؤال ايدركه بو قضاى وجود وصحراى نفس الامرده
نمايش ايدن اناس ذوى العقول ثانيا غير ذوى العقودكه لفظ ما انلره اشارتدر
بونلرك ماهياتى نه در موجودات مستقله ميدر دكلميدر ظاهر مرادلرى استقلالى
وجودى انكار ايدركه كلام سابقى انى مستلزمدر بعده وعين ثمه هو ثمه ديدوكى
بعد الانكار اثباتدر يعنى هر عين كه نفس الامرده متعين در اول عين حقدركه واقعده
ونفس الامرده موجوددر بعده فمن قد عمه ديدوكى يعنى پس هر كه عين من بورى تعميم
ايدوب قيوددن مطلق ومنزه كوزدى كرو من وجه اخر اطلاقى ايله تخصيص

توحيدك بونسبته كه عبدك حقه تقربيدر قرب نوافل اطلاق اولنند ودخى حديث شريفك عبارتندن ماخوذدركه لايزال العبد يتقرب الى بالنوافل بونك مقابلى اولان نسبة توحيدك كه حقك عبده تقربى نسبتيدر اكر قرب فرائض اطلاق اولندى مشاكل تصد ايدوب بعضلر ذات عبد نفل وزايد اعتبار اولندوغى ايچون عبدك حقه قربنه قرب نوافل ديمشلردر وجه در مسالك

ونتزيه

وتنزيه عقلی ایله مقید قلدی ودخی هرکه حق تخصیص قیود ایله مقید ومخصوص اندی کروالاطلاق
ذاتی سنه حکم اتمه دن حالی اولمادی ومقابل تقیید اولان اطلاقدن تنزیه قلدی قوله مماعین سوی
عین فتور عینه ظلمة فمن یغفل عن هذا یجد فی نفسه غمه یعنی اعیاندن بر عین موجوده بوقدر
که لحق دن غیری اوله بلکه غیریه بحسب الظاهردر لکن فی الحقیقه عین در پس عین موجوده
بر نوردر که انوک باعتبار الحقیقه ظلمة عینیدر اگرچه بحسب حکم الاسما ضددر وغیرایسه ده
پس هرکه بودیدوکم معناده غافل اولا اول قلبنده غمه جهل بولور که غمه ضم غین ایله
ظلمة در قوله ولا یعرف ما قلنا سوی عبد له همه وبو مذکور اولان معنای دقیق ومضمون
انیق استصحاب اتمز الا شول سالک صاحب همة که مجرد ظواهر علوم ایله قانع ومألوف
اولمز ومبلغ علم علماء رسومه وقوف قلمز بلکه حرق قناع عادات ودفع حجب قیود تعینات
ایدوب مضغ قشور ایله دماغ جان تلذذ بولمز بلکه بلغ لباب البابی قلمسه حوصلهٔ حرصی
ممتلی اولمز نته که الله تعالی بیورر قوله ان فی ذلک لذکری لمن کان له قلب یعنی قرآن ناطقده
که انده حق ایچون امور متخالفه اثبات اولنمشدر تشبیه کبی وتنزیه کبی مثلا ذکری
واردر که ما هو الحق تذکردر یعنی حق ایچون نفسنده ثابت اولان تقلب فی الشؤن
تذکر واردر لکن تذکر مذکورینه صاحب قلب ایچون ثابتدر اما صاحب عقل ایچون
ثابت دکلدر زیرا تقلب فی الشؤن ینه صاحب قلب بیلور که قلبنک بین الاشیا
تقلبنی ادراک ایدر که الحق ینقلب فی الاحوال فحواسیجه نته که حق واحد من کل الوجوه در
شؤن متکثره سنده منقلب اولور که کل یوم هو فی شأن فحوای مقاله برهاندر قلب دخی
کذلک احوالده منقلبدر قوله لتقلبه فی انواع الصور والصفات یعنی تذکر قلبه تخصیصلک
وجهی قلبک انواع صور وصفات متخالفه ده اختلاف تجلیات ایله منقلب اولدوغی ایچوندر که
پس ذکری عین واحدی صور کثیره ده مشاهده دن عبارتدر قوله ولم یقل لمن کان له عقل فان
العقل قید یعنی الله تعالی کلامنده لمن کان له عقل دیمدی وجه ترجیح بودر که عقل لغتده

اما احوال حقده منقلب اولماز زیرا واحد من کل الوجوه واما اعتبار ثابته اوزرینه احوال منقلبه اولور محلنه
شور سلا

وحقيقتده قيد درلغة ظاهر اما حقيقتده زيرا عقل صاحبنى نظرى وفكرى مؤدى
اولدوغى محله قيد ايدرما وراسنه متجاوز اولماز قوله فيحصر الامر فى نعت واحد والحقيقة
تابى الحصر پس عقل وجه مزبور اوزره قيد اويجاق امرى صفة واحده حصر ايدر حقيقة
جامعه خود نعت واحده حصردن ابا ايدر قوله فى نفس الامر يعنى نفس وجودده و حقيقة
حالده حصر و حد مستبعد در قوله فما هو ذكرى لمن كان بعقل پس قرآن نفس الامرى بيان
اولدوغى حيثيتدن اولسه اول عقل صاحبنه ذكرى اولمز ونظر وفكرى نحوى مؤدى قلمز
قوله وهم اصحاب الاعتقادات الذين يكفر بعضهم بعضا يعنى اول عقل صاحبلرى شول
اعتقادات جزئيه اهاليسيدر كه بعضيلر بعض اخرين اكفار ايدرلر زيرا بونلرك
فكرى انك فكرى مؤدى اعتقاد مخصوصه مغاير در اول اجلدن برى برين كفره نسبت
ايدرلر زيرا هر برنك معتقد مخصوصى اخره منكر كلور اما نفس الامرده ايكيسى دخى
حقه مطابق اولمق جائز قوله ويلعن بعضهم بعضا دخى بونلرك بعض بعض اخرى
طرد ايدر قوله فما لهم من ناصرين يعنى اول اصحاب اعتقادات جزئيه ايچون زمان عجز
واحتياجلرنده اولا لهه معتقده لرنده مدد و نصره يوقدر زيرا مثلا زيدك الههٔ
معتقدينك عمروك الهٔ معتقدنده حكمى جريان اتمز زيرا كندونك عبد معتقدنده حكمى
وتصرفى جريان اتمزكه اخرده ايدم بله زيرا نصره دفع مكاره در برشينك هر كونه حكمى
حكمى ثابت اولمسه نجه تصرفه قادر اوله بلور حتى ايسه اول معتقدات جزئيه دن هر بر
شخصيه ايله مقيد اولدقلرى اعتبارى ايله اكرچه بحسب الاطلاق جمله نك عينى ايسه ده
نته كه مضمون سابقده بيوردى قوله فان الهٔ المعتقد ماله حكم فى الهٔ المعتقد الاخر
تحقيق بودركه ارباب عقايد خاصه نك رب حاصلرى عبد مربوب لرينه نصرة اتمك
زيرا ولكل وجهة هو موليها حكمينجه هر برنك وجه حقدن مربوبنه فيض وارد را اما
عمرمربونك زيد خاصى اخر ايله مربوب اولمز زيده نصرة اتمز اما مراد بو مقامده

اله مجعوله درکه معتقدانی تصوری و تملی ایله اله اتخاذ اتمشدر بو مقوله اله عبدنه
نصرته قادر اولمزلر نته که سابقا مذکور اولدی و معلوم اوله که بو مقولیه اله مجعوله
فی الذهن دیرلر اما اله اصنام معبودیه مجعوله من الخارج دیرلر قوله فصاحب الاعتقاد
یذب عنه ای عن الامر الذی اعتقده فی الهه وینصره وذلک لان الاله الذی فی اعتقاده لاینصره
پس صاحب اعتقاد اولان الهنه اعتقاد اتدوکی حکمندن دفع مضرته قادر اولور و معتقدینه
نصرة ایدر اما اول اله معتقد صاحب اعتقاده نصرة ایده مز قوله فلهذا لایکون له اثر
فی اعتقاد المنازع له بو اجلدندر یعنی نصرته عدم قدرتندندر که الهمز بورک اعتقاد
منازعنده اثر ثابتی و حکم ظاهری یوقدر قوله ولا منازع ماله نصرة من الهه الذی فی
اعتقاده فما لهم من ناصرین کذلک منازعک دخی اعتقاد جزئیه سنده ثابت اولان الهی
طرفندن نصرتی یوقدر ماء نافیه لاء نافیه مؤکدر پس ولا اعتقادات جزئیه صاحبلرینک
هرکز ناصرلری یوقدر قوله فنفی الحق سبحانه النصرة عن الالهیة الاعتقادات علی الانفراد
کل معتقد علی حدته پس حق تعالی اله مجعوله اعتقاد ایلردن علی الانفراد یعنی باشقه
باشقه معتقدین دن هر برینه باشقه نصرة نفی ایتدی قوله والمنصور المجموع والناصر
المجموع یعنی وما لهم من ناصرین دن مراد منفیهم اولدوغی اوزره هم ضمیرینک مرجعی منصورون
اولوب مجموع اولور ناصر مجموع اولدوغی کبی پس ارباب متفرقه ایچون نصرة ثابته
اولمایوب اسم ذات مستجمع الصفات ایچون اولدیکه قلب مطهر مؤمن عارفا کاواسع
مظهردر قوله فالحق عند العارف هو المعروف الذی لاینکر فاهل المعروف فی الدنیا هم اهل المعروف
فی الاخرة پس حق تعالی شول عارف یاننده که حق قلبنک بین الصور والصفات تقلبی ایله
بیلور و اول شول حق معروفدر عارف کوردکی صورتده منکر اولماز زیرا عارف اقتضای توحید
ایله بیلور که شعر صحرای وجود ایچنده سایر افلاک شهود ایچنده دایر سایر و دایر اولان
صور و موجوداتده باطن و ظاهر صورحقده غیر یوقدر پس دنیاده اهل معروف اولان

اخرتده دخی اهل معروفدر یعنی موطن دنیاده معرفة حقه اهل ولان اخرتده دخی اهل معروفدر
یعنی موطن دنیاده معرفة حقه اهل ولان اخرتده دخی اهل اولور زیرا صورة تحولده اکا هرکن
بر صورة منکر کوردیکن معروف کورور نور حق تعالی لطفندن جمله موزه اولا اهلیتی واولـ
معرفتی نصیب ایده امین قوله ولهذا قال الله تعالی لمن کان له قلب پس معرفتی جمیع صور دنیاده
ولخرتده شول عارفه مخصوص اولدی ایسه که اول عارفک معرفتی تقلبی قلبندن ناشی
وناشی اولور حق تعالی کلامنده لام لختصاص له کان له قلب دیدی اشکالده تقلبی اولدوغیچون
قوله فیعلم تقلیب الحق فی الصورة بقلبه فی الاشکال فمن نصبه عرف نفسه پس اول
عارف حقک صورة تقلبنی قلبنوک اشکالده نصیبنی تقلبندن بلدی پس بو تقدیرجه
عارف نفس حق کندی نفسندن بلدیکه من عرف نفسه فقد عرف ربه بیورلمشدر قوله ولیست
نفسه بغیر هو هویته الحق حال بوکه عارفک نفسی غیر حق دکلدر زیرا هویة حق جمیع نفوسده
سایردر دنیاده ولخرتده قوله ولا شیء من الکون مما هو کائن ویکون بغیر هویة الحق بل هو عین
الهویة فهو العارف والعالم والمقر فی هذه الصورة وهو الذی لا عارف ولا عالم وهو المنکر فی
هذه الصورة الاخری دخی بر شیء بوقدر عالم کوندن وامکانده کرک الآن کائن کرک موجوده کلجک
ممکن غیر مشهود که هویة حقک غیری اوله بلکه جمله سی عین هویة حقدر پس بو صورتده
عالم وعارف حقدر ومقر صور حقدرنته که صورة اخریده غیر عارف وغیر عالم ومنکر
حقدر عالم مقابلنده جاهل دیو تصریح اتمدوکی رعایتا دبد دشراح تعرض اتما مثلی حاصل
کلام صور علما وعرفا وصور محجوبین وجهلاده جلوه کر جمله سنده حقدر غیر بوقدر هنا حظ
من عرف الحق من التجلی والشهود فی عین الجمع یعنی بو نوع معرفتکه انی نکره تعقیبا تمیه
شول عارفک حظی درکه حق دریجه صوردن ومرآت مجالیدن شهود وتجلا طریقی اوزره
مشاهده ایده عین مقام جمعده متمکن ومستغرقا ولدوغی حالده که صور تفرقه دن هرکز
مشغول اولمیه قوله فهو قوله لمن کان له قلب یتنوع فی تقلبه پس اولدید وکون عارف

ذوحظ شولكسه دركه حقنده من كان له قلب قولنه اشارتدر قوله واما اهل الايمان

اما شول ايماناعتقادى صاحبلرىكه حق تجلا وشهود طريقندن بلمديلر قوله فهم المقلدون

الذين قلدوا الانبياء والرسل فيما اخبروا به عن الحق پس انلر شول مقلدلردركه انبيا ورسل

حقلرنده خبرويردكلرى اموردە تقليد اتديلر علتنه ولميتنه نظر ايدوب دليل عقلى استمديلر

تقليد ديولغتده برشى قلادە ايدوب بوينونه طاقمغه ديرلر واقعا بر شخص مقلدن

سوزنى مقلد تابع عنقنه قلادە ايدوب نفسنه ملازم ايدر قوله لا من قلد اصحاب

الافكار والمتأولين للاخبار الواردة بحملها على ادلتهم العقلية مراد اصحاب افكاردن يعنى

حكمايه تقليد ايدنلر دكلدر واهل تاويلدخى مراد دكلدركه معتزله در معتزله انلردركه ايات

واحاديثدن واردا ولانلرى ادلهٔ عقليه لرنه حمل ايله تاويل ايدرلر ولحتمالات بعيده ارتكاب ايدرلر

قوله فهؤلاء الذين قلدوا الرسل صلوات الله تعالى عليهم هم المرادون بقوله والقى السمع لما ورد

به الاخبار الالهية على السنة الانبياء عليهم السلام پس بو مذكورا ولان اهل ايمانكه انبيايه

مقلدون ومعتقدون اولمشلر در حقنده كلام منزه اوالقى السمع فعلنه فاعل اولوب السنه

انبيادن اخبار الهيه واردا ولدوغنى احكامه القاء سمع ايدوب اصغا ايدن مؤمنلردر اكابر اهل

سنتدر قوله وهو يعنى هذا الذى يلقى السمع شهيد ضمير هونك مرجعين بياندر يعنى شول

مذكورا ولان طائفه كه القاء سمع ايديجيلردر حضرت خيالده حاضرلر وسمعلرينه جميع

قوالرى ايله مراقب ومنتظرلردر ديمكدر اكرچه ظاهر كلامدن تقليد عامى فهم اولنور لكن

تقليد حقه وحقيقته متوجه اولسه عين معرفت اولور نته كه بيوردلر قوله ينبه على

حضرة الخيال واستعمالها يعنى بو قولمنبر دريا خود الله منبه در ضمير فاعلينه عايد اولسه

حضرت خيال وحضرت استعمالى اوزرينه تنبيه ايديجيدر يعنى ملقى سمع اولان مؤمن

معتقده لايق اينشدوكن حس مشتركدن قوة خياليه سنده احضار اتمكدر كه تجليات

مثاليه يه فايز اوله زيرا شهود اصطلاح شيخده قدس سره رؤية بالبصر درامدى

مراد بودر اکرچه رؤیت بالبصر دکل ایسه ده لکن اول حکمده اولمق کرکدر حاصل کلام
اعتقاد بالغیب شویله کرکدرکه اول غیب حاضر اولدقده اعتقاده تفاوت حاصل
اولمیه مقبول ولان ایمان بالغیب بودرکه منبع ولایت وعطادن فاینا ولان ذلالدمقالو کشف
الغطاء یومعنایه اشارة وایماد راما اکثریا بونعت ساده دلکده وصافی مشربلره نصیب
اولور عقاد عقل ایله مقید اولنلره ویرلمز پس اکرچه ایمان صاحب قلب ایمان عینیدر ایمان
صاحب سمع ایمان غیبیدر لکن ایکیسنک محز حکمی واحد ونتیجه سی غیری متعدد پس اهل سنت و جماعتده
تفرق وتخلف ولمامق کرکدر سالک کیره کیده اهل قلب اولمز ایسه اهل سمع اولور وطریق حکما
ومعتزله دکمه ده حقه موافق اولمز قوله وهو قوله علیه السلام الاحسان ان تعبد الله کانک تراه
یعنی بومذکور اولان حضرت خیاد پیغمبرک صلی الله علیه وسلم لحیانا عبادنی تعریفده بیور
دوغی قولیدرکه احسان عبادة سنک حقی کوردکجی عبادة ایتمکلکوکدر یعنی خضوع
وخشوع ورعایت یوغسه حق خود سنی کورر محصل سالک ذکر حقله فکردن منقطع
اولور ذیر لحرکات فکریه وهم ایله مخلوطه در ترتیب مقدمات جزئیات وهمیه دن
ناشی اولور بونلر ذکر ایله منقطع اولمایجه یا بخیال وسرای مثال مفتوح ومرئی
اولماز اما کشف مثالیده حق سنی کوردایکن سنده تماشایه بشلرسن نیه بقسک
حق اولنجه حتی نیجون کورمزسن یانیجون اونیمزسن ومنفعل ولمزسن مثلا حضور پادشاه
اطوارک نیجه ایسه شاهنشاه حضورنده نیجون زیاده اولمز اما حدیث شریفک
اخرنه حایل ولورکه حقک رائی ولماسی ایله مرئی ولماسی میاننده ملازمه عقلیه
حاصلدر پس عارفکه حقک عبدی شهودیله عبدک حقی شهودنی بعینه مشاهده
ایدر ذیرا حقک عبدی کورمه سندن مراد دیجه مظاهردن مظاهرنی کورمک ایسه
عبد دخی حقی مرایای مظاهردن کوردکوردوکنی بیلور پس حدیث مزبورده خطاب
عامی یما ایسه ده استثناده فائده اولمز ذیرا استثنائی بلمز واکر عارف ایسه مستثنی

منه مفيدا ولمن مكرحكم منفي هويت شامله وحقيقت جامعيه كوندر اوله الله اعلم
قوله وقوله الله فى قبلة المصلى ودخى نبى عليه السلام الله تعالى قبله مصليده دردیدوكی
قولی كبی كه كاين فى الجهة اولانه صورة مرئيه دن لابد در قوله فذلك هو شهيد پس
بو شهود خيالى اجلندندر كه صاحب احسان ومصلى دن هر برسی حق مشاهدلردر قوله
ومن قلد صاحب نظر فكرى وتقيد به فليس هو الذى القى السمع فان هذا الذى القى السمع
لا ان يكون شهيدا لما ذكرناه ومتى لم يكن شهيدا لما ذكرناه فما هو المراد بهذه الاية
وشول كروه كه انلر اصحاب نظر فكرى ولان حكماء مشائوندر كه اثاردن مؤثره استدلال
ايدن ارباب افكاردر تقليد ايله وانلرك نظرى ايله علمنى تقييد ايدر اولدقده كلدر زيرا
القا سمع ايدن لابددر كه بزم ديدوكمز معناى مشاهده ايده لر اما انكه بزم ديدوكمزى
مشاهد اولمزلر انلر اية كريمه ايله مراد ومشاهد قلمزلر قوله فاولئك هم الذين قال
الله تعالى فيهم اذ تبرء الذين ابتعوا من الذين ابتعوا پس اولاصحاب افكاره مقلد اولانلر
شونلردركه الله تعالى انلر حقنده بيوردى ذكرايله يا محمد شول حينى كه متبوعلر تابعلرندن
تبرا ايدرلر زيراكه متبوعين من بودين تابعلرن خلاف واقعه دعوت اتديلر پس بونلرك
نكال متابعتلرى متبوعلرينه راجع اولجاق متبوعلر تابعلرندن ابا وتبرا اتديلر قوله والرسل
لا يتبرؤن من اتباعهم الذين اتبعوهم اما هاديان سبل حق اولان رسل وانبياء صلوات الله
عليهم متبوعلرن لسان حق ايله طريق حق وصدقه دعوت اتديلر پس متابعلرنك شعاع نور
هدايتى طرف متبوعه اشراق والماع قيلدى قوله فحقق يا ولى ما ذكرته لك فى هذه الحكمة القلبية
پس تحقيق ايله يا ولى نور نظر وكى دقيق ايله بو حكمة قلبيه ده سكا ذكر اتدوكوم حكم ومعارف
حقنده كه كمسه الى الان قناع سرين كاشف وموقوف دقيقه واقف اولمامشدر قوله واما
اختصاصها بشعيب عليه السلام فما فيها من التشعيب اى شعبها لا تنحصر اما بو حكمة قلبيه نك
حضرت شعيبه يعنى كلمة شعيبيه يه اختصاصنك وجهى وسببى حكمة مذكوره ده كثرة شعب

اولدوغیدر زیرا قلبک عوالمی واعتقاداتی حسبیله شعبی چوقدر پس شعیب ایله مناسبة
لغویه ده ثابتدر که بیوردر قوله لان کل اعتقاد شعبة فهی شعب کلها اعنی الاعتقادات شعب
لا ینحصر اولدوغندن علتدر واقعا هر اعتقاد بر شعبه اولیجاق نفوس لا یحصی ایچون اعتقاد
لا یحصی ثابت اولور قوله فاذا انکشف الغطاء لکل احد بحسب معتقده وقد ینکشف بخلاف
معتقده فی الحکم پس وقتا که حجاب بدن مرتفع وظلمة عناصر منکشف اولیجاق هر بر نفس
ایچون معتقدی حسبیله نور حق مستور ایکن ظاهر وایمانا بالغیب مشهود وحاضر اولور
وآز اولور که معتقدک خلاف معتقدی منکشف اولور واول خلاف معتقد احکام جزئیه دن
اولمق وار اولسهلدر و هویت ذات مقدسه دن اولمق وار العیاذ بالله اولقتی مشکلدر
قوله وهو قوله تعالی وبدا لهم من الله ما کانوا یحتسبون فاکثرها فی الحکم یعنی اول خلاف معتقدات
اوزرینه منکشف اولانی حکایتدر بو آیت کریمه که بیوردلر ترجمه اول معتقداتک ایچون ظن
اتدکلری حقک خلاف ظاهر اولسه گرکدر اول اختلافاتک اکثری حکمده ثابت اولور نفس
هویتده اولمز قوله کالمعتزلی یعتقد فی الله تعالی نفوذ الوعید فی العاصی اذا مات بغیر توبة فاذا
مات وکان مرحوما عند الله قد سبقت له العنایة بانه لا یعاقب وجد الله غفورا رحیما فبدا لهم
من الله ما لم یکن یحتسبه لاختلاف فی بو اختلاف فی معتزلی کبیدر که عاصی ده نفوذ وعیده بطریق
الایجاب اعتقاد ایدرلر یعنی عاصی که توبه سوز اولسه علی معذب بالنار اولمه سی موجبدر دیرلر
پس بویله معتقد اولان بر معتزلی عاصی اتفاق توبه سوز اولسه وعند الله سبقت عنایت ازلیه
ایله مرحوم اولسه یعنی کتاب قدیمده رحمتی وسعادتی مکتوب بولنور حکم کتاب الله شقاسندن
سبقت اتسه اول نفس ایچون الله تعالی دن خلاف ظنی ظاهر اولور والله تعالی حضرتلرینی
رحیم وغفور بولور زیرا ذاهب اولدوغی مذهب حکمینجه اعمال سیئه سی ظن عقوبت وعدم
احتمال العفوه الیجا اتمشدی انته که معتقد اهل سنت بونک خلافیدر که فاعل مختار ایچون
عاصی یه عفو جائزدر اعمال حسنه کسیئه موجب ثواب ونکال اولمز قوله ما فی الهویة

فان

فان بعض العباد يجزم فى اعتقاده ان الله كذا فاذا انكشف الغطاء راى صورة معتقده
وهى حق واعتقدها وانحلت العقدة فزال الاعتقاد وعاد علما بالمشاهدة وبعد
احتدار البصر لا يرجع كليل النظر اما هويته ظاهرا ولان خلاف معتقد مثلا بعض عباد
اعتقادنده جازم اولور كه هويت حق شو صفته و بو صفته ايله متصفدر ولا بس يوم قيامتده
كه غطاء بدن منكشف اوله صورت معتقد فى حق واقع كوردر زيرا حديث تحول حكمنجه حق تعالى
اعتقادنجه تجلا ايدر پس قلبنده اولان عقدة حجاب منحل اولوب و قيود تعيين منفك
اولوب اول اعتقاد على شهوده عودة ايدر وبصرنا فذ حاصل اولوب مساواه عقود
تعينات تجى وحجب قيود زائل اولوز كيدر و بو حدة بصردن صكره عارف مشاهد
هركز كليل النظر اولماز زيرا شهود جهله تقليب و تبديل قلنمز زيرا بعد العلم جهل ايجاب
يا علم تقليد يا تعيين و تقييد در عارف ايكى سندن دخى بعيد در قوله فيبدو بعض العبد
باختلاف التجلى فى الصور عند الرؤية خلاف معتقده لانه لا يتكرر پس بعض عبد
ايچون حق تعالى نك صورت تجلاسنك اختلافى سببى ايله حال رؤيتنده خلاف معتقدى
ظاهر اولور زيرا تجلا غير مكرر اولور قوله فيصدق عليه فى الهوية وبدا لهم من الله فى
هويته ما لم يكونوا يحتسبون فيها قبل كشف الغطاء پس عبدك هويتده و حكم هويتده
بو ايت كريمه صادق اولور كه وبدا لهم يعنى عباد الله ايچون حقك هويتنده ظن اتمدكلرى
معتقد ظاهر اولور كه دنياده محجوب ايكن اويله ظن اتمه مشلر ايدى زيرا بونلر قبل كشف
الغطاء اطلاقدن و تكرار اختلاف تجليا تدن غافللر ايدى و قتا كه حقك خلاف معتقدى
عبد اوزرينه انكشافى بعد الموت باب ترقيدن اولوب وبعضلر بو معنايه منكر اولدقلرى
ايسه اقامة حجته شروع ايدوب بيوردركه قوله وقد ذكرنا صورة الترقى بعد الموت
فى المعارف الالهية فى كتاب التجليات لنا عند ذكرنا بعض من اجتمعنا من الطائفة
فى الكشف وما افدناهم فى هذه المسئلة فما لم يكن عندهم يعنى تحقيقا بن بعد الموت

معارف الهیه ده صوره ترقی نه وجهله ایله ایدوکن تجلیات الهیه آدلوکا بموزده
ذکر اتمشدک اولحکایه نک ذکری صدد نده که عالم کشفده بعض طائفه اولیاء
سابقه ایله مجتمع اولدق ذالنون مصری وجنید بغدادی وسهیل بن عبدالله
ویوسف بن حسن وحلاج منصور کبی قدس اسرارهم وبومعارف الهیه وتجلیات
متکرره مسئله سنده انلرده حاصل اولمیان معانی دقیقه افاده اندم وانلر مستفید
اولدیلر داود قیصری ترقی عامدر مخصوص دکلدر دیر فقیر ایدر بعض تجلیا نک نوعنه
عارف اولانفسه بعض اجری وافرادی ظاهر اولور وموطن حسبی ایله ظهور ترقیدر
ومؤمن محجوب ومشرک کافر کشف غطا ترقیدر احکام عملک انکشافی ترقیدر
زیرا برزخ جهنم وجنانیه ده حصول ترقیدر زیرا برزخ جهنم وجنانیه ده حصول
ترقیدر الی غیر ذلک سؤال ومن کان فی هذه اعمی وهو فی الاخرة اعمی واضل سبیلا دن
جواب بودر که مراد معرفت حقدن اعمی اولان بصیرة شهوده ترقی اتمز دیمکدر یوخسه ترقی
مطلق حاصل اتمز دیمک دکلدر زیرا دنیاده حق تعالی متصل تجلاده در غطاء دنیاده
منکشف اولسه اکرچه بعض احوال اخره مبین وظاهر اولور اما علماء معرفت جوهر
کوزایله اولمز فقیر ایدر دین واضل سبیلا نک معناسی انکشاف سبیل ضلالدر بو خفی
ترقیدر بعده اذا مات ابن ادم انقطع عمله نک معناسی عمل وکسب ایله اولان فضائلک
انقطاعیدر تفصیل ورحمت وعطا ایله اولان ترقیات منع اتمز قوله ومن اعجب الامر انه
فی الترقی دائما انسانک امر وحالات عارضه سنک زیاده عجیبی ندر که واحد
وآنا فآنا بر صورة اخرایه ظاهرا وباطنا ترقیدر قوله لا یشعر بذلک الترقی للطافة
الحجاب ودقته وتشابه الصور واعجبدن اعجبدر که انسان بو ترقیه عالم اولمز
بو نیدلدن بی شعور در حجابک لطافتی ودقتی اولماغله یعنی مانع که تجدد صور
در بر وجهله خفی وامر تدریجیدر که دقة ترقی سنه مشاهده مساعده اتمز یعنی

تشابه

تشابه صوردن تكرر و تغير حس اولنر كل يوم هو في شأن بو معنايه شاهددر
مثلا عالم انسانده زيدك زمان صباوت شيخوخته دك مستمر اولان صورة شخصيه سي
هر آنده متغيردر و علم زيد اول صور متشابهه نك جزئياتنه متصل وضع خاص ايجاد
ايدر لكن بحسب الحس بر ذات باقي مستمر ظن اولنور تجديد وضع اولنان اعراض سياله
سي سرعتدن ناشي واحد كورندوكي ايچون حاصل دليل بودركه قچن حكم ما به الامتياز
وجه اتحادي ساتر اوليه حكم ما به الاتحاد غالب و صورتين متشابه و متقارب
كورنوب احدهمانك آخردن امتيازي ظاهر اولماز قوله مثل قوله تعالى واتوا به متشابها
وليس هو الواحد عين الآخر لفظ مثل مصدر محذوفك صفتيدر تقديري تشابها مثل تشابه
ارزاق اهل جنتدركه الله تعالى كلما رزقوا منها من ثمرة رزقا قالوا هذا الذي رزقنا
من قبل واتوا به متشابها قولندن مفهومدر بس هو قولندن لفظا هو ليس لفظنده
مستتر اولان ضميري تاكيددر يعني ديمكدركه ارزاق اهل جنتدن هر برسي آخرك
عيني دكلدر بلكه غيريدر بو مقوله ضمير تاكيدك خلاف ظاهردر مصنفات شيخده چوق
واقع اولوركا نه لغة متقاربه دندر و انلره مخصوص قاعده در قوله فان الشبيهين عند
العارف من حيث انهما شبيهان غيران زيرا عارف قاتنده شبيهين شبيهان اولدقلري حيثيتدن
غيرانددر يعني بري برينك غيريدر زيرا بر شيء نفسنه مشابه اولمق احتمالدكلدر نسخهٔ
مصنفده عبارة من حيث يوقدر الحاق دريمشلر واقعا انسوز معني صحيحدر لكن خفيدر
و مقول عليه دراسلوب شيخه موافقدر اول تقديرجه لفظ غيران ان سابقه مكسوره
نك خبريدر و لفظ شبيها انهماده اولان مفتوحه نك خبريدر جملهٔ خبريه عارفك
مفعوليدر تقدير الذي يعرف انهمادر قوله وصاحب التحقيق يرى الكثرة في الواحد حال بوكه
تحقيقا حق صاحبي اولان عارف موحد عالم شهادتده نمايش ايدن كثرتي و صور متعددي
واحد كوروب واحد حقيقتده يعني وجود حق مطلقده مندرج كوردننه كه قطرات

امواج بحرده و ثمارلی ازهار شجرده و شجرلی نواتده کوردکلری کبی و دؤیتمز بورده رؤیت
اهل شهود اولورکه قبل الظهور اولان وحدتی مشهود قیلور یعنی کثرۀ اعتباریه قوه وحدت
اولور قوله کما یعلم ان مدلول الاسماء الالهیة وان اختلفت حقایقها وکثرت انها عین
واحدة نته که بو معنی معلوم و مکشوفدرکه اسماء الهیه نك اکرچه حقایقی مختلفه و مظاهری
کثیره ایسه لکن مدلول اعتباری ایله عین واحده در قوله فهذه کثرة معقولة فی واحد العین
پس بو کثرة شهادیه و تمایز وجودیه عین واحده ده کثرة معقوله بالقوه در و عین واحد
حقیقة واجب الوجود در شعر نه عجب ذاتکه عینن ایله اولمز مشهود واحد العین کرك زمرۀ
عرفان و شهود قوله فتکون فی التجلی کثرة مشهودة فی عین واحد پس صور عالم یا صور اسمائیله
تجلی عین واحده ده کثرة مشهوده حاصله در قوله کما ان الهیولی توجد فی حد کل صورة
وهی مع کثرة الصور واختلافها ترجع فی الحقیقة الی جوهر واحد وهو هیولاها نته که
جوهر هیولا هر صورتك حدنده موجوده اولوب و صورمز بوره کثرة مشهوده سی و اختلاف
محسوسه سی ایله حقیقتده جوهر واحده راجع اولورکه اول جوهر جمله نك هیولاسیدر
بعده صوفیه قاتنده صور ایله ظاهر اولان شیئه اطلاق اولنور جوهره و عرضه منسوب و محل اوله
جمله سنه عامدر پس اصطلاح حکماده اعم اولور و سابقا وجود مطلقده مذکور اولدوغی کبی کثرة
صور هیولاده کثرة معقوله در هیولا واحد العین در و ظهور هیولا صورده کثرة مشهوده در
مع هذا وجود کبی عین واحده در غرض بالتمثیل ایضاح معنای الذکور در قوله فمن عرف نفسه
بهذه المعرفة فقد عرف ربه پس هر که نفسنی بو وجهله بلدی یعنی نفسی عین واحده ایکن صور
معقوله صاحبی و ذات قوای مختلفه کوردی و عین واحده ده مشاهدۀ کثرة قلدی و قوای
و نفس اعضای مربوبه سنك ربی خاصه سنه نسبتدن مجموع عوالمك ربی عامه نسبتن
مقایسه ایله فهم ایتدی بو معرفة مقیددن فی الحقیقه مطلقه انتقال در ارباب افکار معرفتی
کبی اثردن مؤثره استدلال دکلدر بالکه معرفة بالمآلدر قوله فانه علی صورته خلقه بل هو عین

من عرف نفسه

قید دن مطلقه انتقال

حقیقتنه وهویتنه زیرا انسانڭ ربنڭ صورتی اوزرینه مخلوق اولدیغنه که حدیث صحیحده منطوقدر که
ان الله تعالی خلق آدم علی صورته معنی خلقتنده صورتی اوزره قلدی معناده اولدوغی کبی
وبعض روایتده علی صورة الرحمن ومراد صورتدن جمعیت اسما وصفات الهیه دربلکه انسانڭ
حقڭ هویتیدرکه حقیقت انسانیه ده اولهویت تستر ایدوب انسانی اظهار ایتمشدر
واسم اعظم جامعدرکه بونوی اندن لاحقدر **قوله** وهٰهنا ما عثر احد من العلماء علی معرفة
النفس وحقیقتها الا الالهیون من الرسل والاکابر من الصوفیه بو اجلدندرکه حقیقت
نفسکه عین هویت حقدر بکسه علما وحکمادن نور نظر ایله معرفت واثر حقیقته مطلع
اولمادی الا الالهیون یعنی رسل وانبیا که بواسطة الروح الاعظم اخذ علم مبهم ایدرلر
یا صوفیه اولوردی که علم الهی فی طریق وحی وکشفدن اخذ ایدرلر نظر وفکره توسل
اتمزلر علو شاناری اخذ سبیل کسب ونظر وسلوک بالاردیله مساعد اولمزدی جاڭ
لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله غناء قلب وغناء قابلرنه دلیل بی اشتباهدر
قوله واما اصحاب النظر وارباب الفکر من القدماء والمتکلمین فی کلامهم فی النفس وماهیتها
فما فیهم من عثر علی حقیقتها ولا یعطیها النظر الفکری ابدا فمن طلب العلم بها من طریق
النظر الفکری فقد استسمن ذا ورم ونفخ فی غیر ضرم انهم من الذین ضل سعیهم فی الحیوة
الدنیا وهم یحسبون انهم یحسنون صنعا اما اصحاب انظار وارباب افکارکه قدماء حکما
وفضلاء متکلمیندر معرفت نفسده واقع اولان کلاملرندن هرکز ایچلرنده معرفت نفسه
مطلع ولمز و وقوف حقیقته یول بولمش یوقدر حالا بو معرفتڭ حقنی هرکز طریق نظر
فکری اعطا اتمز زیرا اعطایای شاهانه حامل ولمازلا عطایای شاهانه پس هرکز
معرفتی بو ره یه طریق نظر و فکر یله وصول و بو مطلب سنی ایچون اودسمت دنی ده حصول
طلب ایده مثلا علت استسقادن متورم اولمش صاحب ورمی سمین ظن اتمش ولود وایقا
نارایده جک محلی اقورمامش ولو ریعلنی فعلنی وسعینی موضعنه وینه سودمامش

اولورضرم اودطوتشدوره جق اودن خردلرنه دیرلرجودچوب معناسنه بومثل مشهوردرعمل
محلنه اصابت ایتمدی دیه جك یرده ضرب اولنوربس لابد اولطریق نظرایله معرفة نفسه
طالب اولنلرشول طائفه دندرکه انلرك حیوة دنیاده سعی ودانشلری وطلب وکوشش
لری مصروف ضلال وهبا اولدی **قوله** فمن طلب الامر من غیرطریقة فما ظفربتحقیقه پس
هرکه برمطلوبك تحصیلنه طریقندن کلدی اول امرك تحقیق حقیقتنه ظفربولمادی **قوله**
وما احسن ما قال الله تعالی فی حق العالم وتبدله مع الانفاس فی خلق جدید فی عین
واحدة فقال فی حق الطائفة بل اکثرالعالم بل هم فی لبس من خلق جدید فلا یعرفون
تجدید الامر مع الانفاس وقتاکه کلام شیخ قدس سره بومقامه منجراولدی ایسه
که عالم عین واحده ده کثرة مشهود اوله پس بومقاله چون کلام قران ایله استدلال
مقصود ایدوب حق عالمده عین واحده انفاس متعدده نك تعدده تبدلی ایله خلق
جدیده متبدل اولماسنده بیوردی نه کوزل مقالی قابل اولدی حق تعالی زمره اهل
نظر بلکه عالمك اکثرحقنده که حجاب تشابه صورانلری محجوب ایدر بل هم فی لبس من خلق
جدید دیدی یعنی قوم مقصود خلق عالم ومجموع موجوداتده خلق جدیدن بر لبس
جدید ایله ملبس والوانده برلون جدید ایله بدید ومشهوداولمقده در لکن بوانفاس
جدیدهٔ رحمانیه ایله اولان تجدید امرده محجوبلر عارف اولمزلر وهرکز نفس الامره واقف
اولمزلر **قوله** وقد عثرت علیه الاشاعرة فی بعض الموجودة وهی الاعراض وعثرت علیه
الحسبانیة فی العالم کله شیخ قدس سره بو ایکی طائفه نك قولنی قبول وتسلیم ایتمشدر
اکرچه فرقهٔ ثانیه جمهور قاتنده جهل وخطایه نسبت اولنور واستهزاء وتسفیه قلنور
یعنی لکن اشاعره که متکلمین دن بعض یاننده اهل سنت وجماعتدر بعض موجوداتده
یعنی اعراضده بومعنایه واقف اولدیلرکه العرض لا یبقی زمانین دیدیلر واعراض موجوده
براننده موجود ایسه ان اخرده معدوم اولدوغی وبرنه عرض اخر کلدوکی مشاهده

مشاهده اتدیلر و اثباتنه دلیل مساعده قیلدی و بو معنا جمهور عقلا قاتنده متفق
علیه در و حسبانیه فرقه سی که انلره سوفسطائیه دیرلر انلر جمیع موجوداتده جواهرنده
و اعراضنده تبدل عدم تفرده مطلع اولدیلر لکن اهل نظر قاطبة متکلم و حکیم هر کز بو معتقدی
تسلیم ایمدیلر بلکه خلافنه قایل اولدیلر **قوله** وجهلهم اهل النظر باجمعهم دخی اعتقاد
مذبورده اهل نظر فرقه‌سی بونلره جهله بلکه سفاهه و عدم عقله نسبت ایدوب تحقیر
و استهزاء اتدیلر لکن حسبانیه نک جهلی بو مرتبه دن ثابت و ظاهر اولماز بلکه بو مرتبه
نك وراسنده اولصور مبدله غیر قار مقوم و قابل و خارجده اولصور ایله موجود
و ظاهر بر جوهر باقی هیولانی اثباتدن غافل و قاصر اولدقلری ایچوندر و الا عثور مذکور
ایله حسبانیه تجهیل ولمز جهلنه قایل اولان تحسین و تبجیل قلنمز بلکه فی الحقیقة جاهل
ابن اخت خالدر قایل اولور **تحقیق انیق** معلوم اوله که عقاید نسفیه ده حقایق الاشیاء
ثابتة والعلم بها متحقق دید وکنده اکر حقایق اشیادن مراد اعیان ثابته ایسه ثبوته
حقایقه هر کز عاقل و عارف انکار اتمز لکن وجود خارجی یه نسبة قلنمز زیرا خفا امرذاتی
سیدر و حقایق ایچون علم دعواسی دخی مسموعه در حقایقدن مراد موجوداتك وجود اضافیلری
اولیجاق بو تقدیر جه وجود خارجی یه نسبتا ولنسه لر اولور و اکر مراد اعیان ثابته ایسه
انلره دخی علم تعلق ایدر زیرا اعیان بوده معلومات الهیه و صور علمیه در حاصل کلام
حقایقك ثبوتنده و اکا علمك تحققنده بین الخصمین واقع اولان نزاع نزاع لفظیدر
الله اعلم **قوله** لکن لخطأ الفریقان اما خطاء الحسبانیة فکونهم ما عثروا مع قولهم
بالتبدل فی العالم باسره علی احدیة عین الجوهر المعقول الذی قبل هذه الصور و لا یوجد
الا بها کما لا یعقل الا به یعنی لکن فریقان بعد العثور من وجه خطا اتدیلر اما خطاء
حسبانیه بودر که بجمیعه تبدل عالمه قایل اولدیلر اما بر جوهر معقول احدیة العین
وجودینه عثور لری اولمادکه اول جوهر مقر صور مذبوره قابل و مقوم اولان و خارجده

اینق یعنی کوکجك
حقایق الاشیاء ثابتة

مراد سوفسطائیة

صور مزبوره سن موجود و معقول اولمیه که مراد وجود باری تعالیدر پس طائفه مزبوره
نک عثورنده قصوری انجق عدم اثبات واجب بالذاتدر یوخسه اثبات صفات سیاله
اتدکلرنده مصیبلردر و مذهب محققیندن بو وجهله یا نصیب لردر قوله فلو قالوا بدا
فاذوا بدرجة التحقیق یعنی پس اکر طائفه مزبوره عثور مقدرده صکره بر وجهله جوهر
واحد موجود فی الخارج اثبات اتسلر صور عالم کلیسی اکا طاری و عارض اوله و هر صورتی
عین ثابتی حکمنجه موجودات متعینهٔ مکثره قله درجهٔ تحقیقه واصل اوله لر ایدی و نفس
الامری حاصل قیلالر ایدی مراد اول جوهردن خدادر که اشباح عالم انوک تجلای
نوری ایله ظاهر و هویدادر لکن حقیقة ذاته اطلاق جوهر مجازدر و ذات باری
سلک جوهر عرضدن خارج و ممتازدر قوله واما الاشاعرة فما علموا ان العالم کله مجموع
اعراض فهو یتبدل فی کل زمان اذ العرض لا یبقی زمانین اما خطاء اشاعره بودر که عالمکه
ماسوای حقدر اعیانه و اعراضنه تقسیم اتدیلر اعیانی جوهر بذاته مستقل فی کل وجوده
ظن اتدیلر عرضی خلاف جوهر ایله تحدید اتدیلر بلمدیلر که عالمک جمیعسی اعراض غیر باقیه
درکه بعضدن بعض اخر بجوهر ایدر اول جوهر اطلاقا وثانی عین عرضدر نهایة بین عرض و عرض
فرق واردر مجموع بر جوهر واحد باقی یه مستندلردر قوله ونظهر ذلک فی الحدود للاشیاء
یعنی عالم جمله سی اعراض سیاله غیر باقیه اولدوغی اشیانک حدودنده ظاهر اولور قوله
فانهم اذا حدوا الشیء تبین کونه الاعراض وان هذه الاعراض المذکورة فی حده عین هذه الجوهر
وحقیقته القایم بنفسه زیرا قوم اشیادن بر شیء تحدید اتسه لر انلرک حدلرنده ذلک
الشیئک اعراض ایدوکی و محدود اعراض متعدده دن بجوهر اتدوکی متبین اولور و دخی حد
مزبورده اعراض مذکوره ذلک الجوهرک عینی ایدوکی و حقیقة ایدوکی متعین اولور
اویله جوهر که قائم بذاته در قائم لفظا مجرور جوهرک صفتیدر زیرا حدود اشیاده مذکور
اولان ذاتیاتدر شیئک ذاتی سی وجوداعیندر قوله ومن حیث هو عرض لا یقوم بنفسه

اثبات صفات سیاله

العثور الوقوف

هر صورتی عین ثابتی حکمنجه

خطای اشاعره

کرک عالم شهادة کرک عالم
مثال مطلق و مقید سنول
اولنسه که عدم عثور علی
الشیء جهل بسیطدر خطا
خود جهل مرکبدر اولور جواب
ویرلورکه عدم عثور مزبور
ایله صور مذکورهنک قیام
تقریرنده اعتقاد اتدیلر
اول تکرار ایله جهل مرکب
اولدی مسلا

فقد

فقدجاء من مجموع بما لايقوم بنفسه من يقوم بنفسه كالتحيز فی حد الجوهر القائم
بنفسه الذاتی وقبوله للاعراض حدله ذاتی ولاشك ان القبول عرض اذ لايكون الافی
قابل لانه لايقوم بنفسه وهو ذاتی للجوهر والتحيز عرض ولايكون الا فی متحيز فلايقوم
بنفسه وليس التحيز ولاالقبول امر زايد علی عين الجوهر المحدود لان الحدود الذاتيه
عين المحدود وهويته فقد صار ما لايبقی زمانين يبقی زمانين وازمنة وعاد ما لا
يقوم بنفسه يقوم بنفسه يعنی اجزاء حدود اعراض اولدقلری حيثيتدن بنفسها
قائم اولمزلر پس بو جمله ايله اعراض غير قائم بنفسهادن قائم بنفسه حاصل اولدی
مثلا عرض تحيز كبی كه حد جسم جوهرده امر ذاتيدركه كذلك ابعاد ثلثه امر ذاتيدر وايكی
سی دخی عرضدر زيرا متحيز سوز قبول قابلسوز بولنمز لر پس تحيز وقبول ذاتيت اولدقلری
اجلدن عين جوهردر زيرا حد عين محدوددر عقلا وهويتدر خارجا پس زمانين ده
باقی اولدی بلكه ازمنه ده بغايه مترقی اولدی وكذلك قايم بنفسه اولمين قايم
بنفسه اولدی بو خود كلام خلف وباطلدر زيرا شیء واحدهم قائم بذاته هم غير قائم
بذاته وهم زمانين ده باقی دكل وهم زمانين ده باقی ديمك اولور بو خود عين تناقضدر
حاصل كلام اجسام اصحاب افكار قاتنده دخی اعراض مجموعه دن بتجوهر ايتمشدر ابو علی
اشاراتنده تصريح ايدر مثلا ماهية انسان كه حيوان ناطقدر ايكی سی دخی عرضدر
ايكی سندن انسان قائم بذاته بتجوهر ايدر وفيض وجود فاعل مختاره مفوض اولور بيان
عرضيه بوكه ناطقدر ونطقدر پس ذو عرضدر نطق دخی كذلك زيرا نسيتدر وحيوان
جسم حساسدر وحساس ذو حسدر حس ايسه عرضدر وجسم متحيزدر متحيز ماله
التحيزدر تحيز عرضدر قابلا ابعاد ثلثه ده قبولا ابعاد عرضدر بو اجزاء عرضيه تك
جمله سنه منتها جوهر موجوددر ذو وجوددر وجود دونسبة عرضيه در پس جمله سی
موجوده وموجود وجود مروجود عين حقه منتهی اولور پس عالم اعتقاد صوفيه ده

عبارة بتجوهر كلام ابو علیدر باقی
كلام مخلوطدر صوفيه وحكيم جوهردن
مشتق مصدر اولیجاق مفهومندن
صيرورة اعتبار اولنور جوهر
حقيقة معناسنه اولماق كوردر
زيرا حقايق اصليه حقيقية دكل
ايكن حقيقة اولمق محالدر حقيقة
خود تحصيل حاصل ومنافی انتقالدر
علامة محاكماتنده بو اعتراضی
ايدوب وجواب جاسم ويرمشدر
پس بتجوهرده صيرورة معتبره اولمق
مجازدر يعنی حقيقة جسم ماده دن
وصورتدن اتمه سيدر ماخوذ بتجوهر
تحقق مز بورك بيان اوله محصل بتجوهر
مجازا نفس تحقق جسم معناسنه
يا بيان تحقق جسم معناسنه اولا
الله اعلم

مجموع اعراضدرکه وجود حق ایله قائمدر اکو مراتب اعراضمز بوره صورة وهیولا ایله
تمثیل اولنورسه جمله سنک هیولاسی حضرت وجود اعظم اولورکه مراتب منتهی اولور
ومراتبده اولان صور هیولایی سافله جمله سی اعراضدر لسان حکماده جوهر ایله معبردر
وجود حق جملیه هیولایی سافله جمله سی اعراضدر لسان حکماده جوهر ایله معبردر
وجود حق جملیه هیولایی اعلی کبیر و شی مثلا صورة فیض هیولای ثوبه منتهی اولور
وهیولای ثوب هیولای غزله وهیولای غزل هیولای قطنه وصورة قطن مادهٔ نباته
منتهی اولورکه موالید امهات عناصردندر پس موالید امهاته امهات عناصر دخی
فروعی اصالته اصلی دخی اصل اصولنه که وجوددر اکا مترقی و منتهی اولور و مز بور اولان
هیولالرک ما تحتی ما فوقنه صورة واقع اولور انواع سافله کبی اول اجلدن بعضندن
ماده ایله وصورة ایله تعبیر اولندی معلوم اوله که مذهب اشاعره مؤدی اولدیغی
امرکه سابقا مذکور اولان تناقض حکمیندر یعنی زمانین ده باقی اولمیان شیئک زمانین
ده بقاسی بنفسه قائم اولمیانک بنفسه قیامی لازم کلمکدر امر باطل ولیجاق باطله
مؤدی اولان مذهب دخی خطا و بطلان ایله محاسبدر قوله ولا یشعرون لما هم علیه
من التبدل وهؤلاهم فی لبس من خلق جدید یعنی مذکور اولان قصور عشور نفسلرندن
خارج اولان اشیانک ماهیاتی علمده قصوردر حاد بوکه بونلر کندو نفسلرنده نه
حال اوزرینه مرور اتدکلرینه و تبدلات صورلرنه شعوری یوقدر بونلر خودهم
نفسده خلق جدیددن بولبس جدید ایله متلبسلردر پس حال نفسنه عالم اولمیان
دینی نجه بیلور و اثاری بلمین مؤثرنی بولدن سفر قیلور قوله واما اهل الکشف فانهم
یرون ان الله تعالی یتجلی فی کل نفس زیرا اهل کشف و شهود رؤیت بصر و بصیرة ایله کوردر
لر الله تعالی هر نفسده ایکی تجلا ایله متجلی اولور. بر سی رفع وجود سابق ایدر لحزی
افاضهٔ وجود لاحق لسان حکماده کون و فساد دیدکلری درکه خلع وجود سابق فسا

اعتقاد صوفیه ده عالم مجموع اعراضدرکه
وجود حق ایله قائمدر

معلوم اوله که زنهار بو مقامده
واجب مادهٔ ممکنات اولمق شبهه سی
متوجه اولماسون زیرا ذات واجب
تعالی وجود بحتدر و وجود مطلقدر
منزهدر پس وجود امهات صفاتدر
بر صفتدرکه سبب تجلی و ظهور
حقدر پس لازم کلمن و وجود
مطلق مادهٔ ممکن اولمق در
یعنی بین الممکنات منبسط
اولماسیدر
مسلم

ولبس خلق

ولبس خلق وجود لاحق كون لمنشئه الحقير زامد شداين فواقلم پس عجبيست نه بانك
درادرونه اثار قدم فوجی شود كه مسافر شهر وجود هم فوج دكررود بصحراى عدم قوله
ولا يتكرر التجلی دخی تجلای مزبور متكررا ولمز متعددا اولور زيرا احد تجلی فنا ايجاب ايدر
اخرى بقا پس موجبك تغيرى افاده ايدر تكردينی اتمز قوله ويرون ايضا شهودا ان
كل تجل يعطی خلقا جديدا و يذهب بخلق فذهابه هو الفناء عند التجلی والبقاء لما
يعطيه التجلی الاخر فافهم دخی مزبور اصحاب كشف نص مزبوره موافق شهود ايله
دخی كورر و مجرد نصه مستند و مقلد اولمزلر كه هر تجلی برخلق جديد اعطا ايدر و خلق
خلق اذهاب وافنا قيلور پس خلق اولك ذهابی اول موجب فنا اولان تجلی نك
موجبی اولان فنا و موجب بقا اولان تجلی اخر اعطا اتدوكی بقا اولور وقتا كه وجود
لاحق وجود سابق جنسندن اولوب بينهما ده مماثله اولدی ايسه محجوبلرك خلق
جديده شعورلری اولمازاشاعره دكلری كبی محل واحد اوزرينه اعراض مماثله نك
تعاقبنده برخلق انی تخلل ايتموب عوض سابقك شخصيندن عرض لاحقك شخصی متفاوت
اولماملق ايله ناظرلر انی عين واحد مستمره ظن ايدرلر پس فهم ايله مذكور اولان
كشفيه تاكه بونلرك مفاتح معرفتنه دست و پای همتله عروج و ارتقا ميسر اوله

مطلب حكمة ملكية

امين وفق يا موفق المضلين فص حكمة ملكية فی كلمة لوطيه ملك فتح ميم ايله وسكون
لام ايله شد تدر بو حكمتی لوطه نسبتك علتی بودر كه حضرت لوط قومی اراسنده
ضعيف البنيه ايدی و قومی اوقويای طبيعتا يدی وظلمه طبيعتلری كثرة حجابلرنه
مؤدی اولماغك هركز كلام لوطدن متأثر اولمازلر ايدی و رقت خاطر بولمز ايدی اول
اجلدن دركه شهوة جبليتلری دخی خلاف سمته منساق ايدی وفسق وفساد لرنده هر
بری سائر فسقه عالمدن وطاق ايدی وحد معاصيدن متجاوزلری حددن متجاوز ايدی اول
اجلدن سيئه لری قابل مغفرت وتجاوز اولمايوب لوطن ركن شديده التجا منسه وجناب

منقمدن بد دعاسنه باعث اولوب بونلری بالکلیه شدتله استیصال ایتدی قوله الملك
الشدة والملك الشديد يقال ملكت العجين اذا شددت عجنه قال قيس بن الخطيم يصف طعنه

شعر ملكت بها كفي فانهرت فتقها يرى قائم من دونها ما وراءها اى اشتددت بها كفى يعنى

الطعنه فهو قال الله تعالى عن لوط لو ان لى بكم قوة او اوى الى ركن شديد ملك شدت معناسنه
ايدوكنه عربك ملكت العجين قولى ايله استدلال ايدرنته كه فصحادن قيس دخى وصف
ايتدوكى بيتده دخى يراد ايدر معناسى بودركه طعنه ايله كفمى محكم وشديد ايدوب وسينه
خصمه شويله ايتدم كه قلب عاشقه طعن رقيبدن ارتق اثر ايتدى وفتق طعنه مى شويله واسع
ايتدم كه مطعونك قدامنده طوران ماوراسن كورر ايدى بعده رمح ايله كفم شديد ايتدم ديو
امرى بالعكس ايتمكده مبالغه وارد درزيرا سوق كلامده ظاهر اولان ملكت الرمح بكفى در
ملكت بها كفى خلاف ظاهر در اما مبالغه مشتملدر تأمل اولونه شراح تفطن ايتمه مشلردر
بعده شده ايله مذكور اولان ملك حقك لسانى لوطدن حكايت ايتدوكى ايت كريمه دن مستفاد
دركه بيوروربنم سزه غالبه يه قدرتم اولسه اول سزى لسان ايله دينه دعوت ايدر ايدم
اثر ايتمزسه سيف وسنان ايله شدة قيلوردم وعشيرتم اولورسه جون قوة جسمانيه ميسر اولمدى
پس كسب قوة روحانيه قلعه ركن شديده همت والتجا ايتدم وحضرت حق پناه ومتكا قيلدم

قوله فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم رحم الله اخى لوطا لقد كان ياوى الى ركن شديد يعنى

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم على انه كان مع الله من كونه شديدا رسول الله صلى الله عليه
وسلم لوطك استماعندن ترحم ايدوب ديديكه الله تعالى رحمت ايتسون قرنداشم لوطه كه ركن شديده
ايوا ايتدى پس عليه السلام ذكر رحمت ايله واخوتى نفسنه اضافت ايله تنبيه ايتدكه هرچند
نفسنك شدتى وقوتى الله تعالى معيتى حالنده اولان ركن شديددر ظاهر مراد قبيله غالبه در
پس پيغمبريموزه عليه الصلاة والسلام ركن شديد ايله لوطك ايدى نته كه بيان ايدر قوله

والذى قصد لوط عليه السلام هو قبيلة بالركن الشديد والمقاومة بقوله لو ان لى بكم

قوة وهي الهمة هنا من البشر خاصة يعنى اول شئ كه لوط اكا ركن شديد ايله قصد وهمة اندى
قبيلهٔ غاليه ايدى دخى مقاومة اندیكه لوان لى بكم قوة ايتسدن منفهم اولور وقوتدن مراد الله
بو راده همة بشريه در خاصة كه معرفهٔ مشهوده مصارفا اوله زيرا عارف ذو همة بيلور كه
افعال مطلوبه خارجده ظاهر اولماز الا ضمن مظاهرده پس خادم اسماهم اسمه وهم مظهره
معا متوجه اولمق كركدر كه حق توجه تمام ومتوجه محصل المرام اوله نته كه كار انبيا واوليا
بو يله در قوله فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم فمن ذلك الوقت يعنى من الزمن الذى قال
فيه لوط عليه السلام أَوْ آوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ ما بعث نبى الا فى منعة من قومه پس نبى عليه
السلام بيوردى اول زماندن بروكه لوط عليه السلام اواوى الى ركن شديد ددى انبيادن
بر نبى مبعوث اولمادى الا كندو قومندن شر اعداسى منع ودفع ايدیجى بر طائفه شديده ايله
بعث اولندى ارادة الله بعمارة عالم وابقاء دينه تعلق ايديجك بو مقوله تاييدات سبحانيه
وعنايات يزدانيه منضم اولور نته كه حضرت رسوله صلى الله عليه وسلم اعمام عنايت اندى
وموسى يه هرون وعيسايه حواريون نصرة قلدى تا نبوة لختام بولدى قوله وكان بحمية قبيلة
كابى طالب مع رسول الله صلى الله عليه وسلم دخى هر پيغمبر عليه السلام قبيله سنك حفظنده
اولدى نته كه ابو طالب رسول الله صلى الله عليه وسلمك اكبر قبيله سى ايدى قوله فقوله
لو ان لى بكم قوة لكونه سمع الله تعالى بقوله الله الذى خلقكم من ضعف بالاصالة ثم جعل من بعد
ضعف قوة فعرضت القوة بالجعل فهى قوة عرضية ثم جعل من بعد قوة ضعفا وشيبة
پس لوط عليه السلامك لو ان لى بكم قوة لتى قايل اولدوغى الله تعالى بو كلام شريفك معناى
لطيفك سمع نورانى ايله استماع اندوكيچوندر كه بيوردى شول خالق كه سزى ولا ضعف اصليدن
خلق اندیكه عدم اصليه دن ناشى ولادتدن نشأدر مراد بحسب الظاهر ضعف طفولتدر اما بحسب الحقيقه
والتاويل ضعف امكانيته حمل اولنسه وجهى واردر بعده ضعفدن قوة خلق اندى اعضاسنه
شدة واعصابنه صلابت ويرمك ايله كه حتى اذا بلغ اشده مرتبه سنه وصولدن كنايه

خادم اسماهم اسمه هم مظهره توجه ايتكه

اولا لکن بونده دخی معنی بحسب الحقیقه کسب روحانیة ایله قوة ولجبه حاصل ایدوب
ضعفا امکانی زایل قلمغه محمول اولمق جائزدر ومذکور اولان قوة که قوة عرضیه دوکه ضعف
ذاتی اکه غالب اولور ضعف شیبه مرتبه سنه نزول ایدردی دیمکدر واقعا حرکة دوریه
مقتضاسنجه که جمیع اشیاده جاریدر وامری ساریدر نقطهٔ ضعفا ولدن حرکة ایدن حظ
مستدیر نقطهٔ ضعف اخره منتهی اولوبا بتداعین اولسه قاعدهٔ حکمة ووضع نفس
الامره موافقت اولور بو مرتبه ده دخی معنای حقیقی نحو فرق بعد الجمعه نسبتا تسلك
بعید اولمز قوله فاجعل تعلق بالشیبة واما الضعف فهو رجوع الی اصل خلقه وهو
قوله خلقکم من ضعف فرده ما خلقه منه کما قال ثم یرد الی ارذل العمر لکیلا یعلم من بعد
علم شیئا. پس شیبة تعلق ایدی زیرا شیبه امر وجودیدر اما ضعف ثانی که اصل
خلقة رجوعدر واصل خلق ضعفدن اولدوغنه دلیلی قرانده خلقکم من ضعف قولیدر
وضعف مذکور عدمیدر اگرچه مستقلا متعلق جعل اولمز لکن جعل بومقامده
مجموع ضعف وشیبه تعلق ایتمشدر جزء ثانی اعتباریله پس حق تعالی انسانی اولده دن
خلق ایدی ایسه کرو اکا رد ایدیکه اصل خلقه یعنی ضعفا وله رجوع اندن عبارتدر
نته که کتاب کریمنده بیورمشدر ثم یرد الی ارذل العمر ضعف ثانی یعنی ارذل عمر ایله اداایدی
ورد من بوری بعد العلم عدم علمله تعلیل ایدی فقیر ایدوردین بو وضع الهینك سببی وحکمت
بودرکه انسان کامل معلومات نظریهٔ مطلوبه سن بحسب استعداد النفس تحصیل ایدکده نفسکره
نقیض بلکه محتاج اولمز یعنی خود تمام اولدی زیرا نفس ناطقه نك ابدانه تعلقندن
غایة مطلوبه اصل حکمت اوزره اکتساب کمالات لایقه در وجهل که مطلوب حاصل
اولوب شیٔ لخره محتاج اولمسه نفوس قاصرهٔ غیر واصل ایله اعتراض ولنماسون
زیرا مراد نفوس کامله درناقصین منزله عدمده در دیرلر لکیلا یعلم بعد علم شیئا
تفسیرنده قاضی ایدر لیعود لهیئة الاولی فی اوان الطفولیة یعنی انسان طفولیتی حالنده

اولان هيئتي كبي عودت ايتسون ايچون دير واقعا نقطه عود عين نقطه بدا اولمز وخلقه
وجود استدارنامه بولمق مقتضاى حكمتدر اما سخافه عقل وقلة فهم حال عوام الناسدر
اكابردن هرم مفرط ايله نسيان فاحش وتشوش دماغ منقول دكلدر اكرچه فقدان
آله موجب نسيان اولماغله نفس تحصيلدن قالور اما بعد المفارقة عن البدن مكتسبه
محلنه عايد اولور ونفس ناطقه طرق جهلدن مأمون ومصون قالور لكن مراد الله بو مقامده
امكان بعثه استدلال اولمغين انسان مطلقك اختلافات عارضيه سي بيان اولنمشدر عند
المحققين احوال عام وخاص ايله تقييد قلنمامشدر پس آيه من بورده ارذل عمردن مراد
ضعف اولدوغن بيان ايدوب شيخ بيوريدكه **قوله** فذكر انه يرد الى الضعف الاول
يعني الله تعالى يرد الى ارذل العمر قوليله انسان خلق اولندوغي مرتبه يه كه ضعف اولدر
رد وعود اولنور ديدى **قوله** فحكم الشيخ حكم الطفل في الضعف پس شيخك حكم ضعف
اولده وفتور اصليده طفولة حكمدر لكن شيخ بعد القوة عود ايدر طفل هنوز قوة مرتبه سنه
وارمامشدر اى عارف صاحب نظر واى كورينه نور بشر شيخك بو كلامنك لطفي ونكته
دقيقه سنك حسني معتبر اولسونكه الى الان من سوالف الدهور والازمان شراحدن
بر محققه بو معناى خفي نمايان وظاهر اولمامش وكم ترك الاوايل الى الاواخر اول نكته
مطويه بودركه الله تعالى نك قول مذكورى ازاحه ريب بعث ونشور ايچوندركه
انسانك اطوار مختلفه سي وحوادث متضاده سي ايله امكان بعثنه استدلال اولنمش
ايدى پس بو مقامده دخي وما بعث نبي قوليله مدركه بعث نبي كانه زمان فترتده
وسن ضعف وشيبتده اولوب تجديد دين واحياء نفوس جهله ضالين اولمقده
نظير بعث ونشور اوله نته كه بيورر **قوله** وما بعث نبي الا تمام الاربعين وهو زمان
اخذه في النقص والضعف يعني لوط عليه السلامك دعواى ضعفنه دليلدركه
منصب نبوة سن اربعينده نصكره توجيه اولنور وا وضاع الهيه دن بو وضع

كلى ابجق حضرة عيساده تخلف ايتمشدر بلكه انوك دخى بنوتى سن اربعين ده نازل اولمشدر

قول وارددر اربعين خود سن انحطاطدر مزاج انسانينك فتور وضعفنه شروعى زماندر

زيرا اكثر اعمار ثلثا ننه قريبدر واواخر مدت حياتدر يوم شمسيه نك مثلا بعد العصر

كبيدر كه افتاب نفس غروب بر بلكه مغربينه طلوعه قريبا ولماغله ارضيدن نه وقواى نفسانيه

يه تاب اشراقه مددنى اولور اما اشراق روحانى ازدياد وقوة بولور قوله فلهذا قال

لو ان لى بكم قوة يعنى لوطك ضعفى قوة بولدو عنجو ندركه قوة كامله تمنى ايدوب قولمزبودى

قائل اولدى قوله كما مع كون ذلك يطلب همته مؤثرة يعنى بوجمله حال ايله كه قوة جسمانيه

سنده كمال ضعف وار ايدى كرو همة مؤثره طلب ايدر ايدى وقوة روحانيه استى

ايدى زيرا جسمانيه دن مأيوس ايدى قوله فان قلت وما يمنعه من الهمة المؤثرة وهى

موجودة فى السالكين مع الاتباع فالرسل اولى بها قلنا صدقت ولكن نقصك علم

علم اخر وذلك ان المعرفة لا تترك الهمة تصرفا فكما علت معرفته نقص تصرفه بالهمة اكى

سئوال استفسارى ايله دينلورسه كه همة مؤثره دن نه مانع منع ايتدى وفوتندن علت

ايجاب قيلدى سالكين ده موجوده همة من بوره مجرد اتباع رسل ايله بولنور پس رسل

متبوعين ده بولنمق بطريق الاولى جواب ويرلوركه صدق كلامك مسلم لكن بو علمك

ما فوقنده علم عالى اخر واردركه سنوك همتوكه نقص وكسر ويرد ونصرفوكى منع ايدر

زيرا معرفة توحيد عارفك همتوكه تصرف قومز پس معرفة من بوره عالى وكامل اولدقچه

تصرف همة ناقص وسافل اولور بلكه كتدكچه تصرفك تصورنه مجال قلمز بلكه هركز

تصور خاطره كلمز قوله وذلك بوجهين الوجه الواحد فتحققه بمقام العبودية ونظر

الى اصل خلقة الطبيعى ونقص من بور ايكى وجه دن ناشيدر برسى مقام عبوديتده

تحقق ايدوكيدركه مجرد عبد ايدوكى وامر سيدنى اتيانى موجبدر بو حسبه ملك سيدنده

تصرفه قومز زيرا تصرف من بور حكم ربوبيتيدر قوله والوجه الاخر احديا المتصرف

والمتصرف

والمتصرف فيه فلا يرى على من يرسل همته فيمنعه ذلك وجه ثانی عارفك نظر شهودندن
مرتبهٔ احدیة غالب ومراتب اسم وصفت مغلوب اولمقدر بر وجهله كه متصرف ومتصرف فيه دن
ممتاز اولميه يلكه بينهماده رابطهٔ نسبهٔ تصرف قلميه پس بو تقديرجه عارف بر صرف
همت ايدجك مصرف كورمز زيرا شهود مز بور وعرفان مذكور ارسال همتدن صرف ايدر قوله
وفی هذا المشهد يرى ان المنازع له ما عدل عن حقيقته التی هو عليها فی حال ثبوت عينه
وحال عدمه ومشهد مزبوره ده كه مقام شهود احديتدر عارف كورر بيلوركه تحقيقا
انوك طريق مسلوكه سنده منازع وخلافنه شارع اولان جاهل مقتضای حقيقتدن
عدول ايتمامشدر اول حقيقت كه عين ثابته نك علما ثبوتی وخارجا مددی حاللرنده انوك اوزرينه
مجبول وميسر وخلافنده غير مقتدردر قوله فما ظهر فی الوجود الا ما كان فی حال العدم فی الثبوت
پس اول موجود منازعدن صورت مخالفه ظاهر اولمادی الا حال عدمنده وثبوت علميسنده
ثابت اولان صورت ظاهر اولدی قوله فما تعدی حقيقته ولا اخل بطريقته پس منازع مزبور
مقتضای حقيقتندن متجاوز اولمدی واستعدادی حكدوكی طريقهٔ مسلوكه سنه خلل
ويرمدی پس عارف مراتب استعدادنده كوردوكی صور متوجه ايكن انی صرفه ومنعه هركز
داعيهٔ تصرف قومز مكر صورتك ظهوری شرائط تصرف ايله مشروط اوله اول تقديرجه كرك
تصرف عبدك اولمز عين ثابته نك اولور قوله فتسميته ذلك نزاعا انما هو امر عرضی
اظهره الحجاب الذی على اعين الناس كما قال الله تعالى فيهم ولكن اكثر الناس لا يعلمون
يعلمون ظاهرا من الحيوة الدنيا وهم عن الاخرة هم غافلون پس شخص منازعدن ظاهر اولان
صورت مخالفهٔ نزاع تسميه ايتمك امری عرضی نسبيدر والا اسم حاكمرينك شخصيندن
اراسنده استعدادلری اوزرينه حكمت نظر اولنسه ايكی سی دخی عين وفاقده در زيرا
هر بری اسم حاكمك حكمنه امتثال ايتمشلردر نهايت احدهمانك حكمی آخرك حكمنه مخالف
اولماغله شكل نزاع حاصل اولور وبو نزاعك ظهوری عين ناسده اولان حجاب

طبیعتدندرکه سر قدره ومقتضای استعداده واقف اولمزلر هر شخصدن ظاهر اولان
حکمی مظهرینه نسبت ایدرلر مثلا زید مسلم حقه طالب اولسه وعمرو کافر باطله راغب
اولسه اورتالرنده مخالفت توهم ایدرلر نته که حق تعالی اول محجوبلر حقنده بیورمشدر
که اکثر ناس یعنی عوام خلق سر قدری بلمزلر حیوة دنیاده ونشاء اولی ظاهرین
بیلورلر اما نشاء اخری که عالم باطن وموطن مثالدر سر قدرك مظهری در اندن
غافللر ویخبرلردر بعده سبب غفلت حجاب قلب ایدوکنه آیة قرانیه نك لطف
اشارتن بیان ایدوب بیورر **قوله** وهو من المغلوف یعنی لفظ غافلون اخذ اولنمشدر
قلب بعض اولمق اوزره درکه بعض حروفی بعض آخر مقامنه قلب اولنماغله **قوله**
من قلوبنا غلف ای فی غلاف کلام الله وقلوبنا غلف دینلدك قولندن مأخوذ
درکه یعنی بزم قلبلرمز محجوبلردر یعنی ما وراء حجابده وظرف غلافده مستورلردر دیمکدر
غلف سکون لام ایله اغلفك جمعی در حمر احمرك جمعی اولدیغی کبی **قوله** وهو الکن الذی استره
عن ادراك الامر علی ما هو علیه اول غلاف بر پرده درکه قلب کما هی اشیایی کورمکدن وحقایق
نفس امریه سی اوزره بلمکدن حجب ومنع ایدر نته که انا جعلنا علی قلوبهم ان یفقهوه وفی اذانهم
بو معنای حکایتدر اکرچه وضع حجب دخی حکم الهیه دن درکه حجاب اولسه کتم عدمدن
وجود حقایقه ممکنه ظاهر اولمز ایدی **قوله** فهذا وامثاله یمنع العارف من التصرف فی العالم
بالهمة پس مذکور اولان وجوه ثلثه واما تالی عارف شهادتده همت ایله تصرفدن مانع اولور
ذی الهمة نفس عبده مضاف صفتدر عارف نفسنی کورمیجك همتندن منبعث اولور **قوله** قال
الشیخ ابو عبد الله بن قاید للشیخ ابو السعود بن شبلی لا تتصرف فقال ابو السعود ترکت الحق
یتصرف لی کما یشاء ویرید قوله تعالی امر فاتخذوه وکیلا فالوکیل هو المتصرف ولا سیما وقد
سمع ان الله تعالی یقول وانفقوا مما جعلکم مستخلفین فیه حضرت کلام تمثیل وتأکید
ایچون ایراد ایتدی وفی الحقیقه کلمات محجوبانه در یعنی ابو عبد الله بن قاید والشیخ ابو

سعید

ابو سعید شبلی رضی الله عنهما ایکیسی دخی شیخ عبد القادر کیلانی نک کبار اصحابندن
در پس ابو عبد الله ابو السعوددن سؤال ایتمشلر که نیچون تصرف ایتمزسن ابو السعود جواب
ویرمش که فاتخذه وکیلا امرینه امتثال وحق تصرفنه وکیل اعمال ایتدم دیمش خصوصا که
سمع حقانی سی بو آیت کریمه استماع ایتمش ایدی قوله وانفقوا مما جعلکم مستخلفین
فیه فعلم ابو السعود والعارفون ان الامر الذی بیده لیس له حقیقة وانه مستخلف
فیه ثم قال له الحق هذا الامر الذی استخلفتك فیه وملکتك ایاه اجعلنی واتخذنی فیه
وکیلا فامتثل ابو السعود امر الله فاتخذه وکیلا فکیف یبقی لمن شهد هذا الامر همة یتصرف
بها والهمة لا تفعل الا بالجمعیة التی لا تسع لصاحبها الی غیر ما اجتمع علیه وهذه
المعرفة تفرقه عن هذه الجمعیة فیظهر العارفون التام المعرفة بغایة العجز والضعف
قال بعض الابدال للشیخ عبد الرزاق رض قال الشیخ ابو مدین بعد السلام علیه
یا ابا مدین لم لا یعتاص علینا شیء وانت تعتاص علیك الاشیاء ونحن نرغب فی مقامك
وانت لا ترغب مقامنا پس ابو السعود وسائر عارفلر بلدیلر که الوهیت جاریدر ولان
تصرفات فی الحقیقه حق سارینکدر کندولر جانب حقدن ارضنده وملکنده خلافت
درنته که الله تعالی بو معنای قدرتی انلره بیان ایدوب دیدی که بنی شول مستخلف
اولدوغکوز انفاقکوزده وکیل ایدک و فاعل حقیقی بنی بیلوك سزه فعلك نسبتی مجازدر
دیدکده پس ابو السعود امر مزبور ایله ممتثل اولوب حقی وکیل و نفسنی متوکل قیلدی پس شهود
مزبور ایله متحقق اولانده همت نجه قالور که انوك ایله تصرف ایده صاحب همت فانی اولسه
همت نه ایله قایم اولور و همت خود فاعل اولمان الا جمعیت قوی ایله بر وجهله که صاحب همتك
متوجهی اولان مصرف همتدن غیری خیالنده بر شیء قالمیه معرفت مزبوره خود جمع مزبور فرقه
باعث اولور پس عارف کامل المعرفة نفسنی غایت عجز وضعفده بولور بعض ابدال شیخ
عبد الرزاقه دیمش که بعد السلام شیخ ابو مدینه بندن سؤال ایله که سبب ندر بز بر شینك

تحصیلنه توجه ایتسك شدة ایتمز یعنی سهولة ایله حصول بولور اما سکا طلب ایذوکن
اشیا شدة ایدر حال بوکه مقامك بزم مقامموزدن عالیدر زیرا بز سنك مقامکه
رغبت ایدرز سن بزم حالمزه ومقاممزه رغبت ایتمزسن پس تصرفك مقتضای قربوکه
کوره دکلدر دی وفی الواقع حال بویله ایدیکه بیورر قوله وکذلك کان یعنی حال نفسنده
بو سئواله وزره جاری ایدی قوله مع کون ابی مدین کان عند ذلك المقام وغیره بونك
بریله ابی مدین قاتنده مقام ابدال حاصل ایدی بلکه ابی مدین دخی زیاده سنه
شامل وواصل ایدی لکن اظهار مقامات وکشف کرامات ایتمدیکی سنتی کمال ایله
متلذذ ایدی قوله ونحن اتم فی مقام الضعف والعجز منه حضرت شیخ مصنف بیورر
لرکه بز مقام عجز وضعفده ابی مدیندن زیاده یوزوا ولعرتبه بزده اتمدیرلر قوله
ومع هذا قال له البدل ما قال وهذا من ذلك القبیل یعنی ابی مدینك مقامی بونك
بریله مقام ابدالدن اشمل ایدی ینه ابدال اکا بویله کلمات ایتدی زیرا ابی مدینك مقامنه
نسبة هرکز ظهوری یوغدی شیخ بیوردرکه بو بزم اولدوغمز مقام مقام عجز وعبودیت
ایله تحققدر مقام ابی مدین کبی قوله وقال صلی الله علیه وسلم فی هذا المقام عن امر الله
له بذلك ما ادری ما یفعل بی ولا بکم ان اتبع الا ما یوحی الی فالرسول مقید بحکم ما اوحی
الیه به ما عنده غیر ذلك فان اوحی الیه بالتصرف بجزم تصرف وان منع امتنع وان خیر
اختیار ترك التصرف یعنی نبی علیه السلام جانب حقدن کندویه وارد اولان امره مقابله
سنده امتثال مشعر مقالی بو مقامده درکه بیوردر ومقام عجز امکانی سن کوستروب
دیرکه وما ادری یعنی بکا وسزه یعنی امتنه نه امر حادث اولجاغنی هرکز بلمزین و نفسمه
اتباع ایتمزین الا مکر وحی الهی نازل اوله که اکا تابع ومقتضاسنه راجع اولورین دیو
پس رسوله مرتبهٔ عجزدن بکجمز حکم وحیدن تجاوز ایتمز یانندده غیر معتبر اولمز اکر تصرفه امور
جزء ما وحی نازل اولسه تصرف ایدر واکر تصرفدن ممنوع اولور ایسه کروامتناع ایدر

واکی تصرفا ایله عدمی میانه‌ده مختار اولنسه تأدباً ترك تصرف اختیار ایدر واظهار
عجز وافتقار قیلور قوله الا ان یکون ناقص المعرفة قال ابو السعود لاصحابه المؤمنین
به ان الله اعطانی التصرف منذ خمس عشرة سنة وترکناه تظرفا الا مکرکه مخیر اولان
عارف ناقص المعرفة اوله که لذة عجز وافتقاردن بهره دار اولمیه اصحاب شهوددن
ابو السعود کندونك مرید معتقدلرندن بوحسنه دیمشکه الله تعالی بکا مقام
تصرف ویره لی اون بش یلدر اما بن انی ترکما ترك وایثار غیر ایدوب طوروروم دیو تظرف
بو ظرفه کار وامر عجیب اشلمکدر تکلف صیغه سی اولدوغی زیرا کارصعبدر دکمه کسنی نجوز
قادر اولماز بدعة دیمکدر نسخهٔ مصنفده تظرفا واقع اولمش امر ظریفا اشلمك دیمك اولور
قوله وهذا لسان الادلال یعنی بومذکور اولان تعبیراد لالدر دال مهمله ایله نشطح وتفاخردر
قوله واما نحن وما ترکناه تظرفا وهو ترك ایثار وانما ترکناه لکمال المعرفة فان المعرفة لا
تقتضیه بحکم الاختیار بیوردر که اما بزم ترك تصرفمز تظرفادکلدر ایله تظرف که ایثار
غیردر بلکه بزم ترکموز کمال معرفة ایجوندر زیرا معرفة تصرفا استمز بلکه محل تصرفك
افناسن اقتضا ایدر محل ثابتا ولمسه تصرف نه ایله قائم اولور واقتضای مزبور
اختیارایله دکل حکم اختیار یله در قوله فمتی تصرف العارف بالهمة فی العالم فعن امر النهی
وجبر لا باختیاری پس عارف ذی همة فجن ماسوادن تصرف اتسه امر الهی وجبر ربانی
ایله تصرف ایدر اختیار وایثار ایله اتمز قوله ولا شك ان مقام الرسالة یطلب التصرف
لقبول الرسالة التی جاء بها فنظر علیه ما یصدقه عند امته وقومه لیظهر دین الله
اما مقام رسالة بلا شك تصرفا یجاب ایدر زیرا کتوردوکی رسالتك قبولی تصرف
ایله میسر اولور که امتی قاتنده اتدوکی دعوای ورسالتنی مصدقا ولان معجزات بینات
وخوارق عادات ظاهر اولوب دین حق متبین و باهر اولور قوله والولی لیس کذلك ومع
هذا فلا یطلبه الرسول فی الظاهر لان للرسول الشفقة علی قومه فلا یرید ان یبالغ

فی ظهور الحجة علیهم فان فی ذلك هلاكهم فیبقی علیهم حال بوكه ولی رسول كبی دكلدر تصرفه
محتاج اولمقده یس ولیك تصرفدن استغناسی اولوبیله ثابت اولور و بونك بری ایله كه
رسول تصرفه محتاجدر كرونشاء ظاهره حیثیتی ایله تصرف طلب اتمز زیرا قومنه شفقتی
واردر یس انلرك اوزرینه حجت بالغه سی ظاهر اولوب قومك هلاكی ایجاب ایدوكوك
استمز یس حجاب بلرن انلرن اوزرینه ابقا ایدر یعنی قومه رحم وعاطفة ایدر قوله وقد
علم الرسول ایضا ان الامر المعجز اذا ظهر للجماعة فمنهم من یؤمن عند ذلك ومنهم من
یعرفه ویجحد ولا یظهر التصدیق به ظلما وحسدا وعلوا ومنهم من لم یعرفه ویلحق ذلك
بالسحر والایهام دخی هر رسول امر سابقه عالم اولدوغی كبی بیلور كه بر امر معجز فجن كه
بر جماعته ایجون باذن الله ظاهر اولسه اول جماعتك بعضنه هدایة استعدادی سبق
عنایت ایدوب اول معجزه سببی ایله ایمان كتورولر وبعض اخری معجزك اعجازنه عارف
اولور اما اظهار تصدیق اتمز انكار ایدوب وانكار من بوریا ظلم شهوانی سببی ایله
اولوریا علو جاهی حجابا ولمغله یا صاحب معجزه یه حسد غایله سی ایله اولوریا خود
ظلمت جهلدن وغفلة بلادتدن امر من بورك اعجازنه واقف اولمایوب سحره وشعبدیه
حمل ایدرلر قوله فلما رأت الرسل ذلك وانه لا یؤمن الا من انار الله قلبه بنور الایمان
ومتی لم ینظر الشخص بذلك النور المسمی ایمانا فلا ینفع فی حقه الامر المعجز فقصرت
الهمم عن طلب الامور المعجزة لما لم یعم اثرها فی الناظرین ولا فی قلوبهم یس وقتا كه
رسل بو معنای امری مشاهده اتدلر ایسه وبلدلر ایسه كه اكر الله تعالی انلردن
بوسنك قلبنه نور ایمان فیض ایدرسه مؤمن اولور والا اولمز مع ذلك شرط استعداد
فطری معتبردر وقتا كه شخص مدعو بالایمان اول ایمان ایله مسمی اولان نوره نظر فطری
ایله یهتدی ایسه اول امر معجز هر كز انك حقنده بر نفعی جائز اولمز یس همم رسل علیهم
السلام امور معجزه طلبندن قاصر اولور زیرا امم ناظرینك نه ظواهر قوالبنده نه بواطن

قلوبنده اثری ظاهر اولماز قوله كما قال في حق اكمل الرسل واعلم الخلق واصدقهم
في الحال انك لا تهدى من احببت ولكن الله يهدى من يشاء ولو كان الهمة اثر ولا بد لمن
لم يكن احد اكمل من رسول الله صلى الله عليه وسلم ولا اعلى ولا اقوى همة منه وما
اثرت في اسلام عمه وفيه نزلت الاية التي ذكرناها نته كه مدعای مز بوره شاهد
عدل اصدق قابلينك قوليدر كه اكمل رسلي واعلم بريه سي واشرف خلقي حقنده بيور
دوغي مقال مؤكديدر كه بيوردى انك لا تهدى الاية يعنى يا محمد سن سودكك
كسنه يه صرف همت ايله هدايت اتمكه قادر دكلسن مادامكه حقك سبق مشيتي
وازليه عنايتي اولميه اكر يالكوز همت عبدك اثری اوله ايدى حال بوكه انترك
همتدن بحسب العاده مفارقتی اولمز پس رسولمزدن اكمل واعلى همة بر فرد يوغكن سبق
عنايت اولماغله همتك اسلامنده صرف همت ايله فيض اثر اين مدى حتى ايت مذكوره
اول همة مقابلهسنده جواب تسلية اولدى وعبدك عجز وصفاته وفناء ذاتنه
اشارة عاليه بولندى قوله ولذلك قال في شان الرسول انه ما عليه الا البلاغ
وقال ليس عليك هداهم ولكن الله يهدى من يشاء وزاد في سورة القصص وهو اعلم
بالمهتدين يعنى مجرد همت بيغامبر مؤثر اولمادوغيچون دركه حق تعالى شان رسولده
بى كذاف ولاف صيغه حصر يله بيورمشدر وما على الرسول الا البلاغ دخى بيورمشدر
امتوكه هدايتسنك زمتوكه واجب دكلدر بلكه سنده لازم بلاغ خبر حقدن مقتضای
مشيتى اوزره هدى واثر حتى سوره قصصده بو نغمة ادات تفصيل ايله زياده اولنمشدر
قوله وهو اعلم الايه اى بالذين اعطوا العلم بهدايتهم في حال عدمهم باعيانهم الثابتة
فما ثبت بهذه الزيادة ان العلم تابع للمعلوم فمن كان مؤمنا في حال ثبوت عينه وحال
عدمه ظهر بتلك الصورة في حال وجوده وقد علم الله ذلك منه انه هكذا يكون
فلذلك قال وهو اعلم بالمهتدين فلما قال مثل هذا ايضا ما يتبدل القول لدى

وما انا بظلام لان قولی علی حد علمی فی خلقی وما انا بظلام للعبید ای ما قدرت علیهم
الکفر الذی یشقیهم ثم طلبتهم بما لیس فی وسعهم ان یأتوا به لفظ الذین مهتدین
ده اولان الف لامی تفسیرده یعنی حق تعالی شول مهتدینلرن حالنه اعلمدر که حال علمدن
اعیان ثابته لری سببی ایله ذات حقک کندولرک هدایتلرینه علم اعطا اتدیلر پس حق
تعالی بو معنی سببی ایله علم معلومه تابع اولدوغن اثبات اتدی و معلومات مزبوره
مشیة ثبوتیه دن وجود خارجی یه خروج لرنده اول معلوماتی اوزرینه بیلدی پس عینی
ثابت و عدم ازلی سنده مؤمن ایسه مؤمن بلدی و کافر ایسه کافر یعنی حال سابقنده
مؤمن اولدوغیچون حال لاحقنده دخی مؤمن بلدی و اول اجلدن اعلمیة ایله متصف
اولدی زیرا علم دسل علم الهک اول مرتبه سنه تجاوز اتمزکه اول مرتبه اولا فیض
اقدم مرتبه سیدر بعده مقدس مرتبه سیدر علم مخلوقدن مخلوقیتی حسبی ایله عالیدر
پس وقتاکه حق نفسنی اعلمیة ایله وصف اتدی ایسه کذلک قولنک تبدیلنی
دخی نفی اتدیکه لا تبدیل لکلمات الله بو مقامدر یعنی علم الهیده تغیر و حد علمدن
تجاوز اولمز پس بو مضمون مفید حدیث الشقی شقی فی بطن امه والسعید سعید
وایت کریمه ولما انا بظلام للعبید در یعنی بیوردکه بن علم ازلیده کفر و شقی تقدیر
ایدوب بعده خلاف تقدیر انلرک وسعنده و حد طاقتلرنده داخل اولمیان ایمان
سعد طلب اتمادم که ظلام اولام اما علم ازلیده بجوز کافره کفر و عاصی یه عصیان
تقدیر اولندی ایمان و اطاعت تقدیر اولنسه اولمازمیدی دیو سؤال عارفدن
صادر اولماز جاهل محجوبدن اولور زیرا مقام قضای احکام فیض اقدس مرتبه سیدر
نته که مرتبهٔ قدر فیض مقدس طبقه سیدر پس مقام مزبوره اقتضای نسب اسما
ایله صدور ایدن قضا ایله بو مقامده تقابل اضداد ایجاب اتدوکی تخالف صور
احکامدن سؤال اولنمز زیرا اسما و صفات ذاتده مستهلک اولدوغی مرتبه ده

مقتضای ذات بلکه مقتضای صفات عین ذات اولور ومقتضیات متخالفه اثباتی
تکمل صفاتی ایجوندر وتکمیل صفات عین تکمیل ذاتدر ومراتب متعدده نظر شهود ایله
بر مرتبه ده اضداد متخالفه بر مرتبه ده اعیان متحده کورینور دیبس بونده دخی حکم ناشی بولمن
وبو یولده فرس فراست متمشی اولمز قوله بل ما علمناهم الا بحسب ما علمناهم وما علمناهم الا بما
اعطونا من نفوسهم مما هم علیه فان کان ظلم منهم الظالمون یعنی بزنجه ظلام اولورز بلکه بزم
انلره اعطا وجود خارجیدن غیری اثرموز یوقدر ترتب تمامسندر حقایق ثابته لرنده مدخلموز یوقدر
اعطاء وجوددن دخی معامله موز علمموز حسبی ایله در بو علم دخی انلرک استعداد نفوسی
اعطا اتدوکی علمدر اکر واقعده ظلم ایسه ظالم کروکندولردر که جواد مطلقک فیض وجودی
لاتعرض دیبس نه استرلر ایسه انی الورلر ونه ویردلر ایسه انی استرلر قوله ولذلك
قال ولکن کانوا انفسهم یظلمون فما ظلمهم الله وبو اجلدندر الله تعالی کلامنده استدراک
ایدوب وظلمی نفوس خلایقه اسناد اتدی بس حق تعالی ظالم اولمادی قوله وکذلك ما قلنا لهم
الا ما اعطته ذاتنا ان نقول لهم بو راده شیخ قدس سره مراتب صفتی کوسترکه اول علم بعده
ارادت بعده حکم قولدر یعنی بزم انلره قولمز دخی علمده اولان معامله مز کبیدر که ذاتموزک تقاضاسی
اولوب اعطا اتدوکی قولدر که امر تکوینیدر معلوم اوله که بو راده حضرت شیخک ظرافتنه شراح
تنبیه ائمه مشلردر که بکز رکه متنبه اولمامشلردر که اعطاء خلقه اضافتا ایموب بنفسه
مضاف ایمکدن مرادی وتغییر اسلوبدن مقصودی تغایر بین الواجب والممکن اعتبار مراتب ایله
در نفس الامرده کلدردیکدر حاصلی وحدة وجودیه کورنمز کیدر زیرا بونکله مقصود او لنسه
بخون الا ما اعطیته ذاتهم دیمیه ایدی تامل اولنه قوله وذاتنا معلومة لنا بما هی علیه من
ان نقول کذا ولا نقول کذا فما قلنا الا ما علمنا انا نقول فلنا القول لهم الامتثال وعدم الامتثال
مع السماع منهم یعنی حال بوکه بزم ذاتموز ومقتضای ذاتموز بزم معلوممزدر حقیقه ثابته سی
اوزرکه قولموز بوری متقاضی دکلیدر دیبس بز سویلمادک الا که بلدیکموز سویله دک بس بزم

ایچون قول ثابت اولدیکه اول قول کلمهٔ کن در و انلرک ایچون ثابت اولان امتثال قول کن در و امتثال
من بوردخی قطعیدر اکر قول من بورامر ایجادی ایسه یا امر ایجابی و انلرک دخی اعیان ثابته لری امتثال
اقتضا ائدی ایسه یا عدم امتثال بونک بری ایله اعیان من بوره دن قول مذکوری سماع واقع
اوله کرک معنوی کرک صوری قوله فالکل منا ومنهم والاخذ عنا وعنهم یعنی جمیع ظاهر اولان
تجلیات و احوال عارضه مظاهر ممکنات فاعلیه حسبی ایله بزدن و قابلیه ایله انلردندر و کذلک
اخذ بزدندر ایجاد و اظهار ایله و انلردندر اتصاف و قبول ایله قوله ان لایکونوا منا فنحن لاننک
منهم صفات من وجه غیر ذات ومن وجه اخر عین اولدوغنه اشعار در که اکر اسما و اقدری
حیثیات ایله بزدن اولمادیلر ایسه پس بزم وجودمز بلا شک انلردن حاصلدر یعنی اعیان
ثابته رایحهٔ وجود شم اتمه مک ایله کرچه ظاهردن دکللردر اما بز انلردن ظاهروز پس
نحن ایله مشار الیه اولان و ضمیرین سابقین متکلمین ایله مراد اسما الهیه و صفات
ربانیه در پس اعیان اثار اسما و موجودات شهادیه اثار اعیاندر قوله فحقق یا ولی هذه
الحکمة الملکیة من الکلمة اللوطیة فانها لباب المعرفة فقد بان لک السر وقد انفتح الامر وقد
ادرج فی الشفع الذی قیل هو الوتر یس ای ولی صادق سن بو حکمهٔ ملکیهٔ کلمهٔ لوطیه دن حقایقی ایله
از بر قیل و بل که لباب معرفة و خالص جوهر حکمة و مفتاح باب حقیقتدر زیرا معرفة عجز ذاتی و ضعف
امکانیه یه رجوع و ترک تصرف و نفی وجود و اثبات سجود بالخضوع والخشوع بونکله میسر در
و بونک سببی ایله خبر پوشیده قدر ظاهر و سر نهان وجود باهر و نور احدیت مقام جمع و کثرتده
پیدا او و ثر شفعده مندرج و شفع و ترده هویدا اولور لکن بو رباعیه نک مضمونی ایله عمل کوروندکه
بو فقیر قصیر اللسان و عاجز الوجودک ثمرهٔ شهودیدر لمنشئه الفقیر تا محکمهٔ حکم قضاء اکبر ز سجلات
صور شد بر تو ظاهر نه شد چون جدل عدل بو شیده سر او لی خبر سر قدر فص حکمة قدریة
فی کلمة عزیریة اولا فص لاحقک اخر فص سابقه ارتباط و اتصالی بیاندن مستغنی در
بعده جون حقیقت عزیرک اقتضاسی یعنی سنک مستدعاسی طلب سر قدر قدیر اولدی ایسه

مطلب حکمة قدریة

كه كيفيۀ احياء موتادن سؤال ايدوب انى يحيى هذه الله بعد موتها ديمشدر كلمه سنى
كلمۀ قدره مخصوص ايدى وقضانك بالذات قدردن تعدى سى اولدى ايسه اول قصده
معناى قضاى منصوص قيلدى وديدى قوله ان القضاء حكم الله فى الاشياء على حد علمها
وفيها وعلم الله فى الاشياء على ما اعطته المعلومات مما هى عليه فى نفسها معلوم اوله
كه قضاء حكم الهيدر كه اشيانك اعيان ثابته لرى جريان ايديجك احوالى ازلدن نسبة
واثبات ايتمشدر الى ابد الاباد اقتضاء من بور ازمنه واوقات حسبى ايله شيئا فشيئا ظاهر
اولور ظاهر اولان حكمة من بوره نك صور علميۀ سابقه سى مقدارنجه در كه اول صور اعيانه
تعلق ايدن تصورات واعيانده واقع اولان نسبه در متصل علمدن عينه خروج ايتمكده در شروط
واسباب حسبى ايله دخى حقدن اشياى معلومه دن علمى معلوماتك استعدادات قديمه لرى
اقتضا ايتدوكى اوزره در كه اول معلومات نفس الامرده اول حالات اوزرينه ثابت و مستقردر
حاصل كلام علم الله معلوماتنك تقاضاسنه كوره تعلق ايدر پس تعلق امر جادتدر تقاضاى
وجود وحدوث سببى ايله اولور پس بالضروره معلومه تابع در زيرا معلومات ذاتنده
مسيحنه اولدقلرى اعتبار ايله صفة علمدن متقدمدر زيرا رتبۀ ذاتده داخلدر پس
متبوعيّة انلره امر ذاتيدر ومعلوم اولا كه علم تصرفده ملاك امر مذكور اولان معرفة
علم ومعلوم واحكام قضا وقدردر سراى عرفانه بو قيوددن كرمك كركدر غفلت اولنميه
قوله والقدر توقيت ما عليه الاشياء من غير مزيد يعنى نته كه قضاء حكم قديم ازليدر
قدر دخى اشيا اعيان ازلى سنده نه حكمه مستعد ونه حال اوزره مستمر ايسه انى اوقاتنه
نسبة ايتمكدر زياده سوز پس زياده نقصان احتياج قلمز مثلا قضا اولنوبه بكزركه
هنوز دخى ولچولمامش اولجكه مهيا قلنمش وقدر اول ثوبى ولچوب وقاماتا شخاصه
مناسب بچمكدر ودكمكدر بعضلر توقيتى عين اشياده ثابته اولانى وقت مخصوصده
وجود خارجى ايله اخراجدر ديمشلر بعض اخر تعيين مطلق ايله تعبير ايتمش الله اعلم قوله

اكر سائل سؤال اتسه كه اعمالتك ناسه ترتب ايدن مثوبات وعقوبات وجهى نه اولور جواب ويرلوركه مثوبات مقتضيات اعمال واعمال مقتضيات اعياندر نهاية ما فى الباب حق تعالى جواد مطلقدر لسان استعدادى ايله اعيان هرنه طلب اتسه ويرور فياض بخيل دكلدر پس سؤال مندفع اولور

فما حكم القضاء على الاشياء الا بها. پس اشیا اوزرینه واقع اولان حکم قضاکر وحدنا تنزل تقاضای اشیا سببی ایله در یعنی متبوعیة اشیا ومعلومات طرفندن اندوکن کوستردی قوله

وهذا عين سر القدر لمن كان قلبا او القى السمع وهو شهيد فلله الحجة البالغة یعنی اشیا اوزرینه واقع اولان حکم قضاکه اشیانك حد نفسنده تقاضیلری حسبی ایله فی الحقیقه عین سر قدردر واکرچه بصر محجوبینه مستور ومضمردر زیرا عبدك قبولنده تقاضای استعدادنی کورمزلر وظاهر حالنه ملایم اولمیان حکمی ظلم وجوره حمل ایدرلر بلمزکه حکم مزبور باطن حالنه ملایمدر کندو استدوکن بولمشدر پس بو سرّی عارف صاحب قلب بیلورکه اثناء علوم ومعارفده ذوق ووجدان ایله منقلب اولور یاخود القاء سمع ایدر یعنی اشتمکه متوجه اولور وسمعنه وارد اولانی بی توقف ادراك ایدر پس بو تقدیرجه حقك عباد اوزرینه حجتی ظاهر اولور وغلبه سی متعین وباهر یعنی هر نفس استعدادنه کوره اعطا ایدر حکمتی وارادتی وعلمی جسبنجه اجرا ایتمز بلکه ارادتی وعلمی استعداد عباده کوره تعلق تعلق ایدرننه که سبقا تمشدر ودخی بو تقدیرجه منتهای اعتراضات بودرکه اعیان ثابته استعدادلری ایله حقك مجعولات ممکنه سندن دکلیدر وعبدك وجود وارددرکه حقه مخالف تقاضی ایدر پس حجة بالغه خلق طرفندن ثابته اولمز می جواب شافی بودرکه اول مرتبه ده یعنی هویة طبقه سنده اولان جعل خلق جدید دکلدر بلکه اول مقامده رایحهٔ خلق وحدوث هرکز بو قدر زیرا اول مرتبه ده جعل دیدکلری حقك صورة شؤون مسبحنه ایله غیب هویتنده تجلا اتمه سیدرکه اول تجلاده هرکز صفة وعلم وارادت واختیار حکمی معتبر دکلدر حکم ایجاب محض ایله در پس اول مرتبه ده نجون بنی عاصی غیر مطیع قیلدك دیو اعتراض متوجه اولمز زیرا مقام احدیتده احکام تعدد واثنینیة جریان اتمز وبو مقامده اولان سؤلك اول مقامه تجاوزی وترتبی بولنمز وجملا اعتراضات من بعد انقطاع بولور لکن کمال تسلی بولنماغه فهم لطیف وذوقی جلی واذعان جبلی کرکدر والسلام قوله فالحاکم

هويّة طيفه لسنده

بالتحقيق

بالتحقيق تابع لتعين المسئلة التى يحكم فيها بما يقتضيه ذاتها پس حاكم فى الحقيقه عين
سايله تابعدر ايله سابلكه حاكم انك مقتضاى ذاتى اوزره حكم اتمشدى وايدر مسئله
مصدر ميميدر سائله معناسنه قوله فالمحكوم عليه بما هو فيه حاكم على الحاكم ان
يحكم عليه بذلك الحكم فكل حاكم محكوم عليه بما حكم به وفيه كان الحاكم من كان پس عين
محكوم عليه نفسنده موجود اولاجق حكم مقدر سببى ايله كندونك حاكمنه بكا حكم
ايله حاكم اولديو حكم ايلر يعنى بو حكمى بكا اعطا ايله وبو تقاضا ايدر وطلبى
وجهله اولوركه طالب محكوم عليه حاكم حاسم كورنور پس محكوم حاكم اولدوغى
كبى هر حاكم دخى حكم اتدوكى سببى ايله محكوم عليه اولورنر مقوله حاكم اولور سه
اولسون قوله فتحقق هذه المسئلة فان القدر ما جهل الا لشدة ظهوره فلم يعرف وكثر
فيه الطلب والالحاح پس اى طالب عرفان سن بو مسئلهٔ قدريّه يى مقدمات سابقه دن
انتاج ايله وتحقيقا بل وكمال انكشافله منكشف قيل كه قدرك سر وخفاسى شدة
ظهورندن ناشيدركه الشئ اذا جاوز حده انعكس ضده پس بو معنادن الى الان
عامهٔ خلقه معروفا ولمايوب عقلا كشفنده عاجز وحيران قلمشدر وبو قدر طلب
والحاحه سبب اولمشدر محاجيهٔ حضرت ادم عليه السّلام وموسى عليه السّلام
وحكايت خضر وخرق سفينه واقامة جدار وقتل غلام هر برى سر قدردن خبردر
اما شارعك احتجا ينك حكمتى بودركه سرّ قدره مطلع اولان نفسه امر دعوت مشكل
اولور واجراى احكام شريعتده متردد ومتحول قالور فقيرا يدوردين بو كلام بندن نقل
يوزندن صادردر اما عقلم وذوقم واصل اولدوغى بودركه ايكى سنى يعنى شرعله سر قدرى
جمع اتمكده اوله زيرا امكانى عقلى سى واردر مكر ارادة تعلق اتميه زيرا اوليا ء كبار ظاهرى جميع
دقايقى ايله رعايته قادر اولورلر وامر معروف ونهى منكر قيلورلر مع هذا محكوم عليه لرن
اعذار استعداد لرينه مطلعلر ايكن پس انبيادن بجون محجب اولا اللهم مكر احتجاب قدر

كرك حقيقى كرك مجازى كرك
صورى كرك معنوى
مسلم

انلره نسبتا ایله کمالا اوله وکمال نبوة سرقدرك انلردن احتجابی ایله حاصل اوله
که اجرای احکامده هرکز تردد وتوقف بولنمیه یعنی انتها بولنمدوغی کبی ابتدا دخی
بولنمیه وبو کمال انبیایه مخصوص اوله الله اعلم قوله واعلم ان الرسل صلوات الله
علیهم من حیث هو رسل لا من حیث هم اولیا وعارفون علی مراتب ما هی علیه اممهم فما عندهم
من العلم الذی ارسلوا به الا قدر ما یحتاج الیه امته ذلك الرسول لا زاید ولا ناقص
دخی سن تحقیقا بلکه هر رسول صلوات الله علیهم رسل اولدقلری حیثیات ایله که
اولدقلری حیثیت واممتك مراتب وحقایقنه وقابلیات نفس الامریه سینه ولایت من بوره لری
حیثیتی ایله معرفت مستثنا اوله رسل من بوره قاتنده مرسل بها اولدقلری علمدن حاصل
اولان حصه علیه دکلدر الا ذلك الرسول امتنوك احتیاجی اولدوغی مقدار دن زاید
وناقص اولمز امم سابقه وانبیاء سابقه نك معاملاتندن معلوم اولور ارسال رسللردن
حکمة مقصود بالذات لسانلری استعدادلرنجه امتنوك سؤاللرینه جواب ویروب مشکللرن
حل تمکدر که دائما اصلاح معاش عموم نفوس عالمیان در اما هرانده تکمیل نفس رسول
ولحد مقصود ضمنی وغرضی دوشر قوله والامم متفاضله یزید بعضها علی بعض فیتفاضل
الرسل فی علم الارسال یتفاضل اممها وهو قوله تعالی تلك الرسل فضلنا بعضهم علی بعض
کما هم ایضا فیما یرجع الی ذواتهم علیهم السلام من العلوم والاحکام متفاضلون بحسب استعدا
داتهم وهو قوله تعالی لقد فضلنا بعض النبیین علی بعض حاللا امم ناس ایسه بری
برندن زیاده ونقصان استعداد ایله متفاوته در پس ارسال رسل دخی مقتضیات متفاوته
اوزرینه اولوب بونلرك دخی علوم استعدادلری متفاوته اولور نته که قران عظیمده تفاضل
رسل علما وخلقا اولنمشدر ایت مسطوره ناطقه در ورسل من بوره علم علوم رسالتده
متفاوته اولدقلری کبی نفسلرینه راجع اولان کمالات انسانیه ده دخی متفاوتا خلق
اولنمشلردر نته که نص قراندن بو معنای مخصوص اولان ایتده رسل ایله توصیف اولنمایوب

بعض

بعض النبيين ايله تعبيرا ولندقلرى امة نسبت ايله اولانلركما لاتلرى تفاوتى مقصود
اولمادوغنه اشارتدر ولكن بو نكته شراح اتمامشلردر اكرچه بعض ناظرينه نسبة
ظاهر اما بعضنه اضافة ايله ستردر قوله وقال الله تعالى فى حق الخلق والله فضل بعضكم على
بعض فى الرزق والرزق منه ما هو روحانى كالعلوم وحسى كالاغذية وما ينزله الا بقدر
معلوم وهو الاستحقاق الذى يطلبه الخلق فان الله تعالى اعطى كل شئ خلقه فينزل عليه
بقدر ما يشاء وما يشاء الا ما علم فحكم به وما علم كما قلنا الا بما اعطاء المعلوم من نفسه
دخى الله تعالى خلق مطلق حقنده تفاوت فضولى رزقده بيان بيوردى علمه نسبت ايله بيان
اتمدى وتفاوت علوميه يى مناسب كورمديلكه رزق عامى خلق عامه مناسب كوروب روحانى
ايله جسمانى يه تقسيم اتديكه برى معقوله علوم برسى معقوله اغذيه در بعده بين الخلق
تفاوت نسبيه بياننه متصدى اولوب بيوردى وما ينزله الا يعنى انزال السماوى وقبول
وانفعال الارضية مشيتنه حسبنجه اولوروا رزاق مقدرية تابع قلنورو اول قدر معلوم
اعيان ثابتهنك استعداد ازليلرينه كوره طلب اتدكلرى حقوقدر زيرا الله تعالى اولا فيض
اقدسيه ذوات ممكنه يى تقاضاى اسما ايله اعطا اتدكدنصكره مشيتى حسبنجه فيض مقدسيه
انلره انزال ارزاق ايدر مشيتى خود علمنه موافق اولور علمى حسبنجه قضاء احكام ايدر علم خود
معلومات اعياننك اعطاسى حسبنجه درنته كه تفصيلا سبق اتمشدر علم معلومه تابع اولدوغى
مسئله ده حاصل كلام حق تعالى اول دفعه واحده فيض اقدسيه هر شيئه اعطاء خلق
ايدر بعده فيض مقدسيه اولا اعطا اتدوكى خلقه اولا خزائن سموات وارضيندن
بعده نبات وحيوانه بعده اصلاب ابا وامهاته ترك اتدوكى ودايعنى شيئا فشيئا
حدوث شروط وظهور اسباب واوقات ايله تعلق مشيتى حسبى ايله تنزيل قلور پس مفسرين
انزال امر فى درتنزيل امر در ديجه ديدكلرى معنى بو تحقيق ايله متبين اولور قوله فالتوقيت
فى الاصل للمعلوم والقضاء والعلم والارادة والمشية منبع للقدر پس توقيت كه اشياى

اشیای اوقاتمقیدسنه نسبت وتقدیردر اصلده معلوم ایچون ثابت ومعلوم ایله قائم
امردر پس قضاء وعلم واراده ومشیئت جمله سی توابع قدره وقدر تابع معلوم ومقدوردر
قوله فسر القدر من اجل العلوم ومایفهمه الله سبحانه الا لمن اختصه بالمعرفة التامة پس
سر قدرکه علم قدردر اعظم جمیع علومدر حق تعالی بو علمی ذاتنه مختص ایتدوکی معرفت
تامه اصحابنه تعلیم ایتمشدر یعنی اهل الله وکاملین درکاه اولنلره مخصوص علمدر علم
کیمیا کبی قوله فالعلم به یعطی الراحة الکلیة للعالم به ویعطی العذاب الالیم للعالم به
ایضا فهو یعطی النقیضین پس علم سر قدر صاحبنه من وجه راحة تام بخش
ایدر ومن وجه اخر عذاب الیم وحالت هامه ویرور وجه لرین شراح بیان ایتمشلردر
اما فقیر ایدور دین بر عارف مکاشف بو قدرکه مقتضای ذاتی ذاتندن تخلف
ایتمدوکن بلوب سرور دائمی ایله مسرور اولمیه زیرا عین ثابتی طالب اولدیغی
ارزاق مقدره سی کرک علوم روحانیات کرک اعذبه والبسه حسیات وجسمانیات وغیره
هر برسی واصل اولوب وجمیع مقاصد جبلیه سی نفسنه اولجاغین بیلوب اوقات معینه سنه
منتظر اولور اما عارف مکاشف حیثیته معرفتی معتبر اولدوغی حالده قوة مطلوبیدن
یا فقدان موجوددن عذاب الیم ترتب ایتمدن اصلی جبلیتی مقتضاسی دکلدر بلکه هوای
نفسانیه سی حسبی ایله در بشریت صفتی ایله غیرلرین نعم جبلیه سنه مایل اولور وفساد
اضداد عناصردن ناشی اولان حسد وبخل وحرص سببی ایله نفسی متألم قیلور اما الم
مزبور عوارض حادثه سببی ایله در امر ذاتی ایله دکلدر اکر امر ذاتی سی وخلق جبلی سی اولایدی
ازلدن اول نعمته مستعد اولور ایدی پس نفس انسانی بحسب الظاهر بعض مطالب عالیه دن
عدم استعدادن خلق ایتمکله مأیوس اولماقدن تالم حاصل ایتدوکنده شبهه یوقدر اما بزم
مدعامز کشف عرفان ایله مقیددر پس بر عارف قید حیثیة مذکور ایله عین ثابته
سنک ازلده خلاف مقتضاسی ایکن وخلاف مقتضاسنه کندو عالم ایکن بر مطلب

سنخدر

سنی در فوتندن متألم اولمق بعید در ممکن حین تألمده محجوب اوله اولتقدیرجه حکم مکاشفه
اولمن سیوز خود مکاشف عارفده در حاصل کلام تألم عوارض حادثه سببی ایله اولمق گرکدر
مطلق اولمز مناسب دکلدر پس حکمین بو زین نقیضین اولمق با عتبار الظاهر در امام مراد
فوت استعداددن حاصل ولان عذاب الیم ایسه اول هر کز عارفه ترتب اتمک احتمالی عقلی
دکلدر زیرا اسما مرا تبندن تخلفاتمز لاتبدیل لکلمات الله در و ترتبا سمایی تکمیل ذاتی ایجوندر
عین ولحدی تکمیل ایجون ذاته مطلقیه ترتب نقص اتمکی عارف تخیل می ایدر منافی معرفة
بوکه مساعدمی اولور بعد تأمل عارفانه اولنسه نظر من بو شیخ قدس سره حضرتلرینک
نفی تأبیدی عذابده واقع اولان نظر بینه ملا یمدر والله اعلم قوله وبر وصفالحق نفسه
بالغضب والرضی دخی بو سر قدره علم سببی ایله که معلومات ثابته یه علمدر حق تعالی
ذاتنی وصف غضب ورضا ایله توصیف ییلدی زیرا اعیان من بوده یه تجلا سببی ایله نسب
اسما ومظاهر بیدا اولور جناحین قهر وجلال ولطف وجمال نسبته طرف یمین وشمال
ایله اقتضاء دارین واستدعاء مقرین قیلوب بر بلوکی اهالی جنة نعیم وبر بلوکی ارازل
دوزخ جحیم اولدی قوله وبر تقابل الالهیة ووصف من بو دسببی ایله تقابل اسما
ظاهر اولدی زیرا اعیان مؤمنه مطیعه طلب ایمان ایله مظهر تجلای لطف وجمال
اولدیلر واعیان عاصیه طالب کفر وخذلان اولوب مظاهر قهر سبحانی اولدیلر قوله
فحقیقته تحکم فی الموجود المطلق والموجود المقید ولا یمکن ان یکون شیء اتم منه ولا اقوی
ولا اعظم لعموم حکمها المتعدی وغیر المتعدی پس حقیقت علم قدر موجود مطلقده حاکم
اولور اثبات غضب ورضا ووصف صفات لطف وقهر وسائر ونا سزا ایله وموجود
مقیدده دخی حاکم اولور سعادت وشقا صفتلرین وسایرین ما تحت غضب ورضاده
اقرار قلمق ایله وممکن اولمز که دائی سر قدردن تام الاحاطه واقوی الاثر واعظم القدر
بر شی اوله زیرا متعدی وغیر متعدی یه حکم شاملدر که یعنی بعض حکم مظهرنده متجاوز

نقیضین دن مراد ضدین دیمک
اولا نقیض مصطلح اولمیه که رفع
قضیه یا رفع حکمدر ضدین ایسه
صفتین وجودیتین درکه موضوع
واحده ایکسنک اجتماعی ممکن
اولمز سواد وبیاض کبی مثلا
راحت وعذاب ضدین اعتبار
اولنسه قابلدر
مسلم

وبعض اخری مظهرننه لازم بولنمغله **قوله** ولما كانت الانبياء صلوات الله تعالى عليهم اجمعين

لا تاخذ علومها الا من الوحى الخاص الالهى فقلوبهم ساذجة من النظر العقلى لعلمهم بقصور العقل

من حيث نظره الفكرى عن ادراك ما لا ينال الا بالذوق وقتا كه كروه انبياء الى يوم

الجزاء علوم مختصه لرين وحى خاص الهيدن كاه واسطهٔ ملك كاه وجه خاص دن بالذات

اخذ ايدرلر نه ايدى بطريق كسب و اقتباطو يمادلرسنه پس بالاستعداد والخاصية قلبلری

نظر عقليدن ساده اولدى زيرا بلديلركه ذوق فطريلرى اولميسه عقل نظری حقايق اشيانى

نفس الامرده اولدوغى اوزره بلمكدن قاصردر مادامكه نظر حداوليه پس دفع سؤال مقدر ايدركه

اخبار من عند الله دخى مادون ذوقه مخصوصدر اولان معارفدن متمشى اولمز زيرا سبب مدركلری

بر برنه متبايندر مثلا برى سمع و برى بصردر **قوله** فلم يبق العلم الكامل الا فى التجلى الالهى

وما يكشف الحق عن اعين البصاير والابصار من الاغطية فيدرك الامور قديمها

وحديثها ووجودها وعدمها ومحالها وواجبها وجايزها على ما هى عليه فى حقايقها واعيانها

پس بو تقديرجه ممكنده بر علم كامل بولنمز الا مكر تجلاى الهيده اولايا خود اعين بصايردن

كشف غطا وابصاردن دفع حجاب سبحايله اولاكه انكشاف تام حاصل اولوب امور

امور قديمه وحادثه و اشياء موجوده ومعدومه ومحالات وواجبات وجايزات

حقايق نفس الامريه لرى و اعيان ثابته لرى اوزره مرآت معرفتده صورت بغليه لر

قوله ولما كان مطلب العزير على الطريقة الخاصة لذلك وقع التعقيب عليه كما ورد

فى الخبر وقتاكه مطلب عزير عليه السلام كه معرفت سرقدردر طريقهٔ خاصهٔ نبويه

اوزرينه واقع اولدى ايسه كه طريقهٔ اخبار ملكدر اول اجلدن الله تعالى دن

صدور عنايته سبب اولديكه خبرده وارد اولمشدر اكر يا عزير بو طلبدن منتهى و بوندن اعراض

دن ممتنع اولمزسن اسمكى ديوان انبيادن ماحى ورافع اولمق ديمشدر زيرا طريق خصوص

سر قدر كشف واختصاصده طريق نبوة ايسه اخبار واسطه در طريق بالذات

اولان

يمنى عزيرك معرفة القدرك سرايردقايقنده قاصر اولمغه دلالتى وار ديمشلر منه

وجه خاص اصطلاح حواجه كاندن بطريق الاسباب اوليان تجلاده استعمال ايدرلر منه

اولا علم بالواسطه حاصل اولماز **قوله** فلو طلب الكشف الذى ذكرناه ربما كان
يقع عليه عتب فى ذلك والدليل على سذاجة له قلبه قوله فى بعض الوجوه انى يحيى
هذه الله بعد موتها پس اكر عزير عليه السلام كشف من بورى طلب اتسه وطلبه
استعدادى اولسه بو وجهله مظهر عتاب اولمز ايدى وربما لفظى دلالة ايدركه طلب
من بورى استعدادله اولمسه مظهر عتاب اولمغه مانع اولميه بعده حضرة عزير عليه السلام
لوح خاطرى نقش نظردن ساده اولدوغنه بعض وجوه تفسيريده انى يحيى هذه قولى ايله
سؤالى دلالت ايدركه معرفت سرايرافعال قادر كون كون وفساد ومبداء ومعاددن قاصر
اولا بعض وجوهه قصرلك وجهى بودركه مفسرندن بعض قاتنده قول من بورك قايلى
عزير دكلدر بعضلر ارميا بعض اخر خضر عليه السلام بعضلر بو علج كافردر ديمشلر **قوله**
واما عندنا فصورته عليه السلام فى قوله هكذا كصورة ابراهيم عليه السلام ارنى كيف
يحيى الموتى ويقتضى ذلك الجواب بالفعل الذى اظهره الحق سبحانه فيه فى قوله فاماته الله
مائة عام ثم بعثه فقال له وانظر الى العظام كيف ننشزها ثم نكسوها لحما فعاين
كيف ينبت الاجسام معاينة تحقيق فاراه الكيفيه اما بزم قتومزده كه معاشر اهل
كشف وشهودوز پس صورة سؤال عزير عليه السلام قول من بورنده بعينها سؤال
ابراهيم كبيدركه علتده مشترك اولوردر زيرا سؤال عزير استغراب واستعجابى متضمن
دكلدر مقام ولايت ونبوة ايله متحقق اولان قادر موحد ومحيى ومميتا اولان حقدن
احياى اموات واعادهٔ ارواحى بعيد كورمز پس علة سؤال حضرت ابراهيم وعزيرده
كيفيت احياى اموات شهود ايله كورمكدر نظر واستدلال وخبر واستخبار مطلوب
دكلدر دوغى سؤال عزير عليه السلام جواب فعلى اقتضا ايدوب جواب قولى مطابق
سؤال اولمادوغيچون دركه حق تعالى اول فعل مسئولى نفس عزيرده اظهار ايدوكى
فاماته الله مائة عام ثم بعثه قولنده بيان قلدى واول فعل بعث سؤال سايله مطابق

اولدی پس اولا اجمال بعده تفصیل ایدوب بعثدن جمیع لوازمنی کوستردیکه عظام متفرقه‌یی برده جمع ایدوب وکسوه لحم ایله صورة جمعیه بغلنمقده کیفیت اجسام معاینه کوردنورد قوله فسأل عن القدر ولا یدرك هذا الا بالکشف للاشیاء فی حال ثبوتها فی عدمها فما اعطی ذلك پس حق تعالی کیفیة احیایی عزیره کوستردوکی حینده لسان حال ایله کیفیت قدردن سؤال اتدی یعنی ثبوت اعیان وکیفیة ابتداء وجود مقدوراتی وبونلرك ادراك وذوقی سن طلب اتدی بو مطلب خود مجرد تعلیم مخلوق ایله حاصل اولمز بلکه کشف الهی یه موقوف در اشیا حال ثبوتیده وعدم اصلیلرنده نه ایدوکی مکشوف اولمغه مبنی‌در بو علم عالی خود حقیقة حقیقة عزیره علم قدرده اعطا اولنمش دکلدر اولنمز قوله فان ذلك من خصایص الاطلاع الالهی فمن المحال ان یعلمه الا هو فانها المفاتح الاول اعنی مفاتح الغیب التی لا یعلمها الا هو زیرا بو مذکور اولان جمیعا اطلاع الهی یه مخصوص اولان اشیادندر دینه که وجهی من بعد ظاهر اولور پس بو علی الله دن غیری محال وغیر محتملدر زیرا مفاتح اولدر بالطبع ولذات علم مخلوقدن عالی وشانی حادثدن برتر در قوله وقد یطلع الله من یشاء من عباده علی بعض الامور من ذلك الوجه اذا اولورکه الله تعالی عباد مقربیندن دلدوکی عبد خاصی ذلك المذکوردن بعض اموره مطلع قلور مثلا بعض اعیان ثابته نك بعض احوالنی وبعض استعدادکی علما کشفا تمکه لکن کیفیة افتتاح ووجود وذوق وجدان ایله ادراك اولنمز زیرا خصایص الهیه دندردینه که ایضاح اولنسه کرکدر قوله واعلم انها لا تسمی الا فی حال الفتح وحال الفتح هو حال تعلق التکوین بالاشیاء وقل ان شئت حال تعلق القدرة بالمقدور ولا ذوق لغیر الله فی ذلك ومعلوم اولسون تحقیقا شان حال بو منوال اوزرینه درکه اشیا اعدام ثابتدا اولدقلری حالده مفاتح تسمیه اولنمزلر الا حال فتحده تسمیه اولنورلر وحال فتح اشیایه تکوین تعلق اتدوکی حالدر یا خود مقدوراته قدرة تعلق اتدوکی زماندر وتکوین مزبورده حقك غیرینك

ذوقی یوقدر

ذوقی یوقدر قوله فلا یقع فیها تجلی ولا کشف علی طریق الذوق ولا قدرة ولا فعل الا الله
خاصة اذ له الوجود المطلق الذی لا یتقید پس قدرة من بورده عبدک ذوق طریقی ایله تجلی
وکشف واقع اولمز زیرا قدرة وفعل خصایص الهیه دندر زیرا وجود مطلق حقه مخصوصدر
حقیقة قدرة وجود مطلقه مخصوص اولدوغی کبی پس وجود مقید صاحبی ایجاد واعدامه
قادر اولمز مگر حقنده عنایت سابقه اولا او تقدیرجه دخی قدرة حقکدر نهایت وجود
مقید یوزندن تصرف کوستردنته که قرآنده بیورر ولا یظهر علی غیبه احدا الا من ارتضی
من رسول محمد علیه الصلاة والسلام کبی حقنده سبق اتمش اوله وعیسی علیه السلام
کبی که بری سنه شق قمر بری سنه احیای موتی معجزه ویرلمشدر صدق رسالة مصلحتی ایچون
قوله فلما راینا عتبا الحق له علیه السلام فی سؤاله فی القدر علمنا انه علیه السلام طلب
هذا الاطلاع وقتا که بز حقک عزیر علیه السلام علم قدره واقع اولان سؤالندن عتابن
مشاهده اتدک ایسه بلدککه عزیر علیه السلام اطلاع مز بوری طلب اتمش یعنی قدرتنک
مقدوره تعلقندن شهود ذوقی سن استمش بو خود خصایص الهیه دندر قوله فطلب ان
یکون له قدرة تتعلق بالمقدور یعنی پس عزیر علیه السلام ذاتی ایچون قدرة تامه نک
ذوقن طلب اتدوکی ظاهر اولدی زیرا تعلق قدرة بالمقدورک شهود ذوقیسی قادر
بالذاته مخصوصدر اول منصب خاصی استدوکی ایچون معاتب اولدیکه طلب ایله عطا
اولنور دکلدر قوله وما یقتضی ذلك الا من له الوجود المطلق فطلب ما لا یمکن وجوده
فی الخلق ذوقا یعنی مز بور اولان تعلقنک ذوقن اقتضا اتمز الا واجب الوجود مطلق ایدر
پس عزیر علیه السلام نفس مخلوقا یکن مقتضای خالقا و لان شیء استدیکه هرگز اونک
ذوق
مقتضا نک خلقدن صدوری بحسب الذوق ممکن اولمز قوله فاذا الکیفیات لا تدرك الا با
واما ما رایناه مما اوحی الله به الیه لئن لم تنته لامحون اسمك من دیوان النبوة ای ارفع
عنك طریق الخبر واعطیك الامور علی التجلی والتجلی لا یکون الا بما انت علیه من الاستعداد

کیفیات وجدانی ذکر فکر ایله تعبیر اولنمز

الذی به یقع الادراک الذوقی یعنی زیرا کیفیات وجدانیه ذکر وفکر ایله تعبیر اولنمز
اذواق صحیحه ایله ادراک اولنور فعل وحضور استر اما بزم روایة اند وکوز خبری
سماوی وحی الهی که اکر طلب معهوددن فراغت ایمز سن اسموکی دیوان بنوتدن محو ایدرین
یعنی سنی طریق خبر ولجباری دفع ایدوب طریق تجلی وشهود اعطا ایدرین بخلاف خود
استعداد قدیمک تابع درکه اول استعداد مدار ادراک ذوقیدرکه فی الحقیقه جهة
قرب ولاییدر قوله فتعلم انک ما ادرکت الا بحسب استعدادک فتنظر فی هذا الامر الذی
طلبت فما لم تره تعلم انه لیس عندک الاستعداد الذی یطلبه وان من ذلک من خصایص
الذات الالهیة وقد علمت ان الله تعالى اعطى کل شیء خلقه ولم یعطک هذا الاستعداد الخاص
فما هو خلقک ولو کان خلقک لاعطاکه الذی اخبر انه اعطى کل شیء خلقه فانت الذی
تنتهی عن مثل هذا السؤال من نفسک لا یحتاج فیه الى نهی الهی وهذا عنایة من الله تعالى
بعزیر علیه السلام علم ذلک من علم وجهل من جهله پس بو تقدیرجه معلوم اولور که ادراک
بحسب الاستعداد اولور زیرا بر مطلوبک معلوم نظری یه متوجه اولمسک مادامکه استعداد
اولمیه اول معلومی تحصیل ایده مزسن پس بونک ایله استدلال ایدرسنکه سنده اول
معلوم تقاضی ایدر استعداد یوغمش اکر اولایدی البته انی اقتضا ایدر ایدی پس اول مطلوبی
کسب واقتناحقه مخصوص حالة ایدوکن بیلورسن حالا سن هر شیئه حق تعالی حضرتی
استعداد قدیم ویروب وعلوم مکتسبه اکا تابع ایدوکن سابقا بلدک ایدی اول استعداد
خاص سنک خلقوک دکل وخلقتوکه اعطا اولنمش حالة دکل ایدی اکر اول سنک اول
استعداده نسبتک اولایدی مخبر قراینه که اعطى کل شیء خلقه درسکا انی اعطا وخبرین
انها ایدر ایدی سن دخی بالضروره نفسک اقتضاسی ایله بو سؤالدن منتهی وفارغ اولور
ایدی ونهی الهی یه محتاج اولمازایدک بیورردجون خبر منبوردن ظاهر شان عزیزدن سبب
بنوتی مشعر ایسه حضرت شیخ افاده بالتصریح اتدیلرکه عتاب منبور حق عزیزدنیده

بيان صفة نبوة وولاية

ينبوع ادبيدن فايض اولمش عنايت سبحانی و تأدیب رحمانی اوله و بونك عنايتنا اولوب
عتابا اولمادوغن بيلن بلدی بلمين بلمدی عالمدن مراد نفس شيخ اولا قدس سره وقتاكه
علم سر قدر ذات حقه يا حقك اعلام اندوکی خواصنه مختص اولدی ايسه که انبيا و اوليا
دربیان صفة نبوة و ولايته شروع ايدوب بيوردی قوله واعلم ان الولاية هی الفلك
المحيط العام ولهذا لم تنقطع ولها الانباء العام واما نبوة التشريع والرسالة فمنقطعة
وفی محمد صلی الله عليه وسلم قد انقطعت فلا نبی بعده يعنی مشرعا او متشرعا ولا رسول
وهو المشرع امور عامه دن فلك ايله تعبير شيخك اصطلاحات قديمه سندندر ولايتك خود
فلكه مشابهتی احاطه و عموم مظاهر جهتندن ظاهردر اولاجلدن فلك من بوری احاطه
وعموم ايله توصيف اتديلر و فلك ولايتك احاطه سندندر که مظهری منقطع اولمز و افراد
خارجيه سی تناهی بولمز دخی ولايت من بوره ايچون اخبار عام وارد رکه جميع اشياده خبر
ويردکری روحانی کرك جسمانی اما نبوة جسمانيادن خبرده اکثردر بعده نبوة تشريعية
و ولاية تشريعيه بونلر منقطعه در اولاجلدن محمد صلی الله عليه وسلم ده انقطاع بولمشدر
ولا نبی بعدی نفيين مقراض قاطع جنس نبوة قلمشدر پس من بعد نبی متشرع کلمدوکی کبی کس
رایيله نبی متشرع له دخی کلمز فتح رايله که بونك دايره شريعتنده داخل و حكم شريعتی حاکم
اوله نته که رسول کلمدوکی کبی قوله وهذا الحديث قصم ظهور انبياء الله لانه تيضمن انقطاع
ذوق العبودية الكاملة التامة فلا يطلق عليها اسمها الخاص بها فان العبد يريد
ان لا يشارك سيده وهو الله فی اسم والله لم يتسم نبی ولا رسول ويسمی بالولی واتصف
بهذا الاسم فقال الله ولی الذين امنوا وقال هو الولی الحميد وهذا الاسم باق جار علی عباد الله
دنيا واخرة فلم يبق اسم يختص به العبد دون الحق بانقطاع النبوة والرسالة حديث من بورکه
انقطاع نبوتدن مخبردر اولياء اللهك ظهورين کسمشدر يعنی معارف الهيه دن خبر
ويرمك ايله ظاهرين اولان اوليانك ظهورين قطع اتمشدر زيرا حديث من بوردن

عبودية كاملهٔ قطع اقتضا ایدر ولی خود عبودیت کامله ایله متصف ولمز مادامکه
نبوة اولمیه زیرا نبوة ورسالة اولمسه ولی یه عبودیت خاصه اسمی منطلق اولمز پس ولینك
ظهری قطع وکسر اولنمق ایجاب ایدر زیرا عبد کامن بر اسم خاص استرکه سیدندن انوك
سببی ایله ممتاز اوله الله تعالی ایسه ولی ایله متصف ومسمّی اولوب ما نبی ایله ورسول
ایله اولمازنته که ایتین ده مذکوردر اسم ولایت ایسه دنیاده و اخرتده عباد الله
اطلاق اولنور پس نبوة ورسالة منقطعه اولیجاق عبده مختص وخالص اسم وصفت
باقی قلمز قوله الا ان الله تعالی لطیف بعباده فابقی لهم النبوة العامة التی لا تشریع
فیها وابقی لهم التشریع فی الاجتهاد فی ثبوت الاحکام وابقی لهم الوراثة فی التشریع فقال
العلماء ورثة الانبیاء وما ثمه میراث فی ذلك الا فیما اجتهدوا فیه الاحکام فشرعوه
یعنی اکرچه نبوة تشریعیه یه ولایت منقطعه در لکن الله تعالی عبادینه لطف وشفقت
ایدوب نبوة عامه لا تشریع انلرك ایچون ابقا اتدی دخی انلر ایچون تشریع فی
الاجتهاد دخی ابقا اتدی که قیاسات عقلیه ایله مضامین احکامدن اخراج حکم ایدوب
تشریع ایدیلر دخی انلره وراثة فی التشریع دخی ابقا اتدیکه العلماء ورثة الانبیاء
حکمی ایله تشریف قیلدی بونلرك ایسه تشریعده میراث اجتهاد ایدوب مشروع
قلدقلری احکامده ثابتدر علمادن مرادی ظاهری یه وباطنی یه عامدر قوله فاذا رایت
النبی یتکلم بکلام خارج عن التشریع فمن حیث هو عارف پس سن قچن کورسنکه بر نبی تشریعدن
خارج کلام ایله تکلم ایدر مثلا لو دلیتم بحبل لهبط علی الله کبی دخی حدیث قرب فرائض
وقرب نوافل کبی اول تکلم جهة ولایتی ومعرفتی سببیله در بنوتی ایله دکلدر زیرا نبوة
جهة خلقیه در وامکاندر ولایت جهة حقانیة ووجوبدر قوله ولهذا مقامه من حیث هو
عالم وولی اتم واکمل من حیث هو رسول او ذو تشریع وشرع پس بو اجلدندرکه مقام
نبی عالم وولی اولدوغی حیثیتدن ازید واکملدر رسول وصاحب شریعة اولدوغی حیثیتدن

جهة نبوة
جهة ولایة حقانیة ووجوب

قوله

قوله فاذا سمعت احدا من اهل الله يقول او ينقل اليك عنه انه قال الولاية اعلى من النبوة
فليس يريد القائل الا ما ذكرنا پس چون بر عارف محققدن بالذات اشتسك يا اندن منقول
اولسه كه صفة ولايت نبوتدن اعلادر سن بلكه مراد قائلك بزم ذكر اتدوكمز معنادر كه
حيثيه ولايت حيثيه نبوتدن اعلادر يوخسه ولى تابع نبى متبوعدن اعلا اولمق محالدر
زيرا ولى ده جهة نبوة فاينه در نبى مشرع خود جهتين جامعدر قوله او سمعته يقول ان الولى
فوق النبى والرسول فانه يعنى بذلك فى شخص واحد وهو ان الرسول من حيث انه ولى اتم منه
من حيث هو نبى ورسول لا ان الولى التابع له اعلى منه فان التابع لا يدركه المتبوع ابدا فيما
هو تابع له فيه اذ لو ادركه لم يكن تابعا له فافهم يا خود ولى نبينك ورسولك ما فوقنده
در ديو استماع اتسك بوندن مراد شخص واحده وحيثيه نسبا ايله در كه رسول ولى اولدوغى
اعتباريله نبى ورسول اولدوغى اعتباردن اتمدر زيرا ولى تابع حيثيته ولايتده متبوعنه
غالب اولمز والا تابع متبوع اولمق لازم كلور قوله فرجع الرسول والنبى المشرع الى الولاية
والعلم الا ترى ان الله قد امره بطلب الزيادة من العلم لا من غيره فقال فقل رب زدنى علما
وذلك انك تعلم ان الشرع تكليف باعمال مخصوصة ومحلها هذه الدار فهى منقطعة
فالولاية ليست كذلك اذ لو انقطعت من حيث هى كما انقطعت الرسالة من حيث هى
لم يبق لها اسم والولى اسم باق لله تعالى پس رسولك ونبى مشرعك مرجعلرى ولايت وعلمه
كورمز مسن الله تعالى علمك زياده سن طلب اتمكه امر اتدى غيرينك زياده سنى طلبه امر
اتمدى نته كه قل رب زدنى علما دى وجهى بودر كه تحقيقا شرع بنوى عبادلله تكليف
اعمال مخصوصه در اعمالك ايسه محلى دار دنيادر آخرته تجاوز اتمز محل ايسه منقطعدر
پس اعمال خاله سى دخى منقطعه اولور اما علم وولايه منقطعه دكلدر اكر منقطعه اولسه
رسالة انقطاعى كبى هركز اسم ورسمى باقى قلمز ايدى اسم ولى خود الله ايچون ثابت
وباقيدر الله ولى الذين امنوا كبى مواضع قرآنيه ده متعدده مذكوردر قوله فهو لعبيده

تخلقا وتحققا وتعلقا پس حقیقت ولایت واجب ایله ممکن میاننده مشترك اولوب لکن
واجبده تجلای بالذات والاصالة وممکناتده بالتبع والاضافة اولدوغی کبی اسم
ولایت دخی واجبده بالاصاله خواص عبادی ایچون بالتبع ثابتدر بعضنده تخلقا
ثابتدر بعض اخرده تحقق طریقی ایله بعض اخرده تعلق جهتی ایله ثابتدر و مرتبهٔ
اولی عبد صفاتنی وافعالنی صفات وافعال حقده افنا ایدوب تخلقوا باخلاق
الله اتمکه دیرلر مرتبهٔ ثانیه ذاتنی ذات حقده افنا اتمکه دیرلر مرتبهٔ ثالثه فناء
ذاتیدن کو وافعاله وبقایه تعلق اتمکه دیرلر فرق بعد الجمع دخی اصطلاح ایدرلر
وبعض نسخه ده تحقق تقدیم اولنمش غالبا شرف رتبه سی اعتباریله کبی اما بو
نسخه ده وضعك طبعه موافقتی وارددر زیرا سالك ابتداء صفات وافعال
حقده ثانی مطلق قیلور و تخلقوا باخلاق الله ایدر بعده ذاتنی ذات حقده فانی
ایدوب تحقق بالحق ایدر وبعد الفنا کو و باقیاته تعلق ایدرکه او لمرتبه یه
بقا بعد الفنا وفرق بعد الجمع دخی دیرلر اخر مرابتدر مرحوم صوفیه لو بالی افندی
کتاب ترتیب سابق اوزرینه شرح ایدوب یعنی اول تحقق افناء ذاتله شرح ایدر
بعده تخلق افناء صفات ایله تعبیر ایدوب بعده تعلق افناء افعال ایله بیان
بیورمشلر وجهی فهم اولنمز زیرا افناء ذاتده افناء صفات وافعال داخلدر خصوصا
تعلقك افناء افعاله هیچ علاقه سی یوقدر منلا جامی مرحوم بو محلك رخسارشبهه سندن
دفع قناعت عامه قلملرین اقامته اوذ قدرهمت وعنایت بیورمه مشلردر غالبا اسفر
معارفلری فقراء فضله خورانه مرادلری ابقاء نواله در والله اعلم قوله فقوله تعالی العزیز
لئن لم ینته عن السؤال عن ماهیة القدر لامحون اسمك من دیوان النبوة فیأتیك الامر
علی الکشف بالتجلی ویزول عنك اسم النبی والرسول ویبقی له ولایته لفظ قوله مبتداء و خبری
محذوفدر وعد لفظدر و وعید در اعتبارین ایله اتیك دلالة قرینه سی ایله حذف

مثلا تحققا وتخلقا وتعلقا دیلوب عبارهٔ متن بو ترتیب اوزره شرح اولنمشدر
منه

اولنمشدر

اولنمشدر يعني الله تعالى نك عزيره خطابى ايله قولى شرطيه سى كم اكر ماهية قدردن
قطع سؤال اتمزايسك ديوان نبوتدن اسمكى محو ايدرم ديمك دين پس اول حجاب رسم واسم ومحو
وزوال بولمق ايله امر حال كشف وتجلايه انتقال ايدرى سندن اولان جهة ولايت قوة وبقا
وحيثية نبوة ورسالة ضعف وفنا بولور باسم نبى ورسول قايت وصفت علم ولايه
ثابت قالور ديمكدر اولا فوات فضيلة وكمالا ولمق اعتباريله وعيد وثبات وشرف
حالا ولمق ايله وعددر قوله الا انه لما دلت قرينة الحال على ان هذا الخطاب جرى
مجرى الوعيد علم من اقترنت عنده هذه الحالة مع الخطاب انه من الوعيد بانقطاع
خصوص بعض مراتب الولاية في هذه الدار اذ النبوة خصوص رتبة في الولاية من
المراتب الابود كلو واركه يعني وجه حقيقته توجيه اولنسه بوكلام وعيد ايجون
مسوق دكلدر لكن وقتا كه قرينهٔ حاليه كه حضرت عزيرك قرينهٔ حاليه ده
مرور يدر سؤالا سفراسى ايله بوخطاب مجراى وعيده جارى ايدوكنه دلالة
اتدى ايسه هر سامع كه بو قرينهٔ حاليه ومآليه نك خطابه اقترانه عالم
اولدى بلدكه خصوص بعض مراتب ولايت دار دنياده عزيردن منقطع اولا زيرا
نبوة ورسالة ولايتدن بر مرتبه مخصوصه دركه ولايت شامله اولدوغى
مراتبدن بعضنه بودخى شاملدر قوله فيعلم انهما على من الولى الذي لا نبوة تشريع
عنده وللرسالة پس وعيدمز بورك ورودندن معلوم اولوركه نبى شول وليدن
اعلى دركه اندن نز بنوة تشريع بولونمز نز رسالة قوله ومن اقترنت عنده حالة
اخرى يقتضيها ايضا مرتبة النبوة ثبت عنده ان وعدلا وعيد وان سؤاله عن
القدر مقبول اذ النبي هو الولي الخاص ويعرف بقرينة الحال ان النبي من حيث له
في الولاية هذا الاختصاص محال ان يتقدم على ما يعلم ان يكرهه منه او يتقدم
على ما يعلم ان حصوله محال اما بر نبى عارف بالله كه مقتضيات مرتبهٔ نبوتدن

برحالة اخرى يه مقارنة ايدر مثلا حقايقى اشيايه كماهى عارفا ولان بنى كامل
الولاية كبى كه قدرتك مقدوراته كيفيت تعلقن بحسب الذوق والوجدان مطلعدر
انوك ياننده كلام مزبور وعدا يدوكى ظاهر ووعيد ذكول ايد وكى باهردر وانك
قدرن سئوالى عندالله مقبولا ولبور وقرينهٔ حاليه ايله معلوم اولوركه بنى نك
ولاية خاصّه سى سببى ايله محالدركه الله تعالى حضرتلرينك قاتنده سئوالك
مكروه اولان اشيادن وحصولى مشكل وممتنع اولان مجهولاتدن استكانر اقد[؟]
ايدر قوله فاذا اقترنت هذه الاحوال عندمن اقترنت عنده وتقررت اخرج
هذا الخطاب الالهى عنده فى قوله لانمحون اسمك من ديوان النبوة مخرج الوعد
وصار خبرا يدل على علو مرتبة باقيه وهى المرتبة الباقية على الانبياء والرسل
فى دار الاخرة التى ليست بمحل الشرع يكون عليه احد من خلق الله فى جنة ولا نار
بعد الدخول فيهما پس يحن كه احوال مذكوره نك اقترانى محل ولمعنه لايق
اولان نفسده اقتران مزبور حاصل ومتقرر اولسه خطاب الهى كه لانمحونّ
خطابيدر انوك قاتنده مخرج وعده اخراج اولونور وعيده حمل ولنمز دخى بر
خبر اولوركه علو مرتبهٔ باقيه دلالة ايدركه انبيا ورسلك دار اخرتده خصا
يصندن اولور زيرا احكام دار دنيا انقطاع بولور محلى قوة اولمغله زيرا دار
مزبور مخلوقاتدن برفردك شريعتى اولماغله قابل محل ولامز نداهالى جنتدن
ونداهالى ناردن مادامكه داخل ووارد اولمش اولالر زيرا دارين دن برسى
تكليف وعمل دكلدر بلكه دار مجازاتدر قوله وانما قيدناه بالدخول فى الدارين
الجنة ولكنا دلما شرع يوم القيمة لاصحاب الفترات والاطفال الصغار والمجانين
فيحشر هؤلاء فى صعيد واحد لاقامة العدل والمؤاخذة بالجريمة او الثواب
العملى[؟] اصحاب الجنة فاذا حشروا فى صعيد واحد بمعزل عن الناس بعث فيهم

بنى من

بنی من افضلهم ویمثل لهم نارا یاتی بها هذا النبی المبعوث فی ذلک الیوم فیقول انا رسول

الله الیکم فیقع عندهم التصدیق به ویقع التکذیب عند بعضهم ویقول لهم اقتحموا هذه

النار بانفسکم فمن اطاعنی فقد نجا ودخل الجنه ومن عصانی وخالف امری هلک

وکان من اهل النار فمن امتثل امره ورمی بنفسه فیها سعدوا ونالوا الثواب العملی ووجد

تلک النار بردا وسلاما ومن عصاه استحق العقوبة ودخل النار فنزل فیها بعلمه

المخالف لیقوم العدل من الله فی عباده نفی مذکوری که دار آخرتده محل شریعة

وتکلیف اولمامقدر در اینله تقییدا ندوکوزلک وجهی بودرکه یوم قیامتده اصحاب

فترات که نبی ورسول مبعوث اولمادوغی مدتک اهالی سیدر و اطفال صغاره

مجانین نبی اعتبار ایچون شرع الهی وضع اولنوب وبو جمله سی بر ارض مستویه ده جمع

اولنوب بعد المحاسبه مؤاخذه ومجازاة ومثوبات اعمال خیرلری ایله مکافات اولنورلر زیرا

اهل فترة وقبل البلوغ متوفی اولان اطفال وشرف عقلله مشرف ومکلف اولمیان

مجانین معذورلردر زیرا استعداد ازلیه لری بو معنای متقاضی در و امتحان الهی

سبق ایتمایجه عدول وتسویه بولنمز و اسباب علل وشروط وجود معلولات

ممکنه اولمق عادة بهیه ومشیئة تشبیهیه الهیه در پس قوم مزبور عامة ناسدن بعید بر

سفیدده محشور اولالر بونلارک ایچنده بر افضلی کندولره نبوة ایله مبعوث

اولوب و امتحان ایچون بر نار متمثل اولور او دخی بعث اولنان نبی اولدوغی دعوای

نبوة ایدر وخلقه عرض رسالة قیلور پس رسم معتاد اوزره استعدادلری یجه

بعضندن تصدیق ایمانا وبعضا خردن تکذیب وخذلان صادر اولور و رسول مزبور

اول قوم امتحان ایچون نار مزبوره دخول ایله امر ایدوب وهر مطیع اولان ناجی و اهل

جنة وعاصی اولان هالک واهل نار در دیو اول نوره آتشه نمایه دعوت ایدر پس اولکه

امرینه امتثال ایدوب بنفسه ناره ادخال ایده سعید ومثاب اولور ونار مزبور

طوایف مزبوره ایچون ایسه قبل التکلیف دخول دارین بو قدر بلکه بعد التکلیف دخی اکثری اعراف اصحابندن اولور

فقیر ایدر وبیت نار مزبور صورة مکاره مشیئه در که حفت الجنة بالمکاره قد پیشنده مذکوردر منهم اولنوره

اكابرد وسلام اولور وشولكه حوزهٔ امرندن خروج وطغيان ايدوب اول نار صوريه
يه دخولدن امتناع قيله في الحقيقه داخل نار ومستحق عقوبت پروردكار اولور تاكه
حقك صفة عدلي قامة اولنوب مؤمن ومحسنه ثواب وعاصي مسيئه عقاب ترتيب
ايدوب امتياز مراتب حاصل اولور قوله وكذلك قوله تعالى يوم يكشف عن ساق ويدعون
الى السجود فهنا تكليف وتشريع فمنهم من يستطيع ومنهم من لا يستطيع وهم
الذين قال الله تعالى فيهم ويدعون الى السجود فلا يستطيعون كما لم يستطع في الدنيا
امتثال امر الله بعض العباد كابي جهل وغيره فهذا ما بقي من الشرع في الاخرة يوم القيمة
قبل دخول النار والجنه فلهذا قيدناه والحمد لله يعني حضرت شيخ اية كريمه كشف
ومشهودنه دليل وذوقنه سبيل اتخاذ وادعاء ايدركه كلام من بور خلاف شرع
اولميه يعني امر من بورdن مخبر در الملك بو قوليكه قيامتده جميع اشيانك بواطن
ظواهر وحقايق منكشف وباهر اولور ودنياده سجوده استعدادلري مفقود
اولانلك اخرتده عدم قدرتلري متبين اولور قابل انكارا ولمز ديمكدر وتشريع مز بور
بعينه دار دنياده اولان تشريعدركه ايجلرنده متمشي اولور بعضنك فعله استطاعتي
بعضنك عدم استطاعتي منكشف وظاهر قيلور قادر اولماز ديدوكي دنيايه نسبة
ايله درا ما موطن اخرته نسبت عدم قدرتي ظاهر اولور ديمكدر وابي جهل ايله تمثيل عدم
استعدادي ظاهر اولدوغيجوندر ومذكور اولان تكليف دنيادن بقيه دركه محلي قوة
اولماغله اخرته تأخير اولندي فيقرا يدورين قوه ده اولان فعله خروج اممه مكدر
محالدر اوضاع الهيه ده عبث يوقدر تناسخ ايسه باطلدر اول تقديرجه شيخك
ضرورة عقليه ايله شهودي وجودا قتضا ايدر واهل شرعه عنايت كبري اولور
باخصوص اشخاص مز بوره نك احكامي هنوز اهل ظاهر قاتنده متبين دكلدر فروعده
حكم مجتهد فيها كبيدر زيرا بعض اصحاب اعراف قلمشدر زيرا دار مجازاته دخوله

ونعيم

ونعیم لذاته وصوله استحقاقلری یوقدر دنیاده نه مظهر تکلیف و امتحان الهی اولمشلر
درونر کسب حسنات وسیئات قلمشلردر بعضلر اطفال المشرکینی خدام اهل جنة اتمشلردر
رتبه لرین خطا ایجون وبالجمله یا حکم شرعی یا کشف شهود اولمایجق نسب عقلیه تشبثدن
حالی اولمزلر اول خود خطا وخللدن مصون قلنمزلر اما شیخک ذوقی محققادر دنیوی انقضای
استعداد وارتباط سلسله اسباب وسببات وحکمتی وشریعتی مراعات وعهود سابقه
الهیه یه مولات کلام شیخ ده مستفاددر کلام اهل ظاهر ظنی وتخمینی در بعده فقره لایح اولان
آیة قرآنیه ده کشف ساق اخر الامرده وعاقبة العواقب حقایق اشیا انکشاف تام
ایله منکشف اولوردیمکدر کنایة اولا الشکی لواهب الکشف والیقین والذوق
والحمد لله رب العالمین فص حکمة نبویة فی کلمة عیسویة حکم مذکوره بحسب الاطلاق
کلمهٔ عیسویه یه نسبتک وجهی بودرکه حضرت عیسی نبوة عامه ایله مبعوث اولمشدر
ازلده وابدده نته که حین بعثتده نبوة خاصه مبنی اولدیغی ایدی ونبوة عامه سی لحدندرکه
مهدده ایکن نبوتدن خبر ویردی که انی عبد الله اتانی الکتاب وجعلنی نبیا دیدی
واخواتندن بو شرف ایله امتیاز بولدی وبطن دامنده دخی خبر ویردیکه لا تحزنی خطابیله
دفع غم واضطراب قلدی وبو سببدندرکه عیسانک دعوة باطنه سی واثار روحانیه سی
اغلب ایدی واکثر احوالی روحانیاته انجذابدن ناشی ایدی تجدد وعروج دخی جمله
اثار ولایت ونبوة عامه دندر قوله عن ماء مریم وعن نفخ جبریل فی صورة البشر الموجود
من طین کلام خبریدر ما استفهام تقریر دجبرین نون ایله بعینه لا مله اولان جبریلدر
شیخ شهودنده بین الامرین تردد کوستردر کانه ماء مریمدن اولمق اغلب حالدر مادهٔ
هیولانیه سندن اولدیغی تقدم ذکری ایجابا تمشدر واثار جسمانیه سی اکا مستنددر
اکرچه فاعله احتیاجی جهتندن نفخ جبریله دخی نسبت اولنمشدر نته که اثار روحانیه سی
اکادر اجعدر وبالجمله بحسب الخارج ایکی سنده دخی یعنی قابل وفاعلده مرکبدر او واقع معناسنه در

مطلب حكمة نبوية

ومصراع ثانی نفخ جبرینك حالدر مبین هیئة فاعلا ولمغ اوزره یعنی جبریل نافخ کالطین دن
مخلوقا ولان بشر صورتنده متمثل اولدوغی حالده دیمکدر حقك فتمثل لها بشرا سویا قولنه
ایمادر قوله یکون الروح فی ذات مظهره من الطبیعة یدعوها سجین ذات مظهره دن
مراد ذات عیسویه اولمق جائز اما ذات مریم اولمق ظاهردر تکوندن مراد حدوث دکل ظهور
در تطهردن مراد غلبهٔ احکام طبیعتدن خروجدر طبیعتدن مراد طبیعة مطلقه اولمق
وار یا خود مراد بقعهٔ تضاد و عالم کون و فساد اولمق وار ایکی سی دخی داعی سجین جحیم
ومانع علیین نعیمدر و فی الحقیقه سجن طبیعتده اولان سلاسل واغلال وقیود و تعلقات
وحوابس هوا و ظلمات برمحبسده و برمحبوسده بولنمزا الله تعالی جمله موزی بوندن
خلاص میسر ایلیه امین و شول زمرهٔ عارفینه داخلین دن قیله که قیود مزبوره
دن ازادن خلاص و نجات بولوب فضاء قوس وطهادتی ماوی قیلدلر و بعد ورود
الجحیم متجاوز حیز نعیم و فائز دحمت اولدیلر نته که مخبر صادق حضرتندن بوایة کریمه
تلاوة اولندقده که وان منکم الا واردها بیوردیلر قوله جزناها وهی خامدة یعنی بز
اول جحیمی تجاوز ایتدك حال بوکه نار مذکورده خامده ایدی اکرچه بزم نارموزده خمود
نابوددر لکن تجاوز مقصوددر اغثنا یا مجیر المستجیرین لمنشه بز زمرهٔ بیچاره یوزی قاره
عصاتوز بند قفس مجلس سجن ظلماتوز بو قید هوسدن بزی یارب خلاص ایت احسان
اومار وز منتظر لطف نجاتوز قوله لاجل ذلك قد طالت اقامته فیها فزاد علی الف
بتعین یعنی تکون نفخ خبرندن حاصل واحده بقا امرزائی اولدوغیچون که روح عیسانك
صورة بشریده اقامتی اقامة طویله اولوب حتی الیقین یکدن زیاده اولدی ومدة سنین
مذبوره اقامتی مقتضی اولان حضرت عیسینك استعداد ذاتی سی ایدی زیرا حضرت
عیسینك مولدی بزم پیغمبر یموزدن مقدم قولا کثر مورخین اوزره التی یوز اللی بش
ییل ایدی و حضرت شیخ زمانده تألیف کتاب فصوصکه هجرتك التی یوز اللی یدی محرمنده

والاحضرة عیسی بیك التی یوز یاشنده ... منه

درجمله سی

درجمله سی بیك ایكیوز یلدن زیاده اولور الان زمانمز بیك التی یوز حدودنه قریبدر واخر دور عالمدر انشاء الله نازدا اولور ودعوة دین محمد شرفنه نائل اولور خصوصا حق سبحانه وتعالی بادشاهمز وشرف دین ودولتموز سلطان مراد حضرتلرینی اول زمان سعادته واصل قیلوب قرین هدایت ومهدی عنایت اولا ورب العباد اولاد امجادنی الی یوم التناد متناسل ایده بیت هرکه بو دعوتمدیر امین اولا افات جسم وجاندن امین قوله روح من الله لا من غیره فلذا احی الموات وانشا الطیر من طین یعنی احدیت اسمادن وساطت جبریل ایله القا اولنمش کلمهٔ علیادر اول اسم جامعك غیریدن بیدا کلدر اول اسم جامعدن ملتقی اولدوغی اجلدندر که احیاء موات ایتدی زیرا اسم مزبور جامع اسم حی ومحیی وعلیم وقادردر نته که جنس طیوردن خفاشی انشا ایتدی طیندن مرکب اولدوغی حالده قوله حتی یصح من دبر نسبته یؤثر فی العالی وفی الدون یعنی حتی دبه منشاء تدن که احدیت جامعه مرتبه سیدر ذاتنه فایض اولان نسبت مظهریتی ظاهر اولوب واول نسبت مظهریت سببی ایله ادناده واعلاده اثری مقرر اولا ادنادن مراد خفاش اوله قوله طهره جسما ونزهه روحا وصیره مثلا بتکوین یعنی الله تعالی حضرت عیسی علیه الصلوة والسلامك كوندن جسمنی طبیعت حرکدن تطهیر ایتدی وروحنی شریفن صفات ذمیمه دن وملکات رذیله دن تنزیه قلدی وبو سبب ایله ذاتنی لطیفن صفت تکوینده کندو ذاتنه مماثل ومشارك ایلدی قوله اعلم ان من خصایص الارواح لا یطأ شیئا حتی ذلك الشئ وسرت الحیوة فیه تحقیقا معلومك اولسون که ارواح مجرده مظاهر اسم ربدر وبونلرك حیوة صفات ذاتیه سندندر وصور عالیه ایله تمثیل ایدرلر واشیادن هر شیئه تعلق ایدرلر وقتنی محله وطی ایتسلر ونه موضعه لمس ایتسلر اول محل وموضع حیوة بولدقلری ما عدا اول محل موطونه عالیه بجوارنده اولان مواضعه دخی سرایت حیوة واقع اولور وبالجمله اکسیر علم وحیوة حاکی ذهب روحله مذهب قلمنه سببدر

خفاش زنجادن کبی پرسه
دد کلری حیواندر که
طیران ایدر
مسلم

اما محال مز بورده استعداد حیوة شرطدر قوله ولهذا قبض السامری قبضة من اثر

الرسول الذی هو جبریل علیه السلام وهو الروح وکان السامری عالما بهذا الامر

فلما عرف انه جبریل عرف ان الحیوة قد سرت فیما وطیء علیه فقبض قبضة من اثر

الرسول بالضاد وکصاد ای بملء یده او باطراف اصابعه یعنی سبب سابق مذکوردن

اوتوری درکه سامری اثر رسولدن یعنی جبریلک نشان قدمندن بر اوچ قبضه تراب اخذ

اتدی زیرا امر معهودی یعنی کیفیت سرایت حیوتی و تاثیر روح و روحانیاتی بیلور

ایدی پس جبریل علیه السلام ایدوکنه عالم اولجاق بصد و نحو ر حیوة سرایتن

بلدی وقبضه ترابی اولدی لفظ قبضه ضاد معجمه ایله تلفظ اولنسه آووجی

طلوسی قبض اتدی دیمک اولور مهمله ایله اولنسه بر مقداری وجیله الدی دیمک

اولور قوله فنبذها فی العجل فخار العجل اذ صوت البقر انما هو خوار ولو اقامها اخری

لنسب الیه اسم الصوت الذی لتلک الصورة کالرغاء للابل والثواج للکباش والیعار

للشیاء والصوت للانسان او النطق او الکلام پس سامری وضع معهود ایله اخذ اتدیکی

ترابی اولحلی قومندن متخذ اولان صورة عجل معهودک داخلنه القا اتدی پس فی الحال

صورة مزبوره حیات بولوب شاننه لازم و مزاجنه ملایم صورة ایله که آواز بقردر

صدایه ابتدا اتدی یعنی خوار اولدی اکر ترابی صورة اخرایه القا اید ایدی اول صورته

مناسب صورت اسناد اولنوردی مثلا صورة ابل اولسه رغا کبش اولسه ثواج

شاة اولسه یعار انسان اولسه نطق و کلام یاخود مطلق صورة نسبت اولنور

دی معلوم اولا که قوم موسانک عزاج بقره نسبت معنوی برلری سر الهی درکه اعیاد

دن مکتومدر سورهٔ بقره ده دخی قربان بقرهٔ صفرادن مراد ذبح نفس حیوانیدر لکن

مقدما تهذیب اخلاق قدر یه حیوانیه وظلمات رذیلهٔ بهیمیه ایله نفس امارهنک

صورة مظلمهٔ سوادیهسی صفة صفرة نورانیه ده متبدل اولوب واول صورة

شرطیه دن مراد شرط لغوی دکلدر، روحک صورة مخصوصه یه انحصارنی بیاندر، عدم نه که بعضیلر بویله توهم ایتمش

منه

مذهبهٔ

مذهبهٔ واقعهٔ صوریه صورة مذهبیهٔ معنوییه دلالت ایتمك اشارة قرانیه دن حاصل اولدی لكن تهذیب باطن اخلاقدن عاجز اولوب عجل مذهب مزبوریكه حسن حیوانیه درکه اله اتخاذ ایتمشلر ایدی وطعام روحانی ایله قناعت ایتمیوب لن نصبر علی طعام واحد دیمشلر ایدی عناد وفساد لری مشهور وصلاح وانقیاد لری معدود ومذكور در قوله فلذلك القدر من الحیوة الساریة فی الاشیاء یسمی لاهوتا یس بو مقدار حیوة كه اشیاده ساریه در لاهوت تسمیه اولنور زیرا حیوة صفت الهیه یه درکه صفات اجزای مشتمله و مستلزمه در زیرا اسم حی امام ائمهٔ سبعه درکه علم وقدرت وسمع وبصر وكلام وتكوین در قوله والناسوت هو المحل القائم به ذلك الروح یعنی لاهوتله مسمی اولان فی الحقیقه روح اولوب تلك الحیوة انوكله قائم وانك سببی ایله ساریه اولدوغی كبی ناسوت دخی روح مذبورك محلی درکه روح انوكله قائم اولور بلك روحك انوكله بالذات قائم اولان صفات ساریه سی اولور پس لاهوت صیغهٔ مبالغه اولوب اله دن ماخوذ اولدوغی كبی ناسوت دخی اگرچه ناسدن ماخوذ صیغه در لكن ناسه مخصوص استعمال اولنمز بلكه ناسه وغیره اطلاق اولنور قوله فسمی الناسوت روحا بما قام به یعنی پس وقتاكه اسم روح صورة مشهودهٔ عیسویه وصورة مثالیهٔ جبریلیه یه علی وجه الاشتراك اطلاق اولنور ایسه اطلاق من بو طریق مجاز مرسل ایدوكنه تنبیه قصد ایلدی و ناسوته روح تسمیه اولندی سبب قیام اولان شینك اسمی قایمه تسمیه وحالك نامنی محلنه اطلاقا ایتمكله دیدی قوله فلما تمثل الروح الامین الذی هو جبریل علیه السلام لمریم بشرا سویا تخیلت انه بشر یرید مواقعتها فاستعاذت بالله منه استعاذة بجمعیه منها یعنی وقتاكه روح الامین كه جبریلدر مریمه ایجون صورة بشریه ده تمام الخلقه متمثل اولدی ایسه مریم انی قوة خیاله سنده بشر كوردی وانی كندویله

طعام نفسانیدر مراد بصل وثوم اولمق اولور اخلاق ردیه اولمق وار بری صوری و بری معنویدر وبینهماده نسبت سببیه و مسببیه واردر زیرا اصحاب اخلاق ردیه طعام مزبوره بالطبع حریص واحرص لردر مسلاحه

جماعه متوجه اکلادی واندن جناب حقه استعاذه اتدی جمعیة قوای نفسانیه
وهم روحانیه سیله متوجه اولدوغی حالده **قوله** لیحصلها الله مع منه لما لم تعلم
ان ذلك مما لا یجوز تا که حق تعالی نفخ جبریلك فعل مخصوصندن امین ایده زیرا
مریم حضرتلری شرایعده زنا حرام ایدوکنه عالم ایدی **قوله** فحصل لها حضور تام مع
مع الله وهو الروح المعنوی پس حضرت مریم اول جمعیتك حصولندن بر حضور تام اولدیکه
اول حضور ایله روح معنویه واصل اولدیلر زیرا اول حضور عین روحدر که اندن غیریجی شعور
در حضور وصلاة کاملین کبی که حضور فی الصلوة صلوتك روح منفوخی مثابه‌سنده در وصلوة
بی حضور قالب بی روح کبی در معلوم اوله که حضور فی الصلوة دیمك معناسی کشی کندو
صلوتنده ایدوکن بیلمك در وصلوتنه متحضر والمقدر یعنی مشغول الخاطر اولما مقدر ومشغول
الخاطر اولماق صلوتك غیری ایله مقید اولما قدرنته که برکسه زمان خوف واضطرابده
حق ایله حاضر اولور غیر ایله مشغول الخاطر اولماز اول اجلدندر که حضور مع الله نه قدر اشد
اولسه اجابت دعا ایله اول قدر اقرب وانسب اولور حال مریم دخی بو یله اولمشدر **قوله** فلا نفخ
فیها فی ذلك الوقت علی هذه الحال الخ عیسی علیه السلام لا یطیقه احد لشکاسة خلقه
الحال امه فلما قال لها انما انا رسول ربك لاهب لك غلاما زکیا انبسطت عن ذلك القبض
وانشرح صدرها فنفخ فیها فی ذلك بنقل الرسول کلام الله لامته پس اکر جبریل علیه
السلام حضرت مریمه اول استعاذه واضطراب وقتنده نفخ روح روح الله ایتسه که
اول وقت حرج صدر وضجرة در زیرا مریم تخیل ایتمشدیکه خلاف شرع کندویه جماع اولونه
عیسی علیه السلام بر وجهله خروج ایدیکه انوك شکاسة خلقنه طاقت کتورمیه‌یدی
زیرا اکر امتك سوء خلقدن سوء سرایة ایده ایدی حین جماعده واقع اولان صور خیالیه
که ابوینه طاری اولور اول صورة وهمیة نفسانیه البته ولده ظاهر اولسه کرکدر
زیرا نفخ هواء والقاء منی صورة وهمیة قز بو ایله متصور اولدوغی حالده واقع اولور

پس

پس اجمالا ماده ده موجودا ولا تفصیلا صورتده ظهور ایدرلکن وقتاکه حضرت
جبرئیل بو معنا ایله ملهم اولوب و بوغایله‌یی ازاله قصد ایدوب بیوردیکه
یا مریم مضطرب اولمه بن سکا ربکدن رساله کلدمکه سکا بن کلام زکی و ولد طاهر
بغشلیم پس حضرت مریم اول حاله قبضندن بسطه منقلب اولدی وجمع صدردن
انشراح قلب بولدی واول حالده انشراحده روح الله منفوخ اولدی پس جبرئیل علیه السلام
کلمهٔ الهی مریمه نقلی مثلا رسولک امته کلام کبی اولدی وانشراح صدر مریمه سببا
بشارتی تذکر اعمه سی ایدیکه ان الله یبشرک الایة قوله وهو قوله وکلمة الله القاها الی
مریم وروح منه یعنی جبرئیلک کلمة الله مریمه ناقل اولدوغنه دلیل الله تعالینک بو قولی
درکه بیورر وکلمة الله القاها ضمیر کلمیه حقه راجعدر منه ضمیری کبی پس نته کیم کلام
قدیم مجرد عن الاصوات والحروف لباس صوت وحروف ایله رسولا امته نقل ایدر کذلک
جبرئیل دخی نفس رحمانی که مرتبهٔ علمیه ده تعینات عیسویه ایله متعین در مرتبهٔ عینیه
نقل ایتدی پس ایکی سی دخی ناقل اولدی موجد اولمادی قوله فسرت الشهوة فی مریم فخلق
جسم عیسی ع م من ماء محقق من مریم ثم ماء متوهم من جبرئیل جری فی رطوبة ذلک النفخ
لان النفخ من الجسم الحیوانی رکب بما فیه من رکن الماء فتکون جسم عیسی علیه السلام من
ماء متوهم ومن ماء محقق پس بدن مریم ع مده اول نفخ سببی ایله که صورة بشریه اعتدالیه
حاصلدر شهوة ساریه اولدی زیرا اول شهوتک فی الحقیقه روح معنویسی واردرکه
محبت ذاتیه ازلیه در بدن مریمده اول سرایة امتدادر و سبب ایجاد عیسی ع م اولمشدر بلکه
سبب ابداع ایجاد جمع عالم اول محبتدر پس جسم عیسی ع م ماء محقق مریمی وماء متوهم
جبرئیلدن خلق اولندی وماء جبرئیل وهمی اولدوغی ظاهردر که مریمک سلطانی وهمی سببی ایله
موجود اولمشدر نته که بعض اشیانک وجود خارجده وهمه مترتبا اولدوغی مبین
دروا اولماء متوهم نفخ من بورک رطوبتنده سرایة ایدوب وهمنه مطابق وجود متحقق

اولدی دیرابن نفخ که جسم حیوانده صادر اوله البته رطبا ولور دیرلر جسم حیوانک رکن ماء متحققدر پس بو تقدیرجه جسم عیسی علیه السلام ماء متحقق ایله ماء متوهمدن تکون ایدر وماء متوهمی وهم مریم متحقق قیلور ایکی سی دخی حالا متحقق اولور

قوله وخرج علی صورة البشر من اجل امه ومن اجل تمثل جبریل فی صورة البشر حتی لا یقع التکوین فی هذه النوع الانسان الا علی الحکم المعتاد وحضرت عیسی علیه السلام صورة بشرده ظهور ایدوب صورة ملکده متصور اولدوغنک وجهی اولدر که اناسی بشریه ایکن بودرکه جبریل علیه السلام صورة بشرده تمثل اتمشدر وجبریلک صورة بشریه تمثله حکمة تکوین نوع انسانی حکم معتاد الهیدن تخلف اتمک ایجوندر یوخسه صورة ملکیه ده دخی بو مقصودک حصولی تحت قدرة اللهده داخلدر حصوصا صورة انسانیه اشرف صوردر قوله فخرج عیسی علیه السلام یحیی الموتی لانه روح الهی وکان الاحیاء لله تعالی والنفخ لعیسی علیه السلام کما کان النفخ لجبریل والکلمة لله تعالی پس عیسی بر حیثیته ایله خروج اتدیکه احیای موتی خصایصندن در زیرا روح الهیدر خود احیای موتی خصایصندندر اما فی الحقیقه احیا جهة حقانیتدر نفخ جهة عیسویه نکدر نته که نفخ جبریلک اولوب کلمة اللهک اولدوغی کبی زیرا هر ممکنک جهة وجوبی وجهة امکانی واردر یعنی ولجیدن صادر اولدوغی جهة وار ونسبتی تعین امکانیه سی واردر پس عیسانک وجه حقدر نسبتی وتصرفات الهیه قدرتی جهتا اولی حسبی ایله درجهٔ ثانیه حسبی ایله مبتلای عجز امکانیدر قوله وکان احیاء عیسی علیه السلام للاموات احیاء محققا من حیث ما ظهر عن نفخة کما ظهر هو عن صورة امه وکان احیاء ایضا متوهما انه منه وانما کان لله فجمع الحقیقة التی خلق علیها کما قلنا انه مخلوق من ماء متوهم ومن ماء محقق نسب الیه الاحیاء بطریق التحقیق من وجه وبطریق التوهم من وجه فقیل فیه من طریق التحقیق ویحیی الموتی وقیل فیه من طریق

التوهم

التوهم فينفخ فيه فيكون طيرا باذن الله فالعامل في المجرور فيكون لا ويحتمل ان يكون العامل فيه
ينفخ فيكون طيرا من حيث صورته الحسية الجسميه وحضرت عيسانك احيا الموتى ايتمه سى
امر محقق اولدى حيات مزبور عيسى نك فعل تحجندن حاصل اولوحيثية ايله نته كه عيسى صورة
امتدن ظاهر اولدى واصل خلقتندن ماء محققدر تكون اتديكه ماء مريم محققدن متوهم
دكلدر پس حضرت عيسانك من وجه محقق ومن وجه اخر متوهم اولدى يعنى فعلى
انفعالنه مناسب دوشدى زيرا حقيقة احياحقه منتسبدر كه فاعل حقيقى ومؤثر
نفس الامرى در وبالجمله عيسى فعل احياده محقق ايله توهمى جمع اتدى حقيقة مجبوله
سى ايجون كه ماء متوهم ايله ماء محققدن مخلوق ايدى پس فعل احيا حضرت عيسى يه
من وجه بطريق التحقيق نسبة اولنور ومن وجه اخر بطريق التوهم نسبة اولنور كه
عيسى نك مظهريتى اعتبار يله فقط بو سبدندر كه حضرت عيسى ده بطريق التحقيق
يعنى اسناد حقيقى ايله ويحيي الموتى بيورلدى وبطريق التوهم فينفخ فيه فيكون طيرا
باذن الله دنلدى پس عامل ظرفدر يعنى باذن الله قولندر برمعنا اوزره لفظ فيكون
اولور ينفخ قولى اولماز يعنى نفخ عيسى دن اولور فقط وكون طيردن اولور باذن الله پس
طير في الحقيقه حقدن صادر اولور وفعل وفاعل حقيقة اسناد اولنور وعيسى دن صادر
اولان انجق نفخ اولور اما عامل ينفخ اولدوغى تقديرجه طير نفخ عيسى دن صادر اولور
وحقيقة احيا عيسى يه نسبة قلنور كه امر سابقك خلافيدر طيرك صورة حسية
جسميه سى اعتبار يله وحقه نسبة اولنان اذن نفخ اولور فقط قوله وكذلك تبرئ
الاكمه والابرص وجميع ما ينسب اليه والى اذن الله واذن الكناية في مثل قوله تعالى باذني
وباذن الله فاذا تعلق المجرور بينفخ فيكون النافخ ماذونا له في النفخ ويكون الطاير عن
النافخ باذن الله واذا كان النافخ نافخا عن الاذن فيكون التكوين للطاير فيكون العامل
عند ذلك فيكون فلولا ان في الامر توهما وتحققا ما قبلت هذه الصورة هذين الوجهين

استعداد يعنى استعداد عيسى
وجهلين صورة عيسى يه
من بودين اعطا اتمشدر

بولها هذان الوجهان. لان النشاءة العيسوية يعطى ذلك يعنى جميع عيسى يه منسوب اولان امور خارقة العادات بويله در مثلا ابراء اكمه وابرص وغيريلرى هب بويله در يعنى ذو وجهتين در جهة تحقق وجهة توهم ايله اولا جلدندركه كاه عيسا يه نسبت اولنور وكاه اذن الله وكاه اذن كنايتا اضافه اولنور ومثلا واذ تخلق من الطين كهيئة الطير باذنى كبى وتبرئ الاكمه والابرص باذنى كبى ودخى فانفخ فيه فيكون طيرا باذن الله واحيى الموتى باذن الله كبى پس نجن مجرور ينفخ لفظنه متعلق اولسه نافخ نفخده مأذون اولور وطائر نافخدن موجودا اولور حقك اذنى سببى ايله و بوجهة جهة حقيقة اولور اما مجرور لفظ يكون يه متعلق اولسه اول تقديرجه نافخ بلا اذن نافخ اولور وتكوين فعلى طايرايچون ثابتا اولور مصدر مجهولا ولنقا اوزره و بوجهة جهة توهم اولور پس امر مزبورده جهة توهم وتحقق موجودا ولمسه صورة مزبورده قابل وجهين اولمازدى بلكه وجهين بوراده موجوددر زيرا نشئه عيسويه بونى اعطا ايتمشدركه ذو وجهتين اولماغله اثار صادره سى هب ذو وجهتين اولور قوله وخرج عيسى عليه السلام من التواضع الى ان شرع لامته الى ان يعطى الجزية عن يد وهم صاغرون وان احدهم لو لطم فى خده وضع الخد الاخر لمن يلطمه ولا يقع عاليه ولا يطلب القصاص منه هذا له من جهة امه اذ المرأة لها السفل فلها التواضع لانها تحت الرجل حكما وحسا دخى حضرت عيسى بو جهله متواضعا خروج ايتديكه اول تواضع امته سرايت ايتدى حتى خراج ويرمك انلره قدرتلرينه نسبة ايله شروع قلندى متواضعين ومتذللين اولدقلرى حالده بودخى امتنده سرايت ايتمش حالتدركه ضعف نسادر ودخى بو مرتبه مشروع اولديكه اخردن بركسه بونلردن برسنك رخسارنه برطبانجه اورسه اول بريكاغنى دخى دوندرى ويره تسليم ورضا يوزنى كوستره وهركز خصمنه غلبه قصد ايتميه وطالب قصاص وتسويه اولميه فقرا يدودين غالبا بو مرتبه حضرت عيسى ده فرط توحيد افعالدن

يعنى صورة عيسى يه صورة ايه كريمه يعنى ماء محقق ايله ماء متوهمدن خلق اولنماسيدر

مسلاه

تاشيدركه

ناشیدر که غلبهٔ روحانیتدن قوبر پس امنده دخی هرنه صادر اولسه فاعل حقیقی
کوردلر طوقنوردخم سهمی الدن بلمزلردلدن بلورلر بلکه کمال نه ایلی بلورنه دیلی مستغرق
نور جمع و توحید اولوردلر **شعر** شول دیده یه کم کل کوزنه خار کوردیمز یاردی کوردن
عارفه اغیار کوردیمز برساعدذی پنجه و بیک ضرب طبانجه دخسارذن ظاهر ودیدار
کوردیمز حضرت شیخ قدس سره بو مرتبه دخی جهت امدن حاصل اولور حالتدر دیر زیرا
امرهٔ بالطبع سفلیدر و سفلیدن تواضع مقتضای طبع اوزره امرلار مدر اولسببدندر که
حسنده و حکم شرعده ما تحت رجلده در اما شرعا نصیبی نصف نصیب رجلدر و لکمایدر
مثلا احساً اولدوغی خود محسوسدر **قوله** وماکان فیه من قوة الاحیاء والابراء
فمن جهة نفخ جبرئیل فی صورة البشر ولولم یأت جبریل فی صورة البشر واتی بصورة
غیرها من صور الاکوان العنصریة من حیوان او نبات او جماد لکان عیسی علیه السلام
یحیی الموتی الاحین یتلبس بتلک الصورة ویظهر فیها دخی هر قوه که حضرت عیساده
احیا و ابرادر صورة بشریه ده نفخ جبریل جهتندندر پس اگر جبریل علیه السلام صورة بشریه ده
کلمیه ایدی بلکه اکوان عنصریه دن مثلا یا صورة حیوانیه دن یا نباتدن یا جماددن
کلمه ایدی و بو صورتلرده ظاهر اولایدی عیسی علیه السلام احیاء موتی و ابراء اکمه
اتمیه ایدی الا صورتمن بوره ایله تلبس وقتنده ایده ایدی زیرا خواص والدین البته
ولدده ظاهر اولور مثلا بغله که حمار ایله فرسدن تولد ایدر سیرة فرسیه ایله صورة حماریه
اولور سیرة حس جریان و شدة عدودر صورة خود ظاهردر **قوله** ولو اتی جبریل بصورة النوریة
الخارجة عن طبایع العناصر والارکان لکان عیسی علیه السلام لا یحیی الموتی الاحین یظهر
فی تلک الصورة الطبیعة النوریة لا العنصریة مع الصورة البشریة من جهة امه ودخی
اکر حضرت جبریل ع م صورة مخصوصه نوریه سی ایله کلمه ایدیکه طبایع عناصر
وارکاندن خارجدر یعنی عالی و مترفدر عیسی علیه السلام احیاء موتی اتمز ایدی

الا صورة نوریه سی ایله ظاهر اولدوغی حالده ایدر ایدی والده سی جهتندن اولان صورت عنصریه و بشریه ایله اتمز ایدی خارج عالی و مترقی دیمکدر لکن طبیعت مطلقه دن عالی دیمک دکلدر زیرا مقام طبیعتده قبول صور ایدر و تمثل امثال قیلور دیرا جبرائیل سلطان عناصردر سموات سبع و ما تحتی اولان عناصر و عنصریات جمله سی جولان نکهی در مراتب متنوعه یه صور متناسب مختلفه ایله تنزل ایدر مواطن و مقامات متناسبه بحسب الاستعداد ورود ایدر اما مقام اصلی سی و حیز طبیعی سی ما بین فلک سابع در و ثامن در اما مز بور طبیعت نوریه دن ما فوقنه متجاوز اولماز سدرة المنتهای کجمز دیدکلری بو معنادر زیرا سدره منتها فلک سابعدر صعود جهتندن و منتهای فلک ثامندر هبوط جهتندن الله اعلم قوله فکان یقال فیه عند احیائه الموتی هو لا هو ولا یقع الحیرة فی النظر الیه کما وقعت فی العاقل عند النظر الفکری اذا رای شخصا بشریا من البشر یحیی الموتی وهو من الخصایص الالهیة لحیاء النطق لا احیاء الحیوان یبقی الناظر حایرا ان یری الصورة بشرا بالاثر الالهی پس جبریل علیه السلام صورت نوریه سندن احیاء موتی اتسه اول صورت صورت جبریلدر دیو حکم ایدرلر ایدی بشردر دیمزلر ایدی و نظرده حیرت واقع اولور ایدی که عجبا بو صورت ملک میدر یا بشر میدر نته که حیرت مز بوره واقع اولور بر حکیم عاقلده که قچن بر شخص بشری کورسه که احیاء موتی ایدر احیای نطق ایله یعنی مجرد میتی سویلتمک ایله یوخسه حیات و حس حرکت افاضه اتمکله دکل که اکل و شرب قابل اوله و بو جمله ایله کو احیاء مز بور خصایص الهیه دن اولماغله ناظر متفکر بهر حال حایر اولور زیرا صورت بشریه خصایص الهیه ایله متصف کورر قوله فادی بعضهم فیه الی القول بالحلول وانه هو الله بما احیی به من الموتی ولذلک نسبوا الی الکفر وهو الستر لانهم ستروا الله الذی احیی الموتی بصورة بشریة عیسی علیه السلام پس بعض ناظرلرک نظر فکریسی حلوله قایل اولماغه مؤدی اولدیکه عیسی ده الله

یعنی فلک سابع ثامنک ما بیننه اولان مسافه جبریلک مقام اصلیسیدر که حیز طبیعی مرتبه سیدر اما فلک سابعدن اشاغه هبوط اتسه مقامندن حرکه قسری ایله حرکت اتمش اولور مثلا امر الهی ایله انبیایه انزال وحی اتمه سی کبی اما بین فلکین حرکتی حرکه طبیعه در قسری دکلدر

حلوا

حلولاندى وفاعل احيا اولدى ديدلر پس الهى صورة عيسويهٔ مقيده ايله ستر ايتمه

لرى كفره منسوب اولديلر قوله فقال الله تعالى لقد كفر الذين قالوا ان الله هو المسيح بن

مريم فجمعوا بين الخطاء والكفر فى تمام الكلام كله لا بقولهم هو الله ولا بقولهم ابن مريم

پس الله تعالى بونلرڭ كفرنى قرآننده حكايت ايدوب بيورديكه تحقيقا كافر اولديلر شونلركه

الهى ميح ابن مريم ديو صورة عيسى ايله حقى ستر اتديلر پس خطا ايله كفرى تمام كلامده

يعنى كلاملرڭ كلى سنده ومجموعنده جمع اتديلر اجزا سنده اتمه ديلر تنها عيسى يه الوهية

اسنادى ويالكوز بنوة اسناديدر زيرا كفر ستردر وخطا هويت الهيه يى كلمهٔ عيسويه

حصردر حكمين مزبورين باشقه باشقه صحيحدر جميعندن قطع نظر ايله زيرا عيسى عليه السلام

مظهر هويت حقدر اولماسى اعتبارى ايله اكا اله اطلاقى اولونسه صحيحدر نته كه جميع

مظاهر صورده حكم بو يله در حصر يوقدر وميح بن مريم حكمى دخى صادقدر بغير شك

لكن تمام كلام صحيح اولماز زيرا حصرنه حق عيسى يه صحيح اولورونه ميحه حقيقه

اعتبارى ايله ابن مريم اطلاق جائز اولور قوله فعدلوا بالتضمين من الله من حيث

احيى الموتى الى الصورة الناسوتية البشرية بقولهم ابن مريم بلا شك پس قوم ميحان

دخى احياء موتى حيثيتى ايله ضمن ميحده قلمه لرى سببى ايله ثابت اولان اله لاهوتيه دن

صورة ناسوتيه بشريه يه عدول اتديلر ابن مريم ديمه لرى ايله حال بوكه حضرت عيسى

ابن مريم ايدوكنه شبهه يوغدى لكن احياى موتى حيثيتى ايله دكل قوله فتخيل السامع

انهم نسبوا الالوهية للصورة وجعلوها عين الصورة وما فعلوا بل جعلوا الالوهية

الالهية ابتداء فى صورة بشريه هى ابن مريم ففصلوا بين الصورة والحكم پس سامع

تخيل اتديكه بونلر الهيتى صورته نسبة ايدرلر اما نفسنده بو يله قلمادلر بلكه هويت

الهيه يى ابتداء كلاملرنده صورة بشريه ده حالة اولايى قلديلر ايله صورة كه حقيقتده

ابن مريم دركه محل هويت الهيه در پس بونلر صورة بشريه ايله حكم الهى يى فرق

لفظا حلول لسان نصارى دن
حكايت در ياخود مجازدر
حلول صفة مراددر
مسلك

وتفصيل اتديلر يعنى صورة الوهية حكمن اسنادا تمديلر بلكه صورتده حلولا ايدت
نوره اله ديديلر يوخسه صورتى حكم غير قلما ديلر **قوله** كما كان جبريل فى صورة البشر
ولا نفخ ثم نفخ فيها ففصل بين الصورة والنفخ وكان النفخ من الصورة فقط كانت ولا نفخ
فما هو النفخ من وحدها الذاتى تمثيل فرق وتفصيلدر يعنى ديمكدركه هوية الهيه موجود
ايدى صورة عيسويه غير موجود ايكن ودحى صورة عيسويه وار ايدى احيا يوغكن بس
بينهما ده فرق حاصل اولدى نته كه صورة بشريده جبريل متمثل ايدى حالا كه نفخ معدوم
ايدى بعده موجود اولدى بس نفخ ايله صورة ميانند فرق حاصل اولدى زيرا صورة موجود
ايكن نفخ معدوم ايدى بعده صورتدن حاصل اولدى بس نفخ صورتك حد ذاتيسى اولمدوغى
كبى زيرا عدم احيا ايله بولندى حد حدود محدود سوز بولنمز فما هو النفخ لفظنده ما ليس معناسنه
ددضمير هو فصلدر يعنى فليس النفخ من المحدود ديمكدر **قوله** فوقع الخلاف بين اهل الملل
فى عيسى ما هو فمن ناظر فيه من حيث صورته الانسانية البشرية فيقول هو ابن مريم
ومن ناظر فيه من حيث الصورة الممثلة البشرية فينسبه لجبريل ومن ناظر فيه من حيث
ما ظهر عنه من احياء الموتى فينسبه الى الله بالروحية فيقول روح الله اى به ظهرت
الحيوة فيمن نفخ فتارة يكون الحق فيه متوهما اسم مفعول وتارة يكون الملك فيه متوهما
وتارة يكون البشرية الانسانية فيه متوهمة فيكون عند كل ناظر بحسب ما يغلب عليه وهو
كلمة الله وهو روح الله وهو عبد الله بس حق عيسى ده اهل ملل اورتاسنده خلاف واقع
اولدى شول كه صورة جسمانيه سى حيثيتى ايله نظر اتدى اكا ابن مريم ديدى وشول كه
اكا صورة ممثلهٔ بشريه سى جهتندن نظر اتدى اكا جبريل وملك ديدى وشول كه خصايص
الهيه مصدرى اولماسى جهتنه نظر اتديكه احياى موتى در اكا روح الله دديدى يعنى انوك
سببى ايله نفخ اتدوكنده حيات ظاهر اولدوغيچون اما خلاف جهة الهيه ده اولدى غيرلرده
اولمادى دقة نظره محتاج اولدوغيچون كه بعضلر مطلقا اله ديديلر بعضلر ابن الله

زيرا عدم احيا هويت الهيه نك
ضديدر زيرا هويت الهيه عين
احيادر بهر شيئك ضدى
ايله تحقق عينى منافيدر
مسلمه

علماء نصارىدن نظوريه
وملكانيه ويعقوبيه
مذهبلرى دتتبع
اولنه

ديديلر

ردیلر پس کاه عیسی ده حق متوهم اولدی اسم مفعول صیغه سی ایله کاه ملك متوهم
اولدی وکاه انسان متوهم اولدی یعنی هر معتقد واهمك برمعنای جزوی ادراکاتمه سی
وهمنك حکمنه تابع اولدی پس حق عیسی ده هر ناظرك علیه ظننه کوره اعتقادینه صورة
بغلدی ایسه مشاهده سی حالنده کرك حق کرك باطل اویله واقع اولدی وعند اهل الحق
عیسی کلمة الله اولدیکه حصولی نفخ جبریلدن واقع اولمق اعتباریدر ایله روح الله اولدی
مبداء احیا اولمه سی اعتباریله وعبدالله اولدی صورة بشریه سی ملاحظه سی ایله نته
که ایة قرانیه ده مسطوردرکه انی عبدالله اتانی الکتاب قوله ولیس ذلك فی الصورة
الحسیة لغیره بل کل شخص منسوب الی ابیه الصوری لا الی النافخ روحه فی الصورة البشریة
فان الله اذا سوی الجسم الانسانی کما قال فاذا سویته ونفخ فیه هو تعالی من روحه
فنسبه الروح فی کونه وعینه الی الله وعیسی لیس کذلك فانه اندرجت بتسمیة جسمه
وصورته البشریة بالنفخ الروحی وغیره کما ذکرنا لم یکن مثله یعنی خلاف واختلاف
که صورة حسیه دن حضرت واقع اولمشدر هرکز عیسانك غیری صورتده ممکن
اولماز زیرا برشخص یوقدرکه بونلردن جبریله منسوب اوله ووجوه متعدده صاحبی
اوله مکر شخص عیسی زیرا شخوص انسانیه دن برشخص ابصوری سنه منسوب
اولور وصورة بشریه سنده نافخ روح منسوب اولماز زیرا حق تعالی بالذات مجرد جسم
انسانی تسویه ایتسه نته که فاذا سویته بیورمشدر بعده کندو روح شریفندن
اول جسمه روح نفخ ایتسه پس روح مزبور کوننده یعنی وجودنده وعیننده یعنی
ذاتنده الله تعالی یه منسوب اولور اما عیسی بویله دکلدرکه تسویه تقدم ایده
وتسویه روح بالذات تعقب ایده زیرا عیسی نك تسویه جسمی وصورة بشریه سی
نفخ روحنده مندرجدر پس تسویه ونفخ معا واقع اولحاق تقدم تسویه بولنمز
عیسی نك غیرنده ایسه حال بویله دکلدر نته که مذکور اولدی قوله فالموجودات

كلها كلمات الله تعالى لا تنفذ فانها عن كن وكن كلمة الله يعني عيسى كلمات الله
اولجاق جميع موجودات كلمة الله در بو حكمك حضرت عيسى يه اختصاصي يوقدر
تا كه بعض ناظرين بو يله توهم ايديلر وحكم مذكور جسمانياته عام اولدوغى
كبي روحانياته دخي شاملدر وكلمات الله غير متناهيدر يعني دوكنمز زيرا جمله
سي قول كن دن صادردر كن خود كلمه در لكن ساير كلماتدن ممتاز در تكوين
واصل كلمات اولمق اعتباريله ودخي لفظ كن قوليه در ساير كلمهٔ وجوديه
در ديمشلردر كه كلمات وجوديه نفس رحماني اوزرينه واقع اولان تعينات در
فقرايد ودين كلمات وجوديه دن مراد جواهر ديمكدر والا كلمات لفظيه دخي
اعراض موجوده در بونلر دخي تجسد وتجوهر ايدر قوله فهل تنسب الكلمة اليه
سبحانه بحسب ما هو فلا تعلم ماهيتها او ينزل هو تعالى الى صورة من يقول كن
فيكون قول كن حقيقة لتلك الصورة نزل اليها وظهر فيها لفظ الكلمة لام
عهد ايچوندر معهود كلمه كن در اليه ضميري حقه راجعدر حاصل معنى ديمكدر
كه معلوم اولماز كه كلمهٔ كن حقه مي نسبة اولنور مرتبهٔ الهيه سي سببي ايله
يوخسه مرتبهٔ اكوانه تنزلى حسبي ايله مي نسبة اولنور اكر مقام الهيه ده
اولدوغي حسبيله نسبة اولنورسه ماهية كلمهٔ كن معلوم اولمز زيرا
حقك كلامي عين ذاتيدر ماهية ذات ايسه معلوم بشر دكلدر صفة دخي
عين ذات اولجاق ماهية نجه معلوم اولور اكر نسبة مذكوره ذاتك
تنزلى حسبي ايله اولورسه پس قول كن بر حقيقتدر كه كن لفظي قابل اولان
صورتك تابعدر كه اول صورة ذات حقه تنزل ايتمشدر دخي اول صورتك نطقيله
اولمشدر وكن كلمه سي ايله تكلم ايدوب احياء موات وابراء اكمه وانشاء
طير قلمشدر قوله فبعض العارفين يذهب الى الطرف الواحد پس بعض عارفلر

طرف

طرف واحده ذاهب اولوب كلمهٔ كن اللهدن غيرى قايل كورمز ومحى وخالق حقدن غيرى يوقدر ديولر قوله وبعضهم الى الطرف الاخر وبعض اخر طرف اخره ذاهب اولوب كلمهٔ كنى متكلم اولان عبددر ومحيى وخالق باذن الله عبددر ديولر قوله وبعضهم يحار فى الامر ولا يدرى وبعض اخر كلمهٔ كن امرنده متحير اولورلر وطرفيندن قنغسنه نسبت ايدجكلرى بلمزلر قوله وهذه مسئلة لا يمكن ان يعرفا الا بالاذواق كابى يزيد حين نفخ فى النملة التى قتلها فحيت فعلم عند ذلك بمن ينفخ فنفخ فكان عيسوى المشهد يعنى بو مسئله يه وامر كنه اولان نسبة معروفه حاصل اولماز الا سبب ذوق وجدانله اولور تعريف وبيان لسانله اولماز مثلا لذت وقاع كبى اول فعل فاعلنه حاصل اولماسه بلنمز تعريف مجرد تصرف افاده ايدر تصور ايسه ادراك حقايقه كفايه ايتمز پس ما دامكه برولينه قوة احيا موجود اولميه بو معنايى ادراك ايتمز نته كه حضرت بايزيد نمله يى اياغى ايله قتل ايتدكده نفخ ايله كو احيا ايتدوكى حين بو امرى ادراك ايتدى اما عيسوى المشهد ديمكدن فهم اولنوركه هر كسه كه اوليادن فعل احيايه قادر اوله البته اكا روحانيت عيسى دن حصه وسافله وار در

قوله واما الاحياء المعنوى بالعلم فتلك الحيوة الالهية الذاتية العلية النورية التى قال الله تعالى فيها اومن كان ميتا فاحييناه وجعلنا له نورا يمشى به فى الناس

فكل من يحيى نفسا ميتة بحيوة علمه فى مسئلة خاصة متعلقة بالعلم بالله فقد احيابها وقد كانت له نورا يمشى به فى الناس اى بين اشكاله فى الصورة سابقا مذكور اولان احياء صورى ايدى اما احياء معنوى كه علم ايله اولور انوك ايله حاصل اولان حياة ذاتيهٔ ابديهٔ الهيهٔ نوريه دركه عين ذاتدر وعلم حيوة مرتبهٔ احديتده شئ واحددر بعده علم اشرف صفات الهيه اولمق ايله شيخ انى علو نوريه ايله توصيف ايتدى وحيوة علميه حيوة حسيه دن اشرف ايدوكن اظهار ايتدى

كان محققين معتزله سالك اولدوغى مسلكدر مسلمه

ماتريديه مذهبى بوكه ما رسيله ر مسلمه

زیرا علم حیوة روحدر وحیوة روح حیوة جسددن اعلادر لکن حسیه نك ایجادی
قلیل الوقوع اولماغله نفوسده واقع درکه قدرة تامّهٔ الهیه مترتبدر وخصایص
حقیه دندر پس بو حیاة علمیه دن حق تعالی اولیاء کاملینه نصیب تام ویرمشدرکه
نفوس مستعدینه افاضه ایدوب حیوة نورانی ایله زندکانی بولورلرنته که قرائن
بو برلشدر اومن کان میتا فاحییناه الآیه یعنی مبتلای موت جهل ایکن بز انلری
احیا ایدوب بر نور ساری فیضانی ایله مستنیر ایتدك که ناسك اول نور ساری
ساری سببی ایله بواطن استعدادلرینه سرایت ایدوب خواطر نیاتلرن کشف
وفراست ایله بلدیلر پس عباد الله الهدندن دخی هر عالم ربانی که بر نفس میتهٔ جاهله
علم بالله متعلق بر مسئله خاصه دن احیا ایده اول نور ساری وکشف وفراست
اول نفس ایچون دخی ثابته اولور وناسك ضمایرنی بیلور اشکالدن مراد ابدانت
صوریه‌در قوله شعر فلولاه ولولانا. لما کان الذی کانا. وقتا که کلماتك کلیسی
کلمهٔ کندن صادر اولدی ایسه صدور مذکور دخی بالذات حقه منسوب اولماغله
یا صورة انسان کامله مترتب اولماغله حقك اول صورتده تنزلی حسبی ایله
پس حضرت شیخ قدس سره بو مضمونی کلام منظوم ایله تاکید ایدوب بیوردیکه
اکر حق تعالی که مصدر موجوداتدر موجود اولماسه یاخود افراد کاملین که انلر
دخی بواسطة الذات مصادر موجوداتدر موجود اولماسه سائر موجودات عالم
اکی بیش واکر کم بولنمزدی زیرا اسباب اولماسه مسببات اولماز یاخود دیمك
اولا که اکر حق تعالی که منبع جمیع قوا وقدردر اولمسه وبزم اعیان ثابته موز
عدمده حصول بولمسه بو قدر موجودات بیغوله خمول غیبدن صحرای شهادته
سفر وزیر حجاب عدمدن مجلای صفهٔ وجوده کذر قلمازایدی ولولانا لفظندن
واقع اولان کنایتدن مراد جمیع اعیان عالمدرکه افراد موالیده وامهات وشهادیات

ومثالیات

٢٠٦

ومثاليات دايره شمولنده داخلدر قوله فانا اعبد حقا وان الله هو مولينا يعني بز
كه معشر كامليز معبود بالحقه عبادت ايدرز فيضني بالاستدعاء قبول ايله وصفات
غيبيه كماليه سين ووجود مرادين اظهار قلمق ايله ونسبة عبوديتي اضافتدر بوبيتي
طلب واقتضا اتمك ايله حق تعالى بزم موزدر كه بزم صفات علميه موزدر موضوع قضيه
اسم جلاله ايله تعبيرا ولمامه سنه سبب جامعيتدر نته كه مصرع الى الذكر ده وقع
اولان حمل بومعنايا افاده ايجوندر كه بيورر قوله واما عينه فاعلم اذا ما قلت انسانا
يعني بز عين اللهوز بلكه عالم جميعا عين الحقدر زيرا اسما من وجه الاحدية عين مسما در
اما اولحيثده كه سن بزه انسان اطلاق ايدرسن زيرا عالم احديتا سماحيثيتدن انسان
كبيرله مسمى در پس سن فجن احدية جمع اعتبار يله انسان كاملك ماعداسي في الحقيقه
انساندكلدر وعينيتله صلاحيتي يوقدر زيرا كمال بنفسه دكلدر بلكه جهة خلقيتي
افنا وجهة حقيقتني ابقا ايله در قوله فلا يحجب بانسان فقد ما اعطاك برهانا
فكن حقا وكن خلقا تكن بالله رحمانا پس سن بو غيبيتك شهودندن صورة انسانية
وهيئة بشريته سببي ايله محجوب قلمنمغه كه تحقيقا سكا الله تعالى بو غيبية اوزرينه
برهان قاطع ويرمشدر سندن صادر اولان كلمهٔ كن بعينه حقدن صادر اولان
كلمهٔ كندر پس جهة خلقيتو كي جهة حقيقتده افنا ايله بعده مقام جمعه وعبوديته
تنزل ايدوب بحسب الصوره خلق اول ومن جهة بعد جهة خلقية وحقيقتي جمع ايدوب
وبين الحق والخلق واسطه اولوب حقك تجليات ذاتيه واسمائيه سي ايله رحمة
للعالمين اول كه جميع عوالمه حاصل اولان كمالات لايقه سنك وساطتك ايله اوله
قوله وغذ خلقه منه تكن روحا وريحانا واعطيناه ما يبدو ابر فينا واعطانا
لفظ غذ غين وذال معجمتين ايله صيغهٔ امر حاضردر ضمير خلقه ومنه حقه عايد
لردر يعني خلقتي حقدن غذالندر استفاضهٔ وافاضهٔ وجود وكمالات ايله زيرا

غذاء عالم وجود حقده ندر اسما وصفات سببی ایله کذلك غذاء حق دخی خلقدندر
واحکام واسما وصفاتنی اظهار حیثیتی ایله زیرا احکام اسما خلق ایله ظاهر اولور
وسن دخی رحمة للعالمین اولوب کرب عدم ونقصاندن انلری تنفیس ایله تا که
انفاس عرفا فکدن ارواح مستریح اولسون ونفحات عطر علمنده اشباح استشمام
قلسون روحك ایله ریحان عالم وعینك ایله راحت اکوان وادم ووجودك
ایله امن وخلایق خاننه واول ما دامکه سن انسان مکرم سن عالم خراب
اولماز وما کان الله لیعذبهم وانت فیهم خطابی محمد نبی علیه السلامه وارد
دکلدر وارثلره دخی نصیب وارد ر معنای مصرع ثانی اوله متربتدر ودیمکدرکه
حقك وجودی سببی ایله بزده ظاهر اولان غذای علم وحیوة وقدرتی وبزه اعطا
اندوکی بقا بعد الفنانی رجوع ایله کرو حقه اعطا اتدك یعنی وجود حقده
فانی مطلق اولدق **قوله** فصار الامر مقسوما بایاه وایانا فاحیاه الذی یدری
بقلبی حین احیانا یس حرفین دن امر اعطا ثابتا ولجاقا مر وجودی که معطیلردر
منقسم اولدی بزم ایله حق اورتاسنده پس کاهی حق سبحانه وتعالی معطی له اولدی
وکاه بز معطی اولدق یعنی اعیان ثابته معطی معدومه ایکن اوزرینه اولدوغموز
احوالدن بز حقه اعطا اتدك حق دخی مقتضای اعیانموزا وزده بزم ویردکموز
کرو بزه ابقا اتدی پس بزم قلبموزی احیا اتدی حیات علمیه ایله شول حقه
که قلبموز عالم ایدی حیات علمیه ایله قلبموزه انی تجلاده بیلن احیا اتدی کلا
اضمار قبل الذکر وارد ر شویله معلوم اوله **قوله** وکنا فیه اعیانا واکوانا وازمانا
ولیس بدائم فینا ولکن ذاك احیانا یعنی سابقا مرتبهٔ غیبده وصور علمیه ده اعیان
ثابته ایدك بعده عالم ارواحده اکوان موجوده اولدق حتی اخرتنزلاتده انسان
اولدق محصل ابدا اعیاندن زمانیاته کلدك زمانی بلکه زمان اولدق لکن بو ذکر

اندوکوز

معلوم اوله که حق تعالیه نسبت اولنان حیوة میلانیه که نبیه محتاجدر خفونسته اولنمز زیرا صفات جسمانیه دندر حس وحرکت ا ستر مسلاه

اتدوكمونجلى حق بزده دائم الشهود ومواترا ولوردكلدربلكه احيانا واقع اولور
استعداد قرب فرائض ونوافل حسبى ايله نته كه حضرت پيغمبر بيوردلى مع الله
وقت لا يسعنى فيه ملك مقرب ولا نبى مرسل پس من بور وقت مظهر ماندكبريت
احمر معتبر كوكدركه برده كمترى دنيا وما فيهايه دكو بيت سابق ايله لاحقك
قافيتنى ميانده رعايت اولنان جناس لطيفدن غفلتا ولنميه **قوله** ومما يدل
على ما ذكرناه فى امر النفخ الروحانى مع صورة البشر العنصرى هو ان الحق سبحانه وصف
نفسه بالنفس الرحمانى وقتاكه شيخ قدس سره عقول محجوبه نك نفخ روحانى صورة
صورة بشريه جسمانيه ايله نجه امتزاج ايدر ديو تعجبلرن سابقا ذكر اتدى ايسه
من بوره تعجب واستغرابى دفع ايجون بيورديكه بزم امر نفخده صورة بشريه عنصريه
ايله امتزاجنه دليل اولنلردركه الله تعالى نفسنى نفس رحمانى ايله توصيف اتدى
نته كه لسان نبى سندن انى لاجد نفس الرحمن من قبل اليمن ديدى **قوله** ولا بد لكل
موصوف بصفة جمع ما يستلزمه تلك الصفة وهر صفة ايله موصوف اولان ذات
ايجون لابددركه اول صفة مستلزم اولدوغى جميع امورى صفة مذكوره يه تابع قلمه
پس ذات حق مادامكه نفس رحمانى ايله موصوفدر اول نفسك جميع لوازمين اكا تابع
قلمق كركدر **قوله** وقد عرفت ان النفس فى المتنفس ما يستلزمه فلذلك قبل النفس الالهى
صور العالم فهى لها كالجوهر الهيولانى وليس الا عين الطبيعة وتحقيقا سن بيلورسونكه
اكر نفس متنفسدن نه مقوله لوازمى مستلزم ايدى مثلا كريدن تنفسى ستلزم مدد وصور
حروف وكلماتى قبوله مستلزم مددكوندن حروف لفظيه اولسون كرك غير لفظيه بو جمله دندركه
نفس الهى صور عالمى مستلزم اولديكه صور حروف وكلمات منزله سنده در نفس انسانيده
پس ايكيسى دخى اعراض سياله غير قادره در لكن برنده غايش بقا وتدريج حاصلدر
برنده يوقدر اول تعينات تدريجيه ثانى تعينات دفعيه در بعض نسخه ده فهو لها

مذكور اولوب نفسه ضمير مذكر ارجاع اولوب بعضنده مؤنث اولمش امر سهلدر

يعني اول نفس الهي صور عالمه مثلا جسمانيه هيولانى منزله سنده در نته كه هيولا

جسمانى صور جسمانيه يى قبول ايدر كذلك نفس الهي صور عالمه قبول ايدر واول

نفس الهي دكلدر الا عين طبيعة فعاله صور جميع عوالمدر زيرا صور عالم نفس الهيه

يه فايض اولور وانده متعين اولور داود قيصرى ايدر نفس رحمانى مستلزم

اولدوغى دخى عين طبيعة كليه در واكا فايض اولان صور دخى عين طبيعة كليه

در پس عناصر دخى صور طبيعتدن برصورتدر يعني كويا لسان توحيد اولسه غير

پيدا اولور حاصل كلام ديمك اولوركه روح الامين نفسين طبيعته نفخ اتدى

صورة عنصريه انضمامى ايله وعيسى ظاهر وهويدا اولدى وهو المطلوب قوله فالعناصر

صورة من صور الطبيعة وما فوق العناصر وما تولد عنها فهو ايضا من صور الطبيعة

پس صور نوعيه عناصر دخى كرك جسمانى كرك روحانى صور طبيعتدن در كه

مادهٔ طبيعة فايض اولمشلردر و دخى ما فوق عناصرده واقع اولان صور سماوات

سبع وملائكه وعرش وكرسى جمله صور طبيعتدر قوله وهى الارواح العلويه التى

فوق السموات يعني ما فوق عناصرده واقع اولان صوركه لفظ ما انلردن عبارتدر

صور ارواح علويه در كه ملائكه عرش وكرسى وانلرك ما فوقنده اولان عقول

نيرات ونفوس مجرداتدر قوله واما ارواح السموات السبع واعيانها فهى عنصرية

فانها من دخان العناصر المتولدة عنها وما تكون عن كل سماء من الملائكة فهو

منها فهم عنصريون ومن فوقهم طبيعيون اما سموات سبعك ارواح كه مراد

نفوس منطبعيه سيدر انلر دخان عناصردندر كه عناصردن تولد ايدرلر

انطباع ايله قيد اتدى زيرا عقول ونفوس مجرده سى صور نوعيه در عنصريه دكلدر

ودخان نارده اجزاء لطيفه وكثيفه واردركه كذلك دخان عناصرده دخى اجزاء

لطيفه

وجدان ذاتى مستلزمدر وظهور وكلمات نقليه يى مستلزمدر ونفس منبوركه اصل لوازمدر دكل الا عين طبيعه كليه عوالمدر

كويا بوراده باطن معناسنه در

يعني نفسك روحانى سندن روح عيسى وجسمانى سندن جسم عن مقولدر وظاهر اولدى

لطيفه وكثيفه واردر پس دخانك كثيفندن اعيان سموات ولطيفندن ارواح خلق
اولندى باذن الله تعالى دخى هر سمانك ماده سندن خلق اولنديلر پس اول ملائكه
متكونون عنصريوندر ما فوقندن اولان ملائكه عرش وكرسى كه انلره ملاء اعلى
اطلاقا اولنور انلر طبيعيوندر ونورانيلردر **قوله** ولهذا وصفهم الله سبحانه
وتعالى بالاختصام اعنى الملاء الاعلى لان الطبيعة متقابلة يعنى بونلركه
معاشر ملاء اعلى در طبيعيون اولدقلرى ايچون الله تعالى قلبندن اختصام
ايله موصوف اولديلر زيرا طبيعة ظاهرى حيثيتندن حامل وقابل صور متقابله
در وباطنى حيثيتندن فعاله صوردر يعنى قوة فعل وانفعاله مظهردر وحالة
تاثير وتاثر مصدردر امور متقابله خود عين تقابلدر زيرا بر صورتك استعدادى
صورة اخرانك استعدادينه مخالف حكم اقتضا ايدر بورادن منشأ تقابل فهم
اولنور **قوله** والتقابل الذى فى الاسماء الالهية التى هى النسب انما اعطاه النفس
وشول تقابل كه اسماء الهيه ميانتنده واقع اولور ايله اسماكه ذات الهيه نك
نفسنه عالم ظهوره توجهى اعتباريله لاحق اولور نسب اعتباريه در انى اعطا
اتمدى الا نفس رحمان اعطا اتدى ديمكدر يوخسه تقابل اسماده حاصل دكل
ايكن ايجاد اتدى ديمك دكلدر زيرا تعينات حضرت علميه تقابل موجودى
موجبدر **قوله** الا ترى الذات الخارجة عن هذا الحكم كيف جاء الغنى عن العالمين
كورمسنكه تقابل نفس رحمتدن ناشى اولوب وذات من حيث هو تقابلدن
عارى ومنزه اولدوغيچون دركه حكم نفسدن قطع نظر ايله ذات بحت حقنده
صفة غنى عن العالمين اولمشدر **قوله** فلهذا اخرج العالم على صورة من اوجدهم
وليس الموجد الا النفس الالهى پس نفس ذات سكوندن فايله عالم مزدن
غنى اولدوغيچون دركه عالم مطموره عدمدن صحراء شهادته موجدينك

صورتی اوزرینه خروج ایتدی موجد عالم حود دکلدر الا نفس الهیدر زیرا ذات

بحتك نسبتهٔ ایجاددن غناسی واردر ونفس الهینك اشیایی ایجادی صور

اشیا ایله ظهوریدر وبالجمله مراتب وجودیه ده ظاهرا وباطنا ثابت اولان

دکلدر الا نفس الهیدر **قوله** فبما فیه من الحرارة علا وبما فیه من البرودة و

الرطوبة سفل وبما فیه من الیبوسة ثبت ولم یتزلزل پس نفس الهی حرارت طبیعیه

ویا عنصریه سببی ایله علی اولور وحد نفسنده اولان برودتی ورطوبتی سببی ایله

سافل اولور ویبوستی سببی ایله ثابت غیر متزلزل اولور **قوله** فالرسوب للبرودة

والرطوبة پس عالم کبیرده تسافل ایتمك یعنی اشقه چوکمك برودت ویبوست

مقتضاسیدر کذلك عالم صغیرده که انساندر حال بویله در **قوله** الا تری الطبیب اذا

اراد سقی دواء لاحد ینظر فی قارورة مایه فاذا راه قد رسب علم ان النضج قد کمل فیسقیه

الدواء لیسرع فی النجح یعنی حکم سابق تنویر ایدوب بیوررکه کورمزمسنکه طبیب

مریضه دوا ایچورمك استسه قاروره ماسنه نظر ایدر کوررشویله که ماده رسوب ایتمش

رسوب اوله نضج حاصل اولدوغنه عالم اولور یعنی اخلاطك صلاحه مستعد اولدوغنی

بیلور وخروجه قابل اولدوغنی کوررزیرا اخلاط متجزی ومتفرق اولمق قبول خروجه

دلیلدر پس دوای مریضه ایچوررکه مطلوب حاصل اولاکه اصلاح مزاجدر وسرعتله

نجاتی واصل اولمقدر **قوله** وانما یرسب لرطوبة وبرودة الطبیعة وقاروره ده واقع اولان

رسوب ماده دخی دکلدر الا خلطك رطوبت طبیعیه سندندر پس رطوبت وبرودت دخی

اقتضا ایدر **قوله** ثم ان هذه الشخص الانسان عجن طینته بیدیه وهما متقابلتان

وان کانت کلتا یدیه یمینا بوندن نصکره معلوم اولاکه تحقیقا شخص انسان شخص صدن

تنغی سی اولورسه اولسون حق تعالی انك طینتنی یدینك مباشرتی ایله تخمیر

اتدیکه برسی ید جلال وقهر وبرسی ید جمال ولطفدر یاخود برسی فاعلیه

رسوب بر جسم ثقیلك مایه مخلوط ایکن طورردوغی طرفك دبنه چکمکه دیرلر مثلا قاروره دبنه چوکمك کبی مسلمه

وبرسی قابلیه اولا حالاکه بو ایکی صفتان متقابلتان درا کرچه فی الحقیقه یدینك
ایکیسی دخی یمین مبارك ایسه که مصدر رحمة ولطفا ولمقدمًا لا تفا وتلوی
اولماز زیرا وجود قهر وغضبك بحسب حکم الشرع مآلی رحمة ولطفا ولیحاق تقابل
صفتین نسبتی شرعدن قطع نظر ایله اولورتا مثل اولنه قوله فلاخفا فیما بینهما
من الفرقان ولولم یکن ذلك الا کونهما اثنین اعنی یدین یعنی یدین اورتا سنده واقع
اولان فرقانده خفا یوقدر اکرچه اثنین اولماسنده غیر فرقان دخی یوغسه یعنی اثنینیه
تعینی فرقانده کفایت ایدرا ولعرتبه دن غیری بولنماسه دخی دیمکدر زیرا اقل مرتبهٔ فوقا ندر
پس لوحدن مراد لوح وصالیة درکه تغایر وتعینزنك تحقیری وتعلیلنه دلالة ایدر
قوله لانه لا یؤثر فی الطبیعة الا ما یناسبها وهی متقابلة فجاء بالیدین یدین مقابلین ایله
تحیرك سببی بودرکه هر طبیعة قابله ده فاعل مؤثر اثر ایتمز الا طبیعتده مناسبة ایله
ایدر طبیعة منفعله خود متقابله در پس یدین دخی متقابلتین کتورلدیکه فاعل ایله
منفعل ومؤثر ایله متؤثرفیه میانده مناسبة حاصل ولا حکمه رسمیه ده مبین درکه
اسباب ایله مسبّبات میانده مناسبات مرعیه در مثلا شعیر حنطه بتورمز وسکوت
الماویرمز بناتده وحیوانده قوله ولما اوجده بالیدین سماء للمباشرة اللایقه بذلك
الجناب بالیدین المتضافین الیه وقتاکه حق تعالی انسانی یدینی ایله ایجاد ایتدی
ایسه بشر ایله تسمیه ایتدی اول جناب مقدسه لایق وضع خاص ایله ایجاد اولدوغیچون
درکه ذاتنه اضافت اولنان عضوین شریفك ایله تعبیر وکنایت اولنمشدرتّه که
فعل ومباشرت بشریتك یعنی ایکی جلدك ظاهر لرینك بربرینه اتصالدر پس بو تعبیر ایله
کمال قربة اشارة مراد اولنمشدر قوله وجعل سبحانه ذلك من عنایته بهذا النوع
الانسانی فقال لمن ابی عن السجود ما منعك ان تسجد لما خلقت بیدی استکبرت علی
من هو مثلك یعنی عنصریا ام کنت من العالین عن العنصر ولیس کذلك دخی حق سبحانه

وتعالى وضع مذكور ايله ايجاد ذاتنك مقتضاى عنايتندن قلديكه سجودن ابا ايدن
ملائكه بونكله اعتراض ايدوب بن ايكى مبارك الومله تشريفا خلق ايتدوكم سجده دن
سنى نه منع ايتدى يوخسه استكبار مى ايتدوكوزكند وكوزى عنصرى اوزرينه ديدى
ياخود عنصردن عالى اولان ملائكه دنمى اولدوكوز مع هذا دكلسز ديدى واستفهام انكارى
طريقى اوزرينه يعنى عاليلردن دكلسن استكباره لايق اولاسن مثلكوزه ايسه موقعنده
واقع اولماز محض جهل اولور قوله ويعنى بالعالمين من علا بذاته عن ان يكون فى نشاته النورية
عنصريا وان كان طبيعيا ملائكه عالين ايله الله تعالى شونلرى اراده ايدركه بذاته
نشاء نورانيه سندن عنصرى اولمقدن منزه وعالى اولالر اكر طبيعيون ايسه ده قوله
فما فضل الانسان غيره من الانواع العنصرية الا بكونه بشرا من طين پس انسان انواع
عنصريه دن كندونك غيرى مخلوقه فاضل اولمادى الا بشر اولماسى ايله يعنى طين
دن خلق اولندوغى حين ده كندو ايله مباشرت ايتمه سى سببى ايله قوله فهو افضل نوع
من كل ما خلق من العناصر من غير مباشرة پس حضرت انسان جميع عناصردن مخلوق
اولنلرده من غير مباشرة مخلوق اولنلردن افضل اولديكى كبى عنصردن مخلوق اولنلر
ملك اولسون كرك غيرى اولسون زيرا يدين ايله مخلوق اولان يد واحد ايله مخلوق اولاندن
اكمل ايدوكنه شبهه محال اولور قوله فالانسان فى الرتبة فوق الملائكة الارضية والسماوية
پس انسان رتبهٔ فضيلة وكمالده بلكه شرف خالده ملائكهٔ ارضيه وسماويه دن افضلدر
زيرا ملائكه قبيلين عنصريلردركه يد واحد ايله خلق اولنمشلردر قوله والملائكة العالون
خير من هذا النوع الانسانى بالنظر الالهى حال بوكه ملائكهٔ عالون شرف خالده نوع
انسانيدن خيرلودر نص الهى سبيله كه ام كنت من العالين بيورمشدر يعنى ملائكه عالون
دن اولدوغكوز تقديرجه سجده لازم اولماز ديمك اولور لكن سجده نك عدم لزومنده
خيريه لازم كلمز زيرا عدم لزوم سجده تساوى فى الرتبه ده دخى بولنور تامل ولنه

بعده

بعده بو مسئله اصحاب افکار قاتنده مسئله ظنیه در دلائلنده ظنیات کفایه ایدر
دیمشلر اما اعظم شبهات بودر که شیخ قدس سره فتوحات مکیه سنده ایدر رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمی کوردم وسؤال ایتدم که بشرمی افضلدر یوخسه ملائکه می بیورد
دیکه ملائکه افضلدر دیدم که بو مدعایه دلیل طلب ایدرلرسه نه جواب ویره
لوم بیوردیکه بو حدیث قدسی ثابت دکلمیدر حق تعالی بیورور من ذکرنی فی نفسه
ذکرته فی نفسی ومن ذکرنی فی ملاء ذکرته فی ملاء خیر منهم وکم ذاکر الله تعالی ذکره
فی ملاء انا فیهم فذکره الله فی ملاء خیر من ذلك الملاء الذی انا فیهم الحدیث یعنی
هرکسه که بنی نفسنده اخفا ایله ذکر ایده بن دخی انی نفسمده ذکر ایدرین وهرکه بنی
ملاء ناسده وجمعیتده ذکر ایده بن انی اول ملادن خیرلو ملاءده ذکر ایدرین وبنجه
ذکر واردرکه بن حاضر اولدوغم ملاءده ذکر ایتدی وحق انی ملاءمن بوردن خیرلو
ملاءده ذکر ایتدی ددی وحدیث من بورك نقلی اثناسنده وانا افضل البشر بیورمشلر
درتأمل اولنه فقیر ایدودین بو حدیثك سوقنده ظاهر وحضرت شیخك کشف مذکورندن
متبادر اولان ملك انساندن مطلقا نوعا وشخصا مفضل اولمامقدر اما حکماء ظاهر اعتقادنه
وعلماء حقیقت شهودنه خصوصا حضرت شیخك کتاب فصوصنده انسان کامل جمیع
موجودات ممکنه دن افضل اولدوغنه تصریحنه مخالفدر توجیه وجیه محتاجدر پس
اولا حدیث شریفك خبر واحد اولماسی وبعده لا تفضلونی علی یونس بن متی حدیث
شریفنده مذکور اولان کبی فضیله فضلة من وجه ارجاع اولنوب یا کلام هضم لنفسه
حمل ایدلمسی وجه لایق اولدوغندن ماعدا بو حدیثی حضرت شیخ فتوحاتك جلد
ثالثنده یوز یکرمی طقوزنجی سؤالك جوابنده جزاء وفاقدر دیوب قال الله تعالی جزاء
وفاقا بیورمشدر پس حدیثك شق اولی جزاء وفاقا اولدوغی ظاهردر اکرچه عبدك
ذکری حقك ذکری کبی دکلدر دونددر لکن بو معنای وفاق ذکرنك مجرد ملاءده

اولمايوب خلا وخفاده اولماسيدر بعده شق ثانى دخى جزاء وفاق اولماق فتوحاتده بو
وجهله متوجه دركه خيرية ملاء ولحدده واقع اولاحالا اعتبارى ايله ومعنى ديمكدركه
عبدم بنى برملاءده ذكرانسه بن اول ملاءده عبدمى ذكرايدرين لكن اول ملاء بنم ذكرمه
نسبة اولندوغى حيثيته ايله عبدم ذكرنه نسبة اولنان ملاءدن خيرلودر ديمك
اوله ياخود حقك اول ملاءده حضورى يعنى ذكرنك تعلقى وعدم تعلقى اعتبارى ايله
خيرلوديمك اوله نته كه بر جماعة حضور سلطان ايله تشرف اتسه اول جمعك
عينية سلطان ايله مقيد اولان حالى اشرف وافضل اولور اول جماعة ولحده ايكن
محصل كلام جمعيتى وكمالى احاطة اسمائيه سى حيثيتى ايله انسان كامل اوزدينه بر موجود
ممكن تفضيل ولنماممشدر واولنمز ومعناى خيرية بساطة ايله اولان شرف قربنه مستعملدر
واكا مناسبدر نته كه فضيلة وجمعيت وكمال احاطة اسمائيه يه مناسب اولدوغى
كبى اما بو معنايه شراح اشارت بيورمامشلردر وتوجيه ايله تقيدا تمه مشلردر
مع هذا شيخ وشراح كتاب قاطبة انسان كاملى جميع ماسوادن تفضيل ايدرلر لكن
بو شبهه وارده نك دفعنده تدارك بيورمزلر وفص عيسويه ده افضلية وخيرة
انسان كامل ايله ملك مياننده من وجه ايدوكى ايجلرنده مصرحدر وملائكه عالون
مطلقا افراد بشردن نص شريف ايله خيريتى ثابت اولمقدن انسان كامل جمعيتى وكمال
حيثيتى ايله جميع موجودات ممكنه دن افضل اولماغى لازم كلمز هم نفسنده مسئلة مشهوده
عند علماء الباطن والظاهر بو يله در پس شيخك داخى واقعه مذكوره دن فضل ملكده
سؤالى وحضرتك جوابنده واقع اولان فضيلة ملك فضيلة من وجه حمل اولنماغه
بوذكر اولانلر قرينه صارفه دربعده حضرتك صلى الله عليه وسلم وانا افضل
البشر بيوردوغنده دخى مرادشريفلرى خيرية معنا سيدر ولفظ خير مطلقا
تفضيل ايچون اولمق لازم دكلدر شرطمز ايله مقيددر وقران عظيمده خيرية

اكرچه صاحب الدينك بو شرحى
نفس الامره موافقدر لكن
مبشرة فتوحاتيه ده منفهم
اولا افضليه بشرى توجيه
ايله مقيد اولمازپس فقرك
شرحى مقيد اولدوغى مقالى
شيخ وحدتن برى مقيد اولماز
نصه انصاف اولونه
سخن كناف دكلدر

مذكور

مذکور اولوب افضلیة اولمادوغی مدعایه تقویة ایدر صائن الدین شرح فصوصنده حدیث
من ذکرنی ملاء خیردن مراد ملاء اعلی در ولایق بودرکه خیریتدن مراد بو مقامده غلبهٔ احکام
وجود یعنی وجوب و توابع وجوبا ولاکه مراد شرف قرب مبدأ در شول کمالدکلدرکه
جمعیة وجوبایله اولوب امکانیه یه ووجوبیه شامل اولادیرو بیوردرکه پس معلوم
اولدیکه خیریة مجرد عموم افراد حسبی ایله اولمیه ودخی بعض ملائکه انسانن اوزرینه
خیریتی ایله کمال جمعیتی واحاطهٔ آسماسی ولانی انساننک افضلیتی اورتاسنده تدافع
بولنمیه پس حکم من بورقضیته ده من وجه وحیثیتدر مطلق دکلدرو بالجمله مستحق
خلافة رحمان اولان انسانله ملکدن مرجوح اولان انسان بر دکلدر فکم ترك الاول للآخر
والحمد لله فی الباطن والظاهر وهو بکل شئ علیم قوله فمن اراد ان یعرف النفس الالهی فلیعرف
العالم فانه من عرف نفسه فقد عرف ربه الذی ظهر فیه وقتاکه عالم صورهٔ نفس
الهی اولدی ایسه که کلامك اولندن منفهم اولور بیوردیکه هرکه الهی نی بلمك
دلینه عالمی بلسون که هرکه نفسنی بله ربنی بلور یعنی ربك نفس انسانه مرآتیتی
اعتباریله ومظهریتی حکمی ایله زیرا عالم بر اعتبار ایله وربکا مظهر اولور وقتاکه کلام
محتمل الضدین اولدی ایسه اولا اشتباهی رفع ایچون بیورر قوله ای العالم ظهر فی نفس
الرحمن الذی نفس الله تعالی به عن الاسماء الالهیة ما تجد من عدم ظهور آثارها یعنی
عالم نفس رحمانی وظاهر اولدی ونفس رحمانی مظهر قلندی ایله نفس رحمانکه الله تعالی
اسماء الهیه دن کرنی اول نفس ایله دفع ایتدی یعنی آثار اسمانك عدم ظهورندن حاصل
اولان کرنی ظهور آثار اسما ایله دفع ایتدی نته که ترجمهٔ گلشن رازده ایدر شعر نفس
اوردی مکر رحمن نسیمی • معطر اولدی جان ودل حریمی قوله فامتن علی نفسه بما
اوجده فی نفسه پس تحقیق حق سبحانه وتعالی نفسنه یعنی ذاتنه امتنان ایتدی نفسنده
یعنی فیض رحمتنده ایجاد ایتدوکی نعمتی ازاله کرب ایله مراد ایجاد ایتدوکی اعیان

موجود اندرکه مظاهر اسما و اثاردن لفظ نفس اوك سکون فائله در ثانی فتح فائله
در بینهماده اولان جناس لفظیده وحدة ذاتیه یه اشارة لطیفه واردر وتنفیس من
حیث الاسماء اولدوغیچون نفس الله عن الاسما بیوردی وغنای ذاتی سنه اشارة
اتدی والله غنی عن العالمین قوله فلولا تركان للنفس انما كان في ذلك الجناب ثم لم يزل
الامر ينزل بتنفيس العموم الى اخر ما وجد پس اولاترکه نفس رحمان ایچون حاصل اولدی
جناب ذات الهیدن ابتداء قلندی مثلا نقطهٔ ذاتدن دائره وجود انسانی حاصل
اولدیکه تنزلاتك ومراتب الهیه نك اخری مرتبه سیدر وشیئا فشیئا مرتبهٔ انسانه
نازلا ولنجه واقع اولان تنفیس بری برندن زیاده اولمشدر وهر کز انسانه حاصل
اولان تنفیس عموم وکوب وغیری میسر دکلدر لکن ذلك التنفيس والنفس منتهی
اولمز ایدی الوقوعدر زیرا تجلیاتك حد وغایة اولمز قوله فالكل في عين النفس
كالضوء في ذات الغلس جمیع حروف حقایق کنایة عین نفس رحمانیده حاصلدر
ظلمة وضوء کبی تباشیر صباح اظهارده یعنی ظلمة وحدة اطلاقیه ده زیرا غلس ظلمة
اخر لیلدر حقایق ونفس رحماندن مرکبا ولان مجموعی ضوء وظلمتدن مجموع وممزوج
اولان شیئه تشبیه اتدی زیرا ضوء نور صرفدر ادراك اولنمز کذلك ظلمة محضه
دخی ادراك اولنمز پس بو ایکیدن مرکب اولان ضیا اولور وادراك قبول ایدر کذلك
نفس رحمان دخی مادامکه حقایق کونیه ایله مقید اولمیه ادراك قابل اولماز
صرافة نوریتدن او توردی قوله والعلم بالبرهان في سلخ النهار لمن نفس فيرى الذي
قد قلنه رؤيا تدل على النفس پس شول دوکمن ناعس که حواس جزئیه سن متعلقا
تنه توجهدن تعطیل اتمش ایدی بر رؤیا کوررکه اول رؤیا نفس رحمانك حقایقده
سریانك مشاهده دن عبارة اولور نفسه ملالت ایدر دیدوکی بو حالة اولور
وامر من بوردن رؤیا یله تعبیر اتدوکی حال نعاسده مرئی اولدوغیچوندر یاخود

زیرا نسب اسمائیه طالب ظهور
اولدی بمده اعیان ثابته
کمالات لایقه سنی طلب اتدی
پس تقاضای کرب صفت
رحمان ایجاب ایدوب
پس ظهور اسماو بروزن
اثار ایله ملك الکرب
زایل اولدی وامتنان
معنوی بین الصفة والذات
حاصل اولدی نته که
فامنن بیوردی
منه

میاهده صورة مثالیه ده اولمق احتمالی دخی واردر قوله فیریحه من کل غم فی تلاوته
عبس پس علم بالبرهان ناعس من بودی هرغمدن راحت قیلور سورهٔ عبس تلاوه
اتدوکی زمانده یعنی سورهٔ من بوره دن منفهم اولان عبوس ایله تحقیق حالنده
مستریح اولور ومن بعد ذکر اتدوکی کلامه قصهٔ موسی علیه السلام ایله استدلال
ایدوب بیوردر قوله ولقد تجلی للذی قدجاء فی طلب القبس یعنی حق تعالی تحقیقا تجلی
ایلدی طلبه قبسده کلن حضرت موسی یه تجلی صوری مثالی ایله که قبس استرایکن
اصل نوره واصل اولدی قوله فراه نارا وهو نور فی الملوک وفی العسس پس موسی
علیه السلام صورة مطلق بنده که نار دیدر نار کوردی زیرا موسی علیه السلام
مستجمع جمیع شرائط تجلا ایدی پس اول نار فی الحقیقه نور ایدی که کاملینده
ونافقینده سایدر ملوکدن مراد سلاطین نهار کشفدر عسسدن مراد سالکین
محتجبیندر یعنی صدق نیت ایله متوجه مطلوب اولان البته واصل اولور قوله
فاذا فهمت مقالتی تعلم بانک میس لوکان یطلب غیرذا التراه فیه وما نکس پس سن
وقتاکه بنم کلامموزک بو مضموننی فهم اتدک ایسه که عبد متجلی له نک صورة
مطلوبنده حاصل اولان تجلی اول زمانده واقع اولور که عبد مستجمع جمیع شرایط
تجلی اوله پس سن بلورسن که محجوب وفقیرسن یعنی فاقد التجلی سن شرایط تجلی سنده
مفقود اولدوغیچون پس سبحانه وتعالی طالب قبسه یعنی حضرت موسی یه صورة
نارده کوربندوکی زیرا مستجمع جمیع شرایط تجلی ایدی وطلبنده احدی الواهیم والهمة
ایدی پس تجلی دخی مطلوب اولان شیئک صورتنده واقع اولدیکه صورة نار
در یعنی هر نیه توجه قلسه انده حق کورمکه استعدادی وار ایدی اواجلدندرکه
اکر حضرة موسی قبسدن غیریسن دخی طلب اتسه یعنی حجر یا شجر استسه کروانلرده
دخی حقی کوردا ایدی حجالتندن ناکس الرأس اولمازایدی یعنی باشنی اشاغه قلمن

ایدی قوله واما هذه الکلمة العیسویة لما قام له الحق فی مقام حتی نعلم ویعلم استفهمها
عما نسب الیها هل هو حق ام لا مع علمه الاذلی هل وقع منه ذلک الامر لفظ اما بو مقامده
کان ایهام دفع شبهه وایهام ایدرکه کلام سابقدن مفادی اولا لحیای حسی ومعنوی
حکم مرتبهٔ جمع والوهیة درمع هذا مقام فرقدن حق عیسی ده مفارغه مثالیه ومعلولهٔ
قراینه واقع اولمشدر پس مقام فرق بعد الجمع دن بیانه اغاز ایدوب بیوردیکه امابو
کلمهٔ عیسویه که حق سبحانه وتعالی وقتاکه اکوکجوده کاهی ولنبلونکم حتی نعلم مقامنه
قائم اولوب صیغهٔ متکلم ایله وکاهی ولما یعلم الله الذین جاهدوا منکم ویعلم مرتبهٔ سنده
متمم اولدی ایسه که صیغهٔ غیبتدر ایکی سندن دخی مراد طریقهٔ اختباردرکه متجدد
ایجون تجدد علمی مقیدا ولور اعتبار من بور کلمهٔ عیسویه نک نفسنه وامنه حضرت
قراندن نسبة وحکایة اولنان معنای دعوای الوهیتده سؤالا امتحان ایله استفهام
واستخبار ایدوب بیوره که دعوای من بور واقع دکلدر مع هذا علم ازلیسی حکم من بور
وقوعنه لاوقوعنه شامل ومحیط ایکن قوله فقال ءانت قلت للناس اتخذونی
وامی الهین من دون الله پس حق تعالی مقام خطابده متکلم اولوب وکلمهٔ عیسای
مرتبهٔ خطابده قیلوب سؤال اندیکه سن مسنا ولا امته والدمی وبنی اللهلکه غیری
الهین اتخاذ ایدوب دیو امر ایدن دیدی قوله فلا بد فی الادب من الجواب للمستفهم
پس ادب معرفتده مستفهم ایجون مخاطبه بر جواب صالحدن لابددرکه اختبار عهده سندن
خروج میسر اوله اکرچه مستفهم کندونک جوابنه عالم ایدوکن مجیب بیلور سه
قوله لانه لما تجلی له هذا المقام وهذه الصورة دیرا وقتاکه حق تعالی مقام امتحان ده
وصورة اعتراضده کلمهٔ عیسی یه تجلی ایدوب ومقصود مستفهم تجدد علم امتحانی
اولوب علم مطلق اولمادی ایسه قوله اقتضت الحکمة الجواب فی التفرقة پس حکمة
اقتضا اتدیکه جواب مجیب صورة تفرقه ده اولاکه بین المستفهم والمجیب

تفرق

تفرق بولا قوله بعين الجمع لكن عين جمع ملاحظه سی ایله یعنی جمع بین الحق
والخلق وبين التشبيه والتنزيه برله مشاهده ایدہ که حقيقة واحده
باعتبار مقام التنزيه حق و بملاحظة مقام التشبيه خلقدر قوله فقال تقدم
التنزيه سبحانك تحده بالكاف الذى يقتضى المواجهة بالخطاب پس عيسى عليه
السلام اولا تسبيحدن منفهم اولان تنزيهى تقديم ايدوب وبو ايكيسی تشبيه
وتحديد اقتضا ایتمك ايله كلمهٔ من بورده جمع بين التنزيه والتشبيه بولندى
قوله مايكون لى من حيث انا لنفسى دونك ان اقول ماليس لى بحق اى ما يقتضيه
هويتى لا ذاتى يعنى ممكنا تدن منزه اولان رب سبحان بنم ايچون هرگز بن لكوم
ملاحظه سی حيثيتى ايله سنك ذاتك ملاحظه سندن قطع نظر ايله فا تمه
حقيقتى ولايق اولميانى سويلمك ثابت دكلدر يعنى بنم هوية غيتم وعين ثابتم
بلكه ذات موجودم اقتضا ایتدوكی امر خطيرى تكلمه بنم من حيث انا قدرتم
يوقدر مكر ذاتنكه مظهريتم حيثيتى ايله اوله اشته بوكه ذكر اتدك لسان
تفرقه د ندر قوله ان كنت قلته فقد علمته لانك انت القابل من بعد لسان
تفرقه دن توحيده عدول ايدوب بيورر كه اكر بن اول قولى يا ربى ديديم
ايسه كروسنك دائره علمك اكا شاملدر زيرا بنم صورتمده معناى ارادتكله
قايل سن سن ومقتضاى قرب فرائض ايله فياض وموارد ومواهل سن سين
شعر وهب نور وضيا شمس شامل سن سين فياض موارد ومواهل سن سين جوهرسز
وهم جوهرده عرض حال ومحل دلكرده مقول وقول وقابل سن سين قوله ومن قال الامر
فقد علم ما قال وانت اللسان الذى تكلم به و بو شئ قايل اولان خود مقولنى بيلورسن
خود بنم باعث تكلم اولان لسانم بلكه قائمدر روانم سن سين نته كه امر بوب
مقتضاى قرب نوافلدركه اصدق قائلين انى حديثنده ناقلدر ولسان مذكور لسان

لسان جمعدر قوله كما اخبرنا رسول الله صلى الله عليه وسلم عن ربه في الخبر الالهي
نته كه رسول الله بزه انى خبر الهيده يعني قرب نوافلده وارد اولان حديث قدسيده
ربكدن خبرويردى قوله فقال كنت لسانه الذى يتكلم به فجعل هويته عين لسان المتكلم
ونسب پس بيورديكه بن عبدك مقام فناء صفاتده لسان تكلمى اولدم پس حق تعالى
هويتي عين لسان متكلم قيلدى وكلامنى عبدنه نسبت ايتدى نته كه مقتضاى قرب
نوافل بو در زيرا قرب نوافل مرتبه سنده فاعل عبد اولور حق آلة حكمنده بولور
اما قرب فرائضده فاعل حق اولور وقتا كه مقام عيسى قربين من بورنيه شامل
اولديسه اكا اشارة بيوردكه قوله ثم تمم العبد الصالح الجواب بقوله تعلم
ما فى نفسى والمتكلم هو الحق ولا اعلم ما فيها بوندنصكره عبد صالح يعنى عيسى عليه
الصلاة والسلام جواب خطابى تمام ايتدى بو قول ايله كه مستفهم لسان عجز
ونياز ايله سن بنم نفسمده اولان معنانه اكا واقف راز سن ددى حال بوكه
بو كلامى متكلم كرو لسان حق وقابل حق مطلق ومحقق ايدى زيرا مقتضاى قرب فرائض
بوردكه عيسى تكلم من بورده آلة حق اوله وحق فاعل وقابل نته كه ولا اعلم نفسنده
دخى متكلم حيثية تعين عيسوى نيا يله ذات حقدر نعمده وقتا كه متكلم تعلم ما فى نفسى
قولنده حق تعالى اولديسه لفظ واقع اولان ضمير متكلم حقدن كنايه اولور
ونفس متكلم ونفس حق وحدة بولور پس بو تقديرجه ولا اعلم ما فيهاده اعادة
نفسه مظهر احتياج اولمز ارجاع ضمير مجرور كنايت ايدر پس تعبيرى شيخك تغيير
لفظ قرآنى بونكته لطيفه مشير اولور پس مراد ديمك اولوركه انى لا اعلم ما فى
نفسى فكيف اعلم ما فى نفسك يعنى بن نفسمده اولانى بلمزين پس نفسنده اولانى نه
كيفيت ايله بله يم نفسيم ايله نفسك خود نفس واحد وعين منفرد قوله فنفى العلم عن
هوية عيسى عليه السلام من حيث هويته ومن حيث انه قابل وذو واتش پس حق

تعالى

تعالى علمی هویت عیسی‌دن نفی اتدی بلکه نفس عیسی‌دن هویت حقیقتی ایله نفی اتدی
لکن نفی مز بوره ایله عیسی عین حق اولور قوله انك انت فجاء بالفصل والعماد تأكيدا
للبيان واعتمادا عليه یعنی تحقیقا سن یا رب علام الغیوب سن پس فصل وعماد
ایچون کلمهٔ انت کتوردی که بیان حکمی و بیان مزبوره اعتماد حاصل اوله که لفظ
انت بوایکی فائدهٔ مفید در قوله اذ لا يعلم الغيب الا الله لفظ مقید و بیان و تأکید
اولوب افادهٔ تجدیدا تمدوکنه دلیلدر که غیبی الله دن غیری کمسه بلمز پس حکم
مزبوراکا منحصر و غیریدن صدوری متعذردر قوله ففرق وجمع پس اولا خلقی حق ایله
تفریق و تمییز ایدوب کلمهٔ تنزیه ایله سبحانك دیدی بعده جمع اتدی وجمیعی
اوضاعی حقه در وارجاع اتدی نته که ان كنت قلته فقد علمته توحیدی و تکثیری
دخی لازم معنیلردر بیورر قوله ووحد وكثر ووسع یعنی سریان هویت ایله توسیع
ایدوب تعلم ما فی نفسی دیدی قوله وضيق یعنی مظاهر اعتباری ایله تضییق ایدوب
ولا اعلم ما فی نفسك دیدی الفاظ مذکوره دن تضعیف مبالغه ایچوندر قوله ثم
قال متمما بالجواب ما قلت لهم الا ما امرتنی به پس عبد صالح جواب سابقی متمم
ومؤکدا اولوب ما قلت لهم الا ما امرتنی دیدی زیرا ان كنت قلته ایله جواب مطلوب
حاصل ایدی یعنی سنك امرك سویلادم قابل فی الحقیقه سن ایدك قوله فنفى اولا
مشيرا الى انه ما هو ثمه پس حضرت عیسی علیه السلام مقدما نفسنده قولی نفی
اتدی شو معنایه مشیر اولدوغی حالده که نفس عیسی علیه مك معامده موجود
دکل ایدی قنده قالدی قایل قولا ولا زیرا جمیعی هستی و بود حقکدر تعین عبد
حق مطلقده فانی و مستهلکدر قوله ثم اوجب القول ادبا مع المستفهم ولو لم يفعل
كذلك لاتصف بعدم علم الحقايق حاشاه من ذلك پس عیسی علیه السلام
بعد النفی قولا ایجاب اتدی مستفهم ایله رعایت ادب ایچون زیرا که بویله اتمسه

یعنی اول نفی بعده اثبات قلسه حضرت عیسی حقایق اشیایه عدم علم ایله
متصف اولمق استدعا ایدرایدی حاشاه یعنی اول حضرت بو حالدن بعید
ورتبهٔ کمال بنی بو صفتدن مستثنادر زیرا قول صورتده ثابت و حقیقتده معدومدر
پس اکر قولی نفیه قصر اتسه صورتده خلل ویررایدی ایجابه حصر اتسه معنایه
نقصان لازم کلورایدی قوله فقال الامر ما انبی به وانت المتکلم علی لسانی وانت
لسانی شعر چون وجود عیسوی شد منعدم کیست تا کوید سخن از یک دلم ورد
ایجاب قولی تفسیردر یعنی دجل صالحه هویه اسمائیه هویتِ عیسی ضمننده اثبات
اتدم بنم لسانمده قایل سن سن بلکه لسانم سن سن بنم صورهٔ لسانمده ظاهر
سن دیدیکی کلام اول قرب فرائض ثانی قرب نوافلدر قوله فانظر الی هذه التنبئة
الروحیة الالهیة ما الطفها وما ارقها پس نظر ایله تنبئهٔ مشار الیه که
روحیة ایله متصفدر صورتی اعتباریله که عیسی ده صادر اولور والهیة
ایله موصوفدر حقیقتی حسبیله نه عجب لطیفدر عبارتی ایله ونه عجب دقیقدر
اشارتی داود قیصری قدس سره وتوابعی عبارتی من بوره تنبیه اولمغه حمل ایدوب
بایله نون نبأدندر تفعله وزنجه دیمشلر واکثر ناظرینک تنبئه قرائتی تأ منقوطه
ثیلث نقاط شیٔ دن اولمق اوزره تصحیفدر زیرا حکمة من بوره حکمه سبوییه در
حکمة شویه دکلدر دیمشلر اما دقت نظر ولطف مشرب شهادة ایدرکه لفظ
مذکور تنبئه اولمق معنا ولفظا اولی واقرب اولانته که شراحدن منلا جامی
انار الله برهانه بو مذهبه ذاهبلردر مصنفا اوزرینه قراءت اولنان نسخه
دن بویله نقل ایدرلر نظراولونه فقیرایدر ادقیه والطفیة تنبیه ده اظهردر
خصوصا تنبئه نوع من التنبیه در زیرا تنبیه مطلق خبر ویرمکدر تنبئه خبر
منباةدر بو تقدیرجه روحیة الهیه ایله موصوف اولمقده ایکیسنک

تفاوتی

شیخ مزبور مقلدلرندن صوفیه لو بالی خلیفه دخی بو سمته سالکلردندر
مسلا

تفاوتی اولمز پس داود قیصرینک روحیة ایله اتصافی تبنیه یه تخصیصک وجهی
قالمز خصوصا نسخهٔ مقروهٔ علی المصنف ثاء منقوطه ایله تثنیهٔ تصحیف اولدوغی
بو وجه ایله تعلیل اتدیکه **قوله** فان هذه الحکمة بنویة لاحکمة ثنویة یعنی حکمه
مز بوره حکمة بنویه در ثنویه دکلدر فقیرا یدودین تعریض تعریفده مز بور قائللر
بو مرتبه مبالغه واستهزایه بری قایل و متحمل دکللردر غفر الله ذنوبنا واذهب
عیوبنا بعد المذکور مصنف امرمأمور بیانه شروع ایدوب بیوردی **قوله** ان
اعبدوا الله فجاء بالاسم لاختلاف العباد فی العبادات واختلاف الشرایع
یعنی ای دب سنک بکا امر اتدوکک فعل مأمور به اللهه عبادت اتمکلکدر پس
معبودیه اسم جامع اولوب مسماسی جمیع صفات اولدوغنک وجهی زیرا عابدلر
عباداتده مختلفة الوجوددر فلکل وجهة هو مولیها من تلک الاسماء هو مولیها
مضمونجه هر عابد ذاتنک مظهر اولدوغی اسم خاصی حسبنجه ذات ولیلی
یعنی ذات حقه قرب ونسبة حاصل ایدرلر بر وجه مخصوصی واردرکه اول وجه
مخصوص ایله حقه عابد و مرتبط اولور والطرق الی الله بعدد انفاس الخلایق
سرّنش بقنجه شرایع مختلفه ثابته در پس سمک مسماسی وجه خاصی ایله
سالک ومطلوب حیقی قی یه وصلته مالک اولور بعده عیسینک امته شریعت
خاصه اوزرینه عبادته امر اتدوکی کلیة مز بوره بحضور و یرمز شرب علیسویه
خاصنک وجودی اثبات مطلوبده کنایتر ایدر پس مثلا جامینک شرحنده
اولان اعتراضی مندفع اولور **قوله** ولم یخص اسما خاصا دون اسم بل جاء بالاسم
الجامع للکل دخی اسم خاصی ذکر ایدوب مثلا ان اعبدوا الرحمن دیمدی بلکه
جامع جمیع اسما اولان اسم ذاتی ذکر اتدی ثم قال له ربی وربکم معلوم ان نسبة
الحموجود بالربوبیة لیست عین نسبة الی موجود اخر بعده عیسی اسم الهی

مثلا جامینک اعتراضنده
عبارهٔ شریف بوردکه ذکر
اولنور وحملا لشرایع علی
الشرایع المختلف الی یحدثه
للانبیاء ان عیسی ثانی
امته بالعبادة علی شریعته
خاصة انتهی
مسلا

اضافة ایله تفصیل ایدوب بنم دیم وسنك دیکوز دیدی وحالا بو معنا معلوم
که اسم دیك. بر موجوده نسبتی موجود اخره نسبتنك عینی دکلدر غیریده زیرا هر
بری بر اسم خاصك مظهریدر که انکله مربا اولور قوله فلذلك فصل بقوله ربی وربکم
بالکنایتین کنایة المتکلم وکنایة المخاطب وبو اجلدندر عیسی م اجمال سابقی اضافة
ایله تفصیل ایدوب ربی وربکم دیدی. وبنده کنایة مخاطبین. بر نده متکلم ایله زیرا
تعدد مظاهر ایله بالضرورة تعدد مضاف قتضا ایدر قوله الامامر تخیه فاثبت
نفسه وسوی عبودیته اذ لایتوخز الامامر بتصور منه الامتثال وان لم یفعل بعد
مصنف الامامرتی قولنی لسان عیسیدن اعاده اتدی مقام عبودیته متعلق
اوله ایدی تکریر وتقریر مصلحتی ایچون پس عیسی مامورا اولدوغی حالده بعد النفی
اثبات اتدی اکرچه فی نفس الامر ثابت اولان حضرت عیسانك عبودیتندن غیری
دکل ایدی زیرا اندن امتثال امر متصور اولمیان کمسه بر امر ایله مامور اولماز عبودیة
ایسه ممتثل امر اولمق شاننددر اولنلر ندر اکرچه امتثال امر فعله دخی کلمز ایسه
قوله ولما کان الامر ینزل بحکم المراتب ینصبغ کل من ظهر فی مرتبته فاتماعما یعطیه
حقیقة تلك المراتب وقتاکه اهل مراتب متصف ومستعد اولدوغی حال وشان
انلره سبب حکم مراتب ایله نزول وفیضان ایدر اولدی بو اجلدندر که هر مرتبه ده
ظاهر ومتعین اولان موجود ممکن کرکن اول مرتبه حق اولسون کرك باطل مرتبهٔ مذکوره
نك حقیقتی اعطا اتدوکی لونله متلون اولور یعنی مرتبه حاکم اولور وصاحب مرتبه
محکوم علیه اولور پس قول مشهور در که سالب مراتب جانب زندقه والحاد وعدم
رعایت شرایط باعث کفر وعناد اوله مصرع کر فهم مراتب نه کنی زندیقی قوله فمرتبة
المأمور لها حکم یظهر فی کل مامور ومرتبة الامر فاحکم بید وفی کل امر بیس مرتبه مامور
به ایچون بر حکم ایدر دیکه هر مامورده ظاهر اولور وحکم من بورا نقیاد امر وطاعة

حکم

حكم واجابة دعادر بو شرط ايله كه مأموراولان امر ايجادى ايله مأموراوله يا
ايجادى وايجابى معيتله اولا اما قجن يالكز امر ايجابى ايله مأموراولسه مأمور مزبور
حقيقتده مأموراولمز زيرا امر اونسه اثر امر ظاهراولمز بعده قول من بور عبداولدوغى
حالده درامّا مأمور رب اولسه مأموريتى ظاهراولماز مكردعاء عبد لساناً استعداده
اوله كه اثر طلب ظهود بوله وكذلك مرتبهٔ امريه ايجون دخى حكم ثابتدركه هرامرده ظاهر
اولور **قوله** فيقول الحق الصلوة فهو الامر والمكلف والمأمور العبد ويقول العبد رب
اغفرلى فهو الامر المامور فما يطلب الحق من العبد بامره فهو بعينه ما يطلب الحق من الحق
بامره يس حق سبحانه وتعالى مثلا عبادته اقامة صلوة ايدك ديو امر ايدر يس فى
الحقيقه آمر مكلف بكسر اللام حق تعالى اولور ومكلّف مأمور عبد اولور ومثلا عبد
لسان استعداد له يارب بكا مغفرت ايله ديو دعا ايدر يس بو صورتده عبد داعى
امر حق مأمور اولور يس حقك عبددن امريله طلب ايتدوكى بعينه عبدك حقدن امرى
ودعاسى ايله طلب ايتدوكيدر ايكى سنده دخى امر من بور انقياد در **قوله** ولهذا كان كل
دعاء مجابا ولابد وان تأخر بعض المكلفين عن الاجابة ممن اقيم مخاطبا باقامة الصلوة
مثلا فلا يصلى فى وقت اخر ان كان ممكنا من ذلك فلابد من الاجابة ولو بالقصد وبو
اجلدندر يعنى مأموردن وامردن هربرسنك برحكمى اولدوغيجوندركه هردعاء حقيقى
مجاب بلكه هرامر حقيقى مطاع اولور زيرا شروط مقدور بر مقارنة بولور يس حصول
اجابتدن لابد دركه اكرجه متأخر ايسه ده فقدان شرط و وجود مانع سببى ايله
مثلا بعض مكلفين كبى كه مقام تكليفده اقامة صلوة ايله مخاطب اولنلردندر وقت
امر اقامة صلوة اتمزو امتثال امر تأخير ايدرب وقت مأخرده قيلور يس اكر مخاطب
مذكور وامتثال من بوره قادر ايسه كرو وقت مأموربه ده حصول اجابة امردن
لابد دريعنى اكرچه تأخر امتثال بالقصد والعمد ايسه ده قنده قالديكه غفلة

مثلا كورلمزمكه برشخص انسانى
ولايتده قضا ايله مولى اولمزدن
مقدم كلامى مسموع وامرونهى
مطاع اولمز اما بعد التوالى
حكم ظاهر اولور شخص مزبور
خود حالتين ده بيله موجود
وباقى در متغير اولمق مسلحه

ونسياناً ايله اوله **قوله** ثم قال وكنت عليهم ولم يقل على نفسه معهم كما قال
دنى وربكم شهيداً ما دمت فيهم لان الانبياء شهداء على اممهم ماداموا فيهم يعنى
حضرت عيسى بيوردیكه بنم امتم اوزرينه شهيد اولدوم مادامكه ايچلرنده بنى
وسمايه مرفوع اولمادم امتم ايله نفسنى مشهودية ده تشريك اتمدى سابقا ربو بيتده
تشريك اتدوكى كبى زيرا دنى وربكم تفصيلنده اضافة ونسبة ايله تكثير اولمدى
زيرا انبيا امتلرى اوزرينه شهيد در شهيد ايسه اسم حقدر انبيا خود مظاهر
اسما حقدر پس شهيد اولان اعيان انبيا ايله عين حق اولدى وعين عيسى مضمحل
مطلق قالدى پس بو تقديرجه كلام نفس عيسى ماده دن منخلع اولمق ايهام ايدر
تأمل اولونه **قوله** فلما توفيتنى كنت انت رقيبى اليك وحجبتهم عنى وحجبتى عنهم كنت انت
الرقيب عليهم توفيتنى قولنى مصنف رفعتنى ايله تفسير اتدى احتمال معنى موتى
دفع ايچون زيرا توفى معناى اماتده ظاهر درا اول وقتكه سن بنى جناب عزتكه
دفع ايدن سن وانلرى بندن وبنى انلردن محجوب قلدى سن انلرك اوزرينه رقيب ناظر سن
اولان سن معلوم اوله كه حيات عيسى عليه السلام اكرچه قرآن عظيمده وما قتلوه
وما صلبوه ولكن شبه لهم ايتنده منصوص در عنا وريدن معرا در لكن انى متوفيك
ايتنده لفظ توفيه ده بعض مفسرين خلافه سباع ظن ايدوب عامه نصارى
شبه سنه مبتلا اولمشلردر وبعض صوفيه ايتى تأويل ايدوب حتى بروحه فى مبت
بجسده ديمشلر اما بو تحقيق بعون النصير بو مقامده روحانيت شيخدن استمداد ايله
كشف على حاصل ايدوب قاعدهٔ حكمة وتصوف اوزره جمهور علما سنة نصرة واحاد
تعيينه عناية قلمشدر زيرا ايراد حكم وسيلهٔ شهود در حاصلى بودر كه نفس ناطقه
ايله مسمى اولان روح كه نفس منطبعه نك غيريدر وقلب ايله دخى تسميه اولنور كه
انك متوفيسى حق تعالى در يد قدرتى ايله اخذ ايدر زيرا نورانيتده ذات

حقه نسبت کامله سی وارددر بالذات اکا منجذب اولورامّا روح حیوانی که
نفس منطبعه دربعد حدوث البدن حادث اولمشدر اول واسطه ملك ایله
متوفی اولور زیرا ذات حقه قرب نسبتی یوقدر نسبتی جانب ملکه در قوای
ملکیه وقوای انسانیه نك بری برنه نسبتلری ظاهردر پس قرآن عظیمده
خبرویرلن توفی درکه ایکی موضعده بیله ذات حقه اسناد اولنمشدر بری سنده
کنایة متکلم ایله که انی متوفیك دربرسنده کنایة خطاب که فلما توفیتنی دردیس
قرآن عظیمده توفی ملکه اسناد اولنمادوغندن فهم اولنورکه عیسی علیه السّلام
بجسده وجسمانیته حی وزنده اولادرح حیوانی سی مقبوض اولمامغله بورادە تأمل بیورله
بعده کثیفك من حیث هو عالم لطیفه عروجنك شبهه سی دفعی اکوجه مقدوردن
ممکنه دن اولوب مخبر صادق خبرویرسی اعتقاد مؤمنده کافی در لکن امکاندن مراد امکان
عقلی صرفیدر یوخسه استعدادی میدر بیانه محتاجدر بعده بومدعایه دلیل عقلی
ایرادی قابلدرکه غایلهٔ وهم شکوك بالکلیه زایل اوله دلیل بودرکه شیخ قدّس سرّه
فصوصده ذکر ایتدوکی حضرة عیسی ماء متوهم روحانیدن خلق اولنمشدرکه نفخ جبریلدن
حاصل اولان رطوبتدرکه ماء محقق مریمه ایصال ایله فی الحال تحقق کسب ایتمشدر
بوجمله ایله اصالة جانب فاعلده درقابلده دکلدر پس حکم جزء اغلبك اولجق
بقیهٔ کثافة که اکل وشربدن حاصل اولا اوقات عیسی علیه السّلام ریاضات ومجاهدات
ایله مرور وتمکین همت قلیله ایله زایل اولمق جائزدر عارفه تعین حاصل اتمکده بو
مرتبه کفایت ایدر وتقلید اهل ظاهردن خلاص بولور جهلهٔ عوام خود خدا اعتباردن
ساقطدر وبومعنا محقق ومشهوردرکه تعلق ارادهٔ الهیه کثافة لطافته مبدل
اولمق امر ممکندر خصوصا اجسامده اصل لطافتدر کثافت امر عرضی سیدر واشرقت
الارض بنور ربها حکمیجه بجوندن ظلمت نوره منتقل اولمیه ولطافت جانبی غلبه قلمیه

اکرچه شارح واردات سماویه مرحوم شیخ محیی الدین موصی ایدرحیات بدن عیسی یه
دلالت ایدن ایات مقطوعة الدلالة دکلدر عرقا احتمال الخلاف قطع اتمزدیزاوما قتلوه
وما صلبوه نفیندن قطع نظر ایله انی متوفیك تکلمنده فلما توفیتنی خطابنده ایکیسنده
بله توفیده معنای امانتر ظاهردر دیمك وتفسیر بغویدن نقل ایدرکه بعض مفسرین
توفیدن مراد موتدر دیمشلر الله اعلم شیخ صدرالدین قدس سره ایدر روح عیسی صلوات
الله علی نبینا وعلیه نفسنده وجسدنده ریاضتله غالبا ولدی ارضیدن غیر ارضه
تبدیل اتدی پس جسدی روحنه تابع اولوب جسدی بالکلیه ساقط الاعتبار اولدی
حضر والیاس کبی بونلرك بدن محسوسی خود مشهور ومتواتردر وحق بیوردرکه وما
قتلوه وما صلبوه ولکن شبه لهم ایتنك معناسی کانه میت بجسده فی احکام اعتباره
دیمکدر دیو بعضلر شیخ من بوردن شرح فصوصنده عیسویه ده بویله نقل ایدرکه جسم
کثیف ظلمانیدن حاصل اولان بدن حقیقتده وجوهریتنده جسم لطیف نورانی ایله مشترکلردر
مغایرتلری مرتبه حسبی ایله دردیر لکن احدهما فنا وزوال التعلق تمکدن لمزه تعلق لازم
کلمز مرتبه ده مغایرت کفایت ایدر پس جمهور متکلمین کبی بو دعوای واهی یه احتیاج قلمزکه
روحده برجوهر لطیفه ساریه جسمانیه اثبات ایدن صکره اول جسم لطیف نورانی ماده
اعضا اولان جسم کثیف ظلمانی یه ماهیة وحقیقت مغایردر دیرلر قوله فی غیر مادتی
بل فی موادهم یعنی بنم مادتمك غیری اولان جسمده بلکه امتمك اجسامنده تجلی
اتدوکوك حالده رقیب وناظر اولاسن ماده دن ناظر اولمق مقام فوقه اشارتدر
بغیر مادة ناظرا ولمق مقام جمعه اشارتدر بعده ماده دن رقیبا ولمق مقیت
معناسیندر حلول واتحاد دکلدر نته که کلام اهل حق بودر قوله اذا کنت بصرهم
الذی یقتضی المراقبة زیرا سن انلرك نور بصر بصیرتی سن مراقبهٔ نفوس وشهود
حقایق اقتضا ایدر قوله وشهود الانسان نفسه شهود الحق ایاه پس انساندن

نفسی

نفسنی شهودی بعینه حقك نفسنی شهودیدر لام عهدیه در مراد انسان کاملدر
وحق تعالی بصر انسانی کاملدر وصورة انسان کامل صورة حقدر ان الله خلق ادم
علی صورته او علی صورة الرحمن الحدیث قوله وجعله بالاسم الرقیب لانه جعل الشهود که
بعده عیسی علیه السلام اسم رقیب ایله مذکور قلدی نفسی ذکر اتدوکی کبی اسم شهید ایله
مذکور قلمادی زیرا حضرت عیسی شهودی نفسی ایچون اثبات اتمشدی وشهود عیسی علیه
السلام مادهٔ عیسویه ده بعینه شهود حق ولمشدی قوله فاراد ان یفصل بینه وبین
ربه پس دلدیکه نفسی ایله ربی ما بیننی جمعدن فرقا ایدوب تعبیر اسم وتوصیف وصف
ایله تعبیر قیلمغ ایله مثلا حقی رقیب ایله معبر ایدوب ونفسندن شهید ایله خبر ویرمك
کبی قوله حتی یعلم انه هو حتی معلوم اوله که عیسی تعین خاص ووجه عبودیتی ایله
فی الواقع عبد اولوب غیر حق اولدوغیچون زیرا جهة عبودیت جهة ربوبیتك غیریدر قوله
وان الحق هو الحق لکونه ربا تحقیقا وواقعا حق دخی حقدر عیسی دکلدر تعین ربوبیت
ایله متعین وجهة اطلاقا ایله قید عبودیتدن متخصص اولدوغیچون قوله فجاء لنفسه
بانه شهید وفی الحق بانه رقیب پس نفسی ایچون اسم شهید کتوروب حقده اسم رقیب
کتوردی حق ایله نفسی ما بیننی فرقا ایچون بعده اسم شهیدی نفسنه تخصیص بالذکر
اتدیکه جه فرق مزبور بالعکس دخی اولسه میسور ایدی زیرا انبیا علیهم السلام
شهداء اممدر قوله وقدمهم فی حق نفسه فقال علیهم شهیدا یعنی نفسی حقنده
امتنی نفسندن ذکرده تقدیم ایدوب علیهم شهیدا دیدی شهداء علیهم دیمدی
قوله ما دمت فیهم ایثارا لهم فی التقدم وادباء امتنی نفسی اوزرینه تقدیمه
محتاج قلمق ایچون نته که تواضع کملین وخلق انبیا وعالمین بونی اقتضا ایدر ومتی
ساتا امتدن مشهودیتده ممتاز اتما کیچون ومکالمهٔ حقده مراعاة ادب ایچون
قوله واخرهم عن الحق فی جانب الحق فی قوله الرقیب علیهم لما یستحقه الرب من التقدم

بالرتبه ودخی جانب حقده حقدن تأخیر ایدوب والرقیب علیهم ددی الرقیب دیمدی
زیرا دب ایچون تقدم بالرتبه ثابتدر وحقك رقابتنك انلره اختصاصی یوقدر
جمیع اممه علی السویه در تقدم ایسه اختصاص ایجاب ایدر ومورث خلل معنا اولور
قوله ثم اعلم ان الحق الرقیب الاسم الذی جعله عیسی علیه السلام لنفسه وهو الشهید
فی قوله علیهم شهیدا فقال وانت علی کل شیء شهید فجاء بکل للعموم وبشیء لانه
انکر النکرات وجاء بالاسم الشهید فهو الشهید علی کل مشهود بحسب ما یقتضیه
حقیقة ذلك المشهود بعده عیسی علیه السلام اندیکه حق رقیبا ایچون بر اسم حاصلدر که
عیسی علیه السلام اول اسمی نفسی ایچون اثبات قلدیکه اول اسم شهیددر که حقده
علیهم شهیدا قولنده مذکوردر پس عیسی وانت علی کل شیء شهید ددی زیرا انکر
نکرات واشمل شاملات کلدر ونفسنك شهادتی ایله حقك شهادتك تفرقه
ایچون زیرا حق تعالی جمیع مشهوداتك شهیدیدر حقایقی اقتضا اتدوکی اوزره
عیسی ایسه قوم خاصنه شهیددر فقط حاصل کلام دیمکدر اکرچه اسم شهید
حق ایچون ثابت اولدوغی کبی عیسی ایچون دخی ثابتدر لکن بین شهید وشهید
فرق فاحش وبعد واردرکه مزبور لفظ عام ونکره ایله تعبیر ضمننده بیان
وتقریر قلنمشدر زیرا شهادة عیسی زمان معینه ده قوم مخصوص معینه مقصور
ایدی اما شهادة حق جل وعلا جمیع مشهوداته شامل وعام وعامهٔ ازمنه ده
من الازل الی الابد ثابت وحاصلدر قوله فنبه علی ان الله تعالی هو الشهید علی قوم عیسی
علیه السلام حین قال وکنت علیهم شهیدا ما دمت فیهم فهی شهادة الحق تعالی فی مادة
عیسویة کما ثبت انه لسانه وسمعه وبصره پس عیسی علیه السلام قوانده تنبیه
اتدیکه حق تعالی قوم عیسی ع م اوزرینه شهید اوله وکنت علیهم شهیدا ما دمت فیهم
قولی ایله پس شهادة مزبوره حقك مادهٔ عیسویه دن شهادتی اولدیغنه که

قرب نوافلده حق تعالى عبدك لسانى وسمعى وبصرى اولدوغى كبى قوله ثم قال كلمة عيسوية
محمدية اما كونها عيسوية فانها قول عيسى باخبار الله عنه فى كتابه واما كونها محمدية
فلوقوعها من محمد عليه السلام بالمكان الذى وقعت منه فقام بها ليلة كاملة يقراها
ويرددها لم يعدل الى غيرها حتى طلع الفجر ان تعذبهم فانهم عبادك وان تغفر لهم فانك
انت العزيز الحكيم بعده عيسى نك كلمهٔ منبوره كه ان تعذبهم ايتيدر كاهى عيسى يه نسبت
ايدوب كلمهٔ عيسويه ديدى وكاه سرور انبيايه اضافت كلمهٔ محمديه ديدى
اما عيسى يه نسبتك وجهى كتاب الله لسان عيسى ده خبر ويرلماسى ايله ثابت اولدى
اما محمد عليه السلام اختصاصنك سببى نيز بو آية منبوره نازل اولدقده پيغمبر بوز
عليه السلام بر ليلهٔ كامله نايم اولمايوب طلوع فجره وارنجه بو آية كريمه استلذاذ
تكرير وتقرير ايله قائم اولدى ان تعذبهم فانهم عبادك وان تغفر لهم فانك انت العزيز
الحكيم اما سببا ستلذاذ وتكرير بحسب الذوق بودركه كلمهٔ منبوره بر كلمهٔ جامعه
دركه صفتى جمال وجلال ونقص وكمال انده مجملدر جمله دن عبده مناسب بعد وحجاب
خذلان ودير ملايم عفو وستر ايله بر واحسانده ونجه بونك امثالى كه بعد التأمل
نمايان اولدى قوله وهم ضمير الغايب كما ان هو ضمير الغايب كما قال هم الذين كفروا
بضمير الغايب فكان الغيب سترا لهم عما يراد بالمشهود الحاضر يعنى ان تعذبهم لفظنده
ضمير هم غائب ايجوندر نته كه قل هو الله ايتسنده دخى هو ضمير غايبدر ونته كه ضمير
غائب ايله هم الذين كفروا بيورلدى پس معناى غيب انلرى مشهود وحاضر ايله مراد
اولان حق ايدى لكن حجاب غيب وتعين ظلمانى ساتر اولمغين حقى دراكدن قاصر
اولديلر وحجب شخصيه مانع ادراك نور حق اولوب انجق مظاهر خلقيه بى كورديلر
حق ظاهر كورمديلر نظم اولاجلدن حق محسود اتديلر اقربا يكن جمله دن دور اتديلر
سد ايدوب نور حجابى كفر ايله ظاهر ايكن حقى مستور اتديلر معلوم اوله كه هم الذين

كفروا ايتنده كفر وغيبت متناسبًا اولد وغى كبى ان تعذبهم ايتنده دخى ستر وغيبت وتعذيب ومغفرت متلاءما ندرونته كه سبب تعذيب ومغفرت ساحهٔ قرب حضوردن احتجاب تعينات ايله دور اولمقدر كذلك محجوبلره كفر وعصيانًا ايله حكمة باعث وبادى نور بهجت وسروردن محجوب قلمقدر قوله فقال ان تعذبهم بضمير الغايب وهو عين الحجاب الذى هم فيه عين الحق بعده تعذيب ضمير غايب ميانندن بيان مناسبة شروع ايدوب ديدكه ان تعذبهم لفظنده كى ضمير غايب ايله مذكور اولمشلردر اولمعذبلرن عذابى عين حجابدركه حقدن انلرك سببى ايله محتجبلردركه عذاب اخروى دخى اول حجابك صورتى واقع اولور قوله فذكرهم الله تعالى قبل حضورهم يعنى عيسى عليه السلام انلرى الله ايچون مذكورين قيلدى وحق قاتنده وجود ذكرى لفظى ايله حاضرلدى حضور عينى لرندن مقدم حجاب تعينى لرنى ازاله وافنا ايله قوله حتى اذا حضروا تكون الخميرة قد تحكمت فى العجين فصيرته مثلها حتى اول وقتده كه حضور حقده حاضر وحق كلى اشياده مشاهد يعقادر اولالرحال حيوتلرنده اولان ذكر حق تذكر قيله لوبس وجود حق ايله مغفوردن ومستوردن ايدكلرك تحقيق ايدوب حق ايله فانى مطلق اولدقلرين بله لرحال حيوة لرنده مشار اليه فناء ذكرى خميرمايه فنا حقيقى ومادهٔ متحكمه استعداد جبلى لرى اولوبا خى اول حضور ذكرى استعدادلرن عين حضور حقيقى قيله امين قوله فانهم عبادك افراد ضمير خطابه متعلق اولان نكاتى بيانه شروع ايدوب ان تعذبهم شرطيه سنك جزاسك اعاده قيلدى قوله فافرد الخطاب للتوحيد الذى كانوا عليه پس ضمير كافايله خطابى مفرد قيلدى قوه عيسى نك اصل فطرتلرنده ثابت اولان توحيده بناء ايدوب اكرچه اول توحيده اكثريتك شعورى يوقايسه قوله ولا ذلة اعظم من ذلة العبد لانهم لا تصرف لهم فى انفسهم يعنى عباده ذلة عابده

دلالت

دلالة ایدر وحال بوکه ذله عبیدك اعظم ذلة اولمز زیرا نفسلرنده تصرف مستقله لری یوقدر ارادتلری ارادۀ سیدده ملحق وعین ارادتنده حقدر پس اذلاله احتیاجلری قلمز زیرا بوندن ادون ولحق مرتبه اولمز مکر مغفرت اولونه قوله فهم بحکم ما یریده سیدهم معناسی سابقا ذکر اولنمشدر قوله ولا شریك له فیهم فانه قال عبادك فافرد یعنی سید مذکورده عباد مذکور حقنده شریکی یوقدر زیرا افراد خطابا یدوب عبادك دیدی واحده اضافت ایتدی عبادکم دیمدی عدم شرکة وافرادی افاده ایتدی قوله والمراد بالعذاب اذلالهم ولا اذل منهم لکونه عبادا معناسی سابقا بیان اولنمشدی ویلنمشدی که ذلة عبیددن اعظم ذلة اولمیه قوله فذواتهم تقتضی انهم اذلاء پس بونلارك اذلا اولمه سن مقتضی اولان نفس ذاتلری در وذلة بونلره امر خارجی دکل ذاتیدر قوله فلا تذلهم فانك لا تذلهم بادون مما هم فیه من کونهم عبیدا پس یارب سن بونلری اذلالا ایتمزسن زیرا سن بونلری اذلالا ایتدوکك تقدیرجه قوللقدن اشغنه بر ذلة ایله دخی انه لا ذلا ایده مزسن پس بحسب الطبع والعقل مغفرت لازم کلمشدرکه بیوردر قوله وان تغفرلهم ای تسترهم عن ایقاع العذاب الذی یستحقونه بمخالفتهم ای یجعل لهم غفرا یسترهم عن ذلك ویمنعهم منه یعنی ای رب اکر انلره مغفرت ایدرسك وسبب مخالفتلری ایله مستحق اولدقلری عذابك ایقاعندن ستر ایدرسك یعنی انلرودن ایجون غفر قیلور ایسك فتح غین ایله غافر وساتر معناسنه اولدوغی کبی وبری مرده که ذلك لا ایقاعدن ساتر اولوب وایقاعی انلردن منع ایده قوله فانك انت العزیز الحکیم ای المنیع الحمی پس بو تقدیرا اوزرینه یاربسن بر ذات عزیزسن فلك حمایتنده ودائره قهر وسلطنتکده داخل ولاکه سلطان غلبه وقهرك ایله شاملدر که غیرا ایچون انده احتمال وجود شرکة یوقدر واولاحدیة حماسنده اشیا ممتلادر وها لکدر قوله وهذا الاسم بالعزیز وبو اسم عزیزی حق تعالی بر عبده اعطا ایتسه

يعنى بو اسم ايله انده تجلى قلسه حق معطى اسم معز ايله مسما اولور و عبده معطى له
اسم عزيز ايله تسميه قلنور زيرا مظهر عزت اولور و عند الحق والخلق عزت و اكرام بولور
قوله فيكون منع الحمى عما يريد به المنتقم والمعذب من الانتقام والعذاب پس عبد
معطى له دخى منيع الحمى اولور يعنى منتقمك انتقامندن و معذبك عذابندن خلاص
بولور زيرا هركز غيرى انده تصرفه قادر اولماز نه برامرك امرينه مأمور و نه برحاكمك
حكمنه محكوم عليه اولور قوله وجاء بالفصل والعماد ايضا تأكيدا للبيان وليكون
الاية على مساق واحد فى قوله انك علام الغيوب وقوله كنت انت الرقيب عليهم
فجاء ايضا انك انت العزيز الحكيم يعنى اية سابقه ده كتوردوكى فصل و عماد كبى بونده
دخى فصل و عماد كتوردى تأكيد بيان ايچون و شان عيسى ده وارد اولان ايه لره
مساق واحد اوزرينه سوق اولنماغيچون انك انت و كنت انت كبى بعده انك انت
العزيز الحكيم دخى اول سؤال اوزرينه منسوج اولدى قوله فكان سؤالا عن النبى
عليه السلام والحاحا منه على دبر فى المسئلة ليلة الكاملة الى طلوع الفجر كان
يرددها طلبا للاجابة فلو سمع الاجابة فى اول سؤال ما كرر وكان الحق يعرض عليه
فصول ما استوجبوا به العذاب عرضا مفصلا فيقول له فى كل عوض و عين ان تعذبهم
فانهم عبادك وان تغفر لهم فانك انت العزيز الحكيم ضمير كان رسولدن سابقا
صادر اولان تردده عودة ايدركه و ترددها ضمننده مذكوردر يعنى نبى عليه
السلام ليلهٔ كامله تامّه ده ترديد سؤال والحاح مسئله ده ربنه توجهى تا فجر
مراد طالع و صبح اميد اجابة فالق اولنجه ايدى زيرا اكر سؤال اولده استماع اجابة
مراد قلسه مكرر واقع اولماز ايدى بعده شيخ قدس سره مقارعه حضرتى عليه
السلام مقام تفصيلدن بيان ايدوب بيوردركه سبب تكرار و تردد حضرت حق
سبحانه و تعالى امتك جزئيات ذنوب و معاصى سنى و موجبات اولان افراد

عذابنى

عذابنی ومجازاتنی حضرت رسولنه کرة بعد کرة ومرة بعد مرة عرض مفصل ایله عرض
اتکده هر عرضك وهر عینك مقابله سنده خطاب نوعی وخطاب شخصی ایله خطاب
اتمه سیندر پس حضرت پیغمبر دخی جناب خدایه هر عرضك مقابله سنده جواب
ویروب ان تعذبهم فانهم عبادك دیمه سیدر دیر بو مذکوردن حق تعالینك جزئیات
اموره علمنه اشارة وارددر نته که حدیث اخرده ربك عبدنه خطابنده اتعرف ذنب
کذا دیوب نوبنی فرادا فرادا عدا تمه سنده بو معنا ظاهردر بعده بو مقامده بین الکلامین
نوع مخالفة فهم اولنور بیانه محتاجدر اذهان قاصرینه نسبت ایله زیرا فلو سمع
الاجابة ماکوردن منفهم اولان سؤال واحد تکریردرکه معصیتده واحدنك عدم
عفوندن لازم کلور بعده وکان الحق یعرض علیه فصول قولندن فهم اولنان اسوله
متعدده متکثره درجزئیات معاصی منکره نك طلبلرندن حاصل اولور تأمل اولونه
قوله فلو رأی فی ذلك العرض ما یوجب تقدیم الحق وایثار جنابه لدعا علیهم
لا لهم یعنی نبی علیه السلام بو مقامده رحمت عباد طرفنده ایدی واکر احتمال
مغفرت اولماسه الله تعالی جانبین اختیار ایدوب ارادهٔ عفو ومغفرت
قلمایوب بلکه طلب قهر وانتقام ایدوب دعاء له یه دعاء علیه ترجیه ایدردی
ایدی زیرا بهر حال رضاء رب ذو الجلال تقدم اقتضا ایدر دعاء عادقین
مرادی لسان استعداد ایله اسدر من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه حکمنجه مأذون
اولمادقلری امره شفیع اولمازلر قوله فاعرض علیهم الا ما استحقوبه ما تعطیه
هذه الایة من التسلیم لله والتفویض بعفو یعنی حق تعالی نبیسنه فصول مذکوره
عرض ایتدوکی امته عرضا تمدی الا امتك مستحق اولدقلری شئ اتدیکه ایتا اعطا
اتدوکی تسلیم لله وتفویض الامر لجنابه الشریفدر وتفویض عفو مذنبین
درا ما معنای تسلیم زیرا ان تعذبهم فانهم عبادك قولنه مشتملدر اما تفویض

زیرا تردید ثانی وان تغفرلهم بیورلمشدر بعده تصریح اولمادوغی زیرا اللهم اغفرلهم

دینلدوکی درفیقرایدودین تردید ثانیه فانك انت العزیز الحکیم تاکیدی ولمکه

وتقدیم ذکر عذابدن نصکره وقوع تردید تکرار زیاده یولماسه اثیك عفوه دلالتندن

طلب تعذیبه دلالتی اظهار ولوردی وارادهٔ قهرده ایثار جناب حقدنهم ولتود

دی الله اعلم قوله وقد ورد ان الحق تعالی اذا احب صوت عبده فی دعائه اخر

الاجابة عنه حتی یتکرر ذلك الدعاء منه حبا فیه لا اعراضا عنه ولذلك

جاء بالاسم الحکیم والحکیم هو الذی یضع الاشیاء فی مواضعها ولا یعدل بها عما

یقتضیه ویطلبه حقایقها بصفتها بعده تأخیر اجابت محض مقتضای عنایت الهیه

اولوب امارهٔ اعراض اولمادوغنه دلالتایدرکه حدیث بنویده حق سبحانه وتعالی

عبد داعینك صوت حسننده تلذذ ایتسه اجابت دعاسندن تأخیر ایدر دینلمش

تکریر دعا ایله اول صوت حسنی اصغا ایچوندر بودکلکه اهمال واعراض قصده ایده

اولدایچلدندرکه حق تعالی اسم حکیم ایله موسوم قلندی زیرا حکمت اشیایی

مواضعنه وضع ایدوب حد تعدندن تجاوز ومقتضای استعدادات حقایقنه

مخالفت ایتمهکدر دیرلر صفاتی ایله ملتبس ومخلوط اولدقلری حالده قوله

فالحکیم هو العلیم بالترتیب فکان صلی الله تعالی علیه وسلم یردده هذه الایة فهکذا

یتلوه والا فالسکوت اولی به یس حکیم دانا اولدرکه ترتیب حقایق اشیایه مبالغه

ایله عالم اوله زیرا نبی علیه السلام ایهٔ مذکورهٔ تکرار وتردد دنده الله دن علیم

وعظیم اوزرینه ثابت قدم ایدی یس امتدن هرکیم بوایتی تلاوه ایده کورکدرکه

وراثت ایله اول علم عظیم اوزرینه تلاوة ایده دکل ایسه سکوت اولیدر قل الخیر

والا فاسکت قوله وانا وفق الله عبدا الی نطق بامر ما فما دفعه الیه الا وقد

اراد اجابته فیه وقضاء حاجته یعنی حق تعالی مقام عبودیتده مستحق اولمش

وافناء ربوبية قلمش بر عبد صالحه اموردن بر امرك وحاجتك نطقنه وطلبنه
توفيق ويرسه اول توفيق ويرمزالا علم ازلی سنده دعاسنك اجابتنی وقضاء حاجتنی
مراد اندوكی اوزده ويرور محصل موفق وناطق ومعطی واخذ هب كندوذاتی اولور
اولا جلدن اجابة دعاده احتمال تخلف قلمز اقتدار نطقی توفيق ايله تعبير نكته سی
دخی بو ذكر اولنان در زيرا الله تعالی كاه اولور بر عبددن بر امرك طلبنه اقدام اقدار
ايدر وقدرت نطق ويرر لكن اجابة ا‌تمز زيرا ازلده ديله من پس استعداد حادثه كوره
توفيق اولور اما استعداد قديمه وعلم ازلی يه كوره توفيق اولمز محض سوق واقدار اولور
حاصل كلام اقدارك مراتبی واردر قدرة تامه واستعداد واستطاعة كامله كه مستجمع
جميع شرائط اولان البته مع الفعل اولور زيرا اجابة دعا بودر العارف بكفيه الاشارة

قوله فلا يستبطی اخذ ما يتضمنه ما وقوله وليشا بر مشابرة رسول الله صلی الله عليه
وسلم پس لايق بودر كه داعی حاجة اولان عبد صالح موفق اولدوغی دعاء ضمننده مضمون
اولان حاجتك تأخيرندن ملول اولمايوب رسول اللهك مواظبة وملازمتی كبی دعايه
ملازمة ايتسون وحصول مسئولك امر محقق بلسون قوله علی هذه الآية فی جميع احواله
حتی يسمع باذنه اوبسمعه جار ومجرور اولمشابرة رسوله متعلقدر ثانی ويشابر لفظنه
متعلقدر يعنی آية مذكوره يه كه ليلة معهودده واقع اولمشدر رسولك ملازمتی كبی
ملازمة قلسون جميع احوالكده ديمكدر يعنی تكرر ندن وصدقنده ولساننده لسان حق
ايتمكده حتی اجابة دعاسنی اذن جسمانی سی ايله اشده بجه يا اذن غيبيدر روحانيسی
ايله يعنی قلبی ايله استماع ايده بجه معلوم اوله كه بو محلده سمع جسمانی روحانيدن تقديم
تقديم اولندوغی شرفی اجليجون والا روحانی بالطبع مقدمدر زيرا مقارعه غيبيه اولا
روحه نازل اولور بعده قوای جسمانيه نزول ايدر نته كه قاضی بيضاوی تفسير سوره طه
ده نودی يا موسی ده بو معنايه اشارة ايدوب ديمشدر كه تلقی من ربه تلقيا روحانيا

ثم مثل ذلك الكلام لبدنه فانتقل الى حس المشترك **قوله** كيف شئت او كيفما سمعك الله
الاجابة فان حارك سؤال اللسان اسمعك بسمعك كيف مذكور حتى بسمع نك فيدى
وظرفيدر يعنى هر نه كيفيت ايله اولورسه اشيدرسن ياخود نه كيفيه ايله اسماع
ايدرسه سن دخى اول كيفيه ايله استماع ايدرسن پس اكر حق تعالى سؤال لسانى وجوارح
ايله مجازات ايدرسه سمع روحانى ايله وقالب غيبى ايله اشدرسن وكاه اولور
وقت لبيك اجابة تقديم اولنور لكن وجود مطلوب فعله كلمز وتاخير اولنوب
اسباب داعيه فص شيثيه ده مرورا تمشدر رجوع اولنه **فص حكمة رحمانية**
فى كلمة سليمانية رحمانيه كلمهٔ سليمانيه يه نسبتك وجهى وعلى حضرت سليمانك
عالمه عموم سلطنتيدر كه صفة رحمانك حكم عام وشاملدر سليمانك دخى ثقلين وجن
وانس وحوش وطيوردائره حكومتنده داخلدر **قوله** انه يعنى الكتاب من سليمان وانه
اى مضمونه بسم الله الرحمن الرحيم انه ضميرى كتاب مرسله راجعدر فتح سين ايله يعنى بو مكتوب
حضرت سليماندن وارد اولمشدر وبونك مراسلى كسر ايله سليماندر وبو مكتوبك مضمونى
بسم الله الرحمن الرحيم درنفس ومضمون مستطاب اسم الله ايله مصدردر اسم سليمان ايله
مصدر اولان مضمون مكتوب دكلدر حتى بعض اصحاب تفسير بيان اتدوكى علت مقتضا سيجه
اعتراض مشهور متوجه اولان كتابده ذكر اولنور **قوله** فاخذ بعض الناس فى تقديم
اسم سليمان على اسم الله تعالى ولم يكن كذلك وتكلموا فى ذلك بما لا ينبغى مما لا يليق
بمعرفة سليمان بربر پس بعض مفسرين تقديم اسم سليمانك وجه سليم بولماغه مباشرت
اتديلر حال بوكه اسم سليمان مضمون مكتوب دكل بلكه مقود بلقيس ايدى وشان
نبوته لايق اولماز معانى ارتكاب ايدوب اسم الله تقديم اولنماسنك وجهى قلوبده
استيلاء مهابتى سببى ايله بلقيسك حرقمزقندن صيانتدر ديدلر لكن بو معنا
حضرت سليمانك معرفة ربنه وعارف مقادير استعدادات اولماسنه بالجمله

مطلب حكمهٔ رحمانيه

منصب

منصب نبوة ناسزادر ننه كه بيوردر **قوله** وبلقيس تقول فيه اني القي الي كتاب كريم

اى يكرم عليها يعنى حالا كه بلقيس بنفسه شاذ كتابده حكايت وحواسى سنده اولان

ما لكينه روايت ايدوب ديركه تحقيقا بكا بو المقا اولنان كتاب كريم مكرم عليها

در يعنى كرامة شاننده وصفا تندندر پس احتمال مزق خرق بورا ده مرفوع اولور

بعده شيخ قدس سره مفسرينك بوراده منشاء خطابلرينه تنبيه ايدوب بيوردر **قوله**

وانما حملهم على ذلك ربما تمزيق كسرى كتاب رسول الله صلى الله عليه وسلم وما مزقه

حتى قرأه كله وعرف مضمونه يعنى قائلين مزبوريني بومعنايه حامل غالبا كسرى جاهلك

كتاب رسول الله تمزيقى واقع اولدى وكسرى مكتوب حضرتى مزقا تمدى الا مكتوب جمله

قراءت ايدوب وجميع معانيسنه معرفتدنصكره مزقاندى پس تمزيق كسراده تقديم

وتاخير اسمك مدخلى اولمادى بلكه محضا قبول ايمانه موفق اولندوغى اوزره انبيانك

استعدادات مدعوينه عارف اولماديلرايله حضرتك كسرى يه انهاء مكتوب اتماسنه

اعتراض متوجه اولماز ديرا عدم هداية نهايتى علم ازلى سبق اتمك انبيانك بحسب الظاهر

ايمانه دعوة اتمه لرينه مانع اولماز كروه انبيا جهة نبوتلريله تحت ظلال الخيمة نحن نحكم

بالظاهرده مستترلر وجهة ولايتلريايله والله يتولى السرائر نوردندن نوردندن وراى عرش

اعلاده منورلردر مقتضاى قدر وقضا برى برينه تعارض وتزاحم اتمزهر ممكنك برقدرى

ومرتبه سى وهر مرتبه نك برحكمى ومقتضاسى اولور حقايق اشيايه عارف اولانلر بيلور

قوله فكذلك كانت تفعل بلقيس لولم توفق لما وفقت له فلم تكن تحمى الكتاب عن الخرق

وبحرمة صاحبه لا لتقديم اسمه عليه السلام على اسم الله ولا تاخيره يعنى بلقيس

دخى كسرى كبى فاعل فعل تمزيق اولورايدى اكر توفيق اولندوغى فعله كه حماية مكتوب

سليمان عليه السلامدر موفق من عند الله اولمسه پس كتاب سليمانى مزق وحرقدن

حمايت ايلمز ايدى صاحبى سليمانك حرمتيچون نه اسمنك تقديم وتاخير لفظ تقدم لفظ

نفير ايدوردين بو محلده دخى
نحن نحكم بالظاهر والله يتولى
السرائر معامله سى انبيانك
شان معهودى ايدى
وعاده نظرى دينلسه اولمزمى
نته كه وراء صحيفده ذكى
اولنسه كركدر

يجمی نك فاعليدر ومفعوليدر كتاب قوله فاتی سليمان بالرحمتين رحمة الامتنان
ورحمة الوجوب اللسان هما الرحمن الرحيم پس سليمان عليه السلام بسمله ده ايتان
رحمتين قيلدی برسی رحمة امتنانيه دركه محض وهب سبحانه دن صادر اولور اكا نه
استعداد كلی ونه جزئی سبب اولور برسی دخی رحمة وجوبيه دركه حق تعالی انی
احد استعدادينی مقابله سنده قيلور ايله رحمتين كه برسی اسم رحمان مقتضاسيدر
اخری اسم رحيم تقاضاسی قوله فامتن بالرحمن واوجب بالرحيم پس اولا مقام فيض
اقدسده رحمة امتنانيه يعنی محض موهبة الهيه ايله بلا مقابله وعوض صور

مطلب فيض اقدس وفيض مقدس

استعداداته تجلا ايتدی بعده فيض مقدس سنده وجوبيه ايله رحمة امتنانيه

استعداداته تجلی

دن حاصل اولان استعدادات اقتضا ايتدوكی ايجاب قيلدی قوله وهذا الوجوب

اقتضاء استعدادات ايجاب قيلدی

من الامتنان وجوب مذكور دخی كورو مقتضيات امتنانددر زيرا حقك اوزرينه خارجدن
موجب يوقدر بلكه موجب نفسی اوزرينه كوركند ونفسيدر كتب على نفسه الرحمة
بو مدعايه دليلدر معلوم اوله كه انه من سليمان حكمنده بر نكته لطيفه واردركه
عين اغياردن مستوردر يعنی ضمير كتابه راجعدر وكتابدن مراد عالم شهادتدر
پس معنای آية سليمان مبداء كتابدر مظهر نور محمدی اولمه سی اعتباريله

مطلب مراد من الكتاب عالم شهادت

ديمك اوله كه رحمة امتنانيه مبداء اولدوغی بو مضمونه اشارتدر والله اعلم قوله
فدخل الرحيم فی الرحمن دخول تضمن پس رحيم تحت رحمنده داخل اولدی دخول
تضمن ايله بو معنايه كه هر اسم رحيم مقتضی اولدوغی اسم رحمان مقتضاتندن
بعض اولا زيرا نسبة عموم وخصوص معروفه بو راده مقصود كلدرنته كه
تعليل اتی الذكر بدن منفهم اولور قوله فانه كتب على نفسه الرحمة سبحانه وتعالی
يعنی زيرا حق تعالی نفسنك اوزرينه رحمة كتابت ايتدی رحمتك غيره كتابة ايتمدی
منزه وپاك اولدوغی حالده پس بعض مكتوبی رحمة وجوبيه دركتابك جمله سنه نسبة

جزءك كله نسبتی در یوخسه جزئینك كلیه نسبتی وخاصك عامه اضافتی كلدر

قوله لیكون ذلك للعبد بما ذكره الحق من الاعمال التی تأتی بها هذا العبد حقا

علی الله اوجبه له علی نفسه فیستحق بها هذه الرحمة اعنی رحمة الوجوب لفظ حقا منصوب خبر یكون در یعنی حقك عبادایجون نفسی اوزرینه بو رحمتی واجب قلماسی محض امتنان در زیرا حق تعالی عبدك عملی مقابله سنده رحمتی نفسنه انوك ایجون واجب قلدیكه عبدك دخی حق اوزرینه عملی مقابله سنده حق مجازی ثابت اوله و بولنه معامله ایله مرتكب عمل ومنا ولا طاعة اولا پس بو دخی تامل و لنسه حقك عبد اوزرینه رحمتا امتنان در زیرا سید عبیدنه مقابله طاعته لجو عوض ویرمكه قادر ایكن لجو ویرمك محض لطف وامتنان وعین احسان دكلیدر قوله

ومن كان من العبید بهذه المثابة فانه یعلم من هو العامل منه والعمل مقسم علی ثمانیة

اعضاء من الانسان وقد اخبر الحق تعالی انه هویته وعین كل عضو منها فلم یكن

العامل غیر الحق والصورة للعبد والهویة مندرجة فیه ای فی الاسم لا غیر وهركه عبیدون بو مثابه ده اولا یعنی حق تعالی نفسنه مقابله سنده رحمتا ایجاب ایتدوكی اعمالی اتیانه قادر اولا البته اول عبد صاحب قلب نورانی اولور وسر حشیمه عمل كیمدر بیلور یعنی اعضای عملدن عامل عمل اولان بلكه اعضای عملده فایض عمل وفاعل حقیقی اولان كم ایدوكن كوره یعنی فی الحقیقه ذات حق ایدوكن ادراك ایده زیرا عمل انساندن اعضای ثمانیه اوزرینه تقسیم اولنمشدر كه یدان ورجلان وسمع وبصر وجبهه ولساندر وحق تعالی جود حدیث قرب نوافلده بزه خبر ویرمشدر كه ذات تعالی سی نزده هویتا اعضادر پس عامل بحسب المعنی حق دادر وعبد صورة هویدادر زیرا هویة حق مظهری اولان اسم عبد ده مندرجه در مطلقك مقیده اندراجی كبی حاشا كه حالك محلده اندراجی كبی دكلدر بعده من العامل دیوب عضوندن من ایله تعبیرك

یدین ایله عمل وضوء رجلین ایله قیام صلوة سمع ایله سماع كلام الله بصیر ایله مشاهده لسان ایله قراءت قران وثنا جبهه ایله عمل سجود حاصل اولور

مطلقك مقیده اندراجی كبی حالك محلده اندراجی كبی دكلدر

وجهی ذوی العقولدن دکلدر یکن مظهر عمل حق اولمادیغی ذوی العقول منزله‌سنه تنزیل

اولدوغی دردر قوله لانه تعالى عين ما ظهر وسمى خلقا وبركا الاسم الظاهر والاخر للعبد

وبكونه لم يكن ثم كان ويتوقف ظهوره عليه وصدور العمل منه كان الاسم الباطن والاول

زیرا حق سبحانه وتعالى هرشیده ظاهر اولوب وخلق ایله مسمی اولان اشیانك عینی در

زیرا صور موجودات نفس رحمانی وجوددر وجود عین حقدر پس حق تعالی وتقدس

صور اشیا ایله ظاهر اولمشدر وخلق ایله مسمی قلنمشدر پس اسم ظاهرك دخی مرتبه‌سی

وکمیتی بونکله متعین اولمشدر نته که اسم اخر دخی حق ایچون ثابتا اولمق حقك صورة

عبدده ظاهر ومتبین اولماسندن ومسبوق بالعدم اولوب بعده وجود ایله مشرف

قلنماسندندر بعده حقك مظاهر عبیده ظهورینك وحقدن اعمال صدورینك

عبده توقفی سببی ایله اسم باطن باطن واسم اول حاصل اولدی لف ونشر مرتبا اولمق

اوزره زیرا حقك ظهوری عبده موقوفا ولمقدن خواسم باطن ایله مسمی اولدی

وحقك عملی عبددن صادر اولمق عبده موقوفا ولمق سببی ایله حق صورة عبدده آخر

اول ایله مسمی ومبداء اشیا اولدی نظم حق دیدی اول که دیه اول واخر حقدر صورة

خلقده هب باطن وظاهر حقدر حق ندر ضمن مقیدده وجود مطلق حق دیوب حق

اشیدر سامع وناظر حقدر قوله فاذا رايت الخلق رايت الاول والاخر والظاهر

والباطن یعنی کلام سابقه عارفا ولان خلقی کوردکده معنای اوله انتقال ایدر

زیرا نسب زمانیه دن اول صادر اولان نسبة بوددر مقابلی اخردر ظاهر وباطن

دخی بویله‌در نته که کلام سابق بوددر قوله وهذه معرفة لا تغيب عنها سليمان عليه

السلام بل هي من الملك الذي لا ينبغي لاحد من بعده يعني الظهورية في عالم الشهادة

یعنی معرفت مذکوره بر معرفتدر که سلیمان کبی نبی کاملدن ثابت ومتخلف اولماز بلکه

بر لباس ملك ذکر بوکا مخصوصدر بوندن صکره کلامی ابنیانك قامته راست

کلمی

کلمز یعنی ملك مز بورك موطن شهادتده ظهوری غیریلره ویرلمز دیمکدر زیرا
نفس ملك ویرلمك جائزدرنته که بیوررد **قوله** فقداوتی محمد صلی الله علیه وسلم ما
اوتی سلیمان ولکنه ما ظهر بر پس تحقیقا سلیمان علیه السلامه ویرلن ملك و تصرف
بکماله محمد علیه السلامه ویرلدی لکن بونلری حضرت سلیمان کبی اظهار دیله مقید
اولمدی زیرا مأمور اولمدی **قوله** فمکنه الله تعالی تمکین قهر من العفریت الذی
جاءه باللیل لیضل فهم یأخذه وربطه بساریة من سوار المسجد حتی یصبح مربوطا
بها فیتلعب بر ولدان المدینه فذکر دعوة سلیمان علیه السلام فرده الله تعالی خاسئا
پس محمد علیه السلام حق تعالی قهر عفریته قدرة ویردی انجلین عفریت که حضرته
برکیجه کلوب اضلال ایچون حضرته دخی اخذ ترهمت و مسجد عمودلرینك برینه اولـ
شیطان ملعونی بغلدی قصد اتدیکه صباح اولنجه باغلوطوره وصبیان مدینه بن
ملعبه اولا لکن حضرت سلیمانك رب هب لی ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی دعاسنی
تذکر ایدوب تأدبا عفریتدن فارغ اولدی پس حق تعالی شیطانی بودی بنی
سنك ظلالته طفردن محروم اولدوغی حالده اطلاق اتدی **قوله** فلم یظهر صلی الله
علیه وسلم بما اقدر علیه فظهر بذلك سلیمان پس بزم بینموز اقدار اولندوغی
تصرف عفریتی اظهار قلمادی سلیمان اظهار قلدی زیرا ایکیسی دخی مأمون
ایدی بری نفیه بری اثباته **قوله** ثم قوله ملکا فلم یعم فعلمنا انه یرید ملکا ما
لفظ ملکا دعاده نکرة ایراد اولنوب اداة استغراقدن عاری اولدی پس عام
اولمدی پس معلوم اولدیکه سلیمان علیه السلامك املاکی بر ملك منکرا ستدی
مجموع املاکی استدی **قوله** ورایناه قد شورك فی کل جزء من الملك الذی اعطاه الله
تعالی فعلمنا انه ما اختص الا بالمجموع من ذلك حالاکه بز مشاهده اتدك که حق تعالی
ویردوکی ملکلك هر جزء نده غیر مشارك اولدی پس معلوممز اولدیکه ملك مشار الیه

سلیمان فرد مجموعه مختص اولدی زیرا مجموع دخی تشخص مجموعیه ایله افراد ملکدن بر فرد معین

در **قوله** و بحدیث العفریت انه ما اختص الا بالظهور وقد یختص بالمجموع والظهور حدیث

عفریت ایله معلوم اولدیکه سلیمان ظهور ملکه مختص قلندی یالکز وازا ولدیکه

نفس مجموع افراده مختص اولدی **قوله** ولم یقل صلی الله علیه وسلم فی حدیث العفریت

فامکننی الله منه لقلنا انه لما هم باخذه ذکره الله تعالی دعوة سلیمان علیه السلام لیعلم

انه لا یقدره والله علی اخذه فرده الله خاسئا فلما قال فامکننی منه علمنا ان الله قد

وهبه التصرف فیه ثم ان الله ذکره فتذکر دعوة سلیمان علیه السلام فتادب معه

فعلمنا من هذا ان الذی لا ینبغی لاحد من الخلق بعد سلیمان علیه السلام الظهور بذلک

فی العموم واکر حضرت محمد علیه الصلاة والسلام حدیث عفریتده فامکننی الله منه دیمسه

بز بویله ظن ایدردک که وقتا که نبی علیه السلام اخذ عفریته ایتدی ایسه الله تعالی

دعوة سلیمانی تذکیر ایتدی تا که الله تعالی کندویه اخذ عفریته قدرة ویرمدوکن معلوم

ایده پس الله تعالی عفریتی خاسئا و ذلیلا رد ایده پس وقتا که فامکننی الله دیوب الهلک

قدرة ویردوکن صریحا ذکر ایتدی ایسه بلدک که الله تعالی نبیسنه تصرف کامل

ویردی عفریتی بغلادی بعده دعوة سلیمانی حق تعالی تذکیر ایتدکده اولدخی تذکر

ایدوب ادبه رعایت ایتدی پس بو مذکورده معلوم اولدیکه سلیمان دن غیره

غیره لایق اولمیان ملک موهوب که سلیمانه مختص ایدی عامه ایچون اظهار ملک

وتصرف ایتمش یوخسه نفس ملک دکل ایمشکه نفس ملک اولا یدی محمد علیه السلام

ویرلمیا ایدی **قوله** ولیس غرضنا من هذه المسئلة الا الکلام والتنبیه علی الرحمتین

اللتین ذکرهما سلیمان علیه السلام فی الاسمین اللذین تفسیرهما باللسان العربی الرحمن

الرحیم وبزم بو مسئله مذکورده بالذات والاصالة مقصودمز ضمنده اکرچه بالفرض

ما بینه بعض کلام اخر تخلل ایتدی ایسه دکلدر الا معنای رحمتنه تنبیه درکه سلیمان

اندی بر اسم ایله ذکر اتدی که لسان عربده تعبیر و تفسیر رحمان و رحیم دردیر سلیمان
علیه السلام لسان عرب ایله تکلم ایدنلردن کلدن **قوله** فقید رحمة الوجوب والطلق رحمة
الامتنان فی قوله ورحمتی وسعت کل شیء حتی وسعت الاسماء الالهیة اعنی حقایق النسب پس
حق تعالی رحمتی وجوبی که معنای رحیمدر وجوب ایله وجزای عمل ایله تعبیر اتدی
ورحمة امتنانی مقابله عملدن مطلق قلدیکه ورحمتی وسعت کل شیء قولنده مذکوردر
وجمیع اسماء الهیه که حقایق نسبیه شامل اولدی **قوله** فامتن علیها بناء فنحن نتیجة
رحمة الامتنان بالاسماء الالهیة والنسب الربانیة پس حق تعالی حقایق نسبیه اوزرینه
بز مله منت اتدی زیرا حقایق ثابته یه مظاهر اثار اولدق پس بو سبب ایله اسماء الهیه
ونسب رحمانیه یه متعلق اولان رحمة امتنانک بز نتیجه سی بولندق **قوله** ثم اوجبها
علی نفسه بظهورنا لنا بعده رحمتی نفسی اوزرینه ایجاب اتدی بزم نفسمزده ظهوری
سببی ایله ونفسمزی معرفتمز جهتی ایله یعنی بزم حقایقمز اقتضای ظهور اتمسه
حق مستور قالور ایدی پس حق تعالی بزم هویتمز اولدی مظهریتمز سبب قلندی ومعرفة
نفسمز معرفة ذاتنه علة اولدی **قوله بالنظم** احسن فی المنطق من حبه من عرف النفس
عرف ربه واعلمنا انه هویتنا لنعلم انه ما اوجبها علی نفسه الا لنفسه فما خرجت
الرحمة عنه تعالی فعلی ما امتن وما ثمه الا هو ورحمی حق بزم هویتمز وحقیقتمز
اولدوغن بزه بلدردیکه وهو السمیع البصیر دیدی پس حق ایچون چونکه جوارح ثابت
دکل لازم اولدیکه حق ایچون جوارحموز حقده جوارح اوله بزه بو علم حاصل اولمایچون
که حق تعالی رحمتی اوزرینه ایجاب اتمدی الا نفسی خاصی ایچون ایجاب اتدی پس رحمة
هرگز حقدن خارج اولمدی زیرا خارجده حقدن غیری شیء بولمادی پس مادامکه
لسان وحدة ونطق معرفة غالبا ولا عارفها سوی حقیقی سالبا ولور اماکه
لسان کثرة وتشبیه اغاز ابتسه مراتب صفات امکانیه ایله وجوه حقایق تسویه

قلنورنته كه قابل بيوردر قوله الا انه لابد من حكم لسان التفصيل لما ظهر من تفاضل
الخلق في العموم الا كه حكم مقال لسان اجمالدن صكره سبيل حكم لسان مقام تفصيل
ايجون در زيرا علوم وصنايعده صفات طبايع خلق تفاوت طبقات استعدادات
ايجاب ايدر مثلا علمده زيد عمرودن مقدم وصنعتده كتابتده عمرو زيددن مقدم عمرو زيددن
اكمل واتم اولور قوله مع احدية العين بوندن بري ايله مظهريتده بيله ظاهر اولان
عين واحد وذات منفرددر قوله ومعناه مثل معنى نقص تعلق الارادة عن تعلق
العلم يعني علومده تفاضل خلقك معناسي صفات حقك نقصنده تفاوتي كبيدر مثلا
تعلق ارادتك تعلق علمدن نقص كبي زيرا علم تعلق ايتدوكنه اراده تعلق ايتمز قوله
فهذه مفاضلة في الصفات الالهية وكمال تعلق الارادة وفضله اودونها وزيادتها
على تعلق القدرة مذكور اولان مفاضله دركه صفات الهيه ميانندده جاريه در
وتعلق ارادتك خصوصا تعلق قدرة اوزرينه فضل وكمالني بياندر زيرا اولوركه
برشيئك عدميه اصليه اوزرينه ابقاسنه ارادة تعلق ايدر قدرته احتياج اولمز
زيرا قدرة برشيئك يا ايجادنه تعلق ايدر يا بعد الوجود اعدامنه تعلق ايدر عدم
اصلي اوزرينه ابقاسنه تعلق ايتمز قوله وكذلك السمع الالهي والبصر وجميع الاسما
الالهية على درجات متفاوت في تفاضل بعضها على بعض يعني سمع الهي وبصر الهي
ميانندده تفاضل حاصلدر زيرا بصرك قوة انكشافده سمع اوزرينه فضلي وزياده
سي واردر وكذلك جميع اسماء الالهية ده على عدد درجاتها بعضنك بعض اخرده
تفاوة تفضيليه سي ثابتدر وقتاكه مقصود اصلي بيان تفاضل بين الصفاتدر بيان
تفاضل بين الخلق اولديغي ايسه بيوردر قوله كذلك تفاضل ما ظهر في الخلق من
ان يقال هذا اعلم من هذا مع احدية العين جار الذكر اولان تفاضل كبيدر خلق
ميانندده ظاهر اولان تفاضل دخي مثلا فلان متكلم فلان فقيهدن افضلدر وفلان

منشيء

منشئ فلان کا نبدن اکمل ایدوکنه حکم اولنور بو جمله ایله جمیعیسنك هویتی ساریه
سی وعین جاریه سی واحد غیر معین در قوله وکما ان کل اسم الهی ما اذا قدمته سمیته
بجمیع الاسماء ونعته بها کذلك فیما ظهر من الخلق فیه اهلیته کل ما فضل به نه
که هر اسم الهی قنغی اسم اولورسه اولسون ذات الهی یی مشتمل اولوب وذات الهیتك
جمیعی اسماء باقیه ایله مسمی اولماغه صلاحیتی وقابلیتی وارد ر مظهری اولدوغی
ذات وهویت جمیعی صفات کونیه ایله اتصاف وارد ر اگرچه استعدادات جزئیه
لری حسبی ایله بعض مفضول وبعض فاضل در اما مفضولك دخی صفات فاضل
ایله متصف اولماغه اهلیة امکانیه سی وارد ر متضمن اولدوغی هویت ساریه
مطلقه حسبی ایله لکن امکان مذکور امکان عقلیدر استعدادی دکلدر زیرا اختصاص
مراتب ونسب حسبی ایله سرایف وخنایس ودعیه ونسایس برلو یونره ثابت
ومرتبلر در للشیخ قدس سره نظم کل شئ فیه یعنی کل شئ فتفطن او صرف الذهن
الی کثرة لا تتناهی عددا قد طوتها وحدة الواحد طی لمنشه هر شیده مفصلا عالم
مجمل ادمده ره مصور صور علم ازل کلده جز وجزده کل مهیا اولدی لخوده نتیجه
ویردی شکل اولد وله ای سالك جو نیره اسرار اله اسرار الهیه یه کیدر سرله راه
وادی سته جوی اشك اوراهك هادی با نك جرسی خلینك ناله واه قوله
فکل جزء من العالم مجموع العالم ای هو قابل الحقایق متفرقات العالم کله یعنی
جزء عالم قابل حقایق متصرفات کل عالمدر زیرا عالم کسر لاملة جزء وعالم فتح
لامله نفس مجموع عالمدر که لام لام تفصیلدر وعالمك هر حرفی هر جزوی حتی
وعالم ونا طقدر اول اجلدندرکه کلام مخبر صادق که مفتتح کتاب رب العالمین
در جمیع ذوی العقول ایله متسا قدر اما امر عجاب قابل نحن نحکم بالظاهر اولاندن
درکه بو مقوله مفصح الحقایق اولان الفاظك نعمة سابقه سی وحکمه بالغه سی

ایله متنعم ومغتنم اولمشلر وعقاید تقلیدیه لری قید وقلاده سنندن اعناق رجال
لرین منحل قلمشلردر والله در قول ما قل ودل شعر ونهج سبیل واضح لمن اهتدی ولکنما الا
هواء عمت فاعمت قوله فلا یقدح قولنا ان زیدا دون عمرو فی العالم فی ان یکون هویة
الحق عین زید وعمرو ویکون العلم فی عمرو واکمل منه فی زید کما تفاضلت الاسماء الالهیة
ولیست غیر الحق فهو تعالی من حیث هو عالم اعم فی التعلق من حیث ما هی مرید وقادر
وهو هو لیس غیره پس کوکه مظاهر خلقیه هویة سادیه ایله حالا سامع الذات
کبی ایسه بزم بین المظاهر بیان مفاضله ده زید عمرودن بحسب العالم دوندر دیو
دیدوکموز هویتک عین زید وعمرو اولمغه قادح ومانع اولماز دخی عمرده حاصل اولان
علم زیدده حاصل ولاندن اکمل اولور نته که اسماء الهیه متفاضله در ذاته
مغایرتی یوغ ایکن پس ذات حق تعالی عالم اولدوغی حیثیتدن اعمدر حال بوکه
هویتک ذاتیه حیثیتین حسبی ایله مختلفه اولماز اعم اولان عین اخص در غیریتی لازم
کلمز قوله فلا تعلمه یا ولی هنا هذا وتجهله هنا وتنفیه هنا وتثبته هنا الا ان
اثبته بالوجه الذی اثبت نفسه وتنفیه بالوجه الذی نفی نفسه کالایة الجامعة
للنفی والاثبات فی حقه حین قال لیس کمثله شیء فنفی وهو السمیع العلیم فاثبت
بصفة تعم کل سامع بصیر من حیوان وما ثمه الا حیوان پس ای بنم ولیم عادتم
حق تعالی نی جمیع مواطنده بر کوروب بیل ذنهار که مرتبهٔ اسماده اثبات ایته مکی
بر وجهله اثبات ایده سنکه حق تعالی نفسنی اول وجهله نفی ایتمش اوله نته که
شو لایة جامعه بین النفی والاثبات کبی که لیس کمثله شیء دیوب نفسدن
مثلی نفی ایتدی نفسی عین اشیا اولدوغیچون وهو السمیع البصیر دیدی نفسی بر صفة
ایله اثبات ایتدی که اول صفة جمیع سامع وبصیرا ولان حیوانات عامدر
نفس الامرده ایسه حیواندن غیری شیء یوقدر پس حق تعالی جمیع اشیایه عین

اولمق لازم كلور والا سميع وبصيرا شيايه منحصر اولمز قوله الا انه بطن فى الدنيا عن
ادراك بعض الناس وظهر فى الاخر لكل فانها هى الدار الحيوان اكرچه اشياى مزبورهنك
حيوة دنياده اعين محجوبيندن مستوردر اما اخرتده كه حجاب جهالة بعد صورى منكشف
اوله جميعى ناس حديد البصر اولوب حياة اشيايى ادراك ايدرلر پس دار الاخرتده دار
الحيوة درنته كه جوارح عباد نطقه كلوب اندوكى افعاله شاهد اولسه كركدر قال الله
تعالى فى الكتاب المكنون وتشهد ايديهم وارجلهم بما كانوا يكسبون قوله وكذلك الدنيا
الا ان حيوتها مستورة عن بعض العباد وليظهر الاختصاص والتفاضل بين عباد الله
بما يدركونه من حقايق العالم يعنى حقيقت حالده دنيا دخى دار حيواندر اما حيواتى نظر
اهل دنيادن مستوردر و بين عباد الله اختصاص وتفاضل بونك ايله مقدردركه اهل
اخرته بالفعل دنياده عشق طبيعتده افتاده ايكن نسيم رياض بوكشف الغطا ايله
مرفوع القناع اولوب نور يقين ايله حقايق عالمى ادراكه تمكنده اراغ ويقين
يانلرنده متفاوت اولمز قوله فمن عم ادراكه كان الحق فيه اظهر فى الحكم ممن ليس له ذلك
العموم پس هر عارفك كه فلك علم وعرفانى اوسع واعم اوله حق انده حكما اظهر واعرف
اولور دايره علمى اضيق اولاندن علمه نسبتا ايله پس عموم نور علم سبب ازدياد انكشاف
ذات حق ومعرفة صفات حق اولور قوله فلا تحجب بالتفاضل ولا تقول لا يصح كلام من
يقول ان الخلق هوية الحق بعد ما اريتك التفاضل فى الاسماء الالهية التى لا تشك
انت انها هى الحق ومدلولها المسمى بها ليس الا الله پس اى سالك راه معرفت زنهار
تفاضل خلايق سببى ايله افتادهٔ مطمورهٔ حجاب اولمه وحق هويت خلقا ولمق قولنده
ظلمة شبهه يه ارتكاب قلمه بن خود سكا بين الاسماء واقع اولان تفاضلى كوستردم
ومفاضله فن بوره ايله كورو اسما عين مسما ايدوكنده شك منعدم ومدلول مسما
ايدوكنده شك منعدم ومدلول مسماى اسما فى الحقيقه الهك غيرى دكل ايدوكنده

عقلك جازمدر قوله ثم انه كيف يقدم سليمان عليه السلام اسمه على اسم الله كما
زعموا وهو من جملة من اوجد ته الرحمة فلا بد ان يتقدم الرحمن الرحيم ليصح استناد المرحوم
بعده كلام معترضه ما بين ايدوكنه اشارة كلمه تأخير ايله تعبير ايدى وبيان مقصوده
شروع قلدى يعنى زعم اهل ظاهر مقصودى بجه مفسرا ولوركه سليمان صفة رحمة
ايجاديه ايله موجود وكمالات رحيميه ايله مسعود اولمشدر پس رحمن ورحيم بالطبع
سليماندن بولمشدر بو تقديرجه رحيم ورحمن وصفا دخى مقدم كركدر تاكه مرحومك
دخى وصفا انلره استنادى ثابت من وجه صحيح مسامحتا اوله قوله ومن حكمة بلقيس
وعلو علمها كونها لم تذكر من القى اليها الكتاب وما علمت ذلك الا لتعلم اصحابها ان لها
اتصالا الى امور لا يعلمون طريقها وهذا من التدبير الالهى فى الملك لانه اذا جهل طريق
الاخبار الواصلة للملك خاف اهل الدولة على انفسهم فى تصريفاتهم فلا يتصرفون
الا فى امر اذا وصل الى سلطانهم عنهم يأمنون غائلة ذلك التصرف فلو تعين لهم على يدى
من يصل الاخبار الى ملكهم فكانوا قولهم الى ولم يسم من القاه سياسية منها اورثه
الحذر منها فى اهل ملكها ومدبرها وبهذا استحقت التقديم عليهم حالا مذكور اولان
بلقيسك سليمانه وجه نسبتى ومراسله نك ومقتضاسى اولان اهتدا وهدايتنك
بيانيدركه بيوردعا دقك علو علمندن واحاطة حكمتندن بعضدركه ملقى كتاب ذكر
ايتمدى بو معامله دن مقصودى اصحاب بلمدوكى اسرار ملك وسلطنتى كندو عارف
ايدوكن اصحابنه اظهار ايتمك ايدى واقعا ملك وسلطنتده تدبيرات الهيه دندركه
مباشرين امور سلطنت اولنلر پادشاهنه واصل اولان جميع اخباره واقف ولامق
كركدر بلكه پادشاه مباشرين ملك ودود معرفتك ماوراسى اولان اسرار
سلطنته آگاه كركدركه هركز انلر ايچون اول حقايايى عليه يه شاهرا تاكه ناكاه
زواى مملكته خفايايى اموردن برامر صعب ظاهر اولوب انلردن استنطاق اتدكده انلر

بلقيس

جواب

جواب صحیحه مستحضر بولنمایوب سلیمان عالم انفسده فاق نطاق تصریفات امور
ملك ولان امر وعمال بلکه وکلاء مال ومنال حضرت بادشاهده تعریفاتد کلرنده
انونك غائله هائله سی ولاحتی سمع بادشاهه ایصال اخبار ایدن متجسسلره هزار
مصانعه وحیل بلکه غماز واشی لره رشا ایله سعی وعمل ایدرلر تا که بادشاه عاقل
کندولردن غافل اولوب نفسلرینه راحت وآسوده لق حاصل اوله پس بلقیسك
لفظ الحق‌نی مجهول ایردایدوب والقاء مکتوب ایدن سلیمانی ایدوکن قومنه بلدر
مدوکی مورث خوف وخذ وذیل فساد مضمر اولدی تا که بو وقتده عقل ایله قومنه
تقدم ایتدی ومستحق سلطنته اولدی ونته که کلام حمید رصدور الاحرار قبور
الاسرار فقیر ایدودین صدور الصدور دیغنی عن نقوش السطور یعنی صدر اعظم
اولنلرك سینه لری کتاب محو واثبات کبی جمیع علومه شامل واسرار کلیه کائنات
اندن حاصل بوجمله ایله نقش وسطوردن مستغنی وحروف صوتدن عالی کرکدر قوله
واما افضل العالم من الصنف الانسانی علی العالم من الجن باسرار التصریف وخواص
الاشیاء فمعلوم بالقدر الزمانی فان رجوع الطرف الی الناظر بما سرع من حرکه
الجسم فیما یتحرك فیه فان الزمان الذی یتحرك فیه البصر عین الزمان الذی
یتعلق لمبصره مع بعد المسافة بین الناظر والمنظور فان زمان فتح البصر زمان
تعلقه بفلك الکواکب الثابتة وزمان رجوعه طرفه الیه زمان عدم ادراکه
والقیام من مقام الانسان لیس کذلك ای لیس له هذه السرعة فکان آصف بن
برخیا عین العقل فی الزمن الواحد فراه فی ذلك الزمان بعینه مستقرا عنده لئلا یتخیل
انه ادرکه وهو فی مکانه من غیر انتقال ولم یکن عندنا باتحاد الزمان انتقال وانما
کان اعدام وایجاد بحیث لا یشعر بذلك الا من عرفه یعنی صنف انسانیدن اولان
عالمك فضلی وزیاده سی نوع جندن اسرار تصرفه وخواص اشیایه عالم اولنلر اوزرینه

قدر زمانی ایله معلومدر زیرا هر قنغسنك اینان عرشی قدر زمانی قل ایسه
اولا قصلدر زیرا عالم بشرکه اصف بن برخیادرانك کلا منده اتیان عرش بلقیس
ارتداد طرف ایله موقتدر که حضرت سلیمان قبل ان الیك طرفك دیدوکی قولیدر
پس شك یوقدر که طرفك ناظرینه رجوعی قائمك قیام مجلسنده اسرعدر کرك
حرکه بصردن مراد ابصارك مبصره تعلقی اولسون کرك ایسه انفتاح انطباق
جفتین اولسون اکرچه بصردن مبصره اولان حرکه نوریه وهمیه درامّا حرکه
جفنه حقیقه در بعده بو محلده مراد قاین طرفه انعین دن اقل اجزاء زماندر
زیرا بصر حرکه اندوکی زمان مبصره تعلق اندوکی زمانك عینیدر مع هذا
بین المنظور والناظر بعد مسافه امر ظاهر ایکن زیرا زمان فتح بصر وحرکه
نحو المبصر بعینه فلك ثوابته تعلقك و ادراکك زماندر بلکه انی ایتدد
ننه که زمان رجوع طرف دخی عین زمان ادراك اولدوغی کبی امّا انسانك مقا
قیامی که عالم جنك یعنی عفریتك سلیمانه ایتك قبل ان تقوم من مقامك دیدوکی
درانی الحرکه دکلدر بعده فقیر ایدودین شیخ قدس سره ناظرك نظرنی فلك ثوابته
تعلق ایله تمثیلك سببی حرکه ابصار رحمانیه محضه ایدوکن اظهاردرکه بویله
بعد مسافه ده بو تجلین سرعة حرکه جسمانیه هرکز متصور اولمازنه قدر جسم
لطیف اولسه پس قول اصف عملده قول عفریت دن اتم وعملده اعلم اولدی زیرا
قول و فعل ان واحده مصارف اولدی امّا قول عفریت بونك خلافنه ملابس
قیلدی زیرا فعلدن متخلف اولدی و قول عین فعل اولدوغیچوندرکه الله تعالی
انا اتیك حکایتندن صکره فعل اخره تعرض ایتمدین فلما راه مستقرا عنده دیدی بعده کلام
فلما راه یه حصر ایتمایوب مستقرا قیدی ایله مقید قلندوغی ادراك سلیمان علیه
عرش بلقیسی مکاننده ثابتا یکن رفع حجاب ما بین ایله بغیر انتقال ادراك

فیقرا ید ودین حرکت فلك دخی
مثلا قطبه قریب اولان دائره
مغارك قطبدن بعید اولان
دایره کبار نه حرکتده متساوی
کورنور قطع اتدکلری مسافه
لری قربا وبعدا فاحش
التفاوت ایکن بو سبب ایله
درکه عقلا سرنده متحیر
اولوب نیجه سی طفره یه قایل
ونیجه سی تفکیکه ذاهبلردر
امّا بو محلده بعینه تعاقب
اعدام وایجاد ملاحظه سی
ایله شبهه معروفه
مضمحل اولور عارف متأمل
شهودنه واصلدر بیون
لله العلی العظیم
منه

معناسنه

معنا سنه تخيلا ولنما سن ايجوندرحال بوكه اصحاب مكاشفه يعنى خلق جديده
عارفا ولانلر قاتنده انتقال من بورا تحاد زمان ايله اولمق امر محالدر زيرا ما تحت
قدرته داخلا ولان مقدورات ممكنه دن دكلدر ممتنعه در الله تعالى ممتنعه
قادردر زيرا انتقال حركة در حركة ايسه زماينده اجزاء مقداديه ايله تدريج
اقتضا ايدر الى الوقوع اولمازالى الحصول اولور پس عرش بلقيسك ولحدده
اعدام وايجادا ولنوب يعنى سبا ده موجود اولان صورتى اعدام وحضرت سليمان نزده
صورة جديد ايله ايجاد قلنديكه بو حيثيت ايله كه بو خلق جديده بو ناظرلرك شعورى
اولميه الا خلق جديده عارفا ولنلردن اولا قوله وهو قوله تعالى بل هم في لبس من خلق
جديد ولا يمضى عليهم وقت لا يرون فيه ما هم راؤن ضمير هو عدم شعوره عايددركه
لا يشعرونك مصدر مضمنى در و بونلرك عدم شعورى الله تعالى نك سزه قولك نزبود
دركه بيورر بل هم فى لبس من خلق جديد يعنى بلكه انلر هر انده خلق جديددن بر لبس
جديد اخذه موجودلردر اعدام وايجاد ايله وما ذلك على الله بعزيز بو خود الله
تعالى يه نسبة امر سهلدر و ممكندر نادر و متعذر دكلدر زيرا بونلرك او ذلرينه
وقتا فى مرورا تمزكه بونلر سابقا كوردكلرى لباسك وخلقتك مثلنى لاحقا كوردكلر
ميلور يراهر موجودك مثل لاحق موجودى مثل ما سبق معدومى عقبلر لكن رائى تبدل
متماثلينى حس ايده مزهوية اتصاليه كوردلر اعراض سيالة كبى نته كه اعراض من بوره
متصل متجدد الامثال وانا فانا انتقالا وزره اولماغك جريان ما انهار كبى اجزاسنك
اتصال كودنور خصوصا متكلمينك جواهر قائمين يذواتها ظن ايتدكلرى اشيانك
انتقالات امثاليه سى غايت بصوء او زره اولماغين ثابت و مستقر حس ولنور لكن
هر نفسده سرعة و بطؤده مراتب استعداديه سى حسبى ايله عدمدن بو قافله تجلى كلى
ظهور ايدوب كرو عالم عدم سفر تمكده در عدمينك ما بينى باغ وجود ديوار

وددين يابمش نوك خارعدمدن بستان شهادتده بتن ميوه لرك ذهب المشلى ازل يحتنى اشجار قدمدن وبو تجليات متكرره اسم ظاهر حكمى ايله معدومة الحدود والنهايات دراكرجه طرفين مز بودين دخى فى الحقيقه مراتب وجودك دردنيا طرفا ولدعالم مثال غيبا مكانى طرف ثانى عالم مثال غيب مجاليدر عدميتلرى عدم اضافيدر قوله فاذا كان كما ذكرناه فكان زمان عدمه اعنى عدم العرش من مكان عين وجوده من قبيل تجديد الخلق مع الانفاس ولا علم لاحد بهذا القدر يعنى عرشك سليمان قاتنده حصولى مذكور اولان اعدام وايجاد كبى اولدى ايسه پس عرشك مكاننده متعدم اولماسى حالى قرب سليمانده زمان وجودنك عينى اولدى هر نفسده بلكه هر انده بر خلق جديد كاين اولماغله كه هر دمده وجود سابق زايله مشابه بر وجود متجدد لاحق حاصل اوله لكن احاد ناسدن بر فرد بو تفاوت لطيفه مطلع اولامز بلكه وجود متجددى زائلك عينى صانور انفاس متجددهٔ رحمانيه ده اولان خلق جديد مماثلى خلق زائلدن فرق ايدهمز وترى الجبال تحسبها جامدة وهى تمر مر السحاب بمعنا سنه عقل جامدى ونفس خامدى ظفر بولماز قوله بل الانسان لا يشعر به من نفسه انه فى كل نفس لا يكون ثم يكون بلكه انسانك نفسه على علم حضورى وعلم وجدانى ايكن هر دمده اولمعدوم صكره موجود اولدوغين ادراك ايدهمز وجود اوك زايل ايله وجود ثانى عارضى بر كوردر قوله ولا تقل ثم تقتضى المهلة سؤال مقدردن جواب سؤال بودركه لفظ ثمنك مقتضاسى مهلة وتخلل زمان بين الوجود والعدمدر پس هر نفس واحدده وجود وعدم نجه اولور جواب ويردكه ثم مهلة اقتضا ايتمك حكم كلى دكلدر بلكه عند العرب بعض مواضعده تقدم رتبهٔ عاليه ايچون اولور نته كه بيوردر قوله فليس ذلك بصحيح وانما هى تقتضى

تقدم

تقدم الرتبه العالية عند العرب فى مواضع مخصوصة كقوله الشاعر كهز الردينى ثم
اضطرب وزمان الهز عين زمان اضطراب المهزوز بلا شك وقد جاء بثم ولا مهلة
يعنى شاعرك شعرنده زمان هز وتحريك رد ينينك حركة واضطراب رد ينيا ايله
معية اتصاليه سى واردر بينهماده مهلة تخللا ثم قوله وكذلك بتجديد الخلق مع
الانفاس زمان العدم فيه عين زمان وجود المثل كتجديد الاعراض فى دليل الاشاعرة
يعنى زمان هر ديتى عين زمان مهروزا ولدوغى كبيدر مثلا تجدد خلق مع الانفاس
دخى ذيرا انده دخى زمان عدم وزمان وجود مثل معية واتصالا وزره درنته كه
العرض لا يبقى زمانين مدعاسنك اثباتنده واردا ولان دليل اشاعره ده تجديد
اعراض بويله در يعنى محل جوهر واحدا وزرينه تعاقب امثال عرضيه ذاهب اولمشلردر
بر وجهله كه اشخاص عرضيه دن هر شخص ثانى شخص اوله مماثل موجود اوله وشخص اول
معدوم اوله انا فانا بويله تعاقب ثابت اوله لكن غلط حس ايله ناظرانى شخص واحد
مستمر ظن ايدرلر دائره شعله جواله كبى مثلا لكن شيخ جواهر واعراضك مجموعنك
تجددنه قايل اولور فقير كثير التقصير بو مقام بعون الله الملك العلام بويله منكشف
اولور كه وجود كه عين نفس رحماندر و تجليات ايجاديه مثلا نفس انسانى نوك نفس
المه سى مرتبه سنده در تجليات اعداميه نفس ويرمه سى مرتبه سنده اولدوغى كبى
برسى موجدات وبرسى ذات در حاصل كلام عالمى كندوده كندوى عالمده بيلن بو معناى
ذوق شهود ايله ذوق ايلر اما بزه كندوى بلن كرك كندوى كوردن كوكن تحقيق اخو شيخ
بدر الدين سماوى بو محلده اعتراض ايدركه بو كلام يعنى مصرع من بور ايله تمثيل
شيخك اتحادات قولنى مشعردر ذيرا ان هر رمح ان حركة واضطراب رمحه مغاير دكلدر
شارح خود سابقا بويله تقرير تمثيل ايدى كه زمانك برانده ايجادى وانلرنده
اعدام حاصل اوله وزمان انيه متجزى اوله لكن بحسب الظاهر ان وجود ان عدمه مغايردر

يعنى تجدد خلق مع الانفاسده دخى
معيتده زمان تحريك رمح ردينى
ايله نفس حركة رمح ردينى كبيدر
ردينى اسم رمحدر عرب زعم
ايدركه ردينه امراءه اوله رمح
اكا منسوب اوله جوهريه
بويله در مسلاسه

ولا يعني اكر مغاير اولمازسه وجودات كائنه الى ان الفناء اذا ولدى متحقق اولمق
لازم كلور زيرا هر وجودك عدم دخى ان واحدده مصادف اولمجاق وجود العدم دخى
اولا نده بو لونوروان فنايه وارنجه حال بويله اولور بو خود امر محال پس محالى متوجب
اولان دخى محال اولدر. بو وهمك دفعنده فقير ايدورين حركة بلقيسكه سابقا مذكور
اولدوغى اوزره اعدام وايجاد در تحت حيطهٔ زمانه نده داخل اولان حركة دكلدركه
حركات اجسامية ايله تقدير اولنه بلكه حركة روحانيه دريعنى قوة جسدانيه نك
حركتي دركه لطيف روح ايله كثيف جسم ميانده برزخ دريس حركه من بوده ظاهر
زمان ايله تقدير اولنمز بلكه باطن زمان ايله تقدير اولنوركه اندر نته كه مجرد
دخى لطيف برزخ دركه اكا روحانيه زمان ديرلر في الحقيقه اكرچه اندر اما متكلم
وحكيم ذدوكى ان دكلدركه جزء زمان مقدرا ولا و قبول تجزى وانقسام قيله
بلكه اندن مراد متصل واحد بر امر روحانيدركه طرفة العين ده فلك ثامنك كواكب
ثابته سنى روح باصره انسانيه اولان لطيف روحانيدر كوردكه اندر هركز نسبة
قرب وبعد تصور اولنمز قوله فان مسئلة حصول عرش بلقيس من اشكل المسايل
الا عند من عرف ما ذكرناه انفا فى قضيته زيرا مسئله حصول عرش بلقيس مسائل مشكله
دندر الا مكركه سابق الذكر اولان حكمة ايجاد واعدامه عارف اوله قاتنده مشكل
اولميه متخيل اوله نته كه محلنده مذكور اولدى قوله فلم يكن لاصف من الفضل فى
ذلك الا حصول التجديد فى مجلس سليمان عليه السلام پس حصول عرش بلقيس وعالم
اسرار تصريف اولان جنى نك اوزرينه اصفك ثابت اولان فضلى انجق مجلس سليمانده
تجديد عرش اولدى يا با مر الله فعل اصفك اوله يا صورة اصفده حقلك اولانكه
احيا واما نده دخى حال بويله در قوله فما قطع العرش مسافة ولا زويت له الارض
ولا خرقها لمن فهم ما ذكرناه پس اهالى ظاهره ديدوكى كبى نه عرش مسافه قطع ايدى

ونه ارض عرشینك طی اولندی ونه اصف رضی حقا اندی بزم دیدوکمز فهم ایدنلره
نسبة ایله قوله وکان ذلك علی یدی بعض سلیمان وحواشیه لیکون اعظم لسلیمان
فی نفوس الحاضرین من بلقیس واصحابها دخی اولو عظیم وتصرف قوی حضرة سلیماننك
اصحاب بلقیسدن حاضر اولنلرك نفوسنده اشد عظمة سبب اولمغیچون
ایدی قوله وسبب ذلك کون سلیمان هبة الله تعالی لداود علیهما السلام من قوله
تعالی ووهبنا لداود سلیمان والهبة عطاء المواهب بطریق الانعام لا بطریق الجزاء
الوفاق والاستحقاق یعنی سلیمان علیه السلامك بو تصرف عظیم ظهورنه سبب که
کندو والنده ما عدا اصحاب النزه دخی جاری اوله سلیمانك داود علیه السلامه
هبه طریق ایله اعطا اولنمدیغیدر ووهبنا لداود سلیمان بیوردلمشدر هبه خود
واهبدن بطریق الانعام وارد اولور جزای اعمال اولمق طریقی ایله اولمازکه موهوب
لهك اعمالنه موافق اوله یا استحقاق واستعدادی سندن لازم کله قوله فهو النعمة
السابقة والحجة البالغة والضربة الدامغة پس سلیمان علیه السلام داود علیه
السلامه بلکه جمیع عالمه نعمت کاینه ورحمت وافیه درکه اوله داودك دیننك
اتمام واکمالنا اتدی بعض امتنه اثار لطف ورحمتی ایصال ایتدی وحجة ظاهره درکه
عاقللره بو هاتله مطلوبلری منتج اولدی ومنکر دینه اولانکافرینك سیف صارم ایله
دبه لرن دلدی ودبه لدی قوله واما علمه ففهمناها سلیمان مع نقیض الحکم یعنی سلیماننك
فضیلت علمیه سنك تفصیلی بودرکه بو حضرت سلیمان نه هم نفسی حکومتی تفهیم وتعلیم
اتدك وهم داود حکمتك نقیضنی تعلیم اتدك بو ماده ده بر قومك غنمی بر شخصك
زرعن اکل اتدی خصمین داود علیه السلام مراجعت اتدکده داود غنمی صاحب زرعه
حکم اتدی بعده سلیمان علیه السلام حکومتی دقیق وعدل ایدوب اول غنمی اهل
حرثه حکم اتدی که حرثی اصلاح ایدوب اولکی مرتبه سنه ارجاع ایدهلر بعده

خصمین مالارینی بری بر برلرینه رد اتدیلر ایسه قوله وکلا اتاه الله حکما وعلما
وکان داود علیه السلام علما موفق اتاه الله وعلم سلیمان علم الله فی المسئلة دخی
داود وسلیمان دن هر بری سنه الله تعالی علم وحکمة ویردی لکن داوده من حیث الاجتهاد
ویردی اما سلیمانک علمی مختلف فیها ده بعینه علم الله در سلیمانه نسبتله اجتهادی
سی یوقدر قوله اذا کان هو الحاکم بلا واسطة فکان سلیمان ترجمان حق فی مقعد
صدق کما ان المجتهد المصیب بحکم الله الذی یحکم به الله فی المسئلة لو تولاها بنفسه
او بما یوحی بر لنسوله له اجران والمجتهد المخطی لهذا الحکم له اجر مع کونه علما وحکما
زیرا مظهر داودده دخی اکرچه حاکم حق ایدی لکن داود علیه السلام وساطتی ایله
ایدی اما مظهر سلیمانده حاکم وعالم بعینه حق ایدی سلیمان واسطه اعتبار اولنمدی
پس سلیمان مقعد صدقده ترجمان حق وسفیر محض مطلق اولدی بعده نته که حکم
قدیم حقه اصابت ایدن مجتهد ایچون مسئله ده حکمی مقابله سنده اکرچه حاکم حقیقی
حق ایسه ده ایکی اجر حاصلدر بری اجر اجتهاد بری اجر اصابت حکم قدیم معینه دن
مختلفا ولان مجتهد مخطی ایچون اجر واحد وارددر فقط که اجر اجتهاد در زیرا اجر
اجتهاد دخی امر حق ایله درنته که انی دخی دلیل شرعی ایجاب اتدوکی حسب ایله اول
دخی معتقد موجبی ایله عمل اولنماغه الیق درمادامکه دلیل اخر ایله خطاسی
ظاهر اولمیه اما دلیل خطاسن ایجاب اتسه موجبی ایله عمل اولنمز قوله فاعطیت
هذه الامة المحمدیة رتبه سلیمان ورتبهٔ داود علیهما السلام پس بو امة که محمد
امتیدر علیه الصلاة والسلام حق تعالی طرفندن اصابة حکمده رتبهٔ سلیمان
اعطا اولندی واجتهادده رتبهٔ داود اعطا اولندی قوله فما افضلها من امة
پس امة محمدیه عجب افضل امة اولدی قوله ولما رأت بلقیس عرشها مع علمها
ببعد المسافة واستحالة انتقاله فی تلک المدة عندها قالت کانه هو وصدقت مذکور

اولاجق كمال سليمانم وجه آخردن دلالة ايدركه وقتاكه بلقيس عرشى حضور سليمانده
كوردى ايسه بعد مسافه سببيله اول قدر مدة قليله ده عين عرشنك انتقالى محال
ايدوكن بيلوب بطريق التشبيه كانه هو ديدى يعنى بو عرش بنم عرشمه بكزر انجق ديدى
مغايرة مشعر عبارة ايله وحكمنده صادق اولدى **قوله** بما ذكرناه من تجديد الخلق
بالامثال وهو صدق الامر كما انك فى زمان التجديد عين ما انت فى الزمن الماضى
يعنى مذكور اولان تجديد خلق وايماده امثال سببى ايله نفس الامرده عرش اول
عرشدر بحسب الحقيقه وامر صادقدر نته كه زمان تجديده سنك عين زمان ماضيده
واقع اولان وجودك عينيدر **قوله** ثم ان من كمال سليمان التنبيه الذى ذكره فى الصرح
فقيل لها ادخلى الصرح وكان صرحا املس لا امت فيه من زجاج فلما راته حسبته
لجة اى ماء فكشفت عن ساقيها حتى لا يصيب الماء ثوبها فنبهها بذلك على ان عرشها
الذى رايته من هذا القبيل وهذا غاية الانصاف فانه اعلمها بذلك اصابتها فى
قولها كانه هو بعده سليمانك كمال علمندندر صرحده ذكر اتدوكى تنبيه فعلى كه
حال عرش حال صرح كبى ايدوكنه فعل صرح ايله اشارة اتديكه عرشك ايجاد
واعدامنده وجود ثانى وجود اوله مماثل اولدوغنى كبى صرح دخى غايت لطف
وصفاسندن مانك غيرى ايكن مايه مشابه اولدى پس فعل صرح مشير
اولديكه بلقيس كانه هو قولنده صادق وقولى واقعه مطابق اوله بعده چون
بلقيس صرحه دخول ايله مأمور اولدى حال بوكه صرح مذبور بر صرح املس
زجاجى ايديكه اوستنده پاى مكس ثابت اولمزدى واهل نظر سطحنده زره قدر
عوج ودرشى بولامزدى پس بلقيس صرح مزبورك شرح لطيفنى كوردوكى كبى ماء
صافى صاندى وكان ماء الجين ايجره ساق سيمين ثوبدن عارى قلدى تاكه دامن
پاكى اول ابا ايله تر اولميه واب دوى غارض عرضينه قطره جه ضرر كلميه وبالجمله

صرحك مايه مماثلتى سببيله عرشنده كوردوكى خرق عاده دخى بو قبيلدن ايدوكنه
بلقيس فى الحال متنبه ومتفطن اولدى الحق حضرت سليمان بو مقامده حكمة ونهاية وعدل
وانصاف سبيله سالك اولدى بسط بساط ملاطفة وتأليف طبع ايله عدم مجانسة
ونفرة غائله سن بالكليه رفع ايدوب تسخير قلب بلقيسه مالك اولدى بالضرورة
ايمانه تلقى بالقبول قلب بلقيسده استقرار وحصول بولدى اى عارف بسر وحدة
بلقيسده كشف ساق ايدن بلقيس دكل دست سليمان ايدى بلكه سليمان وبلقيسده
متصرف اولان يد رحمة ايدى اى طالب حقيقة حضرت داود ايله حكايت اوريا ويوسف
يعقوب ايله امراى عزيز زليخا ضعفاء عشاق امته فلله المثل الاعلى درهمان قنطرة مجاز
دن كذرا ما وراء نهره سفر كركدر اى عاشق معلوم اولا كه حضرة داود مظهر اسم
ودود اولمغله مبعوث ندر پس عشق ومحبة دخى كه صنعة اينسه سليمانه ملك موروث
بو نكته دندر كه نسبة سر محبة حضرة سليمان نبى كامل ايكن عشق وعاشق او بو نبيدن
صبى ما بالغه دى پس نشاء مهر ومحبة وعاقبة العاقبة بلقيس سباى كشف ساق
اسرار معرفته قابل اتدى لمنشئه هواى عشق طوت كل ترك ايله سلطانلق بولن بل كتوردن
تحتكى اوكرن سليمانلق يولن• كشف ساق معرفة قيل استناى بحر اولوب• صور عريتجبة دن
درويش عرفانلق يولن• سنده اولسون تائب عصيان اوللى نصح وپند• وار نصوح
وقتا ولوب كوستر بشمانلق يولن• مزاهده قلمه سئوال اسرار راه عشقده كل بروا•
ابداله صورا بدال خيرانلق يولن• وار بنم سروخرامانمدن اوكرن نو عيا• سمت ابد باى
وفا بالده دامانلق يولن قوله فقالت عند ذلك رب انى ظلمت نفسى واسلمت مع سليمان
اسلام سليمان لله رب العالمين فما انقادت لسليمان وانما انقادت لرب العالمين پس
بلقيس تنبيه مذكور ايله متنبه اولدقده كفر وشرك ايله نفسنه ظلم وعداوت
ايدوكنه معرفة حاصل ايدوب وحقده استدعاء معرفة قيلوب شاه راه دين

سليمانه سلوك ايدوب بلكه في الحقيقه سليمانى واسطهٔ معرفت بيلوب وبالذات
مالك يوم اولان رب العالمين حضرتنه مملوك اولدى زيرا سليمان جملهٔ عالمين دن
اولوب رب عالمين اولمادوغين اكلادى قوله فما تعبدت فى انقيادها كما لا يتقيد
الرسل فى اعتقادها فى الله يس بلقيس رب سليمانه انقيادنده مقيد اولمادى بلكه
رب مطلقه منقاد اولدى نته كه رسل وانبيا دخى هر برى رب مقيده نسبتا ولنمزلر رب
مطلقك رسل وانبياسيدر زيرا مراتب اسمايه عارفلردر مظهر خاصه تقيد اتمزلر
طريق ولايتدن باطنه نسبتلرى زياده در حتى دريچهٔ مظاهردن مطلقه دن
كوردلر اكرچه بنوتلرى حسبيله ظواهر شرايع ايله مقيدلردر قوله بخلاف
فرعون فانه قال رب موسى وهرون وان كان يلحق بهذا الانقياد البلقيس من وجه
ولكن لا يقوى قوتها فكانت افقه من فرعون فى الانقياد لله يعنى ايمان فرعون ايمان
بلقيسك خلافنه مالابسدركه رب موسى وهرون اضافتله تخصيص اتدى اكرچه
من وجه انقياد بلقيسه دخى ملحق قلنمق جائزدر زيرا رب موسى وهرون عين رب
العالميندر لكن ايمان بلقيسى قوتى كبى دكلدر پس بلقيس ايمانده فرعوندن افقه
دردر زيرا بلقيسك اثر انقيادى لفظله ومعنايه شامل اولدى فرعونك اولمايوب
تأويله محتمل اولدى بعده شيخ قول من بوريكه رب موسى وهروندر فرعون
استنادحقيقى ايله اسناد اتديكه مطلق متصرف كمالدر لكن اسناد مجازى كركدر
زيرا فرعون بو قولى صريحا قايل اولمامشدر قوله وكان فرعون تحت حكم الوقت
حيث قال آمنت بالذى آمنت به بنوا اسرائيل فخصص وانما خصص لما راى السحرة
قالوا فى ايمانهم بالله رب موسى وهرون يعنى فرعون زمانه سنك حكمنه مطيع
ومقتضاسنه تابع ايدى زيرا غرق وهلاكدن خوف نالك ايدى پس اكرچه
قولنده تخصيص اتدى لكن ايمانى قولى كبى دكل صحيح مطلق ايدى اما قوم سحره ارازك

ناسدن اولمه لری ایله تقلیددن محجوب تعبیر لفظنی تغییر قلدی اکرچه قولنك
دب موسی وهرون ایله مؤداسی برایدی قوله فکان اسلام بلقیس اسلام سلیمان
انه قالت اسلمت مع سلیمان فتبعته ومایمن شئ من العقاید الا ورث به معتقده ذلك
کما کنا نحن علی الصراط المستقیم الذی الرب تعالی علیه لکون نواصینا فی یده
ویستحیل مفارقتنا ایاه پس اسلام بلقیس دب مخصوص ایله مقید اولما مقده
اسلام کبی اولدی زیرا سلیمان ایله بله ایمان کتوردم ودعوای معینه قلدی حتی
سلیمانن عقایددن بر عقیده ذاهب اولمادی الا بلقیس دخی اکا ذاهب بولندی اول
مذهبه معتقد اولدوغی حالده نته که امة محمددن بز الله تعالی قاتنده ثابت
اولدوغی صراط مستقیم اوزره ذاهب وثابتوز وبزم نواصی حقا یقموزید قدرتنده
مقصود اولدوغیچون ویدندن مفارقت وتخلف ممتنع قلندوغیچون فقیر ایدورکه
سر توحید وذوق شهود ایله فرید اولنلر معنای تمثیلی مستحیل کوردیلر واعتقاد
بلقیسی عموما اعتقاد سلیمانه کبی قلمقده اجمالا وتفصیلا فرقنه محتاج اولمزلر قوله
فنحن معه بالتضمین وهو معنا بالتصریح فانه تعالی وهو معکم اینما کنتم ونحن معه
بکونه اخذا بنواصینا پس بزم حق ایله معیتموزك نسبتی نسبت تضمینددر حقك
بزم ایله معیتی نسبت تصریحددر زیرا حقك بزم ایله معیتی ذاتیسی بزم قیوم حقا یقموز
اولدوغیدرکه وجودموز انوك ایله قایمدر وانك تجلی وجودیسی اولماسه بز هرکز
موجود اولمازوز بلکه محض معدوم وفنا بود قالوردز بعده بزم انوکله معیتموز
تجلای بز بوردن صکره اولد تجلی ضمننده حق ایله بزم قیاممزدر وبزم انوکله
قیاممزك معناسی ظلال وعکسموزك انده ظهوریدر زیرا اعیان ثابته مز شم
بوی وجودا شمن غایة الامر بزم انوك ایله قیام وجودمز انده ظلالموزك قیامی
ضمننده ثابت اولور اما انوك بزم ایله معیتی قیومیتی حسبی ایله صریحا اولور ضمنا

اولمز نته كه كلام وارد فى التنزيل بو مضمونه شاهد و دليلدركه بيوردر قوله
وهو معكم اينما كنتم يعنى حق تعالى سزوك ايله بله هر يرده حاضردر ديو تصريح ايدر قوله
ونحن معكم بكونه اخذا بنواصينا يعنى بزوك ايله بله قاعوز حق تعالى بزم ناصيه لرومزى
يد تصرفى ايله اخذ اولمق سببيله نته كه آية كريمه ناطق اولدى وبو مضمون ما من دابة
الا هو اخذ بناصيتها شامل اولدى وبو معنادركه صريحا منفهم اولمز قوله فهو تعالى
مع نفسه حيث ما مشى بنا من صراط پس حق تعالى صراط مستقيمدن بزم ايله هر نه
مقامده مشى ايدرسه نفسى ايله وعين ذاتى ايله مشى ايدر زيرا بزم هويتموز وحقيقتموز
وجود متعين وجود مطلق ايسه عين حقدر پس حقك عبد ايله معيتى نفسى ايله معيتدر
غيرى ايله دكلدر قوله فما احد من العالم الا على صراط مستقيم وهو صراط الرب تعالى
وكذا علمت بلقيس من سليمان فقالت لله رب العالمين فما خصت عالما من عالم پس عالمدن
براحد يوقدر الا صراط مستقيم اوزره ثابتدركه استعدادات ازليه لرى اول صراط رب
اوزره ربى ايله مشى ومرورى اقتضا ايدر نته كه بلقيس سليماندن اخذ معرفة ايدوب
وسليمان صراط مستقيمده ماشى بلدوكيچون اسلمت لله رب العالمين ددى ذى عالم واحده
يا متعدده قصر وحصر ايتمدى نته كه رب موسى وهرون دينلدى كبى ومنشاء تخصيصلرى
كاناشرف موجودلرى معبود ايدندوكى سايرلردن اناسك معبودى اولميه بلكى
خلافى اوله مع هذا امر بويله دكلدر قوله واما التسخير الذى اختص به سليمان عليه
السلام وفضل غيره وجعله الله له من الملك الذى لا ينبغى لاحد من بعده فهو كونه
عن امره فقال فسخرنا له الريح بامره فما هو فى كونه تسخيرا فان الله تعالى يقول فى حقنا
كلنا من غير تخصيص وسخر لكم ما فى السموت وما فى الارض جميعا منه اما شول تسخيركه
سليمانه مخصوص اولدى وانونك ايله غيرى اوزرينه تفضيل اولندى والله تعالى اول
ملكى اندن صكره غيره لايق قلمادى اول فضل وخصوصيت سليمانك مجرد امرى ايله وجوده

كلمه سيدر يعني اوامردن سهولتله وقوع بولماسيدر كه حق تعالى سليمانك امري
عقبنده فسخرنا له الريح تجري بامره بيوردي پس تسخير من بورده اختصاصي مجرد تسخير
اولدوغى حيثيتيله اولمادي زيرا حق تعالى بزم جميعموزك حقنده بغير تخصيص وسخر لكم
ما في السموات والارض ديدي يعني ارض سماده اولنلردن جميعسني مسخر قلدم ديدي قوله
وقد ذكر تسخير الرياح والنجوم وغير ذلك ولكن لا من امر بل عن امر الله فما اختص
سليمان ان عقلت الا بالامر من غير جمعية ولا همة بل بمجرد الامر وانما قلنا ذلك لانا نعلم
ان اجرام العالم تنفعل لهم النفوس اذا اقيمت في مقام الجمعية وقد عاينا ذلك في هذا
الطريق فكان من سليمان مجرد التلفظ بالامر لمن اراد تسخيره من غير همة ولا جمعية
ودخي حق تعالى تسخير رياح ونجوم وسايرين دخي ذكر ايتدي لكن بزم امرموز ايله اولميوب
حقك امري ايله اولدي پس اي عاقل فهم معقولك ايدرسك معلومك اولسونكه سليمانه
مختص اولان في الحقيقه بر منصبدركه جمعيتسوز وعزيمت قلمسوز ميسر اولماز وهمة
قويه محتاجدر اما سليمانه نسبة مجرد امر سليمان ايله اسان وميسر اولمشدر زيرا
طريق مشايخده معلومدركه نفوس قويه نك همة وعزيمت قلوبنه اجرام سموات
ونفوس علويات منفعل ومتأثر اولور نفوس من بوده مقام جمعيتده قائم اولسه حتى
حضرت شيخ قدس سره بز بو معناي صوفيه عيانا كوردك ديو بيوردلر اما سليمانك
همة وجمعيت ايله اولمامشدر بلكه مجرد طرف لسانيله امر ايتدوكى كبي مأموربه
وقوعه كلمشدر نته كه سابقا مرور ايتدي قوله واعلم ايدنا الله واياك بروح منه
ان مثل هذا العطاء اذا حصل للعبد اي عبد كان فانه لا ينقصه ذلك من ملك الاخرة
ولا يحسب عليه مع كون سليمان عليه السلام طلبه من ربه تعالى فيقتضي ذوق الطريق
ان يكون قد عجل له ما ادخر لغيره ويحاسب به اذا اراده في الاخرة فقال الله تعالى هذا
عطاؤنا ولم يقل لك ولا لغيرك فامنن اي اعط او امسك بغير حساب فعلمنا من ذوق

الطريق ان سؤاله ذلك كان عن امر ربه اذا وقع عن الامر الالهى كان الطالب له الاجر
التام على طلبه والهادى مع انشاء قضى حاجته فيما طلب منه وان شاء امسك
فان العبد قد وفى ما اوجب الله عليه من امتثال امره فيما سأل ربه فيه فلو سأل
ذلك من نفسه من غير امر ربه له يحاسبه معلوم اوله كه حق تعالى بزى وسنى امر دوجانى
سى ايله مؤيد قلسون بو مقوله عطا ايچون عباد الله دن برى سنه ميسر اولسه ملك
اخرتدن خصه سن نقص ايتمز زيرا تجلياته حدود ومنن وعطايه نهايت يوقدر
جواد مطلقدن جنتده جود نزرضرر كلمز بونك بريله كه سليمان بو مرتبه ربندن
طلب ايتدى حتى ذوق طريقى بونى اقتضا ايدر كه عطاء من بو دغيرى ايچون ادخار
اولنمش ايكن سليمان ايچون دنياده تقديم اولنمش ولا دخى دوزخ آده حسناتندن
محسوب اوله زيرا حقك سليمانه هذا عطاؤنا ديوب وعطا سنى نفس جوادنه
اضافت ايدوب عطاؤك او عطاؤ غيرك ديميوب بعده سن بو عطاء دلرسك
امساك ايله ديلرسن غيره ويربغير حساب ويو يعنى عطاء عبادكبى ويرمه عطاء
رب جواد كبى ويرد وكندن معلوم مدركه سؤال سليمان امر ربله اولا طلب وسؤال خود امر
ايله اولسه سائلنه اجر تام حاصل اولور من غير تبعة وحساب پس بارى تعالى
دلرايسه سايلمن بورك حاجتن قضا ايدر ودلرسه امساك ايدر اما سائل
امتثال امر ايتمش اولور لكن اكى سايل من عند نفسه سؤال ايتمش اولسيدى محاسب اولور
ايدى قوله وهذا سار فى جميع ما يسأل فيه الله تعالى كما قال لنبيه محمد صلى الله
عليه وسلم قل رب زدنى علما فامتثل امر ربه فكان يطلب الزيادة من العلم حتى كان
اذا سيق له لبن ولو فى اليقظة يتاوله علما كما تاول له رؤياه لما راى فى النوم انه اتى
بقدح لبن فشربه واعطى فضله عمر بن الخطاب فما اولته قال العلم وكذلك لما اسرى به
اتاه الملك باناء فيه لبن واناء فيه خمر وشرب اللبن فقال له الملك اصبت الفطرة

اصاب الله بك امتك فاللبن متى ظهر فهو صورة العلم فهو العلم تمثل فى صورة
اللبن كجبريل تمثل فى صورة لبشر سوى لمريم وقال لما ق لعليه السلام الناس نيام
فاذا ماتوا انتبهوا نبه على ان كل ما يراه الانسان فى حيوة الدنيا انما هو بمنزلة الرؤيا
للنائم خيال فلا بد من تأويله يعنى حق سليمانك مذكور اولان حكمى بو حقدن
مسئول اولان جميع سؤالدن سادى وجار يدر نته كه سلطان شريعته قل رب زدنى
علما تعليم ايدوب اولن دخى امتثال امر ايدوب حتى يقظه ده لبن عرض اولنوب علمله
تأويل اتدى ورؤياسنده قدح لبن اعطا اولندقده فضله سنى عمره ويروب ونه
ايله تأويل اتدك ديو سؤال اولندقده علم ايله جواب ويردى ودخى ليلة معراجده
ملك معهود انانين كتوروب برى سنده لبن وبرى سنده خمر اولوب بحسب الامر حمزى
ترك ايدوب لبنى تناول اتدكده ملك قابل اولديكه قابليتكده اولان علم ومعرفته
مصيب ومتناول اولدك وحق تعالى سنك سببك ايله امتوكى دخى مصيب علم ومعرفة
ايدردى تحقيق بودركه لبن هر موطنده كه ظاهر اوله صورة علمكوستر جبرئيل
كبى كه مريم ايجون صورة بشر معتدلده ظاهر وحيات حسيده متمثل اولدى وفى الحقيقه
ايكى سنك دخى مؤداسى حيا تدر نهاية جبرئيلك حيات حسى لبنك حيوة معنويدر
اما حال من بو موطنه ومقامه نسبت ايله ذرا مر بالعكس دخى اولور عارف
حقيقتا اولان بيلورنته كه نبى عليه السلامك الناس نيام حديثى دلالة ايدركه
موطن دنياده كورنن خيالات خيال مثاليه كبى تأويله محتاج اوله زيرا موطن اخرته
نسبت مؤلدر مثال خياله وخيال شهادته نسبة بجه ايسه شهادة دخى مثاله
كوره بويله در نظم من دب فقد قامت القيامة والعارف يعرف الاشاره قوله
انما الكون خيال وهو حق فى الحقيقه كل من يفهم هذا حاز اسرار الطريقه يعنى عالم
صور واشكال ياخود جميع عوالم معانى وصور احوال المطلقا خيالدر زيرا مجموع كون

ظل غيب

ظل غیب مطلق وانار اعیان ثابته دروکان بوخیالاتی ایجون وجود وهمی ثابتدر نفس الامری دکلدر یعنی نفس الامرده وجود حقکدر وفی الحقیقه موضع حکم وجود اولان وجود حق وذات مطلقدر پس هرکه بومعنای صحیح فهم وادراك ایتدی نتیجهٔ سلوك سالکین اولان اسرار طریقیه واصل اولدی قوله فکان صلی الله علیه وسلم اذا قدم له لبن قال اللهم بارك لنا فیه وزدنا منه واطعمنا خیرا منه فمن اعطاه الله ما اعطاه سؤال عن امر الهی فان الله لا یحاسبه به فی الدار الاخرة ومن اعطاه الله ما اعطاه بسؤال والامر فیه الی الله ان شاء حاسبه وان شاء لم یحاسبه وارجوا من الله فی العلم خاصة انه لا یحاسبه فان امره بنبیه علیه السلام یطلب الزیادة من العلم عین امره لامته فان الله تعالی یقول لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنه وای اسوة اعظم من هذا التأسی لمن عقل عن الله ولو نبهنا علی المقام السلیمانی علی تمامه لرایت من ذلك امرا یهولك الاطلاع علیه فان اکثر علماء الطریقة جهلوا حاله سلیمان ومکانته ولیس الامر کما زعموا کلام سابقی شرح وایضاح در یعنی فخر حضرته لبن عرض اولنسه برکة وزیاده ایله دعا ایدردی وخیرلوسی ایله اطعام دن مراد علمدر پس سؤل عطایی که سائلنه سؤاله امر وارد اولمادن ابتداء سؤال ایله اعطا اولونه امر حقه مفوضدر دلرسه حساب ایدر دلرسه ایتمز اما الله دن جودکه علمده واقع اولان عطایا خاصة محاسبه اولنمز زیرا نبی سنه زیاده طلب ایله امری همان امتنه امر ایدر یعنی درنته که الله تعالی رسول ایله امتی میاننده اسوه حسنه اثبات ایتدی پس علمده اعظم اسوه ثابت اولور فقیره بو محلده اولان امر بو خصایص انبیادن اولمق شبهه سی حایل اولور بعده بو شبهه طاری اولور که ثمرهٔ محاسبه عمادن ظاهر در که باعث مجانات سیئات وحسنات در اما علمده بو معنا ظاهر دکلدر زیرا علم معقوله کیفدر عمل معقوله کم ومقداردر پس محاسبه یه وجه اولمز بعده اخی

کلاملرندن بیوردلرکه اکر مقام سلیمانی یه اهتمامنه تنبیه اتسم بخه امور صعبه ظاهر
اولورایدیکه اطلاع سکا مورث هول وخوف اولور ایدی اکن علماء ظاهرین رتبهٔ
سلیمانیه یی فهمده قاصر ایدوکلری زعم اتدوکی دکلدر دیرو اقعا امر بویله
در ضعفا کلادوغی دکلدر جواد مطلقه نسبة ملك سلیمانیه در که دولت اخرت
تفاوت نقص ویره شعر زهو درون شما ازدی جه می ترسی تو کیستی که در اندرون
درشما اری فص حکمة وجودیة فی کلمة داودیة حکمة من بوره داوده اضافه
اولنمانك سببی زیرا وجوددن مراد وجود انسانیدر مع کمالاته اللایقة کمالات
ادمیه انسیة حاصل ولماذا الاحقایق خلافنه مظهر اولماغله اولوب بس حقیقة
ادمدن داوده کلیخه انبیایی مبالغه ده شیئا فشیئا ظاهر واظهر اولوب تاکه حضرة
داوده محض لطف الهی ایله بغیر کسب وتعمل عامیه وکمال دائره سن بولدی اول الجلدن
بونسبة اختصاصا الهیا لیس فیها شیء من الاکتساب اعنی نبوة التشریع کانت عطایا
تعالی علیهم السلام من هذا القبیل مواهب لیست جزاء ولا یطلب علیها منهم جزاء فاعطائه
ایاهم علی طریق الانعام والافضال ای سالك طریق رشاد معلوم اولاکه وقتاکه
تشریع ایله مقید اولان نبوة ورسالة اختصاص الهی وموهبة رحمانی اولوب
ثمرهٔ کسب وعمل اولمدی ایسه حقك انبیاء من بوده یه دخی عطاسی موهبه وامتنان
قبیلندن اولوب جزاء اعمال ومقابله کسب وعبادات اولمادی بس اولمن وموهبة
مقابله سنده انلردن جزا مطلوب اولمایوب طریق انعام وافضال اوزده ثابت
اولدی بعده نبوة تشریع ایله قیدلك وجهی بودرکه نبوة عامه که ولایة کسبیه
ایله زمانده بو حکمدن خارجدر زیرا ولایت محبین ده مکتسبه در محبوبین ده
غیر مکتسبه درو کسبك فی الجمله انبیاء عامه مدخلی واردر وکسبدن مراد ارادهٔ
ممکنك تعالی لنذ برفعل خاصه تعلیقدر که حال تعلقده اقتدار الهی ایله فعل ایجاد

مطلب حکمة وجودیة

اختصاصیدر سنزاورقلندی
قوله اعلم انه لما کانت النبوة
والرسالة صح

ایدی بعدہ من بورا اختصاص الٰهی که فیض مقدّس دره که ثابتدر فیض اقدسدر اقتضای
اعیانك ثبوتی منافی دکلدرنته که افعال عباد موطن شهادتده نسبة اختیاریه
دراما موطن امور غیبیه نسبة ایله جبریه در اصحاب برزخ و توسط بینهما ایکی تعددی
ایدوب اختیار جزئی اثبات ایدرلر **قوله** فقال تعالی ووهبنا له اسحق ویعقوب
یعنی لابراهیم الخلیل وقال فی ایوب علیه السلام ووهبنا له اهله ومثلهم معهم وقال
فی حق موسی علیه السلام ووهبنا له من رحمتنا اخاه هرون نبیا الی مثل ذلك پس عطای
من بوره دن حق تعالی هبه ایله تعبیر ایدوب بیوردیکه ابراهیمه اسحقی هبه ایتدك وایوبه
اهلنی هبه ایتدك امثالی تحتنده داخلدر موسی حقنده هرون ذکر ایتدی و بو هبات
عطایانك جمله سی دعوة اضطراریده وحال جمع وهمتده ویرلمشدر حکایه لرنده
معلوم در امثالی دخی بونلره الحاق اولونه **قوله** فالذی تولاهم اولا هو الذی تولاهم
ثانیا فی عموم احوالهم او اکثرها ولیس الا اسمه الوهاب پس اسم که انبیایه تولی
ایتدی و نبوة و رسالتی انلره مخصوص قلدی بعینه ثانیا دخی انبیا اول اسمك تولاسنه
وحکومتنه تابعلردر احوال اولرینك مجموعنده اولمسون کرك اکثرنده اولسون و اول اسم
متولی و سر حاکم وهابدر **قوله** وقال فی حق داود علیه السلام ولقد اتینا داود منا
فضلا فلم یقرن به جزاء یطلبه منه ولا اخبر انه اعطاه هذا الذی ذکره جزاء بعده
معناسی بوری بعض انبیاده ذکردن ماعدا فص مخصوصنده داوده ویرلن فضل
مخصوصی بیانه شروع ایدوب بیوردیکه بز داوده عطای فاضل ویردك
ومقابله سنده جزا طلبیا ایتمدك دیدی مثلا شکر طلبی داوده نسبة ایتمدی آنلره
ایتدی و ذکر اولنان اعمالنده بر عمل مقابلی دردیو خبر ویرمدی **قوله** ولما طلب
الشکر علی ذلك بالعمل طلبه من آل داود ولم یتعرض لذکر داود لیشکره الآل علی ما
انعم به علی داود فهو فی حق داود عطاء نعمة وافضال و فی حق آله علی غیر ذلك

وقتاكه عامهٔ نعمة تعلق حكم وجوب شكر عام اولدی ایسه حق تعالی فضل داودك
شكرنی داوددن طلب ایتمیوب قائم مقامی اولان النلدن طلب ایتدی وصریحا ذكر
داوده تعریض ایتدی تاكه فضل داوددن نیابتله آل داوده اقامهٔ شكر ایده لر
پس نعمتمز بوره داوده نسبة من وافضال والنه نسبة معاوضه وجزا اولدی
قوله فقال تعالى اعملوا آل داود شكرا وقليل من عبادى الشكور پس حق تعالى داوده
امر ایدوب وانلردن نعمة سابقه مقابله سنده عمل ایله شكر طلب ایتدی زیرا شكر
لسان ایله وسائر جوارح ایله دخی اولور و بیوردی بنم قوللاردمدن عبد شكور قلیلدر
كانه شاكر كثیرا وله اما شكور ایله متصفا اولان عبد قلیل اولا كه مبالغه ایله
شكر ایدیجیدر پس داود عطا مقابله سنده شكر ایله مطالبه اولمادی قوله وان
كانت الانبياء عليهم السلام قد شكروا الله تعالى على ما انعم به عليهم ووهبهم فلم
يكن ذلك عن طلب من الله سبحانه بل تبرعوا بذلك من عند نفوسهم كما قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم حتى تورمت قدماه شكرا لما غفر الله تعالى ما تقدم من ذنبه
وما تأخر فلما قيل له فى ذلك قال افلا اكون عبدا شكورا كويا سؤال مقدردن جواب ایدر
انبیا علیهم السلام نعمة وهبیه مقابله سنده حمد ایتدیلر می جواب ویردیكه انبیاء مز بوره
نك شكری حقك طلبندن منبعث اولمدی بلكه شكری تبرعا كندولردن ایتدیلر نته كه
شاه شریعت محمد علیه السلام ذنوب سابقه سی ولاحقه سی مغفور اولدوغی
مقابله ده اداء وظیفهٔ شكر ایچون عبادتده بر وجهله قیام ایتدیكه مبارك ایاقلرینه
ماء منصبا ولوب متورم اولدی واقوام من بودكه وجهندن سؤال اولندقده بن عبد
شكور اولمایمی دیوب جواب ویردی ایدی بو دخی تبرعدر عبادة نوح علیه السلام
دخی تبرع قبیلندندر قوله وقال نوح عليه السلام انه كان عبدا شكورا والشكور
من عباد الله تعالى قليل وحق سبحانه وتعالى نوح پیغمبر حقنده مدحا وثناء

مبالغه

مبالغه ايله شاكر قولم ايدى عبادمدن ايسه كثرة ايله شكرا يدیجی قليلدر ددی
قوله فاول نعمة انعم الله بها على داود انه اعطاه اسما ليس فيه حرف من حروف الاتصال
يس حضرة داوده اول نعم موهوبه بر اسم ايله مسمی قلنديكه انده هركز حرف اتصال
يوقدر يس عالمدن تفرد وانفصال معناسنه اشعار ايتدى زيرا عالم حروف كلمات
مجموعه در فقير ايدوكى حروف مزبوره داودك ماقبلنده ومابعدنده اولادن
انبيادن منفصل وممتاز اولماسنه دلالت ايدر اما حروف داود تثنيه دلالت
اتمه سی حسبيله مرتبهٔ اسم محمددن انحطاطه اشادتی وارددر زيرا هركز جمعيه
ووحدانيه اسماده دلالتی يوقدر وحروف اتصال شول حروفدركه مابعدنه اتصال
انلرك شانی اوله يس اتصال وانفصال مابعدلرنه نسبة ايله معتبردر ما
ماقبله نسبة جميع حروف قابل اتصالدر قوله فقطعه عن العالم بذلك اخبار
لناعيته بمجرد هذا الاسم وهى الدال والالف والواو وسمى محمدا بحروف الاتصال
والانفصال فوصله به وفصله عن العالم فجمع له بين الحالتين من طريق المعنى
ولم يحصل ذلك فى اسمه يس حق تعالى داودى بو اسمك اعطاسی سببيله
عالمدن قطع ايتدى ومجرد بو كلمه بزه قطع من بوده در خبر ويردیكه حروف مزبوره
الف واو ودال ددكم حضرت داودك بغير مجاهدة وعمل عالمدن انفصالنه
دالدر وبو معنا ايله مسمی بوانقالدر بعده محمد عليه السلام حروف اتصال
وانفصال ايله ممنوع اولندى يس جانب خلقدن انفصالنه وطرف حقه
اتصالنه دليل وسبيل اولوب برزخ جميع كمالات اولدى بعده جمع بين الحالتين
اسم ولفظ محمده بولندى قوله فكان ذلك اختصاصا لمحمد عليه السلام
على داود عليه السلام اعنى التنبيه عليه باسمه فتم له الامر من عظيم جهاته يس
جميع بين الحالتين من حيث اللفظ والمعنى المتوحد محمد عليه السلام ايچون اختصاص

داوده اوزرینه تفضیل اولندی پس محمد علیه الصلوة والسلام ایچون جمیع
جهاتدن امر جمع تمام اولدیکه مراد اسم و مسمی جهتلویدر جمع ایله تعبیر تثنیه
اطلاقی جمع طریقیدر ولفظا عنی اسم اشارتی تفسیرده که فکان ذلك مذکور
در قوله وکذلك فی اسم احمد یعنی امر سابق رسول الله صلی الله علیه وسلم
احمد اسمنده دخی معتبردر وحروفا اتصال حا و میم وانفصال الف و دالدر قوله
فهذا من حکمة الله سبحانه وتعالی ثم قال فی حق داود فیما اعطاه علی طریق الانعام علیه
تجیع الجبال معه التسبیح فسبح بتسبیحه لیکون له عملها پس مذکور اولان جمع بین
الحالتین که اسم محمد و داوده موجوددر حکمة اللهدندر که انقطاع واتصال
خطی وخارجی سبب انقطاع واتصال عقلی ومعنوی اولدی بعده حق تعالی
داود علیه السلام حقنده اول علی طریق الانعام واعطا اتدکلری جمله دن جبالك
انوك ایله بیله اعادهٔ تسبیح اتدوکن ذکر اتدیکه وسخرنا الجبال معه یسبحن
بالعشی والاشراق ددی تاکه جبال دخی داود تسبیحی کبی تسبیح ایدهلرتاکه
داوده ایچون داغلر عملی کبی اعمال حاصل اوله بونده نکتهٔ لطیفه وارددنظر اولنه
قوله وکذلك الطیر لفظ طیر مجروردر یعنی جبال کبیدر وتجیع طیر دخی حضرت
داود علیه السلام تسبیح اتدکجه تجیع واعادهٔ طیر داود علیه السلام جبال
ایله منضم اولور تسبیح داود علیه السلام کبی تسبیح ایدهلر نته که الله تعالی
بیوردی والطیر محشورة کل له اواب ودخی بیوردی یاجبال اوبی معه والطیر
والنا له الحدید الایة فقیر ایدر دینجبالدن مراد اعضاء بدنیه وطیردن
مراد قوای نفسانیه اوله وحاصل معنی تسبیح داود هم قلبی وهم قالبی وهم صوری
هم معنوی اولوب طبیعة روحنه متابعة اتدی وکمال تسبیح وعبادات
بولندی دیمك اوله والله اعلم قوله واعطاء القوة ونعته بها واعطاء

الحکمة

الحكمة وفصل الخطاب ودخى حق تعالى داوده قوة روحانيه ويردى وقوه
ايله صقلتدى كه قرانده ذا الايد انه اواب ديدى ودخى حكمة ويردى يعنى
حقايق اشيايه علم واسما وصفاته معرفة جزئيه ويردى وفصل خطاب
شرايع واحكام ويردى كه حق ايله باطلى وصواب وخطا ميانني فاصل ولدى
قوله ثم المنة الكبرى والمكانه الزلفى الى خصه الله بها التنصيص على خلافته
ولم يفعل ذلك مع احد من ابناء جنسه وان كان فيهم خلفاء فقال يا داود
انا جعلناك خليفة فى الارض فاحكم بين الناس بالحق ولا تتبع الهوى
اى ما يخطر لك فى حكمك من غير وحى منى فيضلك عن سبيل الله اى عن الطريق
الذى اوحى به الى رسلى بعده عطيهٔ عظمى ومرتبهٔ قربى دركه حق تعالى داوده
مخصوص قلمشدر خلافته قران عظيم ده تنصيص وتصريح قلدى وعنيدركه ابناء
جنسى اولان سائر انبيايى بو اختصاص شريف ايله تشريف قلمادى اگرچه
انلرده دخى خلفا وخلافت بولندى لكن بو كيفيت ايله بولنمدى تنصيص من بود
انا جعلناك خليفة فى الارض قولى دركه ذكر اولندى وبو بيردى كه يا داود حكمكده
هواجس نفسانيه كه اتباع ايتمه ماداميكه وحى الهى نازل اولميه تا كه سنى سايردن
من بوره وحى اولنان طريق مستقيمدن ضال ومهجور قلميه بعده خلافتك علو
شانى صورت مرتبهٔ الهيه اولدى وعنيدر **قوله** ثم تادب سلطانه معه فقال سبحانه
ان الذين يضلون عن سبيل الله لهم عذاب شديد بما نسوا يوم الحساب ولم يقل فان ضللت
عن سبيلى فلك عذاب شديد بعده حق تعالى لطفا وتكرما هيبهٔ سابقه يه ملايم رعايت
ادب ايدوب ضلالى صريحا داوده نسبت ايتمدى يعنى سن اگر طريقمدن ضال اولورسن
سكا عذاب شديدم ثابت اولور ديمدى **قوله** فان قلت وادم قد نص الله سبحانه على
خلافته قلنا ما نص مثل التنصيص على داود وانما قال للملائكة انى جاعل فى الارض

خليفة ولم يقل ادم خليفة في الارض اكرا عتراض اولنوب حق تعالى ادمك دخي خلافتنه
تنصيص اتدى نيچون داود م نص ايله تخصيص اولنمادى جواب بودركه نص خلافة
ادم عليه السلام كبي دكلدر زيرا حق سبحانه وتعالى اثناء قصة ادمده ملائكه يه
بن ارضده خليفه نصب ايدجيم ديمكدن ادمه تنصيص لازم كلمز زيرا اني جاعل ادم
في الارض خليفة ديمدى بس جائزدركه عين ادم اولميوب افرادا ولاد ادم اوله **قوله**
ولو قال لم يكن مثل قوله انا جعلناك خليفة في الارض في حق ادم عليه السلام فان هذا
محقق وليس ذلك كذلك يعني اكر اني جاعل ادم خليفة دخي ديسه كرك حق داوده
قول انا جعلناك في الارض خليفة كبي اولمز زيرا بو قول محققدر زيرا ضمير مخاطب اعرف
معارفدر احتمال غيري قطع ايدر بس اني جاعل ادم خليفة انا جعلناك خليفة كبي اولمز
قوله ومما يدل ذكر ادم في القصة بعد ذلك على انه عين ذلك الخليفة الذي نص الله
تعالى عليه فاجعل بالك لاخبارات الحق سبحانه من عباده اذا اخبر مما نافيه ايله سؤال
مقدرى دفع ايدركه قصه ده ذكر ادم عليه السلام خليفه دن مراد عين ادم ايدوكنه
قرينه داله اولمز مي بس جواب ويرركه ذكر ادم دلالة قاطعه دلالة اتمز خصوصا
بلا قرينه حاصل اولان تنصيص مع قرينه اولان كبي دكلدر بس امدى سن حقك
مظاهر عبادندن سكا ويرلن خبرلره قلبكي متوجه قيل وانلرك فضائلنه متعلق خبر
وير خصوصياتن ادراكه صرف اجتهاد ايله وبل قنغيسي فاضل وقنغيسي مفضولدر **قوله**
وكذلك في حق ابراهيم الخليل اني جاعلك للناس اماما ولم يقل خليفة وان كنا نعلم ان
الامامة هنا خلافة ولكن ما هي مثلها الا انه ذكرها باخص اسمائها وهي الخلافة
يعني تنصيص امر خلافتك حال ابراهيم خليل ده دخي حال ادم جليل كبيدر زيرا الله تعالى
اكا سني امام قيلدم ددى خليفه قلدم ديمدى اكرچه بو امامتدن مراد الله خلافة
ايدوكن بلورز لكن خلافتدن بوره خلافة داود كبي مصرح بها دكلدر زيرا الخص اسماسني ايله

يعني

يعنی خلافتله مذکور دکلدر **قوله** ثم فی داود علیه السلام من الاختصاص بالخلافة
ان جعله خلیفة حکم ولیس ذلك الا عن الله فقال له فاحکم بین الناس بالحق وخلافة
ادم قد لا یکون من هذه المرتبة فیکون خلافته ان یخلف من کان فیها قبل ذلك لانه
ثابت عن الله تعالی فی خلقه بالحکم الالهی فیهم وان کان الامر کذلك وقع ولکن لیس کلامنا
الا فی التنصیص علیه والتصریح بر موهبه لحوق داود علیه السلامده واقع اولان
اختصاص خلافت خلقتده خلافت حکم ایسه دکل الا من عند الله در فاحکم بین الناس
بالحق منصوص ومحققدر خلافت ادمده ایسه بو مرتبه ده اولمق یعنی عن الله اولمق
تحقق بولمغه احتمال عقلی ولفظی مزاحم اولوردی زیرا جائز اولوردکه وجه ارضده ادمدن
مقدم اولان ملکوتیان وجنك خلافتی مراد اوله خلقتده حق طرفندن خلیفه لکی مراد
اولمیه اکرچه نفس الامرده خلافت ادم عن الله واقعه مطابق ایسه ده لکن بزم کلامموز
تنصیص وتصریح ایله مقید اولماغین اضطرابدن خالی اولمز ومرات محیای مقال غبار
نقطه شکدن صفا بولمز **قوله** ولله فی الارض خلایف عن الله سبحانه وهم الرسل
واما الخلافة الیوم فعن الرسل لا عن الله سبحانه لانهم ما یحکمون الا بما شرع لهم
الرسول ولا یخرجون عن ذلك غیر ان هنا دقیقة لا یعلمها الا امثالنا وذلك فی اخذ
ما یحکمون به مما هو شرع للرسول فالخلیفة دعوا الرسول لمن یأخذ الحکم بالنقل عنه
صلی الله علیه وسلم معلوم اولاکه حق جانبندن اولان خلیفه لر حقلرنده رسوللردن کلدیکه
سبقت ایتدیلر اما الان واقع اولان خلافت جانب رسالتدن درکه انلر اولیا ومشایخ
عصردر علماء شرع دخی بونلردندر زیرا بونلرك حکمی رسوله اتباع ایله در بونلر
حکمی منبع رسالتدن الورلر ما وراسنه تجاوز ایتمزلر لکن بو محلده بر دقیقه واردرکه
انی امثال المشایخ اولان صاحب حال فهم ایدر یعنی منبع حکم رسالت نه مرتبه ده
در عالم اولورلر بس انلر کلوری احکامی اخذده منبعنه عارف اولورلر یا انکشاف

اعیان ثابته ایله یا الجبار حق ایله مستفیض بالذات اولوب واسطیه محتاج اولمزلر
وخلیفه عن الرسول مرتبه سندن منجا ونا ولوب خلیفة الله رتبه سنه فایز اولورلر
پس خلیفه عن الرسول بودرکه حکمی رسولدن نقل ایله اخذ ایدر **قوله** او بالاجتهاد
الذی اصله ایضا منقول عنه علیه السلام یا اجتهاد وکسب ایله اولورکه اصل اجتهادی
دخی رسولدن نقل اولنمشدر **قوله** وفینا من یاخذ عن الله فیکون خلیفة من الله بعین
ذلک الحکم فیکون المادة له من حیث کانت المادة لرسول الله علیه السلام فهو
فی الظاهر متبع له لعدم مخالفته فی الحکم کعیسی علیه السلام اذا نزل فحکم وکان
النبی محمد فی قوله تعالی اولئک الذین هدی الله فبهدیهم اقتده شیخ قدس سره العزیز
بیوررکه بزده رجل واردرکه حکم الله ده بغیر واسطة اخذ ایدر نبی سسته کما متابعة
سببی ایله تابع بغیر متبوع اوله وعین حکمه عین خلیفة الله اولا ومادهٔ حکم خلیفه
مادهٔ حکم رسول الله اوله یعنی قید حیثیته ایکیسن برایلیه مأخذ حکم تابع بعینه
مأخذ حکم رسول الله اولا پس بحسب الظاهر متبع رسول عد اولنور وعدم مخالفتی
وشدة متابعتی سببی ایله اما بحسب الباطن مستقل صایله اخذ بغیر واسطة اوله غلبه
نته که عیسی علیه السلام اخر الزمانده نازل اولسه وحکم محمد ایله حکم اتسه امر بویله در
بالذات حقدن اخذ ونته که رسولمز محمد اهل هدایتک هدا سنه اتباع ایله مأمور
وحکم حقدن انلر اخذ اتدوکی کبی اخذ اتدی اما بو جمله نک یعنی تابع ایله رسولنک
میاننده فرق بودرکه توابع انبیا بو مرتبه واسطهٔ متابعت ایله واصل اولورلر اما
حضرتین که عیسی محمددر وصولده واسطهٔ اتباعه محتاج اولمادلر وبراحدک اتباع
اتمدیلر **قوله** وهو حق ما یعرف من صورة الاخذ مختص بهذا موافق هو فیه بمنزلة ما
قرره النبی صلی الله علیه وسلم من شرع من تقدم من الرسل بکونه قرره فاتبعناه
من حدیث تقریره لا من حیث انه شرع لغیره قبله یعنی بزدن اول ولی عارف که

معلوم اوله که حضرة منلا خنکارک افلاک یازدوغی مناقبنده حضرة شمس تبریزیدن نقل اولنان حکمة مخالفدرکه حضرت شیخ حقنده متابع رسول دکل ایدی دیو مرادی تصریح ایدر پس یا نقل صحیح دکلدر یا منقول مسلم

علی بن یحیی

عين حكمى متبع حقدن اخذ ايدر هو الاخذ اختصاص الهى ايله مختص اولور ولى مزبور
اولحكم مأخوذ ده رسول متشرعه موافقت قيلور رسول اللهك شرايع من قبلنا
تقريرى منزله سنده دركه ولىكا اتباع ايدر رسولك تقريرى حيثيتندن يوخسه
غير شريعتى اولوب غيرا يجون مشروع اولمق حيثيتى ايله دكل والا شرايع منسوخيه
اتباع لازم كلوردى وخود باطلدر حاصل كلام امة محمددن شول اولياء عارفين كه
رسل متقدمينك احكامن متبع حقدن اخذ ايدوب اكا تابع اولورلر يوخسه اويله
دركه پيغمبرموزانى تقرير ايتمش وكند وشريعتندن عد ايتمش اولا رسل متقدمين امه
مخصوصه لرنده مشروع اندكلرى حيثيتيه ايله اولميه **قوله** وكذلك اخذ الخليفة
عن الله عين ما اخذه منه الرسول فنقول فيه بلسان الكشف خليفة الله وبلسان
الظاهر خليفة رسول الله ولهذا مات رسول وما نص بخلافة عنه ولا عينه لعلمه
ان فى امته من يأخذ الخلافة عن ربه فيكون خليفة عن الله مع الموافقة له فى الحكم
المشروع فلما علم ذلك صلى الله عليه وسلم حجر الامر بعده خليفه نك حقدن اخذى
حيثيتندن دكلدر پس خليفه‌يى بو ريه لسان كشف ايله خليفة الله ولسان ظاهر
ايله خليفة الرسول ديرز بو معرفت جليله ايچوندر كه نبى عليه السلام حين ارتحالده
لسان ظاهر ايله خلافتلرينه تنصيص بيورمديلر فقر ايدر وين عدم تنصيصك
وجهنه نيچون اشارة لطيفة اولنمادى وخاندان نبوتدن بو قدر اختلافات كثيره
بالمرة مرفوع قلنمادى وجهى الله تعالى اعلم بودركه خلافة عن الله بولك سبب ظهورى
اختلاف مزبوره ايدى كه هزار حكمة ومصلحت خفيه يى مشتمل اولوب اخر الامر پس پرده
ده وحبيب غيبده محتجب اولان حكم لاريبى جلوه كر اولوب من عند الله خلافة
محلنده مقرر اولدى **قوله** فلله خلفاء فى خلقه يأخذون من معدن الرسول
والرسل ما اخذته الرسل ويعرفون فضل الرسول المتقدم هناك فان الرسول قابل

قابل للزيادة وهذه الخليفه ليس بقابل للزيادة الى لو كان الرسول قبلها پس معلوم
اولديكه حقك خلقنده نجه خلفاسى وارددكه بزم بيغمبز وساير رسل متقدمين
اخذ اتدوكى معدندن انلرك اخذا تدكلرينى اخذ ايدر لكن رسل متقدمينك فضلنه
دخى عارف والفضل للمتقدم حكمنجه معترفا اولور زيرا رسول متقدم زياديه قادر
بونلر دكلدر فقيرا يدورين جزئيات اموردة تغيرات يسيره بولنمق دن زياده لازم
كلمز بعده خليفه مزبوره شول زيادة مزبورة قبول ايدر ايدى يعنى رسولك زيادة
حكمنه وجودى وعدمى برابر اولمز مجرد مصالح حادثه كه اقتضاى عهديله ظاهر
اولور بنى الان موجود اولسه بونى قبول ايدر ايدى بحسب المصلحة والاحسان خليفه قبوله
قادر اولماز مكر ما تحت كليات شرعيه ده داخل جزئيات تدن معدود اوله زيرا اليوم
اكملت لكم دينكم خطابنك مقتضاسى بودركه بحسب الحكمة الى اخر الزمان تجديد
احكامنه احتياج منقطع اوله **قوله** فلا يعطى من الحكمة والعلم فيما شرع الا ما شرع
للرسول خاصة فهو فى الظاهر متبع غير مخالف بخلاف الرسول الا ترى عيسى عليه
السلام لما تخيلت اليهود انه لا يزيد على موسى عليه السلام مثل ما قلناه فى الخليفة
اليوم مع الرسول امنوا به واقروه فلما زاد حكما قد قرره موسى لكون عيسى رسولا
لم يحتملوا ذلك لانه خالف اعتقادهم فيه پس خليفه به امور مشروعه ده حكمدن
وعلمدن اعطا اولنمادى الا خاصة رسوله يحوز مشروع اولان امورك حكمى وعلمى
اعطا اولندى پس خليفه بحسب الظاهر متبع اولدى مخالف ومخترع اولمادى
اما رسل خلايقك مخالفيدركه بونلرك ما بيننده خلاف واقع اولور كورمزمى كه
عيسى عليه السلام اولا يهودى تخيل اتديكه دين موسى يه مخالفت ولميه نته كه
خلفاء زمانه پيغمبر عموزله خلافا تمدوكى كبى پس عيسى يه اتباع اتديلر ودينه
مؤمن ومقر اولديلر بعده وقتاكه عيسا ده بامر الله موسى مقرر اتدوكى حكمى

نسخة

نسخنه اقدام و شریعتنه بعینها زیاده کوردیلر ایسه بو حاله اعتماد ایتدیلر زیرا
اعتقاد یهود بوایدیکه دین موسی مؤبد اوله و شریعتی عیسی نسخ ایتمیه قوله
فجهلت الیهود الامر علی ما هو علیه فطلبت قتله وکان من قصة ما اخبرنا الله
تعالی فی کتابه العزیز منه وعنهم فلما کان عیسی رسولا قبل الزیادة اما ینقص
حکم قد تقرر او زیادة حکم علی ان النقص زیادة حکم بلا شك لکن یهود امور سالفه
جاهل اولدیلر و مقتضای مصلحته و استعداد قوم اوزدینه حکمت زیاده و نقصانه
قابل اولدوغن بلمدیلر پس قتل عیسی یه طالب اولدیلر نته که مخبر صادق
قران عزیزنده حال عیسی و یهوددن بزه خبر ویردی پس وقتاکه رسول الهی
اولدی ایسه شریعة موسی یه زیاده قابل اولدی و حکمنده نقصه قابل
اولدی اگرچه نقص دخی فی الحقیقه زیاده در لکن تصریح بعد الاجمال قیلدی
افادیه اتفی اولماغیچون زیرا بر شیئك حکمی اباحتنی شریعتدن نقص ایتمك حرمتنه
حکمك زیاده سنی مستلزمدر قوله والخلافة الیوم لیس لها هذا المنصب وانما
ینقص او یزید علی الشرع الذی قد قرر بالاجتهاد لا علی الشرع الذی شرع به
محمد صلی الله علیه وسلم دخی حالا موجود اولان خلافته ایچون مذکور اولان منصب زیاده
حاصل دکلدر یعنی زیاده و نقص واقع اولورسه قابل اجتهاد اولان موضعده ممکن
اولورکه حقنده نص صریح واقع اولمیه مکر مجتهد رای وقیاس ایله حکم ایده و بالجمله
زیاده و نقص رسول الله بالمشافهه خطاب اولنان احکامده میسر اولماز قوله فقد
یظهر من الخلیفة ما یخالف حدیثا ما فی الحکم فیتخیل انه من الاجتهاد ولیس کذلك
وانما هذه الامام لم یثبت عنده من جهة الکشف ذلك الخبر عن النبی علیه السلام ولو
ثبت لحکم به وان کان الطریق فیه العدل فما هو معصوم عن الوهم ولا من النقل پس
اذا اولورکه اخذ عن الله اولان خلیفه دخی حکمده بعض حدیثه مخالف ظاهر اولور وامی

مز بو حكم اجتهادی تخیل ولنور امام دکلدر دیرا اولا امام مالك قاتنده کشف طریقی ایله
خبر مز بورك تجدن صدوری ثابتا ولمامستدر دیرا اکی ثابت اولسه خبر مز بور
ایله حکم ایدر ایدی مراحمة وهم منقطع اولور ایدی اکرچه رواة حدیثده عدالت
شرطدر عن عنه سی عادلا عن عادل کوکدر لکن عدول مز بوره وهمدن معصوم اولمزلر
ونقل بالمعنی شبهه سندن خلاص بولمزلر امراولمبداء سهو ونسیان امرثانی منشاء تحریفاتدر
قوله فمثل هذا یقع عن عیسی علیه السلام فانه اذا نزل یرفع کثیرا عن شرع الاجتهاد
المقرر فیبین برفعه صورة الحق المشروع الذی کان علیه النبی علیه السلام یس بو مقوله
امر زمانه خلیفه سندن دخی واقع اولور نته که حضرت عیسی دن دخی صادر اولسه کرکدر
زیرا حین نزولده ائمه مجتهدین مقرر اتدوکی نجه احکام اجتهادیه یی دفع وزجر
اتسه کرکدر تا که سحاب سرا پرده ظنون واوهام مرفوع اولوب وافتاب سلطان
صورة حقی مشروع ومتبوع اولا قوله ولا سیما اذا تعارضت احکام الائمة فی النازلة
الواحدة فیعلم قطعا انه لو نزل وحی لنزل احد الوجود فذلك هو الحکم الالهی وما عداه
وان قرره الحق فهو شرع تقریر لرفع الحرج عن هذه الامة واتساع الحکم فیها مخصوصا
که احکام ائمه اربعه نازلة واحده ده تعارض ایتسه بطریق القطع معلوم اولور که اکر
فرضا زمان وحی اولسه حکم وجوه مختلفه ده واحد معین اوزرینه نازل اولور ایدیکه
اول حکم حکم قدیم الهیدر اما ما عداسی که ادلة شرعیه وعلة عقلیه سنه نسبتله
حقدر شرع تقریری وحکم اجتهادی سببی امتدن دفع حرج واتساع حکمدرکه الله
تعالی بیوردیر یرید الله بکم الیسر ولا یرید بکم العسر وقول رسول علیه السلام مدن
بعثت بالحنیفة السهلة السمحة الحدیث وظاهر بودر که اختلاف بولنمسه وجوه
متکثره ظاهر اولمازدی وسعة رحمة بولنمازدی اما حاجت مرفوع اولسه مقتضاسی
اجتهاد زایل وعلة دفع حرج مضمحل اولور قوله واما قوله علیه السلام اذا بویع

بخلیفتین

۲۴۴

بخليفتين فاقتلوا الاخر منهما فهذا في الخلافة الظاهرة التي لها السيف وان اتفقا
فلا بد من قتل احدهما بخلاف الخلافة المعنوية فانه لا قتل فيها وانما القتل في الخلافة
الظاهرة وان لم يكن كذلك الخليفة هذا المقام وهو خليفة رسول الله اذ عدل
فمن حكم الاصل الذى بر يخيل وجود الهين ولو كان فيهما الهة الا الله لفسدتا
دفع سؤال مقدر دركه استصوابا اختلاف مجتهدين اذا بويع بخليفتين فاقتلوا
الاخر حديثى منافى دكليدر دينلمش جواب ويرلوركه قتل من بو رخلاف ظاهرده
ثابت دركه صاحب اولوا العزم والسيف دركه بونلر خلافتده اتفاق دخى اتسه
احدهمانك قتلى لازمدر زيرا خلافت صوريه ده اتحاد صورتين نا ميسردر پس
ولاة شرعك وخلفاء صوريه نك تعددندن فساد عقلى حاصل وتنزيل سماويده
برهان تمانع وارددر نازل در اما خلافت معنويه ده اتفاق واتحاد ممكن واختلاف
دخى دراخذ معنيين اخره مزاحم ومصادم اولماز عالم معنى موطن مضايقه دكلدر
خصوصا خليفهٔ باطن قطبدر قطبا يسه اكثرا اولماز واحددر باقى خلفاء معنويه
انوك تحتنده سلطان قهرندن مغلوبا ومستهلك اولماغين بينه جهة واحده
حاصلدر وسمت تعدد مضمحلدر بعده مستحق قتل خليفه اخره اولمق اكرجه خليفه ثانينك
مقام اولى كبى دكلا يسه ده تعارض وتخالف حقيقيه يه صلاحى يوغيسه مجرد
تخالف صورى موجب قتل اولور زيرا عدلا ولسه خليفهٔ رسول حكمنده اولوردى
ديرحاصل كلام وجود الهين ابطال ومحالا يدن اصل قرآنى وبرهانى تمانع ايله خليفهٔ
ثانيه نك دخى قتل وابطالنه حكم اولنور ديمك اولا الله اعلم شيخ شارح داود
قيصرى وطور بالى خليفه قدس سرهما شرحلرنده متنوك بجمل عبارتنى بجيل اخذ
اتمشلر وبعض معانى بيانى مبنى قلمشلر در نظر دقت ايله نظر اولنوب الله تعالى
وجه صوابه ظفر بولن خطا موزى اصلاح ايده بنم خيالم اولدمعنايه مساعد اولمادى

مرحوم منلا جامی وصائن الدین ترکه شرحلرندن استمداد طلب اتدم والله اعلم

قوله فنحن نعلم انهما لو اختلفا تقديرا لنفذ حكم احدهما نافذ الحكم هو الاله على الحقيقة والذى لم ينفذ حكمه ليس باله ومن ههنا يعلم ان كل حكم ينفذ اليوم فى العالم انه حكم الله وان خالف الحكم المقدر فى الظاهر المسمى شرعا لا ينفذ حكم الا الله فى نفس الامر لان الامر الواقع فى العالم انما هو على حكم المشية الالهية لا على حكم الشرع المقدر وان كان تقريره من المشية ولذلك نفذ تقريره خاصة فان المشية ليست لها فيه الا التقرير لا العمل بما جاء به پس بزم معلومزدركه اكر خليفتين فرضا اختلاف فاتسلى احدهما نك حكمى نافذ اولورا اوخرك اولماز پس نافذ الحكم اولان اله اله حقيقى اولورا ولميان اولمز وبوندن معلوم اولوركه هر حكم كه عالمده نافذ اوله البته حكم الله در ظاهر شرعه مخالف دخى اولسه زيرا البته نفس الامرده حكم نافذ حقك اولور غيرك اولماز زيرا واقع امر مشية در يعنى مقتضاى مشية مطابق اولور حكم شرعه مطابق اولماز اكرچه تقرير شرع مقتضاى مشية دخى اولسه نفس تقرير نافذ واقع اولور لكن عمل مقرر اولماز وحكم تقديرى ملتزم قلمز زيرا تقرير شرعه متعلق اولان مشية علم حكمة متعلق اولمق لازم كلمز تقريره تعلق ايدن مشيتك خاصيتى تقريرده در عمل وحكمه تجاوز ايتمز مادامكه اكا مستقلا مشية تعلق ايتميه **قوله** فالمشية سلطانها عظيم ولهذا جعلها ابوطالب عرش الذات لانها لذاتها تقتضى الحكم فلا يقع فى الوجود شئ ولا يرتفع خارجا عن المشية فان الامر الالهى اذا خولف ههنا بالمسمى معصية فليس الا الامر بالواسطة لا الامر التكوينى پس مشيتك حكمى قديم وسلطنتى عظيمدر بو اجلدندركه ابوطالب صفت مشيتى عرش ذات قلمشدر زيرا احكام وجوديه مقتضيات ذاتدن اولكه ظاهردر مامحتنه نسبة مقتضى بالذاتدر پس دائره وجودده خارج عن المشية بر حكم واقع يا مرتفع اولمز زيرا امر الهى قچن كه

معصية

معصية ايله مسمى اولور بر شى ايله مخالف اولسه اولا مردكلدر الا تكليفدر امر تكوينى
دكلدر زيرا امر تكوينىده مخالفت جريان ايتمز انما امره اذا اراد شيئا ان يقول له كن
فيكون ضمننده مفارقا اولماز **قوله** فما خالف الله احد قط فى جميع ما يفعله من حيث
امر المشية فوقعت المخالفة من حيث امر الواسطة فافهم پس واجب تعالى به بر ممكن
هركز جميعى افعالنده مخالف اولماز لكن مخالفت واقع اولسه امر تكليفى ايله اولوركه
امر بالواسطه در **قوله** وعلى الحقيقة فامر المشية انما يتوجه على ايجاد عين الفعل لا
على من ظهر على يديه فيستحيل الا ان يكون وحقيقة حالده امر مشية فعل ممكنه تعلق
ايتسه توجه ايتمز الا عين فعله توجه ايدر مظهر فعله ولان فاعلدن قطع نظر ايله
پس واقع اولمز الا كون يعنى وجود فعل **قوله** ولكن فى هذا المحل الخاص لكن فعل
من بور فاعل مخصوصده ومحل معينده بولنور **قوله** فوقتا سمى مخالفة لامر الله
ووقتا يسمى موافقة وطاعة لامر الله پس كاه اولور فعل من بوره مخالفة لامر الله
ومعصية بازى اطلاق ايدرلر امر تكليفى يه مطابق اولمسه وكاه موافقة وطاعة
تسميه ايدرلر امر من بوره موافق اولسه **قوله** ويتبعه لسانا الحمد والذم على حسب
ما يكون ولسان حمد وزبان ذم دخى موافقة ومخالفة من بور ديتين حسبى اوزره وارد
اولور **قوله** ولما كان الامر فى نفسه على ما قررناه لذلك مال الخلق الى السعادة
على اختلاف انواعها فعبر عن هذا المقام بان الرحمة وسعت كل شىء وانها سبقت
الغضب الالهى والسابق متقدم فاذا لحقه هذا الذى حكم الغضب عليه المتاخر
حكم عليه المتقدم فنالته الرحمة اذ لم يكن غيرها سبق يعنى جون افعال عباد
ايشيئه قيد مشية حق اولدوغى مقرر ومفاد اولدى ايسه پس بو جهتدندركه
مآل خلايق اخر الامر لايق سعادت اولوب انواع مختلفه سى ايله مرجع سعادته
ارجاع اولنسه كركدر نته كه لسان حق تعالى بو مقامده رحمتك اشيا اوزرينه

سبقة ایله وسعتندن تعبیر اندی وصفرة غضبندن تقدم ایله توصیف وتحریر اندی
زیرا رحمة سبب وجود عالمدر پس جمیع موجوداته شامل وجملدن اقدمدر پس
غضبندن دخی مقدم اولور زیرا غضب وجود عینیدن مؤخردر پس هر سابق مقدم
اولیجق چون غضب متأخردر حکمی ایله محکوم علیه عبد مجرم سابقه لاحق اولا
اکا متقدم حاکم اولور واکا کنف حیطهٔ رحمة متصل اولوب وغضب منتقمدن بدندن
اخنا ایله راحة بولور زیرا رحمتك غیری سابق الوجود یوقدر محصل کلام حرکة دوریه
مقتضاسنجه چون منتهای سیر اخر عین اول واول عین اخر اولمقدر پس دورهٔ
وجودك نقطهٔ اولی رحمت اولیجاق بالضروری اخری دخی رحمت اولور پس مآل
تحول وانفعال رحمة رب متعال اولور **قوله** فهذا معنى سبقت رحمته غضبه
لتحكم على من وصل اليها فانها فى الغاية وقفت والكل سالك الى الغاية فلابد
من الوصول اليها فلابد من الوصول الى الرحمة ومفارقة الغضب فيكون الحكم لها
فى كل واصل اليها بحسب ما يعطيه حال الواصل اليها پس معنای حدیث سبقة
رحمتی بودرکه ذکر اولندی تاکه سیر وحرکة ایله اکا وصلة میسر اولدقده
اکا رحمت حاکم اوله زیرا رحمت واقف سر حد وجود غایة لطف وجوددر جمیع
مکونات دائرهٔ کمال شهوددر وچون سالك واصل غایة الغایات اوله وجه رحمته
البته زایل اولور غضبدن مفارق اولوب اخر تحت حکومة رحمتده نه مستهلك اولور
پس حال واصل نه ایسه واستعداد حاصلی نه اعطا اتدی ایسه رحمت دخی انوکله
حاکم وعامل اولور زیرا حرکة دوریهٔ وجودیه درکه غایة الغایات در رحمت اصلیه
در مرغوب فیها در ومهروب عنها ولان غضبدر پس بحسب الدرجات بعض عباد
ایچون عین نعیمده جحیم وبعض اخر ایچون عین جحیمده نعیم حاصل اولور بعض
متوسطین دخی برزخ اعرافده مقیم اولور **نظم** عجب حاکمه عجب عبرة عجب

بداء وعجب غاية ایدرهر رحمتك تصحیف صورتله صوکین رحمت جحیم ایجره
نعیم اهلن نعیم ایجره جحیم اهلن عجب ترکیب ومزج ایتمش ویروب براوزکه کیفیه
قوله فمن کان ذا فهم شاهد ما قلنا وان لم یکن فهم فیاخذه عنا فما ثمه
الا ما ذکرناه فاعتمد علیه وکن بالحال فیه کما کنا فمنه الینا ما تلونا علیکم
ومنا الیکم ما وهبنا کم منا یعنی هرکسکه بزم مخبتده ساقیء معرفتدن جام
حقیقت اجمش صاحب ذوق وشهود اولا بزم دید وکوز وجوه معانی بغیر
حجاب کورور وشولکه مؤمن انبیا واولیا اولا اولمنا یسه دخی بزدن
اخذ ایدر وبالواسطة حجاب تقلید ایله نظر ایدر بیلور پس معلوم اولسونکه
حق بزم دید وکوزدر قولموزه اعتماد ایله وسقالموزدن صاحب حال اول
تاکه بزم حالموز سنده دخی حاصل وبزم ذوق وجدانموزه سن دخی واصل اولاسن
ومعلوم اولسونکه هر فیض حقایق که بزدن سیزه نائل اولور حقدندر بزه نازل
اولمشدر پس من بعد بزدن سیزه متواتر ومتصل اولان وارادت وهبیه دن
غافل اولمه **قوله** واما تلیین الحدید فقلوب قاسیة یلینها الزجر والوعید
تلیین النار الحدید وانما الصعب قلوب اشد قساوة من الحجارة فان الحجارة
تکسرها وتکلسها النار ولا یلینها حضرت داودك عیان جلیله مختصه سندن
مراد معنوی داودك ظهور بالسیف ایدوب قلوب قاسیة جدیده یه
مقابله سنده کسر حدید جد بالحدید اتمه سیدر وقلوب من بوره حد تده
متفاوته الدرجاتدر بعضلر مستعد دولت ایمان اولوب فی الحال اذعان وقبول
دعوة وبعض اخر جدید وحجاره مرتبه سنده عناد وشدة ایدر پس داودك تلیین
حدید اتمه سی فی الحقیقه قلوب قاسیه کلمات محرمه زجر ووعظ وحکمة وآیات
ومعجزات ایله نارك حدیدی تلیین کبی اتمه سیدر صورة حدیدی اتدوکی کبی

معلوم اوله که وهبایله مغفول
ما بیننده ترك لازم ضلرده نکته
لطیفه واهبایله موهوب له
میاننده شدة اتصال اولوب
واسطه محال ایدوکنه
اشارة اوله مسلابه

زیرا قانی کوکلر حجاره دن قوتلودر زیرا حجاره یی نار کسر وکلس ایله تزده قیلور
تلیین ایدرز اما قلبی قاسیه یی هم کسر وهم تلیین ایدرز قوله واما لان الحدید
الا لعمل الدروع لیتقی بها تنبیها من الله وان لا یتقی الشیء الا بنفسه فان الدرع
یتقی بها السنان والسیف والسکین والنصل فاتقیت الحدید بالحدید فجاء الشرع
المحمدی باعوذ بک منک فهذا روح تلیین الحدید فهو المنتقم الرحیم والله الموفق یعنی
حق تعالی داوده حدیدی ملایم قلمادی الا دروع وافیه عملنه قادر اولماغیچون
که اول دروع مثلنک مضرتندن انسانی حفظ ایدر طرف حقدن تنبیه حاصل
اولماغیچون که بر شیئک حضرتندن خلاص کرواول شیئک نفسی ایله مدافعه قلمق
ایله اولور مثلا درع کمک ایله زخم سیف وسنان وپیکاندن احتمام وحذر اولنور
پس امدی ای عارف مشاهد وسالک موحد نظر ایله که حدیدن حدید ایله پرهیز
وحذر قلدک حتی حدیث نبوی وشرع محمدی بو معنای ناطق وبو سر شریفه
موافق کلدیکه بو در اعوذ بعفوک من عقابک واعوذ برضاک من سخطک واعوذ
بک منک پس معنای حدیث من بور تلیین حدید مذکورک روحی وحقیقتی در که ذات
واحده صفت متعدده ایله هم منتقم هم رحیم پس اسم منتقمدن اسم رحیمه استعاذه
والتجا اولنور که فی الحقیقه حقدن حق ایله حذر قلنور مرتبهٔ صفاتده ضدین
مرتبهٔ ذاتده عین واحد کورنور اسرارنه توفیق ربانی کرکدر که اطلاع میسر اوله
نظم بو ذات بجهه اسم وبجهه وصف مراتب• بر بحر بجهه موج وبجهه ابر درافشان ذات
ازلیده نه تعدد نه تکثر• بحر ابدیده نه زیاده ونه نقصان• للشیخ عطار هر دو کون
موج بر اند صد هزار جمله یکیست شاخ ودرخت برک وکل وخار آمده• عکسی ز زیر
پردهٔ وحدت علم زاده• در صد هزار پرده پدیدار آمده• فص حکمة نفسیه فی کلمة
یونسیه بعضلر لفظ نفسیه فتح فا ایله بعض اخر سکون ایله تصحیح قلمشلر ایکیسی دخی

صحیحدر زیرا وقتا که نفس یونس علیه السلام تنفیس نفس رحمانی ایله ظاهر
اکوبطن حوتدن تخلیص اولنوب سالما قومنه لاحق اولدی ایسه و بحسب الحقیقه
والمعنی ابتلاع حوت رحمه و شحم وجلد دقیقدن که ظلمات ثلثه ایله مسما در اطلاق
ودها قلنوب عالم ارواح مصفایه که اهالی حقیقیه سیدر ملاقی و ملاصق قلندی
ایسه و یاخود غم ظلمات حوت طبیعتندن و بحر هیولانی و جسم ظلمانیدن نجات
بولوب ظلمات ایسه کانه مقابله سنده انوار شریعة وطریقة وحقیقة ایله منور
قلندی ایسه لدی اللبیب حکمة من بوره بوصفة ایله توصیف وتلقیب اولندی
قوله فاعلم ان هذه النشأة الانسانیة بکمالها روحا وجسما ونفسا خلقها الله
تعالی علی صورته ای عارف جان و واقف سر صورة انسان معلوم اوله که حق تعالی
نشاء انسانیه یی تمامها مراتب ثلاثه سی ایله کند و صورة جامعه سی اوزره خلق
اتدی تاکه برزخ برازخ اولوب بر طرف جانب تنزیه ناظر و طرف اخری جانب تشبیهدن
معبر اولوب کانه قلب عالم باطن وظاهر قلنمشدر و مرتبهٔ مزاجیه و توسطا عندالیه
بولنمشدرکه نه غالب نه مغلوب نه ظاهر نه مستتر نه مجرد نه مرکب بلکه بین التجرید
والترکیب تحیردر قوله فلا یتولی حد نظامها الا من خلقها اما بیده ولیس کذلك
الا ذلك او بامره پس جون حق سبحانه و تعالی کند و صورة جمع رحمانی سنده خلق اندی
ایسه انسانی بس صورة جمعك نظامنی حل ایدوب بوزمغه قادر اولمز الا خالقی
و ناظمی قادر اولورکه یا بالذات ید قدرتیله خلق ایتمشدر بغیر واسطة الامر یا واسطه
امر ایله ایتمشدر اما فی الحقیقة بغیر امر و واسطة اندوکی مقرردرکه سلطنتی مشیتدن
خارج بر امر یوقدر و توسیط امر ایله مرادامر تکلیفدر قوله ومن یتولیها بغیر امر الله فقد
ظلم نفسه و یتعدی حد الله فیها وسعی فی خراب ما امر الله بعمارته و هر که صورة
من بوره نك نظامنه بغیر امر الله تعالی تولی ایدر و بنفسه حاکم عادم اوله اولکشی

تحقیقا نفسنه ظلم اتمش اولور وصورة من بوره شا نندہ حد نفسنی وحد الهی تجاوز قلمش
اولور زیرا صورة من بوره نك هدمی نفسنی هدم بعینه وحقك عمارتنه اوراندوکی
شیئك خرابنه سعی اتمش اولور بو خود سعی باطل وتخریب بلا طائلدر قوله واعلم
ان الشفقة علی خلق الله احق بالرعایة من الغیرة فی الله اراد داود بنیان بیت المقدس
فبناه مرارا فلما فرغ منه تهدم فشکی ذلك الی الله فاوحی الله الیه ان بیتی هذا لا یقوم
علی یدی من سفك الدماء فقال داود یا رب الم یك ذلك فی سبیلك قال بلی ولکنهم الیسوا
بعبادی فقال یا رب فاجعل بنیانه علی یدی من هو منی فاوحی الله الیه ان ابنك سلیمان
یبنیه والغرض من هذه الحکایة مراعاة هذه النشأة الانسانیة وان اقامتها اولی
من هدمها الا تری عدو الدین قد فرض الله فی حقهم الجزیة والصلح ابقاء علیهم وقال
وان جنحوا للسلم فاجنح لها وتوکل علی الله ای طالب مطالب حقیقة معلوم اوله که عباد الله
اوزرینه شفقت غیرة فی الله معنا سنه رعایتده احق واولی در بو مدعایه دلیل حضرت
داودك بنیان جلیل المقدسة مرارا صرف همت وتوجیه ارادة اتدوکیدر وبعد الفراغة
منهدم اولدوغندن جناب عزته شکایت قلدوغیدر که حق تعالیدن بو وجهله نزول
وحی اولدیکه یا داود بو بیت رفیع البنیان سفك دماء ادمی یعنی خون انسان دوکنك
النده بنیان بولمز دیدکده داود بنیان عذرا یدوب دیدیکه یا رب اول قانی سنك
غیرتك وشریعتك یولنده دوکدم اولمادیمی حق تعالی بیوردیکه بلی یا داود لکن انلر دخی
بنم عبادمدر بن پروردم دکلمیدر اشجار کلستانك قلع وقمعنه مرتکب اولان باغبان
هرکز رضا ویرمز اکرچه تند باد خزان وصرصر وزان خراب اتمکه مأمور ایسه تحصل
حکمته بادی بویله درکه بر مظهر ینك بو ذاتده صفة قهر بر مظهر اخرده اجرا ایده
لکن مقابله ده استحسان اولماز کوا اولاده قهر قهر ایله جزا ومکافاة اکثر عادة تدر
پس داود فهم اتدیکه هادم وتخریبه صنعتی ایدن صفة عمارة لایق اولمز اخر تضرع

اتدیکه

ائدیکه یارب بالذات بنم المدن میسر اولمازسه بنم اولادمدن برسنه بیت من بورتک
معمارلغنی ادانی قیلدیجک حق تعالی دخی . بیوردیکه اول بیتک معمار بنیانی اوغلک
سلیمان اولاجقدر پس قصه معماردن خصه اعتبار بودرکه نشاء انسانیه نک
مراعاتی وامدادحیوتی مقصود اهم اولاو بیت معمور قلب انسانکه کعبهٔ دایرهٔ
وجود ومظهر ومجلای معبود در انی اقامة وعمارة هدم افنادن اقدم هر نه
مرتبه ده اولسه بو دقیقه ملغی ومهمل کی کمز بلکه فوق الحد مرعی ومستعمل کرکدر
بعده حکم من بورنه تنویر دلیل ایدوب . بیوردرکه اعداء دین حقنده جزیه وصلحدن
مقصود بقاء نوع عباد الله درکه شیئا فشیئا شرف ایماندن معبود ایله مشرف
قلنوب اولحیاة وبقاء صوری دخی حیوة معنوی یه منقلب اولمقدر بعده
معنای آیت کریمه دیمکدرکه اکر کفار صلحه مایل وجزیه قابل اولسه لر سزدخی اول
سمتی قابل اولوک وحقه توکل قیلوک که سزدن اعلمدر **قوله** الا ترى من وجب عليه
القصاص كيف شرع لولي الدم اخذ الفدية والعفو فان ابى فح يقتل الا ترى سبحانه
اذا كان اولياء الدم جماعة فرضى واحد بالدية او عفا وباقى الاولياء لا يريدون
الا القتل كيف يراعى من عفا ويرجح على من لم يعف فلا يقتل قصاصا يعنى ظاهر كوردن
مسن که بوکسه مظهر حکم قصاص اولسه ولی مقتول مخیردر دیلرسه دیة الور دیلرسه
عفو ایدر اکر ابا ایدرسه قتل مقرر اولور دیوخسه عند الشارع قتل بو قدر ودخی
کورمز مسن که قچن اولیاء مقتول جمع کثیر اولسه ایچلرنده برسی دیته یا عفوه راضی
اولسه واولیاء باقیه قتل استسه شرعا جانب عفو مرجح ومراعات قلنور وطرف
قتل مرجوح وملقاه اولنور سر وحکمتی رحمة ووجودک سبقیدر **قوله** الا تراه عليه
السلام يقول فى صاحب التسعة ان قتله كان مثله يعنى كوردن مسن که . نبی علیه السلام
صاحب تسعه ده که مقتولک علامتیدر ولی مقتوله اول علامتی کوسترندره بولدی

ایسه انوک قتلن طلب ایدکرم بیورمشلردرکه بو علامتی بولنک قتلی مثلدر اولد
نسعه صاحبنک قتلی کبیدرکه ظلما قتل اولمقدر پس بو قضیه ده دخی جانب عفو
وبقا معتبر واولی کورلدی نسعه کسر نون وسکون سین ایله حبل غیر مقیددر حزام کبی
یعنی ایر قولانی کبی انلو دور قوله الا تراه یقول وجزاء سیئة سیئة مثلها فجعل القصاص
سیئتها ای سوء ذلک الفعل مع کونه مشروعا فمن عفی واصلح فاجره علی الله لانه علی صورته
فمن عفی عنه ولم یقتل فاجره علی من هو علی صورته لانه احق به اذ انشاءله ودخی
کورلمزمی که الله تعالی بیورر وجزاء سیئة سیئة مثلها پس سیئه ثانیه که قصاصدر
امر مشروع ایکن حقکنی صفت سوء ایله حکایت قلمایسی اسقاط جزانی وعایه
طرفنا اولی نی مشعردر زیرا بیورر هرکه ترک جزا واختیار اولیقیلوب عفو وصلحه
رضا ویره اجری وجزاسی الله تعالی اوزرینه واجبدر زیرا قصاص ولنا جقو یا عفو
قلنا جق عبد صورت حقدر پس انی افنا صورت حقی افنادرنته که ابقا صورت
حقی ابقا اولدوغی کبی پس عارفینک اجری صاحب صورت اوزرینه اولور وحق
تعالی عفو عبده احقدر زیرا کندو ایله منشاسیدر ونفسی ایچون مراعا سیدر
قوله وما ظهر بالاسم الظاهر الا بوجوده فمن راعاه فانما یراعی الحق حال بودرکه
ذات حق ووجود مطلق اسم ظاهری ایله ظهور اتمه دی الا انسانک مرآت
وجودی ایله اتدی پس هرکه انسانی رعایت اتدی حقه رعایت اتدی قوله
وما یذم الانسان لعینه وانما یذم الفعل منه وفعله لیس عینه وکلامنا فی عینه
کان سؤال مقدردن جوابدرکه صورت حق دیمکدر انسان نه وجهله مستحق اولورکه کاه
محموده وکاه مذموم اولور حق خود من حیث هو حق هرکز محمود در جواب ویرورکه
انسان دخی لعینه قبیح ومذموم دکلدر بلکه قبح وذم اکا فعل وصفی حیثیتندن طاری
در فعل خود عین انسان دکلدر پس عین نفسنده مذموم دکلدر قوله ولا فعله

الا الله

الا الله ومع هذا منها ما ذم وحمد منها ما حمد كان. برسؤل متخیله‌نك جوابدر كه هر شیئك
بو عین خارجیسی اولمق حیثیتی ایله فعلك دخی عین ثابتدر پس فعل دخی عین حیثیتندن
مذموم اولمز محمود حدر زیرا ذم ومدح نسبت خارجیه‌دن ناشیدر جواب ویرلور
كه هر فعل حقكدر بو جمله ایله بعض محمود بعض آخر مذمومدر حیثیت نسبتی ایله
قوله ولسان الذم علی جهة الغرض مذموم عند الله فلا مذموم الا ما ذمه الشارع
پس عین فعل نفسنده مذموم اولمجاق لسان ذم علی جهة الغرض النفسانیه عند الله
مذموم اولور مادامكه شرع تعیین ایتمیه زیرا كاه اولور فعلك قبح وذمی اولدم
ایدیجنك حالنه عدم ملایمتندن ناشی اولور پس مذموم اودركه انی شارع ذم ایده
پس شیخ بو راده مذهب اهل حقی تصحیح بیوردیكه حسن وقبح شرعی اولور عقلی
اولمیه قوله لحكمة یعلمها الله او من اعلمه الله كما شرع القصاص للمصلحة ابقاء لهذا
النوع وارداعا للمعتدی حدود الله فیه ذم شارعه تعلیلدر یعنی شارعك ذم
فعلی بر حكمت خفیه متضمندركه حكمت الله دریا انبیا واولیاء عارفیندركه علم
لدنی ایله معلملردر نته‌كه شرع قصاص حكمت ومصلحتكه فی الحقیقه قصاص بقاء نوع
واحیاء افراد انسانیدر صورتده قتل فرد ایسه ده قوله ولكم فی القصاص حیوة یا اولی
الالباب وهم اهل لب الشیء الذی عثروا علی اسرار النوامیس الالهیة والحكمة اولك
حكمت مشروعه قدیمه اشبو آیت كریمه دركه مذكور اولدی بعضلر فیه لفظی آیه
مذكوره ربط ایدوب حین مقدم قلمشلر ومعناسی من بوره ده نازلدر بوایت
دیمكدركه دیمشلر نزل فی هذه المعنی قوله تعالی الخ دیمك اوزره فیه ضمیرندن قصاصه
ارجاع ایتمشلر بعده ضمیر لفظاهم اولوا الالبابدن مراد هر شیئك لبنه وحكمت خفیه‌سنه
عارف اولنلردر دیرلر اگرچه ظاهر لغت اوزره عاقل دیمكدر اما اولوا الالبابدن
مرادی عاقل عارفدركه اسرار وجوده وحكمت شرایعه واحكامه عارف ومتفطن

نوامیسدن مراد بو راده
شرایعدر اگرچه ناموس
ملك وحی در مراد بو راده
مسبب در سبب دكلدر

اولا قوله واذا علمت ان الله تعالى داعي هذه النشاءة واقامتها فانت اولى بمراعاتها

اذ لك بذلك السعادة فانه مادام الانسان حيا يرجى له تحصيل صفة الكمال الذي خلق له ومن سعى في هدمه فقد سعى في منع وصوله الى ما خلق له وقتاكه بلدك ايسه كه حق تعالى بو نشئه شريفه انسانيه يي داعي وابقا اقامتنه ساعيدر پس اي عارف لبيب سن بحسب النيابة اودرعايته اولى واحق سن باعث اولويه ولحقية اولجواد مطلق وسن ممكن محتاج سن سنك رتبهٔ سعادتنه وصولك اول نشئانك رعايتي ايله دركه بلكه في الحقيقه اولنشأ سنك نشأ سنك نشأنك عيني در ومادامكه انسان فايز دولت حيات ونشاء كون وحصولدر البته انذن تحصيل صفات كمال ما خلق له مسئول ومأمولدر پس هركيم نشاء من بوده نك هدم بناسنه ساعي اوله كمالما خلق له نك عدم وصولنه سبب داعي اولور پس طرف حقدن مجازاة بالمثل اولنوب انك دخي نفسنده اولان كمال منتظرينه وصولي ميسر اولماز امر شرعله دخي اولسه ديرا وجودندن مقصد معرفة موحدين بودر شعر مستا ولودر نخ جن كلا يقه سن جان ايلر عارف وحده اولنلر بونى ادراك ايلر قوله وما احسن ما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الا انبئكم بما هو خير لكم وافضل من ان تلقوا عدوكم فتضربوا رقابهم ويضربوا رقابكم ذكر الله مدعاى سابقي اثباتا ايجون بيوردكه نه كوزلدر حضرتك بو قولي كه بيوردر بو خبر خيردن عارف ومتنبه اولنكه تحقيقا سزه اعداء دينه مقابل ومقاتل اولقدن كلمهٔ ذكر الله قايلي اولمق خيرلودر ديرا غزانك ضمننده اكرچه اعلاى كلمة الله حاصل ايسه لكن هدم بنيان الله دخي واقعدر پس ثواب شهادت هدم بنيان وجوده بدل لمعادل اولماز نه قدرجوغيسه فقير ايدور ين ذكر الله بغير سر هدم الوجود خيرا علا موجوددر تأمل اولنه بعده غزوي ضرورة حال دخي ايجاب ايتسه حال قوله

دردیمکدر لکن معلوم اولسونکه بو کلامدن مراد عارفه نهی غزو وجهاد دکلدر
حاشا وکلا بلکه مجرد غرض فیض اسرار واظهار معرفتدر غفلتا ولتنبیه قوله لانه
لا یعلم قدر هذه النشأة الانسانیه الا من ذکر الله الذکر المطلوب فانه تعالی
جلیس من ذکره والجلیس مشهود الذاکر ومتی لم یشاهد الذاکر الحق الذی هو جلیسه
فلیس بذاکر زیرا نشاء انسانیه نک قدرنی بلمز الا حق ذکر مطلوب ایله ذاکر
اولان عارف بیلور زیرا حق تعالی ذاکر عارفک جلیسدر جلیس ایسه مشهود
وانیس ذاکر اولور پس ذاکرک جلیس مذکوره کورمیوب غفلت ایدن ذاکر اولماز
پس مطلوب که جمیع قوای روحانیه ونفسانیه نک حضوری وجمعیتی در بروجه
ایله که وجود ذاکر فانی مطلق اولوب باقی مذکور حق اوله که وسیلهٔ دیداردر اما
فضیلت غزا وجهاد ثوابی شهادتدر که مؤداسی دخول جنتدر مصرع ببین تفاوت
راه از کجاست تا بکجا قوله فان ذکر الله تعالی سار فی جمیع البدن الا من ذکره
بلسانه خاصة فان الحق لا یکون فی ذلک الوقت الا جلیس اللسان خاصة
فیراه اللسان من حیث لا یراه الانسان بما هو رای زیرا حقک ذکری که ذکر مطلوبدر
اوله عبدک جمیع اجزای روحانیه وجسمانیه سنده ساریدر اما ذکر غیر مطلوبدر
که حق انجق لسان ایله مذکور اولا اول زمانده حق جلیس انسان اولمز بلکه
جلیس لسان اولور انجق اول تقدیر جه جمیع قوی وجملهٔ اجزا حصه لرین المزلر
مثلا صفات سبعه دن بصر وسمع حاصه لرندن بهره دار اولمازلر الی غیر ذلک
پس بو مرتبه ده لسان حقی کورر اما انسان من حیث هو انسان کوردوکی الله ایله
کورمز که اول رؤیت روح ایله وقلب ایله کورمکدر مرتبهٔ جمعیتدر بلکه انسانک انو کله
کورمدوکی اله ایله کوردکه اولا اله لسانک کندوسنه مخصوص اولان حالتدر راوه
ضمیری حقه بما هو ضمیری لسانه عایددر بعده اول لسانه مخصوص اولان حالته

بصرا طلاق اندی زیرا انوکله کورر دیمك اکا بصر دیمك اولور پس اشارة اولوکه
هر شیئك صفات سبعهٔ کمالیه دن نصیبی اوله اما حیوان صفات من بوره نك
محالی ایله متحقق اولماغین دویرلسانی سی بصر ایله اولمز بلکه روحانیة مخصوصه
ایله اولور قوله فافهم هذا السر فی ذکر الغافلین فان الذاکر من الغافل حاضر
بلا شك والمذکور جلیسه فهو یشاهده والغافل من حیث غفلته لیس بذاکر
فما هو جلیس الغافل پس ای عارف اذعان ایله بو سر شریفی که هرکز مراتب
وجود یرده بر غافل عن الحق یوقدر که مکر معدوم محض اوله زیرا هر شیئك بر
حضور وار در بعض اجزاسی ایله دخی اولسه زیرا بعض اخره غافل اولمادن مجموعه
غفلت لازم کلمز پس جزء ذاکرك مذکورا یله حضوری محقق اولماغله جلیس
حق اولور اکرچه جزء غافل حسبی ایله جلیسی کلایسه ده پس دخی بالواسطه
جلیس حق اولور نهایت حق درجه واحده دن مشاهده ایتمش اولور دهله غافل
مطلق اولمز اما غافل من وجه اولور قوله فان الانسان ما هو احدی العین
والحق احدی العین وکثیر بالاسماء الالهیة کما ان الانسان کثیر بالاجزاء
ولا یلزم من ذکر جزء ما ذکر جزء اخر فالحق جلیس جزء الذاکر منه والاخر
متصف بالغفلة عن الذکر ولا بد ان یکون فی الانسان جزء بذکر الحق به ویکون
الحق جلیس ذلك الجزء فیحفظ باقی الاجزاء بالعنایة زیرا انسان کثیر دراحدی
العین دکلدر که حق بر جزئی مذکورا ولمقلك مجموعنه مذکورا ولمق لازم کلمز
زیرا واحد العین دکلدر بو تقدیرجه بر جزوی ذاکر سائری غافل اولور و حق
تعالی جلیس ذکر ذاکر اولور پس انسانك لابد اجزادن بر جزوی باری ذاکر
حق کرکدر صورة شخصیه سی حمی باقی اوله زیرا موجودك بقاسی مدد فیض
وجود مطلق اوله در که اول وجود حقده وسیلهٔ مدد خود ذکر در شعر مدد

ایت

ایت قلبموزه ذکرکی هرکاه مدد بزه ویر فضلوکله بر دلاکاه مدد مددایت حضرتوندن
ظفروکذرکاه مدد مددالله بزیجایله کراه مدد زیرا اول نسبة جزئیه حضوریرکه
جلیس جزء اولماسندن ناشیه درسایری اجزاء اعضایه دخی عنایتی سرایت ایدر
اول عنایتک مجموعی بدنک حمایتنه اولور وبالجمله اول نوع حضور اکسیر حقیقة
حیات اولوب سایر فایزات بدنه تأثیر ایدر ومعلوم اولسونکه مذکور اولان
حکم عالم صغیر حکم عالم کبیره دخی مقایسه اولنور بوحدیث شریف حکمی ایله
بیوردرلا تقوم الساعة وعلی وجه الارض من یقول الله الله یعنی یریوزنده مادامکه
کلمة الله ذکر ایدر ذاکر اولا قیامت قوبمز وبنیان عالم کبیرکه شهادتله مسمی در
خراب اولمز زیرا انسان عالم کبیرک شخص جزوی سی اولمق حسبی ایله جزءاسندن
برجزوی منزلهسنده دیدیلر عالمک برجزوی ذاکر بولنمغله اولور اول جزوده
جلیس محقق اولوب سایر اجزانک بقاسنه غایتا تمثل اولور وبعده مراد
بوراده ذاکر ایله انسان مطلقدر اواسطناسدن ایسه ده زیرا انسان
کامل ذکری جمیع اجزاء عالمک ذکری مثابهسنده در قوله وما یتولی الحق هذه
هذه النشاءة بالمسمی موتا فلیس باعدام وانما هو تفریق فیأخذه الیه سؤال
مخیلدن جوابدرکه چونکه انساندن جزو ذاکر مقرر اوله هرکز انسان مدامیوت
وفنا اولمق کرکدی زیرا انسانک خود بقاء مقدورندن متجاوز تعیشه قادر اولمز
حاصل جواب بودرکه حقک نشاء انسانیه هدمنه واصل اتدوکی شیکه موتله
مسمی در اعدام وفنا دکلدر بلکه مجرد تفریق اجزادرکه نفس ناطقه مادهٔ عنصریه
دن حاصل اتدوکی سجن طبیعتدن تخلیص ایله کندویه قریب ایلدر فقرایدودرکه
بومرتبه عامه انسانه نسبة اولنمقده عالم بوقدر مکی مرتبه انعامده اولان
عوام حسابنده منحط اوله قوله ولیس المراد الا ان یأخذ الحق والیه یرجع الامر

كله بو دخی سؤال و همیدن جوابدر كه عبدك مرادی عالم عناصرده مكث و بقادكلمیدر
جواب ویررز كه مراد انسانك عارف دكلدر الا حق تعالی نفس ناطقه سن ید قدرتیله اخذ
ایدوب مرجع جمیع امور اولان حضور عالی و موقف سامیده ثابت و واقف اولوب عند ملیك
مقتدر حاضر و مستقر اولمقدر بو مرادك خلاص مقصود ایدن زمرۂ بشرده معدود
اولمق قوله فاذا اخذه الحق سوی له مركبا من جنس الدار التی ینتقل الیها و هی دار البقاء
لوجود الاعتدال فلا یموت ابدا ای لا یفترق اجزاؤه پس نیجون كه حق سبحانه و تعالی
الله یتوفی الانفس حین موتها منطوقنجه نفس انسانی توفی ایدوب ذاتنه رجوع
ایدرسه انوكچون مركب اولان منتقل اولدوغی كه عالم مثالدر اول عالمك حقایقندن
مركب بر مركب لطیف تسویه و تعدیل ایدر كه اول مركب انتقال ایندوكی موطن جنسندن
اولور یعنی هیئۀ مجموعه سی باقیة الاجزاء اولور قابل هدم و فنا و تفرق و انفصال
اولمق بعده واصل اولدوغی مقام كه موطن حشر و جزادر اول موطنه مناسب و انوك
حقایقندن حاصل بر اوزكه مركبه دخی تعلق ایدر كه دار جنته و نار و یا كاه دخانۀ نعیم
و بو دارده اول بدن ایله باقی بر قرار اولور دیرا اول موطنده ثابتا و لازا اعتدال حقیقی
اجزاسنه تفرقه و اختلال ویرمز پس هر كز موت اضطراری كورمز قوله و ما اهل النار
فما هم الی النعیم و لكن فی النار اذ لا بد لصورة النار بعد انتهاء مدة العقاب ان تكون
بردا و سلاما علی من فیها و هذا یفهمه مقال من بو سؤال مقدر ورودینی دفع
ایچوندر كه امرك كلیسی حقه راجعدر دیمكدن فهم اولنور كه مرجع جمیعی حقایق
امر واحدا اولا مع هذا صورة باقیۀ انسانیه ده ابر متفاوت در كه فرقۀ سعد
اعاج مدارج نعیم زمرۀ اشقیا نارده مدار كه جحیمدر و حاصلی جواب بودر كه
متال خالدین فی النار دخی اخر كار نعیمدر كه صورة عذاب عذب و راحته متبدل
اولور و شدۀ نار مدبره بامر الله منتهی اولدقده برد و سلامته متحول قلنوردیرا

مطلب

هر شيئك اصلى رحمتدر و عذاب امر عرضيدر لكن نعيم من بور نار ايجنده اولور اعتبار
طبيعة ايله الم حس اولنمز بلكه منافر طبيعة ملايم طبيعة اولوب قوة حاسه ادراك
ملايم ايتشا ولور نارك معذب اولماسى خود ادراك منافر ايله ايدى مذكور اولان
دليلك بعض مستندى عقل و شهود ايسه نقل دخى موجود دركه بيوريلور بعض اكابر
محدثين مرتبهٔ مشهوددن قوى طوتولر معناى خلود ابجود وورود نصوص خود خلود
فى النار ه دلالت ايدر خلود فى العذابه اتمزديرلر بعض علماء بو محله بواية كريمه ايله
نقض ايراد ايتمشلركه انا المجرمين فى عذاب جهنم خالدون الاية فقرايدو دين تاويل
قاشانى ده وعلى هذا يحمل الخلود على المكث الطويل الاعم من المتناهى وغيره ديمش واقعا
مجرمين عصاة مؤمنينه شامل ايكن خلود معناسى حقيقى سنه حمل اولنمش مشكلدر
قوله فتنعيم اهل النار بعد استيفاء الحقوق نعيم خليل الله عليه السلام حين القى
فى النار فانه تعذب برؤيتها و بما تعود فى علمه وتقرر من انها صورة تولم من جاورها
من الحيوان وما علم مراد الله فيها ومنها يعنى اسم منتقم حقوق الله استيفا اتدكره يعنى
وجود مخالفات عداوات و صنوف مضاداكه مقتضيات اسما متقابله اتدر هر برى
بالتمام حقلرين الدقده فى المثل نعيم اهل نار نعيم خليل رب جبار كبى اولوركه ناره
القا اولندوغى حينده واقع اولان نعيمدر اكر شبهه وارد اولورسه كه خليل ايچنه
مشبه بها اولوركه انده هركز عذاب يوغيدى جواب ويرلوركه خليل مجرد رؤية
نار ايله معذب و حكم وهم عادة طبع ايله تقرر بولن اعتقاد اوزره كه صورة نار البته
جوارنده اولان حيوانه مولمدر مضطرب ايدى حال بوكه حقك مرادى كندويه صورة
عذابده رحمة ايدوكن بلمدى فقرايدو دين انعالله رحمتى ضدندن كوسترمك معانى
حقيقى مجاز ايله ادراك ايتمك كنيدر فهمى ذوقه دايردر قوله فبعد وجود هذه
الالام وجد بردا وسلاما مع شهود الصورة اللونيه فى حقه وهى نار فى عيون الناس

اكر قاضى بيضاوى قوطا وزدنيه
مجرمين كفاره محمولا ولوراسه عصاة
مؤمنيك ذكروندن اهمال لازم كلور
خصوصا ايتده ما كثون ايله مخاطب
اولدقلرى مدعاموزه قرينه مرجحه
در صاحب كشافك ما كثون بوراده
استهزايه حمل اتدوكى خلاف ظاهردر
خصوصا لفظك استهزايه دلالتى
خفيدر صاحب مذاقه ظاهردر
توجيه مذكورده لفظ واحدك
معناسى حقيقتدن عدول لازم كلور
انلو تفسيرنده لفظينك حقيقتدن تغيرى
لازم كلوركه مجرمين و ما كثون
درخصوصا خلود مكث طويل
ايله تاويل اولنمق شايعدر
تامل اولنه

پس نته كه حضرت ابراهيم الام مشهوده نك وجودندن صكره كندو حقنده ناری
برد و سلام كوردی ساير ناس عيونتره عين نارا يكن كذلك زمره كفار مستحق اولدقلری
الام مجازاة نار ايله مصار ومعاقب اولدقدن صكری ناری برد وسلام بولورلر
اما صورة لونيه سن مشاهده دن حالی اولمز لر اكوجه اثر مرتبه سن كورمزلر پس ساير
ناس عيونته نسبة نار و بونلره اضافة نور وراحة اولور قوله فالشیء الواحد
يتنوع فی عيون الناظرين هذا هو التجلی الالهی پس بو تقديرجه شیء واحد اختلاف
عيون ناظرين ايله متجدد و تقابل قبول قابلين ايله متنوع و مختلف اولور تجلی
الهی دخی بويله در نتكه بو حال عين تجلی ذب متعادلدر مثلا تجلی حق نفسنده
واحد بحسب الناظرين متعدد در زيرا حق تعالی ناظر محجوبه اسما و حجابيه سی تجلی السه
اعيان خارجيه يی صور حجابيه متباينه كورركه هر بری مباين ذات حق كورنور اما
ناظر عارفه كثرة اسمائيه سی ايله تجلی السه اعيان مجالی اسما كورر پس واحدة ذاتيه سی
تجلا السه اعيان كثيره ده متجلا اولان ذات واحدی مشاهده ايدر پس نار كه
امر واحد در صورة من بوره ده تجلی وجدانی الهی يه مثالا اولمق جائزدر كه عين ناظر
صور مذكوره ايله ظاهر اولا نته كه قودانی الذكر احتماللين شاهددر قوله فان
شئت قلت ان الله تعالی تجلی مثل هذا الامر وان شئت قلت ان العالم فی النظر اليه
وفيه مثل الحق فی التجلی فيتنوع فی عين الناظر بحسب مزاج الناظر يعنی پس سن ای
عارف بو احتماللينه نظر ايله دلرسن حال ناری تجلی وجدانی يه مثال ايدرسن
و دخی ديرسن كه امر من بور كبی حق تعالی صورة متنوعه ايله تجلی ايدر ياخود
استرسن عالمه مثال طوتارسن و دخی ديرسنكه عالم فی الحقيقه عالمه منتهی
اولان نظر عارفده ياخود عالمده نافذ اولان نظرده حقك مثاليدر يعنی
بحسب القوابل متجلی اولوب عين ناظرده مزاج واستعدادی ناظر حسبی ايله متنوع

اولمقده

اولمقده عالم حقك مثالی در بعده شیخ قدس سره نادری مثال مزاج اولمغه
دخی اشارت ایدوب بیورد که قوله او یتنوع مزاج الناظر لتنوع التجلی وكل هذا
سائغ فی الحقایق یا خود مزاج ناظر واحد ایكن تعدد تجلایه تبعیتله متنوع
ومتعدد اولور پس تمثیلات ثلاثه معرفة حقا یقده جایز وشیوعی حددن
متجاوز درنیه كه بیاننده بویلور قوله فلو ان المیت والمقتول ای میت كان اوای
میت مقتول كان اذا مات او قتل لا یرجع الی الله لم یقض الله بموت احد ولا شرع
قتله فالكل فی قبضته فلا فقدان فی حقه یعنی مرجع كل حق اید وكنه تمهید ایدركه
اكی بو میت باجله یا خود مقتول بقتل قاتل هر بنه میت وهر بنه مقتول اولور سه اولسون
كرك سعید وكرك شقی حین موتنده وحین قتلنده حقه راجع اولمسه حق تعالی بو فردك
موتنه وقتلنه راضی اولمزایدی وقاتلك قتلنی مشروع قلمزایدی زیرا عدم شئ
محضدر با لكلیه اعدام موجب انتفاء ربیتدر زیرا ربوبیت مربوب ایله متحقق
اولور پس حق تعالی فناء ذاتی مرید اولمز ممتنع وعدم واعدام باطلدر پس عبد
ممكن محل حكم اسم ظاهردن زایل اولسه تحت حكم اسم باطنه داخل اولور وولایه حقدن
خارج وعاطل اولمز پس كل امور حقك قبضه تصرفنده ثابتدر و هیچ كن حقه
فوت و فقدان یوقدر كه بلكه فوت وفقدان ممكنات نسبتیدر وعالم صورته
اضافتله در والا تفرق اجزا فوت وفقدانی ایجاب اتمز قوله فشرع العقل
وحكم بالموت لعلم بان عبده لا یفوته فهو راجع الیه پس حق تعالی قاتل ایچون
قتلی مشروع اتدی وموته قضا اتدی زیرا عبدنك فوت اولمایوب كندویه
راجع اولجغنی بیلورایدی قوله علی ان قوله تعالی والیه یرجع الامر كله ای فیه
یقع التصرف وهو المتصرف فما خرج عنه شئ لم یكن عینه بل هویته هو عین
ذلك الشئ وهو الذی یعطیه الكشف فی قوله تعالی والیه یرجع الامر كله

قولی تصرف حقدر واقیددر ومتصرف ومتصرف فیه جمله سی حقدر دیمکدر وحقدن
برشیء ظاهر اولمامشدر که اول شیء عین حق اولمیه بلکه هویت حق ذلك الشیئك
عینیدر وبو معنای حقك والیه یرجع الامر قولنده کشف اعطا ایتمشدر زیرا
عقل بو مرتبه یه واصل ولامن حاصل بوددرکه هویت حقك اشیایه مبدأیتی صرافت
اطلاقندن غیب ذاتنده ثابت اولان شؤن مسجنه سی تقید ولباس مظاهر
خارجیه ایله تلبس اتمه سیدر ومرجعیتی مقیدات ممکنه نك صفات تقییدیه
دن منسلخ اولوب صرافت اطلاقه عود یعنی ظاهردن باطنه رجوع اتمه سیدر
علاوه مذکوره دن فایده ظاهردر بیانه محتاج دکلدر **فص حکمة غیبیه فی کلمة**
ایوبیه کلمهٔ غیبیه ایله ایوبك نسبتی ارکض برجلك امری ایله سر غیبیدن
ماء الحیوة حقیقتك ظهورنه سبب اولماسیدرکه تحت رجلنده ماء حیوتی
غیب ومستور ایدی اخر الامر مس ضردن شکایت ایدوب عاجز ومضطر اولجاق
حق تعالی ضرنی کشف وادناس مرض بدنیدن سرنی تطهیر ایتدی **قوله** اعلم ان
سر الحیوة سری فی الماء فهو اصل العناصر والارکان ولذلك جعل الله من الماء
کل شیء حی وما ثمة شیء الا وهو حی فانه ما من شیء الا وهو یسبح بحمده ولکن
لا یفقه تسبیحه الا بکشف الهی ولا یسبح الا حی فکل شیء الماء اصله تحقیقا سن
ای عارف دانا اول بلکه سر حیوة حقیقه مادهٔ ساریه در وحقیقه ماء نفس
رحمن درکه هر نفس انسانیده اول نفس بالفعل جاریدر خصوصا بعض حکماء
وانبیا قولنجه ماء اصل عناصر وارکان اولدی ولاجلدندرکه نظم شریف قرانده جعلنا
من الماء کل شیء حی بوکا برهاندر وبرشیء یوقدر الا سر حیوة ساریدر زیرا هر
شیء حی ایله مسما اولدی حتی حمدی ایله مسبح وذاکردر ذکر خود ذاکره سبب تجلی وجود
بادیدر نته که سابقا مذکور اولدی لکن تسبیح اشیاء اصحاب کشف حدادن

مطلب

حکمة غیبیه

عنبریه

غیریه منکشف وهویدا اولمز نظم ذکرحی ایله زنده درهر شئ ومن الماء کل شئ
حی پس هر شئ مسبح اولدوغی قرانله ثابت اولوب وهر حی مسبح اولیجاق هر شئ
حی وهر شیده اصل ماء اولور وصغری وکبری نتیجه بولور قوله الاتری الی العرش
کیف کان علی الماء لانه منه تکون فطفی علیه فهو یحفظه من تحته یعنی کورمز میسن
که اول اجسام که نفس رحمتدن تعین وجود قبول اتمشدر عرشدر نه وجهله ماء
اوزرنده ثابتدر زیرا ماء دن متکون اولدوغیچون ماء اوزرنده طاغی وعالی اولمشدر
وماء انی تحتندن حفظ اتمشدر زیرا ماء هیولادر وعرش صوریتدر وصورت هیولا ایله
قایمدر پس صورت معنای محیط اولوب اوزرنده عالی اولدوغی کبی هیولادن اعلا
اولوب هیولانی اخفا اتمشدر وهیولا دخی صورت عرش تحتندن حفظ وابقا قلمشدر
قوله کما ان الانسان خلقه الله عبدا فتکبر علی ربه وعلی علیه فهو سبحانه مع هذا
یحفظه من تحته بالنظر الی علو هذا العبد الجاهل بنفسه نته که الله تعالی انسان
عبودیت اوزره خلق اتمش ایکن ربی اوزرینه متکبر ودنی خفی اولدعالی وظاهر
اولدی بونک بری ایله حق کا تحتنده حافظ وناظر اولدی اما من بورا اولان
حفظ ونظر تحتانی نفسنه جاهل اولان عبدک علونه بنسبت ایله درکه نفسنه
عارف اولیان عبد ربنه عالم اولماز پس جهل من بورسبب علو وباعث تکبر اولور قوله
وهو قوله علیه السلام لو دلیتم بحبل لهبط علی الله فاشار الی ان نسبة التحت الیه
کما نسبت الفوقیة الیه فی قوله تعالی یخافون ربهم من فوقهم وهو القاهر فوق عباده
نلا الفوق والتحت ذات حق تحت عبده بنسبة اولدوغنه دلیل حق تعالی جهاتدن
منزه ایکن جمیع جهاته شمولن بطریق المبالغة رسول الملک بو قولی جلیلی درکه بو دد
اکر سز بر حبلی سببی ایله ما تحتکوزه ادلی والقی اولسکوز البته وجود بادیء اوزرینه
ابترسز یعنی نزول ووقوع حق اوزرینه اولور زیرا بر محل یوقدرکه وجود حقدن خالی

علو من بو ربطریق الاحاطه در
کریه شکل مقتضاسی اوزرینه

اوله کرك راس دن مقداری کرك سوسوزن عبادی نه مرتبه فوضا ولنورسه ولسون
پس اولا جهات ستدن جهت تحته نسبة اشارت قلدی محل شبهٔ عامه اولدوغیجون
بعده نسبة فوقیه سنی یخافون ربهم من فوقهم ایله بیان ایتدی حضرتك قوانده
خوف وامرجانب فوقه اضافت اولنمه نك حکمتی نفوسده اوقع اولدیغیجون درنته
که وهو القاهر فوق عباده قولنده دخی قهر عالیدن سافله ترتب ایتدوکیجون
در وانسانك اشرف اعضاسی عالی سنده اولوب وقوة حاسه اکثر ودماغ
منبع سایر قوی وقدر اولدوغیجوندر بس جهة فوق وتحت حقا ایجون نص قرآنله ثابت
اولمجاق بونلر خود اصل جهاتدر بلکه جهة حقیقی بو ایکی سیدر سایر جهة اضافیه
در نسبة ایله متجدد ومتغیر اولورنته که حکمة اشراقیه ده بیان اولنمشدر ثبوتی
بطریق الاولویه اولور اثبات جهتدن مراد حاشا جهاتیله حتی حصر وتحدید دکلدر
بلکه مراد ازاله حصر وتحدیدر عارف اولان بیلور **قوله** ولهذا ماظهرت الجهات
الست الا بالانسان وهو علی صورة الرحمن یعنی حقا ایجون جمیع جهتدن ثابت وحق
محیط جمیع جهاتدن اولدوغیجوندر که جهات حقا ایله ثابت اولور اما انسان
ایله ظاهر اولور حقا ایله اولمز زیرا حق محیط جمیع جهاتدر بس بر فوق یوقدر که
احاطهٔ حقده اولمیه وبر تحت یوقدر که حقانك تحتنی قبلامیه سایر جهاتده
دخی حال بویله در که محدد جمیع جهاتدر اما انسان ایجون بر فوق ثابتدر که انسان
ثابت دکلدر وبر تحت ثابتدر که انساندن انده موجود دکلدر بس محیط جهات اولمغ
ایله باعث ظهور جهات اولدی دخی انسان صورة رحمن در زیرا جامع صفات الله
متقابله در اولا جلدن جهات متقابله ایله تحقق ایتمشدر **قوله** ولا مطعم الا
یعنی غذاء روحانی وجسمانی الله دن غیری یوقدر زیرا حق که وجود مطلقدر وجود
غذای موجوددن وهو یطعم ولا یطعم قولندن ماخوذدر **قوله** وقد قال الله
تعالی

جهة الاشرانده ایدر جهة اصلیه حقیقه ایکی در فوق تحتدر زیرا سایری تبدل اوضاعله متبدل اولور دیمشدر رفقره شبهه کلورکه فوق وتحت دخی تبدل وضع ایله متحول اولور جوابنده تامل بویرله

مسلمه

تعالى فى حق طائفة ولو انهم اقاموا التورية والانجيل ثم تكرو عمم فقال وما انزل
اليهم من ربهم كل حكم منزل على لسان رسول او ملهم لاكلوا من فوقهم وحال بوكه
حق تعالى بر طائفه حقنده كه قوم موسى و عيسى در بيورديكه اكر بونلر احكام تورات
كما هو حقها اقامة وانجيلى بتمامها قراءت ايتسه لر بعده تنكير و تعميم بعد التعريف
والتخصيص ايدوب وما انزل اليهم ديديكه لسان رسول ايله منزل وغير رسول ايله
ملهم اولانلر دخى كلامى شامل قلدى تاكه اندن سائر احاد ناس دخى داخل اولدى
بعده جواب اوده لاكلوا من فوقهم ديديكه مراد ارزاق روحانيه الهى ومعارف
وهبيه الهى نفس بغير تعمل وكسب حاصل قيلوردى ديمكدر قوله وهو المطعم من الفوقية التى
نسبتها اليه يعنى الله تعالى مطعم و فايز اولور جهة فوقيه دن كه اول جهة ذاتنه
نسبتا اولمشدى قوله ومن تحت ارجلهم دخى ارزاق روحانيه اهل اشراق
كبى علو تنزيهدن اخذ ايتدكلرى كبى احوال ومواجيد كسبية نفسانيه دخى شؤون
كبى سلوك طريق ارجل ايله جذب ايدرلر اولى عمل روح ثانى سى عمل نفسدر اولى محض
فيض روحانى ثانى سى كسب فكر ونظر نفسانى اولك مقدماتى منح محض ثواب
ثانينك كاه خطا وكاه صواب در وهم ايله مشوب اولدوغيچون قوله وهو المطعم
من التحتية التى نسبها الى نفسه على لسان رسوله المترجم عنه يس حق جهة تحتيه
دن مطعم اولوب بقاء طعام نفسانى ايديجيدر نته كه جهة من بورة نفسنه
نسبة ايتدى اما نسبتى لسان رسول مترجمدن ايدوب وصيغه معلوم ايله
ادا ايتدوكى بنسبة تحتيه نك بعد وحشيتنى ازاله ايچوندر قوله ولم يكن الماء على
العرش ما انحفظ وجوده فانه بالحيوة يحفظ وجود الحى الا ترى الحى اذا مات
الموت العرفى ينحل اجزاء عظامه وينعدم قوله عن ذلك النظم الخاص اكر ماتحت
عرشده اولوب وعرش ما فوقنده مستقر اولمسه وجودى منحفظ و باقى اولمزدى

زيرا وجود حي حياتله محفوظا ولور حيات مايله بقا بلور كورلمزمكه برجي موت
عرفيله ميت وفوت عادى ايله فايتا ولسه اجزاء نظامى بوزلور وعقود مفاصلى
جوزيلور وقواى نفسانيه سى هالك ومنعدم اولور وشروط جمى مرتفع وبناى
سراى بدنى منعدم قلنور قوله قال الله تعالى لايوب عليه السلام اركض برجلك
هذا مغتسل بارد يعنى ماء بارد لما كان عليه من افراط حرارة الالم فسكنه الله
ببرد الماء بو مقدمدن منفهم اولدى ايسه كه ما توقف عليه حيات مزيل شدايد
كويا اندر الله تعالى ايوبه خطابا ايدوب بيوردیكه خاك پايوكى ضربا يله كه
انده ماء بارد بادى ووادى در غسل ايله قالب بدكوكى چرك ودنى سقامدن
تطهير قيل وحرارة قلب باطنوك رياضات روحانيه ايله تبريده تدبير ايله
موصوفدن ذكر صفتله اكتفا اولنوب معنا ماء بارد ديمك ايدوكن بيان ايدد زيرا
الم مرض مورث حرارة ايدى حق تعالى برد مايله دفعن ارادة اتدى ذير قوله ولهذا
كان الطب النقص من الزايد والزيادة فى الناقص والمقصود طلب الاعتدال ولا سبيل
اليه الا انه يقارب به يعنى حق تعالى ايوبك حرارة مفرطهٔ ازاله اتدى حرارة
معتدله اتمدى زيرا مقصود ازالهٔ فساد ايدى اثبات فساد دكل ايدى بو معنا دنكركه
طب كيفيهٔ زايده يى نقص وكيفيهٔ ناقصه زياده قلمقدن عبارتدر تاكه مقصود
اولان قريبا اعتدالى حاصل اوله زيرا اعتدال حقيقى محال ودليل عقلى كاد الدر
قوله وانما قلنا ولا سبيل اليه اعنى الاعتدال من اجل ان الحقايق والمشهود يعطى
التكوين مع الانفاس على الدوام ولا يكون التكوين الا عن ميل ويسمى فى الطبيعة
انحرافا وتعفينا وفى حق الحق ارادة وهى ميل الى المراد الخاص دون غيره قوله رحمه
قال الاعتدال يوذن بالسواء فى الجميع وهذا ليس بواقع فلهذا منعنا من حكم الاعتدال
واعتدال حقيقتك وجودنه سبيل ولمادوغنك دليلى بودركه شهود ومعرفة

معلوم اوله كه مائك بحسب الحكمة
منافع ثلثه سى واردر اولا ازاله
وسخ ظاهرى تماسيدر ثانيا حرارة
مفرطه يى حد اعتداله كتورمه سيدر
ثالثا تقويه هضم ايدوب طعام
مأكول برنك منافذ ضيقه سنه
تنفيذ اتمه سيدر لكن مريضه
اول لازم اولان ازاله عارضدر
طعام وشراب ايسه بعد صحة
البدن اولور ايوب عم
حور طعام وشرابدن منقطع
ايدى نفع ثالثه تعرض
اولنمامقه نكتهٔ لطيفه
بودر اولا الله اعلم
منه

حقايق

حقایق علی الدوام اعطاء تکوین مع الانفاس ایدر یعنی هر نفسده تجدد کون
وفساد کوستر تکوین مع الانفاس ایسه مکونك میلنه موقوفا ولور و میل
مکون عالم طبیعتده انحراف و تعقیق ایله مسمی قلنور لکن حق بادیده ارادة ایله
تعبیر اولنور واراده من بوره مراد حاصلك وجودك اقتضا ایدر وطرف عدمدن
وجودی مرجح اولور اعتدال ایسه وجود له عدم میاننی تسویه استر پس اعتدال
وقوعه کلمك محال اولور زیرا وقوع بولسه وجود فوت اولمق لازم کلور وجود
خود مقتضای تجلای ذاتدر فوت اولماز اولماجلدن وجود اعتدال ممنوع
ومحال عد اولندی قوله وقد ورد فی العالم الالهی النبوی اتصاف الحق بالرضی
والغضب وبالصفات فزیل للغضب والغضب فزیل للرضا عن المرضی عنه خصوصا
علم الهی بنویده وارد اولدیکه حق تعالی صفة رضا وغضب ایله متصف بلکه دخی
ما فوقهما صفات متقابله متضاده ایله مقید اولور حالا رضا فزیل غضب
اولور وغضب مرضی عنه دن رضایی ازاله قیلور تا که احد حکمین نفاذ بولا
وشروط خارجیه سی ایله پس اعتدال بحثه متصور اولور که نفاذ احد حکمین اعتدال
ایله جمع اولمز قوله والا اعتدال ان یتساوی الرضا والغضب فما غضب الغاصب
علی من غضب علیه وهو عنه راض فقد اتصف باحدی الحکمین فی حقه وهو میل اعتدال
خود صفة رضا وغضبك اتساوی سیدر اول خود محالدر پس بر غاصب بر مغضوب
علیه غضبا تمز که اندن راضی اولمش اوله پس حق غضبده احد حکمین ایله متصف
اولمش اولور ورضایی قیوب حکم غضبه میلا تمش بولنور قوله ولا ارضی الحق عما
رضی عنه وهو غاصب علیه فقد اتصف باحد الحکمین فی حقه وهو میل وحق تعالی
بر رضی عنه دن راضی اولمز که اکا غضب اوله پس حق تعالی حق رضاده احد حکمین
ایله متصفا اولور واتصاف من بور محض میلدر که خلاف اعتداله دلیلدر زیرا

تغلب احد جانبین درنته که لسان میزان کفتیندن طرف سنکیننه مایل اولدوغی
کبی شیخ قدس سره بوراده صفة غضبی مطلق غاضبه نسبت ایدوب صفة رضایی
حقه نسبت ایتدوکیده نکتهٔ لطیف شیخک طرف رضایی محظوظدن ترجیح ایتمه سیدر
لطف وظرافتی فهم اولنه لمحرره بونکته عقلله تعبیرا ولنمز ذوقه دایردر قوله
وانما قلنا هذا من اجل من یری ان اهل النار لایزال غضب الله علیهم دائما ابدا
فی زعمه فما لهم حکم الرضا من الله فصح المقصود فان کان کما قلنا مآل اهل النار الی
ازالة الالام وان سکنوا النار فذلک رضی الله عنهم فزال الغضب لزوال الالام
اذ عین الالم عین الغضب ان فهمت یعنی بز بوکلامی اداعتدک الابروجهله ایتدک
که عبددن زوال غضب دلالة اعتدی بلکه زوال فن بود شرط رضایله مقید
ووجود مسکوت عنه اولدی بوجمله ایله بینه اصل مدعی ثابت ومقصود حاصلدر
که وجود بیل وعدم اعتدال حقیقتده حاصل کلام کلام جن بود زعم اهل ظاهر
وظاهر نص اوزدینه مسوقدر که مؤداسی خلود عذاب واستمرار غضبیدر اما
اکر مراد بزم مقالموناولور ایسه که مراد مذکور اولدی یعنی مآل اهل نار زوال
اوزره الم دار اولوب نارده ساکن وداخل اولدقلری حالده صورة نار باقیه
ایکن کرو علی الاستمرار راحة ورحمتده اولانلر بو خود محض رضا وزوال غضب
خدادر بودخی اولدکی عین مدعای مثبت اولور که عین الم عین غضب اولیجاق
زوال الم زوال غضب اولور زوال غضب ایسه اثبات رضای مقید اولوب احد
طرفی حکم نفاذ بولور وا عتدال منتفی اولور ارحظ فهمدن محظوظ اولدیسه
قوله فمن غضب فقد تاذی من المغضوب علیه فلا یسعی فی انتقام المغضوب علیه
بایلامه الا لیجد الغاصب الراحة بذلک فینتقل الالم الذی کان عنده الی المغضوب
علیه فالحق اذا افردته عن العالم یتعالی علوا کبیرا عن هذه الصفة علی هذا الحد

بس

پس شیخ قدس سره سابقا غضب حقك ذكرندن فارغ و غضب خلقك ذكرينه
شارع اولوب اولا مقام جمعه بعده مقام فرقه اشارة قلدى يعنى خلايقدن
بر خلق غضبان مغضوب عليه دن متالم اولوب انتقامنه سعى ايدر و ايذا و ايلام
ايدر تاكه غاصب راحت بولوب و نفسنده ثابت اولان الم اخذ انتقامله غضب
اتدوكى شخصه انتقال ايدر پس بو معنى مقام جمعده ظاهر و مستقر اولور اما حقى
عالمدن يعنى خلقدن غناء ذاتى سببيله فرق و افراد قلسك حق تعالى صفة فرحدن
دن منزه و متعالى اولور يعنى خلق بلدوكى صفة غضبدن عالى و عارى ديمك
اولور و الا صفات قديمه ذاتدن منفك اولماز **قوله** و اذا كان الحق هوية العالم
فما ظهرت الاحكام كلها الا فيه و منه قوله تعالى و اليه يرجع الامر كله حقيقة
و كشفا فاعبده و توكل عليه حجابا و سترا اما حق تعالى هويت عالم اعتبار اولنسه
احكامدن بر حكم ظاهر اولماز الا حقده ظاهر اولور قابليتى حسبيله و حقدن
صادر اولور فاعليتى و مبدائيتى حسبيله نته كه اية و اليه يرجع الامر كله
حقيقة و كشفا بو معناى كليه بدلالت ايدر پس اسدى عارف بالله
ايسك بو معنانك كشفى و حجابى سكا مانع عبوديت و حاجب حاجز توكل
ربوبيت اولماسون من وجه عبد فاعل و من وجه فارغ و متوكل اول **قوله**
فليس فى الامكان ابدع من هذا العالم لانه على صورة الرحمن اوجده الله
اى ظهر وجوده تعالى بظهور العالم كما ظهر الانسان بوجود الصورة الطبيعة
فنحن صورته الظاهرة و هويته روح هذه الصورة المدبرها فما كان التدبير
الا منه كما لم يكن الا منه پس حد امكانده بو عالمدن ابدع و احسن بر موجود
يوقدر زيرا صورة رحمن و حقيقة جامعه انساندن اوزره ايجاد اولنمشدر يعنى
حقك وجودى ظهور عالم ايله ظاهر در نته كه انسان صورة طبيعتده موجود

اولدوغی کبی پس بزکه اعیان موجوداتوز حقك صورة ظاهرهسی یوز وهویتی
حق بزم مدبر صوره موز دد پس بو تدبیر بو قدرکه حقده ظاهر اولمیه وحقدن
صدور بولمیه قوله فهو الاول بالمعنی والاخر بالصورة وهو الظاهر بتغیر الاحکام
والاحوال والباطن بالتدبیر پس حق تعالی بحسب المعنی اولا شیا وبحسب الصورة
اخر وتغییر احکام واحوال سببی ایله ظاهر وتدبیر وتصرف معنوی ایله باطندر
قوله وهو بکل شیء علیم فهو علی کل شیء شهید لیعلم عن شهود لا عن فکر فکذلك
علم الاذواق لا عن فکر وهو العلم الصحیح وما عداه فحدس وتخمین لیس بعلم اصلا
دخی حق تعالی هر شیئه بحقیقة عالمدر مبدایتی وبطون ایله ودخی اشیاده شهودی
تا بتدر اخریتی وظهوری ایله یعنی اشیایه علمی وفکری ایله وترتیب مقدمات
ایله دکلدر پس علم اذواق جمیعا بویله در محتاج فکر اولماز کسبیه علاقاتی بولنمز
فی الحقیقه علم صحیح بودر ما عداسی ظن وتخمین در انلره علم اطلاقی اولنمز وهم وخیالدر
قوله ثم کان لایوب علیه السلام تلك الالم العطش الذی هو من النصب والعذاب
الذی مسه بالشیطان ای البعد عن الحقایق ان یدرکها علی ما هی علیه فیکون
بادراکها فی محل القرب بعده ایوب علیه السلام مشار الیه شیطانه تعلق ایدوکی زحمت
وعنا بدندن حاصل اولان عطشك المنی ازاله ایجون اولدی شیطاندن مراد دخی
حقایقدن سالکی تبعید ایدن قوی در پس حقایق اشیایی کما هی ادراك محل قربه
وصول وجناب حضرته دخولدر و بعد معنویدن خلاص وخرو جدر زیرا معنای
ادراك مدرکه میل واتصالدن عبارتدر قوله فکل مشهود قریب من العین
ولو کان بعیدا من المسافة فان البصر متصل به من حیث شهوده ولولا ذلك
لم یشهده او یتصل المشهود بالبصر کیف کان فهو قریب بین البصر والمبصر پس
هر مشهود عینه قریبدر اکرچه بحسب المسافة بعید ایسه ده زیرا بصر نور شعاعی

حسنی ایله

حسی ایله مبصراته متصل اولور نته که شعاعیلر مذهبی بویله در زیرا بینهماده
اتصال ثابت اولماسه رؤیت متصور اولمازدی یاخود مشهود ومبصر اولان
بصره متصل ولور انطباعیلر مذهبی اوزره بالجمله کیفیه شهود هرنه وجهله
اولورسه اولسون معنای شهود شاهد له مشهود اولوتا سنده قربدن عبارتدر
نته که سالکوک مشاهده سنه مانع اولوب بعددن کنایة اولدوغی کبی خصوصا
لغتده شطن بعد معناسنه اولدوغی مقرردر پس بعد مذکوره مبتلی اولان
دخی بعده قریبدر زیرا ماسك مموسه قرب جوارینی ثابتدر قوله وهذا کنی ایوب
علیه السلام فی المس فاضافه الی الشیطان مع قرب المس یعنی قرب مذکور اجلندن
در که ایوب علیه السلام فعل مسی ضمیر متکلم ایله ایراد اتدی یعنی مسنی الشیطان
ددی زیرا قرب لازمدر و شیطان بنی مس اتدی دیمك بکا قریب اولوب تعینمی عینمه
حجاب مرکوز اتدی تاکه تعین خاصم موجب اثنینیه و مستوجب حرمان اولدی و بعد
من الرحمن اولدی دیمکدر قوله فقال البعید منی قریب بحکمه فی یعنی ایوب دیدیکه
بندن بعید اولان من وجه یعنی بنده ثابت اولان حکمی سببی ایله بکا قریبدر بنده
ثابت اولان حکمی بنی ادراکده حقایقدن تبعید اتمه سیدر پس حکم شیطان بکا قریبدر
اکرچه نفس شیطان بعد محض اتسه ده حاصل کلام ایوبك بعد حضرتدن شکایتیدر
قوله وقد علمت ان القرب والبعد امران اضافیان فهما نسبتان لا وجود لهما فی العین
مع ثبوت احکامها فی البعید والقریب سؤال المتوجه دن جوابدر که کلام من بوردن
منفهم اولا قرب و بعد ایچون وجود ثابت اولمقدر مع هذا امر بونك خلافیدر
نته که وجود بحسب الخارج موجود اولمادوغی کبی بونلر دخی نسبت حکمیه لردر ما
بین طرفینده وجود بولورلر مثلا اسلامبوله ادرنه اسکوبدن قریب و اسکوب
اسلامبوله ادرنه دن بعید در پس بلاد من بوره وجودلر و قرب و بعد معدوملردر

پس مثال مز بورده حکم قربا درنر ایله ثابت وحکم بعد سکوبیله قایمدر نفس قرب
وبعدك عین خارجیلری یوقدر قوله واعلم ان سر الله فی ایوب علیه السلام ای
عارف معلوم اولسونکه حق تعالی نك سر شریفی که ایوبره ودیعتدر قوله الذی
جعله عبرة لنا وکتابا مسطورا حاکیا عن احواله تقرءه هذه الامة المحمدیة لتعلم
ما فیه فتلحق بصاحبه تشریفا لها انجلین سر مودع که حق تعالی انی بو امة محمدیه
سبب اعتبار وکتاب مثبت وبرقرار قیلدیکه انوك احوالك حکایت عبرة اولی
الابصار اولوب واول کتابك مضموننه علم صاحب کتاب مرتبه سنه سبب لحوق اوله
وبوجمله غایت وغرض تشریف ذات حضرت ایوب علیه السلام اوله قوله
فاثنی الله تعالی علی ایوب بالصبر مع دعائه فی دفع الضر عنه فعلمنا ان العبد اذا
ادعی الله فی کشف الضر عنه لا یقدح فی صبره وانه صابر وانه نعم العبد کما قال
انه اواب ای رجاع الی الله لا الی الاسباب پس بوجمله تشریفدن ما عدا حق تعالی
ایوبی صبر ایله ثنا قیلدی بونك برایله که ایوب دعاء ودفع ضرا تمشدی پس معلوم
اولدیکه عبد داعی دعاء کشف ضرا تسه صبرنی مانع دکل ایمش یعنی صبر ضرایله
دعاء کشف ضر جمع اولور ایمش وصابریتنه حکم قادح وبو مقابله ده نعم العبد ایله
توصیف نعمتنه حاجز یوغمش نته که ثنای ایوبره الله تعالی ایوب حقنده مباشر
اسبابا ولمایوب حق محضه رجوعنده اکا مبالغه نسبتا یدرا یدی اواب دوکید
قوله والحق یفعل ذلك عند السبب لا ان العبد یستند الیه اذ الاسباب المزیله لامر
کثیرة والمسبب واحد لعین فرجع العبد الی الواحد العین المزیل لسبب ذلك الالم اولی
من الرجوع الی سبب خاص ربما لا یوافق علم الله فیه فیقول ان الله لم یستجب لی وهو ما
ادعاه یعنی حقك برفعل مطلوبی سببه مربوط اشلدوکی ذیرا عبد سببه اسناد
ایلدوجریان سنة الله بومنوال اوذرینه دواما لائق بودر عبد اسبابه

رجوع اتميه بلكه مسببا لا سببا به راجع اوله زيرا امرك بالا لامدن برالملك مثلا
اسباب مزيله سى جوقدر كشى تنغى سندن مدد استيه جكين بلمز اما سبب واحد العين
در پس عبدك واحد العلته رجوعى سبب خاصه رجوعندن اولى دركه المى مسببدن
ازاله ايدر واما سبب خاص كاه اولوركه علم الله موافق اولماز وداعى حق تعالى
بنم دعامى قبول ايتمدى ديو اغلق مع هذا اولكشى حقه متوجه اولمامش ايدى
ومطلوبنى وجه خاص حقدن استمش ايدى قوله وانما جنح الى سبب خاص لم تقتضيه
الزمان ولا الوقت فعمل ايوب بحكمة الله اذ كان نبيا لما علم ان الصبر الذى هو حبس
النفس عن الشكوى لغير الله لا الى الله محجب الطايفة نظرهم فى ان الشاكى يقدح
الشكوى فى الرضاء بالقضاء وليس كذلك فان الرضاء بالقضاء لا يقدح فيه
الشكوى الى الله والى غيره وانما يقدح فى الرضاء بالمقضى ونحن ما خوطبنا
بالرضى بالمقضى والضر هو المقتضى ما هو عين القضاء يعنى بلكه داعى مزبور سبب
خاصه مايل ايديكه اول سبب مقتضاى زمان ومستدعاى وقت دكل ايدى اما
حضرت ايوبك عملى حكمة الله مطابق اولدى زيرا نبى الله ايدى وعارف مصالح
وقت ومقام ايدى پس معلوم اولدى ايسه كه خلق صبر بعض صوفيه قاتنده
مطلقا شكايتدن نفسى منع اتمكدر لكن حد صبر اهل تحقيق يانندن نفسنى الهدن
غيريه شكايتدن منع در الهه شكايتدن منع دكلدر پس طائفه اولى حد مزبور
معرفتدن حاجب اولاندر كانه كان شاكينك شكواسى قضاء الله رضايى منافى
اولدوغيجون اوله اما نظر مزبور نظر صايب دكلدر زيرا قضايه رضا قادح
شكوى اولمز كركسه شكوى لله اولسون كرك لغير الله اولسون بلكه شكوى
مقتضيانك رضاسنه مانع وقادح اولسون عبده واجب اولان ايسه قضايه
يعنى احكام الله رضادر يوخسه مقتضى يه رضا واجب دكلدر زيرا مقتضى اكثريا

مکروه بالطبع در شرع ملجی اولمسه نفس فعلندن نفرة ایدر خصوصا عباد الله
رضا بالمقضی ایله مخاطب دکللردر و مقضی غیر قضا در عین دکلدر تا که احدهما
یه خطابی اخره مستلزم اوله تحقیق دقیق بعده قضا حکم الله در اشیا ده علی حد علمه
وارد اولمشدر و خارجده واقع و موجود اولان مقتضی بردر و باعث شکایت
اولان دخی مقتضیه در یعنی محکوم به که عبد محکوم علیه در عین ثابته سی انی استعداد
قدیمه سی ایله حقدن طلبا متشدد و اولشکایت حقیقتده عبدك نفسندن شکایتدر
پس حکم قائم بالحق ایله محکوم علیه مغایر نسبتدر و حکم سیده رضا واجب اما
مقضی مقتضای عین عبددر دلر ایسه راضی اولسون دیلمز ایسه اولماسون نته که
خبر صحیحده من وجه خیرا فلیحمد الله و من وجه شرا فلا یلومن الا نفسه قوله و علم
ایوب علیه السلام ان فی حبس النفس عن الشکوی الی الله تعالی مقاومة القهر الالهی
وهو جهل بالشخص اذا ابتلاه الله بما لم یتألم منه نفسه فلا یدعو الله فی ازالة
ذلك الامر المولم بل ینبغی له عند المحقق ان یتضرع و یسأل الله فی ازالة ذلك فان
ذلك ازالة عن جناب عند العارف صاحب الکشف یعنی حضرت ایوبه بو نکته
جلیله بی عارفا و لدیکه تحقیقا سالك مالك الکشف نفسنی شکوی الی اللهدن
منع ایتسه قهر الهی یه مقاومت ایدوب قرشو طورمش اولور بو خود شخص ایله
و ملبس جهل ایله متضمندر که حق تعالی نفسنی بر الم ایله متألم و مبتلی قلمش ایکن ازاله
سن طلبا تمنی بلکه مقتضای عرفان و تحقیق بودر که هر آن غفلتا نموب تضرع
من بودر که نفسنده کشفك و ازاله سن عارفا و لاجنابالهدن طلب ایده بلکه
بو لذة معامله ضمننده بجه قرابت جلیله قطع ایده شهود توحیده کوره بو ازاله
جناب حقدن ازاله در مرتل دخی جناب حقدر نته که بو سره اشارت ایدوب بیورر
قوله فان الله تعالی قد وصف نفسه بان یوذی فقال ان الذین یوذون الله و رسوله

٢٦٠

واى اذى اعظم من ان يبتليك ببلاء عند غفلتك عنه او عن مقام الهى لا يعلمه
الرجع اليه بالشكوى فيرفعه عنك فيصح الافتقار الذى هو حقيقتك فيرتفع
عن الحق الاذى سولك اياه فى دفعه عنك اذ انت صورته الظاهرة ديو احق تعالى
نفسنى حلى اذى ولحق ايله وصف ايدوب وقرانده الله ورسولنه اذا ايدنلرك
كيفية انتقامنى ذكر ايدر وبوندن اشد واعظم قنغى اذا دركه ذات حقدن
ويا حضراتدن غفلتك وبعدك سببى ايله سنى بر بلاى فرقته مبتلا ايدركه
كيفيتن ادراكدا تمتى سن بث وشكوى ضرا ايچون جنابنه رجوع ايدرسن وضرى مرفوع
قلمه سن ديلرسن تاكه افتقار امكانى كه سنك نفس حقيقتكدر صحة وقوع بولور
پس مادامكه سن صورة ظاهرة حق سن سنك ذاتنده استدعاى كشف ضر
ذات حقده اذاي باعث اولور قوله كما جاع بعض العارفين فبكى فقال له من لا ذوق
له فى ذلك الفن معاتبا له فقال العارف انما جوعنى لابكى يقول انما ابتلانى
بالضر لاسئله فى دفعه عنى وذلك لايقدح فى كونى صابرا فعلمنا ان الصبر انما هو
حبس النفس عن الشكوى لغير الله او عنى بالغير وجها خاصا من وجوه الله
وقد عين الحق وجها خاصا من وجوه الله تعالى وهو المسمى وجه الهوية فيدعوه
من ذلك الوجه فى دفع الضر لا من الوجوه الاخر المسماة اسبابا وليست الا هو من
حيث تفصيل الامر فى نفسه نته كه بعض عارفين مبتلاى مرض جوع اولوب
بى اختيار بكا ايدر مكر بى مذاق فن معرفت انى اشد وبى عتاب نا سزا ايدر عارف
جواب ويردكه بنى بو بلايه مبتلا ايلدى بكا شبانه واه سحرگاه استر بلكه گاه
وبيگاه استغاثه مدد ودردله دركاهنه صداى يا احد اميد ايدر بو معامله اهل
بازار بلور وصاحب سرمايه ناله وزار اولان محبت حواجه لرى فهم ايدر نته كه
صاحب بلا دخى ايدركه بنى فضل خدا ابتلاك ايچون مبتلا ايتديكه متصل سابل دفع

ضر وبلا وبو دردله كاه ناله وكاه بكا نغمهٔ وا ويلا قيلمق هر متاع اولورسه براد همان

اولجنابه غفلت وراحت براما زهر زمان بر تازه درد ايسترلر اودلو جكردن اه

سرد ايسترلر ع ا ه من العشق وحالاته وبو معنا بتمم صابر لغمه مانع اولماز وشكو

وشكايتوى قدح ايتمز پس معلوم مزا ولديكه صبردكلرى معنا الله دن غيريه شكوادن

حبس نفسدر وغير الله دن مراد وجوه بر وجه خاص جزئى مقيد متعين دركه اول

وجهى نفس شاكى تعيين ايتمشدر حال بوكه حق تعالى وجوه كلله دن بر وجه خاصى قبله

حاجات ناس اولماغه تعيين بيورمشدركه اكا وجه هويت مطلقه ديرلر واحديت

جامعه اوقودلر پس داعى عارف وسالك مكاشف نفسندن دفع ضر استدعا

ايتسه كسر قلب وفتح عين بصيرتله وجه من بوردن وجوه اخردن ايتمز زيرا وجوه

من بوديها سباب وسوى وعين اطلاقيا ولنورا كوجه فى الحقيقه وجه هويت

ايله وجوه اخرما بينده مغايرت من حيث الجمع والتفصيلدر قوله فالعارف

لا يحجبه سؤاله هوية الحق فى دفع الضر عنه عن ان يكون جميع الاسباب عينه من

حيثية خاصة وهذا لا يلزم طريقته الا الادباء من عباد الله الامناء على

اسرار الله فان لله امناء لا يعرفهم الا الله ويعرف بعضهم بعضا وقد نصحناك

فاعمل واياه سبحانه فسئله پس عارف محققكه حق ايله متحقق اوله مجرد هويت

جامعه حقدن سؤال دفع ضر ايتسه ساير اسباب جزئيه يى متعينه حيثيه

خاصه دن اعيان حق اولماسين مانع وحاجب اولماز زيرا عارف غير وسوى

كورمز لاعين واحده ارجاع ايدر وطريقه حق بوره ملازم اولماز الا ادباء

عارفين بالله وامناء اسرار احديه اولنلر اولور زيرا حقك كنف حمايتنده مستور

امناء حقا يقين كندودن غيرى كسه بلمز مكر بعضى بعض اخرى بيله لر نصح توحيد

موز قبول ايدوب مفهومى ايله عامل وحقدن غيريدن سائل مراد اولمه ترك وساير قيل

فص حكمة

مطلب فص حكمة جلالية فى كلمة يحياويه

فص حكمة جلالية فى كلمة يحياوية وقتا كه غالب حال يحيا عليه السلام احوال
جلاليه اولدى ايسه فص مزبورى حكمة جلاليه ايله توصيف وتلقيب ايتدى
خبر رسولده عليه السلام وارد درکه يحيا وعيسى ميانده مقاولوب حضرت
يحيا وعيسى به وضع عتابله كانه بسط حالنك افراطندن سؤال ايدوب ديمش که
كانك قد امنت مكر الله وعذابه وحضرت عيسى دخى مقابله ده بيوردكه
كانك قد ايست من فضل الله بعده قبل حقلرنده دخى نازل اولمشکه سزوك بكا
احبكوز بكا حسن ظنى زياده اولاندر نته كه بيورلمشدر انا عند حسن ظن
عبدى بى وحى الهى بو لفظله دخى وارد اولمشکه ان احبكما ظنا بى حاصل كلام
عيسى عليه السلام ايله يحيانك حالى نسبة افراط وتفريط اولدى ووحى الهى
وتقليم ربانى نسبة توسط واعتدال كوستردى كه معناى ظن انى مشعودد
ذوق اولنه قوله هذه حكمة اولو يتى الاسماء يعنى مذكور حكمة جلاليه اسم
يحيانك بين الاسماء اولّيتنه سبب اولدى زيرا صفت جلال وجوددن
مسبوقية بالغير قبولا ايتمز پس اسم يحيا مسما سندن اقدم براسمايه اطلاق
اولنمامشدر قوله فان الله سماه يحيى اى يحيى به ذكريا ولم يجعل له من قبل سميا
يعنى يحيادن اول برمسمى يه دخى تسميه اولنماد وغيره بيان ددر زيرا وجه تسميه
ذكر يحيا يى احيا اولودواندن مقدم بركمسه وهمين يعنى برادا شى اولمادوغندن
كتاب الله مصرحدر قوله فجمع الله بين حصول الصفة التى هى فيمن غبر ممن ترك
ولدا يحيا به ذكره وبين اسمه فذلك سماه يحيى پس حق تعالى معنا يى اسم علمى حضرة
يحياده جمع ايتدى اولا يحياده احياء غابر بس وكذشتكان مرسلين صفتى حاصل
اولدى بعده علمى دخى يحيا وضع اولنمق صفة ايله اسمى جمع اولدى اكرچه وضعده
معنا دعايه اولنمق امر لازم دكلدر لكن رعايه ممكن اولسه مزيتى ظاهر ده حاصل

وضع اولایله معنای منقول عنه ده دلالة ایدر وضع ثانی ایله معنای منقول
علیه دلالة ایدر قوله فکان اسمه یحیی کالعلم الذوقی فان ادم جیی ذکره بشیث
علیه السلام ونوحا جیی ذکره بسام علیه السلام وکذلک الانبیاء ولکن
ما جمع الله تعالی لاحد قبل یحیا علیه السلام بین الاسم والعلم منه وبین الصفة
الا لزکریا عنایة منه پس یحیی پیغمبرک نامی یحیی اولدی که زکریایی قیلدی لفظ
افعالدن صیغه مضارع اولمقا اوزره شول علم ذوقی کبی که یحیی قلوب عالمین
اولا واقعا صفة حیوة وعلم متشابهاتدن درنته که علم ذوقی معلوم مذوقدر
غیری برهانه محتاج اولماز صاحبنه حیات بخش اولور مجرد اسم یحیا دخی احیا
انمکدر بویله ده که صفة حیات ذکری بوندن منفهم اولور امر اخره احتیاج قلمز
فقیره لایح اولورکه سورة مریم اولنده مذکور اولان ذکر رحمة ربک دخی بو
معنای لطیفه اشارتدن حالی دکلدر زیرا وجود یحیادن مراد ذکردر وحاصل
خود حال زکریایی شرحدر مثال حال ذکر خود طلب احیای یحیاد بعده لفظ
ذکر ایله ذکریا میاننده نوع لطافت جناسیة واردر اگرچه صورة معدوده سندن
خارج ایسه ده بعده نکته عنایة اخرایه اشارت ایدوب بیوردکه ادم شیث
ایله ونوح سام ایله ذنده نام اولدی سائر انبیا دخی کذلک لکن یحیاده خصوصیة
عطاکه اسم علم ایله صفة میاننی جمعدر اولا زکریایه مخصوص اولدی وبو سببدندرکه
استدعای ولده حق مقدم ذکر ایتدی که بیوردر قوله وقال رب هب لی من لدنک
ولیا فقدم الحق تعالی علی ذکر ولده کما قدمت اسیة ذکر الجار علی الدار فی قولها
عندک بیتا فی الجنة فاکرمه الله تعالی بان قضی حاجته وسماه بصفة حتی یکون
تذکرا لما طلب منه زکریا لانه علیه السلام اثر بقاء ذکر الله تعالی فی عقبه اذ
الولد سر ابیه یرثنی ویرث من ال یعقوب ولیس ثمه موروث فی حق هؤلاء

الامقام ذكر الله والدعوة اليه يعنى لدن حق مطلوبدن كه ذكر ولددر تقديم
اندى نته كه آسيه امرأة فرعوندر ذكرجارى داردن تقديم انديكه ربّ ابن لى
عندك بيتا ددى يعنى يارب سنك قربكده وجوادكده بكا بيت بنا ايله ددى
پس حق تعالى ذكريا يه اكرام وقضاء مرام ايدوب يحيا ى كندو صفتى ايله سميا
قيلديكه احيا در تاكه مطلوب ذكريا ترزكاده صالح اولدى ديرا بعد الموت
وانقضاء الحيوة بقاء ذكر فى سايرمرادلرندن مختاردقلمشايدى ولدسراب وجداد
وسبب ذكر خير وسداد اولوب ايجاد يعقوبدن وارث ذكرا ولماغيچون وحالا
موروث اولا اول يعقوب حقنده دكلا لامقام ولايت ومقام نبوة منقطعه
ولايت متوارثه در قوله ثم ان الله تعالى بشره بما قدمت من سلامة عليه يوم ولد
ويوم يموت ويوم يبعث حيا فجاء بصفة الحيوة وهى اسمه واسلم بسلامه عليه
وكلامه صدق فهو مقطوع به بعده حق تعالى فضلندن ذكريايه شتولدىولدك
ابتداى حالندن ناصيه استعدادنده ثابت اولان سلامتنى وشيطاندن خلاصنى
وبالجمله مواطن ثالثه ده بلكه اول شهادة ثانيشى برزخ مثالى ثالث اخرتده
سلامتدن خبرويردى پس حقك امهات صفاتندن صفة حيات ايله موصوف
اولدى وسلام حق ايله تشرف بولدى حال بوكه كلام حق صدق مقطوع بردر
قوله وان كان قول الروح والسلام على يوم ولدت ويوم اموت ويوم ابعث حيا
اكمل فى الاتحاد والاعتقاد وادفع للتأويل يعنى شيخ بيوردركه اكرچه عيسى عليه السلام
معناى ايجادده ظاهر اكملدركه قايل وقول وسلم وسلم عليه بردر لكن مرتبة
عبوديتدن فيضان ايدر عبد ربه تأويلى وادجاع اولنمق لازمدر اماحق ايجاده
وارداولان اتحاد واعتقاد اكمل وتأويلا دافعدر زيرا مقام ربوبيتدن
ناشيدر مرفوع الوسايطدر بعينه قول حقدر قوله فان الذى انخرقت فيه

العادة فی حق عیسی علیه السلام انما هو النطق فقد یمکن فی ذلک الزمان الذی
انطقه الله تعالی فیه ولا یلزم للتمکن من النطق علی ای حالة کان الصدق فیما به
ینطق بخلاف المشهود له لیحیی فسلام الحق من هذا الوجه ادفع للالتباس الواقع
فی العنایة الالهیة به من سلام عیسی علی نفسه . وان کانت قرینة الحال تدل
علی قربه من الله فی ذلک وصدقه اذا نطق فی معرض الدلالة علی براءة امه
فهو احد الشاهدین والشاهد الاخر هو الجذع الیابس فسقط رطبا جنیا
فحل ولا تذکیر کما ولدت مریم عیسی من فحل ولا ذکر ولا جماع عرفی معتاد
بیان الکلیه بودرکه حق عیسی ده واقع اولان خرق عادت که نطقدرکه
زمان غیر معتاده ده واقعدر باخصوص عقل عیسی علیه السلام اول حینده
ده بامر الله تعالی متمکن و کامل ایدی تفسیر قاضیده وارددر متمکن نطق
ایسه . هرحالده کلامنده ونطقنده صادقا و لحق لازم دکلدر ممکنه نسبت
اولنمش کلام محتمل الصدق والکذب درامّا حق یحیاده واردا ولان شهادة
بونک خلافیدرکه بعینه کلام حقدر اکرچه مذکورده دخی صدقنه قراین
حالیه داله درکه عیسی علیه السلام اول زمانده انطاق حق ایله نطق ایدن
وکلامی محض حق اوله زیرا نطق من بو براءة امنه شهادة معرضنده وارد
اولدی حتی شاهد اخر هم جذع یابس ایدیکه رطب جنی سقوط اندی جذعک
خود بحسب العادة والطبیعة لازم اولان تخلی بو بغدی مریم عیسی یی من غیر فحل
تولید اتدوکی کبی که هم سفاد معتاد وذکر عرفی معدوم ایکن بو جمله ایله بالذات
کلام حق کبی دکلدرکه هرکز حکایت ایله ممکنه نسبتا ولمیه شاهدلرک
مدعایه لطف مناسبتی بو وجهله شخذن غیری کسه بیان اتمه مشدر صفای
نظر اولنه که نبات من غیر فحل تولید ایدجک حیوان بجوز اتمیه دیمکدر قوله

ولو قال نبي ايتي ومعجزتي ان ينطق هذا الحايط وقال في نطقه تكذيبا انت رسول
الله لصحت الاية وثبت بها انه رسول الله ولم يلتفت الى نطق به الحايط فلما دخل
هذا الاحتمال في كلام عيسى عليه السلام باشارة امه وهو في مهد كان سلام
الله على يحيى ادفع من هذا الوجه يعني بو تقديرا وزدينه اكر نبي مثلا دعوى
نبوة صددنره بنم ايتم ومعجزاتم بو ديوار سويلكدر ديسه وحايط اشارة
اتدكره حايط نطقه كلوب ديسه كه سن رسول الله دكل سن ديسه كرو رسوله
معجزه ثابت اولور زيرا مجرد نطقك ثبوتي كفاية ايدر مضمون كلام معتبر
اولمز زيرا احتمال كذب مرفوع اولمز يعني عقل تجويز ايدركه حكم تكذيب كذب
اولا كلام عيسى عليه السلام بطريق الاولى شاهد صدقا يكن بو جمله ايله
اندن احتمال كذب مرفوع اولمز پس على اي حال كان سلام الله سلام عيسى دن
الباس جهتندن ارفعدر قوله فوضع الدلالة انه عبد الله من اجل ما قيل انه
ابن الله وفرغت الدلالة بمجرد النطق وانه عبد الله عند الطائفة الاخرى القائله
بنبوته وبقي ما زاد في حكم الاحتمال في النظر العقلي حتى ظهر في المستقبل صدقه
في جميع ما اخبر به في المهد فتحقق ما اشرنا اليه پس قول عيسى ده كه اني
عبد الله اتاني الكتاب دلالة موضع دلالة ومدلول كلام معتبر بودركه عيسى
عليه السلام عبد الله اولا ابن اولميه تاكه بعض قوم جاهلين زعم اتمشلر ايدي
ومجرد نطق عيسى في المهد ايله دلالة تمام وبنوتنه قائل ولان طائفة مؤمنين
قاتنده بوندن زياده دركه حكم نبوة وسلامده احتمال عقلي مرتبه سنده باقي
قيلدي تاكه مستقبلده نوو ايمان ظاهر وحجاب كفر وطغيان زايل اولنجه زيرا
نطق في المهد صدق كلامه واصحدر لكن معارض عقليدن خلاص بولمز پس عبارتو
دن اشارتو فهم ايدوب مراده مهتدي اوله اكرچه حاصل كلام يحيانك

حكمة مالكية

عیسی علیه السلامدن مفضل اولما سیدر اما نفس الامرده مقصودی قائل بو
دکلدر ذهاندر الله اعلم **فص حکمة مالکیه فی کلمة زکریا** ویر حکمة زکریا مالکیه
ایله توصیفا ولمنا سنك وجه غالب احوالی حکم اسم مالك ایدی زیرا ملك شدتدر
وملك شدیدر وحق تعالی ایسه ذو القوة المتین در بونی لطفندن مؤید من عنده
قلدی حتی قوة سادیر سنی وصنی بسمله اصلاح ایدوب بناجنی مستعد قبول جعل
و بالجمله قوة من بوره واسطتین ایله یحیایه متعدی اولدی اولاجلدن خطاب
یحیایه خذ الکتاب بقوة بیورلدی کتابدن مراد جمعیة صورة انسانیه در
بعده قصه سی سوره مریمه رحمت ایله ابتدا اولنمغین شیخ دخی حکمتنی سوزکی
رحمت ایله تصدیر قیلدیکه بیوردر **قوله** اعلم ان رحمة الله وسعت کل شئ وجودا
وحکما وان وجود الغضب من رحمة الله بالغضب فسبقت رحمته غضبه ای سبقت
نسبة الرحمة الیه نسبة الغضب ای عارف معلومك اولسونکه رحمة الله مقام
فیض اقدسدن جمیع موجوداته شامل فیضدر کذلك احکام وجود دخی علم وقدرة
کبی شامل کل شئ در وجود غضب دخی جملهٔ رحمة الله دندر ایکن غضبه تعلق وغضبدن
سبق وتقدم ایتمشدر زیرا هر شئ عدم اصلیده طالب وجوددر غضب دخی جملهٔ
اشیاء ممکنهٔ ثابته دندرکه طلب وجود ایدوب فیضان جودله مشرف اولمشدر پس
رحمة غضبه بالضروری سبقت ایتمشدر یعنی ذات حقه رحمتك نسبتی غضبك
نسبتندن سابقدر **قوله** ولما کان لکل عین وجود یطلبه من الله لذلك عمت
رحمته کل عین وقتاکه هر عین ثابتك وجود مطلقدن حصهٔ خاصهٔ سی اولوب اول
حصهٔ حقدن طلب ایدر اولدی ایسه حقك رحمة وجودی اعیانه عام وشامل
اولدی **قوله** فانه برحمته التی یرحمه بها قبل رغبته فی وجود عینه فاوجدها
زیرا حق تعالی اول رحمة عامه سی سببی ایله فیض اقدسده اعیانك وجود عینه

رغبتی قبول ایلدیکه اولا ثبوة عینی دخی اول رحمة ایله ایمش ایدی فیض مقدسله ایجاد قلدی قوله فلذلك قلنا ان رحمة الله وسعت کل شیء وجودا یعنی بو جهتدنکه حق تعالی هم فایض رحمة هم فایض معطی استعداد وقبول رحمة درکه برسی نتیجۀ فیض اقدس بری ثمرۀ فیض مقدس در رحمت جمیع اشیایه وسعته وسبقته قایل اولدق وجود وحکة جهتندن جهة وجود ظاهر وجهة حکمة اعطای استعداد وجوددر قوله والاسماء الالهیة من الاشیاء وهی ترجع الی عین واحدة فاول ما وسعت رحمة الله سیئیة تلك العین الموجود للرحمة بالرحمة فاول شیء وسعته الرحمة نفسها ثم الشیئیة المشار الیها ثم شیئیة کل موجود الی ما لا یتناهی دنیا واخرة وجوهرا مرکبا وبسیطا وقتا که اسما کثرتی حیثیتی ایله ذات احدیته مغایر لکن جمیعا عین واحده وذات احدیته راجع اولوب واول عین واحد موجد رحمة وجود در یعنی مرتبۀ نفس رحماندر ابتدای شیئیتی حسبی ایله تحت سعت رحمتده داخلدر پس سعت رحمته اول متعلق اولان بو مرتبه ده در یعنی شیء مذکوردر نفسیدرکه نفس رحمت وبنفس رحمن در بعده شیئیة مشار الیهادر یعنی غیر موجوده نك شیئیتی در بعده شیئیة موجوداتدرکه شیئا فشیئا کرة بعد اخری الی غیر النهایة شرائط واسبابایله وجوده کلمکده درکه کمی عالم شهادة وکمی اخرة کمی جوهر کمی عرض کمی مرکب کمی بسیط الخ قوله ولا یعتبر فیها حصول عرض ولا ملایمة طبع بالملایم وغیر الملایم کله وسعته الرحمة الالهیة وجودا یعنی رحمة من بوره نك تعلقندن حصول غرض لازم دکل زیرا جواد مطلقدن فائضدر کذلك ملایم ومنافر طبع اولمق مقصود ولا جمیعا تحت سعة رحمة الهیه ده بحسب الوجود داخلدر قوله وقد ذکرنا فی الفتح المکی انا الاثر لا یکون الا المعدوم لا للموجود وان کان للموجود فیحکم العدم فعلم غریب ومسئلة نادرة

ولا يعلم تحققها الا اصحاب الاوهام فذلك بالذوق عندهم واما من لا يؤثر
الوهم فيه فهو بعيد من هذه المسئلة يعنى فتوحات مكيه ده بوذكر اندلك
ظواهر اشياده مؤثر اثر معدوم ثابت فى المرتبة در يعنى بواطن اشيا ظواهرينه
علة مؤثره در و باطن معلق كه ذات من حيث هى هى منبع جميع اسما مصدر اشياددر
اكا بو مرتبه ده موجود فى الخارج اطلاقا ولنمز زيرا حصر و تعيين لازم كلور بعده
اكرچه موجود دخى فاعل مؤثر اولور لكن معدومه استنادى لازمدر مثلا
سلطاننا فذا الامر اولمق سلطنتى واسطه سيله در سلطنة امر عدميدر دير لر
مسئله من بوره نوادر غريبه دندر تحقيقنه عالم اولمق الا اصحاب اوهام بعناية
الملك العلام پس علم من بور اصحاب وهم قتنده ذوقى وكشفيدر استدلالى دكلدر
زيرا كلك قوة وهميه سى مؤثر اولميه بو مسئله دن بعيد عد اولنور كه سلطان
وهم قوى الا تدر شعر فرحمة الله فى الاكوان سارية وفى الذوات وفى الاعيان
جارية مكانة الرحمة المثلى اذا علمت من الشهود مع الافكار عالية پس وقتاكه
ايجاد اشيا صور كونيه دن اخفاء هوية الهيه ايله ثابت اولدى ايسه
پس رحمة كه وجوددر اكوانده سارية اولدى سريان هويه كبى رحمتك اكوانده
سريانندن ناشى دركه بعض اخره منعطف اولور مكانة مرتبه معناسنه در مثلى
امثلك مؤنثيدر افضلك فضلى اولدوغى كبى لفظا و معنا مرتبه نك صفتيدر يعنى
رحمتك مرتبه علياسى قجن ذوق وشهود ايله معلوم اولسه افكار اوزرينه عاليه
اولور معنا ديمك اولور كه شهود افكاره دخى مقارن اولسه بنه مرتبه رحمة
عاليه در قوله فكل من ذكرته الرحمة فقد سعد وما ثمة الا من ذكرته الرحمة
وذكر الرحمة الاشياء عن ايجادها اياها فكل موجود مرحوم ولا تحجب يا ولى
عن ادراك ما قلناه بما تراه من اصحاب البلاء وما تؤمن به من الالام الاخرة

شيئك شيئيتى تعين و معلوم اوله كه شىء وار شيئية وار در برى معقول اول برى معقو ثانيدر اصطلاح شيخده ايكيسى دخى موجوددر حكيم قولنجه معقولات ثانيه موجود عداولنمز مسلم

الّتى

التی لا تفنی عمن قامت به پس هر کنه رحمة وجودیه انی ذکر ایتدی مذکور بور
سعید اولدی زیرا وجود منبع خیرات ومصدر میرانذر و بوعالمده بر شیئ یوقدر که
انی رحمة ذکر ایمیه پس جمیع موجود سعید روذکرك اشیایی ذکری ابناء ایجادیدر
پس هر موجود مرحومدر اما یاولی صقن بزم قولمزی ادراکدن سکا حجاب ومنع
واقع اولمیا سون شول ظاهر کوردکن اصحاب بلاء دنیا ودخی وجودنه ایمان
کتوردوکك الام عقبی سببی ایله انجلین الام عقبی که صاحبندن یعنی بله قایم اولدیغی
کمسه دن ساکن وفك اولمز زیرا بزم وجود رحمة عامه ومثمر جادثی سعادت در
دیدوکمز دن مراد وجود اولدوغی حیثیتدندر واولمذکور اولام الام اخرویه وبلای دنیایه
دینویه نسبت عدمیه دن ناشیدر که نفس ماهیة طاری اولور وماهیتك استعدادی
ازلی سندن جاری نسب عدمیه عدم اسلام کبی وعدم عبادات نجاهتك کبی الی غیر ذلك
اما نفس حقیقة وجود دن هر کز شر صادر اولمز کرو خیر محض صادر اولمز شرور
وهبات انی ستعین قلمز قوله واعلم اولا ان الرحمة انما هی فی الایجاد عامة فبالرحمة
بالالام اوجد الالام بس ای عارف اولا معلومك اولسونکه رحمتك اشیایه عمومی
مستعد ومرحوم اولماسی حسبی ایله ایجاد اولنمشدر غضب کبی مثلا قوله ثم ان الرحمة
لها الاثر بوجهین اثر بالذات بعده رحمتك اشیاده اثر ایکی وجه ایله در وجه
اولا اثر بالذاتدر یعنی نفس اشیاده وذوات اشیاده اثردر صفاتدن قطع نظر ایله
که اثر حقیقی بودر که صفاتره اثر اثر دکلدر قوله وهو ایجادها کل عین موجوده
ولا ینظر الی عرض ولا الی عدم عرض یعنی اولا اثر بالذات که متحد اشیا نظر ایله
اوله هر عین که موجودیتی مراد در انی ایجاد نه ودخی رحمة مؤثره نك ایجاد اشیایه
عرضی وعدم عرضی یوقدر یعنی اطلاق ذاتی قید عرضیدن عاری اولدوغی کبی
عدم عرضی یوقدر یعنی اطلاق عاریدر قوله ولا الی ملایم ولا الی غیر ملایم

یعنی رحمة عرضنه وعدم عرظه ناظرا ولمادوغی کبی ذوات موجودات ما بیننده
ملائمة وعدم ملائمة دخی ناظرا ولماز پس اطلاقسا بقی موجده نسبة اولدوغی
کبی اطلاق من بوردخی موجوده نسبة اولندی قوله فانها ناظرة فی عین کل موجود
قبل وجوده. بل نظره فی عین ثبوته زیرا رحمة هرقابل وجودا ولان عین موجوده ناظردر
بلکه علم اللهده عین ثبوتیه سنده وصورة علمیه سنه بیله مشرفدر قوله ولهذا رأت
الحق المخلوق فی الاعتقادات عینا ثابتة فی العیون الثابتة بو اجلدندرکه یعنی نظر
رحمة عالی عینه وعلمه شامل اولدوغیچون درکه اعتقادات استدلالیه بکه
تقلیدیه ده وبالجمله برایای حیالده متصور اولان حق مخلوقی وصورة جعلیه بی
بیله اعیان ثابته مرتبه سنده عین ثابته سی ایله وجود خارجی یه کلمزدن مقدم
کوردر زیرا هرشیء که عالم شهادته لباس کوردعرض کرد جوهر کرد معانی کرد صور
البته اولدن ثبوت علمیسی و وجود مثالیسی مقرردر قتی ذوقی وشهودی. بوردادخی معا
اولونه که بجه مهالکدن خلاصه و بجه معارف خواصه سبب اولور کما لپاشازاده
فراید رساله سنده بو برده دن اغاز ایتمشدر لکن اهلنه دمساز اولمامشدر رحمة الله علیه
قوله فرحمته بنفسها بالایجاد ولذلک قلنا ان الحق المخلوق اول شیء مرحوم بعد رحمتها
بنفسها فی تعلقها بایجاد المرحومین پس رحمة نفس رحمة ایله حق مخلوقه رحمة قلدی
اعتقاداتده ایجادا ایتدکسببی ایله بو اجلدندرکه یعنی رحمة عامه حق مخلوق فی الاعتقاد
دخی عین ثابته ده اولدکوروب پس نفسنه رحمة اتدوکنندرکه حق مخلوق فی الاعتقاد
رحمة نفسنه رحمة اتدوکندنصکره اولدمرحوم اطلاق اتدوک یعنی ایجاد مرحومینه
تعلقده اولدمرحوم حق مخلوق اولدی که رحمة مثرنه نک اثر اولی واقع اولدی
پس رحمة شامله اول نفسنه بشامل اولور مرتبه ثانیه ده حق مخلوقه شامل
اولدی معلوم اوله که حق مخلوقک اولیتی بخصوصه اولمادی بلکه برامر کلی نک

رحمتک نفسنه رحمتی عینی نفسنه تعیننه عباد تدر بو مرتبه ده راحم و مرحوم ممتاز اولمز. سلا

٥٦٦

فرد تجلی ایله ضمنا اولدیکه اولامر کلی شیئیة مشار الیه در **قوله** ولهذا اثر لخربا لسواد

فیسأل المحجوبین ان یرحمهم فی اعتقادهم واهل الکشف یسئلون رحمة الله ان یقوم بهم

فیسئلونها باسم الله فیقولون یا الله ارحمنا ولا یرحمهم الا قیام الرحمة بهم اثرا ولکه محجوب

یعنی اصله نسبة ایدی اما رحمة ایچون اثر ثانی دخی وارد راندن فیطلی عیان

سائلین دن سؤال سببی ایله اولور السنهٔ استعدادلری مقتضا سنجه پس شونلرکه

انکشاف حقایقدن محجوبا ولالرا عتقادلری اوزرینه حق مخلوقدن استرلر بو

صورتده مسئول عنه حق مخلوق اولور و مسئول رحمة واقعه اولورکه اثرلریه واصل اوله

اما حقایق اشیادن محجوب اولمیانلر اهل کشف و یقین رحمة اللهی انلرک ایله

قایم اولمادوغی سؤال ایدرلر پس بونلرک سؤالنده مسئول عنه رحمة الله اولور

و مسئول قیام رحمة اولورکندولرایله تاکه مرحومین اولدقلری کبی راحمین اولالر

پس رحمتدن سؤال ایدرلر واندن اسم الله ایله تعبیر ایدرلر زیرا یا الله ارحمنا دیرلر

یعنی حق بزه رحمتک ایله تجلی ایله دیرلر و حق تعالی انلره رحمة اتمز الا انلرکله قیام رحمتی

رحمة ایدر پس ای عارف بی حجاب دعای محجوب نجه مستجابا ولسونکه سؤالده مسئول

عنه حق مخلوقا ولجاق حق مخلوقک خودنه نفسنه شعور وارنه غیره پس ایصال

رحمته نجه قدرتی اولسون اما سؤال ثانیده مسئول عنه الله رحمن ورحیم در مسئول

اسم رحمة ایله تجلا سیدر پس دعا نجه ناروا اولسون و مکاشفین موحدین متبصر

ما سوالرنه ایصال رحمته قاصدین دراکر متوسطین بلوکندن ایسه یا خود من غیر

ظهور عکن ایصال رحمته سترلر منتهی لر زمره سندن ایسه زیرا منتهی لر صفات

الهیه ایله ظهوردن فجرلر زیرا ریا فلکدن یوکسکدر اوجلر **قوله** فلها الحکم لان

الحکم انما هو فی الحقیقة للمعنی القایم بالمحل فهو الراحم علی الحقیقه پس مرحوم

اوزرینه حکم رحمة ایچون ثابتدر زیرا حکم حقیقتده بلا واسطه محل ایله قایم اولان

معنا ایجوندر که فص ادمیده حیوة حی اوزدینه حاکمدر دیمش ایدی عدم وجودده
مؤثردر کلری دخی بو که قریب معنادر عن قریب سبق اتدی سلطنة سلطانه و علم
عالمده حاکم و مرتبه ذی مرتبه ده و منصب ذی منصبده حاکم و مؤثردر کلری دن پس
حقیقتده راحم اولان دخی ول معنای قایم بالمحلدر قوله فلا یرحم الله عباده المعتنی
بهم الا بالرحمة فاذا قامت بهم الرحمة وجدوا الحکمها ذوقا زیرا حق تعالی مقبولی و مقصود
قوللاردنه رحمتا تمتی الاعیان و ماهیه لرنده قایم اولان رحمة واسطه سیله ایدر
پس بونلرک ایله رحمة قایمه اولسه نفسلرنده حکم راحمیتی اذعان و ذوق ایدرلر
فقیر ایدودین رحمة مذکوره دن مراد علمدر زیرا رحمتک وجود علم صور جزئیه سندندر
که عباده معتنی بها حود عیندر ذوق علمی مقدم ماهیه و سبب بقاء اینه در قوله
فمن ذکرته الرحمة فقد رحم و اسم الفاعل هو الرحیم و الراحم پس شول سایر رحمة که رحمة
ذکر اتدی اول سایر مرحوم اولدی و اسم فاعل رحمن و رحیم اولدی پس اهل کشفک
اثر سؤالیسی رحمتدن وجدان حکم رحمتا ولدی اما محجوبینک غایت امری اعتقاد
لرنده حق مرحومک مرحومی اولمق اولدی پس حظ مکاشف قنده حظ محجوب قنده
اراولرنده نسبت بین السماء و الارض قوله و الحکم لا یتصف بالخلق لانه امر یوجبه
المعانی لذواتها اقتضا ایدر پس حکمده هرگز تنزل بولنمز زیرا الحوالدن اولورکه
وجوددن سابقلردر قوله فالاحوال الموجودة و لا معدومة لا عین لها فی الوجود
لانها نسبة و لا معدومة فی الحکم پس احوال موجود دکلدر معدوم دخی دکلدر
اما موجودا ولمادوغی زیرا عینجا دیسی یوقدر نسبة حکمیه در عدمیه در
معدوم اولمادوغی حکما ثبوتی اولدوغیدر زیرا بحسب الحکم ثابتدرنته که
ذکر اولنور قوله و لانا الذی قام به العلم یسمی عالما و هو الحال زیرا بر شیکه انوکله
علم قایم اوله اکا علم تسمیه اولنور یعنی انوک ایچون عالمیت ثابت اولور پس

شیئیتک

شیئک شیء اخر ایچون ثبوتی اکرچه جود ثابتی مستلزم اولمازایسه لکن شانیه وجودی مستلزم اولور زیرا ظاهر بودرکه نفسنده وجودی اولمایوب بر شیء اخر ایچون دخی ثبوتی اولمیان ایله مساوی دکلدر حاصل کلام بر شیء نه موجود فی نفسه نه موجود لغیره اولمق وار ظاهر طرفین عدم وجود ایله متصفا ولانطرف واحدی عدمی وطرف اخری ثبوت ایله متصفا ولان وجوده اقرب و شایبهٔ وجود ایله قیامه اولی دربعده وهو الحال قولنده مثال علم قایم اولدوغی ذاتک عالم اولمغلغی حال دردیمکدر مرجع ضمیر معناء مصدر دیدکونر عالما معناسنه عالمیه در

قوله فعالم ذات موصوفة بالعلم ما هو عين الذات ولا عين العلم وما ثمه الا علم وذات قائم بها هذا العلم بو مقدمه لردن مراد بیان حالدر یعنی عالم ذات موصوفة بالعلم در عین ذات دکلدر پس عین العلم دخی دکلدر زیرا کل اجزاسنک براسها عینی اولمز وبالجمله ذات موصوفه بالعلمده حاصل دکلدر الا علم وذات قایمه بالعلم بو مرکبدرکه جزئیه منحل اولور وذاتله علمک عالمیتی مستلزمدر قوله وكون عالما حالا لهذه الذات اتصافها بهذا المعنى فحدثت نسبة العلم اليه فهو المسمى عالما وعالم من بورک عالم اولمقلغی ذات مذکور ایچون حال ثابتدن معناسی من بورایله اتصاف سببی ایله پس اتصاف من بوردن عالمه نسبت علمیه حادث اولورکه المسمی عالما معناسیدرکه نفس حالدر

قوله والنسبة على الحقيقه نسبة من الراحم هي الموجبة للحكم فهي الراحمة ورحمة حقیقتده معناسی نسبیدرکه انی راحم ایجاد ایدروا ولدرحمة ایله حکمی مرحوم اوزرینه موجبا ولور پس راحمه دخی رحمتک صفتیدرکه مرحوم ایله قیاملکا یجاب ایدر

قوله والذي اوجدها في المرحوم ما اوجدها ليرحمه بها وانما اوجدها ليرحم بها من قامت به موصولدن مراد حقدر یعنی شولکه مرحومده رحمة ایجادا تمدی مجرد اول شخص معینی مرحوم قلمغ ایچون اتمدی بلکه اول شخص مرحوم شخص اخره راحم ولدیغی ایچون

وراحم خلق قلمغه قادر دکلدر ایجاد اندی ضمایر مؤنثه رحمته عاید در قامتلفظنده
فاعل رحمتدر بو ضمیرک لفظنه عایدر ومعنالری ظاهردر قوله وهو سبحانه
لیس بمحل للحوادث فلیس بمحل الایجاد الرحمة فیه صفات عین ذات واسما عین الجمع
والاجمال المحض مسما ایدوکی تحقیقدر بیوردی حق سبحانه وتعالی محل حوادث دکلدر
پس ایجاد رحمته دخی محل اولماز قوله وهو الراحم ولا یکون الراحم راحما الا بقیام
الرحمة فثبت انه عین الرحمة وحال بو که حق تعالی اسم راحم ایله مسما در راحم ایسه
راحمیه صفتی ایله موصوف اولماز تاکه رحمة ذات حق ایله قایم اولمیه پس
محذوری دفع ایچون لازم کلدیکه رحمة عین راحم اوله وراحم عین رحمة ایدوکی
ثبوت بوله قوله ومن لم یذق هذا الامر ولا کان فیه قدم ما اجترء ان یقول انه
عین الرحمة او عین الصفة فقال ما هو عین الصفة ولا غیرها شول عالم کامر من
بوری معرفة ذوق ووجدانی ایله ادراک اتمیه ومسالک نظر وبرهانده وطرایق
توحید وعرفانده قدم راسخی اولمیه ذاتی عین رحمة ویا عین صفة دیمکه مطلقا
نته که مذهب معتزله وحکماده جرأت اتمز قوله فقال ما هو عین الصفة ولا غیرها
وصفات الحق عنده لا هی هو ولا هی غیره یعنی امر من بوری ذوق اتمین که ابو الحسن
اشعریدر ذات صفتک نه عینیدر ونه غیریدر دردی وصفات حق انوک قاتنده نه
ذاتک عینیدر ونه غیریدر قوله لانه لا یقدر علی نفیها زیرا اشعری حجاب ظنی
ایله ازاله ایدوب نفی صفاته جرأت ایده من نته که شیخ عن قریبا نی کشفله
تصریح ایدر قوله ولا یقدر ان یجعلها عینه دخی صفاتنک ذاتی عینی قلمغه دخی حکم
ایده من نته که حکما ومعتزله اول طریقه ذاهبلردر قوله فعدل الی هذه العبارة
وهی عبارة حسنة پس ناچار بو عبارة واسعه یه عدول اتدیکه عبارة حسنه
در یعنی طرفینه متوجه اولان واردلری بحسب الظاهر الزامله دفع ایدر که کتب کلامیه

کلام بز بوردن حکما وعلما
معتزله علم حقیقته وضعدن
قدم اتمک فهم اولنور اشعریده
بو کلری ترجیح اکلنور
متکلم

ده مسطوردر قوله وغيرها احق بالامر منها وارفع للاشكال لكن عبارة من بوره
نك غيرى بجه عبارة دخى وار در که امر كشفه اوندن احق واشكال واردیکدنغه
اليقدر قوله وهو القول بنفي اعيان الصفات وجودا قايما بذات الموصوف وانما
هي نسب واضافات بين الموصوف بها وبين اعيانها المعقولة بعده اولمغاير
عبارة حسنه اولوب موافق کشف اولان عبارة اعيان صفات تك وجودی حیثیتندن
نفينه قايل ولمقدر يعنى موصوف له خارجده قيامنى نفي ايتمكدر لكن ثبوت علمیسن
نفي دكلدر بس صفات من بوره نسب واضافاتدر اعيان معقوله ذات موصوف بها
مابينده ثابته در قوله وان كانت الرحمة جامعة فانها بالنسبة الى كل اسم الهي مختلفة
بعده صفة رحمة بالكليه كرجه انواع رحمتی جامعه ايسه ده لكن اسماء متقابله دن
هر اسم هر اسم الهيه بر نسبة مخصوصه حسبيله متنوعه ومختلفه در قوله فلهذا
الاختلاف يسئل سبحانه ان يرحم بكل اسم الهي بو اختلاف اجلندندر که حق تعالیدن
هر اسم الهی سی رحمة طلب اولنور ومطلوب بها ير شود قوله فرحمة الله والكناية هو التي وسعت
كل شئ بس رحمة حق که اسم جلاله مضافدر ورحمة کنایه که ضمیر متکلمه مضافدر حدیث
ورحمتی وسعت كبی جميع اشیایه شامل وتام اسلا ولان رحمة درکه ذکری سبقت ایتدی قوله
ثم لها شعب كثيرة يتعدد بتعدد الاسماء الالهية بعده رحمت شامله مذکوره نک ایجون
شعبه لری وار در که اسماء الهيه نك تعددی ایله متعدده اولور زیرا هر اسمه که
مضاف اولور رحمة خاصه حاصله اولور قوله فما ثم بالنسبة الى ذلك الاسم الخاص
الالهي في قول السائل رب ارحم وغير ذلك من الاسماء حتى المنتقم له ان يقول يا منتقم
ارحمني بس رحمة جميع شعبه شامل اولمز مادام که شول اسم خاص الهیه نسبة اولونه که
سائل رب ارحم قولنده ذکر ایتدوکی اسم رب در تربيه كماليه طلب ایتدوکی حالده بس
اسمانك دخی خالی بو یله در حتی اسم منتقم ضددر ارحم ایکن سایر اسم من بوره ایله رحمة

من حيث المفهوم والذهن عين ومن حيث الذات والخارج غير در هم عين وهم غير ونه عين ونه غير در تامل بيوردمسلا

اتسه انوك ايجون يا منتقم ادحمنى ديمك لازمدر قوله وذلك لان هذه الاسماء
تدل على الذات المسمات وتدل بحقايقها على معان مختلفة فيدعوا بها فى الرحمة من
حيث دلالتها على الذات المسمات بذلك الاسم ودحمتك جميع شعبته بعدم عمومنك سبى
بودركه اسماء من بوده اوبا اسم خاص ايله مسما اولان ذات مخصوصه دلالة ايدركه
شارع اكا تخصيص اتمشدر واسماء من بوره حقايق متنوعه سنه ايله معانى مختلفه
دلالة ايدر پس سائل مثلا طلب رحمتده ذلك الاسمله مسما اولان ذاته دلالتى
حيثيتندن دعا ايدر زيرا قبلهٔ حاجات تلك الذاتدر غيرى دكلدر قوله لانها تعطيه
مدلول ذلك الاسم الذى يفصل به عن غيره ويتميز فانه لا يتميز عن غيره وهو عنده
دليل الذات يعنى مجرد ذلك الاسمك معلولى اقتضا اتدوكى امر ايله بر اسم اخره
انوك ايله منفصل ومتميز اولور دعا اتمز يعنى سائل دعا تسنده دلالة
حيثيتندن قطع نظر ايله مجرد اسمك مدلول خاصى اعتباريله دعا وطلب اتمز
بلكه مطمح نظرى وقبلهٔ حاجاتى ذات اولور خاص اعتبارندن قالورسه متوجه اليه
ذات اولمز ودعا حين قبول بولمز زيرا اسم داعى قاتنده دليل ذات اولجاق مدلول
خاصى ايله غيردن متميز اولماز پس تخصيص وضع شارعده قاعده مترتبه قالمز
قوله وانما يتميز بنفسه عن غيره لذاته اذ المصطلح عليه باى لفظ كان حقيقة متميزة
بذاتها من غيرها وان كان الكل قد سبق ليدل على عين مسماة حال بوكه ذلك
الاسم غيردن متميز اولمز الا لذاته مفهوم اصطلاحى سى جهتى ايله متميز اولور
خصوصية خارجه اعتبارندن احتياج قالمز زيرا معانى مصطلح عليها هر قنقى
لفظ ايله اولورسه اولسون عربى وغيرى وفارسى بذاتها حقايق متميزه
در غيرندن منفصل اولور اكرچه جميعى سيده نفس الامرده بغير اعتبار الوضع والاصطلاح
عين واحده يه دلالة ايجون دخى سوق اولندى ايسه كه ذات مسما اتدر قوله

فلا

لفظ يعتبران ناصبه نك حذفی طريقيجه مرفوعدر نسخهٔ مصنف مقروء على المصنف بويله تصحيح اولنمشدر
منه

فلا خلاف فی انه لكل اسم للاخر فذلك الحكم ايضا ينبغی يعتبر دلالتها على الذات المسماة پس معناده خلاف يوقدركه هر اسم ايچون بر حكم ثابتدركه اسم اخر ايچون ثابت دكلدر و ذات مسماته دلالتی معتبره اولدوغی كبی ذلك الحكمه دخی دلالتی اعتبار اولنمق كركدر پس حاصل كلام بو اولديكه قچن بر ساير دعا اتسه و بر اسم مخصوص ايله معناى مخصوص طلب ايتسه مثلا مريض يا شافى ديسه ذات الهيه دن بر اسم شافى حيثيتی ايله رحمة شفا طلب ايدر پس اسم مزبوره مترتب اولان رحمة شايد اسماده حاصل اولان جميع شعيب رحمته عام اولماز نته كه مدعاى سابق بو ايدی **قوله** ولهذا قال ابو القاسم بن القسی فی بيان الاسماء الالهية ان كل اسم على انفراده مسمى بجميع الاسماء الالهية كلها اذا قدمت فی الذكر و نعته بجميع الاسماء و بو اجلدندركه يعنی هر اسمك نفسنده وحدة ذاتنده وضع خارجی اعتبار نسوز ذات مسمايه دلالتی اولوب پس جميع اسمده جهة جمعية اسما بولندوغی ايچون كه صاحب كتاب خلع نعلين ابو القاسم بن قسی اسماء الهيه بياننده بيورديكه هر اسم على انفراده جميع اسماء الهيه ايله مسمادر يعنی ذات مطلقه دلالتی اعتباريله پس اسماء الهيه ده هر قنغی اسمی ذكرده تقديم ايتسك كرك اسم وجودى كرك لفظى كرك دخی البته اسماء اخرك جميعی سيله انی منعوت قلورسن مثلا اسم حی ذكر ايتسك هو العليم القدير المريد ديرسن و عليم ديسك هو الحی القدير المريد ديرسن الى غير ذلك **قوله** ولذلك دلالتها على عين واحدة وان تكثرت الاسماء واختلف حقايقها يعنی اسم واحد جميع اسماء الهيه ايله معنون اولدوغی بودركه عين واحديه و ذات مطلقه دلالت ايدر اكرچه اسماسی متكثره و حقايق اسما مختلف ايسه ده ذات ايسه جامع جميع اسمادر پس واسطه ايله منعوت بجميع الاسما اولوب بعده ذوق مرحومينك رحمته وصول طريق طريق يقينا اوذ زينه در بری على طريق الوجوب

درکه عبادك عبادتی ایجاب ایدر نته که احادیث شریفه ده مثلا حدیث ایمانده

کان حقا علی الله ان یدخل الجنة وحدیث اخرده وجبت له الجنة واردا اولمشدر

لکن اشاعره ایجابه قایل اولمایوب لیاقتایله توجیه ایتمشلردر وجوب مزبور

دخی فضل وامتنان اولمسه جائزدر قوله وقوله تعالی فساکتبها للذین یتقون

ویؤتون الزکوة وما قیدهم به من الصفات العملیه والعلمیة یعنی طریق مزبوره

دلالة ایدن بو آیة درکه بیورلمش اتقی عن الفحشاء وایتاء الزکوة ایدوب

صفات علمیه وعملیه ایله مقیدا ولنلره رحمة مکتوبا ولا ظاهر کتابة وجوبدر

قوله والطریق الاخر الذی تناد به هذه الرحمة طریق الامتنان الالهی الذی لا یفتقر

بر عمل وهو قوله ورحمتی وسعت کل شیء وطریق اخرکه رحمته انوکله نیل وصول

میسر اولور طریق امتنان الهیدرکه مقابله عمله جزاء وعوض طریقی ایله اولمیه

بلکه جود واحسان اوله وبوکا دلالة ایدر وسعت رحمتی کل شیء در قوله ومنه

قیل لیغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تاخر دخی اول طریق امتنانه بعض در

نص متین فتح مبین در وبغیر مجازاة العمل ومجازاتر مغفرت ذنب صغیر وکبیر

وحدیث وقد یمدر قوله ومنها قوله اعمل ما شئت فقد غفرت لك دخی رحمة

امتنانیه دن بعضدر رسول رحمتکه عبد مخصوصه خاصه اوله شیخ فتوحات مکیه ده

بیوردرکه اخبار الهیه دندرکه بر عبد مذنب عمل ذنبا ایدر ومغفرت سبق ایدرکه

بر رب غافر الذنبی اولا پس حق تعالی اول عبد مذنبه ایکنجی مرتبه ده یا اوچنجی

مرتبه ده دیلدوکی اشله تحقیق سکا مغفرت ایلادم دیه قوله فاعلم ذلك صیغه

امر مشار الیه اولا علم مقصود ایدوکنه تنبیه در پس بو خبر الهیدن ظاهر اولدیکه

عبد من بورلك مؤاخذه دن اطلاقنه سبب عبدك مغفرت دینه مؤاخذه سنه

علمیدر بعضا کابر شراح دیمشلرکه مبدان رحمة من بوره ده اصحاب سبق اولیاء محدثین

اوله فقرا ایدوب فاعلم ذلك العلم قولنده شیخك نكتهٔ لطیفه سی ظاهردر یعنی
بیورد كه غافل اوله علم من بوردن كه ملاك امر بو معناده علمدر ولیس رحمة امتنا
نیه علمدر علم بو میدانده علمدر اما مجرد وساطهٔ علمه ارتكاب ایدوب فنودهٔ بساط
غفلة واسودهٔ بستر راحتا ولمق كرك عارفا اولان اشارهٔ ایله معنا یه واقف
اولور والسلام علی الدوام فص حكمة ایناسیة فی كلمة الیاسیة معلوم اوله كه
وقتا كه الیاس بحسب روحانیه ملائكهٔ عالیه ایله انس واختلاط ایدوب
ومزاج عنصری سی جهتیله طبیعت انسانیه یه ارتباط اتدكی ایسه شیخ ایراد
حكمة ایناسیه فی كلمة الیاسیه یه مناسب كوردی پس من بورده تنزیه وتشبیهی
بیان ایدوب بریسی ملكیه موافق و بریسی بشریته لایق كوردی پس تمامیهٔ
امر جهتی الیاسده حاصل اولدی قوله والیاس هو ادریس بعده الیاس ایله
مسمی اولان بعینه ادریسدر كه كشف الهی ایله معلوم و منكشف در وكتب
تفاسیرده مذكور اولان قصهٔ ادریس والیاس مغایرته دلالة اتمز ودلالت
ایدرسه قطعیه دكلدر پس مسمالرینك مغایرتی قطعی اولماز پس ادریس من بور
قریهٔ بعلبكه بعث اولندقدن صكره الیاس ایله مسمی اولدی دیرلر مفسرون دیرلر كه الیاس
مبعوث مذكور الیاس بن یاسین دركه سبط هرون كه اخ موسیدر بعد موسی
بعث اولندی دیرلر وبعض مفسرین ادریسدر دیرلر وادریس كبی ادراس قرائتدر
محل ادریسدر دیرلر پس كشف حضرة شیخ روایات اخری یه موافقدر وشدی
معلوم اوله كه مادهٔ الیاس یس اولدیكه قلب قرانزدر والف ولام ایله مصدر
اولدیكه مصدر تعریف واظهاردر كه منصب موته شعاردر وادریس عین
الیاس اولدیغی حكم اثنینیته باعتبار البدیتین اولور بری سماوی بری ارضی
وحكم اتحاد اعتبار روحانیته ایله اولور فص متعدده اینانی قبل العروج الی السماء

حكمة ایناسیة

سبط كسر السین ایله
اوغل اوغلیدر
مسلا

حکم قد وسیه وبعد النزول حکم اینا سیه اعتبار یله در قوله کان نبیا قبل
نوح علیه السلام نوحدن مقدم قومنه نبی ایدی ملک اوغلیدر فتح میم وسکون
لامله متوشلخ اوغلیدر متوشلخ اخنوخ اوغلیدر اخنوخ ادریس در حکما بوکه
هرمس الهرامسه دیرلر قوله ورفعه الله مکانا علیا فهو قلب الافلاک ساکن
وهو فلک الشمس ثم بعث وبعد انقضاء البقاء عالم علوه ارتفاع ایتدی حالا
ساکن قلب افلاکدر یعنی فلک رابع که محل کرهٔ شمس منیر وقطب دوایر چرخ
مستدیردر وبعد النزول من السماء اخر الزمانده نزول عیسی کبی قریه بعلبکه
بعث اولندی نته که بیوردر قوله الی قریة بعلبک وبعل اسم صنم وبک هو سلطان
تلک القریة وکان الصنم المسمی بعلا مخصوصا بالملک یعنی بعلبک نام کویه مبعوث
اولدی بعل اسم بت دربک اسم امیر قریه در نته که لسان ترکیده امیر بک
دیرلر کاف فارسی ایله وصنم من بور ملک مسفوره مخصوص ایدی ظاهرا نوکجون
علملری دخی ترکیب مزجی اولدی ومضاف تقدیم اولندی زیرا اختصاص مقصود
قلندی قوله وکان الیاس الذی هو ادریس علیه السلام قد مثل له انفلاق
الجبل المسمی لبنان من البانة وهی الحاجة عن فرس من نار وجمیع الآنة من نار
فلما راه رکب علیه فسقطت عنه الشهوة فکان عقلا بلا شهوة فلم یبق له تعلق
بما یتعلق بر الاغراض النفسیه وحال بوکه الیاس نام ادریس ایله مسمی ولدوغی
حالده که هنوز خاکدن افلاکه عروج اتمامشدی کاعالم مثالده شامده جبل لبنان
ایله مسمی اولان ارض منفلق اولدی یعنی ایکی شق اولدی وارا سنده ناردن
بر فرس اشکار اولدی جمیع الات رکوبی نار ایدی پس وقتا که ادریس علیه السلام
اول فرسی بویله رکوبه بجون مهیا کوردی بلدیکه موصل منزل مقصود در فی الحال
ظهرینه سوار اولدی تا که باد شهوه محجوب نفسا در سبب طبیعتندن ساقط اولوب

وقع فی بعض کتب الشیخ ان الموجود
الماخوذ من الانبیاء علیهم السلام
بابدانهم العنصریة اربعة اثنان
فی السماء ادریس وعیسی ع م واثنان
فی الارض خضر والیاس انتهی
اقول یفهم من کلامه ان الیاس
وخضر ناسوت عیسی ع م ولاهوتهما
ادریس وعیسی ع م ذاتهم
هذا السر الدقیق تعرف بالطلوب
ان شاء الله تعالی
مسلم

سبکبار قلدی لبنا ضم لامله لبنا نز دلا مأخوذ درلبنا نز حاجتدرکه اولجبل
حاجتکاه اهل الله ایدی جبلدن مراد جسمانیه ادریسا ولحوق دخی جائزدرکه نوکله
روح حاجتن روا ایدر ومطلوبنه اتصال وانتها فیلوب ادریس بروجهله مرتاض
ایدیکه اون التی سنه رو دخی اکل ایمدی واجمدی وایومدی انفلاقی جبلدن مراد
جهة جسمانیتک کسر ومقلوبیتی دردیرلر تاکه مکان عالیه یه ستعلی اولدی قوله فکان الحق
فیه منزها پس ماهیة ادریسده حیثیة عقل ایله تجلی ایدن حق احکام جسمانیه دن
منزه اولدی قوله فکان علی النصف من المعرفة بالله فان العقل اذا تجرد لنفسه من
حیث اخذه العلوم عن نظره کانت معرفته بالله علی التنزیه لا علی التشبیه پس ادریس
علیه السلام معرفة الله دن نصف مرتبه ده اولدی زیرا عقل حق که نفسنده
بغیر مداخلة الوهم مجردا ولا علومی نظر وفکرندن اخذ ایدر وحیثیة مزبوره
ایله انوک ذات الله معرفتی بطریق التنزیه اولور بغیر التشبیه زیرا دلایل عقلیه
منتج اولدوغی تنزیه فقط درکه صرافة وحدته مانع اولا فی عقل تجویز ایتمز قوله
واذا اعطاه الله المعرفة بالتجلی کملت معرفته بالله فنزهه فی موضع وشبهه فی موضع
اما حق کما الله تعالی اکا تجلی سببی ایله معرفة کشفیه اعطا ایدر معرفتی ذاتحقه کامل
اولور زیرا جهتین ایله نایل اولور پس موضع تنزیهده تنزیه ایدر وموضع تشبیه ده
تشبیه ایدر قوله ورای سریان الحق فی الصورة الطبیعة والعنصریة وما بقیت له
صورة الا ویری الحق عینها وهذه المعرفة التامة التی جاءت بها الشرایع المنزلة
من عند الله تعالی بعده ادریس علیه السلام حقک صور طبیعه ده ومواد عنصریه ده
سریانی کوردی تاکه بر صورة قالمدی الا اول صورتک عین حق کوردی وبو معرفة
تامه جامعه بین التنزیه والتشبیه درکه انی شرایع منزله من عند الله کتوردی
قوله وحکمت بهذه المعرفة الاوهام کلها ولذلک کانت الاوهام اقوی سلطانا

فی هذه النشاءة من العقول یعنی معرفة من بوره نك جمیعسنه تشبیه وتنزیه اثمالی
حبی ایله حاکم اوهامدرکه حکمنه اصحابی منقا اولور زیرا وهم موجبات افکارك
ماورسنه استشراف ایدر قوة فکریه تابع اولمز ومطلقه تقییدایله ومنزهه
صورة ایله حکم ایدر الی غیر ذلك وبو اجلدندرکه یعنی وهمك ماوراء عقله تجاوزی
بالضروره صاحبنی شایع اتدوکیچوندرکه نشای انسانیه ده اوهامك سلطنتی
عقلدن اشد واقوی در قوله لانا لعاقل ولوبلغ مابلغ فی عقله لم یخل عن حکم الوهم
علیه والتصور فیما عقل زیرا عاقل مرکب عقلله مبلغ عقولك منتهاسنه دخی واصل اولسه
کرو خلاف عقل اوزره حکم وهمدن خالی اولمز ومعقولات صرفه سنده تصور صور
ذهنیه دن قالماز قوله فالوهم هو السلطان الاعظم فی هذه الصورة الانسانیه
وبه جاءت الشرایع المنزلة پس وهم من بو صورة کاملهٔ انسانیه ده حاکم
اکبردر وشرایع منزله دخی وهم ایله نازل اولمشدر زیرا جمیع صور صور جزئیه
اخرویه موهومادر که معتقد بنك اعتقاداتی ایله صور باعلی قوله فشبهت
وتنزهت فی التنزیه بالوهم وتنزهت فی التنزیه بالوهم وتنزهت فی التنزیه بالوهم
وتنزهت فی التشبیه بالعقل فارتبط الکل بالکل پس شرایع واحکام بین التشبیه
والتنزیه ممتزج وساری اولدی پس مقام تنزیهده حکم وهم ایله تشبیه
اتدی وهم صورتدن منزه اولان معانی تجردیه لباس صورة الباس ایدر ومقام
تشبیه ده عقل ایله تنزیه وهم اثبات اتدوکی غواشی حسیه دن معانی کلیه تجرید
اتدی پس عقلله وهمدن هر بری تنزیه وتشبیه دن هر برنه مرتبطا اولور نه تنزیه
تشبیه دن خالی ونه تشبیه تنزیهدن عاری اولور دنته که بیوردر قوله فلم یکن ان یخلو
تنزیه عن تشبیه ولا تشبیه عن تنزیه پس نه تنزیهك تشبیهدن ونه تشبیهك تنزیهدن
خلوی ممکن اولمدی وا ولمز قوله قال الله تعالی لیس کمثله شیء فنزهه وشبهه یعنی

جمع

جمع بين التشبيه والتنزيه دليلا ولنص قرائيدر اولا مقتضاى بلاغة اوزره مثلندن
نفى مماثلة اتديكه مثل مثل منفى او لجاق مثلى عينى منفى ولمق اولوية ايله ثابت اوله
ياخود مثلك مثلى نفى عينك مثلى مستلزمدر ديه وز بعده طرف تشبيه دخى بولندى
زيرا نفى مثل اثبات مثلى مستلزمدر كه نفى وسلبه اثبات موضوع لازم اولور سه
اولمز سه كمثله لفظندن ثابت اولان مثل مشبه عين تشبيه اولور قوله وهو السميع
البصير فشبه دليل ثانى كذلك اية قرائيدركه خلقا بجون ثابت اولان قوة والتى
حقا بجون اثبات اتدى كه قوة سامعه وقوة باصره در بونده دخى معناى تنزيه
ثابتدر جمله اسميه وتقديم هوا فاده اتدوكى معناى حصر تنزيه دنسبيدر لكن بوايتده
ونوهه ديمدى نظم كلام صريحا تنزيه افاده اتمدوكه بناء قرينهٔ داله ايله اكتفا
اولندى قوله وهى اعظم اية تنزيه نزلت ومع ذلك لم يخل عن تشبيه بالكاف يعنى اية
ليس كمثله نازل اولان ايات تنزيهك اعظم واعلاسيدر بوجمله ايله كاف تشبيه
دن حالى سوق اولنمدى كه بحسب الظاهر تشبيه دلالة ايدر قوله فهو اعلم العلماء
بنفسه وما عبر عن نفسه الا بما ذكرناه ثم قال سبحان ربك رب العزة عما يصفون
ولا يصفونه الا بما يعطيه عقولهم خصوصا كه حقك ذاتنه ونفسنه على جميع
علمانك علمندن اكثر واعلادر زيرا علم كسبيدر كل علم حضوريدر كندو خود نفسندن
بين التنزيه والتشبيه تعبير اتدى بعده تكرار تنزيه اتديكه سبحان ربك ديدى
ورب العزة دخى مقيد تنزيه در يعلم الله مراد قوة تنزيه تنبيه اولا وبالجمله ممكنات
تنزيه اتدوكى صفاتدن ذاتى تقديس اتدوكى زيرا ممكنات عقول قاصره سنك
افاده اتدوكى معانى ايله تنزيه ايدرلر حق تعالى ايسه ذاتنى اول تنزيهدن تنزيه
ايدرنته كه بيورور قوله فنزه نفسه عن تنزيههم اذ حدوه بذلك التنزيه يس
حق تعالى نفسنى انلرك اتدوكى تنزيهدن تقديس وتنزيه اتديكه زيرا اتدكلرى تنزيه

مطلب علم

معلوم اوله كه شيخ ابو على علم بارى
تعالى عالمه علم حصوليدر ديمشدر
اما شيخ شهاب الدين سهروردى
حضورى در ديمشدر واقعا اسباب
مسببات مظاهر نورندن اعتبار
اولنور علم حصولى كدر نورا ما مظاهر
ذات حقده محو ومستهلك اعتبار
اولنسه حضورى اولور
وجهى عارفه ظاهردر

ایله ذات حق تحدید اتدیلر زیرا اشیادن متمیز قلدیلر و تمایز ایله محدود
کوستردیلر تعالی شانه عما یشیر قوله وذلک القصور العقول عن ادراک مثل هذا
یعنی تحدید مذکوراتلر دن بطریق الحد اولمامشدر بلکه انظار فکریه لری مساعد
اولمادوغیچون ندرکه ادراک د قایقدن قاصر و بو سر شریفی فاقد اولدیلر و بیلمادیلرکه
حق تعالی مجالی صفاتنده مشبه و حقیقة ذاتنده منزهدر قوله ثم جاءت الشرایع کلها
بما یحکم به الاوهام فلم یخل الحق عن صفة یظهر فیها بعده جمیع شرایع و احکام
محکوم به اوهام اولان اشیا سببی ایله وارد اولدی پس شرایع بین التشبیه و التنزیه
اولیجاق حقی مظاهر صفاته بر صفتدن خالی قلمادی بوخود عین تنبیهدر قوله
کذا قالت و بها جاءت فعلمت الامم علی ذلک یعنی شرایع دخی بنم دد وکم کبی دیدی
سوزم شرعه مطابقدر و شرایع و احکام ذرایع و اوهام ایله نازلدر و جمیع امم
حکم شرایع و اوهامله عاملدر قوله فاعطاها الحق التجلی فلحقت الامم بالرسل ورثة
فنطقت بما نطق به رسل الله پس فیاض مطلق یعنی حضرت حق امم اعطا تجلا ایله
رحمة جامعه بخش ایدوب امم دخی علاقه وراثت ایله رسله ملحق اولدیلرکه علماء امتی
کالانبیاء بیوردی تا که وارثین لاحقین دخی ناطقین بالحق اولدیلر و بین
التشبیه و التنزیه معنای ذوقی وحظ نفسی اولدیلرنته که بوایة کریمه دخی
بطریق الاقتباس وجهینه سیناس ایجون سوق اولندی قوله الله اعلم حیث یجعل
رسالته اقتباسده معنای متبادر رسالة منقطعه دد متعدیا ولان وراثت
در دیمکدر معنای حقیسی صدده مناسبة ایله ایتک صودتی تشبیه و تنزیه
احتمالنی بیاندر روایة مقتبسنک اول بوایة درکه کفار قریش حقنده نازلدر
رسللری ابو جهلدر و اذا جاءتهم ایة قالوا لن نؤمن حتی نؤتی مثل ما اوتی رسل الله
عبارة فصوصده لفظ رسل الله اقتباسدن خارج عداولنمق کرکدر اولمزسه لطافت معنا

کدر

مجالی صفاتنده مشبه و حقیقة ذاتنده منزهدر

کدر و توجیه مذکوره ضرر متوجه اولور زیرا لفظ ایتدن مسند هذا الرسل اولوب وکلام
قوم مقطعه سن بولمق کرکدر رسل الله مبتدا اولوب و مستانف عدا اولنان لفظة الله
خبریتا ایله متوجه اولا نته‌که **قوله** فالله اعلم موصله وصل با خبریة الی الرسل یعنی
الله قولندن مستأنف تفسیر اولنان لفظة الله ایکی وجه ایله موجه در وجه اول
رسل الله لفظا مرفوع مبتدا لفظة الله اولی مضاف الیه ولفظة الله ثانی لفظا مرفوع
خبر ثانی اوله رسل الله اولیندن مسند الیه اولمامق اولدن مسند الیه هذا الرسل اولا
و مشار الیه هذا الرسول اوله و مشار الیه حضرت محمد صلی الله علیه وسلم اوله ولفظ
اعلم مبتداء محذوفه خبر اوله تقدیری هو اعلم قلنه والله ارسل موضوع اولوب الله محمول
اولمقدن معنای تشبیه ظاهردر وکلام مزبور بو تقدیرجه ان الذین یبایعونك انما
یبایعون الله یکی و ید الله فوق ایدیهم مماثلیدر کلام مجازی دکلدر حقیقتدر **قوله** وله وجه
بالابتداء الی علم حیث یجعل رسالته وجه اخرکیت تفسیرده اولدوغی اوزره
مبتداء اولوب اعلم خبر اولمقدر پس وجه مزبور معانی جزئیه‌یی الفاظ محتمله‌دن
اخذ عقول قاصره‌یه نسبت ایله غفلت تکلفدن سالمدر **قوله** وکلا الوجهین حقیقة
فیه اما عقول کاملیه اضافت ایله ایکیسی دخی حقیقة متحققدر کلام مزبوردن
انفهام مرامده بوقدر حذف واضمار و وضوح وخفاسی ایله مختلفین ایسه ده واختلاف
مزبور اضافتله در **قوله** ولذلك قلنا بالتشبیه فی التنزیه وبالتنزیه فی التشبیه
یعنی بو ایکی وجهك کلامده تحققندندرکه بز یعنی اهل تحقیق تشبیه فی التنزیه و تنزیه
فی التشبیه ده معترف وقائل اولدق مثلا جانا الله برهان ایدر اله بومحلده
مبحث اولدقده لسان اهل ظاهرك بلکه ایجلرنده اکابرك سهم طعنه سندن متهم اولدمکه
وجه مزبوری تعسف بی‌وجه محمول قلدیلر لحق بعنایة الله بغیر اینه لایح اولدیکه اهل
اشارة اکثریا عبارة قرانیه‌دن معانی لطیفه اخذ ایدر وسابقك ولاحقك یری بر

ارتباط واختلافنه نظرا ثمز لی پس قاری اهل اشارة اولوب خصوصا نفس شیخ
اولیجاق بعید اولمزکه معنای من بودر هنوز بسایطدن مراتب حروفه واصواته نزول
ایتمدن اخذ ایدر پس توجیه اول لسان اشارة توجیه ثانی لسان عبارة اوله
اما فقرات مذاقنده هرکز عباد تکلف کوردیمز بلکه مقتضای حال وجه اوله مع
کورنور زیرا ایة کفار قریش لسانندن حکایتدر دیمشلر درکه بز عصبة واحده یوز
بحسب الاستعداد والکسب والفیض تفاوت یوقدر پس نیجون بر موزه وحی نازل
اولوب اخریموزه اولمیه وبالجمله مؤمن اولمازز مادامکه محمدم کلمن بزه دخی نازل
اولمیه پس لفظ او لینلک فاعلی حضرت محمد علیه السلام اولمق مناسب اولور بلکه
رسل الله اولمق بعید کورنور زیرا کلام حقی متکلم اولان منکر رسل الله ایکن بجه مقر
اولور وخلاف مدعاسنی قابل اولور مکی توجیه بعید ارتکاب اولونه یعنی رسل الله
مبداء خبر وموضع ومحمولا ولمق الزام خصم انسیدر ایدرسن وحی نازل اولماغه
استعداد واستحقاق وقرب حضرته لیاقت وفاق کرک رسل الله شنده قرب عین الله در
شعر وکنتم طالی قرب البین الی العین بجهل قد تباعدتم من الاین الی الاین قوله
وبعد ان تقرر هذا فترخی الستور وتسدد الحجب علی عین المنتقد والمعتقد یعنی بو
مقدار صورة تنزیه وتشبیه متقرر اولدی ایسه من بعد دخی ایا صحاب حجاب
تنزیه استار عباراتی ارخا والقا ایله یعنی لباس ثنا ویل ظاهر ایله ملتبس
قیل وحجب تنزیهات عین منتقد ومعتقد اسدال وارسال ایت که تشبیه
وتنزیه میانندن دایر وحایر اولسونلر منتقد اولدیلرکه کلام اولیا اوزره
نقد وتزییف عقلله محکم اوله ومعتقد اولدرکه احوال اولیادن عقل ایله
نایل اولدوغنه مؤمن اوله ومشکل اولانی اهلنه تفویض ایده ومقلد اوله
قوله وان کان من بعض صور ما یتجلی فیها الحق ولکن قد امرنا بالستر بر

لیظهر

احکام تابع استعداددر
وحاکم استعداددر

لیظهر تفاضل استعداد الصور فیها یعنی اکرچه مزبور منقد ومعتقد صور مظاهردن
برسی ومجالی صفت علمدن واحدی ایسه لکن بزکه اولیاء امتوز سر حکمة ایله مأمور
وکلموا الناس علی قدر عقولهم حکمنه رعایة ایله مکلفوز شعر امتسون بونکته
قلبکدن زهول کلموا الناس علی قدر العقول سرندن دخی سری اظهار لحکام استعداد
صورك بری برندن تفاوتی وتفاصلی ظاهر اولماغیچون درظهوردن غایه ذوقیه
صفة علمك دنتری وسنتره مرتبا اولان سرور وانبساطدرکه مظاهرده کورنور
قوله ولیظهر ان المتجلی فی صورة یحکم استعداد تلك الصورة فینسب الیه ودخی ظاهر
اولماغیچون که جمیع احکام تابع استعداددر وحاکم امر شیاده استعداددر پس
هرحکم متجلی منسوب استعداددر بو سرك غایتی ثبوت مدار تکلیفدر که غایة
الغایة نظام معاش ومعاد انسان وبقای انواع نبات وحیواندر که جمله سی
صفة وسعت رحمته داخل ومضمحل اولا قوله ما تعطیه حقیقتها ولوازمها یعنی
تلك الصورتك حقیقتی اعطا اتدوکی ولوازم حقیقتی ویردوکی شی متجلی به
نسبة قلنوب نفس حقیقة اسناد اولنمز ومکلف صورة اولور یعطیه ده
ضمیر مفعول ما موصوله عاید در قوله لا بد من ذلك یعنی البته تشبیه
بویله درخلافنه ملابس اولمز قوله مثل من رای الحق فی النوم فلا ینکر هذا
وانه لا شك الحق عینه شول رائی که حقی نومده کوردی حقی خود کورمك
امر منکردکلدر معروفدر نته که اخرتده کورلملك نص ایله ثابتدر وشك
یوقدر که اول نومده کوریلان عین حقدر ولا شك جمله سی انه نك اسمی بله
خبر اورتاسنده معترضدر قوله فیتبعه لوازم تلك الصورة وحقایقها
التی تجلی فیها فی النوم پس اول نومده تجلای حق اولان صورة مرئیه نك
اعراض خارجیه وحقایق مقومه سی عین مرتبه یه تابع اولور قوله ثم

بعد ذلك يعبراى يجاوز عنها الى امر اخر ليقتضى التنزيه عقلا يعنى تيقظ و
انتباهدن صكره تعبير اولنور يعنى اول صورة مرتبه دن امر اخره تجاوز اولنور كه
امر بن بوده حكم عقل ايله مقتضاى تنزيه اولور زيرا عقل من حيث هو حاكم تنزيهدر
نه دامكه نفسله مشوبا وليه قوله فان كان الذى يعبرها ذا كشف وايمان فلا
يجوز عنها الى تنزيه فقط بل يعطيها حقها من التنزيه وما ظهرت فيه پس معبر اكر
مؤمن مكاشف صاحب عيان واهل يقين وايمان ايسه صورة من بوره دن تنزيه فقط
متجاوز اولماز بلكه مرتبه تنزيهدن حقنه فاين اولور وصفات تشبيه رعايتنى
دخى جايز اولور زيرا صورة من بوره صورة حق اولمق اعتبار يله جميع صور حسيه ومثاليه
وعقليه دن تنزيه ايدر ومظهر فى حيثيتله حقدن ظاهر اولان صور اعتبارى
ايله تشبيه ايدر ظهرت لفظنده فاعل صفات تشبيهدر وفيه ضميرى حقه
عايددر بعض شراح فاعل صفات وفيه ضميرى منامه راجع ديمشلر تأمل
اولنه قوله فالله على التحقيق عبادة لمن فهم الاشارة پس اى عارف سالك
وقتاكه سن الله اعلم جمله سنده جهة تنزيه وتشبيه عالم اولدك ايسه معلوم
اولاكه الله اعلم تركى بنيده عبارة لفظه الله على التحقيق بو حقيقتدن عبارتدركه
صوردسلده ظاهر اولدى زيرا دسل الله موضوع اولوب الله محمول اولنجاق علم ذات
اولدوغى اعتبار يله عبارتا ولمش اولور ودسل الله كه موضوعدر ذات وحقيقة
مرتبه سنده بولنمش اولوركه اول صورة عبادتى قبول ايدر زيرا علم مقام محموليتده ويجاق
مراد ذاتا ولماز عبادت عليه اولور وتحقيق مذكور سامع اهل تصديق ايجون خطا اولنمش
كلام دقيق ذوقيدركه وراى عبارتدن اهل اشارته عرض ديدار ايدر بونى اشارة
بيلن فهم ايدر ذ بانسوز سوزيدر منلا جامينك سابقا جوابنده اطمينان وانشراح
بولدوغى بو اشارة ايله دركه اكرچه متحدون على الظاهر اعتراضنه جرأت ايدلرودر لر

حكاية

كه الله اعلم ذات واجبدر وممكنه اطلاقی بالاتفاق شركدر ونقاقدر جواب
ویرلوركه اهل تحقیق عرفنده تنزیه وتشبیه ظاهرینك كلمهٔ توحیده نفی واثبات
دركلریدر اختلاف عبارتده در مثلا لا اله ده واقع نفی بحسب المفهوم واجبه وممكنه
شاملدر حتی قائل كلمهٔ نفی بلا عذر برزمان توقف اتسه شرعا كافر اولور العیاذ
بالله پس مقارنتا اثباته نفی مذبورك ذاته اطلاقی صحیحدر ونفی مزبورك
شرعده ونفس الامرده وجودی یوقدر الا قرین اثباته در وبو اجلدن كلمهٔ توحید
عنوانی ایله معنون اولمشدر وكلام توحید ایله مسمی قلنمامشدر ظاهر كلام ایكن
قائلنك كلامی دخی تمام ایدر ایكن پس طرفی كلامك نفی تنزیه حقه اشارة واثباتی
تشبیه حقه دلالتدر وصورهٔ مخصوصهٔ تركیبی احاطهٔ جامعیت دلیلدر كه ذاتی
حقك ما تحت عدم وجود مطلقنه شمولنی بلدورر ومنقولدر كه سید شریف جرجانی
حضرت خواجه نك قدس سره شرف صحبتلری ایله مشرف اولدقلرنده مجلسده ذكر لا اله
الا الله اولمش حضرت معنای كلمهٔ توحیددن افاضه واستفاضه مراد ایدوب واستكشاف
ایتمش ودیمشكه نفی الهی معدومه تحصیل حاصل ونفی موجود نفی بلا طائلدر كلیدر شریف
الهه موهومه نفین اراده بیورمش فقیر ایدوردین بو معنا دخی تشبیه وتنزیه اجماع
اولنماسه صحت بولمازنته كه نفی اثباتدن واثبات نفیدن كلمهٔ توحیده حالی اولمز
كذلك عبارة ایهٔ كریمه مذكورده وسایر كلمات جامعه ده حال بویله در یعنی
تنزیه تشبیه دن وتشبیه تنزیهدن ایرلمز پس نته كه نفی بدون الاثباته قایل
اولان كافر اولور پس تشبیه دخی بدون التنزیه وعكسی اكفار قلنور وبالجمله تشبیه
تنزیه وتنزیه تشبیه مقارن كركدر كذلك الایة مذكوره ده الله اعلم جمله سندن
وجه خبر وجه ابتدائیدن منفك اولمامق كركدر عكسی دخی یعنی ابتدائی خبریدن
متفصل كوكن پس نته كه كلمهٔ توحیدك خارجده وجود وعینی یوقدر بلكه موجود

حادجی ذات واحده دراتیده دحکام بویله در مع هذا وجه خبرئ الله ده رسله
مختصدر اعیاندن غیری سنه متناول دکلدر دیرا قرب نوافده حقانکن سمعی وبصری
وسایر قواسی اولمشدر پس جمع مزبور کلمهٔ توحیدده جائز اولوب تخللان ایله کفی
لازم کلمجک مزبوراتیده خود جمع مذکوریعنی جمع بین التنزیه والتشبیه براعتبار لطیفه که
زماندن بلکه اندن منزهدر پس اندن تجوز احتراز اولنمایوب بوندن اولونه یعنی
امر تلبی قالبی کبی دکلدر زمان وان اقتضا اتمز قوله ووقع هذه المسئلة انا الامر
منقسم الی موثر ومؤثر فیه وقتاکه شیخ قدس سره استعداد تصورلک کندوده
تجلی ایدن حقک احکامنی اظهارده متفاضله اولما سنه میخ اولدیغی ایسه وبو
معنا صورتک حقده تأثیرن افاده قلدیغی ایسه شیخ مؤثر حقیقی ومؤثر فیه نه در
بیان قصد ایدوب بیوردیکه بو مسئله نک با بوحکمتک روحی وفصی بعض نسخه اورنده
امروجود یعنی نفس الامر مؤثر ایله مؤثر فیه انقسام ایدر یعنی جمیع اشیا قابل وفاعل
دن وهیولا وصورتدن مرکبدر مؤثر موجد اثردر ومؤثر فیه قابل فعل اثردیمکدر
قوله وهما عبارتان وقسمین مزبورین ایچون ایکی عبارة واردرکه بو عبارتلر
ایله اندن تعبیر اولنور پس مؤثر فاعلدن تعبیر اولنان عبارة اسم الله در
ومؤثر فیه مفعولدن تعبیر اولنورکه ما سوی الله دن که بیوردر قوله
فالمؤثر بکل وجه وعلی کل حال وفی کل حضرة هو الله کتابا پس وجوه مظاهر اسمائیه
دن هر بر وجهله واحوال واعراض مؤثر فیه دن هر حال اوزرینه وحضرات
الهیه وکونیه دن هر حضرت اوزرینه مؤثر حقیقی وفاعل نفس امری الله در
قوله والمؤثر فیه بکل وجه وعلی کل حال وفی کل حضرة هو العالم وکذلک قابل فعل
اثر دخی حقه متوجه اولماز هر بری وجهی وبعد الوجود اولان احوال متغیره ومتبدله
سی ایله وحضرات معدوده سی ایله عالمدر قوله فانا اورد فالحق کل شئ باصله

الذی

الذی ینا سببه پس ای عارف مکاشف قچن که سکا بر وارد ورود ایره واوز روکه آثار
دن بر اثر ظاهر اوله اصلنه الحاق ایله ومناسبته نسبت قیل پس چون وارد حضرت
الهیه دن اوله مثلا وجود وعلم وقدرة وامثالیدر حضرتنه الحاق ایله واکر حضرت
عالمدن ورتبهٔ امکانیه دن ایسه فقر واحتیاج وسایر نقایص کونیه کبی عالم ممکنه
وما سوایه اسناد ایله اوله **قوله** فان الوارد ابدا لابد ان یکون فرعا من اصل زیرا
هر وارد بر اثردر که اصل مؤثردن متفرع اولماسی لازمدر **قوله** کما کانت المحبة الالهیة
عن النوافل من العبد یعنی اثر وارده بر مؤثردن لابد ایدوکنه تمثیلدر که محبة الهیه که
اثردر عبدك نوافلندن وارد اولور زیرا فرائض زوایده دکلدر وجود محبته اقتضا ایتمز
بلکه محبتسوز دخی لوازمدر **قوله** فهذا اثر بین مؤثر ومؤثر فیه مشار الیه هنا
محبة الهیه در یعنی پس محبة الهیه فاعل مؤثر ایله قابل مؤثر فیه مابینده اثر قائم
ونسبة مترتبه در بعده بحسب الظاهر مؤثر نوافلدر یا فاعل نوافلدر که عبددر ومؤثر
فیه حق قابلدر اما بحسب الحقیقة مؤثر الله در ومتأثر ومتأثر فیه عبددر **قوله** کما
انا الحق سمع العبد وبصره وقواه عن هذه المحبة یعنی شو نوافلدن متفرع اولان محبة الهیه
انوك اثریدر که حق سمع عبد وبصر عبد وقوای عبد اولدی نته که حدیث نوافل بو مدعایه
شاهد عادلدر **قوله** فلهذا اثر مقرر لا تقدر علی انکاره لثبوته شرعا ان کنت مؤمنا
یعنی قوای عبد عین حق اولمق بر اثر مقرردر که سن انوك انکارینه قادر دکلسن زیرا
شرعا ثابتدر که حقنده قول نوافل طرق صحیحه ایله لا یزال العبد یتقرب الی بالنوافل
دراکر مؤمن حق ایسك **قوله** واما العقل السلیم اما شول عقل کامل صاحبی که عوایق
کمالات لایقه دن سلامت بولمش اولا وعقاید فاسده دن فطرة اصلیه اوزره
خالی قلمش اولا **قوله** فاما صاحب تجل الهی فی محل طبیعی فیعرف ما قلناه پس حالی دکلکه
عقل منور مجلای طبیعیده تجلای الهی صاحبی اولا واصل استعدادندن مقدم اولان

قرب نوافل

حقایقی قوای عبد عین حق اولمقدر واد راکه توفیق بولا بو تقدیرجه بزم قولمزه
عارف اولورکه حق صور اشیاده نوما ویقظة ظهور ایدرکه ونفس الامرده مؤثره
ومتأثره انفسنا هیدر **قوله** واما المؤمن مسلم یؤمن بر کما ورد فی الصحیح مأخوذ عقل
مؤمن مسلم اولوب بزم قولموزه حدیث صحیحده وارد اولدوغی اوزره ایمان کتوره
ان العبد لایزال یتقرب الی بالنوافل دراج لکن ایمان کتوردوکی حکم عالیده وسوسه
بحث وتفتیشدن حالی اولمز **قوله** لابد من سلطان الوهم ان یحکم علی العاقل الباحث
فیما جاء به الحق فی هذه الصورة لانه مؤمن بها پس سلطان وهمك غلبه سندن لابدر که
صورة مزبورده تجلی ایدن حقك کتوردوکنه هر حکمده عاقل باحثاوزدینه وهم
اهم حاکم غالب اوله صورة مزبوره کرك نومده کرك یقظه ده تجلی ایتسون برابردر
زیرا وهم ما جاء من عند الله ایمان کتورمشدر وهمك غلبه سنه سبب اولدرکه حکمی صور
ظاهره دن اخذ ایدر پس مادامکه حکم شهادتدر اوله غلبهٔ سلطنت وهمك دائما
عالم مثال وخیالده باحث عقل غالبدر **نکتهٔ شریفه** مکرکه حالا مقتدای
عاشقان سلطان عارفان بقیة السیف کشتگان محبت اخرجرعه کشان شرف شهادة
ولی وقت زمان کتاب فصوصه اولان خدمت ترجمه ومؤلف مقابله سنده ایا هیچ
عالم مثالده ویا خیالده لقای مؤلف فاصل ایله مسرف اولمق میسر اولدیمی دیدکلرنده
خاطرم بوسودای سریر ایله بر قچ کیجه ایدیکه زلف ماه رویان کبی کیره وپریشان
ایدی ناکاه سپاه لشکر خواب شاه دماغی مغلوب اتدکده بر کیجه اول سلطان جهان
وجسم وجان شاه بالاستعداد خان مراد حضرتلری بر تخت سرفراز غائبا اولدی
دست یسار میمونترده بر خاتم الماسی الفص که صورة ختم حنتم ولایته قطعی نص ایدی
وبنم صول الممده اکا مقابل بر انکشتری زمردین ایله مختم ایکی سنك بری برینه
بریق لمعانی منعکس کوردم وشعاعی احدهما الخردن مقتبس کوردم ومکرا ولتحتك

نومده یقظه ده حقك ظهوری

جوابنده

جوانبنده بری برندن متفاوت بعض سریرجه لر وار ایجنده ن اعلا سن الدم واوردیه
اوتوردم پادشاهه تقربا تدم فی الحال الومه بردقه صوندلر وکانه ایجنده مشکل
مکتوبك حلن فرمان قیلدلر فقیر دخی ورقه الومه الدم هرچندکه اوقومغه
وعبارت شبهه یومغه قصد اتدم عرق عقده حل وقصد میسر ولمادی مکوبا تمدم
عینك بولنمادیکه نظر ایدم اخی بو اضطراب ایله اول عالمدن کذرایدوب حیاله وشهادته
سقاتدم اثناء رؤیاده فصلك تعبیر نص ظاهر ایدی اما سایری مکومبشر
مذکوره دن اون بش یا اون التی کون مرور ندنصکره که احدی والفدن ماه
محرمك اون بشی در حضرت پادشاه بوسنه سابقه رمضانندن تالیف اتدوکی
فتوح رمضان ایله مسمی کتاب مستطابی مقربان حضرتدن برسی ایله بو حقیره
کوندردیلرکه بعینه اول دفعه نك صورة شهادی سید الحق طینده درج
اولنان معارف منتهای دقایق لطایفا ولمغین سرینه لسان بیان واقف ولیماز
وما وراء ظاهرینه مجال مقال بولامز زیرا مجلا تنك اولماغله فرس فراست بحث
وجدال ایله میدان ایماز وبر اثناده منا سبحال بر واقعه جلیل المثال دخی بوکه کاتب
مسوده ترجمه سنانه قوللاری کاتب محرره عالم مثالده بر باغ ایجنده کتاب روانده
مسوده شریفه کتابت ایله مشغول ایمش ناکاه ایکی شخص نمایان اولمش بری اب
رواندن طهارته توجه ایدر بری طرف کاتبه اقبال ایدوب کیفیت کتابدن استکشاف
حال ایدرکاتب رسم معهود اوزره اخفاء مقصود اتدکده اول شخص ایدر بزدن
سر کتابی نیجون کتم ایدرسن وبیکانه لك یولنه کیدرسن سلطان مرادامری ایله
یازیلان ترجمه فصوص الحکم دکلمیدر بو نی خود شوا بدست ایدن وجود مطهر
تصنیف اتمشدرکه حضرت شیخ اکبر دردکده کاتب من بودلرزادن وبیجود
اولوب واول شخص حضرت شیخ جانبنه متوجه اولوب عرض ایدرکه بو یازلن

کتاب سلطان مرادك منلا نوعیه امرایله وکی ترجمهٔ فصوصدر فی الحال حضرت
شیخدن مقابله ده بو وارد اولورکه الله قوة ویره الله قوة ویره الحمد لله القوی
العلی بو مقاوله مثالیه ده وارد اولان خبر مضاعف بیکولك ماننده شهد مکوری
مذاق جانمه لذتی بوجهله اثما یدوب وتضاعف قوة فزوده رشد دکه اکی تلخی
شداید روز حشر وز قوم کنهکاران سفر اجتماعله معلومه اتسه ضرورکتوردیمیه
و بونی ذکر ودن مراد طالبلری محبة الله ترغیب ده و بو ترجمان منطق الطیرك کلامنه
زمرهٔ انسانی تقریب ایدرایکن جه مثل سایر درکه ولن یصلح العطار ما افسد الدهر
ثم الله الحمد اکرچه بالذات اول سلطاندن کند و شخصیه مخصوصا اشارة اولمادی
لکن متعلقا تموزدن برسنه اولمق واول حضرتی عالم صورتك برصورة اشرف
واکبرنده کورمك هم توحید صرفده هم کمال شهود مرتبه سیدر بعده بو مقوله
وارداتی صدر کتابدن بروا ثناء شخندره درج اتمك دائموزا اولماغی بو محلده دخی
سابقا نثر حکایة ولاحقا فتوحات رمضانیه یی کوردکده بالبدیهه یازیلوب
ارسال اولنان نظم درایة متضمن قلندی مثنوی ای شه مشکل کشا روشن اذا
عقده بکشا از دل مقصود ما کز رها دل واز قید حرف و صوت تا نباشد فرصت
اوقات فوت قابل قول مقولم محو کن شکر دائم رابدیل صحو کن عاشق و معشوق
عشق وجه خوب هر یکی جو یست از خانه بروب طوق کردم خدمت بر جان ودل
جان فدا کردم ثرانی آب وگل صدق نیت برمیان کردم مکن در میان جسم جان کردم
مکر ان شب دو یاک دادی یك ورق برده ان رقعه کن یکباره شق موسی طور دم
جو درا طوار عشق شرح عشقم کن که هستم یاد عشق یاد نقش صورتم هر یاد محو
یاد وجد یا سکرم یاد صحو یاد کثرة یاد وحدت یاد شوق یاد هر سو یاد محتم
یاد ذوق توورا بی شمع و بی پروانه کو بی محرم انس ما بیمانه جو من ذیانع تو نه

بوخاهم نه كل نه سبو جويم نه پيمانه نه مل كشت پيمانه شكست وجرعه خاك
پاك شدرا لايس تن جان پاك قوله واما غير المؤمن فيحكم على الوهم بالوهم
فيتخيل بنظره الفكرى انه قد احاط على الله ما اعطاه ذلك التجلى فى الرؤيا
والوهم فى ذلك لا يفارقه حيث لا يشعر بغفله عن نفسه اما صورتشبيهدن
حق كتوردوكنه ايمان كتورمين غافل كه صاحب اعتقاد فاسدا ولا وهم اوزرينه
حكم كذب ايله حاكم اولور يعنى حكمنى كذبه نسبة ايدر ونظر فكريسى ايله تخيل
ايدركه اول حالده رؤياده تجلانك اعطا اتدوكى معناى تشبيه الهى محال ولا
زيرا مقدماتى فكريه سى بونى منتج اولور پس حكم وهمى توهم فاسدى ايله ابطال ايدر
زيرا عقل مادامكه نور ايمان ايله منور اولميه وشرايع ايله تحقق بولميه وهم
شيطانى مزاحمه سندن قورتلمز پس حاكم وهم صرف اولجاق وهم وهمى مصدق اولور
ابطال حكم حاصل اولور وتفسندن غفلتى اولدوغيچون ابطالدن بورده شعورى
اولمز قوله ومن ذلك قوله تعالى ادعونى استجب لكم وقال الله تعالى واذا سئلك
عبادى عنى فانى قريب اجيب دعوة الداع اذا دعانى لا يكون مجيبا الا اذا
كان من يدعوه يعنى مؤثر ومؤثر فيه دلالة حيثيتندن قريب نوافل قبيلندندر
اية اولى كه ادعونى استجب لكم ودرواية ثانيه كم واذا سئلك عبادى در پس حق
سبحانه وتعالى مرتبتين اعتباريله هم داعى هم مستجيب وهم سائل وهم مجيب
اولور يعنى حق تعالى اية ثانيه ده مجيب اولماز داعى موجود اولمايجه پس دعا
اية اولى ده مستجيب اولمز مادامكه دعاء داعين بولنمايجه پس دعا اية اولى
وثانيه ده مؤثر در و مجيب مؤثر فيه در زيرا دعا اولماسه اجابت اولمازدى واستجابت
بولنمازدى پس بومقامده بو داعى مؤثر ومجيب مؤثر فيه دن لابد دركه صورتين
مختلفين اوله لر قوله وان كان عين الداعى عين المجيب فلا خلاف فى اختلاف الصورة

يعنى حقك صورت اشيا ايله ظهورنه وهم
مؤمن حكم اتمش ايكن وشرع مساعده
قلمش ايكن كيرو وهم شيطان وهم
مومنك حكمنى تكذيب ايدر و توقيت
مقدمات ايله ابطال قيلور

نجلر

فهما صورتان بلاشك اكرچه بحسب الحقيقة عين داعی عين مجيب ايسه ده پس
اختلاف صورتده خلاف يوقدر وبو ايكی سی صورتاندركه صورة داعيه صورة
كونيهٔ انسانيه وصورة مجيبه صورة الهيهٔ اسمائيه در پس هر شیئ مناسبة الحاق
ونسبة سوق سابق اوزره رعايت اولنور مثلا اثر حق وتأثر خلق نسبة اولنوق
كبی قوله وتلك الصورة كلها كالاعضاء لزيد فمعلوم ان زيدا حقيقة واحدة شخصيه
وان يده ليست صورة رجله ولا راسه ولا عينه ولا حاجبيه فهو الكثير الواحد اما كثير
بالصورة الواحد بالعين وقتاكه كلام بومقامه منجر اولدی ايسه كه عين واحد
ومظاهری اعتباری متعدد كورنور ايوادمثالين ايتدی كه بری برندن كثرتی وتشخصی
متفاوت اولا مثلا صورة متغايره اعضاء زيد كبی كه زيد نفسنده حقيقة واحدهٔ
شخصيه در لكن يدی اعضاء بدنيه سندن بر واحد شخصی دركه صورة صورة رجلنه
مغايردر كذلك صورة راسنه وعينه وحاجبينه دخی بويله در واعضاء مذكوره
دن هر برسنك اخره نسبتی ومغايرتی دخی بويله در پس شخص زيد هم كثير ايله هم واحد
ايله متصف اولوركه صورتده كثير وعينده واحد اعتبار اولنور قوله وكالانسان
بالعين واحد بلا شك ولا شك ان عمرا ما هو زيد ولا خالد ولا جعفر وان اشخاص
هذا العين الواحدة لا تتناهی وجودا مثال سابقده كل متشخص بنسبة قلمشدی
پس انسان معين بلا شك واحددر اما انسان كلی غير معين كه مثلا عمر در
زيدك غيريدر صورتده وصفتده صور مشخصه وخصال خاصهٔ معنويه ده كذلك
خالد وجعفر وساير صور اشخاص جزئيه كه وجودا غير متناهيه در قوله فهو
ولو كان واحد فهو كثير بالصور والاشخاص پس انسان مذكور كرچه واحد بالعين
ايسه لكن اعتبار كثرة وصور واشخاصله كثير ومتعدددر كذلك حق تعالی واحد
بالذات كثير بالاسماء والصفاتدر وتعدد اسما وصفات وحدة ذاتيه ضرر ويرمز

اكر سؤال اولنسه كه حقيقت
واجب حقيقت ممكنه يه مغاير دكلميدر
جواب ويرلوركه مغايرة مرتبه ده در
وحضرة حسی ايله دركه اما غيب
هويت مرتبه سنده جميع اشيا
عين واحده در اما حضرة
ارواح وشهادة مرتبه سنده
حقيقت واجب وممكن مغايردر
بلكه جميع حقايقی متخالفه در
منه

لكن

لكن عقول قاصره ايچون مراتب كونيه وحضرات ملاحظه سندن لا بد در كه شيئا
فشيئا نور معرفتله كحل بصر بصيره اولوب رفع اسبا ب حجب الايتمك تله **قوله** وقد علمت
قطعا ان كنت مؤمنا ان الحق عينه يتجلى يوم القيمة فى صورة فيعرف ثم يتحول فى صورة
فينكر ثم يتحول عنها فى صورة فيعرف وهو المتجلى ليس غيره فى كل صورة واى سالك
تحقيقا سن اكرچه خبر شارعه مؤمن ايسك بلدك كه حق تعالى عينى ايله يوم
قيامتده تجلى ايدر ايسه اولا شكل معروف ومقبولده كورنور قابل اولان قبولا ايدر
وثانيا تجلى ايدر شكل مجهول ومنكرده كورنور انى دخى برطائفه رد وبرطائفه قبولا ايدر
وثالثا كوشكل معروفده تجلى ايدر مقبود كورنور صور ثلثه نك خود جمله سنده متجلى
عين حقدر ليس مظهر استعدادنجه كورر **قوله** ومعلوم ان هذه الصورة ما هى تلك
الصورة الاخرى فكان العين الواحدة قامت مقام المرآت ومعلومدركه صورة
اولى معروفه صورة ثانيه منكره نك عين دكلدر غيردر كذلك ثالثه ثانيه نك
غيريدر پس بلدك كه عين واحده يعنى ذات الهيه مقام مرآتده قائمدر ناظرك استعدادنه
كوره كورنور بلكه فى الحقيقه وجود حقدن متعين اولان حصص وجوديه دن كندو
مرآت وجودنده كوردوكى صوردر مراد مودنسبة واضافتدركه مفيد اختصاص اولور
يوخسه حاشا كه وجود متشخص اولا عارف دقايددر **قوله** فاذا نظر الناظر فيها الى
صورة معتقده فى الله تعالى عرفه فاقر به فاذا اتفق ان يرى فيها معتقد غيره انكره
كما ترى فى المرآة صورته وصورة غيره فالمرآة عين واحدة والصور كثيرة فى عين الرائى
وليس فى المرآة صورة منها جملة واحدة پس بجن. برناظر مرآته نظر ايتسه ومرآت
حقده صورة معتقده سن كورسه اقرار واعترافا ايدر واكر اتفاقا معتقد نك غيرى
كورسه كندو يه منكرا ولسه فى الحال انكار ايدر مثلا زيد مرآتده صورة مجهوله عمرويى كورسه
ونفسنى كورسه بورى معروف بورى مجهولا ولوردمع هذا مرآت عين واحده و سبب اختلاف واختلافات

صورده وهرگز اول صورتك بر سی مراتده حاله دكله دبلكه مقابله‌ٔ صورده حاصله
اولور اعتراضدر **قوله** مع كون المرآة لها اثر فی الصور بوجه فالاثر الذی لها كونها
بزدا الصور متغیرة الشكل من الصغر والكبر والطول والعرض فلها اثر فی المقادیر بونك
بوی ایله مرآتك صورده بوجه ما اثری واردر اما صورتك مراتده هرگز اثری یوقدر
بعده مراتك صورته اثری صور متغیره الشكل دراتمه سیدر دیرا صورتك اشكال
مخصوصه سی كه صغیر وكبیر وطول وعرض واستقامة وانحنادر مراتده ماء مأخوذ
در پس مرآتك مقادیری صورده اثری ظاهر اولور **قوله** وذلك راجع الیها لاختلاف
مقادیر المرایا واثر من بودر تغیراتی مختلفه در مراته نسبة وارجاع اولندوغنك
وجهی مقادیر مرایا مختلف اولدوغیچوندر شهادتده حس ایله بو تقدیرجه مرآت استعدا[دی]
مظاهره مثال اولور یا خود حضرات اسمائیه یه مثال اولور **قوله** فانظر فی المثال
مرآت واحدة من هذه المرئی لا تنظر الجماعة پس ای سالك عارف مثال مذبوره
ده سن مرآت واحده یه نظر ایله نظرك نظر كاملین اولسون جماعة معتقدین
نظری ایله بقمه كه مراد مراد عوام جهله در اما مصنفك متنه قراءت اولنان
نسخه‌ٔ شریفه‌ده صیغه‌ٔ نهی ایله لا تنظروا واقع اولمش معناد یمك اولاكه وجهك
وحدة صرفیه توجیه ایله كثرته بقمه **قوله** وهو نظرك من حیث كونه ذاتا فهو غنی
عن العالمین یعنی سنك مرآت واحده یه نظرك حقه اولدوغی حیثیتدن نظر كدر
پس حق تعالی حیثیة مذكوره ایله كه ذات محضه اولدوغی اعتباردركه عالملردن
غنی‌در **قوله** واما من حیث الاسماء الالهیه فذلك الوقت یكون كالمرآة اما نظرك
اسما وصفات حیثیتندن ایسه اول وقت حق تعالی مرایای متعدده مثالی اولور
خلاصه‌ٔ مقال بودركه اكر حقیقت واحده مرئیه سن كورو ب اشخاص جزئیه سی
اولان مرایایه بقمز سك حقیقت من بودنی ذات غنیه عن العالمین كوردن وا كر

مقتضای اسمائیه دن‌ا ولان مرایای مختلفه توجه ایدرسن واکر مقتضای اسمائیه
دن اولان مرایای مختلفه یه **قوله** فای اسم نظرت فیه نفسك او من نظر فانما یظهر
للناظر حقیقة ذلك الاسم یعنی اسماء الهیه دن هر قنغی اسم اولورایسه اول اسمك
تجلی نفسوکی وصورة عقیده کی انك مراتنده کورسن یعنی هر ناظرك نظرندن
ظاهر ومتجلی اولان اول اسم منظورك حقیقتیدر یعنی اسم من بودر هر ناظره مرات
مظهر اولور **قوله** فهکذا هو الامر ان فهمت یعنی شان الهی مطلقا تجلیاتدن
وظهوراتندن بویله در وبالجمله ذات احدیه مندرکه دکلدر زیرا من حیث هی صوردن
عاریدر لکن جمیع صوری مظهر ویا دیدر **قوله** فلا تجزع ولا تخف یعنی ای طالب
معارف شهود نفسندن محتجب اولوب واقفا اولدوغکه جزع واضطراب ایتمه
وطلب شهود حقیقتا اقدام ده وهجوم فنادن خوف وحذر قلمه که تاجر خایف
بو بازارده سود مند ورایج اولمز **قوله** فان الله تعالی یحب الشجاعة زیرا الله
تعالی شجاعتی سور شجاعتك ایسه مرتبهٔ علیاسی افناء نفسدرکه سبب
ظهور ابقاء حق اولور محبوب اولدوغی اداکه ملا یعدرکه مستلزم بقاء ابدیدر
قوله ولو علی قتل حیة ولیست الحیة سوی نفسك مراد تضمین حدیثدرکه ان الله
تعالی یحب الشجاعة ولو علی قتل حیة حیه دن مراد دخی نفسکدر غیری دکلدرکه
اعدای عدودر وقتلی محبوب واهمدر **قوله** والحیة حیة لنفسها بالصورة والحقیقة
حیه ایسه قتل ایله معدوم صرفا اولمز بلکه بناتها صورة نوعیه سی ایله باقی
وصورة حسیه سی ایله فانیدر ع نفس اژدرها ست او کی مرده ست **قوله** والشیء
لا یقتل عن نفسه وان افسدت الصورة فی الحس کلام اهل حکمة درکه ذکر اولنور
قوله ووجود الشیء لا عن شیء محال وعدم الشیء بعد الوجود بالمرات محال بر شیء
بعد الوجود نفسندن بالکلیه زایل ومنعدم اولمز اکرچه صورة حسیه سی فاسد اولورسه ده

زيرا عالم عقليه ده قايمه ده اولان حقيقتى باقيه در زيرا صورة حسيه يه منحصر كلدر صورة عقليه ايله مصور اولمق ممكندر قوله فان الحد يضبطها والخيال لا يزيلها زيرا علم عقليه ده موجود و باقيه اولان حقيقة محدوده سى صورة علميه سنه استناد ايله انى تفرق و اضمحلالدن ضبط ايدر و خيال منفصل مثالدن انى زايل قلمز وجود روحانى مرتبه سنه تعرض ولنمادى اكرچه متكلمين دن اولان نظام معتزلى بعده متاخرين مشايخ اهل سنه اثبات ايتمشلردر كمال پاشازاده مرحوم رساله سنده بو مسئلهده در قوله واذا كان الامر على هذا فهذا هو الامان على الذوات والعزة والمنعة فانك لا تقدر على افساد الحدود وقتا كه حال بو منوال اوزده منجز اولدى ايسه معلوم اولسونكه بو حكمت شامله دن ذواتا اوزدينه امان من الله در و دخى جناب حقدن حافظلر و حارسلر در كه طريان هلاكدن صقلرلر زيرا سن افساد حدوده قادر اولمزسك دخى بر مقتولك قتيله صورة مثاليه سن ازاله ايدمزسن قوله واى عزة اعظم من هذه العزة فيتخيل بالوهم انك قتلت وبالعقل والوهم لم تزل الصورة موجودة فى الحد وبوندن بو يك عزة قنده ميسر دركه حقيقتها باقيه اولا و فانيه اولان انجق حسيه اولا پس سن وهم كاذبك ايله توهم ايدرسنكه قاتل سن اولان كسن ومقتول بالكليه افنا ايدرسن حال بوكه حكم عقل و وهم صادق ايله صورة نفسنده وحقيقتده موجوددر قوله والدليل على ذلك وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى والعين ما ادركت الا صورة المحمدية التى ثبتت لها الرمى فى الحس يعنى قاتل سن اولمايوب الله ايدوكنه دليل آية كريمه وما رميت اذ رميت در كه حس بصرى عين صورة محمديه دن غيرى رامى كورمدى ايله صورتكه رمى انوكله قائم ايدى قوله وهى التى نفى الله عنها الرمى اولا ثم اثبته لها وسطا

ثم عاد ا

ثم عاد الاستدراك انا الله هو الرمی فی صورة محمدیه وصورة محمدیه اولصورتده حقا ولا کلامنده اندن دمی نفی ایتدی بعده وسطاکروا نوك ایچون اثبات ایتدی بعده بطریق الاستدراك کرو صورة محمدیه‌ده الله ایچون رمی اثبات قیلدی قوله ولابد من الایمان بهذا حاصل بوکه بومذکوره ایماندن لابددرکه وجهی نادردر قوله فانظر الی هذه المؤثر پس ای عارف محقق نظر ایله سوا مؤثره که اسم رامی در مظاهرده فعلنی اظهار ایچون مرتبهٔ جمعدن فرقه نه کیفیته ایله تنزل ایتدی قوله حتی انزل الحق نفسه فی صورة محمدیة واخبر الحق نفسه حق تعالی نفسنی اخبار ایتدی قوله فما قال لاحد مناعنه ذلك بل هو قال عن نفسه والخبر صدق والایمان بر واجب سواء ادرکت علم ما قال ولم تدرکه فاما عالم واما مسلم مؤمن پس قولمز بوری ظاهر بزدن بریوزانك طرفندن سویلیوب ویردی بلکه مستقل کندو نفسندن سویلادی وسویلدوکی خبر صدقدر واکا ایمان واجبدرکرك دد وکی قولك سرینه عقلك ایله واقف اولدك ایسه اولمه واقف اولورسن عالم عارف اولورسن اولمازسن مسلم قالورسن قوله ومما یدلك علی ضعف النظر العقلی من حیث فکره کون العقل یحکم علی انها لا تکون معلولة لمن هی علة له هنا حکم العقل لاخفاء به ومسا فی علم التجلی الا هنا وهو ان العلة تکون معلولة لمن هی علة له ای طالب اکی نور عقلك سن سموعك حجابندن مرفوع اتمدی ایسه معلومدر اولسونکه وهم ایله مشوب اولان عقل ضعیفك نظری فکوسی ادراك حقایقه علی ما هی علیه قاصردر وبومدعایه دلیل بودرکه عند العقل بر علة معلولنه نك معلولی اولمق ممکن دکلدر اما عارفه مکاشفك نور تجلای الهی بونی اشراق ایدرکه بر علة معلوله نك معلولی اولمق ممکندر اولازیرا مقتضای شهود توحیدی اوزره عین واحده اطوار مختلفه‌ده ظاهر اولورکاه صورت

علتدن کاه صورة معلولدن بر وزا ایمکله وعلة دخی کاه علة قریبه کاه متوسطه
اولور معلول دخی بویله دد وایکی سی متضایفلردر واطوار مختلفه ومراتب
متعدده ده تجلا ایدن ذات واحددر مثلا طور عدمده که ثبوت علمیدر معلول
عین علتدن تقاضای وجود ایدر نته که علة دخی تقاضای فیض وجود ایدر
پس ما فوق وما تحتنه الی غیر النهایه فایض ومستفیض اولور کتم عدمدن وجود
شهادته چقرلر قوله والذی حکم به العقل صحیح مع التحریر فی النظر وعقل وهم
حاکم اولدوغی شی که سابقا مذکور اولان حکم سلبیدر نظر مکاشفه ده دخی صحیح اولور
ترتیب مقدمات نظریه سنک حسبی ایله بعض نسخه ده تحریر واقع اولمش
راء اخیرک اعجامی ایله تحریز معنا سنه بعض اخرده تحرز واقع اولمش تفعلدن
اولمق اوزره ایکی سندن دخی معنا ناظرک موجب تضایف اولنوندن احتراز
اتمک ایله دیمکدر تضایف علة ومعلول ما بینده علیه ومعلولیه نسبتیدر پس
علیه علة ایچون کمالدر وکمالدن بور تمام اولمز الا وجود معلول ایله پس معلولیته
معلول علیه علة اولنور نته که معلولیة معلول حاصل اولماز الا علیه علة
ایله پس علة من حیث هی علة معلول معلولا اولور پس مذکور اولان معنای تضایفدن
احتراز اتمک کرکدر که عقلک علة من حیث علة معلولیتک معلولی اولمازدیو حکم
اتدوکی حکم سلبی صحیح اوله فقیر ایدر ودین عبارة تحریز زاء منقوطه ایله عبارة تحریردن
راء مهمله ایله اولدوغی اولی دیرا تحریرک غایتی احتراز مذکور کرکدر پس تصریح
وتضمین دن احسندر قوله وغایته فی ذلک ان یقول اذا رای الامر علی خلاف ما اعطاه
الدلیل النظری ان العین بعد ان ثبت انها واحدة فی هذا الکثیر یعنی عقلک امر
من بورده که کشف مکاشفه حکم اتدوکی محلدر که صحة حکم نظرده تحریز ایله مقید
ایکن غایة حرکتی وتصرفی بجز امر معهودی دلیل نظری اعطا اتدوکی حکمه مخالف

کورسه دیمکدرکه عین مذکورصورة علة ومعلولا اوردتا سنده یعنی کثیرمن بوالجنده
واحداولدوغی ثابت اولورسه ده قوله فمن حیث هی علة فی صورة من هذه الصور المعلولة
ما فلا یکون معلولة لمعلولها فی حال کونها علة بل ینتقل الحکم بالعلیة والمعلولیة
بانتقالها فی الصورة فتکون معلولة لمعلولها فیصیر معلولا لها علة لها هنا غایته
اذاکان قد رای الامر علی ماهو علیه ولم یقف مع نظره الفکری یعنی صورة معلولیه
دن برسنه علة اولدوغی حیثیة ایله اولمعلول مخصوصه معلولا اولمازکا علة اولدوغی
حالده بلکه حکم معلولیتدن علیة وعلیتدن معلولیته منتقل اولور وشبهة دور وتنافی
جهة واختلاف عنوانله اندفاع بولور وتوجیه من بورایله علة معلولیه معلول
اولور لکن اولمعلولیة معلول عنوانی ایله معنون اولمز بلکه عنوان علة ایله معنون
اولور مذکورا ولان غایة حرکة عقل درکه وحدة عین کثرة صورده نظر فکری
سببی ایله وقوف قلماسه واخر حرکات متحیر وملهوف قالماسه پس فی الحقیقة
موجودا ولان وجود واحد محض درکه مظاهر صورده تجلیات کثیره ایله متجلی درنه
عاقل وارنه معقول نه علة وارنه معلول نه جهات وارنه نسب جمله وجود واحد
اضداد مختلفه ایله متصف ومتعدد کورنور شعر یك صورت بر دو کونه همی
ایدت بکوش کاهی صدا همی تهیش نام که ندا قوله واذاکان الامر فی العلیة بهذه
المشابه یعنی مرتبهٔ علیتده بو مثابه ده اولوب عقل نظری وکشفا وردتا سنده تعارض
ایجاب ایدوب بو قدر تمثیلات دقیقه محتاج اولنجاق قوله فما ظنك باتساع النظر
العقلی فی غیر هذا المضیق پس ای عاقل سن نه ظن ایدرسن بو مضیقدن اضیق وتنك تر
مواضعده دایره نظر عقلی نجه متسع قاسه میجز اولا قوله فلا اعقل من الرسل صلوات
الله علیهم فقد جاؤا بما جاؤا فی الخبر عن الجناب الالهی فاثبتوا ما اثبته العقل
وزادوا علی ما اثبته العقل ما لا یستقل العقل بادراکه وما یحیله العقل راسا

ويقربه فى التجلى فاذا خلا بعد التجلى بنفسه حار فيما راه پس نفوس دسلردن عقل
يوقدركه اولا جنا باالهيتنا بالذات استفاضه وحى ايله نه مرتبه ده احكام واخبار
جليله كتورديلر پس عقل واردراكنه مهتدى اولدوغى مرتبه لرده عقل ايله اثبات
اتديلر وعقل مهتدى ومستقل اولمادوغنده تجلى الهى قوة قدسيه لرى ايله زياده
اتديلر بوذكر اولنان عقل محال كوردوب لكن دركنده مستقل اولمادوغى محلده در
امادا سا وابتداء محال كوردوب عندالتجلى الالهى اقرار اتدوكى محلده حجن تجليدن خالى
ومستقل بنفسه قلسه عقل مدركاتنده متحير قالور زيرا عقل خالص قالسه حكم
تجلى مرتفع اولور پس عقل خالص مع التجلى ادراك اتدوكندن ابا ايدر حال تجلاده
خوذ مشهود معين ايكن قوله فان كان عبد رب العقل فيه واذا كان عبد نظر رد الحق
الى حكمه پس اكر او له متجلى له عبد رب اولور عبد نفس دكل ايسه عقلنى جانب حقه
ردايدر كوردوكنى حق كورر واكر عبد نظر وفكر نفسانى ايسه حق تعالى نفسانى
طرفينه ردايدر علماء ظاهر كبى مثلا كه هر عصرده متوافردر قوله وهنا لا يكون
الا مادام فى هذه النشأة الدنياوية محجوبا عن النشاءة الاخروية فى الدنيا
فان العارفين يظهرون من ههنا كانهم فى الصورة الدنيا لا يجرى عليهم من احكامها
يعنى بو دمز بودركه عقل مرتبه سنده عود اولنمق دد نشاء دنيا احكامندندركه دنياده
نشاء اخرتدن محجوبيه حالنده واقع دررزيرا عارفلر نشاء دنياده مادامكه
باقيلردر صورة دنيا ايله ظاهر اولورلر زيرا احكام نفس ايله محكوملردر ولباس
مماسيله ملبوسلردركه بو جمله احكام دنيادر قوله والله تعالى قد حولهم فى بواطنهم
فى النشاءة الاخراوية لابد من ذلك فهم بالصورة مجهولون الا لمن كشف الله
عن بصيرته فادرك فما من عارف بالله من حيث التجلى الالهى الا وهو على النشاة
الاخرة فقد حشر فى دنياه ونشر من قبره فهو يرى ما لا ترون ويشهد ما لا يشهد

عنايةً من الله ببعض عباده في ذلك حال بوكه حق تعالى بونلرك ظواهرك بواطننه تبديل
ونشاء دنيا و يرلري اخرته تحويل ايتمشدر هركز بو حالدن مفارقا ولمز لر صورتا مجهول
لردركه عوام ناسه منكر اولان او ضاعله انلر تلبس ايدرلر الا مكر مكشوف الغطا
اولان ارباب بصيرت كوردكلرو بونلري ايجق انلر ادراك ايدر پس بر عارف بالله
يوقدركه تجلاي الهي حيثيتندن نشاء اخرة اوزرينه منتشي اولميه پس هر بري حشر
دنيا سندن محشوره وقبورابداننده منشورلردر محجوبلر كورمدوكني كوردلر وسنر ذوقا
مشاهده ايتمدوككزي انلر ايدرلر لكن بو عنايت حقدن بعض عباده مختص حالتدر
هر بر سالكه نصيب اولمز اللهم ارزقنا حالهم وما لهم والحقني بالصالحين قوله فمن اراد
العثور على هذه الياسية الادريسية الذي انشاه الله نشاتين فكان نبيا قبل
نوح عليهما السلام ثم رفع ونزل رسولا بعد ذلك فجمع الله له بين المنزلتين فلينزل
عن حكم عقله الى شهوته وليكن حيوانا مطلقا حتى يكشف ما يكشفه كل دابة ما عدا
الثقلين فيعلم انه تحقق بحيوانيته وعلامته علامتان الواحدة هذا الكشف
فيرى من يعذب في قبره ومن ينعم ويرى الميت حيا والصامت متكلما والعلامة
الثانية الخرس بانه لو اراد ان ينطق بما راه لم يقدر فتحقق بحيوانيته پس هر كه
حكمة مزبوره يه يعني حكمة ادريسيه كه حق تعالى اكا نشاتين ايله عنايت ايدوب
حتى قبل نوح عليه السلام نبي ايكن تحصيل اعتدال عنصري قيلوب بالاستعداد سمايه
مرفوع اولدى بعده تكرار رساله ايله ارضه نزول ايتدى وجمع بين المنزلتين قلدى
اكا اطلاع مراد ايدن مقام سماء روحدن ارض شهوة حيوانيه يه تنزل قلسون تا كه
واردات رحمانيه سنه اوهام عقليه مزاحم اولميه زيرا حيوان مطلق مرتبه سنه
نزول انسانيتدن دون واسفلدركه متميزي ناطق دكلدر پس دابه ارضه منكشف
اولان ثقلين دن ماعدا اكا منكشف اولا و مرتبهٔ مزبوره ايله كه حيوانيتيدر

مطلقا تحقيقنى بيله وا ولمرتبه نك علامتى اوله كشف عذاب قبور وقوف
وميتلك تنعم وتعذيبنه اطلاعدر وكشف موتاى احيا كوردر وصوامت اشيا
اكا متكلم وناطق اولور وقواعد ماشى ومتحرك كورنور وعلامه ثانيه وحرس
وبكم دربرحيثيته ايله كه حيوانيتى وعجما الغى مرتبه سى ايله تحققدن كوردوكى
خوارقى كندوده سويلمكه قدرة ومكنة بولميه وكان لنا تلميذ قد حصل له
هذا الكشف غير انه لم يحفظ عليه الخرس فلم يتحقق بحيوانيته ولما اقامنى
الله فى هذا المقام تحققت بحيوانيتى تحقيقا كليا فكنت ارى واريد النطق
بما شاهد فلا يستطيع فكنت لا فرق بينى وبين الخرس الذى لا يتكلمون فاذا
تحقق بما ذكرناه انتقل الى ان يكون عقلا مجردا فى غير طبيعة فيشهد امورا
هى اصول لما يظهر فى الصور الطبيعية علما ذوقيا حكايت ايدرلركه بزم بر مريد موز
وار ايديكه كشف مز بوره كا حاصل اولمشيدى لكن بى زبانلق خاصه سى ايله
متخصص حيوانيته مطلقه ايله متحقق اولمامشيدى اما حق تعالى بنى مقام مز بور
ده اقامة اتدكده حيوانيتم ايله تحقق تام مرتبه سنه متحقق اولدم حتى كوردوكم
سويلمك استسنم قادر اولمازدم دخى اخرسلردن قورقمغى بولمازدم بعده شيخ
ايدر فجن عارف مقام مذكور ايله متحقق اولسه مقام حيوانيتده عقل
مجرده منتقل اولور غير ماده طبيعه سنده ساكن ايكن يعنى بعض امور مشاهده
ايدركه صور طبيعتده ظاهر اولان اصول واقع اولور حتى اول حكم نه دن ظاهر
اولدوغن بيلور وبو علم علم ذوقى اولور فقير ايدر دين شيخ كه سابقا مرتبه
بسايط جمله دن جماد وجود مطلقه انسانه قويدر ديمش ايدى بو كلام
دخى اول مقامه ملايمدركه حيوانيته مطلقه ده كشف قبور حاصل اوله انسانيتده
اولميه ليس يا نفس الامرده كشف مز بور ادناى مراتبدر ويا حيوانيته مطلقه

اعلاده مكى اعلالق افضليه ايجاب ايدر هله مقام متحمل اراده كلامندر والسلام
قوله فان كشف على ان الطبيعة عين نفس الرحمن فقد اوتى خيرا كثيرا پس اكر بو مقام
صاحبنه طبيعة نفس رحمانى ايدوكى معلوم اولا اول عارف مكاشفه خير كثير
اعطا اولنمش اولور زيرا نفس رحمان وجوددر وجود ايسه خير محضدر پس عارف
وجود كثيردن بولور قوله فان اقتصر معه على ما ذكرناه فهذا القدر يكفيه من المعرفة
الحاكمة على عقله فيلحق بالعارفين ويعرف عند ذلك ذوقا فلم تقتلوهم ولكن الله قتلهم
وما قتلهم الا الحديد والضارب والذى خلف هذه الصورة فبالمجموع وقع القتل
والرمى فيشاهد باصولها وصورها فيكون تاما فان شهد النفس كان مع التمام كاملا
فلا يرى الا الله عين ما يرى فيرى الرائى عين المرئى وهذا القدر كاف والله الموفق
اكر عارف اولان بو مقام حرس ايله مرتبهٔ مذكورهٔ اقتضا ايدرسه كه اول مرتبهٔ صور
طبيعتده ظاهر اولان اصولك كشف وشهوديدر وهر حكمكه فرعك اصلنه تفرعنك
معرفتيدر پس بو مقدار شهود ومعرفت عارف مذكوره كفايت ايدر وعقلنه حاكم اولماغه
ظلمه وهمدن خلاص ايدر وعارفلر زمرهسنه ملحق اولور مبادى افعال ايله تحقق بولور
وفرعك اصولنه ارتباطن ذوقا وشهودا ادراك ايدوب فلم تقتلوهم ولكن الله قتلهم
معناسن وراء نظردن نور يقين ايله كوردكه مراتب وجوديهنك جميعسنده حقك
ظهورى ومظاهر افعالك وسايط ايله اندن صدورى نه وجهله در تاكه وسايطدن
فعلى نفى ايدر وجمله سن حقا يچون اثبات ايدر اكرچه مدارك حسيهده قاتل حديد وضارب
شديدر كه خلف صورتده اولان هويت الهيه اثر ايدر پس قتل ورمى مجموعندن حاصل
اولوب وعارف من بور ذوقله عارفا ولدوغى كبى اصول اشيايى جميعا يعنى حقايق
مجردهٔ كونيه يى صور طبيعهسى ايله مشاهده ايدرايسه تمام وكامل اولور وهر
كوردوكنده الهى كوردوغن كورمن حتى رائى عين مرئى كورر بو مرتبه معرفت عارفه

حكمة احسانيه

كما فی وصفه تجهلنا فیدر فص حكمة احسانیه فی كلمة لقمانیه احسان فعل ما ینبغی
فعله لما ینبغی كما ینبغیدر بو خود لوازم حكمتدندر اولاجلدندر كه حكمتنه حكمة احسانیه
تسمیه اولندی تعبیر تركی ایله احسان لایقی اشلمه سیدر متعلقات لایقه سی ایله بالجمله
فعل خیردر كرك خیرات مالیه و قابلیه قوله شعر اذا شاء الاله یرید رزقا له فالكون
اجمعه غذاؤه معلوم اوله مشیة ذات الهیه نك نفس حقایق اشیایه توجیهدر
ذلك الشیء كرك اسم اولسون كرك صفت كرك ذات و ارادة احد جائزینی طرفی
ممكندن تخصیصه دیرلر مثلا عدمدن وجودی یا وجوددن عدمی ترجیح اولسه
و ارادة متعلق مشیة اولوب بینهما ده نسبت كعدم و تاخر بولنسه بعید اولمز
پس معنای بیت دیمك اولور كه چون ذات الهیه صفت ارادة متوجه وجوددر تك
تخصیصنه و عدم اوزرینه ترجیحنه تعلق ایدر حق تعالی یه رزق اولمغچون
پس جمیع مكونات ذات حق تعالی نك غذا و صفاتی حیثیتندن اعیانده ظاهر اولماز
الا مكونات ایله اولورنته كه ذات مقتدی غذاسوز نامی اولماز كذلك بودخی
غذامن بورسوز نما و زیاده بولامز و بالجمله اسما و صفاتك مكونات ایله
ظهوری مغتذی نك غذا ایله نما و زیاده سی كبیدر لطیفه چون فعل انساناكه
مثلا عباداتدر فرائض و نوافله تقسیم اولنسه دینلور كه فرائض بر قرب مودت
اولور كه عبد باطن و فانی و حق ظاهر و باقی اولور و باطنك ظاهره نسبتی
غذانك مغتذی یه نسبتی اولور كاه عبد حقه رزق اولور و كاه حق عبده رزق
اولور پس بعید اولمز كه بیت اول قرب فرائضه و بیت ثانی قرب نوافله اشارت
اولا بعده یرید رزقا جمله سی شاء نك مفعولیدر ان ناصبه محذوف اولمق
اوزره اصلا واثبا قوله وان شاء الاله یرید رزقا لنا فهو الغذاء كما یشاء
یعنی اكر حق تعالی بزی مرزوق و مغتذی ایتسه كندو ذاتی غذا اولور زیرا صورتی

ایله

ایله اختفا بولورنته که بیت سابقده ونفسی مغتذی وکون اکا غدا کبی
اولوردی بیت ثانیده امر بالعکسدر بو مصرعده دخی ان ناصبه مقدره
در تقدیری وان شاء الاله ان یرید رزقا لنا دیمکدر ذیرا حقلق موجوداتی
ایجاد صورتی ایله اختفا سیدر غدا صورة مقتذی ایله مختفی اولدوغی کبی قوله
مشیته ارادته فقولوا بها قد شاءها فهی المشا یعنی من وجه هویته غیبده
مشیته عین ارادتدر لکن ارادته تقدم ذاتیسی واردر پس سزا ارادته ومغایره
مشیته قابل اولدی که اکر مغایرة اولماسه مشیته ارادته تعلق می ایدر ایدی
وارادة متعلق ومعقول مشیته می اولور ایدی بالجمله بینهماده نسبته تعلق اظهار
مغایرة کفایت ایدر مصنفک قراءت اولنان نسخه ده بیت من بورده لفظ مشا
ضم میم ایله ضبط اولنمشدر ثلاثی دن مصدر میمی ولا یا خود اسم مفعول
اوله صیغه مزیدفیه اوزره خلاف قیاس اوزرینه اما بیت ثالث فتح میم ایله
تصحیح اولنمش ثلاثی دن مصدر میمی اولمق اوزره قوله یرید زیادة ویرید نقصا
ولیس مشاؤه الا المشا یعنی صفة ارادهٔ وجودک ماهیة زیاده سن اقتضا ایدر که
ایجاد اولور اما مشیة نفس ماهیه تعلق ایدر وجود وعدمدن قطع نظر ایله پس
متعلقی واحد اولور که مشاعین مشاعردر که اما ارادتک متعلقی متعدد اولور
تاکه بین المشیة والارادة فرق ظاهر بولنوب مشا بیت من بورده فتح ایله تصحیح
اولندوغی ابطال رومنی دفع ایچوندر ابطا تکرر قافیه در قوله فهذا الفرق بینهما
محقق ومن وجه فعینهما سواء یعنی وجه اختلافدن مذکورا ولان تقدم ذاتی
ومتعلقلرینک ایجادی وتعددی مشیتی ایله ارادة میاننی فرقدر اما وجه اتحاددن
که جهة هویة وغیبیه در ایکیسی دخی برابردر قوله قال الله تعالی ولقد اتینا لقمن
الحکمة ومن یؤت فقد اوتی خیرا کثیرا فلقمان بالنص ذو الخیر الکثیر بشهادة الله

بعده قرانده مواضع استعمال
ارادة تتبع اولنسه ارادة
مجرد ایجاد معدومه تعلق
ایدر اعدام موجوده اتمز
اما مشیة ایجاده واعدام
تعلق اولور مسلا

له بذلك يعني الله تعالى حق لقمانه اعطاء حكمة ايله منة ايدى وقيدايتديكه
حكمة اعطا اولنان خير كثير اعطا اولنمش اولور زيرا حكمة محض خيردر پس
لقمان خير كثير صاحبي اولدوغي نص قران وشهادة ربمنان ايله ثابت
اولدى قوله والحكمة قد تكون متلفظا بها فسكوتا عنها حكمة اولوركه تلفظ
وتعبير اولنور احكام شرعيه كبي ايات واحاديثدن مأخوذ دركاه مسكوت عنها
اولور اندن خبر ويرلمز وتصيري ولفظي اولمز اسرار الهي كبي كه نا اهلدن
مستور اولا قوله مثل قول لقمان لابنه يا بني انها ان تك مثقال حبة من خردل
فتكن في صخرة او في السماوات او في الارض يأت بها الله يعني لقمان حكيمك خطابي
شفقة مائي دركه اوغلم اكر صورة علمك صغر قدرنده خردل اوغري اولسه
اولدخي اخفاء امكنه دن مثلا جوف صخرة صماده مخفي يا محدب سمايا معقرارضده
محرز ومحفوظ اولسه حين محاسبه ده حق تعالى احضارنه قادر اولور وسلسلة
معلوماتنده منتظم وحاظر قيلور بولطيف خبيردركه صنعنه نسبت امر مذكور
سهل يسيردر قوله فهذه حكمة منطوق بها وهي ان جعل الله هو الاتي بها وقرر
ذلك في كتابه ولم يرد هذا القول على قائله پس حكمة حكمة منطوق بهادركه لقمان
حق تعالى اتي قيلدي وحق تعالى دخي كلام مزبوري كتابنده تقرير وقبول ايتدي وعقلا
وشرعا قول مزبوري قائلنه رد ايله مردود ايتمدى قوله واما الحكمة المسكوت
عنها وعلمت بقرينة الحال فكونه سكت عن المؤتى اليه بتلك الحبة فما ذكره ولا
قال لابنه يأت بها الله اليك والى غيرك فارسل الاتيان على ما اما حكمة مسكوت
عنها كه قرينه حاليه ايله معلوم اولمشدر لقمانك حبة مذكورده حكم ابنا وتبديلدن
سكوتيدر زيرا ظاهر منطوقندن صريحا ذكر ايتمدى يعني اوغلنه حين تعليمده تاتي
بها يكه حبه دد ذكر ايتدوكنز كمه ايتا ايتدوكندن ساكتا اولدى نه كه ايتا

ونه غیروکه ایتا ایدر دیدی پس ایتا و عموم اوزرینه ارسال و اطلاق ایتدی
نه تعیین ایتدی ونه تخصیص ایتدی نته که اتی ومأتی یی تعیین ایتمش ایدی قوله
وجعل الموتی به فی السموات او فی الارض تنبیها لینظر الناظر فی قوله وهو الله فی السموات
وفی الارض یعنی حبهٔ مذکوره یی سموات و ارضده موجود اولمق شرط ایله موتی به
قیلدی و قدرة حقده توسیع قولنه نظر ایدوب وذهنی بو قولدن وهو الله فی السموات
وفی الارض قولنه انتقال وکذا ایده پس رقتا که حکمة منطوق بهادن موجودات
خارجیه عینیه اشارت اولوب وحکمه مسکوت عنهادن مقابلنده اولان موجودات
علمیه غیر خارجیه یه دلالت اولدیغی یسه نکتهٔ عرفان وحکمة لقمان بونی افاده
قلدیکه حق تعالی من حیث الذات والصفات عین جمیع معلومات اوله نته که بیوردر
قوله فنبه لقمان بما تکلم به و بما سکت عنه ان الحق عین کل معلوم لان المعلوم اعم
اعم من الشیء فهو انکر النکرات یعنی پس لقمان متکلم بها و مسکوت عنها ایله تنبیه
ایتدیکه حق تعالی هر معلومک عینیدر زیرا معلوم شیدن اعمدر زیرا شی موجوده
مختصدر معلوم وجوده و عدمه معمدر پس معلوم اعلای نکرا تدر که بوندن
اعم مفهوم یوقدر که ممکنا تی شامل اوله قوله ثم تمم الحکمة واستوفاها لیکون
النشاءة کاملة فیها فقال ان الله لطیف فمن لطافته ولطفه انه فی الشیء المسمی
بکذا المحدود بکذا عین ذلک الشیء بعده لقمانه حکمة معرفة بالله کامله
اولمغیچون حکمتنی متمم و استیفا قیلوب ان الله لطیف دیدی پس لطافت صوریه
سنده مثلا زید ایله مسمی اولان شیء ده صورت عیندر و لطف معنوی سندن حیوان
ناطق ایله محدود اولدوغی حالده شیء من بو دده معنی عیندر لطافت صورته
مناسب کوروب لطفی معنایه ملایم کوروب ویردی مسمی یه مقابل بری محدوده مقابل
ذکر ایتدی وکذه لطافت وارددر قوله حتی لا یقال فیه الا ما یدل علیه اسم بالتواطی

معلوم اوله که حقک ما یأتی بها یی
ایتاسی ذاتنک احاطه و اعتدادسندن
عبارتدر یعنی ذات حق اضیق امکنده
و ارفع و اسفل مواضعده بر حبه وزنه
بو قدر که اکا شامل و محیط اولمیه
وهو بکل شیء محیط و علی کل شیء
قدیر وهو العلی الخبیر
منه

والاصطلاح يعني واحد سارينده هركن تعين صوري ومعنوي ملحوظ اولمادوغيچون كه شئ مذكورده مقولا ولمازوشئ من بورا وزدبنه محمولا ولمازالا بر مفهوم
مقول ومحمولا اولور كه شيئك اسمي اوله مفهومه دلالة مطابقة واصطلاح ايله
دلالة ايدر وعين واحد حقنده دلالة ايدر هركز بونلرده مقول ومحمولا اولور كه شيئك
اسمي اوله مفهومه دلالة مطابقة واصطلاح ايله دلالة ايدر وعين واحد حقنده
دلالة ايدر هركز بونلرده مقول ومحمولا ولمز تعالى ذاته وتقدس شانه قوله فيقال
هنا سماء وارض وصخرة مثلا حيه موتي بها به ظرف فرض اولنلردن سماء وارض صخره
كبي كه ارضي محيط اولوب وارضدن عاليا ولان جرمه مقولا ولان بر مفهوم دركه
اسم موضوعي اكا تواطؤ ايله يا اصطلاح قوم ايله وعصر ايله دلالة ايدر واكا
مقولا اولور محمول قالور قوله وهنا سماء دينلور ارض وصخره دخي كذلك وشجره يعني
صخره ده مظروف فرض اولنان شجره خردلك دخي مقولي اسم مذكورك بالمطابقة
دلالة ايتدوكي مفهومدر قوله وحيوان وملك ورزق وطعام ولعين واحدة من
كل شئ فيه يعني حيوان وملك دخي مفعوليته بويله دراما بو ايكيسي دخي مفتدي
ورزق وطعام غدادر وحال بودركه جمله ده ساريا ولان عين بر لطيفه
دركه هر بري سنك انه عقل انتزاع ايدر وعين من بوديد لالة معنا ومفهوم
بونلرده مقولا ولمق دكلدر بر حقيقته وبر شيئيه اختصاصي يوقدر كمال لطافتي
سببي ايله قوله كما يقول الاشاعرة ان العالم كله متماثل بالجوهر فهو جوهر واحدة
فهو عين قولنا العين واحدة ثم قالت ويختلف بالاعراض وهو قولنا ويختلف
بالاعراض وهو قولنا ويختلف وتتكثر بالصورة والنسب حتى يتميز بعده سابقا
مذكور اولان تواطؤ وحد ووداصطلاحي بحسب الاجمال ايديكه تباين اقاليم والسنه دن
ناشي ولا اما حدود اصطلاحي كه تفصيل اولوب تباعد ازمنه ومقتضيات

ازمنه

ازمنه ایله اولا انك امثالی اشاعره قولیدرکه عالم جوهریتده متماثل وجمله سی جوهر
واحد بالنوع دردر یولر بعینه بزم عین قائم بالذات واحد دردیدوکموزدر بعده
اشاعره نك جوهر واحدا عراض مختلفه ایله اختلاف بولوردکلری بعینه بزه عین وحده
کثرة صور و نسب ایله مختلف ومتکثرا ولوب حتی بعض صور ونسب ایله بعض اخردن
متمیزا ولوردد کموزدر قوله حتی یقال هذا لیس هذا من حیث صورته اوعرضه او
مزاجه کیف شئت فقل حتی عرف صوفیه ده بوشیئك بوشئ غیریدر دینلور صورت
حیثیتندن وعرف حکمیده غیریدر دینلورسه مزاجی حیثیتندن پس سن دخی نه کیفیت ایله
قایل اولورسون اول واوز وقت قنغی مذهبه داخل اولورسن اوز قوله وهذا عین هذا
حال بوکه مشارالیه اولا ایله مشارالیه ثانی عین واحد در جوهرنده مماثل حیثیتندن
نته که اشاعره قولیدر قوله وهذا یؤخذ عین الجوهر فی حد کل صورة ومزاج فنقول نحن انه
سوی الحق ویظن المتکلم ان المسمی الجوهر وان کان حقا ما هو عین الحق الذی یطلقه اهل الکشف
والتجلی فهذا حکمة کونه لطیفا یعنی عالم من حیث الجوهر اولدوغیچون در که عین جوهر هر صورتك
ومزاجنك حدنده معتبردر پس بزم قولمزده اول جوهر مأخوذ ماسوی حقدر وغیر محققدر
اما اشاعره ظن ایدرکه جوهر من بور حق ثابت ومتحقق اوله لکن اهل کشف وشهود
اطلاق ایتدوکی حقك غیری اوله عینی اولمیه پس کلام من بور حقك لطیفا اولدوغنون
حکمتی وثمره سی در که لطف سریانی ایله موجد اشیا اولور وچشم عامی اول صنع
دقیقده عاجز ونابینا اولور قوله ثم نعت وقال خبیرا ای عالم عن اختیار وهو قوله
تعالی ولنبلونکم حتی نعلم وهذا هو علم الاذواق بوندنصکره لقمان ذات حقی صفت خبیر
ایله صفتلدی یعنی اختیار جهتندن عالمدر دیدی اختیار اشیانی بطریق الخبر والبیان
بلکدر محصل وسیله مظاهر ایله حاصل اولان علم ذوقیدرکه قوابله والاته متحصل
اولور حضوری کبی دکلدر اکرچه بحسب التوحید الصرف بودخی حضوریه مصروف

اولور قوله فعلم الذوق مقيد بالقوى پس علم ذوقى قوا ايله مقيددر زيرا ذائق علم مذوقى

ذوقًا ثمة الا قواى روحانيه ايله بالواسطه ذوق ايدر قوله وقد قال الله تعالى مخبرًا

عن نفسه انه عين قوى عبده فى قوله كنت سمعه وهو قوة من قوى العبد وبصره وهو

قوة من قوى العبد ولسانه وهو عضو من اعضائه ورجله ويده فما اقتصر فى التعريف

على القوى فحسب حتى ذكر الاعضاء وليس العبد بغير هذه الاعضاء والقوى فعين

مسمى العبد هو الحق لا عين العبد هو السيد فان النسب متميزة لذاتها وليس المنسوب اليه

متميزًا فانه ليس ثمه سوى عينه فى جميع النسب فهو عين واحدة ذات نسب واضافات

وصفات حال بودركه الله تعالى كنت سمعه وبصره قولنده صريحًا نفسنك عين قواى

عبد اولدوغيچون خبر ويرشدر زيرا سمع وبصر هر برى قواى عبددن بر قوه در خصوصا

حديث مذكورده جوارحدن لسان ويد ورجلى دخى عطف ايدوب تعريفده مجرد قوايه قصر

ايتيوب اعضايى ده تعد وحصر ايتمشدر عبد خود قوا وجوارحنك غيرى دكلدر پس عين

مسماى عبد نسبت عبديه ايله تقييدى حالنده سيد اولماز يعنى نسبت سيادت

ايله مأخوذ اولدوغى حالده زيرا نسب لذاتها متميزدر بعضى سى بعضنه خلاف نفسنده اولماز

مثلا عبديت نفس سيادت دكلدر لكن منسوب اليه دكلدر زيرا عين واحددر هركز قبول

تعدد ايتمز وجميع نسبده موجود قائم الذات وذات ونسب واضافات وصفاتدر قوله

فمن تمام حكمة لقمان فى تعليمه ابنه ما جاء به فى هذه الاية من هذين الاسمين الالهيين

لطيفا خبيرا سمى بهما الله تعالى فلو جعل ذلك فى الكون وهو الوجود فقال كان لكان اتم

فى الحكمة وابلغ پس لقمانك تمام حكمتندندركه اوغلنه تعليمده الهيين دن ايتدكى كلمه ده

لطيف وخبير اسمنى كتوردى وحق تعالى بونلر ايله مسمى قيلدى لكن اكر بو معناى صيغه كونده

مؤدى قيله ايديكه وجوددر يعنى كوندن صيغهٔ ماضى مشتق ايدوب وكان الله لطيفا

خبيرا ديه ايدى حكمتده اتم وابلغ اولور ايدى زيرا حقك بو ايكى صفت ايله ازلده

اتصافه

اتصافنه دلالة ایدر ایدی زیرا ماضی حصر نسبتی اولمسه ازلیه افاده ایدر ازلیه
ابدیتی مستلزم اولور ایدی اما قیل نعمانڭ اعتذاری قابلدر که مقام تعلیمه مناسب
متعلمه قبولنه اقرب اولور معناده خفیف وساده اولنی القا اتمکدر وشك یوقدر که
ازلیه وابدیة معناده زیاده در وتفهیمی تکلیفه مؤیدر قوله فحکی الله تعالی قول لقمان
علی المعنی کما قال لم یزد علیه شیئا وان کان قوله ان الله لطیف خبیر من قول الله فلما علم
الله من لقمان انه لو نطق متمها النطق بهذا پس حق تعالی قول لقمانی بالمعنی ایله حکایه ایدی
بر وجه ایله که مفعولیتنه زیاده ونقصان تعدی اکرچه ان الله لطیف خبیر کلام حق
ایسه دیرلحق تعالی وصفیدر بو دینی ایله اتصافی جمیع انبیاسنه خبر ویرشدر لکن تعلیم
ولدنه لقمان تکلم ایتمك ایله لقمانه نسبتی ایدوب انڭ حکایه قیلدی زیرا حقك معلومی
ایدی که اکر لقمان ایتی متمم مراد اتسه بونك ایله ایدر ایدی بعض شارحلر لما تشدید ایله
لما شرطیه اخذ ایتمشلر وجوابنی محذوف مقدر قلمشلر خلاف ظاهردر قوله واما
قوله ان تك مثقال حبة من خردل لمن هی له غذاء ولیس الا الذرة المذکورة فی قوله فمن
یعمل مثقال ذرة خیرا یره ومن یعمل مثقال ذرة شرا یره فهی اصغر متغذ والحبة من
الخردل اصغر غذاء اما حقك مثقال حبه قولنده حکمة لطیفه اصغر مغتذی ایله اصغر
غذا نسبتی ومناسبتیدر حق تعالی مبالغه ده حبه خردله مغتذی مناسبتی غذا قلمقده
فوت مصلحت اتمزدی یمکدر حاصل کلام ایتده مذکور اولان غذاء حبه خردلك مغتذی
مناسبتی فمن یعمل قولنده مذکور اولان ذره درکه غله صغیره در پس حبه خردل
اصغر غذا اولدوغی کبی ذره کمتی دخی اصغر مغتذی در مراد سوره زلزله ده اولان
ذره در قوله ولو کان ثمه اصغر من الذره لجاء به کما جاء بقوله تعالی ان الله لا یستحیی
ان یضرب مثلا ما بعوضة فما فوقها ثم لما علم ان ثمه ما هو اصغر من البعوضة
قال فما فوقها یعنی فی الصغر یعنی اکر عرصه وجودده ذره دن اصغر موجود مغتذی

اولان ایدی وغذا قسمندن حبه خردله دن کمتر موجود بولونه ایدی الله تعالی انی کتوردر
ایدی نته که ان الله لا یستحیی الخ دیدیکی بعده بعوضه اصغر ذره وار ایدوکنه علمی تعلق ایتدیکنه صغرده
مافوقی دخی ذکر ایتدی قوله وهذا قول الله تعالی التی فی الزلزلة وقول الله تعالی ایضا فاعلم ذلک یعنی
مذکور اولان ان الله لا یستحیی قول الله قولیدر کنلک سورهٔ زلزله ده واقع اولان دخی الله قولیدر پس بو
ایکی قول الهک ایدوکی معلوم ایدن ونکته سن بیان بیله که بعوضه دن ترقی وذره یه اقتضا
نه نکته یه محوندر تا که کلام فهم اولونه نته که بیوردر قوله فنحن نعلم ان الله تعالی ما اقتصر علی
وزن الذرة وثمه ماهو اصغر منها فانه جاء بذلک علی المبالغة پس تحقیقا بن بیلورزکه
حق تعالی اوزانده ذره دن اصغر وار ایکن وزن ذره یه اقتضا ایتمدیکی زیرا اکر ذره دن اصغر موجود
اولمایدیکی حق تعالی مبالغه ایچون انی کتوردر ایدی بعده ان تک مثقال حبة قولنده نکتهٔ آیهٔ زلزله
ده اولان حکم مجازاتک تغیر وتطمیر وقوعنه تنبیه در سایری تأمل اولونه بو محلده ذره نک
اجزاء صغیره سی ایله اعتراض اولنمش زیرا افراد براسم ایله مسما ومتعین اشیاده بولنان اصغر
بولنمز دیمکدر والله اعلم بو کلام مقام تنزیهده تأدب مع الله در نته که فنحن نعلم مقام
تشبیهده ایدی قوله واما تصغیر اسم الله فتصغیر رحمة اما لقمانک اوغلونی اسم تصغیر ایله
ادا ایتدیکی حکمتی افاده رحمة ومعاطفه در که میل ابوة در قوله ولهذا وصاه فیه سعادته اذا عمل بذلک
واما حکمة وصیته فی نهیه ایاه ان لا تشرک بالله فان الشرک لظلم عظیم وبو لطیف عاطفه ثمره سیدرکه
اوغلونه سبب سعادت دنیا واخرة اولان اعمال حسنه یی القا ایتدی اما شرکدن نهینک حکمتی اوغلونه
تنبیه در زیرا شرک ظلم عظیمدر دیمی حد حکمتده مبالغه ایله تجاوزدر بعضلر امانک جوابی محذوف
اخذ ایدوب منیه لا بتحدی دیمکدر دیمشلر اما سایر شراح سکوت ایتمشلر ظاهر فان الشرک جمله سن
جواب فهم ایتمشلردر قوله والمظلوم المقام حیث نعته بالانقسام وهو عین واحدة حال بودرکه
مظلوم اولان مقام الوهیتدر که مشرک انی تعدد متعلقاتی سببی ایله منقسم قیلوب وانقسام ایله
منعوت ایتمشدر پس نعت مز بود حد مقامدن تجاوزدر زیرا مقام مز بور عین واحد

در تعدد متعلقات ایله تعدد قبول ایتمز زیرا تعدد غیری کاالوهیتده اشتراکدن عبادتده
بوخود یاطلدد قوله لانه لایشترك معه الاعینه وهذا غایة الجهل زیرا مقام من بو ایله شریك
اولمز الا عینی شریك اولور زیرا هر موجود کما کاشریك فرضا ولنمشدر فی الحقیقه انك عینیدر
وبرشیئه عینی شریك اتمك خود عین جهل وغایت حماقتدر قوله وسبب الشرك انا لشخص الذی
لامعرفة له بالامر علی ماهو علیه ولا بحقیقة الشیء اذا اختلف علیه الصور فی العین الواحدة
وهو لا یعرف ان ذلك الاختلاف فی عین واحدة جعل الصورة الواحدة مشارکة للاخری
فی ذلك المقام فجعل لکل صورة جزاء من ذلك المقام ومعلوم فی الشریك ان الامر الذی
یخصه بما وقعت فیه المشارکة لیس عین الاخر الذی یشارکه اذ هو للاخر فاذا ماثمه
شریك علی الحقیقه فان کل واحد منهما علی حظه مما قیل فیه ان بینهما مشارکة فیه وشرك
من بورك سببی کاهی اول مقام اولوهیتی که امر مشترك فیه صور مشترکه ایچون تجزیه وتخصص
اتمك ایله اولور مثلا بر شخص عامی محجوب که انوك نفس الامرده وحقیقت شیئه علی ماهی معرفتی
وشهودی اولمیه پس اکا عین واحده غایتیله صور مختلفه کورنسه حال بوکه اول شخص محجوب اختلاف
من بو عین واحده اولدوغنی بلمسه وبونلر معدوم موجود عالوبا اول عین باقی ایله باقی
ایدوکن فهم اتمسه اول صوردن برسن صورة اخرایه من بورده مشارك قیلور مقامکه اول عین
واحد در بین الصورتین تقسیم وتجزیه قلما غله مثلا عین مذکورکه وجود مطلقدر هر بر
صورة ایچون اندن بر جزو و بر حصه اخذ اتمکله بو خود امر معلوم ومحققدرکه اول اشتراکین
اعتبار اولنان فرضا اولنان خصه وجزکه مشترك فیه فرضا ولنان مقامدن کما اول مقام وجود
مطلق اولسه بوکا خصه مخصوصه اول شریك اخرده اولان وجودن خصه سنك عینی دکلدر
زیرا هر بر جزو وحصه معینه احد شریکه مخصوصا ولمشدر وهر بری اول مشترك فیه اعتبار اولنان مقامدن
حصه سی ونصیبی ایله قایملردر بلکه اول امر مشترك فیه قابل تجزی وتخصص دکلدر نهایة
الامر هر برنه نسبت خاصه سی واضافتی من وجهی جاهل پس برده دن انی مشترك فیه بونلری

مشترکدن ایرر قوله وسبب ذلك الشركة المشاعة وان كانت مشاعة فان التصريف
من احدهما يزيل الاشاعة قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن هذا روح المسئلة سابقا مذکور اولان
وسبب ذلك جمله سنه معطوفدر یعنی وسبب ذلك تارة تجريها الامر المشترك فيه وتارة اخرى
المشترك المشاعة دیمکدر یعنی کاهی سبب بر امر عامی انقسامی ایله اولورنته که مذکور
اولدی وکاهی سبب شرکه مشاعه اولورکه امر مشترك تهی شریکین میاننده مشاع قلما علی
که شریکان اکا علی سبیل البدل متواردا ولا بودخی باطلدر زیرا شرکة اکرچه امر مشترك
اشاعه سی ایله شایع ایسه ده البته امر مشترك فيه ده احد شریکننده اخرسن تصرف وتاثیری
اشاعه سی مزیل اولور وامر مشترك تهی شریکینه مختص قیلدی پس صورتین مذکورتین
باطل اولجاق امر توحیدده روح مسئله ولب الالباب قوله مذکوردرکه قل ادعوا الله او ادعوا
الرحمن فایاما تدعوا فله الاسماء الحسنى یعنی شرکة فی الحقیقه شرکة اسمی درو اسماء کثیره دن
هر قنغسی ایله ذات احدیة جامعه یی دعوة ایتسك دلالتده مشترکلردر پس مسما جمله ده ذات
واحددرکه تفاوة اختلافدن منزهدر اکرچه بين الاسماء بحسب المفهوم خلاف وار ایسه
ذات بحته هرکز سرایت ایتمز فص حكمة امامية فى كلمة هارونية امامه على
الاطلاق قالنا خلافتدندر وهم رسول که مبعوث بالسيف اوله خليفه وامامدر امامتی
هارونه نسبتك حکمتی هم جانب حقدن بالذات هم طرف موسیدن بالواسطه اولماغله اجتماع جهتیندن
قوة واستعداد بولدوغیچوندرکه شرف اختصاص ایله تشریفه لایق کوردکدی قوله اعلم ان وجود هارون
عليه السلام كان من حضرة الرحمة بقوله ووهبنا له من رحمتنا یعنی لموسی اخاه هارون نبيا فكان نبوته من حضرة
الرحموت فانه اکبر موسى سنا وكان موسى عليه السلام اكبر منه بنوة معلوم اولا وجود هرون عليه السلام
حضرة رحموتدن ایدکنته کما الله تعالی رحموتدن موسیه قرنداشی هارونی نبیی ویردك دیو امتنان
ایلادی ظاهر ذات حقه مضاف اولان رحمتك مبالغه ایله اتصافنده شبهه قلمز وسنا اکبر
اولمق شفقة وقربتا ایجاب ایدر موسی اکرچه بنوة ده اکبر ایسه ده لکن حسن الخلق ایدی

مطلب حكمة امامية

رحموت فعلوتدر جبروت وملكوت كبي صيغهٔ مبالغه در وهارونك مبالغهٔ رحمته دلالتي حرف
هاتنبيه دركه حاضره دلالة ايدر حاضر حاضر اولمز الاسبب نور ايله اولوركه قلب بقيهٔ حروف
هارون درنور ايسه ظاهر وجود وجود ايسه رحمة منبسط در بعده موسى دن غالب حال تسلط
قهر وغضب وهارونده اكثر خلق رحمة ورقة اولدى ايسه سؤال موسى ايله امر نبوته تشريك
اولندى تاكه مزاج نبوته اعتدال وحكومته استكمال حال حاصل اوله وهارون سنا وموسى
نبوتده اكبر اولماغه مساوات وعدالت بولونه قوله ولماكان نبوة هرون من حضرة الرحمة
لذلك قال لاخيه موسى عليه السلام يا ابن ادم فناداه مضافا بامه لا بابيه اذا كانت الرحمة
للام دون الاب اوفر في الحكم وقتاكه هرون حضرة رحمتدن اولدى ايسه هرون موسى يه اولد
خطاب اضطرابده يا ابن ام دير و موسى يي امنه نسبت ايتدى زيرا اخ لاب وام ايدى ابنه
نسبت ايتدى مع هذا خلقتده نسبت ابدك ايكن پس مقصود هرونك خطابدن طلب رحمة اولدوغيچون
نسبت خلقيه مراد ايتمدى زيرا رحمة امه مخصوص اولوب بابه يوقدر اولماغين حكمده اوفردر يعنى امنه مترتب
اولان اثر رقة وعطوفيه ابلغ واكثردر فقرا يدوب حكمة عقليه سى بودركه رقة ورحمة امور
انفعاليه دندر انثى ايسه معناى انفعالده وقبولاثرده مطلقا رجلدن اكثردر واكثر يتى
اظهردر قوله ولولا تلك الرحمة ما صبرت على مباشرة البرية يعنى اكرامده كمال رقة ورحمة
اولماسه اثناء مرتبهٔ ولده اولان شدايد ورحمته بحقه صبر ايدر ايدى قوله ثم قال لا
تأخذ بلحيتي ولا برأسي ولا تشمت بي الاعداء فهذا كله بركل واحد منه نفس من انفاس الرحمة
وهرون بو مرتبه تلطفدن صكره لحيه مى اخذ ايتمه وباشومى چكمه ديو يلوار ايدى وموسى هروندن
صاجندن وصقالندن چكوب غضبى كچمز ايدى زيرا سبب غضبى حميت دين وقوة كمال هروندن توهم
تقصير واهمال ايدى وبوجمله هرون هضم ايدوب اما شماتة اعدادن تحرز ايدى مرتبه صبر وحسن
خلقا بحق بو قدر اولوركه بونلرك هر برى انفاس رحمتدن بر نفس الهى دركه طوق نفس بشردن
بوكا مساس اولماز بو عجيبدر من بو دغضب موسى ده حكمة وار ايدى اولا قوله وسبب ذلك

عدم التثبت فی النظر فیما کان بین یدیه من الالواح التی القاها من یدیه فلو نظر فیها نظر تثبت

لوجد فیه الهدی والرحمة فالهدی بیان ما وقع من الامر الذی اغضبه مما هو بری منه والرحمة باحیة

فکان لا یاخذ بلحیة بری من قومه مع کره وانما سن منه یعنی موسیدن صادر اولان غضبک

سببی واخذ لحیهٔ هارونک باعثی موسینک الندن القا اتدوکی الواحه نظرده تثبتی وتوقفی اولما

دوغیدر فقره شبهه کلورکه تثبت غضبنه سببا ولیه بلکه غضب عدم تثبته سبب واخذ لحیه داعی

اوله پس غضبه علة متقدمه عاقبة امره عدم علمدر مطلقا زیرا غضب برفعل نفسانیدر که

بلا رؤیة ونظر سرعة حرکة ایجاب ایدر واکر تامل اولنسه غضب عدم تثبته سبب اولورنته

که عدم تثبت سببا یدی وبالجمله غضب هم سبب هم مسببا ولمق جائزدر زیرا موسی علیه السلام

اکر الواحه نظر اتسه ومتثبتا ولسه رحمة وهدایة بولورایدی یعنی قرنداشی هرونک عذرینه

واقف وقوم بنی اسرائلک اکا عذرینه وعبادة عجله عجل لرینه مهتدی اولور ایدی وملامت ناسده

کوزکوره کندودن اسن واکبر برادرنک صاجندن جکوب تعزیر بلیغ اتمز ایدی اکرجه اوضاع انبیا

حکمة حقیه دن خالی اولمز لکن غفلة بشریه ایله بلا رویة تحمل وقوة فعله مصدر اولمق دخی

جائزدر بامر الله تعالی وتقدیره قوله یعنی پس هدی اولشیئک بیانیدرکه منشاء غضب وموسی

علیه السلام ایدی هرونک ذمتی اندن بری ایدی دخی رحمتکه لوحده مکتوب ایدی هارونک موسییه رحمت

ایدی قوله فکان ذلک من هرون شفقته علی موسی لان نبوة هرون من رحمة الله فلا یصدر منه

الا مثل هنا پس هرون علیه السلامدن بو صبر وثبات جبلی اخی موسییه شفقتی ایجون ایدی موسینک

حمیتی دینیه سن بیلوردی نبوة هرون رحمت محضه دن ایدی مزاج نبوة موسی علیه السلام اعتدال

ایجون کلمش ایدی پس اندن صدور ایتمدی الا صبر وقرار دیرا تفرقه ظاهره کرکندو خلافتنده

کلمش ایدی هرونک رحمتی وقتدن ایدی نته که موسینک شدتی سبب اجتماع ایدی بونک

مثالی دولت محمدیه ده ایدها الله زمان حضرت عمر ایله رضی الله عنه زمان علی وعثمان ندرکه تفاوت

ما بین زمانین بالجمع والبین ظاهر وفا حشدر زیرا طبیعت کینت تشتت وافتراق وخلقه

صلابت واجتماع واتفاق قدر قطعه اولماسه درست لطفله کار دینهاد غلیظه اولوب
درست اول سمود بولیننا اندی مقهور سن عرضکی صقله خار پشت اول اماظاهر
صقن غفلتا ئمه که بو جمله نك هر بری بر اسمه مظهر وار مظهرا ولدوغی اسم حاکمك
حکمته وقهرنه مطیع ومظهردر ذلك تقدیر العزیز العلیم قوله ثم قال هرون لموسی
علیه السلام انی خشیت ان تقول فرقت بین بنی اسرائل فتجعلنی سببا فی تفریقهم
فان عبادة العجل فرقت بینهم وکان منهم من عبده اتباعا للسامری وتقلیدا له ومنهم
من توقفت عن عبادته حتی یرجع موسی الیهم فیسئالونه فی ذلك فخشی هرون ان
ینسب ذلك الفرقان بینهم الیه وکان موسی اعلم بالامر من هرون لانه علم ما عبده
اصحاب العجل لعلمه بان الله قد قضی ان لا تعبد الا ایاه پس هرون موسی یه دیدیکه
بن خوف ایدردیکه سن بنی تفرقه بنی اسرائیله سبب اکلیه سن وجمعیت دینك پریشانلغی
بنم صنعمدن مکتسب بیله سن لکن حسب حال بوطنك خلافنده دالدرکه دعوای سامری
ایله عجله عبادت تدر سبب تفرقه جمع دیانت اولان زیرا بعض مقلدین بنی اسرائل دعوه
سامری یه اتباعله ترك دین مبین اتدی بعض اخرین افتاده وادی تردد وجهالة
وسرنهاده تیه تحیر وضلالة اولوب لکن عبادة عجلدن عجله ایمیوب توقف وترك
دین هداده اظهار تکلف ایدوب رجوع موسی یه منتظر اولدی یا حقیقت سؤال
وظلمه شکه خسارتین دن کشف قناع وهم وخیال قیله پس هرون قورقدی که بو
فرقان قومده اولان فساد جمله سی کندو یه اسناد اولونه اما موسی علیه السلام
نفس الامرده هرون دن اعلم ومرتبه ولایتده اکرم ایدی زیرا اصحاب عجل فی
الحقیقه عابد عجل اولمادقلرینه نص نظیف وقضی ربك الا تعبدوا الا ایاه
ایله عالم واکاه ایدی قوله وما حکم الله بشیء الا وقع وکان عتب موسی اخاه
هرون لما وقع الامر فی انکاره وعدم اتساعه فان العارف من یری الحق فی کل

فی کل شئ وحال بوکه حق تعالی بر شی حکم ایتمدی الا اول حکم واقع اولدی وعدم مطلقدن حیز تمیزه کلدی پس قضاء من بود احکام تکلیفیه ایجابیه یه مقصوره کلدرکه دائرهٔ عالم کون وفساد ایله محصوردر بلکه شامل جمیع مقدور اولندر حتی مقصرین اهل ظاهرکبی قضا وقوعه مقتضی اقتضا انمزدیو توجیه محتاج اولاوز بلکه حکم تقدیریه دخی عامدر زیرا مذهب مشایخ مکاشفین بودرکه جمیع محتملات کلمات قرانیه مرادالله اولا مادامکه شرع امانع وعقلا مزاحم اولمیه خصوصا انوار کشف ایله عطاء شیبه کشوف واذواق دمانح معرفه وشهود ایله معروف اولا پس امدی حکم عبادی الحقیقه وجه حقه منحصردر و بر وجهله عاید اولمیان ادراکنده مقصردر پس حضرت موسی نك هرون علیه السلام عتابی انکارنده واقع اولان قصوره فهمیله اضطرابی اذعاننده وضیق مشرب توحید وعرفاننده ایدیکه من بود تفرقه کونیه ویریشانی صوریه مساعده وقیود کوسترمدی زیرا عارف اولدرکه حقی هرشیده کوره بلکه حقی عین هرشئ بله ظاهر وجودی مظهرنده تمیز وظلی بوردن تفریق وتبرئه اتموب بلکه کمال فیض اقدسله نفسنی خالع نعلین قیله وطی طوری وادء مقدس ایله قابل متقابلین نته که بومقامك صاحبلری بیوردر **نظم** لازم فی سمسها ظل السوی فهی ظل وهی شمس وهی فی **قوله** فکان موسی بزنی هرون تربیة علم وان کان اصغرمنه فی السن ولذلك لما قال هرون ما قال رجع موسی الی السامری فقال له ما خطبك یا سامری یعنی فیما صنعت من عدولك الی صورة العجل علی الاختصاص وصنعك هذا الشبح من حلی القوم حتی اخذت بقلوبهم من اجل اموالهم فان عیسی علیه السلام یقول لبنی اسرائیل قلب کل انسان حیث ماله فاجعلوا اموالکم فی السماء تکن قلوبکم فی السماء پس موسی علیه السلام بحسب العمل مربی هرون ایدی اکرچه بحسب السن شیخ ناصح متقدم اولا اما هرون دخی بحسب الخلق مربی موسی ایدیکه هرون اولسه موسی هلاك اولور ایدی لولا علی لهلك عمر کبی وموسی مربی هرون

اولدوغنده

اولدوغندندرکه هرون موسی ایله مقاوله سن تمام ایتدکده موسی فی الحال سهولتله
مقابله دن نجوب سمت سامری یه رجوع وخطاب وعتاب آمیز شروع ایدوب دیدیکه
ما خطبك یا سامری یعنی بو سنك ضلال وخطبکه وخطاء فاحشکه باعث نه
در ای سامری دین حقدن واله مطلقدن نه تیزدن رجوع ایتدك ونه عجیب امر باطله عدول
ایتدك خصوصا صورة عجلده اشرف پیکرمی بولمادك وخصوصا حلی قومدن بو شیئی
صنعی یدکله مصنوع مکی بونلرك قلوبنك قطعه لرندن اولوب صنعتله بو صورته
مقلوب ایتدك که بونلری حکم طبیعتا ایله ما الی زینه مایل وما الی المیران امورده
معرض وصوب صوابدن لامتمایل ومتجاوز قلدك فقرا یدو دین الا ان طائفه یهودك عالم
طبیعتده لحم بقره خصوصا لحم عجله رغبتلری سائر لحوملدن اکثر اولدوغی بو سردر
خصوصا عیسی علیه السلام بو طائفه یه کابا بخلده خطاب ایدوب بیوردکه انسانك
قلبی البته مالی جانبنده مایلدر پس اموالکوزی لوجه الله بذل وتصدق وصرف طریق
علم ومعارف عالیه قیلوك تاکه جلب قلوب فقرا وصلحا ایله بالذات وبالواسطه ابواب
سماواتی مفتوح قیله سز وعالم علویدن تواتر فتوح وسنوح بولاسز بالجمله مالکوزك
سماوی اولدوغی کبی قلبکوز دخی سماوی اوله معلوم اوله که هرون علیه السلامك
رب جزئیه عبادتی انکاری نبوتی حیثیتندن حقدر عامه انبیادن نهی عبادت اصنام
مؤکد ومشدد اوله کلمشدر لکن موسی علیه السلام هرونك بو مقامده انکاری انکار
محجوبین ایدوکن کشفا ایله بلمش ایدی وعتابی عتاب تنبیه وادب ادرایدی تکمیل
نقصان ایچون زیرا انکار اولیا وانبیا عبادا اصنامدن انکار عوام محجوبین کبی دکلدر
یعنی صورة خاصه ومجلا معین ایله حقی تقییدن تخلیص قصد ایتدیلر زیرا مجلای
مخصوصه اقرار ومظاهر باقیه یه انکار ضلالا اخی وورطه فساد دیکرددیرلر

قوله وماسمی المال مالا الا لکونه بالذات یمیل الیه القلوب بالعبادة فهو المقصود

الاعظم المعظم فی القلوب لما فیها من الاقتضاء الیه مأله مالدیر تسمیه اولندی
زیرا قلوبک اکا میل ذاتیسی وارد ر پس ذهنا وخارجا مقصود اعظم ومبتغای
اکرم اولوردیرا صاحبی بالطوع والرضا نفسنی احب واکرم ایکن وقلوبه معظم واول دخی
نیل هر مقصود وتحصیل حوایج اکا مقصور اولدوغیچوندر ممکنک خود افتقاری امر ذاتیدر
حکمة صرفیه ما لیکوک حکم صدر ما لله در کا ملک جاه وقدری کمالله در کامله
قهر ملک ذاتیدر مالکه سلطنة صفاتیدر عاقل ظن ایدرکه ماللوک عزتی متضمن
حال اولدوغیچون اولا اما عارف فهم ایدرکه مالک صورة کمالا ایله متصفا ولمغ
ایله مسخر قلوب عالم ملک اولا زیرا کمال عزیز ومحبوب لذاتدر ومالک دخی کذلک
عزیز ومحبوبدر لکن قهری وسلطنتی وساطتی ایله در سری تأمل اولونه قوله ولیس
للصور بقاء فلابد من ذهاب صورة العجل لو لم یستعجل موسی بحرقه فغلبت علیه الغیرة
فحرقه ثم نسف رماد تلک فی الیم نسفا حال بوکه صور ایچون مطلقا بقا یوقدر پس
صورة عجلک ذهابندن لابد ایدی اکر موسی علیه السلام حرقنه استعجال اتمسه دخی زوال
بولور ایدی پس موسی یه غیرت حق غلبه ایدوب صورة عجلی خرق ورماد فی بحره طرح والقا
ایدوب غبار دنی برباد هوا قلدی قوله وقال له انظر الی الهک فسماه الها بطریق التنبیه
للتعلیم لما علم انه بعض المجالی الالهیة لاحرقنه دخی سامری یه خطاب ایدوب یدکه الهوکه
نظر ایله کورکه نجه احراق وافنا ایدر زیرا اله مطلق بر حق خود هرکز محرق اولمز بعده
تسمیه اله مبلغ علم اهل ظاهرده تهکم وتعبیر در اما شیخ اوذه عجل من بورک مجالی
الهیه دن بعضا یدوکنه تنبیه در تربیه وتعلیم ایچون فقیر ایدر دین تنبیه وتعلیم
ظاهر بوکه هارونه متعلقدر ما اثناء کلام حضرة موسی نک هروندن اعراض
ایدوب سامری یه رجوع اتد وکی محلده الهم سامری یه خطاب ضمننده هرونه
تنبیه قصد اولونه قوله فان حیوانیة الانسان لها التصرف فی حیوانیة الحیوان

لکون

لكون الله تعالى سخرها للانسان ولاسيما واصله ليس من حيوان فكان اعظم فى
التسخير غير الحيوان ماله اراده بل هو بحكم من يتصرف فيه من غير اباء وانه واما الحيوان
فهو ذو ارادة وعرض فقد يقع منه الاباء فى بعض التصريف زيرا حيوانيه انسانك
حيوانية حيواننه تصرفى وحكمى ثابتدركه الله تعالى مادونى انسانه مسخر اتمشدر
خصوصا اصلى حيوان اولميه تسخيرده اوفرا ولور زيرا مستقلا صاحب ارادة وعرض اولمين
متصرف غالبه مطيع مطلق اولور اما حيوان ذو ارادة بويله دكلدر زيرا بعض محلده
خلاف مراددن ابا وامتناع قوله فان كان فيه قوة اظهار ذلك ظهر منه الجموح لما يريد
منه ذلك الانسان وان لم يكن له هذه القوة او تصادف الانقياد مذللا لما يريده منه كما
ينقاد الانسان مثله لامر فيما رفعه الله به من اجل المال الذى يرجوه منه المعبر عنه فى بعض
الاحوال بالاجرة پس اكر خلاف ومراد نفسه ميل ومسارعة ايدراكر قوة فى بوده
يوغسه ياخود مرادى صاحبى مرادنه موافق ايسه امرنه تابع ومنقاد اولورنته كه
بر انسان كندودن رفيع الشان مثلنه احتياج مالى ايجون مسخر اولور مثلا اجرة ايله
نفس كالمحكوم قيلور فى قوله قوله ورفع بعضكم فوق بعض درجات ليتخذ بعضكم بعضا
سخريا فما تسخر له من هو مثله الا من حيوانيته لا من انسانيته فان المثلين ضدان
فيسخره الارفع فى المنزلة بالمال او بالجاه بانسانيته نته كه الله تعالى نك بو قوللنده
نص اولنمشدر كه بيوردحق تعالى سزى درجات متفاوته اوزدنه خلق ايتمشدرتا كه
بعضكو بعض اخره محتاج اوله وبو سببايله بعضكوز بعضكوزى تسخير ايدوب مابيننده
حصول اتحاد وامتزاج ايله قوة وحدة بولنوب بقاء صورة نوعيه سببا وله پس
مثل مثل ماهيت انسانيه ده مشترك ايكن تسخير ايره فى الاحيوانيتى حيثيتى ايله ايدر زيرا
مثلين ضدان الضدان لايجتمعان دررزيرا ضدين اثنين در الاثنان لايتخذان حكمى بديهيه
قر يبدر پس حكمة بودركه منزله سى ارفع واعلى اولان ادناى تسخير ايده كاه معرفة

وكمال ايله كه محبوب بالذاتدر وكاه قوة جاه ومال ايله كه محبوب بالعرضدر وبا جمله
اعلاداناى تسخير ايله مقهور ايدر بروجه ايله كه كانه ايكيسى شئ واحد اولور مثلا
براوك جميع اهالى سى كتخداى بيت حكومتنده مقهور اولماغله جمله سنك وجودى
مضمحل اولوب بصورة وحدة كير بومنوال اوزره رؤساى بيوب ديس قريه حكمنده مقهور
اولوب رؤساى قريه امراى بلدان حكمنده امراى بلدان امير الامراء ولايت حكمنده وبو جمله
بر سلطان اعظم تحت حكومتنده مجتمع اولوب نظام عالم ومعاش بنى ادم اولور جمله سى سر
وحدته مخبر وجمله سى سلسلهٔ رياست وحدته وتسخير سجود ملك وسر خلافته وارد
در والله اعلم بالسرّ اير بو معنادندركه شيخ قدس سره ذاهب اولديكه اخر ما يخرج من
رؤس الصديقين حب الجاه حديث سرنه مطلع بواوله زيرا مقتضاى اهل جليه ومادهٔ
سجيه دركو دلمز ميكه اذهاتا ئمهٔ مسلمين صور اولا سلامده تيل دفعه جاه ايچون راه
مستقيمدن تباه اولوب حتى اخر الامر نفسلرين مرتكب اهانة اهل بيت رسول الله مثلو
ساقط جاه غفلة وغرور اولديلر العياذ بالله قوله وليسخر له ذلك الامر اما خوفا وطمعا
من حيوانيته لا من انسانيته يعنى انسان اخرادناكه اعلايه مسخر اولور جهة حيوانيتدن
اولور بو خسه جهة انسانيتدن اولماز زيرا تسخير كمال كمالدكا مل ايله اولور پس كامل
مسخر مفعول اولور قبح حائله يا خوف فقد نقد مال ياطمع كفاف نفس وعيال ايچون
اولور ايكيسى دخى نقصاندر وملازم نفس حيوانيدر انساندن من حيث هو نقصان وخوف
وطمعدن سالمدر فما تسخر له من حيث مثله قوله الا ترى ما بين البهايم من التحريش
واولا انسان رفيع الشانه كندو مماثلى اولان انسانده كامل مسخر اولماز زيرا مماثلته
تضاد اقتضا ايدر وهر برى رياستده مشترك اولور رياستا يسه متجزى اولماز
پس نزاع وفساد لازم كلور مثلا ما بين بهايمده اولان تحريش وعداوة جبليه كه قوى
المزاج اولنلرده واقع اولور اسود وكلاب كبى كذلك هر برى مشترك بالنوعده حاد

بويله

بویله دد قوله لانها امثال فالمثلان ضدان زیرا بونلر امثالدر وامثال اضداددر
زیرا ماده‌ده اشتراک محل تنازعدر اندن قدر بشدید اولسه نزاع شدة بولور اتحاد صنفیه
وقرابه‌هب بو قبیلدندر قوله ولذلك قال ورفع بعضکم فوق بعض درجات فما هو معه
فی درجته فوقع التسخیر من اجل الدرجات وبو اجلدندرکه نفس شریف تفاوت درجات
اوزرینه نازل اولدی پس مسخر فاعل ایله مسخر مفعولدن درجهٔ واحده‌ده جمع اولملرکه
بری برنه تزاحم ایجاب ایدر بلکه نازل الدرجه رفیع الدرجیه مقهور تابع اولور وامر
تسخیر درجه‌دن ناشی اولور قوله والتسخیر علی قسمین تسخیر مراد للمسخر اسم فاعل قاهر
فی تسخیره لهذا الشخص المسخر کتسخیر السید لعبده وان کان مثله فی الانسانیه وکتسخیر السلطان
لرعایاه وان کانوا امثالا له فسخرهم بالدرجة تسخیر من بو دخی ایکی قسمدر برسی
اول تسخیردرکه مسخر فاعلك مرادی اولوروا اول شخص فاعل مسخر مفعولی قصد اختیاری
ایله قاهر اولور انسانیتده مثلین ایکن یاخود مبداء تسخیری جاه اولور سلطانك
رعایاسنی تسخیری کبی اولورکه نفسنده امثالی ایکن دنعه جاه ودرجیه ایله بونلری
تسخیر ایدر کوردلمز میکه ابناء ملوکك اولیانه اکثریا انقیاد اتمزلر قدر قرط قوة
مالی اولسه مماثلندن ممتاز اولدوغیچون مکی قهر وغلبه ایله اوله اولدخی نوع امتیاز
در قوله والقسم الاخر تسخیر الحال کتسخیر الرعایا للملك القایم بامرهم فی الذب
عنهم وحمایتهم وقتل من عاداهم وحفظة اموالهم وانفسهم وهذا کله تسخیر بالحال
من الرعایا یسخرون بذلك علیهم ویسمی علی الحقیقة تسخیر المرتبة فالمرتبة حکمت علیه
بذلك فمن الملوك من سعی لنفسه ومنهم من عرف الامر فعلم انه بالمرتبة فی تسخیر رعایا
فعلم قدرهم وحقهم فاجره الله تعالی علی ذلك اجر العلماء بالامر علی ما هو علیه واجر مثل
هذا یکون علی الله فی کونه لله تعالی فی شؤون عباده قسم ثانی حال وشان ایله اولان
تسخیردر مثلا رعایانك مصالحنده قائم اولان ملکی رعایانك تسخیری کبی که ملك

ملك من بوری انلردن دفع ضرر اعداء وحفظ نفس وحمایة عرض ومال ومخالفین
ایله قتالدر بالجمله اوزرلرینه حفیظ وناظر اولمقدر مسخر ایدرلر بونلرك کلسی
حالدر رعایا ایله ملکی تسخیر درکرچه فی الحقیقه تسخیر بالمرتبه در دلو زیرا ملکه حاکم
مرتبه من بوره دردیمیش ملکوردنی بعضلر شان من بوره ده اولانلری سعی نفسی ایچون ملاحظه
ایدر اما بعض عارفت بالامر اولوب قدر حقوق رعیتی وسر خلافت حقیقتی ایله منهم
ایدرتاکه حقك عملنده لجیری اولور علمانك مقتضای شریعت وحقیقت ایله
حکملری مقابله سنده ما جور اولدقلری کبی که ایکی سندن دخی اجری علی الله اولور
زیرا حق عین شئون عباد اولمغله حکم رعایا ده اولور اگرچه عین شئون
ملوك اولمغله حکم ملك ده ایسه ده قوله فالعالم کله مسخر بالحکم من لا یمکن ان
یطلق علیه انه مسخر قال الله تعالی کل یوم هو فی شان پس عالم جمیعا حال ایله
مسخر فاعلدر بر شیء که انکا مسخر اطلاقی شرعا ممکن اولمیه نته که حق تعالی هر ان
بر حال و بر شان اوزرینه منتقل اولور دیمك دربس احوال ایله منفعل ومتاثر اولمق
کورنور اگرچه حق تعالی وتقدس من حیث الذات تحت تسخیر وتاثیرده داخل اولماز
لکن من حیث الصفات اولور زیرا اسماء حق من حیث الالوهیة تاثیره دلالة امر
بلکه تاثیرده دلالة ایدر اما هو یتی واطلاقی اعتباری ایله شئون عبادن یعنی
مضمون اولجاق حال ایله متاثر ومسخر اولمق اولور اشیا یه شئونات الهیه واعیان
ثابته اطلاقی بو قبیلدندر قوله فکان عدم قوة ارداع هرون بالفعل ان ینفذ فی
اصحاب العجل بالتسلیط علی العجل کما سلط موسی علیه حکمة من الله ظاهرة فی الوجود
لیعبد فی کل صورة وان ذهبت تلك الصورة بعد ذلك فما ذهبت الا بعد ما تلبست
عند عابدها بالالوهیة وهذا ما بقی نوع من الانواع الا وعبد اما عبادة تاله
واما عبادة تسخیر بعده هارونك ارداعنده یعنی اصحاب عجله تسلطنده منع

عبادة

عبادة تسخیر

عبادة عجل ایدوب وافناء صورة اتمه سنده عدم قوة اولور بالجمله موسی نك
تسلطنده کی کبی شدة اردا عی اولمادوغی جنابحقدن عالم کوننده بر حکمة ظاهره
درکه هر صورة جزئیه سنڭ بو بجیده وحصهٔ معبودیتدن حکمی اخذ ایدراکرچه
صورة منبوره نك تعینلری باقیه دکل ایسه ده هله عابد نظرنده لباس الوهیتی
ملتبس اولور بو اجلدندر که صور نوعیه دن معبود اولمادق بر صورة یوقدرکی
عبادة تاله ایله شمس وقمر وسایر کواکب کبی هر برسی حکم طبیعة ایله وتکرادوارله
وقت معیننده حکم دربو بجیده متعین اولور وتقاضاسی عالم طبیعة اثرین ظهوره
کتوردوکی عبادة تسخیر ایله که اصحاب منصب ومال اجلیچون عبادة کبی **قوله** فلابد
من ذلك لمن غفل وما عبد شیء من العلم الا بعد التلبس بالرفعة عند العابد والظهور
بالدرجه ولذلك یسمی الحق لنا برفیع الدرجات ولم یقع رفیع الدرجة فکثر الدرجات
فی عین واحدة فانه قضی الا بعبدالا ایاه فی درجات مختلفة کثیرة اعطت کل
درجة مجلی الهیا عبد فیها واعظم مجلی عبد فیه واعلاه الهوی کما قال افرایت من
اتخذ الهه هواه فهو اعظم معبود فانه لا یعبد شیء الا به ولا یعبد هو الا بذاته
یشیخ تمام کلامنده اهتماما مالابد من ذلك دیدی زیرا حکم تسخیر وتسخر وتاثیر
جمیع مراتب کونیه ده معتبر وجاریدر اسباب کسببات محتاج ومحتاج الیه میاننده
اولان ارتباط وارباب حرف وصنایعده تمدد واجتماع که سبب بقاء عالم وادمدر
عاقلك بونی رعایتنه موقوفدر وعالمده بر شیء معبود اولمادی الا عند العابد
رفعتجاهله تلبسدن صکره اولدی وبو مرتبه درجه ایله ظهوردن صکره بولدی
بو اجلدندر که حق تعالی نفسنی بزم ایچون رفیع الدرجات ایله تسمیه قیلدی وعبادة
منبوره افرادله رفیع الدرجه واقع اولمادی تا که عین واحده ده درجات کثیره
ظاهر اولدی زیرا کندودن غیریه عبادة اتمه دیو حکم اتمکدر درجات کثیرهده

ومعانی مختلفه ده بنم ظاهر اولان عین واحد وهمه وذاتی منفرد وهمه عبادة ایدلدیکنده
پس بو درجه بر تجلای الهی عطا ایدیکه اول تجلاده ذاتنه عبادة اولندیغی اما بو جمله
مجالیدن تجلا هواده که قرآنده بیوردی افرأیت من اتخذ الهه هواه پس اعظم معبود
هوا اولدیغی زیرا هر شیئه عبادة انک سببی ایله اولور کندوسی خود معبود بالذات
پس معبود بیدر ذو الوجهین اولیجاق جمله دن اکمل واعلی اولور قوله وفیها اقول
شعر وحق الهوی ان الهوی سبب الهوی ولولا الهوی فی القلب ما عبد الهوی معنای
بیت حق محبة اصلیة ازلیه که حدیث قدسیده فاحببت ان اعرف ضمننده مذکور
اولمشدر و جمیع هوالره مصدر وجمهور محبتلره سردفتر اولمقدر مظاهر عشاقده
جلوه کر اولان نور عشق ومحبة اولا فتابک شعله سندن و اول شمعک لمعه سندن
در قلوب عاشقین جمال حق وکمال مطلقه اولهوانک سلسله سندن مجذوب اولوب
جذبنک کشش مضطربدر بو خمخانه نک درد کشلری اول باده نک نشئه سندن
سرمست و اول مجلسک جرعه سندن بادپرستار اولمشدر المنشئ الحقیقی محبت اولمسه عالمده
هر کز عالم اولمزدی مخمر اولمسه عشقیله آدم آدم اولمزدی بز اول خمرک صفا نشئه
سندن مست و بد ناموز ملک کیفیته عارف اولیدیکم اولمزدی محبتدر فراقه
کوستردن شیرین نی و تلخی محبت اولمیدی دیوه ادم محرم اولمزدی شیخ قدس سره
فتوحات مکیه سنده ایدر بعض مکاشفاتمده هوا می کوردم الوهیتی ایله وعرش استعلا
قاعد و قاهر جمیع عبده هوا حافین وامرنه منتظرین ومترصدین اولمش صورکوننده
ده انی اعظم معبود کوردم دیو حکایت ایدر قوله الا تری علم الله فی الاشیاء
ما اکمله کیف اتم فی حق من عبد هواه واتخذها فقال واضله الله علی علم والضلالة
الحیرة یعنی حق تعالی نک اشیاده کمال علمنی کوردمسن که شول هواسنه عابد اولوب
اله اتخاذ ایدنله حقنده بخه کلام تام سویلامشدر حق تعالی علی وار دیکی

حالتده

حالتده ضلالته القا ايدى ديو حكايت ايتمشدى ضلالته ايسه حيرتدر وعابد
هوا حيرته القا اولنمق بودركه معبود ايدندوكى شيئه نظر ايدر كوردكه كندى كبى
بر ممكن عاجزدر لكن علم من بودر حاصل ايكن هركس عبوديتدن معرض وزائل اولامق
بلكه مضطر ومائل اولور واقعا حالى بودر عين حيرتدر پس سلطان هوانك انسانه
استيلاسى بوندن ظاهر وهويدا اولور **قوله** وذلك التمم انها لما رأى ان العابد
ما عبد الا هواه بانقياده لطاعته فيما يأمره به من عبادة من عبد من الاشخاص
حتى ان عبادته لله كانت عن هوى ايضا لانه لو لم يقع له فى ذلك الجناب المقدس
هوى وهو الارادة بمحبة ما عبد الله ولا اثره على غيره وكذلك كل من عبد صورة
ما من صورة العالم واتخذها الها ما اتخذها الها الا بالهوى فالعابد لا يزال
تحت سلطان هواه ثم رأى المعبودات تتنوع فى العابدين فكل عابد امرا ما انكفر من
بعيد سواه والذى عنده ادنى تنبه بحار لاتحاد الهوى بل لاحدية الهوى فانه على
واحد فى كل عابد فاضله الله اى حيره على علم بان كل عابد الا هواه وما استعبده
الا هواه صادف هواه المشروع او لم يصادق اما بيان متمم وقتا كه عابد هوانى حق
تعالى كورديكه عبادتى هوسنه مخصوص وهوا سنك امرينه مطيع ومنقاد بر وجه ايله
كه هواى عبادتنى كه توجيه ايدرسه اكا متوجه وغيرندن معرض اولور حتى حقه
عبادتى دخى هواسنه تبعيد ايله واكا موافقت ايله ايدر زيرا اكر عابدك جناب
مقدسنه هواسى وارادت نفسانيه سى اولمسه كه محبة ايچون اولان ارادتدر
كه درجات جزا جنته وحور ونجاة نار دوزخ منفور كبى هركز حقه ارادتله عباد
ايتمز الا هواى ملايم ايله ايدر پس عابد لا يزال تحت حكومت هواده محكوم وعلة
هوادن معلوم مذموم مدر بعده حق تعالى معبوداتك كونيه يى مقتضيات عابدينده
متنوع كوردى پس هر عابد تقاضاى استعداده كوره معبود مادن بر معبوده

عبادتنی مختص قلسه غیری یه عبادة ایدنلی کفار وانکارنده اصرار ایدر پس بو مقوله
عابدك عبادتی عن علم دکل بلکه جهل وحجاب ایله در اما شول عابد که ادنی تنبهی
وعلم فی الجمله سی اوله اولد مقوله عابد متحیر ومضطرب اولور زیرا علمی سببی ایله
هواده اتحاد کوردبلکه احدیت بولور زیرا هر عابد ده تجلا ایدن هوا عین واحد
وشاذ منفرد در پس فاضل الله علی علم ایله کلام اتمام اولنور که حیرک الله معنا سنه
در بو وجهله که هم عابد وعابد در عبد ایدن هوا سنک غیری دکلدر کرك اول
هوا مصادف شرع اولسون کرك اولماسون مصادفا ولمایان منهیات شرع کبی
اولان مشروعات کبی نکاحده مرتبهٔ رابعه وادنجه وتسری واستمتاع جواریده
الی غیر النهایه پس عابد اوچ قسم اولوب عابد جاهل غیر منقاد شرع وعبدهٔ اصنام
کبی وعابد محجوب منقاد شرع که نه هوا تجلا اولدوغنی بیلور نه معبودین وعبادتنه
سببیتی بیلور پس مقام حیرته دخی وارمز مستریح اولور وربقهٔ تقلیده قالور
ثالثی عابد متحیردر که حقنده فاضله الله نازلدر مرتبهٔ معرفتده قدمی یوقدر اما
ادنی عارفین عد اولنور بعده صدد کلامده واقع اولان کمالك جوابی فاضله الله قولی
بعد مسافة اولمغین دخول قایبا قدام اولنندی قوله والعارف المکمل من رای
کل معبود مجلی للحق یعبد فیه ولذلك سموه کلهم الها مع اسمه الخاص بحجر او شجر او حیوان
او انسان او کوکب او ملك هذا اسما لشخصیة فیه مرتبه معبوده الخاص وهی علی
الحقیقه مجلی للحق لبصر هذا العابد الخاص المعتکف علی هذا المعبود الی هذا المجلی المخصوص
ولهذا قال من عرف المقالة بجهالة ما نعبدهم الا لیقربونا الی الله زلفی مع تسمیتهم ایاهم
الهة وعارف مکمل اولدر که مجلا الهی هوا یه مخصوص قلمیه وفرقهٔ ثالثه سابقه کبی
که تخصیص معبود اتمیه بلکه هر معبود تجلای حق بیله بو اجلدندر که عارفلر
معبود مخصوصا تیموب هر معبودا سم اله اطلاقا تدیلر مع هذا هر برنك شخصه

وتعینه اسم خاص وار ایکن مثلا شجر کبی وحجر کبی وحیوان وانسان وملك وکوکب
کبی پس مذکورات اولان اسامی مسمیات مذکوره ده شخصیتی حیثیتیله اسم الله اولور
وشخصیتی اعتبار ایله شجر وحجر وانسان اولور فهم اولونا العابد له لفظنده ضمیر
که عابد مذکورك معبودندن عابددر معنی دیمکدرکه الوهیة بر مرتبه درکه هر عابدی
بر حیثیتیله الهیت قایلدر اول مرتبه آنك معبود مطلقنك مرتبه سیدر ولاجل بو که
اول مرتبه مجلای حقدن بر مجلادرکه عابد من بورك نظرنه مقابلدر تا که عابد
مخصوص مجلای مخصوصه معبود مشار الیه مشاهده ایده بعضا اسما وصفات
خاصه ایله دیو مذاق توحیدك وارسه ذوقا ایله دکلا یسه امر عارف
ومحقق بالحقه تسلیم ایده بعده بو اجلدندرکه یعنی معبود خاص فی الحقیقه
مجلای حق اولدوغیچوندرکه عارف بالاستعداد والفطره که هنوز حقیقت امره
بالفعل واقف اولمیه جاهل مقاله سن تلفظ ایدر وجهلدن ناشی سوز سویلر
زیرا مؤدای کلامنا ورداك ایتمز که ما نعبدهم الا لیقربونا دیمك بو مجالی کثیره
معبودات مجازیه درکه وسایط قرب معبود بالحق والحقیقه دیمکدر پس بونلر
مقاله لرندن تعینات کونیه نك مظهریتی اعتبار ایتمش اولورلر مع هذا
مظاهرمز بودیر ایله اطلاق ایتدکلری مصح بها درننکه بیوردی قوله مع تسمیتهم
ایاهم الهة حتى قالوا اجعل الالهة الها واحدا ان هذا لشىء عجیب فما انکروه بل تعجبوا من
ذلك فانهم وقفوا مع کثرة الصور ونسبة الالوهیة لها لفظ الها ده لام الی مرمی سنه
دریعنی بونك بری ایله که طائفه مزبوره بو مجالی الهه تسمیه ایتمشلردر تعجب
ایدوب الهه متعدده اله واحد قلمق نجه اولور دیدیلر پس منکر اله اولمادیلر
بالحق وحدتنه انکار ایتدیلر زیرا بحسب الصورة مجالی متکثره سببی ایله واقفلر ایدیلر
که انلره نسبت الوهیت قیلورلر ایدی پس همانوسا تا بابیه دن رجوع وابا

اتمك كلدى قوله فجاء الرسول ودعاهم الى اله واحد يعرف ولا يشهد يس رسول
الهى كلوب بونلرى اله واحده دعوة اتديكه اله من بونى تترك قاتنده معروف
غير مشهود ايدى يعنى وحدة حقيقيه سى ايله معلوم اما بصرلرى ايله مبصر ومشهود
دكل ايدى قوله بشهادتهم انهم اثبتوه عندهم واعتقدوه فى قولهم ما نعبدهم الا ليقربونا
الى الله زلفى لعلمهم بان تلك الصورة حجارة ولذلك قامت الحجة عليهم بقوله قل سموهم
فما يسمونهم الا بما يعلمون ان تلك الاسماء لهم حقيقة يعنى انلر قاتنده اله معلوم غير
مشهود بو شهادة ايله ثابتدركه انلر اله مطلق اثبات اتديلر ومعتقد ايدنديلر
واصنام مشهوده لرده اكا مقربات قيلدى يس انلرك ايچون بر اله معلوم ثابت اولدى
غايتى بصرلرى ايله مشهود اولدى زيرا او مشهود اولان حقيقتده حجر وشجر ايدوكن
بلورلر ايدى اولاجلدندركه الزام ايچون اصنام من بوده يه تسميه ايله امر اولندى قلرندن
كرو اسماء كونيه ايله تسميه اتديلر قوله واما العارفون بالامر على ما هو عليه يعنى
شول عارفلر كه ملكلرى اشيانك حقيقتى اوزره واقفلر و وحدة حقى مجالى متعدده
ضمننده مشاهده ومكاشفلردر قوله فيظهرون بصورة الانكار لما عبد من الصور
يس انلر صور معبودات متعينه يه انكار صورتنده كورنورلر يعنى صور معينه يه معبود
اطلاقاتمن مجالى حقدر ديرلر قوله لان مرتبتهم فى العلم يعطيهم ان يكونوا بحكم الوقت لحكم
رسول الله الذى امنوا به عليهم الذى به سموا مؤمنين زيرا عارفلرك علم لدنيده مرتبه
سى بونى اعطا ايدركه بونلر رسول وقتك وانبيا عهدك حكمن امامة ايدرلر و بونلرك
اوزرينه حاكم اولان انبيايه وجوب متابعة اصنامه انكار ومخالفة اقتضا ايدر
زيرا بونلر انكار من بورايله مؤمن تسميه اولنورلر قوله فهم عباد الوقت يس بونلر
وقتك عابدلريدر زيرا تقوى ظهوره بحكم الوقت دد يس هر شينه حاكم باطن ايدوكى
مراد امر ورا اتدى بو تقديرجه متقى باطن وقته عبادة اتمك عين حقه عبادتدر

قوله

قوله مع علمهم بانهم ما عبدوا من تلك الصورة اعيانها وانما عبدوا الله فيها بحكم
سلطان التجلي الذى عرفوه منهم وجهله المنكر الذى لا علم له بما تجلى يعنى بونك برى ايله كه
عابدين عارفين عبادتلرن صورك اعيانننه وشخاصننه ايتميوب بلكه سبب حكم سلطان
تجلى ايله صورده ظاهر اولان الله عبادة ايدوب نفس صور اعيانننه ايتمدكلرينى عالملردر
ومنكر تجلى اولنلر بو معنايه جاهللردر قوله واستر العارف المكمل من نبى ورسول ووارث
عنهم فامرهم بالانتزاح عن تلك الصور لما انتزح عنها رسول الله لوقت اتباعا للرسول
طمعا فى محبة الله اياهم بقوله قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونى يحببكم الله وعارف مكمل
ونبى من نبى يا رسول ويا وارث تجلاى من بورى محجوبلردن ستر ايتدى وصوردن اجتناب
ايله امر ايتدى زيرا رسول وقت كندوسى اجتناب ايتدى پس رسوله اتباعا اجتناب
لازم اولدى ومحجوبيجقا ولمق طمعندن اتورى اتباع رسول دخى لازم كلدى زيرا
محبوبية قرانده اتباع عله مشروط اولدى قوله فدعا الى اله يصمد اليه ويعلم من
حيث الجملة ولا يشهد يعنى رسول بونلارى بر اله دعوة ايتديكه بونلر محتاج اليه اولا
وهركز بونلره محتاج اولميه فاجمالا خالق ما سوى ايدوكى معلوم اوله اما كيفيتى
كنتزاتى اولميه نته كه بيوردر قوله ولا يدركه الابصار بل هو يدرك الابصار للطفه
وسريانه فى اعيان الاشياء فلا يدركه الابصار كما انها لا تدرك ارواحها المدبره
اشباحها وصورها الظاهرة فهو اللطيف الخبير يعنى ابصار حسيه حقى ادراك
ايده من بلكه اولا بصارى ادراك ايدر كمال لطفندن وجميع اعيانه سريانندن اتورى
مثالى اشباحده وصور ظاهره ده مدبر اولان ارواح لطيفه فى حس بصرى ادراك
اتمدوكى كبيدر واقعا ذات حق تعالى دخى مدبر بدن جميع عالم كبيدر فى جميع حواسك
ادراكندن منزه وعاليدر پس بو تنزه وسريان ايله لطيف وخبيردر قوله والخبر
ذوق والذوق تجلى والتجلى فى الصور فلا بد منها ولا بد منه فلا بد ان يعبده من راه

بهواه اک فهمت وعلی الله قصد السبیل یعنی خبر ذوق وشهود ایله حاصل اولور
وذوق تجلی ایله بولنور پس تجلی ظهور بخش اتدیکه صور مظاهردن نمایش بولاوجوددن
لابد اولدیکه حق انده ظاهر اولا وحقک دخی لابد اولدیکه صورده تجلی پس بو صورده
بر ناظر وبو جمال بر عاشق حاضر کرک که انی چشم هواسی بعینه کوره وعاشق دیدار اولا
قطعه المحرره فهم اتدکسه سویلدوکم بوللری ای یار • وار قصد سفر ایلکه هب انده
هدادده ابنا سبیلک بر بکودر بوللری آخر • سر منزل کل کعبه مقصود حدادده فص
حکمة علویة فی کلمة موسویة حضرة موسی ده حکمة علویه تخصیصنک وجهی
اولا قراندر لا تخفانک انت الاعلی وثانیا حدیث لا تفضلونی علی موسی در قوله حکمة
قتل الابناء من اجل موسی لیعود الیه یعنی فرعونک واعوان فرعونک اطفال بنی اسرائیلی
موسی اولمق احتمالی ایله قتللری موسی یه عود ایچوندر یعنی مدد اجتماع ارواحله روح موسی یه
قوة وکلیه کتوردمک ایچوندر زیرا انبیانک وسایر کملک ارواح ارواح کلیه در سایر نفوس
جزئیه عوام کبی دکلدر بونلرنک مقدم خلق اولنمشدر وکلیتلری ایله ارواح امتلرینی
تحت شمول تصرفلرنه داخل قیلوردلر فقیر بو حکمتک توجیهنده ایدوب کان نبونلری
موسی اولمق اعتقادی ایله قتل اتدوکنده بونلر مسمی بموسی اولدیلر واسم سماده تاثیری
بلیغ ایدوب روح موسی یه مدد کلیه حاصل اولدی نیاز که مطلق اطفال قیدندن
بو معنی حاصل اولا زیرا ارواح الاطفال المکلفین کبی دکلدر طیبین وطاهرین در پس حکمتک
اوده قوللر جوحنه مماثل اولماز وکسه اعتراضه یول بولمز که دیمشلردر قتال کثیرده
وطوفان عظیمه ده ووباء شدیدده حکمة ارواح مقبوضه دن مدد واجتماع ایله
بر روح کلی ونفس قویه خلق اولنمقدر ارواح انبیا واولیا وعلماء اقویا کبی زیرا کلام
حکیم حکمة شیخه بکنه من وجهی یوقدر نیض نیا ضره عجز وقصور ایهام ایدر وهرکز
لطفی وروحانیتی یوقدر بلکه بینهماده مباینة واردر قوله بالامداد حیوة کل

حکمه علویه

قوله حکمه

من

من قتل لاجله لانه قتل على انه موسى عليه السلام وما ثمه جهل فلا بد ان يعود حيوة
على موسى اعنى حيوة المقتول من اجله يعنى هر موسى ايجون مقتولا ولان طفلك حيوتى
عنايت وامداد حبى ايله موسى يه عود ايتمك ايجون زيرا هر طفل موسى اولمق حكمى اوزرينه
قتل اولندى حال بوكه فاعل حقيقى حق اولمق اعتباريله قتل من بورده جهل يوقدر
ارواح اطفال عين موسى اولمغه ايجون ايدوكى حقك معلومى ايدى اول جهل وكمال صورة
صورة فرعونه مضاف ايدى پس هر مقتولك حيوتى مقتضاى علم قديم اوزره موسى يه عود
ايتمك لازمدر وهى حيوة طاهرة على الفطرة لم يدنسها الاغراض النفسانيه بل هى على
فطرة بلى وحال بوكه حيوتى اطفال من بوره حيوة طاهردر كه فطرة اصليه اسلاميه
اوزرينه ظاهردر اغراض نفسانيه وتخلف ملوث اولمشلردر بلكه فطرة بونلرك
اوزرينه دركه الست بربكم ماجرا سيدر قوله فكان مجموع من قتل على انه هو فكل ما كان
مهيئا لذلك المقتول مما كان استعداد روحه له كان فى موسى عليه السلام وهذا اختصاص
الهى لم يكن لاحد قبله پس حضرة اول جانب فرعونك اسم موسى ايله مسمى اولوب وموسى
بودر ديو قتل اولنان اطفالك ارواحنك هيئة مجموعه سى وطبيعة كليه سى اولدى
اجتماع قطرات ايله نهر وغدير واتفاق كوكب ايله قوة شمس منير حاصل اولدوغى كبى
وارواح من بوردن هر برينك استعدادنده احضار اولنان مواهب فضايل موسى ده
مجتمع اولدى بو خود بر اختصاص الهيدر كه موسى دن اول بر نبى يه حاصل اولمشدر
قوله فان حكم موسى عليه السلام كثيرة وانا ان شاء الله اسرد منها فى هذا الباب
فما ولد موسى الا وهو مجموع ارواح كثيرة جمع قوى فعاله ان الصغير يفعل فى الكبير
وموسى نك حكمتلرى چوقدر اظهار ارادت امر الهى وروداتدكجه بن سكا اول حكمتدن
سرود كوكدرم ان شاء الله تعالى وما لا مذكورا ولا حكمة صورة محمديه دن بالمشافهه
اورد واصل اولاندر بعده موسى عليه السلام ولادتنه من بورا ولاد كثيره مقبوضه

نك جميعا قوای فعالەسی ایلە بیلە طوغدی وحکمة الهیە دندرکە صغیر کبیردە فاعل
اولور وتاثیرات عجیبە ایدر شیخ ناتوانی خدمتندە جوان ایدر افضل بشردن حکمة
من بورەدن چوق خبر روایت اولنور سلاطین عظامدن مرحوم سلطان سلیمان اثناء شکارندە
بر دوستایینك خانەسنە نزول لازم کلیجك مغربلرك برسنە ذنها دقونا غموزدە
بندن بویك کسنە اولمیە دیمش معنای کلامك تعقل ایدە مەمشلر اخر صاحب خانە
نك صغیری اولدقدە پادشاه غضب ایدوب معنای امر ظاهر اولمش قولە الاثری
الطفل یفعل فی الکبیر بالخاصیة فینزل الکبیر من ریاسته الیه فیلاعبه کوردن
مسین کە طفل صغیر بالخاصیة شیخ کبیردە یخە فاعل مؤثر اولور حتی شیخ
کبیری مرتبەء ریاستدن کندو مرتبەسنە تنزیل ایدر حتی کبیر انوکلە ملاعبە ایدر
وشرعا ملاعبە بو مقامدە جواز احکام طبیعەدر رخصة وتوسعة ایچوندر قولە
ویزقزق له ویظهر له بعقله فهو تحت تسخیره وهو لا یشعر ثم یشغله بتربیة
وحمایته وتفقد مصالحه وتأنیسه حتی لا یضیق صدره دخی اول طفلك
لسانی ایلە تکلم ایدر لسان اطفال ایسە مشهوردر دخی کبیر صغیرك مبلغ
عقلی مرتبەسنە دخی ایدوب اول مقامدن کودنور پس کبیر طفلك تحت تسخیرندە
ایکن مسخر لکنه یلکه مسخرە لغنه شعوری اولمز بعدە طفل من بور کبیری کندو
تربیتنه وحمایتنه وتفقد مصالحنه وکندو برمأنوس اتمکه بروجه ایلە
مشغول ایدرکە مشغولیتی بیلە بلمز زیرا حظ نفسنه وطبیعتنه ملایم اولمغین
ضیق صدر ایجاب اتمز ادراکه ملایم اولدوغیچون قولە وهذا کله من فعل
الصغیر حدیث عهد بربه لانه حدیث التکوین والکبیر ابعد فمن کان الله
اقرب سخر من کان من الله ابعد لخواص الملك المقرب منه یسخرون الابعدین
وبو مذکور اولان تصرفات جملەسی فعل صغیردرکە کبیردە اثر اتمشدر

مقامنك

مقامنك قوتی حسبی ایله زیرا صغیر مفارقة ربه حدیث العهد وحدیث
التكوین در كبیرا یسه خلافنه ملا بسدركه وجودا بعد در پس اقربا الی الربه
استناد ایله ابعد منازلی تسخیر ایدر مثلا خواص ملائكه مقربین ملائكه
ابعدین ده فاعل مسخردر اصحاب اشراقاتلره انوار قاهره اطلاق ایدر وانوار
ضعیفه تحت قاهره مضمحل اولور دیرلر مراد واحد در قوله كان رسول الله
صلی الله علیه وسلم یبرز نفسه للمطر اذا نزل ویكشف رأسه له حتی یصیب منه
ویقول انه حدیث عهد بربه فانظر الی هذه المعرفة ما اجلها وما اعلاها
واوضحها فقد سخر له المطر افضل البشر لقربه من ربه واثر معتبردركه افضل
بشر حین نزولمطرده صو ثوب مباركی باشلرن قطرات مطره مقابل طوترلر ایدی
تا كه ماء مطر اصابت ایدنلر ولاوسبیلدن استكشاف اولندقده ربندن مفارقه
ده قریب العهد در دیرلر ایدی یعنی عالم طبیعتك بسایطی مرتبه سنده واطلاقنده
اولان حالة كاننه ذات مطلقه قریبدر بعده كائنات وجوده ابخره متصاعده
دن صورة مطریه ایله متكون ومتخصص اولمق واول مقاملن تبعید در پس نظر ایله
شوبنی مدققلن معرفت جزئیه سنا وضح واعلا مرتبه لی مشاهده ایدر بعده
قرب ربا ایله افضل بشر بجه مسخر اولدی نظر قیل كور قوله فكان مثل الرسول الذی
ینزل الیه بالوحی فدعا بالحال بذاته فبرز الیه لیصیب منه ما اتاه به من ربه
من المعانی والاسرار فلولا ما حصلت له منه الفائدة الالهیة بما اصاب منه ما
برز بنفسه الیه پس مطر من بور ربندن رسوله نزولنده همان ملك رسولك
رسوله وحی ایله نزولی كبی اولدی كه لسان حال ایله رسول ذات حقه دعوت
ایدر رسول وحی اكا بروز وظهور ایدر كه ربندن ابراز اتدوكی اسرار معانیدن
مصیب اوله پس اكرچه حاصل اولان فائدهٔ الهیه اولا اصابت ایدن ماء

مظهریبی ایله اولمسه رسوللکا بذاتہ ظاهر بی اولوردی قوله فهذه رسالة
ماء جعل الله منه كل شیء حی فافهم پس مشار الیه اولان صورة مظهر کمال فضل بشر
دعوة ایدرور حتی بندن کتوردوکی فیض وعطاسی رسولنه اعطا قیلوردی ول فی الحقیقه
حق تعالی نک جمیع اشیایی حیاتمکه سبب قلدوغی مانک رسالتدر و فهم اولونه که
مانک فی الحقیقه رسالة ایدن حقیقة ملکوتیه سیدر که صورة ضمننده مندرجدر
قوله واما حکمة القائه فی التابوت ورمیه فی الیم فی التابوت ناسوته فالیم ما حصل له
من العلم بواسطة هذا الجسم مما اعطته القوة النظریة الفکریة والقوی الحسیة
والخیالیة التی لا تکون شیء منها ولا من امثالها لهذه النفس الانسانیة الا
بوجود هذا الجسم معلوم ملدکه بیان حکمة قیلنا بوراده انها بولدیکه حضرة
موسی نک اول تابوته القا بعده یمه رمیک حکمتی تابوتک صورة ناسوته اشارتیدر
یم ایسه وساطة صورة جسم ایله حاصل اولان علوم وحکم ومعانی غیبیه وملهمدرکه
کاه قوة نظریه فکریه تحریک ریاح موج انکیز افکار له کشف حقایق تنزیهیه
قیلور وکاه تلاطم امواج قوای حس وخیال ایله عالم شهادته متعلق اولان لطائف
امثال تشبیهیه دن خبر ویرر و بوجمله دن دریای بیکرانک ایجندن نقش انسانیه
یه کمال معنوی حاصل اولمز الا وسیله سفینه جسم عنصری ایله تابوتدر وصورة
ناسوتدر که اولدخی یم علمده وماء الحیوة معرفة ایله حساس متحرک بالاراده
اولور قوله فما حصلت النفس فی هذا الجسم وامرت بالتصرف فیه وتدبیره جعل
الله تعالی هذه القوی الالات یتوصل بها الی ما اراده منها فی تدبیر هذا التابوت
الذی فیه سکینة الرب وقتاکه نفس انسانی تابوت جسمده حاصل وسفینه
وحدتا عتدالیه ایله ملاح وجود انسانی سلامة ساحل اولدی ایسه که
سفینه جسمده تدبیر وتصرفنه امر اتدی تاکه قوای باعثه حزبوره بادبان

خيالات ايله موصله الى المرادات قيلدى مصنفك الذى سكينه من ربكم ايتنه
اشارتدر قوله فرمى به فى اليم ليحصل بهذه القوى على فنون العلم فاعلمه بذلك
انه وان كان الروح المدبر له هو الملك فانه لا يدبره الا به فاصحبه هذه القوى
الكائنة فى هذه الناسوت الذى عبر عنه بالتابوت فى باب الاشارات والحكم
پس موسى نك تابوت جسميه القانك سببا شادى ايله حق سبحانه وتعالى موسى يه
اعلام ايتديكه جسمك روح مدبرى ملك ايسه ده لكن قبل التعلق جسمده فاعل
مستحما ولاحق ما دامسكه جسمده انطباع ايله اسباب والات وقواى حاصله
اتميه اولاجلدندركه ناسوت يدنده كاين اولان قواى نفسه مصاحب قيلدى
ايسه ناسوتكه اندن باب اشارات الهيه وحكم ربانيه ده ناسوتله تعبير
اولندى پس فى نفس الامر مستقل تابوت كبى قابل حس وحركة دكلدر نته كه
نفس مستقل دخى تابوته مقارن اولوب يم علم وقوى وجوارحه مستغرق وممزوج
اولماسه اكتساب شوايد حقايق ايدوب وعلو اطلاق وسمو غيبدن قيد تنزيل
وحوشه ابديتيله من قوله كذلك تدبير الحق العالم فانه ما دبره الا به وبصورته
فما دبره الا به كتوقف الولد على ايجاد الوالد والمسببات على اسبابها والمشروطات
على شروطها والمعلومات على علمها والمدلولات على دلائلها والمحققات على حقايقها
وكل ذلك من العالم وهو تدبير الحق فيه فما دبره الا به واما قولنا او بصورته اعنى
صورة فاعنى به الاسماء الحسنى والصفات العلى التى يسمى الحق بها واتصف بها .
يعنى سابقا مذكورا وندن كيدر حقك عالمى تدبيرى يعنى عالم نفس عالم ايله يا صورت
عالم ايله تدبيرا تمشدر صورتدن مراد اعياندن قابله دركه قبول فيض صورة ايدر
لر وعالمى نفس عالم ايله تدبيرا تدوكى مثلا ولدك ايجاد والده توقفى كبى وق مسببات
اسبابه توقفى كبى مثلا صورة سريرك نجاره وماده خشبه ونجارك صورة

تخیل صورة اتمه سنه وغایته وغرضنی تصورا تمه سنه توقفی کبی بو جمله ایله
رفع موانع وجمع شرائط دخی موقوف علیهدر ومعلولک علته توقفی نهارک
طلوع شمسه توقفی در محققات فتح قافله صیغهٔ مفعولدر مراد حقایق
شخصیه دکه حقایق نوعیه سنه متوقفدر و بونلرک جمیعسی عالمدن جزءدر
وتوقف مذکوردن حقک عالمه تدبیرا تمه سیدر وهو تدبیر الحق جمله سنده
ضمیر هو توقفه عائددر پس حق تعالی تدبیری عالمی نفس عالم ایله ایتدی اما حق تعالی
عالم صورة عالم ایله تدبیر اتدوکی شیخ قدس سره ایدر مرادم صورتدن اسماء حسنی
در وصفات علیادر ایله اسماء حسنی که حق تعالی ذاتی انوکله اتسام ایدر وایله صفات
علی که حق تعالی انوکله اتصاف قیلور قوله فما وصل الینا اسم یسمی به الا وجدنا معنی
ذلک الاسم وروحه فی العالم فما دبر العالم ایضا الا بصورة العالم یعنی حضرة
اسمادن بزه بر اسم نازل واصل اولمامشدر کما نوک ایله حقا یقدن بر حقیقته تسمیه
اولمش ولا الا اول اسمک روحن ومعناسن بز عالم شهادتده مشاهده ایدر
بولوب طوردروز پس عالم ایله تدبیر اولند وعنی کبی صورة عالم ایله دخی تدبیر اولنور
قوله ولذلک قال فی حق ادم الذی هو البرنامج الجامع لنعوت حضرة الالهیة التی
هی الذات والصفات والافعال فقال ان الله تعالی خلق ادم علی صورته لیست صورته
سوی الحضرة الالهیة فاوجد فی هذا المختصر الشریف الذی هو الانسان الکامل
جمیع الاسماء الالهیة وحقایق ما خرج عنه فی العالم الکبیر المفصل وجعله روحا
للعالم فسخر له العلو والسفل لکمال الصورة یعنی مرات عالمده صورا سما موجود
وهویدا اولدوغیچون دکه حق تعالی حق ادمده که نمودار تامه وجود فهرست نسخهٔ
هستی وبود جامع کثرة نعوت حضرة الهیه ومجلای ذات وصفات وافعالدر
متناهیه در ان الله خلق ادم علی صورته ددی صورت خود کیرو حضرت الهیه سیدر

غیردکلدر پس مختصر شریفده که مرتبهٔ انسان کاملده جمیع حقایق کونیه یی بلکه الهیه
وسکونیه یی موجود ومندرج قیلدی دریای قطره دن وقطرهٔ دریادن منفصل متصلدر
وعکسنده که الکل فی الکل حکم عامیجه اکر پست اکر بالا اکر اسفل واکر اعلا ذیروست
قهرمان مبدعدر مقهور ومسخر واکا اغاز کارده اولان پرده نك اصولن کوزلرکه هر بری
مقامات اوج وخصیصندن کمی راست روکمی مخیر بالجمله هر بری برصورة کاملدن برکار
منتظم متر قیلردر دیرا ادم روح عالم اولدی وعالمده ادم مسود عالم اولمدی ذلك تقدیر
العزیز العلیم قوله فکما انه لیس شیء من العالم الا ویسبح بحمده کذلك لیس من العالم الا
وهو مسخر هذا الانسان لما یعطیه حقیقة صورته فقال وسخر لکم ما فی السموات وما
فی الارض جمیعا منه پس نته که جمیع مفردات عالمدن برفرد واحد یوقدر الا حق لسانن
حمد ایله تسبیح وتقدیس ایدر کذلك بونلرك جمیعی انسانه مسخر اولوردیرا حقیقت
جامعه سنك اقتضاسی واسم اعظمیتنك اعطاسی عالم ادمه مسخر اولمقدر دیرا حقی
تنزیه عین عبادتدر وعبادته عین مسخریتدر فتح خا ایله نته که معبودیته مسخریة
درکسر خا ایله پس بو اجلدندرکه الله تعالی بیوردی وسخر لکم ما فی السموت ومافی
الارض جمیعا منه ضمیر منه ماء موصوله عایددر جمیعا تاکید حکم ایچوندر قوله
فکل ما فی العالم تحت تسخیر الانسان علم ذلك من علمه وهو الانسان الکامل وجهل
ذلك من جهله وهو الحیوان پس جمیع ما فی العالم تحت تسخیر ادمده در صفاتی
تنزه ونقض کمالی نقص کمالنده ماخوذ دراکر انسان کامل ایسه دکل ایسه جهلندن
مستفاضدر یعنی انسان حیوان ایسه دیرا مرتبه در قوله فکانت صورة القاء موسی
فی التابوت فی الیم صورة هلاك فی الظاهر فی الباطن کانت نجاة له من القتل فحیی کما
یحیی النفوس بالعلم من موت الجهل کما قال ومن کان میتا فاحییناه یعنی بالجهل
فاحییناه یعنی بالعلم وجعلنا له نورا یمشی به فی الناس وهو الهدی کمن مثله فی

الظلمات وهي الضلال ليس بخارج منها اى لا يهتدى ابدا فان الامر فى نفسه لا غاية

له يوقف عندها فالهدى ان يهتدى الانسان الى الحيرة فيعلم ان الامر حيرة پس موسى

نك تابوته القاسنك صودتى وتابوتك يمه القاسنك معناسى ظاهرده صورة

هلاك باطنده معناى نجاتدركه قتلدن ناجى اولوب وسبب علم ايله محيى نفوس

موتاى جاهله اولدى نته كه حق تعالى بيوردى ومن كان ميتا يعنى جهلله ميت ايكن

سنزى حيوة علم ايله احيا ائتدوكمزدخى علم ايچون نور هدى برقدقيمكه اكا ابتاع له

هدايت اولورلر وضلالدن نجاة بولورلر شول ظلمات ضلالده مبتلا اولوب هركز

خروجه ونجاته قادر اولميلر كبى زيرا امر ضلال وجهالة نفسنده غايتسزدر

منتهاسوزدر برموقف قرارى يوقدركه ضلالدن برضلال جهل جهلدن خلاص بوله

جاه جهنم بعيد القوردر ديكرى بومعنادر پس هدايت فى الحقيقة انسانك حيرة محموده يه

مهتدى اولماسيدر ايله حيرتكه شهود وجوه تجليات متكثره دن حاصل اولوب

عقول واوهام متحير اولورلر وانوار حقايق بروجهله ظاهر اولوركه افهام بصاير

دركندن قاصر وعاجز قالورنته كه بومرتبه عاليه نك شاننده سرور عالم

وبهر يتى ادم رب زدنى تحيرا بيورديلر پس معلوم اولديكه منتهاى امر خيرتدر

عطار كار عالم خيرتست وعبرتست • خيرت اندر خيرت اندر خيرتست • قوله

والحيرة قلق وحركة والحركة حيوة فلا سكون فيها فلا موت ووجود فلا عدم

يعنى خيرة مقتضاى اضطرابدن مستوجب حركتدر وحركت ايسه مستلزم حس

وحيوتدر پس حيرة محموده صاحبنه هركز سكون يوقدر بو تقديرجه موت

دخى يوقدر پس حيرة محموده صاحبى موجد ايكن وصاحب بقاء سرمدى وحيات

دارى نته كه ضلال صاحبى بونك خلافنجه مبتلاى موت ابدى وفناء سرمدى

اولوب هركز نور وجود بولمز قوله وكذلك فى الماء الذى به حيوة الارض وحركتها

قوله فاهتزت وحملها قوله وربت وولادتها وقوله وانبتت من كل زوج بهيج اى
انها ما ولدت الا ما ولدت الا ما يشبهها طبيعيا مثلها وكانت الزوجية التى
هى الشفعية لها بما تولد منها وظهر عنها يعنى نشكر حيوة علمينا سه اعطا وهدايه
ايدر وبقاء ابديه مؤدى اولورماء طبيعتده دخى حال بويله دركه سبب حيوة
ارض بدن اولور وباعث حركت اولور فيقرا ايدو دين عارف موحد نظرنده صفت
واحده نك برسى لطيف وبرسى كثيف در علم اذهاننده سرايتا تدوكى كبى ماده دخى
ابداننده ساريه در نته كه حق كلامنده اهتزت ديدوكى بوكا اشارتدر وربت
ديدوكى ارضك حملنه اشارتدر يعنى زياده اولور ديمكدر وانبتت ولادتنه
دلالتدر وترى الارض هامدة فاذا انزلنا عليها الماء اهتزت وربت وانبتت
من كل زوج بهيج ايت سورهٔ حجده مذكوردر يعنى ارض توليد ايتمدى الا طبيعتده
برمثل ونظيرنى توليد ايتدى كه اكا زوج وشفع اولدى نته كه عالم طبيعتده حوادث
ضلع ايسرندن خلق اولنوب اكا زوج اولدى پس نته كه ارض نفسنده بسيط ايكن
انوك ايجون شفعيت ايله مسمى اولان زوجيت حاصل اولدى يعنى ارضدن كندودن
تولد ايدن وظاهر اولان شىء وساطتى ايله زوجيه حاصل اولدى وخارجدن برشينك
مدخلى ولمادى قوله كذلك وجود الحق كانت الكثرة له وتعدد الاسماء لانه كذا
وكذا بما ظهرت عنه من العالم الذى يطلب بنشأته حقايق الاسماء الالهية كذلك
وجود حق نفسنده واحد بسيط ايكن انوك ايجون كثرت وتعدد اسما كذا وكذا وجود
حقدن ظاهر وهويدا اولن عالم وساطتى وحقايق اشيا واسما سببى ايله اولديكه
حقايقك هر برى اقتضاء نشأسى وحكم استعدادى ايله بو مقتضا طلب ائمه سى ايله
قوله فثبت به والخالقة احديتها الكثرة وقد كان احدى العين من حيث ذاته كالجوهر
الهيولانى احدى العين من حيث ذاته كثير بالصور الظاهرة فيه التى هو حامل لها

بذاته كذلك الحق بما ظهر منه من صور التجلى فكان مجلى صور العالم مع الاحدية المعقولة

فانظر ما احسن هذا التعليم الالهى الذى خص الله بالاطلاع عليه من شاء من عباده پس

نفس عالم مخلوق عالم سببى ايله بمجموعه احديت كثرة ثابت اولدى نته كه فص اسمعيليده

ده سبقا ثمشدركه مسماى حق احدى بالذات وكل بالاسماء والصفات دردحال بوكه

خالق عالم ازلده احدى العين ايدى ذاتى حيثيتندن شول جوهر هيولانى كبى كه من

حيث ذاته احدى العين اما ذاتنك حامل اولدوغى صور ظاهره سببى ايله كثيردر

حق تعالى دخى كذلك من حيث ذاته احدى العين در اما كند واذاتندن ظاهر اولان

صور تجليات سببى ايله كه مقتضيات اسما وصفاتيدر كثيردر كه فص اسمعيليه ده

كل بالاسماء والصفات ديدوكى معنادر پس حق تعالى احديت معقوله سى مجلاى

صور عالمدر يعنى ذاتى اعيان ثابته يه مرآت اولدوغى اعتبار ديله پس اى عارف

صاحب هنر بو تعليم الهى نك حسننه نظر ايله كه حق تعالى بونك اطلاعنى خصايص

عبادندن مشيتى تعلق اتدوكنه نصيب اتمشدر لقمة كام افواه عوام اولماغه لايق

كورمامشدر فاتقوا الله ويعلمكم الله ومن يتق الله يجعل له مخرجا ويرزقه من حيث

لا يحتسب ايتى بو تعليم الهيه يه اشارتدركه ذكر اولندى واقعا احديت ارضدن

انواع منى مايله حاصل اولان كثرت صور نباتات احديت ذات باريدن تقاضى

احكام اسما وصفاتيله حاصل اولان كثرت صور علميه ومعلومات الهيه يه مناسبدر

قوله ولما وجده ال فرعون فى اليم عند الشجر سماه فرعون موسى والمو هو الماء بالقبطية

والسى هو الشجر فسماه بما وجده عنده فان التابوت وقف عند الشجر فى اليم فاراد قتله

فقالت امراته وكانت منطقة بالنطق الالهى فيما قالت لفرعون اذ كان الله تعالى خلقها

للكمال كما قال عليه السلام عنها حين شهد لها ولمريم بنت عمران بالكمال الذى هو للذكران

وقتاكه قتل ابنايه مسلط اولان طائفه فرعونيه تابوت موسى نى بحرده شجره معهوده ده

قاتنده

قاتنده مقابل قصر فرعونده واقف بولدیلر ایسه فرعون حضرت موسی تسمیه
ایتدی زیرا بو لساندن قبطیه ده ماد روسی دخی لساندن مذکورده شجره دربس ایکی
سنك قاتنده بولنماغله بو ایکی اسمی ترکیب ایدوب موسی بیاطلاق ایتدی تاکه
لفظ ما وما تنزل القابه الا موصوب السما اولدی بعده فرعون رسم معتادی اوزره
موسی نك قتلن طلب ایتدکده امراء فرعونك مظهر عون سبحانی ایدی ناطق
نطق الهام ربانی اولوب فرعونه سویلدی تحول حقده بی تعمد واختیار اولدی
زیرا الله تعالی انی اصل استعدادنده کمالا یجون خلق ایتدی نته که سلطان انبیا مریم بنت
عمران ایله بونك حقنده حسن شهادة بیوردقده ذکوانا یجون ثابتا ولاکما الله
توصیفا یدوب کملت من النساء اربع مریم بنت عمران واسیة امرأة فرعون وخدیجه
وفاطمه بیوردیلر وامرأة فرعونك بی احتیار قایل اولدوغی کلام قرانی بودرکه ذکر
اولنور **قوله** فقالت لفرعون فی حق موسی علیه السلام انه قرة عین لی ولك فبه قرت
عینها بالکمال الذی حصل لها کما قلناه وکان قرة عین لفرعون بالایمان الذی اعطاه
عند الغرق فقبضه الله تعالى طاهرا مطهرا لیس فیه شئ من الخبث لانه قبضه عند
ایمانه قبل ان یکتسب شیئا من الاثام والاسلام یجب ما قبله یعنی بس امرأة
فرعون کما سیردر انطقنا الله الذی انطق کل شئ منطوقنجه حق موسی ده فرعونه
سنك وبنم قرة العینموزدر دیدی واقعا اسیه یه قرة العین اولدوغی فاینال اولدوغی
کمال مطلوبه بونك سببی ایله نائل اولدوغیدر اما فرعونه قرة العین اولدوغی
اعطا اولنان ایمانك سببی ایله کتابده مذکور اولدوغی اوزره بس حق تعالی طاهر
ومطهر قبض ایتدی یعنی طاهر بروحه ومطهر بجسده اولدی تاکه اندن جسدندن
هرکز صوری ومعنوی برشئ قالمادی زیرا عند الایمان قبض ایتدیکه روح طاهر
اولدی وعند الغرق قبض ایتدیکی بدنی دخی مطهر ایدی باخصوص اسلام ما

قبلنی قطع ایدر یعنی خبشا نامدن دسنه قومن بو خود بعد الایماندن مباشر کسب
اولمازو مقبوض اولدی فقیر ایدودین ایمان فرعونده اقوال کثیره وارد رکه نقل
ومین میانده دائردر بو فقیر قاصر الفهمدن علماء اعلامه مخالف کلامه جرئت
صادر اولماز ذوق وشهود من سلك ذهابك مسلکیة ورودایدنلردن نوزاما افضل
منلا جامی بعض تصانیفنده دیمشدرکه شیخك بو کلامده ظواهر ادلیه ومشاهیر
کلامه مخالفتی سببی ایله تکفیر وتضلیل وثناسی لازم کلمز زیرا دلائل قرآنیه
شیخده مدعاسنه دلالة ظاهره ایله دلیلدر وطرف خصمده خلافنه دلیل قطعی
بوقدر پس شیخ مادامکه منکر دلیل قطعی اولمیه تکفیرنه سبیل اولماز زیرا ولحال
یأس متفق علیه دکل زیرا حالا درادك غرقی ایماندن یاس اولدوغی مجتمع علیه دکلدر
بو مدعا خصمك دخی مسلمیدر شیخ کامل خود ولی عارف ومرد کامل مکاشف
اولدوغی کبی اصل مالکیده مجتهد عالم بالادله در پس حال مذکورده فرعونك
ایمان یأس اولماغه ذاهب اولماسی ایله اکا نسبت کفر انصاف دکلدر جائز
دکلمیدرکه حال غرق معاینة نفس عذاب اولمیه بلکه معاینة مقدمهٔ عذاب اوله
که اطلاق مجاز مرسل اولا اما دا تینك اسمنی نفس شیئه تسمیه قیلندن اولا یا خود
ایمان یاس حال رؤیة عذاب آخرة اولا یا مشاهدهٔ ملك الموت اولا وممکندرکه نه
مختصر مغزی غرق وته نومید نجاة اوله زیرا بنی اسرائیله بحرك بر اولدوغنی کوروب که
وبرکة ایمان ایدوکن بلدی تاکه طمع نجاة ایله ایمانه مسارعة اتدی اولا جلدندر
امنت بالذی کما امنت بنوا اسرائیل دیدی پس فرعونك عدم قبول ایماننده عمده
ایمان یأس اولوب وباء مینده اتفاق ثابت اولمایحق بر دلیل قائم علی الساق قلمز
زیرا شیخ واتباعی قدس اسرارهم دلائل قرآنیه نك نصی متبع ایدوب مرتبه محتمله
اخراج اتمشلردر یا زد تلری اجوبهٔ معقوله حسبیجه هر بری مرتبه ظندن تجاوز

اتمز وظنون كثيره ايسه قطع واحدا فاده اتمز وبالجمله مسئله مجتهد فيهادر
وشيخ مجتهد در اكر مصيب ايسه فبها ونعمة صاحب اجرين اولور دكل ايسه
صاحب اجر واحد قالور ديرلر ديرلرحاشا هركز نسبتك وجهى ولهذا الله اعلم
باخصوص شيخك دخى نهاية كلامندن فصوصنده توقف فهم اولنور فتوحاتنده
خود اعتقاد عاميه موافق سويلامشدر نهاية بحسب الدليل اجتهادى ايمانه
مؤدى ولماغله متوقفا ولشدر نته كه اخر فصده تفصيل اولنور بو مقامده
صاحب الكشاف بر خبر نقل ايدوب كوردايدر منلا ابو السعود دخى مذكورى
قبول ايدر اما نفس الامرده شبهه دن خالى اولمز خبر مروى بودركه جبريل عليه
السلام فرعونى كلمهٔ شهادة تكلمنه قصدا اتدكيجه منع ايدوب حال بحر ايله
فمنى دس ايدوب نطقندن سد ايدردى بس زمخشرى اولا تصديق ايمان
قلبيدر قابلى دكلدر سد جوارح ايله منسد بولمز ديمش ثانيا منع ايمان
رضا بالكفردر رضا بالكفر ايسه كفردر ديمش ايكى سى دخى كلام معقولدر
اما صاحب الكشاف مشايخ ما وراء النهر قولنده كفرعدويه كفرنى استقباح
مقادتيا ايله كفرا ولمازد يمش كلام غير مقبولدر زيرا ايمانك حقيقتنده جهة جامعه
دركا فرعدو باعتبار مآل الايمان اصدقا خذان عدا ولنور مرحوم منلا ابو السعود
تفسيرنده نقلوز اوزره رد قبول ولزوم كفرى دفعه جواب تداركنده بيورمشكه
دس فم فرعون اصابت رحمة مخافتندن اتودى ايدى زيرا مراد فرعون رحمة دنيويه
دراخرويه دكلدر كه شان جبريله لايق اولميان كراهة لازم كله ديمش
مراد منع لزوم كفردر بيورمشلركه مراد فرعون محضا نجات عن الموتدر ايمان حقيقى
دكلدر ورحمة مذكوره كه نجات عن الموتدر مجرد تفوه كلمه ايمانه مترتبا ولمقده
استحاله يوقدر ديمش ومراد مسد بابا احتمال بعيددر بيورمش فقرا يدودين

مراد فرعونڭ مدعالری مسلم اولدوغی تقدیرجه رحمة من بورڭ نجات عن الموتڭ
مجرد کلمهٔ ایمانی تفوهنه مترتبا اولدوغی مشهوردر پس استحاله دعواسی فائدهٔ
معتدبها ویرمز وسدّ باب احتمال بعید درددو کی امر مقیدا ولماز بالجمله ایه مذ
کوره ده اولا حرص قبول ایمان ایچون تکرّر تعبیر واخرا نا من المؤمنین ایله تأکید
جدیر اذعان ایمان فرعونه دلیل نصیردر با خصوص فرعونڭ تصدیق قلبنه منکر
من التقلید دیمکده اختلاف اولان تصدیق محلنه مصیبا اولوب یا اولماسی ایله قبولنڭ
وعدم قبولنڭ دردر وخصوصا فعل جبریل تصدیق فرعونه دلیل قوی اولمازمیکه
کلمهٔ شهادة محتمل منفعة اولماسه جبریل نچون منعنه مبادرة ایدردی مثلا
مرحوم بو مقوله مقدمات واهیه یه تمسکدن صاحب الکشاف کبی خبر مذکوری
رد ایدوب زیادات باهته حمل اتسه اولحایدی اکر سؤال اولنورکه ای اخی بو
میدان تفصیل جلیله کیتا قلام سست کام ایله نه عجیب جرٔت واقدام اولمش و لسان
قلم دهن دواتدن نه عظیم نعمة لر التقام قلمش هوت حوصلهٔ کنجشك طعمهٔ سیمرغ
عنقا هضمنه مکلف می اولدی جواب ویرلورکه بونڭ فلك اعتذاد واسعد
خصوصا المأمور معذور قضیهٔ سی سلوکنڭ ده مأذوم جهدد خصوصا حضرت
قطب الاولیا مجرد طغیان بحرنی بایان البحار نجات نفس فرعون ایچون سفینهٔ جوددن
ورطهٔ فتا فتیه القا ایتدی بز ضعفا احبا دکمترین اصدقا نچون دامن پاك
شیخی تهمة خار انکاردن اطلاق وتنزیهه کوشش ایتمیه وز بر بولك عجز قاصرین
سقوط حفرهٔ نا دیندادن تنزیر وتخلیصه سعی قلمیه وز جمله سی خود هب
تقاضای جواهر عشق الهیدرکه السنهٔ عشاقدن اقلام افاقه دوزلکده در
وصحایف نه ورقه بعره بسیط غبرای خاکه یاز لوب جو رلکرڭ در جمله دن
مقصود عفو اهل کناه ایچون اثبات کواه وتوسعهٔ شاه راه لاتیأسوا من

روح الله وبيان سبق نعم وهبی ونشر مضمون سبقت رحمتی علی غضبی در
لمنشء غرق اولدی بولجه فناده وارلغین ایدوب نثار فرعون اولور مه عجب
بی باك طاهر رحمت صو بیله نار فرعون بریکو که اخا تدی اقرارا ومسه کرمك
نه وار فرعون تلویث ایره می دوشرسه حاشا جودك دکزن هزار فرعون قوله
وجعله اية على عنايته بحانه لمن شاء حتى لا ييأس احد من روح الله الا القوم
الكافرون يعنی حق تعالی بونی شمول رحمته وغایة عنایته علامتا یجون قیلدیکی
بر اهل کناه روح رحمة الهیدن نا امید قلمیه مادامکه حوزهٔ ایمانه داخل وحمای
اسلامه نایل اوله اکرچه امه اسلامدن بو حکمده شیخ تفرد ایدوب سایر ترك
اعتقاد خلافنده راسخ اولماغله قاصروندن تشنیع بلیغ صادر اولمشدر لکن
انصاف نفس لا مرده منفقلردر والعلم عند الله الخبير قوله وكان موسى عليه
السلام كما قالت امرأة فرعون فيه انه قرة عين لي ولك عسى ان ينفعنا وكذلك
وقع فان الله تعالى نفعهما به عليه السلام وان كانا ما شعرا بانه هو النبي الذي يكون
على يديه هلاك ملك فرعون ولما عصمه الله من فرعون اصبح ام موسى فارغا من الهم الذي
كان قد اصابها ثم ان الله تعالى حرم عليه المراضع حتى اقبل على ثدي امه فارضعته ليكمل
سرورها به يعني امرأة فرعونك ناطق اولدوغی کلام حق واقعه مطابق اولوب موسى
عليه السلام ایکیسنه دخی قرة العین دنیا واخرة اولدی ایکی دخی موسی دن جهتین ایله
منفعت بولدی اکر بونلر صبی مذکورك نبی اولدوغن بلمدیلر وهلاك ملك فرعون بونك
بطشیده نه مقدر ایدوکن اکلامدیلر بعده صحیح قوم وقتاکه ید فرعوندن معصوم
اولدی ام موسی هم قتل ولددن فارغة واسوده دل قالدی اما بو لطف زایدایله
دخی منعم علیها اولدیکه موسی مراضع اجانبك ثدیین رضاعه قبول ایتمیوب سرور کامل
اولماغه رضاع دخی کندویه منحصر اولدی پس هم کسب سرور وزوال هم وحزن هم

دفع اضطراب وجمد ولین حاصل اولدی قوله وکذلک علم الشرایع کما قال تعالی
لکل جعلنا منکم شرعة ومنهاجا ای من تلک الطریقة جاء فکان هذا القول اشاره
الی الاصل الذی منه جاء وهو غذاوه کما ان نوع الشجرة لا یتغذی الا من اصله یعنی نته
که حق تعالی اکا امندن غیری مرضعک تدین امهک حرام اندی ایسه کذلک ما قبلنده
اولان شرایع منسوخه بی کا حرام قلدی حتی اصل حقیقه مرضعه سنه اقبال ایدی
نته که الله تعالی لکل جعلنا منکم ایله انبیایه خطاب ایدوب بو معنایه اشارت
قیلدی وشریعتی منهاج ایله تعبیر ایدی بعده شیخ قدس سره لفظ منهاجا بی
تحلیل وجزء احدیتی قصد ایله حدیث شریعته اشارة قصد ایدیکه الشریعة منهاجی
ومنها آجی پس قود من بور اصل تحیشه دلالة اولدیکی مراد حقدد یعنی جهة وجوبدرکه
انده اندن جهتا مکانه سفرا ولمشدد پس اصل من بود بونک غدا سیدد نته که نوع
شجره متغذی اولمز الا اصلندن اولور بعده شریعة موسی شرایع من قبله یی نسخ
اتمک تحلیل حرام وتحریم حلالا ایله اولدوغن اعلام ایدوب بیوردیکه قوله فما
کان حراما فی شرع یکون حلالا فی شرع اخر پس بر پیغمبرک شریعتنده حرام اولان
اخرک شریعتنده حلال اولور عکسنده دخی حال بویله در قوله یعنی فی الصورة اعنی
قوله یکون حلالا لا فی نفس الامر ما هو عین ما مضی لان الامر خلق جدید ولا تکرار
یعنی مذکور اولان تبدل حکم حل وحرمة عین واحد اوزرینه جریان اتمز بلکه امر
اولدیغی صورتنه ومثلنه ترتب ایدر یعنی اول حلال اولن شی حرام ماضینک عینی دکلدر
بلکه صورتی ومثلیدر زیرا حال وجود بلهم فی لبس من خلق جدید حکمینجه جاریدر تجلی
صفاتده انا فانا تکرار یوقدر قنده قلدیکی مرور دهور واعوام اوله قوله ولهذا نبهنا
فکنی عن هذا التحریم المراضع فامه علی الحقیقة من ارضعته لا من ولدته فان ام الولادة
حملته علی جهة الامامة فتکون منها وتغذی بدم طمثها من غیر ارادة لها فی ذلک

حتی

حتى لا يكون لها عليه امتنان فانها تغذى الا بما لو يغتذيه ولم يخرج عنها ذلك لاهلكها

او مرضعتها فللجنين المنة على امه بكونه يتغذى بذلك الدم فوقاها بنفسه من

الضرر الذى كانت تجده لو امسك ذلك الدم عندها ولا يخرج ولا يتغذى به جنينها

والمرضعة ليست كذلك فانها قصدت برضاعته حيوته وابقاؤه فجعل الله ذلك

لموسى عليه السلام فى ام ولادته فلم يكن لامرأته فضل الا الام ولادته ليقر عينها ايضا

بتربيته وتشاهد انتشابه فى حجرها ولا تحزن وبو اجلدن اتورى دركه يعنى نفس الام

خلق اولندوغيجو نيدركنا تحاد صوريه تنبيه ايتدك پس حق تعالى موسى نك اصلندن

تغذيه ايدوكندن تحريم مراضع ايله كنايت ايتدى تاكه مرتبه سى ذاتالهيه اولوب

اعطاء علم شرعى ايله نبى اولدبا سى فهم اولونه وامتناك غيرى مراضعى حرام اتمك علوم

ظاهره دن غيرى اسرار باطنه وعلم لدنه تجاوزى اولماغه اشارتدرنته كه قصه

لقاء حضرده مستوفادر بعده حقيقتده ولدك امى ولدى ارضاع ايدندندر توليد ايدن

ام حقيقى دكلدر اگرچه نفس موسى ده مرضعه ومولده سى واحد ايسه ده مراد فرض وتقديردر

زيرا ام ولادة ولدى على جهة الامانة تحمل ايدر وبطن امدن تكونى ودم طمثدن تغذيسى

من غير ارادة وتمل قصدد مقتضاى طبيعتدن قوبرد زيرا ولد دم طمثدن تغذى ايتمسه

ايتمسه اول دم امى اهلاك يا تمريض ايدر بو تقديرجه جنينك منتى ام اوزرينه

ثابت اولور امك جنينه امتنانى اولماز اما مرضعه بويله دكلدر زيرا ارضاع

قصد واختيار ايله ثابت فعلدر كه سبب بقا وحياة ولد اولور پس حق تعالى

بو فضل ومنت ارضاعى دخى موسى نك ام ولادتنه مخصوص ايتدى تربيه سى ونشو

نماسى ايله قرير العين اولماغيجون **قوله** ونجاه من غم التابوت فخرق ظلمة الطبيعة

بما اعطاه الله من العلم الالهى وان لم يخرج عنها وفتنه فتونا اى اختبره فى مواطن كثيرة

ليتحقق فى نفسه على ما ابتلاه به فاولها ابتلاه الله تعالى قتله القبطى بما الهمه

الله وو فقتله في سره وان لم يعلم بذلك ولكن لم يجد في نفسه اكتراثا بقتله مع
كوندما توقف حتى ياتيه امر دبر بذلك لانا نبي معصوم الباطن من حيث لا يشعر
حتى ينبأ اي يخبر بذلك ولهذا اراه الخضر قتل الغلام فانكر عليه قتله ولم يتذكر
قتله القبطي فقال له الخضر ما فعلته عن امري ينبهه على مرتبة قبل ان ينبئ انه معصوم
الحركة في نفس الامر وان لم يشعر بذلك دخي حق سبحانه وتعالى موسى عم تابوتندن
خلاص اتدى پس علم الهى ايله خرق اكوان ظلمت طبيعت قيلدى اكرچه بالكليه
احكام طبيعتدن خروج اتمدى ومواطن كثيرده مفتون وممتحن اولدى تاكه نفسنده
امتحان اولندوغى مورده صابر وثابت قدم اوله اوداابتلا اتدوكى الله تعالى
نك موسى نى قتل قبطيده كه حق تعالى نك الهام سببى ايله وسر قتله توفيقى ايله اولدى
اكرچه موسى تفصيل امره عالم دكل ايسه ذيرا هذا من عمل الشيطان ددى لكن نفسنده
فعل قتلدن مبالات يعنى پرهيز وتيرمق بولمديكى عدم قتل طرفنه توجه ايده وهركن
وحى الهى كلنجه توقف وانتظار قلمدى پس معلوم اولديكه سرنده فعل قتله ملهم
ايدى ذيرا نبى معصوم الباطندر دركه ده امر شيطانى ايله مأمور اولماز لكن من عند الله
خبر ويرلمينجه شعور بولمز بواجلدندركه حضر عليه السلام قتل غلام موسى يه عرض
اتدكجه انكار اتدى اما كندوسى قتل قبطى خاطرنه كتورمدى حتى حضر عليه السلام
ما فعلته عن امري ددى مرتبه موسى يه تنبيه ايچون كه موسى دخى ضبوس قتل قبطى
ويرلمزدن مقدم نفس الامرده مآل نبوة حسبى ايله معصوم الحركه ايدى كندونك
شعورى يوغسه ده بعده شيخك قصهٔ حضرده ذكر قتل غلامى تقديمى فعلك عظم
شاننداو تورديددديمشلر خاطره كلوركه وجه ذكر قتل قبطى يه مناسبت كفايه ائمز
محى ولا قوله واراه ايضا خرق السفينة التي ظاهرها هلاك وباطنها نجاة من يد
الغاصب جعله ذلك في مقابلة التابوت الذي كان في اليم مطبقا عليه فان ظاهره

هلاك

هلاکه وباطنه نجاة دخی حضر علیه السلام خرق سفینه کوستردیکه ظاهر خرق هلاك

اما باطن خرق نجاتدر فقیر ایدوردین ای عارف جان سفینهٔ وجود دخی هر نه قدر

معیوب اولسه غاصب نفسدن نجات روحانی بولور بعده نته که سفینه ده

غاصب ملك ملك جابر ایدی کذلك تابوتده دخی غاصب فرعون جابردر **قوله**

وانما فعلت به امه ذلك حق فامن من ید الغاصب فرعون اذ یذبحه صبرا فهی

تنظر الیه مع الوحی الذی الهمها الله به من حیث لا یشعر فوجدت فی نفسها انها ترضعه

فاذا خافت علیه القته فی الیم فان فی المثل عین لا تری قلب لا یفجع فلم تخف علیه

خوف مشاهدة عین ولا حزنت علیه حزن رؤیة بصر وغلب علی ظنها ان الله ربما

رده الیه بحسن ظنها به فعاشت بهذا الظن فی نفسها والرجاء یقابل الخوف والیأس

وقالت حین الهمه لذلك لعل هذا هو الرسول الذی یهلك فرعون والقبط علی یدیه

فعاشت وسرت بهذا التوهم والظن بالنظر الیها وهو علم فی نفس الامر وفعل فزبوری

یعنی القا فی التابوت ام موسی تعدی الاید غاصبدن ضرردن نجی خوفندن اتدی مراد

کوزنه قرشو ولاذبحدر که سایر ذبحه بکزمز بونك بریله ام موسی نك سرینه

اجمالا وحی ربانی اولمشدی لکن تفصیلنه شعوری یوغدی بعده وجدانندن بویله

بولدیکه موسی یی ارضاع ایدر ایدی پس وقتا که قتل فرعوندن خوف ایتدی ایسه

انی یمه القا ایتدی ومثلدرکه عین لا تری قلب لا تفجع یعنی کورمینجه کوکل قتلا

نور مضطرب اولماز دیرلر واقعا حین مشاهده اولا خوف ایله خوف عدوکی وکوز

کوره واقع اولان حزن ایله محزون اولمادی وترکیده مثل مشهوردرکه بیانده بیك

کره اولمك اوده بر کره اولمکدن یکدر یعنی خبر غایب خلافن قطع اتمز احتمال الکذب

باقیدر اما فعل معاینة وحضور قطع افاده ایدر عقل خلافن تجویز ایدرمز

انسان ایسه خبره حریص اولماغین عمل خبر خیری ترجیح ایدر ومقدمات

بعیده ترتیبا یددخصوصا بو محلده طرف خبر مقدم ایدی پس بطریق الهام ام موسی
نك ظن غالبی بونك اوزدینه مستمر وحقه حسن ظنی بو وجهله متحد اولدیکه اوغلی
سالما بوکه ددا اولونه پس نفسنده بو ظن اوزدینه باقیه اولدی وطرف رجایی
خوف ویاسه مقابل وغالب قیلدی واکا بویله ملهم اولدیکه فرعون وال فرعون
رسول من بوردك النده هلاك اولالر پس بو توهم وظن ایله مسرورا ولدیکم مقدر
اولان امور ظهور بوله ددی ومعلوم اولاکه عبارة کتابده واردا ولان وهم وظن
ام موسی یه نسبتدر یوخسه علم یقیندن ظن ایله تعبیر دکلدر **قوله** ثم انه لما وقع
عليه الطلب فرارا خوفا في الظاهر وكان في المعنى حبا في النجاة فان الحركة ابدا
انما هي حبه ويحجب الناظر فيها باسباب اخر وليست تلك يعني جمله عنایات ربانیه
دندرکه موسی علیه السلام قتل قبطیده قصاص خوفندن فرار اتدی واول فرار
في الحقيقه حسب حیوة ایدی وهلاکدن نجاة سرمدی ایجون حقه فرار ایدی
زیرا باعث حرکة محبتدر اکرچه حقایقدن محجوب ولان ناظر اسبابی ظاهره بعید
محکوردو مسببی اکا عمل ونسبتا یدر سبب بعیده کودمز پس اولا سبابی ظن اتدوکی
حقیقتده اسباب اولمازاما مکاشف ذوربین عین حقیقتله کوردا لاذ شرح
اولنسه کاتبا الحروفك سرکذشتی وجلاء وطن اصلی ایله سیر کوه ودشتی واخر
حرکة دوریه ایله منشاء ومصدریة عودی تامل ولنسه بو حاله مشابه
در سائر طالبین معرفتك هب حالی بو منوال اوزره در زیرا ورقاء نفس حبس قفس
وطن اصلی ایله سیر من تنزل ادقضای قدسدن ما یعدد وحب الوطن من الایمان
بودعواده برهان النما طعد دپس بو قفس ناموس وننا مداری وشیشة ارض
اعتباری بروجهله سنك حوادثدن شکست بولمایجه وعلم جاه ضروری
دوزکار مخالفدن سرنکون وپستا ولمایجه عالم انسیه کذر وقضای قدسه

هر كز ميسر اولماز **قوله** وذلك لان الاصل حركة العالم من العدم الذى كان ساكنا فيه
الى الوجود ولذلك يقال ان الامر حركة عن سكون وكانت الحركة التى هى وجود العالم
حركة حب وقد نبه رسول الله صلى الله عليه وسلم على ذلك بقوله كنت كنزا مخفيا فاحببت
ان اعرف فلولا هذه المحبة ما ظهر العالم فى عينه فحركته من العدم الى الوجود حركة
حب الموجد لذلك لان العالم ايضا يحب شهود نفسه وجودا كما شهدنا ثبوتا فكانت
بكل وجه حركته من العدم الثبوتى الى الوجود بحركة حب من جانب الحق وجانبه فان
الكمال محبوب لذاته يعنى اصل حركة حب ذاتى اولدى وغنيك بيانى بودر كه جميع حركاتك
اصلى عالمك عدم اضافيده كه وجود علميدر و عالم سكون و ثبوتدر وجود عينيه
حركتيدر بلكه مرتبهٔ وجود ظاهرى يه انتقاليدر بو اجلدندر كه امر موجود سكوندن
حركتدر ديدلر پس وجود عالمى ايجاد ايدن حركة حب ذاتيدر نته كيم نبى عليه السلام
بو معنايى كنت كنزا حديثى ايله تنبيه وايما قيلدى پس اكر محبت مذكوره اولماسه
عالم بعينه ظاهر اولمزدى پس عالمك عدمدن وجوده حركتى حركة حب موجد
موجود و عالم دخى نفسنك وجود عينى مرتبه سنده شهودنه عاشقدر ثبوت علمى
مرتبه سنده اولدن ظهوره عشقى كبى بالجمله جانب حقدن وطرف عالمدن شيوهٔ
حب ظهور واقتضاء جلوهٔ حركات اتمكده در زيرا كمال محبوب لذاتيدر ومحبوب خود
تعدد حب ومحب ومراتب عشق وعاشق استر **شعر** كر عشق نبودى وغم عشق
نبودى چندين سخن نغز كه كفتى كه شنودى **لمنشئه الفقير** عالم اولمزدى بو عالمده
محبت اولماسه وحدة عارف شهود اتمزدى كثرة اولماسه كرچه ايدرادى وجود صلله
قصد ظهور ليك عين عشقدر عاشقده غيرت اولماسه **قوله** وعلمه تعالى بنفسه
من حيث هو غنى عن العالمين هو له وما بقى الا تمام مرتبة العلم بالعلم الحادث الذى
يكون فى هذه الاعيان اعيان العالم اذا وجدت فتظهر صورة الكمال بالعلم المحدث والقديم

فيكمل مرتبة العلم بالوجهين وكذلك يكمل مراتب الوجود فان الوجود منه ازلى وغير
ازلى وهو الحادث فالازلى وجود الحق لنفسه وغير الازلى وجود الحق بصور العالم
الثابت فيسمى حادثا لانه ظهر بعضه لبعض فظهر لنفسه بصور العالم فكمل الوجود
فكانت حركة العالم حركة حبية للكمال فافهم اوده كلام سؤال مقدردن جوابدر
سؤال بودر كه حق تعالى خود ازلده ذاتنه وكمالات حاصنه عالم ايدى بن جميع
كمالات ذاتنه بالاجمال حاصل ايكن وعالمك وجود علميسى موجود ايكن وجود
عينيه نه حاجت وار ايدى جواب ويرلور كه حقك ذاتنه علمى ازلده عالمدن
عناسى حسبى ايله كرچه حاصل ايدى اما صور مظاهر تفصيليه واعيان خارجيه
ضمننده اولان معلومات تفصيليه حسبى ايله اولان علم تفصيلى تكميل هنوز حاصل
اولمامش ايدى اول خود حاصل ولماسه كمال علمى حادث حاصل ولماز دى حاصل كلام
حصول كمال اجتماع علم قديم وحادث ايله اولور وجهتى بو نكله كمال بولور بعده
وجود ازلى كه حقك نفسنده وجوديدر وغير ازلى حقك صور واعيان خارجيه
ضمننده وجوديدر پس بو حسب ايله مرتبتى وجود امتياز بولور اولى قديم ثانيسى
حادث اولور بو جمله دن محصل عالم حركتى ايله ظهور بولمق وحركتى حركت حب كمال
اولمقدر قوله الا ترى كيف نفس عن الاسماء الالهية ما كانت تجده من عدم ظهور
اثارها فى عين مسمى العالم فكانت الراحة محبوبة له تعالى ولم يوصل اليها الا بالوجود
الصورى الاعلى والاسفل فثبت ان الحركة كانت للحب فما ثمه حركة فى الكون الا
وهى حبية يعنى كورمزمسن كه الله تعالى اسماء الهيه دن نجه تنفيس كوروبايدر
يعنى اسماء من بوره نفسنده بولدقلرى كرب عمى عدمى اخراج قضاى وجود وظهور
ايله تنفيس ايدر و نفس رحمان ايله مستريح قلوب پس راحة وجود جميع اشياده
محبوب بالذاتدر ومحبوب مذكوره وصول ميسر اولماز الا وجود صورى

ايله

ایله کردن اعلی کرندن اسفل اولسون پس ثابت اولدیکه حرکت مطلقا حب ایچوندر
وجمیع حرکات کونیه جیمدر **قوله** فمن العلماء من یعلم بذلك ومنهم من یحجبه السبب
الاقرب لحکمه واستیلائه علی النفس فکان الخوف لموسی مشهودا بما وقع من قتله القبطی
وتضمن الخوف حب النجاة من القتل ففر لما خاف وفی المعنی لما احب النجاة من فرعون
وعمله به پس علمادن بعضیسی دبا نیردر بو معنایی بیلوب وبعض آخرینی سبب
اقرب محجوب ایدر زیرا سبب قریبك نفسه استیلاسی وار در زیرا حکم شهادة
غیبدن اقوی در بو خوف که سبب قریبدر وقتل قبطیدن حاصل اولمشدر موسی یه
مشهود اولدی پس ظاهرده سبب خوفله فرار اتدی و بحسب المعنی فرعوندن وعمل
فرعوندن نجاة حبی ایچون فرار اتدی **قوله** فذکر السبب المشهود له فی الوقت الذی
هو کصورة الجسم للبشر وحب النجاة متصور تضمن الجسد الروح المدبر له والانبیاء
لهم لسان الظاهر به یتکلمون لعموم الخطاب واعتمادهم علی فهم السامع فلا
یعتبر الرسل الا العامة لعلمهم بمرتبة اهل الفهم کما نبه رسول الله صلی الله
علیه وسلم علی هذه المرتبة فی العطایا فقال انی لا اعطی الرجل وغیره احب الی
منه مخافته ان یکبه الله فی النار فاعتبر الضعیف العقل الذی غلب علیه الطمع
والطبع پس موسی علیه السلام وقت قصهٔ فرارده سبب اقربنی تذکر ایدی
ایله سبب که بشرك صورة جسمیه سی کبیدر اول مشهود اولور و حب نجاة سبب
مذکورده تضمین اولنمشدر مدبر بدنی اولان روحك جسدده تضمینی اولندوغی
کبی بعده انبیا ایچون ثابت وظاهردرکه اول لسان ظاهر ایله تکلم ایدرلر
زیرا خطاب شارع عامدر پس احکام فهم علامه خلایقه سوقا وتنویر سامع
اولان خواص علمانك فهمنه اعتقاد قلنور نته که رسول الله صلی الله وسلم قسمة
عطایاده بو مرتبه یه اشارت ایدوب بیوردیکه تحقیقا بن قسمة عطایاده

بر رجله زیاده عطا ویرور دین اما عطا ایتمدوکی رجل بکا اندن لحبدر زیرا
خوف ایدردین که اول عطا ایتدوکم ضعیف العقلدر وحدیثا لاسلام ولما عین
عنانِ توسن نفس کفره ارضا ایدوب حق تعالی اینی یوزی اوزدینه نار جحیمه
القا ایدر پس ضعیف العقل اولوب طمع بهیمیتی وقلبنده دین ظلمتی غالب اولانی
تسخیر ایچون التفاتن زیاده ایتدی بالجمله سبب قتیبه عبرتا ولما یوب سبب
بعید معتبر طوتلدی قوله فکذا ما جاؤا به من العلوم جاؤا به وعلیه خلعة
ادنی الفهوم لیقف من لا غوص له عند الخلعة فیقول ما احسن هذه الخلعة
ویراها غایة الدرجة ویقول صاحب الفهم الدقیق الغایص فی درر الحکم بما
استوجب هذه الخلعة من الملك فینظر فی قدر الخلعة وصنفها من الثیاب
فیعلم منها قدر من خلعت علیه فیعثر علی علم لم یحصل لغیره ممن لا علم له بمثل هذا
یعنی انبیا ورسل جناب فیاض مطلقدن رسالة ایتدکلری علوم وحقایقده
طبقهٔ فهم عوام اوزره اداء معانی ایتدیلر که مقتضای بلاغة بو ایدی کلامه
فهوم ادانی مساعده ایتدوکی مقداری لباس کیدردیلر تا که عوض کلامه
قادر اولمیانلر بی توقف وبی تکلف معانی ظاهره‌دن فهم ایدرلر وحکی
نه کوزل خلعت اولوردیو استحسان ایدرلر وحسن لطافتك درجهٔ علیاسنده
کوره‌لر اما صاحب فهم دقیق وغایص بحر درر حکم واسرار ابرار قدر لباس بیلوب
واول لباس عطای ملك ملوك شهریار ایدوکن فهم ایدوب وکوك قامته
راست بجلشدرا کلایوب وبو معنای مذکورك لباس عارف قدینه کوره کسلدی
کی تقدیرجه نه صنفدن اولور ونه اندازدن حسن بولور مقالا ایله اتفاك
ایدر حاصل مراد علماء ظاهر شریعة ایله عرفاء باطن شریعت واسرار حقیقت
میاننده بیان نسبتدر نته که بو مضمونك تفصیلنده بیوردر قوله ولما علمت

الانبیاء

الانبياء والرسل والورثة ان فى العالم من هوله. بهذا المثابة عمدوا فى العبارة
الى اللسان الظاهر الذى يقع فيه اشتراك الخاص والعالم فيفهم منه الخاص
ما يفهم منه العالم وزيادة مما صح له به اسم انه خاص فيتميز به عن العامى
فاكتفى المبلغون العلوم بهذا فهذا حكمة قوله ففرت منكم لما خفتكم ولم يقل ففرت
منكم حبا فى السلامة والعافية وقتا كه زمرهٔ انبيا ورسل وورثه ها ديان
سبيل بو مرتبه اولان كملر ايدوكن بلديلر ايسه عبارتلرنى لسان ظاهره قصد
وتوجه اتديلر بر عبارت ايله كه خاص وعام انى فهم وادراكده مشترك اولالر
بعده هر عامى فهم اتدوكن خاص فهم اتد وكندن ما عدا بر معناى زايده دخى فهم
ايدركه اول معنا زمرهٔ خواصه اسم خاص اطلاقنك صحتنه سبب اولور زيرا
زمرهٔ خواص معناى مزبوردى فهم ايله عواملدن ممتاز اولور پس مبلغين علوم
بو لسان ايله اكتفا اتديلر بعده حقك لسان موسى دن حكايت ايله ففرت
منكم لما خفتكم ديوب ففرت منكم حبا فى السلامة والعافية ديمدوكى يعنى فرار
موسى يى سبب قريبه نسبت بعيد نه نسبت اتمدوكى لسان ظاهر ايله اكتفا
وفهم خواصه اعتماد واتكا قبيلندندر قوله فجاء به الى مدين فوجد الجاريتين
فسقى لهما من غير اجر ثم تولى فجاء به الى الظل الالهى فقال رب انى لما انزلت من
خير فقير فجعل عين عمله السعى عين الخير الذى انزله الله تعالى اليه ووصف نفسه
بالفقر الى الله فى الخير الذى عنده پس موسى عليه السلام بعد الفرار مدينه
كلدى وكورديكه ايكى دختر بهيج المنظر بر بنر ماده صو چكمكه منتظرلر موسى عليه
السلام انلره شفقت ايدوب بغير اجرة صو چكوب سقايله حاجتلرن روا قلدى
بعده بر سايهٔ درخته التجا ايدوب بو دعاء خيره ابتداء اتديكه يا رب سن
بكا انزال اتدوكن خيره بن فقير ومحتاج ديوب فى الحقيقه كندونك عمل سقينك

عيني كندويه انزلا تدوكي خيرك عيني قلدي يعني مقابله سنك طلب خير اتديكك
كندودن حاصل اولان فعل افاضه مقابله سنده كه افاضهٔ مادردر في الحقيقه
افاضهٔ علمدر زيرا ماء مثالدر علمدر استفاضهٔ دخي اتدي وكندوني فقر ايله
توصيف معناي هل من مزيده اشارتدركه قرآنده مجدد اعارفك تجلاي
علمه فقري مقرردر زيرا انا فانا تجلاي غير مكرر دربان مقرر دكلدر قوله
فاراد الخضر اقامة الجدار من غير اجر فعتبه على ذلك فذكر بسقايته من غير اجر
الى غير ذلك مما لم يذكر يس خضر عليه السلام حضرت موسى يه اجر سوزي عوضسون
عمل اقامه جداري كوسترددي وموسى فعل مزبوره انكار ايدوب لو شئت لاتخذت
اجرا قولي ايله حضرته عتاب اتدي پس خضر دخي كانه معارضه بالمثل ايدوب كندوندن
افعال ماضيه سنك مدينده جاريتينه ماء بئري بغير اجر اجر و سقا اتدوكن
موسى يه تذكير اتدي حتى شيخ قدس سره ايدر خضر عليه السلام ايله جمع اولدم
بكا دركه موسى ايجون بيك مسئله حاظر لمشدم كه اول عمرندن زمان ملاقاتنه
كلنجه واقع اولان حوادث ايدي كوردم اوج مسئله يه بله صبر ايده مدكي لخوفرق
لازم كلدي ددي قوله حتى تمنى رسول الله صلى الله عليه وسلم ان يسكت موسى
فلا يعترض حتى يقص الله تعالى من امرهما فيعلم بذلك ما وقفا ليه موسى من
غير علم منه اذ لو كان عن علم ما انكر مثل ذلك على الخضر الذي قد شهد الله
له عند موسى وزكاه وعدله ومع هذا غفل عن تزكية الله له وعما شرطه عليه
في اتباعه رحمة بنا اذا نسينا امر الله ولو كان موسى عالما بذلك لما قال له
الخضر ما لم تحط به خبرا اي انى على علم لم يحصل لك من ذوق كما انت على علم لا اعلمه
انا فانصف شيخك حضرله اولان مكالمهٔ سابقه سنه مناسبدر نبي عليه
السلام دخي تمنا تمثلوكه موسى قرنداشم نوليدي صبرايره ايدي واعتراض

بولمز طوتمیا ایدی تا که حق تعالی بو ایکی سنده امرین حکایت ایده ایدی یعنی
علیه السلام قصّهٔ من بوره سببی ایله موسی یه اعلام ایدن نه مرتبه توفیق اولندی
کندونک علمی واحتیاری یوغیکن بیله زیرا حضرت موسینک حرکتی علم واحتیاری
ایله اولسه حضرتدن صادر اولان اعمال عجیبه یه وامثالنه انکار اتمز ایدی
زیرا معلوم السبب اولان فعل عجیب اولماز بونک بری ایله الله تعالی حضرت حضرک
محض موسی ده شهادة ایدوب وعلمناه من لدنا علما دیمش ایکن بعده تزکیه
وتعدیل ایدوب حقنده واتیناه رحمة من عندنا بیوردمش ایکن وبوجمله ایله
حضرت موسی تزکیهٔ مذکوره دن غفلت وامر اتباعده من بورا ولان شرطی نسیان
اتدی غالبا مجرد ناسیان احاد ناسه رحمة ووسعة قصد اتدی زیرا بو یله محل
اهتمامده نسیان موسی مؤاخذه اولنمایجق سائر احاد امته نسیان ایله بجون مؤاخذه
اولونه خصوصا امر جبلی اوله بعده بیوردلرکه اکر موسی علیه السلام حضرتک علمنه
عالم اولایدی حضرک ما لم تحط به خبرا می دیر ایدی صحبت انبیا واولیاده حاشا
حجاب نفسانیه وظلمة شک وظن اولماز ایتک معناسی بنده اولان ذوق علمیدر
نته که سنک نبوتک حسبی ایله ویرلمامشدر دیمکدر مراد حضر علیه السلام انصاف
وعدالة ایله انصاف قدر **قوله** واما حکمة فراقه فلان الرسول یقول الله فیه وما
اتاکم الرسول فخذوه وما نهاکم عنه فانتهوا فوقفا العلماء بالله الذی یعرفون
قدر الرسالة فالرسول عند هذا القول وقد علم الحضر ان موسی رسول الله فاخذ
یرقب منه ما یکون منه لیوفی فی الادب حقه مع الرسول فقال له ان سالتك
عن شیء بعدها فلا تصاحبنی فنهاه عن صحبته فلما وقعت منه الثالثة قال
هذا فراق بینی وبینك ولم یقل لا تفعل ولا طلب صحبته لعلمه بقدر الرتبة التی
هو فیها التی نطقته بالنهی عن ان یصحبه فسکت موسی ووقع الفراق فانظر الی

كمال هذين الرجلين في العلم وتوفيته الادب بالالهي حقه والى انصاف الخضر عليه
السلام فلما اعترف به عند موسى عليه السلام حيث قال اني على علم علمنيه الله
اذا علمه انا فكان هذا من الخضر الاعلام لموسى عم دواء لما جرحه في قوله وكيف
تصبر على ما لم تحط به خبرا مع علمه بعلو رتبته بالرسالة وليست تلك الرتبة
للخضر ماحكمة فراق بودركه رسول حقدر الله تعالى بيوردكه رسولك رسالتى
ايله كتوردوكى امرى اخذ وقبول ايدك ونهى اتدوكى حكمدن منتهى ومتجاوز اولك
پس علماء الهيوندكه قدر رسالة ورتبة رسول عارفلردر بو قولى استماع ايدنجه
حاله واقف اولديلر وحق رسالتى بلديلر وخضر عليه السلام دخى موسى نك
رسول الله ايدوكن بيلور ايدى واندن صادر اولان احواله مراقب ومنتظر اولور
ايدى تاكه حق ادب رسالتى كما هو اقامة ايده بعده جون موسى عليه السلام حضرى
اكر من بعد سنك رسالتمه مخالف احوالكدن معترضا نه سؤال ايدر ايسم هركز بنم
ايله مصاحبة اتمه ديو صحبتدن نهى اتدى وحالة ثالثه كه شرط فراق ايدى واقع
اولدى وخضر انه هذا فراق بيني وبينك كلامى صادر اولدى پس موسى عليه السلام
حضره رعاية ايدوب صريحا لا تفعل ديمدى وصحبته دخى طلب كوسترمدى زيرا
ذاتنك رتبه عليه سنه عارف وواردا اولان نطق ناهى وارد الهى اولدوغنه واقف
ايدى پس كلامدن سكوت ورجوع ايدوب وشرط سؤاله معلق اولان فراق وقوع
بولدى اى عارف اديب وسالك اديب نظر ايله رجلينك علمده كمال مهارتنه كه حق
الهى يى بجه توفيه ورعاية اتديلر حضر عليه السلام انصافنه كه حضور موساده
علم موسى يه بجه اعتراف اتديكه سنك علمك ذاتوكه واستعدادوكه مخصوصدر
بكا تجاوز اتمز نتهكه بنم علمم دخى شانمه وعينمه مختصدر غيره سرايت قلمزدى
كانه حضرتك بو معامله انصاف واعترافى موسايه حضردن اصابة

ایدن سنان خبر مالم تحط به خبرا جواخشنه دوا ایدی زیرا موسی نك علو رتبه سنه
عالم ایدی واو اجلدن طریق اعتذاره سالك اولمغه عازم وجازم ایدی
قوله وظهر ذلك فی الامة المحمدیة فی ابار النخل فقال علیه السلام لاصحابه انتم
اعلم بامور دنیاكم ولا شك ان العلم بالشیء خیر من الجهل به ولهذا مدح الله نفسه
بان بكل شیء علیم فقد اعترف صلی الله علیه وسلم لاصحابه بانهم اعلم بمصالح
دنیاهم منه لكونه لاخبرة له بذلك فانه علم ذوق وتجربة ولم یتفرغ علیه السلام
لعلم ذلك بل كان شغله بالاهم فالاهم فقد نبهتك علی ادب عظیم تنتفع به ان استعملت
نفسك فیه یعنی انصاف من بودكه حضرة حضردن صادر اولمشدی بونجلین انصاف
سید المرسلین دن دخی صادر اولمشدر اصلاح نخل امرنده كما كانا بیر نخل دیرلر
وحرمانن ذكرندن انتاسنه بن جعك اشدرلومكی بن سنه حضرة اصحابی اولوضع
معهوددن نهی ایتمش اولسنه باذن الله تعالی خرما یمش ویرمیوب سنه آتیه ده
اصحابه اموردنیاده سزلر اعلم سز دیو بیورمشدر وجه انصاف بوددكه علم من
حیث هو جهلدن خیرلو صفتدر ایكن وحق تعالی نفسنی بكل شیء علیم ایله مدح ایتمش
ایكن اصحابك اعلمیتنه اعتراف عظیم لطف وانصافدر واقعا حكم رسالتك
اهم واقدم منه اشتغال سببیله امور جزئیه نك تجربه سی ایله علم ذوقی سندن
اهمال بعیدا اولمز بعده تحقیقا بر ذات عظیمه تنبیه اولندی كه غافل متنبه ومنتفع
اولور ومغرور انانیتدن خلاص بولور قوله فوهب لی ربی حكما یرید الخلافة وجعلنی
من المرسلین یرید الرسالة فما كل رسول خلیفة فالخلیفة صاحب السیف والعزل
والولایة والرسول لیس كذلك انما علیه البلاغ لما ارسل به فان قاتل به
وحماه بالسیف فذلك الخلیفة الرسول فكما انه ما كل نبی رسول كذلك ما كل رسول
خلیفة ای ما اعطی الملك والتحكم من بود بحث موسی وفرعونه مقدمه دد

يعنی حقك بكا دیم حکم وقدرة باغشلدی دیو لسان عبدندن حکایة اتدوکندن
مرادخلافتدر وبنی مرسلین دن قیل دوکندن مرادم رسالتدر پس رسول خلیفه
اولماز زیرا خلیفه صاحب السیفدر وعزل ونصب السیدر ظهوری وغلبه سی
سببی ایله اما رسول بویله دکلدر وما علی الرسول الا البلاغ حکمنجه انجق رسالة
ایله مکلفدر تنفیذ امور واجراء احکام ایله موظف دکلدر نته که حال حضر
علیه السلام بویله ایدی اکرچه مرسل اولدی ولکن قوم اوزرینه مقاتله اتشه وم
لرن سیف ایله حمایة قلسه خلافتله رسالتی جمع اتمش اولوردی پس هر بنی رسول
اولمادوغی کبی هر رسول خلیفه اولماز یعنی ملك وقدره وتحمل ویرلمز قوله واما
حکمة سؤال فرعون عن الماهیة الالهیة فلم یکن عن جهل وانما کان عن اختیار
حتی یری جوابه مع دعواه الرسالة عن جربه وقد علم فرعون مرتبة المرسلین فی
العلم فیستدل بجوابه عن صدق دعواه وسأل سؤال ایهام من اجل الحاضرین
حتی یعرفهم من حیث لا یشعرون بما شعر هو فی نفسه فی سؤاله فاذا اجابه جواب
العلماء بالامر اظهر فرعون ابقاء لمنصبه ان موسی ما اجابه علی سؤاله فتبین عند الحاضرین
لقصور فهمه ان فرعون اعلم من موسی ولهذا له فی الجواب ما ینبغی وهو فی الظاهر
غیر جواب عما سئل عنه وقد علم فرعون انه لا یجیبه الا بذلك فقال ان رسولکم
الذی ارسل الیکم لمجنون ای مستور عنه ما سئلته عنه اذ لا یتصور ان یعلم اصلا فالسؤال
صحیح فان عن الماهیة سؤال عن حقیقة المطلوب ولا بد ان یکون علی حقیقته
فی نفسه واما الذین جعلوا الحدود مرکبة من جنس وفصل فذلك فی کل ما یقع
فیه اشتراك ومن لا جنس له لا یلزم ان لا یکون علی حقیقة فی نفسه لا یکون لغیره
والسؤال صحیح علی مذهب اهل الحق والعلم الصحیح والعقل السلیم والجواب عنه لا یکون
الا بما جاء به موسی اما فرعونك موسی یه کلمهٔ ما ایله ماهیة الهیه دن

سؤالندن

سؤالندن حکمتی فرعونك جهلندن ناشی دکل ایدی بلکه علم اختیار یعنی امتحان طریقی
ایله سؤال اتدی تاکه موسینك جوابك مشاهده ایده که دعوای رسالت ربه
موافق اطلاع حقایقه قادرمی فرعونك خود مرتبهٔ مرسلین معلومی ایدی دیرلر
بلکه خصوصا نبوت موسی یه دخی مؤمن ایدی نهایت منصبنه مفتون اولمغین
انکار ایدردی دیرلر الله اعلم پس سؤالدن بو مایله مراد اتدیکی حضار مجلس افاده
جان کمان اولالر بو وجهله که حقیقت حق فرعون ایچون مسئول عنه در وسائر حقایق
کونیه کبی تعریفی ممکندر پس چون موسی یه حقیقتی بایدن ما ایله سؤال ایده موسی
دخی نفس الامرده لایق جواب ویروب قوم فرعونك کماننه مطابق سویلیجك فرعونك
مقصودی حاصل اولوب انلره دیدیکه سزه رسولکز مجنوندر ایجق واقعا مراد فرعون
ظهور بولدی زیرا فرعون حکمت نفس امرده عالم ایدی و موسینك نفس الامره مطابق
سویلدیکین بیلور ایدی اما حضار مجلس حقیقت حالی بلمدیلر و مراد فرعونه
موافق حرکات اتدیلر تاکه فرعون موسی دن اعلمیة دعواسن اتدکده بوکماننله
تصدیق ایماندن اعراض اتدیلر مجنوندر دیمك علم اندن مستوردر دیمکدر واقعا حضار
مجلسه نسبة حضرت موسی دن علم مستور ایدی قصور فهملرندن اوتوری بعض
نسخه لفظ ایهام یا ایله در ومعناما یه ملایمدر اما مصنفه قرائت اولنان نسخه ده
لفظ ایهامدر نقطتین ایله یعنی خلاف مراد سائلی ایهام ایدر لفظ ایله سؤال اتدی
دیمکدر زیرا علما مراد اتدوکی علم حضرت موسی ده کامل ایدی فرعونده دخی بو معنا
حاصل ایدی اما تجاهل اتدی منصبی ابقا ایچون زیرا موسینك جوابی اسلوب حکیم
اوزره جواب لایق ایدی اکرچه قاصرینه کوره نفس الامره نا مطابق ایدی
زیرا تعریف بسایط لوازم بینه سی ایله اولور جنسی اولماینك حقیقی اولماق
لازم کلمز حقایق بسیطه و حقیقة الحقایق اجناس وفصولدن منزه و متعالیدر

پس مذهبا اهل حقده سؤال وجوابا یکیسی دخی صحیح اولور قوله وهنا سر کبیر

فانه اجاب بالفعل لمن سئل عن الحد بالذاتی فجعل الحد الذاتی عن اضافته الی ما ظهر

به من صور العالم فکانه قال له فی جواب قوله وما رب العالمین قال الذی یظهر فیه

صور العالمین من علو وهو السماء ومن سفل وهو الارض ان کنتم موقنین ویظهر فیها

بیوردکه بو سؤال جوابنده سر کبیر وارد ربعنی مسئله توحید صرفی مشتمل در اولا که

رب العالمین عین عالمدر عالم انک مظاهریدر اولدوغی جهتله وعالم دخی عین

رب العالمین در دیمک عالم سببیله ظاهر اولماسی اعتباریله پس فرعون

حد ذاتیدن سؤال ایتدکده حضرت موسی فعل ایله و ربوبیته ایله جواب ویردی

و فی الحقیقة ذاتی مظاهرینه اضافة ایتدی یا سبب ظهورینه نسبة قیلدی ذیر

فرعون رب عالمینک حقیقتی وماهیتی نه در دیدکده موسی دیدیکه رب العالمین

اولدر که صور عالمین علویات سماویات سفلیات ارضیین اندن ظاهر اولور

یعنی حق مرآت اعیان اولدوغی مرتبه ده محصل کلام صور عالم مرآت حق اولمق

وارکه ظاهر حق و مظهر خلق اولا یا خود وجود حق مظهر و مرآت خلق اولمق

وارکه صور عالم ظاهر و مظهر حق اولا آیة کریمه ده وما بینهما دن مراد برزخ

جامعدر که عالم مثال مطلق و مقیددر قوله فلما قال فرعون لاصحابه انه

لمجنون کما قلنا فی معنی کونه مجنونا داد موسی فی البیان لیعلم فرعون رتبته فی

العلم الالهی لعلمه بان فرعون یعلم ذلک فقال رب المشرق والمغرب فجاء

بما یظهر ویستتر وهو الظاهر والباطن وما بینهما وهو قوله بکل شیء علیم

ان کنتم تعقلون ای کنتم اصحاب تقیید فان العقل تقیید والجواب الاول

جواب الموقنین وهم اهل الکشف والوجود فقال لهم ان کنتم موقنین ای

اهل کشف وشهود فقد اعلمتکم بما تیقنتموه فی شهودکم ووجودکم فان لم

تکونوا

تكونوا من هذا الصنف فقد اجبتكم بالجواب الثانى ان كنتم اهل عقد وتقييد وحصر ثم
الحق فيما تعطيه ادلة عقولكم فظهر موسى بالوجهين ليعلم فرعون فضله وصدقه
وعلم موسى ان فرعون علم ذلك او يعلم ذلك لكونه سأل عن الماهية فعلم ان سؤاله
ليس على اصطلاح القدماء فى السؤال بما هو فلذلك اجاب فلو علم موسى منه غير ذلك
لخطاءه فى السؤال يعنى وقتاكه فرعون اصحابنه موسى ايچون مجنون مجنون ديوب معناى مجنون
دن كوزكيى اكا نسبة ايدوب يعنى نسبة جهل ايدوب وحقيقة مسئول عنه دن
غافلدر ددى ايسه حضرة موسى دخى جوابنه زياده ايدوب اظهار معرفة ايتدى
تاكه فرعون بونك علم الهيده مرتبه سن بله بيلورايسه متنبه اولا ديوب رب المشرق
والمغرب ديديكه ايكى شئ ذكر ايتدى برسى محل ظهور برى موضع استتار برى حكم اسم
باطن وبرى حكم اسم ظاهر تاكه عالم غيب وشهادة صورتن كوستردى كه
برسى عالم خلق ظاهر برسى عالم حق باطن وما بينهما عالم مثال وبو زخدر وهو
شئ عليم اولمق احاطه ذاتيه سيدر وان كنتم تعقلون دردكى اصحاب تقييد
وحصر اولنلره نسبتا ايله دركه انلر حقى اشيا ايله بيلورلر ومقدمات خارجيه
ايله اثبات قيلورلر جواب اولموقنين ايچون اولديكه انلر اهل كشف ووجود
در فقيرايدورين انلره موقنين ديمك كلام تحقيقدر وان كنتم شرط مفخمدر
مراد موسى بن سزه شهود كوزده اولانى تجنيه ايتدم يا تأكيد ايتدم ديمكدر واكر
بو صنفدن دكل ايسه كوز جوابكوز جواب ثانيدركه اهل تقييد وحصر اولدوغكوزه
اضافة دردر زيرا ادله عقولكوز اعطا ايتدوكى علمدن تجاوزه قادر اولمادوكوز
ديمك اولا پس موسى عين فرعونه واصحابنه وجهين ايله جلوه وظهور ايتدى
يعنى وجه بنوة ايله وجه ولايتى جمع ايتدى تاكه فرعون كندوتك فضلنه
عارف وصدق دعواسنه واقف اولا زيرا حضرة موسى فرعونك حقيقة

حاله ونبوة موسی یه عالم ایدوکنه یا مستقبلده عالم اوله جاغنه جازم ایدی
زیرا فرعون که موسی یه ما ایله ظاهر ماهیتدن لکن موسی سؤال فرعون اصطلاح
قدماء حکما اوزره دکل ایدوکن بلدی تا که اجزاء ذاتیه ایله جوابه متصدی
اولمادی زیرا اکی بلمسه فرعون محل بحثده بحوندن تخطیه اتمزدی زیرا صحاح بحثده ایسه
مخطئی تخطئه دن اهمال قوة خطا ده در دیرلر پس بومعنا اوزره جواب جواب موسی
اسلوب حکیم من بحی طوتلمز جوابین میانی فرقده تأمّل وارددر زیرا جواب اولده دخی
تقیید حاصلدر زیرا صورة سموات ارضین قیدده کلید مشرق ومغرب قیداولدیغی
کبی الهم مکر جواب اولده اهل کشف ویقینه نسبة ایله جواب ثانی عاقلینه اضافه
اولدوغی کبی اما ایکی سی دخی موقنینه واهالی کشفه نسبة اتسه هرکز فرقلری
اولمز الله اعلم قوله فلما جعل موسی المسؤل عنه عین العالم خاطبه فرعون بهذا
اللسان والقوم لا یشعرون فقال له لئن اتخذت الها غیری لاجعلنك من المسجونین
والسین فی السجن من حروف الزوائد ای لاسترنك فانك اجبتنی بما ایدتنی به
ان اقول لك مثل هذا القول فان قلت لی فقد جهلت یا فرعون بوعیدك ایای
والعین واحدة فکیف فرقت فیقول فرعون انما فرقت المراتب العین ما تفرقت
العین ولا انقسمت فی ذاتها ومرتبتی الان التحکم فیك یا موسی بالفعل وانا
انت بالعین وغیرك بالرتبة بو محلك سرّ شریفك بویله کشف ایدرکه
وقتا که حضرة موسی فرعونك سؤالاتدوکی رب عالمینك جوابنده لسان
توحید ایله رب عالمینی عین عالم قلدی ایسه فرعون دخی عالمده داخل اولدوق
حبی ایله لسان من بود ایله تکلم ایدوب وقومنك بومعنا یه قائل سن امدی
بندن غیری اله اتخاذ ایدر ایسك سنی مسجونیندن قیلورین ددی بو اصلده دیله
که لفظ سجنك سینی حروف زوائددن اولوب حروف اصلیه سی اوزدینه ماده

جنون

جنون حاصل اوله كه جيم ونوندر يعنى جن اما عبارة مضاعف حاصل ولمادقتنده منلا جامى

عذرايدركه مذكوراولان لسانلسان اشارة اوليجاق بومرتبه ده دخى واضحدر ولطيفدركه

مسجونيندن اسقاط سين ايله لفظ مجونين باقى قالوب يا دخى زايد اعتبار اولنماغله بعده

قلب ايله عبارة مجنون حاصل اوله جعلنك مجنونا لفظنه اشارة بولونه تاكه كلام

سابقنه ولاحقنه ملايم سوق اولونه يعنى ياموسى بن سنى تحت ظهورمده وسلطان

تعلبمده مستور ومقهور ايدرين ذيرلجوابكده بنم مدعامى تاييد ايتدك زيرا رب العالمين

عين عالم اوليجاق بن خود عالمده داخل پس سنك اوزرينه صورتده خود غالب وظاهر

اولدوغوم مقرر معنى جهتندن بخن محكم اوليه اكر ياموسى بكا سؤال ايدرسن كه سنى

توحيده عارف اولدوغك تقديرجه بكا سجن وسنتا ايله وعيد كره جاهل اولمانسن كه

سن يعنى عينموز واحد ايكن سنك قاهريتك بنم مقهوديتم نجه فرق ايدرسن جواب ويرلورد

عين واحدى مراتب متعدده فرق ايدرمتكثر كوسترر دوزحد نفسنده عين واحد متفرق

ومنقسم اولماز پس بنم مرتبتم الان نعلم ايله سنده تحكم ايدراكرجه بحسب العين ولحدوز اما

بحسب المرتبه متعدد وزدردى **قوله** فلما فهم ذلك موسى منه اعطاه حقه فى كونه يقول له

لا تقدر على ذلك والرتبة تشهد له بالقدرة عليه واظهار الاثر فيه لان الحق فى رتبه فرعون

من الصور الظاهرة لها التحكم على المرتبة التى كان فيها ظهور موسى فى ذلك المجلس فقال موسى

له يظهر له المانع من تعديه عليه اولوجئتك بشئ مبين فلم يسع فرعون الا ان يقول

فأت به ان كنت من الصادقين حتى لا يظهر فرعون عند الضعفاء الرأى من قومه بعدم

الانصاف فكانو يرتابون فيه وهى الطائفة التى استخفها فرعون باللسان الظاهر فى

العقل فان له حدا يقف عنده اذا جاوزه اصحاب الكشف واليقين جون موسى كلام فرعون

فهم واذعان ايتدى جوابنده حقا دا سن اكا ايتديكه سن بوكه قادر دكلسن ددى رتبه

ظاهره خود فرعونك موسى اوزرينه قدرتنه دلالة ايدرايدى وموسى ده اظهار اثرنه

شهادة ایدنایدی زیرا حقاکه رتبه فرعونده صورة ظاهره حیثیتندن موسی اولدوغی مرتبه
اوزرینه اول مجلسده تحکم ثابت ایدی اکرچه اخر الامرده دکل ایسه پس موسی فرعونک تعدی
مانع بیان ایدوب اولو جئتك بشیٔ مبین یعنی بو تعدی و تجاوزی یقا اکر بر مضمر ایات و معجزات
اولور شیٔ کتورجك اولورسم دخی ایدرمسین ددی مخالفته قادر اولمیوب اکر کورجك ایسن
کتورددی دیو زجر و نهی اتمدی تاکه قومندن ضعفاء الرای اولنلر قاتنده فرعونك عدم انصاف
ظاهر اولوب حقنده کمان ناشایسته اتمیه لر و اول طائفه ضعفاء شونلر ایدیکه فرعون
انلره اهانة اتمش ایدی و انلر امرینه اطاعة قلمشلر ایدیکه قوم فاسقلر و عقول صحیحه اعطا
اتدوکندن خارجلر ایدی یعنی مقتضای عقول فرعونك لسان ظاهر ایله ادعا اتدوکنه انکار
دریعنی اول مدعای منکره اقرار اتمشلر ایدی زیرا عقل صحیحك بر حد معین و موقف خاصی
وارددکه اصحاب کشف و راسته تجاوز ایدر عقل ایرمز قوله ولهذا جاءه موسی بالجواب
بما یقبله الموقن والعاقل خاصة یعنی عقلك حد معینی اولوب وکشفك نهایتی اولمادوغیچون
ددکه موسی جواب اولی موقننه و جواب ثانی عقلایه مخصوص قیلدی قوله فالقی عصاه
وهی صورة ما عصی به فرعون موسی فی ابائه عن اجابة دعوته فاذا هی ثعبان مبین ای حیه
ظاهرة فانقلبت المعصیة التی هی السیئة طاعة ای حسنة کما قال الله یبدل الله سیئاتهم
حسنات پس موسی القاء عصی اتدی ایله عصاکه فرعونك صورتی عصیانی ایدی و اجابة
دعوتندن ابا و امتناع کوستردی ایدی پس وقتا القاده عصای مزبور منقلب ثعبان مبین اولدی
یعنی حیه ظاهره اولدی پس معنای معصیه موسی که حقیقة سیئه در طاعة و حسنه یه
مبدل اولدی نته که الله تعالی بیورر یبدل الله الایة قوله یعنی فی الحکم مراد اکا حکم حسنه
مترتب اولوردیمکدر بو حسنه سیئه حسنه اولور دیمك دکلدر عین ده تبدل اولمز
نته که بو معنانك امثالی مرور کثیره ایله مرور اتدی قوله فظهر الحکم هنا عینا متمیزه
فی جوهر واحد وهی العصا وهی الحیة والثعبان الظاهر پس حکم بو محلده عین ده ظاهر

اولدی

اولدی عینی من بورجوهر واحدده متمیز اولدوغی حالده حاصل کلام من بور عصادر اکا حکم
عصیان مترتب اولماغله حیه و ثعبان ندر اکا حکم مترتب اولماغله وثعبان ظاهرده حیات
وعصادن امثالنی التقامی اعتباری ایله وبالجمله تبدل حقایق اولماماغه مبنیدر **قوله**
فالتقم امثاله من الحیات من کونها حیة والعصی من کونه عصا فظهرت حجة موسی علی
حجج فرعون فی صورة عصا وحیات وحبال فکانت للسحرة الحبال ولم یکن لموسی حبل والحبل
التل الصغیر ای مقادیرهم بالنسبة الی قدر موسی بمنزلة الحبال من الجبال الشامخة
فلما رأت السحرة علموا رتبة موسی فی العلم وان الذی راوه لیس من مقدور البشر وان کان
مقدور البشر فلا یملکون الا ممن له تمیز فی العلم المحقق عن التخیل والایهام فامنوا برب العالمین
رب موسی وهرون ای رب الذی یدعوا الیه موسی وهرون لعلمهم بان القوم یعلمون انه
مادعا لفرعون پس حیاتدن امثالنی التقامی اتدی حیه اولدوغی جهتدن وعصی التقام اتدی
عصا حیثیتندن یعنی مثلنه غلبه ایله قهر اتدی زیرا قهره مماثلة لازم ایدی پس موسی نك
حجتی حجج فرعونه ظاهر وغالب اولدی عصی وحیات وحبال صورتنده یعنی صور مثلیه سی
بویله کورندی بعده سحره ایچون حبال وار ایدی موسی ایچون حبل واحد دخی یوغدی وحبل لغتده
تل صغیردرکه رملدن مجتمع اولور ممتد ومستطیل شکل نبقلو پس کانه سحرۀ مذکوره نك مقادیری
مقدار موسی یه نسبة تل صغیر حبل سامخ القدره نسبة اولنمق کبیدر پس وقتاکه سحره
بو نسبتی شهود واذعان اتدیلر سه موسی نك رتبۀ علمیه سن وقدرملکه بلدیلر وکوردیکی
کوستردوکی ایات مقدوره بشر دکل ایکن بشردن صدورین کوردیلر پس افضل بشر ایدوکی
مقرر اولدی اکلادیلرکه بونك علمی علوم تخیلیدن دکل بلکه علم تحقیقیدر پس رب عالمینه ایمان
کتوروب بعده مجملا قومیوب رب موسی وهرون ایله بیان قلدیلر زیرا بلدیلرکه بونلر خلقی
فرعونه دعوة اتمز بلکه رب الاربابه دعوة ایدرلر **قوله** ولما کان فرعون فی منصب التحکم
صاحب الوقت وانه هو الخلیفة بالسیف وان جاء فی العرف الناموسی ولذلك قال انا

ربکم الاعلی ای وان کان الکل اربابا بنسبة فانا الاعلی منهم بما اعطیته فی الظاهر من التحکم
فیکم ولما علمت السحرة صدقه فیما قال لم ینکروه واقروا له بذلك فقالوا له انما تقضی هذه
الحیوة الدنیا فاقض ما انت قاض فالدولة لك فصح قوله انا ربکم الاعلی وقتاکه فرعون
منصب تحکمده صاحب الوقت اولدی ایسه یعنی زمانندہ حاکم صوردیسی اولوب قلیجی
ایله اکا عرف شرعیده حاکم جابر ایکن اطیعوا امرکم وان جار حدیثی موجبجه خلیفه اطلاق
اولندی ایسه انا ربکم الاعلی دعواسنه جرئت اندی جابر بجوردن مأخوذ اسم فاعلدر
جور ایدیجی معناسنه در ونا موس شرعده بو جمله لما نوك جوا بیدر یعنی مخاطب اولنلرك
هر برسی سبب نسب مختلفه ایله ارباب مختلفه ایسه بن بو جمله کوزدن ظاهرلی احکام
اندوکی جهة ایله اعلا بن دیمکدر وقتاکه سحره حاضرون موسی صدق دعواسنه بینه
واضحه سندن معلوم ایدندلرسه هر کز انکارا تمدیلر بلکه اقرار نبوة موسی دن ماعدا
فرعونه دیدیلرکه من بعد نه صنع ایدرسین ایله سنك قضا وحکمك مقتضای حوای حیات
دنیا دره لحزة خیر وابقا در دیدیلر پس فرعون انا ربکم الاعلی ددوکی صاحب دولة معناسنه
اعلاددوکی صحیح اولدی قوله وان کان عین الحق فالصورة لفرعون کلام مزبور سی توحید موجبجه
سؤال مقدردن جوابدرکه حق تعالی عین جمیع اعیان اولجاق فرعونه اطلاق رب صحیح اولمزمی
پس انکار منکر نیجه روا اولور جواب ویریلورکه اکرچه عین واحد در اما صورة فرعونیه ایله
حقدن متمیز اولور پس اطلاق رب بو حیثیتدن منکر اولور صحیح اولماز قوله فقطع الارجل
والایدی وصلب بعین حق فی صورة باطل لنیل مراتب لا تنال الا بذلك الفعل فان الاسباب
لا سبیل الا تعطیلها لان الاعیان الثابتة اقتضتها فلا تظهر فی الوجود الا بصورة ما
هی علیه فی الثبوت اذ لا تبدیل لکلمات الله ولیست کلمات الله سوی اعیان الموجودات
فینسب الیها القدم من حیث ثبوتها وینسب الیها الحدوث من حیث وجودها وظهورها
کما تقول حدث الیوم عندنا انسان او ضیف فلا یلزم من حدوثه انه ما کان له

وجود

وجود وقيل الحدوث ولذلك قال تعالى في كلامه العزيز اي في اثباته مع عدم كلامه ما يأتيهم
من ذكر من ربهم محدث الا استمعوه وهم يلعبون وما يأتيهم من ذكر من الرحمن محدث الا كانوا
عنه معرضين والرحمن لا يأتي الا بالرحمة ومن اعرض عن الرحمة استقبل العذاب الذي هو عدم
الرحمة پس فرعون تحكمي وغلبه سي جهتندن اول قوم سحره نك الرين ايقلرين بغير حق كسدي
وصلب ايتدي بو فعلك وجه صورة باطله ايدي اما في الحقيقه مؤدي اولديغي زيرا حقك
صورة باطله دخي بر مظهر خاص در تا كه بيوردلدي شعر لا تنكر الباطل في طوره فانه بعض ظهوراته
بو قطع وصلب قوم حقلرنده مراتب عاليه يه ايصال لايجون ايدي اول مرتبه بو فعل مخصوص اولمكله
حاصل اولماز و بو فعلك سحره يه نسبتي منفعتي نيل درجات شهادت اولدوغي كبي فرعونه نسبة
دخي ظهور حكم وسلطنة وتسخير مملكتدر زيرا تعطيل اسبابه سبيل وكلمة الله ده تبديل
يوقدر و اعيان ثابته مقتضيات اسما اوزره در زيرا اعيان كلمات در كه من حيث الثبوت
قديم ومن حيث الوجود حوادثدر مثلا بر كون بر انسان حادث اولدي يا خود بر شخص ضيف
كلدي ديلسه معناسي عدم صرفدن اولدي دكلدر ديمك دكلدر و بوندن اول انوك
اصلا علما و ثبوتا وجودي يوغيدي ديمك دكلدر بلكه حادثدن بوره مسبوق بالثبوت
ديمكدر زيرا بيداي عدمدن صحراي وجوده حقن اشيا هب معدومات ممكنه در كه مثالدن
شهادته كلدوكلرندن عينه سفرايتمكرد در بو اجلدندر كه الله تعالى كلام قديمدر يعني
كلامنك اتياننده من ربهم محدث بيوردي نفسنده كلام نفسي قديم ايكن جنابندن
اتيانن حدوث ايله تعبير ايتدي پس حدوث ايله متصف اولان لباس حرف وصوت ايله
ظهور بولدي قوله واما قوله تعالى فلم يك ينفعهم ايمانهم لما رأوا بأسنا سنة الله التي
قد خلت في عباده الا قوم يونس فلم يدل على انه لا ينفعهم في الآخرة بقوله في الاستثناء
الا قوم يونس يعني شيخ قدس سره و قتا كه حق موسى و فرعونه اولان اياتي واروه
متضمن اولدوغي حكم و اسراري بيان ايتدي ايسه بو مقوله ايمانن كيفيتن بيانه

شروع اندی که دنیاده نافع اولمازایسه آخرتده اولوری اولمازمی پس اولا لماذاوا
باسنا قولنده اولان معناسی بعده سوره یونسدکی اولان استثناییکه مستثنی منه فلماکانت
قریة امنت یعنی مستثنی منه فلماکانت قریة امنت یعنی عند رؤیة العذاب فنفعها ایمانها الا
قوم یونس اندن مستثنی در بیان اندی و بیوردیکه ایتیندن مذکور اولان دلالة اتمزکه یونسلرن
عند الیأس و رؤیة العذاب ایمانی آخرتده نافع و عدم دلالة مثبت وجود حکم اولمز زیرا
رؤیة یأسده عدم انتفاعدن استثناء دلالة ایدرکه رؤیة یأسده انتفاع اوله زیرا نفیدن
استثناء مثبت اولورکه قوم یونس در و قوله تعالی الذکر دخی معنای استثنای مبین درکه بیوردلمش
در لما امنوا کشفنا عنهم عذاب الخزی فی الحیوة الدنیا پس مذکوردن منفعتلری اولورکه مستثنی
بالایمان یأس قاتنده حیوة دنیاده منتفع اولان مستثنی منه اولمیه پس حکم مذکوردن آخرتده عدم
انتفاع لازم کلمز قوله فاداد ان ذلک لا یرفع عنهم الاخذ فی الدنیا فلذلک اخذ فرعون مع وجود
الایمان منه هذا ان کان امره امر من تیقن بالانقیاد فی تلک الساعة و قرینه الحال تعطی انه
ما کان علی یقین من الانقیاد لانه عاین المؤمنین یمشون فی الطریق الیبس الذی ظهر بضرب
موسی بعصاه البحر فلم یتیقن فرعون بالهلاک اذ امن بخلاف المحتضر حتی لا یلحق به پس
مراد الله بو اولدیکه ایماندن بو مؤاخذه دنیویه دفع اتمیه و بو اجلدندرکه فرعون اخذ
اولندی ایمانی حاصل ایکن و بو دیدکوز حکم فرعونک حالی اول ساعتده انتقال آخرته متیقن
اولان نفسک حالی و حکمی کبی اولدوغی تقدیرجه در یعنی ایمانی ایمان یأس اولدوغی تقدیرجه
در مع هذا قرینه حالیه اعطا ایدرکه فرعون انتقال آخرته بریقین اولمیه زیرا معاینه
کوردیکه مؤمنین بنی اسرائیل قوری یرده یوریدیلر ایدی معجزه ضرب عصادن بحر نیل ایکی شق
اولوب ما بینی طریق یبس واسع اولمش ایدی فقرا ایدوب دین بورادن لازم کلمز ایمان فرعون
رؤیتدن ناشی اولمایوب بلکه رؤیت معجزه‌دن ناشی اولمقدر والله اعلم پس فرعون مؤمن
اولدوغی تقدیرجه هلاکه متیقن اولمزدی اما محتضر بونک خلافیدرکه هلاکه متیقندر

معلوم اهالی اولا که والله العلی العظیم اثناء کلامده بو دکلو بحث والزام که واقع اولور هرکز
برطرفه جزمم واعتقادم یوقدر همان نهایة بو کتاب شریفده شیخک مرادن ایضاح قصده
اتدم وتلبیس ایدوب شیخک مرادی حال فرعونده توقف دریمکده قادر اولمادم بلکه توقف
اولدوغنده توقف اتدم شیخک کلامی کاه قطع وتحقیق سوق اولنور کاه تردی مشعر اولور
نته که بعد السطور مذکور اولور حال سکرده یازلمش کتابا ولماغین توجیهنه جرئت
اولنمز کلام امتحانی ولمز بعیدا ولمز معلوم اولا که سائر ائمه کبار قاتنده نصوص عداوتنن
ایات عند الشیخ ظواهردر پس ایمان فرعونک اخرتده عدم منفعتی ایة کریمه ایله ثبوت
بولمز واحتمال منفعة منقطع اولمز الا اجتماع امة ایله اولور دیرلر زیرا حق فرعونده وارد
اولان ایات تجریان سعادته دلالة اتمز انجق تعذیبه ایدر بعده امام مالکدن ایمان یاس
مذهبنده مقبولا ولمق منقولدر اما فرعونه قولی مسموع دکلدر ظاهر نصوص ایله رد ایدرلر
اولا الأن وقد عصیت کبی **قوله** فامن بالذی امنت به بنوا سرایل علی التیقن بالنجاة
فکان ای حصل کما تیقن لکن علی غیر الصورة التی اراد فنجاه من عذاب الاخرة فی نفسه ونجی
بدنه کما قال الله تعالی فالیوم ننجیك ببدنك لتکون لمن خلفك الایة لانه لو غاب بصورته
ربما قال قومه احتجب فظهر بالصورة المعهودة میتا لیعلم انه هو فعمته النجاة حسا ومعنی
پس فرعون ایة دن یوره یعنی معجزه موسایی کوروب بنی اسرائل ایمان کتوردوکی تکریه ایمان
کتوردی یعنی بونلرک نجاتن کوروب ونجاته تیقن ایله ایله کلمه شهادتن دسم دن بورا اوزره
تکلم اتدی قبوله اقربا ولمدیو پس تیقن اتدوکی کبی امر نجاة حاصل ولدی نهایة الامر دیلدوکی
اوزرینه اولمادی ارادة الله غیری صورة ایله کوستردی پس سابقا مذکور اولدوغی
اوزره مرحوم خواجه چلبی شیخ الاسلام تفسیر شریفنده فرعونک مرادی نجاة دنیا
ایدی بو تقدیرجه جبرئیل وجد بحر ایله اغزن طوتمقده رضا بالکفر محذوری لازم کلمز
دیو بیوردقلری شبهه دن خالی ولمز زیرا مرادکا فر خوف سیفدن نجاة اولدوغی حینده

کلمهٔ شهادتی وایمانی صوریسی مردود اولوردی اولا یجرد تلفظ کلمهٔ شهادة بنجاة عن
التقلید کفایة ایتمک مذهب مردوددر کل کبی الله اعلم پس حق تعالی فرعونک دوحنی عذاب
اخرتدن خلاص ایدوب جسدنی قبل تفرق الاجزا بحردن بو القا ایله تنجیه ایتدی دیرلر اکر صورتی
ایله عنبة اتشه اصحابی جایزکه غرقا ولمادی احتجاب ایتدی دیوشبهه ایدرلر ایدی پس
صورة معهوده سی ایله میتا ظاهر اولدی تاکه حق تعالی انی تعذیب دینه ویرایله معذب
قلدوغی مبین اوله پس صورتده ومعناده عموم نجاة بولندی دیرلر **قوله** ومن حقت علیه
کلمة العذاب بالاخری لا یؤمن حتی یروا العذاب الالیم ای یذوقوا العذاب الاخراوی فخرج فرعون
من هذا الصنف هذا هو الظاهر الذی ورد به القرآن ثم انا نقول بعد ذلک والامر فیه الی الله
لما استقر فی نفوس عامة الخلق من شقائه وما لهم نص فی ذلک یستندون الیه یعنی
شول طائفه نک اوزرینه که علما ذیلری وسبق کتابده عذاب اخروی واجب اولنلر ایچون هر بر
ایة نازله ناطق حال اولسه هر کز ایمانه کلمک احتمالی اولمز تاکه موت طبیعی ایله عذاب
اخرتی ذوق ایتمایجه نته که ابوجهل واخزابی حال قتلده عناد واصرارلرنده مستمر اولوب وار
صاحبوکه یعنی محمد صلی الله علیه وسلم سویله بز خلافنده الان نادم اولمادق وعازم او لدر
عموز حالده مقتول اولدوق دیدلر شیخ دیمک استرکه کفر فرعون اکرابوجهل کبی لوح استعداد
قدیمنده مکتوب اولایدی فرعون دخی فعل قبیحنده مصر ومستمر اولور ایدی پس فرعون
صنفدن بوردن خارج قالدی بیوردیلر بعده بیوردلرکه بوذکر اتدوکوز مقتضای کلام
ظاهر احکام قرآنیدر اما جمله دن صکره امر بونده الله موکول ومفوضدرکه نفوس
عامه خلقده فرعونک شقاسی مستقر ومستمر اولمشدر وحال بوکه نفوس عامه نده
حکم شقا اثباتنده بر مستندلری یوقدر فقیر ایدر دین شراح کتاب شیخک بو کلامنی
ایمان فرعونده ونص قرآنیده توقف وترددده حمل ایتمشلر حتی اکثر منکرین دخی بونک
ایله تخلیصه مجال بولمشلر اما فقیر بو محلده توقف وتعجب ایدر دینکر اکابر اهل

شهوددن برعزیز الوجود ذوق وجدانی ایله بوقدر قرینهٔ حالیه بولوب وبودعوانك اثباتنده سعی وهمت ایتمش ایکن مجرد عامه خلقك اعتقادی معتقد شیخك خلافنده مستقر ومستمر اولماغه شك وترددده دوشمك احتمال بعید بلکه مراد شریفلری عامه خلقك بوخلاف ظاهر اعتقادده مستقر اولدقلرین تعجیددر که فرعونك شقاء ابدیسنك بوخلقك برنص مستندلری یوغکن وایماننه دلالهٔ ایدر نص قرانی ودلائل قرائن حالیه وار ایکن الله تعالی بونلرك قلوبنه نه عجیب اعتقاد مستقر القا ایتدی پس بونك سری ینه الله هوکلدر وجنابنه مفوضدر دیمك اولا الله اعلم اما حق انصاف واعتقاد عاری عن الاعتساف بودر که شیخك سابقا ذکر ایتدوکی فقبضه الله طاهرا ومطهرا قولی بحسب ما افادنی الدلیل علیه فرعون فرعون مؤمن دردیمك اولا یعنی بحسب الاجتهاد واقتضاء الدلیل معناسنه بوتقدیرجه کلام سابق ظنی الحکم اولور پس بو محلده واقع اولان توقف وتردد کلام اوله مخالف اولمز دیمك طریقا سلمدر وجمهور مفسرین مذهبنه اوفقدر

قوله والا اله فله حکم آخر لیس هذا موضعه ثم لیعلم انه ما یقبض الله احدا الا وهو مؤمن ای مصدق بما جاء ت الاخبار الالهیة واعنی من المحتضرین ولهذا یکره موت الفجاءة وقتل الغفلة فاما موت الفجاءة فحده ان یخرج النفس الداخل ولا یدخل النفس الخارج فهذا موت الفجاءة وهذا غیر المحتضر وکذا قتل الغفلة بضرب عنقه من ورائه وهو لا یشعر فیقبض علی ما کان علیه من ایمان وکفر ولذلك قال علیه السلام ویحشر علی ما مات علیه کما انه یقبض علی ما کان علیه والمحتضر ما یکون الا صاحب شهود فهو صاحب ایمان بما ثمه ولا یقبض الا ما کان علیه لان کان حرف وجودی لا ینجر معه الزمان الا بقرائن الحال ویفرق بین الکافر المحتضر فی الموت وبین الکافر المقتول غفلة والمیت فجاءة کما قلنا فی حد الفجاءة اما اد فرعونك حکمی حکم آخردر که انوك ذکری بو محلده مناسب اولمز دیرا جهل جبلی لری اوذده مصر اولدیلر بعده معلوم اولسونکه

الله تعالی محتضرین موتدن براحدی قبض اتمز الا ما جاءت من عند الله عالم مؤمن
اولدوغی حالده قبض ایدر لفظ احد بو مقامده مؤمنه وکافره حامل‌در زیرا نص ایله
ثابتدرکه هر کافر حال آخرتنه ناظر اولوب وعد و وعیدلرن هر مشاهده اتدوکنه ایمان
کتوردر لکن ایمانی یأس اولماغله نافع اولمز پس ای حال محتضر موت صاحب ایماندر
زیرا صاحب شهود وایقاندر بو جلدندر موت فجاءة وقتل غفلة موصوف بالکراهه
دراما موت فجائتک حدی بودرکه نفس داخل انسان خارجه خروج ایده ونفس خارج
داخله دخول اتمدین موت واقع اولسه پس موت فجاءی حکمنده در محتضر حکمنه کرمز
وقتل غفلة بودرکه مقتول مقابلی ایله مشغول ایکن وراء ظهرندن عنقی ضرب اولونه
شعوری اولمیه پس حکم ایمان وکفردن نه حکم ایله متصف ایسه او صورة ایله
مقبوض اولورنته که شایع بیوردکه هر نفس نه صفت ایله قبض اولنورسه
اول صفت ایله محشور اولورنته که اخر نفسده نه صفت ایله بولندی ایسه اول
صفت ایله مقبوض اولدوغی کبی پس بر احد مقبوض اولماز الا ایماندن کفردن هر نه هیئة
راسخه ایله موجود اولورسه اول هیئة ایله مقبوض اولور زیرا کان حرف وجودیدر
بو معنانک بوذاتده محضا وجودنه دلالة ایدر یعنی مقارنة الزمان مکی قوایز
حالته بولونه تاکه زمانه دخی دلالة ایده نته که الله تعالینک وکان الله
علیما حکیما قولی ما نحن فیه مثالدر وشیخ هرم ضعیفک وکنت شابا قویا دیدوکی
خلافنه دالدر پس کافر محتضر فی الموت ایله کافر مقتول بالغفلة یاخود بالفجاءه
نک فرقی ثابتدرکه شق ثانی کافر اولور اما مؤمنه ایمانی نفع ویردیکی شیخ خبر ویرمش
لکن حکم ظاهر نصله که یوم یأتی بعض آیات ربک لا ینفع نفسا ایمانها لم تکن امنت
من قبل قولیدر امر ظاهردر اما امام مالک قاتنده مشیة الهیه‌ده نفیا واثباتا
حکم اولنماز دیشلی زیرا ایمان یأس مذهب مالکده مقبولا ولیحق شلک ایجاب ایدر

امّا ايمانڭ ياسك وتوبهٔ ياسك مقبوليتى حق بودركه سبقتدايجهٔ ايماناولدوغى
تقديرجه اولا اكن حضرة شيخ قدس سرّه العزيز بو مقامده دخى توقف ايدركه دخى
حسن ظن شمول رحمت الهى وذهابى اعتماد كمال بسط وسبق لطف نامتناهى مصرع اسم اعظم بسم
ايرميم لطفك فراوان اولدوغندن قوله واما حكمة التجلى فى صورة النار فلانها كانت
بغية موسى فتجلى له فى مطلوبه ليقبل عليه ولا يعرض عنه فان لو تجلى له فى غير صورة
مطلوبه اعرض عنه لاجتماع همته على مطلوب خاص ولو اعرض لعاد عمله فاعرض عنه
الحق ومصطفى مقرب فمن قربه انه تجلى له فى مطلوبه وهو لا يعلم شعر كنار موسى
يراها عين حاجته وهو الاله ولكن ليس يدريه اما حق تعالى نك حضرت موسى يه ذات
ايله وصفة كلام ايله صورة نارده تجلا سنك حكمتى بودركه صوره نار موسى نك
اول حالده مطلوبى ايدى پس حق تعالى مطلوب صورتنده تجلا اتدى تاكه صورة
مطلوبندن غيرى صورتده تجلى اتسه ايدى اندن اعراض ايتمك احتمالى ايدى زيرا همتى
مطلوب خاص معين اوزرينه مصروفه ايدى اولخود متجلى فيه دن غيرى اولمجاق
حقنده غيره اعراض لازم كلور ايدى واكر اتفاقا اعراض اتسه حكمى عمل نفسنه عودت
يعنى مقابله اعراضنده اعراض اولوب حق دخى كندندن اعراض ايدوب بجزاء وفاق
اولور ايدى نعوذ بالله من ذلك موسى خود مصطفىء حق وبركزيدهٔ مقربان الله مطلقدر
وحقه قرينه دنيل محقق بلمزميكه صورة مطلوبنده تجلى اتدى اولخود مطلوب
حقيقى سن بلمزايدى تاكه تعليم الهى واقع اولوب سنك طلبكارى اولدوغك مطلوب
بايدار بودر من بعد خلع نعلين دنيا وعقبا قيل ووادى قدس وطهارتده مقروماوى
ايله ديو نداء خدا اشتدى معناى بيت بودركه حق تعالى نك ذاتن مظاهرده كوروب
بلمين محجوب سؤال نار ايله موسى مثليدركه نارى عين حاجتن كوردى يعنى آتش عنصرى
كوردى ومطلوبى اولان آتش صانوردى حال بوكه اول نار كوردوكى نور الهدر لكن اول

انوك اله ايدوكن دن خبير واكاه دكلدر ديمك اولور فص حكمة صمدية في كلمة خالدية
صمد لغتده شئ بجوفدر بو مقابله ده ملجأ ومحتاج اليه معناسنه در كه خالد بن سنان قومندن
ملجاء ومقصد لرنده مرجع ومرتجا ولدوغيچون حكمتي حكمة صمديه قلديلر قوله وقصته انه
في زمن الفترة بين نبينا وبين عيسى يعني خالدك قصه سي بودر كه زمان فترتده ظهور
ايلدي حضرت رسالت قبيلهسنده بلاد عدنده ساكن ايدي بر كون بر مغاره دن بر نار عظيم
چقوب ثمار وندوعي واجناس حيواني وذروعي قومايوب هلاك ايتدي پس قومي
خالده التجا ايدوب خالد دخي عصا ايله ناري ضرب ايدوب نار رجعت بطن غاره ايتدي
بعده اولادينه وصيت ايتديكه بن غاره تعقيبا ايدوب داخل اولايم وبالكليه اطفا
ايدهيم اما سز بني اوچ كون تمامنده صكره كلوب باب غاردن دعوت ايلديس باذن الله
سالما خروج ايدرم ديدي وشرط ايتدي كه اكونا تمام ايكن دعوت ايدركز بني ضايع
ايدرسكز چقامام اما اكلمم هلاك اولورم ديدي اولادي اوچ كون تمامنه صبر
ايتميوب واروب غارده صيحه ايتديلر خالد چقدي لكن بونلرك صياحندن دينه الم
صداع حاصل ايتمش ايدي ديدكه بني ووصيتمي ضايع ايتدوكز پس عن قريب وفات
ايتسم كركدر بني دفن ايدرسكز وقبرمه قرق كون منتظر اولاسز تاكه بعد الاربعين
بر حمار مقطوع الذنب وارد بجه بر قطيع غنم ظاهر اولسه كركدر چنكه بونلر بنم قبرمه
محاذي اولالر وواقف طورالر بنم قبري نبش ايدرسز احوال برزخي وقبري عن يقين
ورؤية خبر ويرم ديدي پس قرق كون منتظر اولوب اخر اوون قطيع غنم ايله حمار ابتر
كلوب خذاء قبرده واقف اولديلر پس مؤمنلر نبشه قصد ايتديلر لكن اولادي حميه
جاهليه ايله عار ايدوب نبشه مانع اولديلر بو غيرة جهل ايله حيف كه بويله
علم شريف ضايع اولدي قوله اما حكمة خالد بن سنان فانه اظهر بدعواه النبوة
البرزخية فانه ما ادعى الاخبار بما هنالك الا بعد الموت فامر بنبشه عنه فسئل

فيجبر انا لحكم فى البرزخ على صورة حيوة الدنيا فيعلم بذلك صدق الرسل كلهم فيما
اخبروا به فى حيوتهم الدنيا فكان غرض خالد ايمان العالم كله بما جاءت به الرسل
كله ليكون رحمة للجميع فانه تشرف بقرب نبوته من نبوة محمد صلى الله عليه وسلم وعلمه
ان الله تعالى ارسله للعالمين ولم يكن خالد برسول فاراد ان يحصل من هذه الرحمة
فى الرسالة المحمدية على حظ وافر ولم يؤمر بالتبليغ فاراد ان يحظى بذلك فى البرزخ
ليكون اقوى فى العلم فى حق الخلق اما خالد بن سنان حكمتى بودركه زيرا دعواسى ايله
نبوة برزخيه اظهار ايلدى زيرا خالد برزخدن خبر ويرمكى ادعا ايتدى الا بعد الموت
ادعا ايتدى حتى قبرى نبش اولنوب كندودن سؤال اولنماغى وصيت ايتدى تاكه
برزخده اولان حكم حيوة دنيا صورتنده احكام كبى اولدوغندن خبر ويره يعنى المده
ولذتده وسعادتده وشقاوتده بعينها دنياده اولان كبى دردیه تاكه خبر خالد الله
رسل وانبيانك حيوة دنياده ويردكلرى اخباره صدق معلوم ومؤكد اولا غرضى
جميع عالم مرسلك من عند الله كتوردوكى خبرلرينه معتقد ومتيقن اولوب ذاتى
رحمة عاليان اولا زيرا نبوتك نبوة محمد عليه السلام حضرتلرينه قرب شرفيله
مشرف اولدوغن بيلوب پس حكم قرب نبى مرغوب لمتوب رسول رحمة للعالمين
قلمغه سعى ايتدى حال بوكه خالد رسول اولمادى اما بو رسالة محمديه دن نصيب
وافر وحظ مستوفى اوزرينه اولماغه سعى ومراد ايتدى اما چونكه تبليغ احكام ايله مأمور
اولمادى بارى موطن برزخده تبليغ شرفن بولماغه قصد ايتدى تاكه خلقك احوال
برزخيه سن بلمكده علم ذوقيسى اقوى اوله ديو قوله فاضاعة قومه ولم يصف عليه
قومه بانهم ضاعوا وانما وصفهم بانهم اضاعوا نبيهم حيث لم يبلغوه مراده فهل بلغه اجر
منيته فلا شك ولا خلاف فى ان له اجر لا منيته وانما الشك والخلاف فى اجر العلم المطلوب
هل يساوى تمنى وقوعه مع عدم وقوعه بالوجود ام لا فان الشرع ما يؤيد التساوى

فی مواضع کثیرة کالاتی للصلوة فی الجماعة فیفوته الجماعة فله اجر من حضر الجماعة وکالمتمنی
مع فقره ما هم علیه اصحاب الثروة والمال من فعل الخیر فیه فله مثل اجورهم ولکن مثل اجورهم
فی نیاتهم او فی عملهم فانهم جمعوا بین العمل والنیة ولم ینص النبی علیه السلام علیهما ولا علی
احدهما والظاهر انه لا تساوی بینهما ولذلك طلب خالد بن سنان الابلاغ حتی یصح
له مقام الجمع بین الامرین فیحصل علی الاجرین والله اعلم پس قومی خالدا ضاعه اتدی
اما نبی علیه السلام قوم خالد ضایع توصیفی ایله توصیفا اتدی زیرا قوم بجه ضایع اولور
که خالد تبلیغ حکم ایله مأمور اولمادی اما تبلیغ ایله مأمور اولسه وقومی امرنه طوتمسلر
اول تقدیرجه ضایع عد اولنورلر ایدی لکن قومنی اضاعة نبی ایله توصیف ایله صفتلدی
بو حیثیتدنکه مراد خالدی تبلیغ اتمدیلر وانی ضایع بعده خالدی حق تعالی اجر امنیه سندن
یتشدردمی یتشدردمدیمی یعنی طلبکار اولدوغی رسالة ثوابنه و مرتبه سنه واصل
اولدیمی دیو سؤال اولنسه جواب ویرلور که حصول اجرده شك وگمان یوقدر لکن
شك وتردد بو رادهدر که عمل مطلوبدر بحسب الوقوع اولان اجرنه واصل اولور محقق وتمنا
سی وقوع ووجوده وقوع ایله برابر طوتلورمی دینرا شرعا مؤید تساوی مواضع
کثیرهدن حاصلدر مثلا مصلی صلاة جماعته سعی ایدوب یتشمسه حاضرین اجرین
بولور فقیر متمنی دیسه که یا ربی اکر بنم دخی بونلر کبی مال فراوانم اولسه بو قدر
زیاده حسنات ایدرایدم شارع قاتنده مأجور اولور ونیتی ایله مثاب اولور
اما نیت مع العمل قتنده محض نیة بغیر العمل قتنده قوله ببین تفاوة راه از کجا تا بکجا
اکرچه تفاوة ما بینه حضرتدن نص وارد اولمشی اما مقتضای عقل تفاوتدر بو
اجلدندر که یعنی بینهماده عقلا تساوی اولمادوغیجوندر که خالد بن سنان طلب
ابلاغ اتدی و بو طلبده دخول نادر سوزان ایله بو مدعا سنه برهان کوستردی
و بو زخده اولورسه دخی اولسون انك کبی عنوان رسالة بولسون دیو جمع

بین

مطلب حكمة فردية

وهي الاحدية الذاتية والاحدية الصفاتية والحقيقة المحمدية

بين الامرين ايدوب نيتي قوّتدن فعل اتيان عمل قيلدى **فصّ حكمة فردية في كلمة محمدية** انما كانت حكمة فردية لانه اكمل موجودات في هذا النوع الانساني وهذا بدء به الامر وختم فكان نبيا وادم بين الماء والطين ثم كان بنشاته العنصرية خاتم النبيين واول افراد الثلثة وما زاد على هذه الاولية من الافراد فانه عنها يعني حكمة محمديه فرديه اولدوغندن سرّي الملكية ايله تفرّد يدر فقيرا يدودين بلكه سرّي تفرّد ايله كمليتدكه مبداء تعينات كونيه دره واية كريمه إذا أرادَ شيئاً أن يقولَ له كُن فيكون صورة فرديه ثلثه دركه اراده قول و وجود واوّل موجود نور محمد بدركه نوع انسانيده اكمل اولدوغيچوندركه امر عالم وادم ونبوة ولاية وساير كمالات مجمل ومفصل بونكله مبداء وبونكله مختتم قلدى پس محمد عليه السلام نبي اميدي ايكن هنوز ادم بين الماء والطين ايدى يعني بين الجسد والروح برزخ ياخود صورة علميه ثبوتيه ايله صورة عنصريه وجوديه ميانده برزخ جامع وقلبيه منقلب ايدي بعده نشاء عنصريه سي ايله خاتم النبيين اولدى بعده اولا افراد عدديه ثلثه دردر زيرا واحد عدد دكلدر واوليدر ندن بوره اوز دينه افراد اعدادن هر زايد اولان بو اصل اوّلدن متفرّع عددر وتسعه ثلثه نفسنده نفسنه ضربدن متفرّع عدد الى غير النهايه پس نبي عليه السلام اول افراد وجوديه در ساير افراد موجودات بوندن جزا وتفاصيلدر **قوله** وكان عليه السلام اوّل دليل على وجود ربّه فانه اوتي بجوامع الكلم التي هي مسمّيات اسماء ادم دخي حضرت رسالة عليه السلام وجود ربّنه اقوى ادلّه اولدى زيرا ذاتي جوامع الكلم اولدي ايله كلم كه مسمّيات اسماء ادمدر پس مجمع جميع اسما اولمق ذات واجبه دلالة تمكدر بلكه من وجه الذات عين ومن وجه المرتبه غيردركه مرتبه جامعه درفوقي احديه مرتبه سيدر فقيره قلم ناسخدن واو دالا ولوب عباره اوّل دليل اولمق لايح اولور زيرا اول مرتبه مدلولية ذات واجب واوّل مرتبه دليليه مرتبه محمديه در والله اعلم

قوله فاشبه الدليل في تثليثه والدليل دليل لنفسه يعني محمد صلى الله عليه وسلم تثليثنده
دليل مشابه اولدى يعني نته كه قياس منطقيه ده اصغر واكبر حد اوسط معتبردر
مرتبهٔ محمديه دخي روحي وجسمي وحقيقة جامعه سي ايله اولا فراد وجوديتدن
خبر ددحال بودركه دليل كرو نفسنه دليلدركه حديث من عرف نفسه بو محلده
اوضح سبيلده زيرا دليل ايله مدلولك فرقي مرتبه سي حيثي ايله يوخسه بالذات
دليل عين مدلولدر پس دليل نفسنه دليل اولمق لازم كلور قوله ولما كانت حقيقته
عليه تعطي الفردية الاولى بما هو مثلث النشئ لذلك قال في باب المحبة التي هي
اصل الوجود حبب الي من دنياكم ثلث بما فيه من التثلث وقتا كه حقيقة رسول عليه
السلام مثلث النشاء اولمق سببي ايله فرديت اولى عطا ايدر اولدى ايسه بو اجلدن
نبي عليه السلام باب محبتده كه اصل وجود ومبداء وجود ظهور وشهوددر دنيا
سزك دنياكزدن اشياء ثلثه محبوب اولدى ددى حقيقتنده مضمر اولان تثليث
سببي ايله تا كه خارج بالمنه موافقت ايده بعده دنياي نفسنه اضافه ايتمدى
مخاطبنه مضاف قلدى زيرا دنيايه نسبتي بالذات دكل ايدى بالعرض وبالواسطه
ايدى قوله ثم ذكر النساء والطيب وجعلت قرة عينه في الصلوة فابتدا بذكر النساء
واخر الصلوة وذلك لان المرأة جزء من الرجل في اصل ظهور عينها ومعرفة الانسان
بنفسه مقدمة على معرفته بربه فان معرفته بربه نتيجة عن معرفته بنفسه لذلك
قال عليه السلام من عرف نفسه فقد عرف ربه يعني نبي عليه السلام امور ثلثهٔ
محبوبهٔ نسا ايله وطيب وصلوة ايله بيان وتعيين ايتدى وذكر نسا يي تقديم
وصلوتي تاخير ايدوب وطيب لوازم نسادن اولدوغي ايچون توسط قيلدى زيرا امرأ اصل
ظهور عينيتنده رجلدن جزدر ومعرفتي كلاته مقدمدر نفس جزكلاته مقدم اولدوغي
كبي حال بوكه انسانك نفسه معرفتي معرفة ربندن مقدمدر زيرا معرفت رب نتيجه

معرفة

معرفت نفسدر بوجلد ندر كه حديث من عرف نفسه فقد عرف ربه دنيد عرفان
هر مكلفدر پس معرفت مرآه معرفت ربدن مقدم اولدى و بو امر ظاهردر كه صلوة معرفته
ربه متوقفدر و اندن متضرعدر پس بجون نسا صلوتدن مقدم و مبتدأ اولميه دقيقه فهم
ايدو دين من عرف نفسه حديثندن خود تقدم مرآه دلالة ظاهره ايله منفهم اولور نفس
زيرا عين مرآه در و مرآه محض نفسدر پس دليل اخوه سبيل قلمنى قوله فان شئت قلت
يمنع المعرفة فى هذا الخبر والعجز عن الوصول فانه شايع فيه وان شئت قلت بثبوت
المعرفة بعده حضرت شيخ قدس سره توسيع دايرهٔ مراتب معرفت ايدوب بيوردكه كى
ذوقك و استعدادك منع معرفت ايسه حديث مذكوره و خبر مشهوده منع معرفتكنه
حقيقة سبيلنه سالك اولامتناع عن الوصول طريقنه ذاهبا ولاكلام شايع و شان
ذايعدر واكر دلوسدك بحسب الصفات والكمالات جواز معرفت الهيه قولنه قائل اولكه
بودخى مسلك واضح و محجه واسعدر قوله فالاول ان تعرف ان نفسك لا تعرفها فلا تعرف
ربك والثانى ان تعرفها فتعرف ربك پس ترديد اولسنك حقيقت نفسوكى بلمادوكنى
بيلوب وكندو ذاتنك عدم معرفتى ذات ربك عدم معرفتنه معرفتك اولدوغيدر
ترديد ثانى سن نفسوكى صفات و افعال و آثارى و كمال لايقيسى ايله بيلوب و سلوكنه
معرفت حاصل قيلوب و بو وسيله ايله ربك دخى كمالات اسما و صفاتنه عالم و متخلق اولدك
قوله فكان محمد صلى الله عليه وسلم اوضح دليل على ربه فان كل جزء من العالم دليل
على اصله الذى هو ربه فافهم پس محمد صلوات الله تعالى و سلامه عليه ربنوك اوزرينه
اوضح دليلدر مراتنك جلاسنى و صقاله و صقاسى و كمالاتنك جمعيتى و شمولى سى ايله
زيرا عالمدن هر جزء كلا اصلى سنه و دبنه دليلدر نبى عليه السلام ايسه احدية جميع اجزاء
عالمدر پس جميع اسماء الهيه يه دليلدر كه اصول اجزاء عالم اودر بو تقديرا و زره
نساء سلطان انبيا يه لحب دنيا و ما فيها اولوب كلك جزئنه جى كبى نسايه محب

ومشتاق اولدی کذلك ربك عبده دخی ارتباطی واشتیاقی بویله در نته که حکیم
ابو علی ایدر سببك مسببنه ارتباطی عکسندن زیاده در کوردکزمیکه ابا بنی اروق سودر
ابن مستغنی کوردیور مقتضای عشق مغلوبیه در فجمی امر دو قید روحدانه فهم اولنور
قوله فانما حبب الیه النساء فحن الیهن لانه من باب حنین الکل الی جزئه فابان بذلك
عن الامر فی نفسه من جانب الحق فی قوله فی هذه النشاة العنصریة ونفخت فیه
من روحی ثم وصف الحق نفسه بشدة الشوق الی لقائه فقال للمشتاقین یا داود
انی اشد شوقا الیهم یعنی المشتاقین الیه وهو لقاء خاص دخی سلطان انبیایه نسا
انولدیکچون محبوب اولدیکی نیز اموره دجلدن ظاهر اولماغله جزؤی کبی اولدی پس کلك
جزئنه میلی مقرر اولماق بنی علیه السلام دخی نسایه میل وحنین اتدی ودخی بو سبب
ایله حضرت محمد صلی الله علیه وسلم اظهار امر وبیان حال اتدی که جانب حقده
دخی حال بو منوال اوزره در یعنی اولدخی عبادینك کلك اجزایه حنین ومیلانی کبی حنین
ومیلانی ایدر پس هر کل جزؤنه واصلنه فرعنه میل ایدر وطرفین دن هر بری من
وجه محب ومن وجه اخر محبوب اولور بعده حق تعالی نفسنی مشتاقینه شدة شوقله
وصف ایدوب دخی بیوردیکه یا داود بنم مشتاقلرومه شوقم انلرك بکا شوقندن
زیاده در ذیرا لقاء خاصدر که صورة مجبره ومشتاق قده اولان لقاء صورة الملاقی
وغیبده اولان خاصدر بعضلر خود اختصاص بعد الموت اولماغله تعبیر اتمشلر لطفه
پس مرات حق مرات محمدیه اولوب ومرات محمدیه مرای صالحه اولدی ومرات صورة مراتده
اولمق عجایب اتفاقیاتدندر اذکیاء شارحیندن کمسه تعرض بیوردمامشلر کم ترك
الاول للاخر والله علیم بالباطن والظاهر قوله فانه تعالی فی الحدیث الرجال ان احدکم لن
یری ربه حتی یموت فلابد من الشوق لمن هذه صفته یعنی لقاء منبور لقاء خاص
اولدوغنك فرعیدر که حدیث دجالده سزدن برکوز رینی کورمز مادامکه حجاب بدنی

دفع ایمیه وموطن موته وارمیه پس خلقك مشتاق اولدوغی لقاء عبدك بعد الموت
لقاسیدرکه عبد ربنی کوردر ولقاسی لقاء مستمر اولور لقاء دنیا مطلقدر بویله دکلدر
پس حق تعالی بو صفت ایله متصفا ولان عبدك لقاسنه مشتاق اولمق لازمدر قوله فتشوق
الحق لهؤلاء المقربین مع کونه یراهم فیحب ان یروه ویابی المقام ذلك پس حقك مقربین
حضرتی اولانك لقاسنه شوقنك سببی بو یر ایله حق تعالی خود انلری قبل الموت کوردر
ایکن بوردکه مقربلر بنی بعد الموت کورمکی سور یعنی انلری کندو ذاتنی کوردکلری حالده
کورمکه مشتاق اولورا ولحالده خود مقام دنیوی ابی ایدر پس ماداکه مقربلر اولمقامدن
یا موت ارادی یا موت طبیعی خروج ایمیه حجاب دنیوی مرتفع اولماز ودبنی کوردن ذلی
دخی انی کندوتی کوردوکی حالده کورمن ولذة لقاء مخصوص حاصل اولماز قوله فاشبه
قوله تعالی حتی نعلم مع کونه عالما پس حق تعالی نك عبدنی کورور ایکن کورمکه مشتاق اولدوغی
حقك جمیع اشیایه علم ازلیسی ثابت ایکن حتی نعلم دوکی کبیدرکه مراد صورة مظاهرده
اولان علمدر یعنی علم حادثدر یا تعلق حادثدر مذهب مشهور اوزره قوله فهو یشتاق
لهذه الصفة الخاصة التی لا موجود لها الا عند الموت فیبل بها شوقهم الیه پس حق تعالی
نك بو صفت خاصه یه مشتاق اولورکه اول صفتك وجودی بعد الموت حاصل اولور یا عند
الموت تاکه اول صفتك ابتلای ایله انلها بتاب شوقنی تسکین وسد قیلور قوله
کما قال فی الحدیث التردد وهو من هذا الباب ما ترددت فی شیء انا فاعله ترددی فی
قبض عبدی المؤمن یکره الموت فاکره مساته ولابد له من لقائی فبشره وما قال
له ولابد له من الموت لئلا یغمه بذکر الموت نته که بو بابدن یعنی باب حب واشتیاقدن
اولدوغی حالده حدیث تردده الله تعالی بیورر که بن فاعلی اولدوغم اشیادن برشیده
تردد ایتمدم عبد مؤمنك قبضنده ترددم ایتدوکم تردد کبی اول موتی مکروه کوردیکی
انك غمی وحزننی مکروه کوردیکی محب مشتاقه محبوبنك مکروهی البته مکروه اولور

اما بهر حال عبدك بقا لقاسنك مفارقتی امر محالدر ددی پس حق تعالی عبده لقاسنی
تبشیر قیلدی لا بد له من لقائی ددی اما لا بد من الموت دیمدی عبد محبوب مذاکره
موتایله مغموم و مرهوب اولمامغ ایچون خصوصا لقاء خدا موت عبدی مستلزمدر
پس بلاغة کلام دخی متضمن اولورکه مهمات نضم شریفدر قوله ولما کان لا یلقی
الحق الا بعد الموت کما قال علیه السلام ان احدکم لا یری ربه حتی یموت لذلك قال
تعالی ولا بد من لقائی پس وقتا که عبد مبشر لك حقه ملاقاتی میسر اولمایوب الا
بعد الموت اولدی ایسه نته که حضرت صلی الله علیه وسلم حدیث شریفنده سزدن
بر کوزا اولمایجه دینی کورمز دیو بیوردی الله تعالی دخی شرط مذکوره جواب ایچون
ولا بد من لقائی ددی یعنی عبده لقاملك فراق محالموتك دخی پس بعد وافتراق
محال دیمك اولور قوله فاشتیاقا لحق لوجود هذه النسبة پس حقك اشتیاقی
دکلدر الا نسبة مذکوره نك وجودنه ددوصفة نسبیه دن مراد لقاء عبددر
زیرا لقاء عبد حقله عبد اورتاسنده نسبة دربعده حضرت شیخ قدس سره
نثر سابقی نظمه کتوروب بیوردکه شعر یحن الحبیب الی رؤیتی • وانی اشد الیه حنینا
یعنی عبد حبیب بنم رؤیتمه شوق و حنین ایدر حال بوکه بنم انك لقاسنه میل و حنینم
انوردر حنینلك اشدددر قوله وتهفو النفوس ویأبی القضاء فاشکو الانین ویشکو الانینا
یعنی نفوس بشریه مضطرب و سوق لقاء دیدارم ایله وصالومه مترقب اولور لکن
قضاء الهی و تقدیر رحمانی رؤیتمی بوره دن ابا ایدر زیرا مقدورات ممکنه اجال
مضروبه سی ایله مقیدلردر وقتنده بر ان تقدم و تأخر ایتمز پس وقت حلول اجله منتهی
اولونجه بن انینمه شکایت ایدرین کذلك محب دخی انینك شکایة ایدر قوله فلما
ابان انه نفخ فیه من روحه فما اشتاق الا لنفسه وقتا که حق تعالی بو معنای اظهار
اتدی ایسه بو مجلای انسانیده کندو روحندن نفخ ایتمشدر پس معلوم اولدیکه

حق تعالی

حق تعالی کندو نفسنه وتعینات خلقیه سی ایله متعین اولوب صبغ حیوة ایله منصبغ
اولان ذاتنه وهویته متعینه سنه سشتا قدر قوله الا تراه خلقه علی صورته
لانه من روحه یعنی کورمزمسن که انسانی بنجه کندو صورة جامعه سی اوزدینه
خلق اتدی زیرا کندو روحندن منفوخ ایدی قوله ولما کانت نشاءته منهذه
الارکان الاربعة المسماة فی جسده احلاطا حدث فی نفخه اشتغال بما فی جسده
من الرطوبة دخی وقتا که ادمك نشاسی ارکان اربعه دن اولدی ایسه جسدنده
اخلاط اربعه ایله مسمادر پس نفخ نفس رحماندن اشتغال نار حرارة غریزیه
حاصل اولدی تاکه اول اخلاط اربعه فرلجندن حاصل اولان رطوبة سیلندن که اول رطوبة
غریزیه دهن سراج کبی اولوب روح مثابهٔ نور سراج اولدی ومادهٔ اشتغال نار حرارة
غریزیه اولدی که سبب نفخ ایله سریان روح حیوانیدن حاصل اولدی الی غیر ذلك
من الاسباب والمسببات قوله فکان روح الانسان نارا لاجل نشاته پس روح انسان
نار اولدی زیرا نشأ جسمانیه سی ناردر بو تقدیرجه روح حیوانی سی یا نفس ناطقه
صورة ناریده ظاهر اولدیکه حرارة غریزیه موجب اشتغال اولدی قوله ولهذا ما
کلم الله موسی الا فی صورة النار وجعل حاجته فیها وروح بدن انسانی صورة
نارده ظاهر اولدوغیچون درکه حق تعالی موسی یه صورة نارده تجلی اتدی وصورة
ناردن تکلم تکلم ایدوب وحاجتن صورة نارده ایجاد قیلدی قوله فلو کانت نشاته
طبیعیة لکان روحه نورا یعنی اکر انسانك نشاءسی عنصریه اولماسه ایدی
بلکه ما فوق سمواتده نشأ ملائکه کبی اولوب نشاء طبیعیهٔ نوریه اولا ایدی دخی
انوك روحی صورتی نوریه ایله ظاهر اولا ایدی قوله وکنی عنه بالنفخ بشیر الی انه
من نفس الرحمن یعنی الله تعالی روحدن وبدن انسانه افاضه سندن نفخ ایله کنایه
اتدی ونفس رحماندن اولماسنه اشارت قلدی زیرا نفخ البته نفس ایله اولور

ولازمیدر قوله فانه بهذه النفس الذی هو النفخ ظهر عینه وباستعداد المنفوخ فیه
کان الاشتعال نورا لا نارا زیرا نفس عزبورله نفخدرخارجده عین روح و وجودده
روح ظاهر اولدی بعده منفوخك فیهك یعنی بدن انسانك استعدادی سببی ایله
حاصل ولان اشتعال نارا اولدی نورا ولمادی زیرا عنصری الماده درنته که ذکری
سبق ایتدی طبیعی نوری دکلدر ملائکه کبی قوله فبطن نفس الحق فیما کان به الانسان
انسانا ثم اشتق له شخص علی صورته سماه امرأة فظهرت صورته فحن الیها حنین
الشیء الی نفسه وحنت الیه حنین الشیء الی وطنه فحبب الیه النساء فان الله احب
من خلقه علی صورته واسجد له ملائکته النوریین علی عظم قدرهم ومنزلتهم وعلو
شانهم الطبیعة فمن هناك وقعت المناسبة بعده نفس حق تعالی و تقدس صورة بدنیه
انسانیه ده که منصب روح حیوانیدر مختفی و مستتر اولوب بعده کندو صورتندن برشخص
انسانی مشتق اولوب اکا امرأة تسمیه اولدی اصلی رجل ایله مسمی اولدوغی کبی بس
کندو صورتنه مرآة اولماغله اکا نفسه مایل اولدوغی کبی مایل اولدی ومرأة دخی اکا
شیئك وطننه میلی کبی مایل اولدی زیرا موطن اولی رجل ایدی موطن ثانی سی صورة
مرأة یا خود وجه ارض الله اولدی تاکه نسا رجاله محبوب و مرغوب واقع اولدی
زیرا الله تعالی کندو صورتنده خلق ایتدوکنی سودی و ملائکه یه اکا سجده ایتدردی
مرتبه لری نور اولوب وعظم قدر وعلو منزلتلری ظاهر ایکن پس بو مقامده مرأة
ایله رجل اورتاسنده مناسبت واقع اولدی زیرا بعینها عبد ایله رب و اصل ایله فرع مناسبتی
اولدی قوله والصورة اعظم مناسبة واجلها واکملها فانها زوج ای شفعت وجود
الحق کما کانت المرأة شفعت بوجودها الرجل فصیرته زوجا فظهرت الثلثة حق و رجل
وامرأة و معلوم اولا که شیئین اورتاسنده مناسبة صوریه یعنی صورتده اشتراك
واقع اولمق مناسباتك اعظم و اکملیدر زیرا صورة وجود حقی کندو وجودی ایله

قود

فردا يكن تزويج ايتمشدر نته كه مرأه رجل فردا يكن تزويج ايتدى ثلثه ظاهر اولديكه
فردا وليد رحقدر ورجل وامرأه در قوله فحن الرجل الى ربه الذى هو اصله حنين المرأة
اليه پس رجل ربنه حنين ايتدى ومايل اولدى زيرا اصلى در ومحبتى در مثلا مرأه نك رجله
حنينى كه اصالة وفرعية علاقه سى ايله قوله فحبب اليه النساء كما احب الله من هو على
صورته فما وقع الحب الا لمن تكون عنه وقد كان حبه لمن يكون الرجل منه وهو الحق
فلهذا قال حبب ولم يقل احببت من نفسه لتعلق حبه بربه الذى هو على صورته حتى
فى محبته لامرأته فانه احبها بحب الله اياه تخلقا الهيا پس حق تعالى رجاله نسايى
محبوبه قيلدى نته كه حق تعالى كندو صورتنده خلق اولنانى محبوب ايتدوكى كبى زيرا هر محبه
نفسندن احب يوقدر زيرا نفسندن اقرب يوقدر پس حب واقع اولمادى الا شول رجلدن
كه صورة مرأة اندن صادر اولدى نته كه حب رجل شول ذاته اولديكه رجل اندن
متكون اولدى ذاتدن مراد حقدر وتشبيهده تامل اولونه كه برى اصلك فرعه حبيدر
برى عكسيدر اما فى الحقيقه عين در يعنى بو جهتدنكه ربه محبت ايدى فعلى صيغهٔ
مجهول ايله ادا ايتدى نفس متكلم ايله ادا ايتمدى زيرا مراد جميع مظاهرده ظاهر اولان
هويت الهيه بنى محب ايتدى حتى مادهٔ امرأه ده اولان دخى اولدر هويتدر ديمكدر زيرا
رجل محبتك اولا بالذات حبنك تعلقى ربنه دركه انك صورتى اوزرينه مخلوقدر
حتى امرأه سنه تعلقى دخى حقك امرأيه تعلق حبندن اوترى تعلق ايدر وتخلق
باخلاق الله طريقنه كيدر قوله ولما احب الرجل المرأة طلب الوصلة اى غاية الوصلة
التى تكون فى المحبة فلم يكن فى النشأة العنصرية اعظم وصلة فى النكاح ولهذا يعم الشهوة
اجزاءه كلها ولهذا امر بالاغتسال منه فعمت الطهارة كما عم الفناء فيها عند حصول
الشهوة فان الحق غيور على عبده ان يعتقد انه يلتذ بغيره فطهره بالغسل ليرجع بالنظر
اليه اذ لا يكون الا ذلك وقتا كه رجل محب امرأه اولدى ايسه امرأه دن غايت

وصلته طالبا ولدی وخال بوکه نشاء عنصریه ده نکاحدن یعنی جماعدن معروف
اعظم وصلة بو قدر وا عظمیتنه دیلدکه شهوة سادیه جمیع اجزاء رجل وامرأیه
عام اولور و شهوة من بوره نك عمومندن درکه شارع نکاح من بوردن اغتسالا ایله
امر ایدی تاکه عند حصول الشهوة مرأیی منی یوردن حاصل اولان عموم فنا مقابله
سنده عموم طهارة حاصل اوله زیرا فناء من بور التذاذ عن الغیردن حاصل الدیغجون
و بو نظر مجونی حقلدن تبعید اید وکی یجوددن نجاسة حکمیة عامیه ایله ملوث اولور
غسله محتاج اولور و عارفه دخی بو صورة نقایص وانجاسدن بولنماغله شرعا
غسل واجب در بعده حق تعالی عبد نك کندودن غیریدن ملتذ اولماسینی اعتقاد
اید و کندن غیور در پس عبدنی غسل ایله تطهیر ایدر که عبد من بور وجه حقه
نظر ایله بو اعتقادندن رجوع اید زیرا واقعده و نفس الامرده التذاذ حقله در هر کز
غیر یوق و غیر ایله التذاذ بو قدر مکر غیر معنا ملاحظه اولونه قوله فاذا
شاهد الرجل الحق فی المرأة کان شهوده فی منفعل واذا شاهده فی نفسه من غیر
استحضار صورة ما تکون عنه کان شهوده فی منفعل عن الحق بلا واسطة فشهوده
للحق فی المرأة اتم واکمل لانه یشاهد الحق من حیث هو فاعل و منفعل پس رجل
حقی مرأه ده مشاهده ایتسه شهودی منفعلده واقع اولور واکر رجل حقی نفسنده
مشاهده ایتسه مرأه نك رجلندن ظهوری حیثیتندن پس رجلك حقی مشهودی
فاعلده واقع اولور واکر حقی علی الاطلاق نفسنده مشاهده قلسه لکن نفسندن
تکون ایدن صورتدن بو صورتی بو صورتی استحضار اید وکی حالده اولسه شهودی
حقدن بلا واسطه منفعل اولان شیده اولور که نفس رجلدر زیرا نفس رجل حقده
بلا واسطه منفعل اولدوغی کبی پس رجلك حقی مرأه دن شهودی اتم واکمل
اولور زیرا حقی جهتین ایله مشاهده ایدر که بری جهة فعل و بری جهة انفعالدر

معیة

معية ايله **قوله** ومن نفسه ومن حيث هو منفعل خاصة يعنى فجن رجل حقى نفسنده
مشاهده ايتسه صورة مراة خيالنده استحضار ايتدوكى حالده واول وقتده حقى منفعل
اولدوغى حيثيتدن مشاهده ايدر **قوله** فلهذا احب صلى الله عليه وسلم لكمال شهود الحق
فيهن اذ لا يشاهد الحق مجردا عن المواد ابدا فان الله تعالى بالذات غنى عن العالمين پس
بواجلدندركه نبى عليه السلام نسايى محبوب ايدندى حقى انلرده كمال ايله مشاهده ايتدوكى
جون زيرا حقى هركز موادن مجرد اولدوغى حالده كورمك ميسر اولماز زيرا عوالم ممكنه دن
غنى بالذاتدر پس اشرف مواد واقرب مظاهر من الذات مرآه دروننده كه بيورر **قوله**
فاذا كان الامر من هذا الامر من هذا الوجه ممتنعا ولم يكن الشهادة الا فى مادة فشهود الحق
فى النساء اعظمه واكمله واعظم الوصلة النكاح وهو النظير التوجه الالهى على من خلقت
على صورته ليخلفه فيرى فيه صورته بل نفسه فسواه وعدله ونفخت فيه من روحه
الذى هو نفسه فظاهره خلق وباطنه حق پس حقى بحسب التجرد شهود ممتنع اولوب
ماده سوز ممكن اولمايجق حق نساده مشاهده ايتمك اعظم واكمل شهود اولدى
وحال بوكه اعظم وصلة نكاح يعنى وقاعدر زيرا نظير توجه الهى در يعنى حقك كندى
صورتنده خلق ايتدوكى ونك وجهنده نظير يدركه عبد حقه خليفه اولوب صورتنى
كوره بلكه نفسنى كوره پس ظاهرى مستور خلقدر وباطنى حقدر كه عين مطلقدر **قوله**
ولهذا وصفه بالتدبير لهذا الهيكل فانه به يدبر الامر من السماء وهو العلو الى الارض
وهو اسفل السافلين لانها اسفل الاركان كلها وسماهن النساء وهو جمع لا واحد له
من لفظه ولذلك قال عليه السلام حبب الى من دنياكم ثلث ولم يقل المراة فراعى
تأخيرهن فى الوجود عنه فان النساء هى التاخير قال الله تعالى انما النسئ زيادة
فى الكفر يعنى باطن انسان روح اولوب وروح عين حق اولدوغيچوندركه حق تعالى
روحى مدبر هيكل محسوس انسانى قلدى وتدبير ايله موصوف قلمه سبحانه قرانيده

انی جاعل فی الارض خلیفة بیورلدوغیدرکه خلیفه بالضرورده مدبردر فقیر
ایدوردین ایة من بوردن فهم اولنان مدبریدن عالم اولمقدن هیکل من بورمدبرلکی یدبر
الامر من السماء الی الارض دن فهم اولنور یعنی اعلای علیین دن اسفل سافلینه کلنجه
درکه ارضدر زیرا اسفل جمیع ارکان و روح امر وجودی تدبیر ایدردیمکدر ومراءه نک دخی
رجله نسبتی ارضك سمایه نسبتی کبیدر پس صورة رجل ومرایی مدبر اولان مدبر سما
وارض اولور فقیر ایدودین وما نحن فیه بو جمله دن اقرب وانسب معنا بوردکه ربع
هیکل رجل وامراءه ده هر بر تره وحده مسمای عقلاله ارض ونفس اورتا سنده مدبر
ورایط وشهرستان بدنده ساری الحکم وجاری الامر والنهی در واجزاء بدنیه و قوای
روحانیه نك مجموعنده صورة جامعه وهیئة وحدانیه روحدر بعد نسابعد الوجود
والظهور حالدن متاخر اولدقلری ایچون نسا ایله مسمی اولدیلر بجمعدرکه لفظندن واحدی
کلمز وبو اجلدن نبی علیه السلام حبب الی حدیث شریفنده نسا ایله تعبیر اتدی زیرا
معنای نسا تأخیردر وبو اجلدن نسانك رجالدن تاخر وجودلرینه مشیردر روایه کیه
انما النسیئ زیادة فی الکفر ده نسئه نك تفسیری تأخیردر اتیك سبب نزولی بودرکه
کفار قتل ونهبه اشهر حرم مرور ایدنجه صبر ایتمزلر ایمش وحرمة قتالی شهر اخره
تأخیر ایدرلر ایمش پس اولزماننده وارد اولمشکه تأخیر من بور زیاده فی الکفردر
وشدة وعناد وشرکدر **قوله** والبیع نسئة تقول بتاخیر فلذلك ذکر النسا فما احبهن
الا بالرتبه وانهن محل الانفعال فهن له کالطبیعة للحق التی فتح فیها صور العالم
بالمتوجه الارادی والامر الالهی الذی هو نکاح فی العالم الصور العنصریة وهمة
فی عالم الارواح النوریة وترتیب مقدمات فی المعانی للانتاج وکل ذلك نکاح
الفردیة الاولی فی کل وجه من هذه الوجوه دخی ودسیه برشی صاتوب الماغه بیع
بنسیة دیرلر ثمنی تاخیر اولندوغیچون پس نسانك دخی بحسب الوجود رجالدن

تأخری

تأخير اولدوغيچون حديث محبّتده نسا ايله تعبير اولندى ورسولك عليه السلام
بونلره محبّتى بحسب المرتبه اولديكه طبيعة كليه مرتبه سيدر ومحل انفعال وتأثر وقوابل
اثار اولدقلرى حسبايله در پس نسانك رجاله كانه طبيعه كليه نك حقه نسبتى
كبيدر مرتبه لرى حسبى ايله كه حق تعالى ابتداء صور عالمى طبيعة كليه ده توجه
ارادى ايله مريد اولدوغى حالده فتح ايدوب معانيدن بر مرتبه صوره لخراج ايتدى
بعده امر الهى ايله كه مراد امر كن دد وعالم صورة عنصريه ده نكاح ايله تعبير اولنور
وعالم ارواح نوريه دن همة ايله معبر اولور وبين المعانى ترتيب مقدماتايله
تعبير اولنور كه سبب انتاج نتايجدر وبونلرك جميعيسى وجوه من بوده نك هر بر وجهنده
فرديه اولى نك نكاحنه راجع وانك كليه متفرع قلنور تحقيق بودر كه اول
نكاحات اسمائيدر كه عالم ارواح وصور ارواح نفس رحمانيده يعنى طبيعة كليه ده
سبب ايجاد اولور بعده اجتماع ارواح نوريه سبب ايجاد عالم اجسام طبيعه وعنصريه
اولور بعده اجتماع اخر متولدات ثلثه يى ولواحقنى ايجاد اولور واخر نكاحات نكاح
را بعدر فتوحاتده مفصّلدر قوله فمن احب النساء على هذه الحد فهو حب الهى فمن
احبهن على جهة الشهوة الطبيعة خاصة نقصه على هذه الشهوة وكان صورة بلا روح
عنده وان كانت تلك الصورة فى نفس الامر ذات روح ولكنها غير مشهودة لمن جاء
لامرأته او لانثى حيث كانت لمجرد الالتذاذ لكن لا يدرى لمن پس هر كه نسايى بو مرتبه
ده سور يعنى حقيقتنى ومظهريتنى مشاهده ايله محبة ايدر اول محبة الهيه در وحب
نور اينددر اما شونلر كه نسايى مجرد شهوة طبيعيه اوزرينه سورلر وسر محبتى بلكه
سر نسايى بلامزلر بو محبة شهوانيه نك ادراكى انلره نقص وير پس صورة
مرأة انلره صورة بى روح كورينور اگرچه نفسنده ذى روح ايسه ده زيرا رجل
امرأه سنه يا انثاء مملوكنه جماع ايدوب روحنى وسرنى بلمكه انى جماد كورمكدر

زیرا مجرد التذاذ ایجون جمع اولوردا ما التذاذ نه در و متلذذ کندو سری نه در
و بو لذة ایله متجلی نه در بلمز قوله فیجهل من نفسه ما یجهل الغیر منه ما لم یسمه
هو بلسانه حتی یعلم یعنی التذاذ کاین ایله متصفا ولان متلذذی بلمین جاهل اولا
نفس بلمز شول نفسنک غیری اولان شخص بوتک نفسنی مادامکه بولسان ایله تسمیه
ایدوب بلدرمینجه بخه بلمز ایسه بو دخی کندو نفسنک اول مرتبه بلمز زیرا کندو نفسنک
مظاهر حقدن بر مظهر ایدوکنه معرفت حاصل اتمدی که مرآة کندو صورتی ایدوکن
بیله وایکی سنده دخی متجلی حق اولوب وملتذ وملتذ به واحد مطلق ایدوکنه
عارفا ولا اولمادی فقیر ایدودین مرحوم منلا جامی بو محلک بعینه حلّ شرحنی
بیوردماشلی حاصل کلامی دخی معنا ی اقربا یله ادا اتمه مشلی شارح صاین الدین
تقلیدا یله شلی وصوفیه لی بالی خلیفه مرحوم لفظ ما یجهلده ما نافیه اخذ ایدوب
منه ضمیرک رجل جاهله ارجاع اتمش وغیرده مراد غیر عارف در دیمش ترکیبی
بودر والمراد بالغیر منا جهن یحجب الهی فانه یعلم ان التذاذ هذا الرجل لمن وما
فی قوله ما یجهل للنفی والضمیر فی منه راجع الی الرجل الجاهل من نفسه انتهی کلامه
ضمیر منه نفسه راجع ایدوکی ظاهردر داود قیصری تصریح اتمشدر اما منلا
جامی ملتذ وملتذ به ارجاع ایدر ظاهر بودر که بونلر کتمدوکی مسلکه کیدر اما
مسلکنی اظهارده ستر مذهبک ایله عامل اولورتأمّل صاب کرکدر قوله کما
قال بعضهم شعر صح عند الناس انی عاشق غیر ان لم یعرفوا عشقی لمن شعر
شاعرک معناسی خلق بنم عاشق ایدوکم بلدی اما عشقم کمه متعلقدر وکمه
عاشق اولدوغم بلمدیلر دیمکدر التذاذ بلنوب ملتذ بلنمدوکی کبی قوله کذلک

هذا احب الالتذاذ فاحب المحل الذی یکون فیه والمراة ولکن غاب عنه روح
المسئلة فلو علمها لعلم بمن التذ ومن التذ وکان کاملا کذلک بو رجل جاهل

التذاذ سوز پس التذاذ بولندوغی محله دخی محبة ایدرکه اولمحل مرأه در لکن روح مثله اندن غائبدر یعنی ملتذ وملتذ به بلور وعالم کامل ولور ایدی

قوله وکما نزلت المرأة عن درجة الرجل بقوله وللرجال علیهن درجة نزل المخلوق علی الصورة عن درجة من انشاء علی صورته مع کونه علی صورته پس نته که مرأه درجه دجلدن نص قرآنیه ایله نازل اولدی بونک بری ایله که حقک صورتنده مخلوقدر پس عارفه فهم مراتب لازمدر توحید صرفده مقید کوکمن

قوله فتلك الدرجة التی تمیز عنه بها کان غنیا عن العالمین وفاعلا اولا فان الصورة فاعل ثان فما له الالوهیة التی للحق پس شول درجه که حق اولدرجه سببی ایله دجلدن متمیز اولور اولدرجه سببی ایله حق عالملردن غنی اولور ومبداء کل وفاعل اول صفتی ایله امتیاز بولور یعنی اول درجه حقک جهة وجوبدرکه جهة غنا سیدر وجهة امکانی سی جهة فقردر زیرا صورة نوعیه که حقیقة انسانیه درصورة حقده مخلوقدر فاعل ثانیدرکه بودخی مبداء اضافیدر لکن مبداء المبادی دکلدر فعلی خلافة ایله دربس حق ایچون اولان اولیه انسان ایچون ثابت دکلدر غایة الامر خلیفه اولی ومبداء الخلفادر

قوله فتمیزت الاعیان بالمراتب فاعطی کل ذی حق حقه کل عارف پس ازلا ازال وفیض اقدسده کل شیء خلقه ثم هدی نص شریفنجه الله تعالی اعیان ممکنه یه بجسب المراتب که هر برینک حد مخصوصی واستعداد مناسبی تقاضا سیدر اعتبار علمی بعده امتیاز عینی ویرمشدر پس هر عارف بالحقایق اولنلر اعیان ممکنه دن هر ذی حقه مرتبلو مرتبه نجه حقنی ویرمک لازمدر وبر مرتبه ایله عارف بالحقایق عدا ولنمز

قوله فلهذا کان حب النساء لمحمد صلی الله علیه وسلم عن تحبب الهی وان الله تعالی اعطی کل شیء حقه وهو عین حقه فما اعطی الا باستحقاق استحقه بسماای بذات ذلك المستحق لفظ فلهذا فمن احب النساء جمله سنه متفرع در

يعني جهة شهوة ومحض التذاذ حب رسولده مرعی دکل ایدی بلکه مرتبهٔ نسائیه علم ومعرفتی
حبی ایله ایدیکه حق تعالى هرنی حقه حقنی ومرتبه سنی اعطا اتدوکی اوزده اعیان
نسا دخی اذلده محبوبات رجال اولمق اندرك تقاضای مرتبه سی وذاتی اولماغین
محبوبات حضرت محمد صلى الله عليه وسلم اولدیلر پس حب محمد عليه السلام نسایه
عین محبة محمد عليه السلام اولدی محبوبیه نسا عین حق نسا اولدوغی کبی وتقاضای
استعداد برینی محب واخرین محبوب اندی وحق تعالى هر برنه مسماسی وحقیقتی نه
ایسه انی ویردی تاکه فیض اقدسده اولا اعطا بونره ظاهر وصورة نما اولدی
وهو عين لفظنده ضمير هو نی داود قیصری عطا یه ارجاع اتمش فقیر ایدورین
خلقه عاید اولمق اولی در اقرب ومعادی عنا لمنا احمد ومفعول اعطا خود عین
حقدر مال واحد ایکن ضمیری بعیده عاید قلمق زایددر قوله وانما قدم النساء
لانهن محل الانفعال كما تقدمت الطبيعة على من اوجد منها بالصورة يعني حديث
سابقده نسایی تقدیمه سبب محل انفعال اولدقلری ایچوندرکه قابلده مقبولدن
تقدمی کبیدر بالطبع درعقلا لازمدرنته که طبیعه صورة مقبوله سندن تقدم
ایجاب اتدوکی کبی وجهی عن قريب ظاهر اولور قوله وليست الطبيعة على الحقيقة
الا النفس الرحماني فانه فيه انفتحت صورة العالم اعلاه واسفله لسريان النفخة
في الجواهر الهيولاني في عالم الاجرام خاصة وطبيعة كلية في الحقيقة وكل الاعين
نفس رحمانیدر بحسب العقل متمیز وبحسب الحقيقة عین دردیرا صور عالم اعالیسی
واسافلی لطیفی وکثیفی جمله نفس رحمانیده منفتح اولمشلردر واتصالدن تفرق
بولمشلردر وطبیعتك نفس رحمانیه نسبتی صوره نوعیه نك صاحبته نسبتی
کبیدر وصور عالمك طبیعة کلیه ده مرتسم اولدوغنك سببی زیرا نفخه جوهر
هیولانی ساریه اولور عالم اجرامه مخصوص اولدوغی حالده قوله واما سريانها

لوجود

لوجود الارواح النورية والاعراض فلذلك سريان لخ اما نفخة نك وجود ارواح
نوريه سريانى سريان لخدر زيرا سارى ايله مسرى فيه ميانشده طبعا ملازمة منا
سبة لازمدر پس جواهر روحانيه يه سريان طبيعة جوهريه سريانى ايله اولورتته
كه اعراضه طبيعة عرضيه سريانى ايله اولدوغى كبى حاصل كلام امداد ظهورده
فرعك اصله مناسبتى كوكدر جوهر مادة جوهر اولور واحداث جواهر ايدر عرض
كذلك احداث اعراض ايدر وطبيعة عرضه نفس تجلى يه ظهور متجلى يه مظهر اولورتته
كه طبيعة جوهريه نفس متجلى يه مظهر اولور عارف اهل شهود بيلور قوله ثم انه عليه
السلام غلب فى هذا الخبر التأنيث على التذكير لانه قصد التهمم بالنساء فقال
ثلث ولم يقل ثلثة بالهاء الذى هو اعداد الذكران بعده نبى عليه السلام حديث مذكور
ده تأنيثى تذكير اوزرينه غلبه ايتدردى شان نسانك اهميتنى قصدا تمكله حتى
ثلث ديدى ثلثه ديمدى كه عدد ذكران ايچون وضع اولنمشدر عكس تأنيث جميع
اشيا در قوله اذ وفيها ذكر الطيب وهو مذكر وعادة العرب ان يغلب التذكير على التأنيث
فيقول الفواطم وزيد خرجوا ولا يقول خرجن فغلبوا التذكير وان كان على التأنيث
وان كن جماعة وهو عربى لفظا اذ تغليب مذكوره تعليلدر يعنى ديمكدركه تركيب حديثده
نساء ذكر اولنمشدر دخى طيب ذكر اولنمشدر طيب ايسه مذكردر حالبوكه عادت
عرب تذكيرى تأنيثه تغليب ايدرلر بو سببدندركه الفواطم وزيد خرجوا ديرلر
خرجن ديمزلر فواطم خود جمع مؤنث وزيد واحد ايكن ومتكلم كلام يعنى نبى عليه السلام
خود عربيدر بلكه افصح فصحاء عرب عربادر قوله فراعى النبى عليه السلام المعنى
الذى قصد به فى التحبب اليه ما لم يؤثر حبه پس نبى عليه السلام تغليب مذكور ايله
شول معنايه رعايت ايلديكه الله تعالى نسايى كا محبوب قلمقدى قصد اتدى پس
قصد بناء مفعول اولور فاعل الله تعالى اولور يا خود بناء فاعل اولا وفاعل رسول

ومعناى كلام نبى عليه السلام شول معنايه رعاية ايديكه نسانك تحببنه قصد
اتمش ايديكه اول معنا شان نساده اهتمامدر مادامكه معناى مزبورى وتحبى
اختيار نفسى ايچون اولمايه بلكه الله ايچون اوله پس ضمير بر تغليبه عايددر داعيه
متعلقدر ضمير صله محذوفدر تقديرى قصد به ديمكدر اليه ضميرى رسوله عايددر
مامدة ايچوندر حبه ضميرى فاعل رسولكدر تقدير كلام مالم يكن حبه مؤثرا لهن لنفسه
در يعنى مادامكه نسايه تحبى نفسى ايچون ايچوندر مختارا اولميه بلكه الله ايچون اوله قوله
فعلمه الله مالم يكن يعلم وكان فضل الله عليه عظيما فغلب التانيث على التذكير بقوله
ثلث بغيرها مما علمه صلى الله عليه وسلم بالحقايق وما اشتره رعايته للحقوق يعنى
پس حق انكا بلمدكلرى اشيايى تعليم ايتدى تا كه اوزرينه فضل عظيمى ثابت اولدى
زيرا محبة نسايى ايجاب ايدن معنالى كا بلدردى حتى تانيث تذكيره تغليبا تدرج
اكى بو معناى بلدرمسه جريان عادة عرب اوزره تكلم ايدر ايدى پس بغيرها
ثلث ديمكده نه عجب عالم بالحقايق اولدى ورعاية حقوقده عجب قود بولدى قوله
ثم انه صلى الله عليه وسلم جعل الخاتمة نظيرة الاولى فى التانيث وادرج بينهما التذكير
فبدا النساء وختم بالصلوة وكلتاهما تانيث والطيب كهو فى وجوده فان الرجل
عدرج بين ذات ظهر عنها وبين امراة ظهرت عنه فهو بين مؤنثين تانيث ذات
وتانيث حقيقى والصلوة تانيث غير حقيقى والطيب مذكر بينهما كادم بين الذات
الموجودة عنها وبين حق الموجودة عنه وان شئت قلت الصفة مؤنثة ايضا
وان شئت قلت القدرة مؤنثة ايضا فكن على اى مذهب شئت فانك لا تجد الا
التانيث يتقدم حتى عند اصحاب العلة الذين جعلوا الحق علة فى وجود العالم والعلة
مؤنثة بعده حضرت رسول واقف اسرار فروع واصول خلقه وجودك ودائرة
ظهورك اولى عين احق وانتهاسى ابتداسنه ناظر ايدو كنى تذكير ايدوب

تانيثه

تأنيثده خاتم نظيره اولى قيلدى وبينهماده تذكيرى درج ايتديكه اول نسا ايله
ابتدا اولندى وصلوة ايله ختم وانتها بولندى وطرفين تأنيث وبينهماده طيب تذكير
ايله مذكور اولدى نبى عليه السلامك وجودى كبى وجود رجل بر ذاتله امراءه ما بيننده
توسط ايدوب رجل ذاتدن ظاهر اولدى وامراءه رجلدن صادر اولدى پس رجل مؤنثين
اورتاسنده بولندى برى تأنيث ذات برى تأنيث حقيقى كه امراءه در كذلك عبارة
حديثده نسا تأنيث حقيقى صلاة غير حقيقى طيب بينهما ده مذكر مثلا ادم كبيكه
كندويه مصدر اولان ذاتله كندودن مصدور اولان امراءسى حوا اورتاسنده در بعده
اكر ديلرسك مقدمى صفة ايله تعبير ايله كه صفة مؤنثدر علم كبى اراده وقدرة
كبى واكر ديلرسن مقدمى قدرة ايله تعبير ايله كه بو دخى مؤنثدر پس قنغى مذهبده اولور
ايسك البتده تأنيثى مقدم بولورسون حتى اصحاب علة كه حقى وجود عالمه علة قيلوب
حق وجود ولجيه علة العلل وعلة اولى اطلاق ايتديلر دخى مؤنثدر حكما فلسفيه نك اصحاب
علة ايله تعبيرده ايهام لطيف وارددر پس حضرتك حديثنده سريده وجوده
واصحاب ذوقه وشهوده تنبيه واردر **قوله** واما حكمة الطيب وجعله بعد النساء
فلما فى النساء من روايح التكوين فانه اطيب الطيب عناق الحبيب كذا قالوا فى المثل
السائر اما حكمة ذكر طيب ونسادن تأخيرنه سبب قريب زيرا نساده روايح تكوين
عالم حاصلدر دبه اومتده اولماغله وحق تعالى سبب وجود اولاد ادم قلمغى ايله
صاحب الكشف والشهود روايح وجود اولادى مراءده شم ايدر بو اجلدن شم مراءه
مليحه الذ والحد دو جميع روايح الطيبى واجى در مثل سايرده دايرا ولدوغى
اوزره محب عاشقك عناق حبيبنده بولدوغى لذة وحالة در زيرا اول عناق قرة رايحه
عينى وحقيقتنى شم ايدر **قوله** ولما خلق عبدا بالاصالة لم يرفع رأسه قط الى السماء
بل لم يزل ساجدا واقفا مع كونه منفعلا حتى كون الله عنه ما كون فاعطاه رتبة

الفاعلية والتاثير فی عالم الانفاس حتی فی بجوامع الكلم التی هی الاعراف الطيبه وقتاكه رسول صلی الله عليه وسلم اصل جبلیتنده عبد خلق اولندی ايسه كه مولا سنده منفعل ومتأثر اولمق شانندن درهر كون باشن منصب سيادته دفع اعدی كه اول منصب منصب فعل وتأثير دركندو مرتبهٔ خاصی دكلدر بلكه جهة عبوديتده ساجد ومتذلل وواقف ومنفعل اولدی وبو جمله ايله مرتبه انفعالدن مرتبهٔ فعله تجاوز ايتدی حتی حق تعالی بو كون وانفعال مقابلهسنده بر مرتبه ده بروز وظهور وفعل وتأثيره عطا قلدیكه عالم انفاسده ومرتبهٔ ارواحده مبداء جميع مكونات اولدی حتی مرتبهٔ جوامع الكلم ايله مشرف قلنديكه مراد اعراف طيبه وجود انفاس نفيسه بود ومشهودد ر قوله فحبب اليه الطيب فلذلك جعله بعد النساء يعنی بس روايح مذكورهٔ وجوديه كه اعراف طيبه ايله موصوفدر نبی عليه السلام محبوبه اولوب بعده ام جميع اشياء اولان وجود طبيعتدن بالطبع متاخر اولدی وعيجان بالوضع نسادن تأخير قلندی وقوله مذكور طيبك نسادن تأخيرنه دليل ثانی بولندی قوله فراعی الدرجات التی للحق فی قوله تعالی رفيع الدرجات ذو العرش لاستوائه عليه باسم الرحمن يعنی رسول صلی الله عليه وسلم ذكر اولنان خير نساده درجات الهيه بی ومراتب كليه بی كه حقك بجوندن ثابتا ولمشدر رعاية ايتدی ايله درجات كه الله تعالی نك رفيع الدرجات قولنده مشار اليه اولمشدر كه عرش نفس رحمانيدر اندن طبيعة كله ايله تعبير اولنوركه عقل اول آدم وروح نبی مكرمدر نته كه طبيعة كليه ونفس رحمانی حوا ومرتبه نسادر بعده حديث نسادهٔ جميع مراتب الهيه يه صريحا رعايه اولمق لازم دكلدر ضمنيه واجمالا كفايه ايدرتاكه بعض معترضك اعتراضی متوجه اولمیا اما ذو العرش اولماتك معناسی حقك اسم رحمان ايله عرشه استوا سيدر اما صفة رحمان ايله اتصافدن قطع نظر

ایله ذات من حیث هی غنی عن العالمین در عرش خود جملهٔ عالمدر واستوا امر اضافیدر
قوله فلما بقی فیمن حوی علی العرش من لا یصیبه الرحمة الالهیة وهو قوله تعالی ورحمتی
وسعت کل شیء پس عرش مزبور محیط اولدوغی اشیاکه صور جسمانیهٔ وجدانیه
وروحانیه ومعانی اسماء الهیه وحقایق کونیه درکه اعیان ثابته ایله مسمی در
جمله سنه رحمة الهیه اصابة ایلدی ورحمة شامل اولمادوغی بر شی باقی وکترقلمز
ومعنای مذکوردرکه الله تعالی وسعت رحمتی قولی ایله افاده اتمشدر شارح
قیصری رحمة الله علیه عرش مزبوری رفیع الدرجات قولنک شرحنده عرش
کریم ایله تعبیر ایدر اما عقله المستوفزده وفتوحاتده فلک اطلس عرش رحمانیدرکه
روحانیسی نفس رحمانی واسم رحمان وجسمانیسی فلک اطلسدر وعرش کریم کرسیدر
فلک اطلسه عرش کریم اطلاقی یوقدر قوله والعرش وسع کل شیء والمستوی
الرحمان فحقیقته یکون سریان الرحمة فی العالم یعنی شول عرشکه عرش رحمانی ایله
مسمادر محیط جمیع اشیادر وعرشه مستوی وحاکم مستولی اسم رحماندرکه الرحمن
علی العرش استوی اکا برهاندر وعرش مزبور اسم رحمانک مظهری وجسمی
واقع اولمشدر پس عرشک حقیقتی ایله که عین ثابته سیدر رحمتک جمیع عالمه
سریانی واردر زیرا جرم عرشده اگرچه احاطه وشمول واردر لکن معنای سرایه
یوقدر پس سریان انک لطیفهٔ روحانیسنده حاصلدرکه اول صفة رحمانیدر پس
لطیفهٔ روحانیسی روحانیاته وجسمانیسی جسمانیاته ساری وشامل اولور
یاخود فحقیقته ضمیری اسم رحمانه عاید اولور وحقیقة اسمدن مراد انک
سایر اسمادن امتیاز بر سببا ولان حقیقت مخصوصه سی ایله دیمک اولا قوله
قد بیناه فی موضع فی هذا الکتاب ومن الفتوح المکی یعنی تحقیق که بز بو معنای بو کتابده
وفتوحات مکیه دن بچه موضعده بیان اتدک پس مبین اولا معنا عرشک بحقیقته

سریان دریا اسم رحمانک حقیقتی ایله سریانیدر اسم رحمانک حقیقتندن مراد حقیقه
خاصه سیدر که انوک ایله سایر اسمادن ممتاز اولور بر معنادر شارح قیصری
قدس سره بیناه ضمیرک حقیقت اسم رحمانک ایله تفسیر ایدر بیان من بور خود متن
کتابده مذکور دکلدر بلکه شارحک کلامدر پس بحه مرجع ضمیری اولمغه صالح
اولور تامل اولنور قوله وقد جعل الطیب تعالی فی هذا الالتحام النکاحی فی براءة
عایشه رضی الله عنها فقال الخبیثات للخبیثین والخبیثون للخبیثات والطیبات للطیبین
والطیبون للطیبات فی هذا الالتحام النکاحی جمله سی طیبک صفتی واقع اولمشدر
فی براءة عایشه جمله سی جعلنک مفعول ثانیسیدر معنا دیمک درکه الله طیبی
قلدی ایله طیب که بین الرجل والمراءة بو التحام نکاحیده ثابتدر براءة عایشه
ده موجود ومذکور قلدی یعنی الطیبات للطیبین دیدی پس شاهد براءة حق
اولیجاق براءة حق وصدق اولدی زیرا طیب بر ذاته اطلاقا ولنور که انده صفت
طیب موجود اولا پس حقک انده طیبه اطلاقی برأتنه سبب اتفاقدر قوله اولئک
مبرؤن مما یقولون یعنی ازواج نبی علیه السلام افکلدک ومفتریلرک نسبة
اتدکلری افک وافترادن بریلردر زیرا طیبلر وطاهرلردر قوله فجعل روائحهم طیبة
لان القول نفس وعین الرائحة پس حق تعالی روائح طیبه یی سائر صفتلریکه طیبه قلدی
مراد اقوال المریدر زیرا طیبک کلمه صادره سی البته طیبه اولور یعنی صادقه اولور
وخبیثک خبیثه اولور بعده قول نفسدر نفس عین رایحه در پس روائح ایله قولدن
کنایه فیخرج بالطیب والخبیث علی حسب ما یظهر به فی صورة النطق یعنی طیبک
نفسی صورة نطقده طیب چقر ذاتی طیب اولدوغیچون یعنی سبب ظهوری نه ایسه
مسبب دخی اکا تابع اولور فی صورة النطق جمله سی فیخرج قولنه متعلقدر قوله فمن
حیث هو الالهی بالاصالة کلمة طیبة یعنی نفس الله تعالی یه منسوب اولدوغی حیثیته

ایله

ایله بالذات والاصالة جمیعیسی طیب وطاهر درمکر بحسب العوارض خبیثا اوله

قوله ومن حیث مایحمد ویذم فهو طیب وخبیث یعنی من حیث الذات ظاهرا اما من
حیث العرض والقول که جانب خلقدر بعضی طیب ومحمود وبعض خبیث ومذمومدر

قوله فقال علیه السلام فی خبث الثوم هی شجرة خبیثة اکره ریحها ولم یقل اکرهها
فالعین لا یکره وانما یکره ماظهر منها والکراهة لذلك ومدعای سابقه دلیلدرکه نبی
علیه السلام نومك بیان خبثنده شجرهٔ خبیثه دردیوب وتعلیل خبثده زیرا رایحه
سنلن استکراه ایده رین دیو بیوردی امانا تندن استکراه ایده رین دیمدی زیرا
ذات من حیث هی مستکره اولماز زیرا خبثا ایله متصف قلنمز پس مکروه اولان
صفت عارضه درکه ذاتدن ظاهر اولور مکروهه تعلیقدر اما عرفا او بعدم ملایمه
طبع او عرضا وشرعا او نقص عن کمال یعنی اول کراهتی یا عرف ناس اقتضا ایدر عرف
اخره اولمیه یاخود طبع شخصه نا ملایم یا عرضنه غیر ملایم اولوب شخص اخره
ملایم اوله یا بر شریعتده مکروه شریعة اخراده محمود اوله یا بر شیئه نسبة نقصان
وشیء اخره نسبیة کمال اوله الی غیر ذلك قوله ولما انقسم الامر الی خبیث وطیب کما
قردناه حبب الیه الطیب دون الخبیث وقتاکه امر خبیثا ایله طیبه منقسم اولدی ایسه
نبی علیه السلام حضرتنه طیب محبوب اولوب تخبیث الهی ایله خبیثا ولمادی قوله

ووصف النبی علیه السلام الملائکة بانها تتاذی بالروائح الخبیثة لما فی هذه النشأة
العنصریة من التعفین فانه من صلصال من حماء مسنون ای متغیر الریح فتکرهه
الملائکه بالذات یعنی نبی علیه السلام ملائکه روائح خبیثه دن متاذی اولمق
صفتی ایله صفتلدی زیرا نشاء عنصریه انسانیه ده صفة تعفین حاصله در صلصالدن
خلق اولنما غله که رائحهٔ خبیثه صاحبی بر طین اسوددن مستوندن متغیر الریح دیمکدر
پس ملائکه بالذات وبحسب الطبع اندن استکراه ایدرلر زیرا صفاء جوهرلری جبلی ایله

امور کثیفه یه نسبتلری اولمز پس عوارضدن متاذی اولورلر ضدیة مقتضاسنجه بولجلندر که ملائکه ایله مناسبة طهارت ظاهر و باطن لازمدر وملازمة روایح طیبه انلره ملایمدر قوله کما ان مزاج الجعل یتضرر برایحة الورد وهی من الروایح الطیبة فلیس الورد عند الجعل بریح طیبه ومن کان علی مثل هذا المزاج معنی وصورة اضربه الحق اذا سمعه وسر بالباطل وهو قوله تعالی والذین امنوا بالباطل وکفروا بالله ووصفهم بالخسران فقال اولئک هم الخاسرون الذین خسروا انفسهم فانه من لم یدرک الطیب من الخبیث فلا ادراک له یعنی امراضا فی اولوب ملایمة طبع ایله مشروط ایدوکی بلدردکه مزاج جعل رایحهٔ وردن متضرر ومتنفر اولور حال بوکه رایحهٔ ورد صحیح المزاجه نسبة ایله اطیب روایحدندر پس بو مقوله مزاجه معنی وصورة حق مضر اولور تاکه استماع حقدن ملول وباطلدن مسرور اولورلر نته که قول خدا والذین امنوا بالباطل بو معنادرکه خسران بونلره وصف جزئی اولمشدر زیرا شول نفس جاهل که طیبی خبیثدن فرق اتمز انده ایجون نوراد راک ثابت اولمز ورتبهٔ بهایمدن ترقی بولمز زیرا خبیثک باطنی طیبا اولور لباس صورة خبیثده مندرج ایکن بلمز مع هذا خبیث کبی دخی طیب کبی مظاهر یهٔ الهیهٔدن بر مظهردر که جهة طیبی اولمسه طیب حقیقتدن صادر اولمزدی زیرا اصول حکمتده بین العلة والمعلول مناسبة شرطدر شعر لا تنکر الباطل فی طوره فانه بعض ظهوراته

قوله فما حبب الی رسول الله صلی الله علیه وسلم الا الطیب من کل شیء وما ثمه الاهو یعنی شان رسول علیه السلام هر شیئک طیبی محبوب اولدی زیرا اشیاهی کما یلیق هر شیئک حقیقتی خود من حیث هی طیبدر پس انلرک حضرتندن طیبدن غیر سی بولنمدی

قوله وهل یتصور ان یکون فی العالم مزاج لا یجد الا الطیب من کل شی لا یعرف الخبیث ام لا قلنا هذا لا یکون فانا ما وجدناه فی الاصل الذی ظهر العالم منه وهو الحق فوجدناه یکره ویحب ولیس الخبیث الا ما یکره ولا الطیب الا ما یحبه اکر سؤال اولنسه که ایا

متصور میدر

متصور ميدر عالمده برمزاج كه هر شيء طيبه كوره خبيث بلميه وكورميه جواب ويرلودكه
بومعنا عالم جمعه واتحاده نسبة جائزدر اما عالم خلقه ومرتبهٔ فرقه اضافه ايله
مدينس اولماز زيرا عالم تكوين وايجاد مركب من الاضداد در مقتضيات اسماء متضاده تقابل
تعناد ومحبوب ومكروه درننه كه حديث شريفده وارد اولمشدركه حق تعالی عقلی خلق اتدی
نور محمدی در بعده اكا خطاب ايدر اقبل دردی في الحال اقبال اتدی بعده ادبر دردی عقل
ادبار اتدی برى صورة جمع برصورة فرق برى صورة محبه برى صورة كراهة برى صفة
جمال برى صفة جلال دخی ديسك جائزدر والعارف يكفيه الاشارة بعده حقك
حب وكراهة ايله اتصافی مظاهر ضمننده در بحسب الذات دكلدر **قوله** والعالم على صورة
الحق والانسان على الصورتين فلا يكون ثم مزاج لا يدرك الا الامر الواحد من كل شئ
بل ثم مزاج يدرك الطيب من الخبيث حال بوكه عالم صورة حق اوزرينه مخلوقدر
وانسان صورتين اوزرينه خلق اولنمشدركه صورة حق وصورة عالمدر پس بو عالم
تركيب وامتزاجده برمزاج بولنمز كه هر شيده امر واحد ادراك ايده كه اول يا خبيث
اوله يا طيب ديو زيرا عالم مزاج وتركيبدر بر طيب يوقدركه ممزوج بالخبيث اولميه وبر
طبيب بولنمز كه خبيث ايله اختلاط قلميه **قوله** مع علمه بانه خبيث بالذوق طيب
بغير الذوق فيشغله ادراك الطيب منه عن الاحساس بخبثه خصوصا معلومدركه
علم ذوقی ايله خبيث اولان شیء حس بصری ايله طيبی احساسده حس ذوقی ايله
جهة خبثنی احساس شاغل اولور **حكايت** بعض مشايخدن منقولدركه جمع كثير ايله
بر جيفيه مرور ايدرلر ونظرلری جيفه يه تعلق اتدكده نه كوزلدر شلری واردر
لطيفه بركون مرحوم نور الدين زاده مصلح الدين افندی ايله صحبتده تفرج كاهده
ايدك ناكاه دامنومه نجس بقر اصابة اتدی ازاله سنده قتی مسرع ومجد اولدوغوم
كوردوب مكدر ستارمده بر ريحان بوداغی صوقلمش ايدی بيوردیلر كه باشكوزن

اوزرنرہ برابدن محبوبکو. بجن ایلردہ ایا غکوزہ بولاشن بخس مرتبہ سنرہ ایدی
شمدی بحسب الطبع بو عجب منفور ومکروہ اولنہ عزیب مرغوب ومحبوب دیدلر رحمة
الله علیه سرعارفه خفی دکلدر قوله هذا قد یکون وانما رفع الخبیث من العالم
ای من الکون فانه لا یصح یعنی مزاج مذکور قلیلا بولنور اما عالم کوندن فساددن
بالکلیه صفة خبیث مرفوع اولمق صحیح اولمز زیرا طبایعدن بریسنه خبیثا ولانر
اخره طیب وعکسی اولور مثلا لعاب انسان انسانه طیب وحیه یه سم قاتل
وسم حیه حیه یه حیات وغیره زهر هلاهل اولور قوله ورحمة الله فی الخبیث
والطیب یعنی حالاکه رحمة الله خبیثده وطیبده موجوددر زیرا ایکیسی دخی نفس
رحماندن ایله وجود بولمشدر وجود عین رحمتدر قوله والخبیث عند نفسه طیب
والطیب عنده خبیث یعنی خبیث نفسنه طیبکور نور زیرا هر شی نفسنه محب
مشتاقدر زیرا قرنی وقریبی مناسبیدر ولاجلدندرکه طیب دخی عند الخبیث
خبیثدر که ضدی وبعیدیدر قوله فما ثمه شی طیب الا وهو من وجه فی حق
مزاج ما خبیث وکذلک بالعکس کما مر واما الثالث الذی به کملت الفردیة فالصلوة
پس بو عالم تکوینده بر شی طیب یوقدرکه امزجه دن بریسنه نسبة ایله
خبیث من وجه اولمیه طیب دخی بویله در نته که ذکری مرور ایتدی بعده
امور ثلثه نک حدیثده ثالثی که فردیتانک ایله مکمل اولور الصلوة در پس
تقدیر کلام حدیث النساء والطیب والصلوة وجعلت قرة عینی فی الصلوة در
پس اوچنجی نک صدر ما بعدنده عینی مذکوردر ولما غلهدر بو تقدیرجه ربط کلامدن
واقع اولان تکلفه احتیاج قلمز قوله فقال وجعلت قرة عینی فی الصلوة لانها
مشاهدة یعنی نور عینم وسرور قلبم صلوتده موجود قلندی دیدی پس مصلی نک
صلوة نور دیده سی اولدی زیرا صلوة مشاهده دیدار الوهیة در و مشاهده

مجبور

محبوب قرة العين عاشقدر ونور ديدۀ محبت صاد قدر بعده مغربده وبعض لغات
معتبرده قرة وقرار وسكون نفسدركه اطمينان سروردن حاصل اولور پس قرار
لازم سرور اولور وسبب نور ديدۀ اولور زيرا قرة برد معناسنه در برد عينى
سروردن كنايتدر زيرا سرور آب ديده نك برودتندن ايجاب ايدر غم سخونتنى وحرارتن
ايجاب ايدر قوله وذلك لا مناجات بين الله وبين عبده كما قال فاذكرونى
اذكركم وصلوة مشاهدۀ اولدوغننك بيانى بودركه صلوة مناجاتدركه عبدك
ربا يله مكالمۀ خفيه سيدر نته كه بنى ذاكر اولان برمرتبه ده كه سن مذكوردن
ذاكر اولمز يعنى توحيد لسانى وذكر قالبى ذكر قلبى يه منقلب اولور ذاكر عين
مذكور اولسون ديمكدركه حقك عبدى ذكرنك معناسى بودر يوخسه حق تعالى
من حيث الذات جوارحدن غنى ومنزهدر اندن ذكر متصور اولمز الا واسطۀ مظاهر
ايله قوله وهى عبادة مقسومة بين الله وبين عبده بنصفين فنصفها الله تعالى
ونصفها للعبد كما ورد فى الخبر الصحيح عن الله تعالى انه قال قسمت الصلوة بينى
وبين عبدى نصفين فنصفها لى ونصفها لعبدى ولعبدى ما سأل يقول العبد
بسم الله الرحمن الرحيم يقول الله ذكرنى عبدى ويقول العبد الحمد لله رب العالمين
يقول الله حمدنى عبدى يقول العبد الرحمن الرحيم يقول الله اثنى على عبدى يقول
العبد مالك يوم الدين يقول الله مجدنى عبدى فوض الى عبدى فهذا النصف
كله لله تعالى خالصة ثم يقول العبد اياك نعبد واياك نستعين يقول الله تعالى
هذا بينى وبين عبدى ولعبدى ما سأل فاوقع الاشتراك فى هذه الاية يقول
العبد اهدنا الصراط المستقيم صراط الذين انعمت عليهم غير المغضوب عليهم
ولا الضالين يقول الله تعالى هؤلاء لعبدى ولعبدى ما سأل فخلص هؤلاء لعبده
كما خلص الاول له تعالى فعلم من هذا وجوب قراءة الحمد لله رب العالمين فمن لم يقرأها

فاصلی الصلوة المقسومة بین الله وبین عبده یعنی صلوة عبادة مقسومه درکه
عبدله رب اورتاسنده تنصیفا ولنوب نصف ربك ونصف اخری عبدك
اولمشدر نته که خبر صحیحده بو مضمون ایراد وتصریح قلنمشدرکه قچن عبد بسم الله
الرحمن الرحیم دیسه الله تعالی عبدم بنی ذکر اتدی دیر پس مقابلهٔ ذکر عبدده ذکر
رب حاصل اولور مباهات ابتهاج تضمن ولداغله نته که فهم ایله وبودر عبد الحمد لله
رب العالمین دیسه رب عبدم بنی محبوب اتدی دیر بو دخی طرف ربدن حمد عبدی مشعر
در وقچن عبد الرحمن الرحیم دیسه رب عبدم بکا ثنا اتدی دیر بو دخی قلب
ثنایه دلالة ایدر ودخی عبد مالك یوم الدین دیسه رب مجدنی عبدی دیر یعنی
عبدم بنی تعظیم اتدی وامرنی بکا اصمرلدی دیر بو دخی جانب ربدن عکس تمجیدی
اخبار ایدر نصف مذکور جمیعا خالص حق الله اولور بعده عبدك ایاك نعبد
وایاك نستعین قولی مشترکدر بعده عبدم ایچون نه سؤال ایدرسه مستجابدر
دیمك اکمل تمجید در وآیتوك اشتقاك عبودیت خالص عبدك واستغنا نه خالص حقك
اولمسیدر بعده عبد اهدنا الصراط المستقیم تا که ولا الضالین دیر پس الله
تعالی بو ایتلری وسائر مسئوللرینی جمیعا عبده اعطا ایدر پس بو تقسیمی تعلیمدن صکره
مقسومه اولمن دیرا مادامکه صلوة مجمع خطوتی وجوبا مکانا ولمیه وقاب قوسین
اوادنی مرتبه سن بولمیه معراج مؤمن اطلاقنه تحصیل لیاقه قلمن معلوم اولا که
بو حدیث قدسیدلالتیجه فاتحه ده فاتحه دن جزء اولمق فهم اولنور قوله ولما کانت
مناجات فهی ذکر ومن ذکر الحق فقد جالس الحق وجالسه الحق فانه صح فی الخبر
الالهی ان تعالی قال انا جلیس من ذکرنی ومن جالس من ذکره فهو ذو بصر یری جلیسه
فهذه مشاهدة ورؤیة وقتاکه صلوة مناجات اولدی ایسه مناجات ایسه
ذکردر پس هرکه حقی ذکر اتدی حق ایله جلیس اولدی وحق دخی انوك ایله جلیس

اولدی اضافة طریقی ایله وهرکه فکراتدن وکته جلیس اولا وحال بوکه بصر
حدید صاحبی اوله البته جلیس کورد پس بو تقدیرجه صلوة مشاهده ورؤیته
اولدی وهرکه بو معنایه حقیقة صلوة ایله متصف اوله حال صلوتنده البته
شهود روحی رویة عینی ایله حقی کورر قوله فانه لم یکن ذا بصر لم یره فمن هٰهنا یعلم
المصلی رتبته هل یری الحق هذه الرؤیة فی هذه الصلوة ام لا فان لم یره فلیعبده
بالایمان کانه یراه فیتخیله فی قبلته عند مناجاته ویلقی السمع لما یرد به علیه من الحق
اکر مصلی بصیرة عرفان صاحبی دکل ایسه وحقک هر مظهردن ظاهر وهر مجلادن
متجلا اولدوغنی بلمز ایسه حقی کورمز پس بو مقامده مصلی معتبر معرفتده رتبه‌سنی
بیلوب وصلاتنده شهودی ورؤیتی ایله حقی کوررا کلی پس اکر بو معرفة استعدادی
یوغیسه بادی صدق وایمانله وتقلید رؤیة ایله قبله‌سنده حقی تخیل اتسون
ومناجاتنده تصور قلسون وجانب حقدن کلن واردات روحانیه‌یه وغیبیه‌یه
قولاق طوتسون قوله فان کان اماما لعالمه الخاص به وللملائکة المصلین معه
فان کل مصل فهو امام بلا شک فان الملائکة تصلی خلف العبد اذا صلی کما ورد فی
الخبر فقد حصل له رتبة الرسول فی الصلوة پس اکر مصلی کندونک عالم خاصنده یعنی
مرتبهٔ مخصوصه‌سنده اولان اهل ظاهره وخلعتده اولان ملائکه خاصه
مصلینه امام مقتدی ایسه که مصلی البتة امام مقتدای یا جماعة محله‌سنه
یا اهالی بیتنه هیچ اولمازسه قوای ملکهٔ مخصوصه‌سنه داخلیه‌سنه وخارجیه
سنه اکرچه صورتا منفرد ایسه ده نته که بو معنا خبرده وارد اولمشدر پس
امامه رتبهٔ رسول الله علیه السلام حاصلدر که امامة فی الحقیقه حقوق عباده
قیام مدد قوله وهی نیابة عن الله تعالی واذا قال سمع الله لمن حمده فیخبر نفسه
ومن خلفه بان الله قد سمعه دخی امامة طرف حقدن نیابتدر زیرا کورلمزمیکه

سمع الله لمن حمده دیسه امام اول نفسنه خبر ویرویر بعده خلفنده اولانلره
خبر ویرور قوله فیقول الملائکة والحاضرون ربنا لك الحمد فان الله قال على
لسان عبده فانظر علو مرتبة الصلوة والى این ینة لصاحبها فمن لم یحصل
درجة الرؤیة فی الصلوة فما بلغ غایتها ولا كان له فیها قرة عین لانه لم یر من
یناجیه فان لم یسمع ما یرد من الحق علیه فیها فما هو ممن القى سمعه ومن لم یحضر
فیها مع ربه مع كونه لم یسمع ولم یر فلیس بمصل اصلا ولا هو ممن القى السمع وهو
شهید یعنی پس ملائکه وحاضرون ناس ربنا لك الحمد قولمق قائل وحق تعالی
لسان عبددن سمع الله لمن حمده ذکرنده ذاکر اولوب فی الحقیقه نور توحید صلوتله
ذکر ذاکر ومذکور هب بر اولور پس ای عارف مکاشف اسرار علو رتبه صلوتی
کور وصلوة صاحبنه مرتبه یه منتهی قیلور بیل اما هرکه صلوتنده درجهٔ رؤیته
وارمدی غایة صلوته وارمدی دخی نوکجون صلوة قرة العین حاصل اولمدی
زیرا ناجی ومناجی کندر بلمدی اکر واردات غیبیه یه القاء سمع ایتمک مرتبه سنه
وارمدی ایسه مناجی اولدوغی کبی مستمع رتبه سن دخی بولمادی بلکه حیز
خطابدن خارج اولوب اکا هرکز مصلی اطلاقی صحیح اولمدی وصلوة انجق قیام
وقعوددن عبادة اولوب وافاده سی مجرد قتل سیفدن خلاص اولدی قوله
وما ثمه عبادة تمنع من التصرف فی غیرها مادامت سوى الصلوة پس معلوم
اولدیکه بین العبادات صلاة ترتب فرائض وقربت نوافلی جامع اولاوبولحلد
ندرکه عباداتدن بر عبادة یوقدرکه غیر نده تصرفدن مانع اولا صلوتدن
غیری مادامکه صلوتنده دائم وثابت اوله یعنی عبادة صلوة عبدک نفسنه
متمحض ایدوب غیری عبادتله مشغول اتمز وعبدی عبادة صلوتدن شاغل اولماز
سایر عبادات بویله دکلدر قوله وذکر الله فیها اکبر ما فیها لما اشتمل علیه

من

من اقوال وافعال ونفس صلوتی داخل اولان اقوال وافعالدن ذکرالله
جمیعسندن اکبردر ولذکرالله اکبر قوله وقد ذکرنا صفة الرجل الکامل
فی الصلوة فی الفتح المکی کیف یکون یعنی حال بوکه رجل کامل فی
الصلوتك کیفیتی بر فتح مکی ادلوکتابموزده ذکر اتمشدك بوکلام
جملهٔ اعتراضیه در که دلیل ایله مدلول اورتا سنده معترضه در ودلیلی
ذکر اولنماندر قوله لان الله تعالی یقول ان الصلوة تنهی عن الفحشاء
والمنکر یعنی الله تعالی کلامنده بیوردکه تحقیقا صلوة عبد مصلی یی فحشادن
ومنکردن مانع اولور فحشا فجور مناهیدر منکر اعمدر مباحه شاملدر یعنی
هر نسنه که صلوتدن شاغل اوله منکردر زیرا مصلی حقیقی صلوتله
مشتغل اولسه بالضروره غیر حقدن فارغ اولور مصلی غیر حقیقی دخی
اولسه بهر حال صلوة مشتمل اولدوغی اشیا که قرأة واداء ارکان صلوتدن
انی ماسوادن نهی ایدر طهارة بدن وثوب وطهارة مکان نه قدر نجود
دفعته سبب اولور منافع صلوته حد وغایة یوقدر صبیان ومجانین
دخی بوملاهی عدایدر سه قلدرمق افضلدر قوله لانه شرع للمصلی ان
لایتصرف فی غیر هذه العبادة مادام فیها یقال له مصل زیرا شان بودرکه
مصلی ایچون عبادة مخصوصه سنده غیر یه تصرف اتمه مك مشروعدر ما
دامکه فعلی من بور ایله مشغول و مقید اوله واکا بحسب الحال مصلی اطلاق
اولونه زیرا صورة حال غیره التجا وزدن ناهی در قوله لذکر الله اکبر فیها
وحال بوکه ذکر الله صلوة مشتمل اولدوغی اشیانك اعظمی در پس بخوت
اغیاردنی مانع اولمیه قوله ای الذکر الذی یکون من الله لعبده حین
یجیبه فی سؤاله والثناء علیه اکبر من ذکر العبد ربه فیها لان

الکبریاء لله تعالی ولذلك قال والله یعلم ما تصنعون وقتاکه ولذکر الله
اکبر ایکی معنایه مشیر اولدی ایسه که بری عبدك حقی ذکری بری عکسیدر
لکن شق اوّل تتمهٔ دلیل ولماغین شق ثانی یه اشارة اتدیکه عبدك ربی
ذکری ربك عبدی ذکرینك نتیجه سیدرکه معنا دیمکدر عبدك ربی ذکری
ندن ربك عبدی ذکری سؤالنه جواب ورنا تنه ثنا حیثنده اکبردر زیرا
صفة کبریاء حقه مخصوصدر بوا جلدندرکه الله تعالی سزك صلوتکوزه
مندرج افعال واقوال مصنوعه کوزی بیلوردی زیرا ذکر واعلی اشمل
واکبردر بجون بلمیه قوله وقال او القی السمع وهو شهید فالقاوه السمع
هو لما یکون من ذکر الله ایاه ینهما کذلك عبدك ذکری نتیجهٔ ذکر رب
اولدوغیچوندرکه عبد صلوتله وذکر ایله تحقیق ایدر فن ایسه باری القاء
سمع اتسون وحقیقتن استماع ایله تحقیق و تمحص قلسونکه حقك انی
ذکری بهر حال مذکور دیتنی مستتبع اولور وعبد کامل ذاکرین سلکنه
منسلك قیلور قوله ومن ذلك ان الوجود لما کان عن حرکة معقولة
نقلت العالم من العدم الی الوجود عمت الصلوة جمیع الحرکات وهی ثلث
حرکة مستقیمة وهی حال قیام المصلی افقیة وهی حال الرکوع المصلی
وحرکة منکوسة وهی حال سجوده فحرکة الانسان مستقیمة وحرکة
الحیوان افقیه وحرکة النبات منکوسة ولیس للجماد حرکة من
ذاته فاذا تحرك حجر فانما یتحرك بغیره یعنی ضمن صلوة مضمون
ومستتر اولان اسرار جلیله دندرکه حضرت وجودکه معقوله دن
حاصلدر عالمی عدم اضافی [illegible] وثبوت علمیه دن وجود عینی وخارجیه
نقلا تمشدر وحرکة موجودات بالطبع حرکة ثلثه یه منقسم ومنحصردرکه

مستقیمه

مستقیمه و افقیه و منکوسه در پس صلوة دخی جمیع حرکات ثلثه
یی مشتمل اولمغله جمیع عوالم متحرکه صلوته مندرج اولور اما
بیان اشتمال زیرا حال قیامده مصلی حرکت مستقیمه ده در که حرکت
انساندر و حال رکوعده حرکت افقیه ده در که حرکت حیواندر و حال
سجودده مصلی حرکت منکوسه ده در که حرکت نباتدر و جماد ایچون حرکت ذاتیه
یوقدر مکثی حرکت قسریه اولمغله اول دخی بو جمله ده داخلدر پس مصلی
دخی تمام اعضاء بدنی و قوای انسانی و حیوانی و نباتی بلکه اجزاء
جمادیه سی ایله نسخهٔ مجمل عوالم اولدیغی اعتباری ایله که متوجه
و مستغرق عبادة اوله تا که اداء شکر نعمة وجود و شمول مراتب
مذکوره و سایر نعم مترتبه ایله شرف مرتبه و حال و مآل المعلوم مدد
بعده معلوم اولا که انسانک حال نموده حرکت ظاهره سی قامتنک
استقامه اوزره اوله رأسنه حرکتیدر که کانه رأس سمایه صعود
ایدر کبی حرکت ایدر اگر چه سایر جهاتنه دخی حرکتی ثابتدر لکن فوقنه
حرکتی حس بصرده سایرندن اظهردر بعده انساندن ما عدا حیوانک
حال نموده حرکتی اظهری راسنک جانب افقه حرکتدر اگر چه سایر
جهاتنه دخی حرکات اعضاسی مقرر ایسه ده و حرکت نبات
منکوسه اعتبار اولندیغی زیرا رأس نبات نباتک اصلیدر که
ارضدن غداسی و سبب نشو و نماسی اصولنک جهة ارضه تعمقندن
حاصل اولور بعض شراح حرکت انتکاسیه یوقدر مجرد انتکاسدر
دیمشلر اما اصول نباتک اعماق ارضه نفوذ و دخولی عین حرکت
منکوسه اولدیغی ظاهردر علم فلاحته نظری اولان بلور پس نباتک

ذو جهتين دراصولنك حركتی منكوسه در وفروع اعضانك
حركتی مستقيمه درامابورادە انساننك وحيواننك حركتنه نسبة
نباتك جانب داسه اولان حركتی اعتبارايله جانب قدمه اولان
حركتی اعتبار ايدیلر بعدم اكرچه انسان وحيوان ايجون
عندالاراده حركة دوريه دخی ثابت اولوراما تقسيم من بورطبعه
نسبة ايله اولنا عينيه اكا تعرض اولنماز قوله واما قوله عليه السلام
وجعلت قرة عينی فی الصلوة ولم ينسب الجعل الی نفسه فان تجلی الحق
للمصلی انما هو راجع اليه تعالی لا الی المصلی يعنی حديث سابقده جعلت
لفظی صيغهٔ مجهول ايله وارد اولوب وجعل مصلی يه نسبة قلنمايوب
حقه اضافتك سببی زيرا حقك مصلی يه تجلی سی كروحقه راجعدر مصلی
نك انده مدخلی يوقدر اكر سؤال اولنسه كه يا عبدك استعداد قديمی
سنك هر كز حكمی يوقدر جواب ويرلوركه انك اعتباری وحكمی عالم شهادته
وفيض مقدسه كوره دراما فيض اقدسه نسبة استعداد دخی حقك افاضهٔ
عطاسيدركه عبد اولمقامده مضمحل كبيدركه امتياز علی مرتبه سيدر پس
جميع واردات بجميع الامتنان اولور قوله فانه لولم يذكر هذه الصفة عن
نفسه لامره بالصلوة علی عين تجل منه له زيرا حق تعالی اكر بوصفتی
نفسه نسبة ايتمسه صلوته امر بتجلا سوزا ولورايدی پس صلوة تجلی سوز
اولمسه مشاهده سوز اولورايدی زيرا صلوة مفروضه عبده واجبدر لكن
تجلا امر واجب دكلدر عناية باری وامتنان الهی يه موقوفدر قوله فلما
كان منه ذلك بطريق الامتنان كانت المشاهدة بطريق الامتنان فقال
وجعلت قرة عينی فی الصلوة پس وقتاكه تجلای من بور حقدن نبی سنه

بطريق

بطريق الامتنان اولدى ايسه جانب نبيدن مشاهده بطريق
الاستنان اولدى زيرا توفيق الهى سبقت ايتمسه مشاهده نجه ميسر
اولور پس جعلت صيغهٔ مجهول اولمق لازم كلدى **قوله** وليست المشاهدة المجوّزة
التى تقربها عين المحب من الاستقرار فيستقر العين عند رؤيته فلا ينظر معه
الى شئ غيره ومصلينك قرة عينى كلا مشاهدهٔ محبوبدركه عين محب انكله
ايله قرار وتمكين بولور تقر فعل مضارعدر فتح قافله كى تقر عينها ولا تحزن
كبى الاية ياكسر ايله اولى سرورتا نيسى قرار معناسنه دز زيرا رؤيت معشوق
حالتده عين عاشق مستقر اولور وغيره ناظر اولماز استقراردن مأخوذدر
تفصيلى سابقا مرورا ايتشدر **قوله** فى شئ وغير شئ ظرف مذكور رؤيته
متعلقدر معنا ديمكدركه عين محب رؤية محبوب ايله مستقر اولوركرك
اول محبوب صور مجاليدن بر مجلا اولسون موسى يه صورة ناركبى ونبى
عليه السلام صورة شاب امرد قطط كبى ياخود شيده اولميه يعنى صورتده
اولميه بلكه معناده اولا تجلى ذات كبى **قوله** ولذلك نهى عن الالتفات
فى الصلوة فان الالتفات شئ يختلسه الشيطان من صلوة العبد فيحرمه
مشاهدة محبوبه يعنى صلوة مؤمن مقرة مشاهدهٔ ديدار اولما غين
مصلى صلوتده غيره التفاتدن نهى اولنودكرك صورى كرك معنوى زيرا التفات
مصلى بولنسنه دركه شيطان انى استيوب بوليماز النه كرد وكى كبى فى
الحال فرصتى فوت ايتميوب محبى مشاهدهٔ محبوبيندن صرف ايدوب محروم
ايدر **قوله** بل لو كان محبوب هذا الملتفة ما التفت فى صلوته الى غير قبلته
بوجهه بلكه حق مصلى ملتفتك محبوبى اولايدى هركز صلاتنده قبله
سنك غيريه وجهى ايله ياخود عينى ايله متوجه اولوردى ووجه

محبوب قبله سنه مشهود ایکن غیره وجودنی ویروردایدی بوجهه دیدی
بعینه دیدی اعراض بالوجه کراهته اشد ولما غیری اکرچه عین ایله
دخی التفات وارایسه قوله والانسان لیعلم حاله فی نفسه هل هو بهذه
المثابة فی هذه العبادة الخاصة ام لا فان الانسان علی نفسه بصیرة
ولو القی معاذیره فهو یعرف کذب من صدقه فی نفسه لان الشیء لا یجهل
حاله فان حاله ذوقی یعنی حال بوددکه انسان حال نفسنه علمی
ذوقی ووجدانی در پس مراد بوددکه کشی بو مثابه ده دکل ایسه همت
کرک التفاته التفات کرک انسان نفسنه بصیرة اوزره در کندینی
صدقندن ممتاز قیلور مکرنفسندن غافل اوله اول خود کاذعقل دکل باقی
نه دیمک کرک قوله ثم ان مسمی الصلوة له قسمة لخری فانه تعالی امرنا
ان نصلی له واخبرنا انه یصلی علینا بعده مسمای صلوتک بر قسمتی
دخی وارددر زیرا الله تعالی بزه امرایتمشدرکه اکا صلوة ایده وز صلوا
علیه وسلموا تسلیما قولی ایله و بزه خبر ویرمشدرکه بزیم اوزریمزه
مصلی اولا هو الذی یصلی علیکم وملائکته قولی ایله پس عبدک صلوتی
افعال مخصوصه دیدک صلاتی تجلا وایجاد ورحمة ومسمای صلاتک
قسمتی کلمه نک اسمه وفعله وحرفه قسمتی کبی دکلدر هر برنک ماهیه
موجوده اوله بلکه بر مسمای افعال مخصوصه مسمای اخری تجلی وایجاد
ورحمة نته دینلور صلوة اللهدن رحمة مؤمنلردن دعاء ملکلردن استغفاردر
قوله فالصلوة منا ومنه پس صلوة بزدن حقه وافعال مخصوصیه
منقسم اولدی وحقدن بزه تجلی وایجاده منقسم اولدی قوله فاذا
کان هو المصلی فانما یصلی باسمه الاخر وقتاکه مصلی حلیة سابقده

یعنی

يعنى بادش انلرنده تجلى نك اردنجه كلنه اطلاق اولندى ايسه
نته كه تجلى جمله نك اوكنجه كلنه اطلاق اولنور شيخ قدس سره
بيوردركه تجن حق تعالى مصلى اولسه اسم اخر ايله مصلى اولور
معناى لغوى محلن بولور يعنى بزم صور استعدادمز ايله متجلى اولسه
اسم اخر ايله اولور زيرا اخر ويربحسب اللغة مصلى دن مستفاد اولور نته كه
بيورر قوله فيتاخر عن وجود العبد وهو عين الحق الذى يخلقه العبد
فى قلبه بنظره الفكرى او بتقليده وهو الاله المعتقد پس حق تعالى مصلى دن
مستفاد اولان اسم اخر ايله متجلى اولبحاق حق تعالى وجود عبدك متاخر
اولور اول متاخر اولان شول حقك عينيدركه عبد انى قلبنده نظريسى
ايله يا تقليد ايله خلق ايدر ومرأت دهننده صورة بغلدر پس اول
صورة اله معتقد اولور بعض نسخه ده والاله المعتقد واقع اولمش لام
تعريفله وتركيب توصيفى ايله وفتح قافله نته كه بعض نسخه اولكسر قافله
واضافتله ايدى پس شول يوقدركه اعتقاد وجود معتقده تابعدر
واله معتقد دخى فتح قافله وجود معتقده تابع اولور كسر قافله واندن
متاخر اولور زيرا متبوع بالطبع تابعدن مقدم وتابع اندن مؤخردر قوله
ويتنوع بحسب ما قام بذلك المحل من الاستعداد كما قال الجنيد رضى الله عنه
حين سئل عن معرفة الله تعالى والعارف فقال لون الماء لون انائه وهو جواب
ساد خبر عن الامر بما هو عليه پس صور اله توابع استعداد اولنه اعتقادات
مختلفه نك صور متنوعه سى حسبنجه مختلف ومتنوع اولور زيرا حق مطلق
ايچون بر محلده تعين يوقدر اسم وصفت ونعت ايله مقيد اولمان
وحدانى النعت در نته كه امير المؤمنين كمال الاخلاص نفى صفاتدر ديدوكى

بومعنادر وجنيدك لون الماء لون انائه ديدوكي حقيقة حالدن خبرددر زيرا
ماايجون لون يوقدر لطيف مطلقدر ظروف كثيره نك الوان مختلفه سى
ملون اولور قوله فهذا هو الله الذى يصلى علينا پس بو عقايد مختلفه ده
صور استعدادائله متجلى اولان حقدركه بزه مصلى و بزدن متأخر درايه
مذكورده كلدوكى اوزره قوله واذا صلينا نحن كان لنا الاسم الاخر اما
قچن بز حق اوزرينه مصلى اولسه اسم اخر بزم ايچون اولور و اخريته ايله بز متحقق
اولوروز وصورة ثانيه ده حقه اوله بز اخر اولورز قوله فكنا فيه كما ذكرناه
فى حال من له هذا الاسم فنكون عنده بحسب حالنا وصفاتنا الى فينا پس بز
بو مقامده كه اخريته ايله تحقق مقامدر ثابت وكاين اولدق شول صلوتده
اخريتى ثابت اولان مصلينك حالى كبى اولدق مذكور اولمش ايدى پس
بز حقك قاتنده حالموز ومتصف اولدوغموز صفاتموز حسبى ايله ثابت
اولورز قوله فلا ينظر الحق الينا الا بصورة ماجئناهما فان المصلى هو
التاخر عن السابق فى الحلبة پس حق تعالى بزه نظر تمزلا استعدادموز
اعطا اتدوكى صورة ايله نظر و تجلى ايدر يعنى ماء تجلى كمالده ونقصانده
ظرفمزك لوننه تابع اولور زيرا مصلى ميدان سباقده مجلى سابقدن
متاخردر يعنى مجلى كانه عبد مستعددر و مصلى حق متجلى در پس تجلى
استعداد قديمه تابعدر واندن متاخردر قوله و قوله تعالى كل قد علم
صلوته و تسبيحه اى رتبة فى التاخر فى عبادة ربه و تسبيحه الذى يعطيه
من التنزيه استعداده و دخى آية كريمه ده كل قد علم صلاته و تسبيحه
دن مراد اعيان موجوداتك هر برى وصور عقايد اعيانده ظاهر اولان
حق مرتبه سن بيلورو دينك تسبيح و تنزيهن فهم ايدر پس صلوتى

بيلور

بيلور ديمك تأخر رتبه سن بيلور ديمك اولور وتسبيحن بلمك دينى
نقايصدن وناشايسته دن منزه قيلور ديمك اولور اما صورة عقايد
وموزه ظاهر اولان حقك بزه صلوتى وتسبيحى بزى نقايصدن تكميل واوساخ
امكانيه دن تطهير در لفظ بيطيه نك قا على استعداد ده ضمير مفعول كله
عايد در قوله فما من شئ الا وهو يسبح بحمد ربه الحليم الغفور يس جميع اشياده
علم سارى اولجاق جميعيسى رب حليمنك ورب ساتر الذنوبنك حمدنى
مسبحدر حلم رتبه ما دونه تنزلدر كه صور اشيا ئله ظهوره وكمالات
غيبيه سن اظهاره سببا ولما غيجون قوله ولذلك لا نفقه تسبيح
العالم على التفصيل واحدا يعنى اشيادن هر شئ ايجون بر تسبيح خاص
اولدوغندندر كه جميع عالمك على التفصيل تسبيحك بلمز زيرا تفاصيل
وجوده واسرار مراتب الهيه يه حد وغايه يوقدر احاطه سى وسع ممكنده
دكلدر قوله وثمه مرتبة يعود الضمير على العبد المسبح فيها فى قوله تعالى
وان من شئ الا يسبح بحمده وبوندن بر مرتبه واردر كه اول مرتبه حقك
عبد اوزرينه صلوتيدر وبو مرتبه عليه ده مصلى وحامد ومسبح
شئ واحد اولور كه حقدر وبحمده ضميرى بو مرتبه ده عبد مسبحه
عايد اولور وعبد السنه حقدن بر لسان مسبح اولور قوله اى بحمد
ذلك الشئ فالضمير الذى فى قوله بحمده يعود على الشئ اى بالثناء
الذى يكون عليه يعنى بحمده ضميرى حقده عايد اولمازشيئه عايد
اولور يعنى هر شئ حقه نفسنه اولان ثنا يله ثنا ايدر زيرا شيئك
نفسنه ثناسى بعينه حقه ثنا سيدر سرى بودركه هوية احديه
مرتبه الهيه ده ظاهر اولدوغى كبى مراتب كونيه ده دخى ظاهر

اولور پس اکواندن هر شیء معبود نی مسبح اولسه کندو صورتنه نظر

اولان هو یثنی مسبح اولور پس هم مسبح کسر یا ایله هم مسبح اولورکه

فتح با ایله وهم حامد وهم محمود اولور قوله کما قلنا فی المعتقد انه انما

یثنی علی الاله الذی فی معتقده وربط به نفسه وما کان من عمله فهو

راجع الیه فما اثنی الا علی نفسه فان من مدح الصنعة فانما مدح

الصانع بلا شك فان حسنها وعدم حسنها راجع الی صانعها والاله

المعتقد مصنوع للناظر فیه صنعة فثناؤه علی ما اعتقده ثناؤه علی نفسه

ولهذا یذم معتقد غیره ولو انصف لم یکن له ذلك نته که بومعنای

معتقداله وجاعل معبود اولنلرده دیمش ایدك یعنی اشیانك نفسنه

ثناسی اله مجعوله لرینه ثناسنه تشبیه ایدیکه انسان اعتقاد اندوکی

اله مجعولنه یعنی ذهننده تصوّر اتدوکی الهنه ثنا ایدر زیرا اعتقادنده

اول تصوّر اتدوکی صورة الهه در لکن فی الحقیقه کندونك مصنوعیدر

ومجعولیدر زیرا کندونك جعلی ایله وتصوّری ایله حاصل اولمشدر

بوحسبه اله مطلق تصوّری ایله مصوّر وتعین حاصله متعین اولماز

پس هر ثناکه عبد اله مجعولنه ایدر فی الحقیقه نفسنه ثنادر اما

حال بویله ایدوکن بلمز اله مطلقه ثنا اتدم صنور زیرا بر مصنوعه

مدح وثنا فی الحقیقه صانعنه ونقاشنه ثنادر مثلا افرین

استادنه استادنه دیمك کبیدر زیرا مصنوعك ونقشنك

حسن وقبیح صانعنه ونقاشنه راجعدر بو اجلدندرکه

غیرك معتقدنی ذم ایدر مثلا کافره پت پرستدر دیو شتم

ایدر خبری یوقدرکه خانه قلبنده اوندن اعظم بتخانه

بتلری

بتلری واردر جانی کبی صقلراکر اتصافی اولسه بت پرستی ذم اتمز
ایدیکه اول صفت کندوده مع زیادة موجوددر قوله الا ان
صاحب هذا المعبود الخاص جاهل لا شك فی ذلك لاعتراضه علی
غیره فیما اعتقده فی الله الا که بو معنا محققدرکه معبود خاص
صاحبی البتة جاهلدر اولور زیرا غیره اعتراض ایدر و معتقدلرینه
انکار ایدر اکر بیله ایدیکه جمله ده معبود معین اله مطلقدرکه
استعدادلری حسبنجه تجلی ایتمشدر غیرك اله دخی بودر دیوب
حجاب انکاره دشمز ایدی قوله اذ لو عرف ما قال الجنید لون الماء
لون انائه لسلم لکل ذی اعتقاد ما اعتقده وعرف الله فی کل صورة
یعنی اکر حضرة جنیدك لون الماء لون انائه قولنك معناسنی بیله
ایدیکه حق تعالی صور اعیان و اذهان ایله تجلی ایدر استعداد
لری و قابلیتلری مقدارنجه دیمکدر هر معتقدك اعتقادك
تسلیم ایدر ایدی و هر صورده کوردوکی حق ظاهری انکار اتمز
ایدی و مؤمن حقیقی اولوب سعادت عظمی یه واصل اولور ایدی
قوله وکل معتقد فهو ظان لیس بعالم فلذلك قال الله
انا عند ظن عبدی بی ای لا اظهر له فی صورة معتقده فان
شاء اطلق وان شاء قید و هر معتقد که کس قافله اعتقاد
خاص ایله معتقد اولا و حقی متعین و مقید کوره اول عالم اهل
یقین دکلدر صاحب ظندر زیرا عالم عارف اولسه حقی هر صورتده
کورر ایدی و هر عقایده اعتقاد ایدر ایدی و انکار له محجوب اولمز
ایدی کل مبتداء ظان خبردر پس هر معتقد ظان اولدوغی اجلدن

مطلب ظن معتقد

دركه الله تعالى بن عبدمك ظنى اتدوكى اوزره يم يعنى بن اكا ظاهر اولمادين الا معتقدى صورتنده ظاهر اولوردين ديلرسه عبدم بنى مطلق قلسون وجميع مظاهرده بولسون ياخود ديلرسه استعدادى ويردوكى صورت معيّنهٔ مظنونه سى ايله مقيّد قلسون قوله فاله المعتقدات تاخذه الحدود وهو الله الذى وسعه قلب عبده فان الاله المطلق لا يسعه شئ لانه عين الاشياء وعين نفسه والشئ لا يقال فيه يسع نفسه ولا لا يسعها فافهم والله يقول الحق وهو يهدى السبيل

مطلب قلب

معلوم عارفين اوله كه قلب انسان لحم صنوبرى در نفسنده برشى مقيد وعوارض تعيين ايله معين و حدود تشخص ايله مشخصدر پس ادراك انمز الا كندوكبى شخص معين ادراك ايدر پس قلب انسانه اله مطلق صغمز دخى مدرك اولماغه قابليت اولمز مثلا بر ظرفك ايچنده حلول ايدن شئ ظرفنى احاطه ايدهمز بلكه ظرف انى احاطه ايدر اله مطلق ايسه حدود ده واوصافدن منزهدر بلكه جميع اشيا موجوددر بلكه جميع اشيانك عينيدر غيرى يوقدر معتقدلرك اله ايسه محدود ومقيد در قلب عارفه صغمز اگر تناقض سؤالن ايدرلرسه كه خبر رسولدر كه حق تعالى زمين وآسمانه صغمز الا قلب عارفه صيغر بيورلمشدر وجه توفيق نه در جواب ويرلور كه حقك قلب عارفه صغمه سى استعدادى قدرنجه حقك تجلاسيدر پس تجلى ايدن حق مطلقدر لكن اطلاقى حيثيتى ايله دكلدر زيرا اطلاق ايله تجلى

عبده وجود تعین قومن حضرة موسی نك طلب رؤیتنده
لن ترانی جواب بومعنایه اشارتدرکه جبل وجودك بخار تجلی یه
استطاعتی یوقدر پس حق تعالی مجموع اسما وصفاتی ایله
دفعة واحده قلب واحده تجلی ممکن اولمازاکرجه قلب
عارفك جمیع اسما وصفاتك تجلایه قابلیتی واردر اما ولحد
ابعد واحد اولور دفعة اولماز اشته نطق لسان کاملین
وشهود عرفان مکاشفین بودر فهم عارفین
کبك والحمد لله علی التوفیق والشکر لولی الحقایق
والتحقیق ثم لمعطی الانعام نعم الاتمام وعلی آله
النبی واصحابه العظام والسلام تمت لمؤلفه
الفاضل لکامل لما انتهی الکتاب
بالفیض والهم قد قلت
اریخ القلم اخر القلم

سنه ١٠٠٢ هـ

تاکم ارشدی خاتم طبع لمؤلفه جواده غم ** اولدی فصوص فص حکم طی مختتم
تألیف اخراولدی تمام اولدی جون رقم ** تاریخ لخرینی دیدم اخر القلم

وصلی الله علی سیدنا محمد
وعلی آله وصحبه اجمعین

قد تمت کتابة هذا الشرح الشریف عن ید اضعف العباد السید احمد الحمدی
کوملجنه وی حامدا الله العلی العظیم ومصلیا علی نبیه الکریم لسنة
اربع واربعین ومائتین والف من هجرة من له العز والشرف

